

שנת תשפ"ד

דו"ח המצוינות של ישראל

מדד בגרות הייטק 2024

מסלול לימודים המשלב 5 יח"ל מתמטיקה, 5 יח"ל אנגלית
ו- 5 יח"ל פיזיקה ו/או מדעי המחשב

המכון לשלטון מקומי
הפקולטה למדעי החברה
אוניברסיטת תל אביב

דבר ראש המכון לשלטון מקומי באוניברסיטת תל אביב אופיר פינס פז

אני גאה ונרגש בדו"ח המצוינות החדש לשנת 2024 (תשפ"ד) של רשת ערי מצוינות הפועלת במכון לשלטון מקומי של אוניברסיטת תל אביב. הדו"ח, המתפרסם זו השנה השביעית ברציפות, משמש כלי עבודה ראשון במעלה בקידום מצוינות במקצועות הריאליים בבתי הספר התיכוניים בישראל ובעיקר בקרב מסיימי בגרות ריאלית.

השנה, לראשונה, בעזרתו של מכון אהרון מאוניברסיטת רייכמן, אנחנו מפרסמים נתונים לא רק ברמת הרשות המקומית אלא גם ברמה הבית ספרית. הדבר יאפשר השוואה גם אופקית וגם אנכית, שתאפשר קבלת תמונת מצוינות בזמן אמת, שתאפשר לנקוט באמצעים שיעודדו שיפור והתקדמות. הדו"ח, שהוא יוזמה משותפת של קרן טראמפ, שותפתנו הנאמנה והמכון לשלטון מקומי, הוא כאמור מכשיר ידידותי ויעיל ביותר כדי לקדם יעדים על בסיס נתונים ולפתח מדיניות על בסיס ניטור שוטף.

אני קורא לכל בעלי התפקידים הרלוונטיים החל מהמורים בשכבות הגיל הרלוונטיות, רכזי השכבות, מנהלי בתי ספר, מנהלי מצוינות בית ספריים ורשותיים, מנהלי החינוך העל יסודי ומנהלי אגפי החינוך ברשויות המקומיות, מפקחים, מנהלי המחוזות של משרד החינוך וכמובן עמיתינו ושותפינו במינהל החדשנות והטכנולוגיה במשרד החינוך, לעשות שימוש נרחב ויומיומי בדוח ובנתונים המופיעים בו.

כולנו רתומים למשימה הלאומית להגדלה משמעותית של מספרי הזכאים לבגרות הייטק. ראשית עבור התלמידות והתלמידים היקרים עצמם, כדי שיצאו ממערכת החינוך עם מיטב המיומנויות והידע ושנית, עבור המדינה היקרה שלנו, הזקוקה לכוחות המעולים ביותר שיצעידו אותה קדימה במדע ובחדשנות הטכנולוגית.

הדוח הנוכחי מצביע על עמידה במקום ואפילו על נסיגה קלה. יתכן על רקע המלחמה. אבל זה רק צריך לדרבן אותנו ליתר מאמץ כדי להתגבר על החסמים והקשיים ולפרוץ את תקרת הזכוכית עבור תלמידות ותלמידים רבים וטובים המהווים את עתיד החברה הישראלית כולה.

בהצלחה לכולנו.

שנת תשפ"ד

לאתר מפת המצוינות

מוזמנים לחוץ על הכפתור

אתר המצוינות

דבריו"ר ועדת ההיגוי של רשת ערי מצוינות רותם ידלין

דו"ח המצוינות של ישראל לשנת 2024 מציב בפנינו תמונת מצב מורכבת - ובעיקר מחייבת. לראשונה זה למעלה מעשור, אנו עדים לשבירה של מגמת העלייה ולנסיגה בשיעור התלמידות והתלמידים הזכאים לבגרות הייטק ול-5 יחידות לימוד במתמטיקה. זו איננה תנועה שולית, אלא נורת אזהרה ברורה למערכת החינוך ולמקבלי ההחלטות כולם.

בגרות הייטק איננה עוד מדד. היא מנבא מובהק להשתלבות בהייטק - מנוע הצמיחה המרכזי של מדינת ישראל, אזרחית וביטחונית כאחד. מאחורי הנתונים עומדים מדעניות ומדענים עתידיים, לוחמות ולוחמי סייבר, מפתחות ומפתחים שיישאו על כתפיהם את היתרון האיכותי של ישראל בעשורים הבאים. כאשר הקטר הזה מאט - כולנו צריכים לעצור ולשאול מדוע.

הדו"ח מלמד שהנסיגה חוצה מחוזות, מגדרים ומגזרים. הוא גם חושף פערים עמוקים בין מרכז לפריפריה, אך לא פחות מכך - פערים חדים בין רשויות סמוכות, בעלות מאפיינים דומים. ממצא זה חד וברור: מצוינות אינה תוצר של גיאוגרפיה או אשכול סוציו-אקונומי בלבד, אלא של בחירה, הנהגה והתמדה. רשויות רבות - יהודיות וערביות, גדולות וקטנות, חזקות ומאתגרות - הוכיחו בשנים האחרונות כי השקעה רשותית ממוקדת, ארוכת טווח ונחושה יכולה לשנות מציאות ולשבור תקרות זכוכית.

לצד הדאגה, הדו"ח נושא עמו גם תקווה גדולה. אלפי תלמידים בישראל נמצאים מרחק מקצוע אחד בלבד מזכאות לבגרות הייטק, וברור - אחרי עשור של פעילות - שבהשקעה ממוקדת ניתן לשנות מציאות.

כיו"ר ועדת ההיגוי של רשת ערי מצוינות, אני רואה בדו"ח זה לא רק כלי מדידה, אלא קריאה ברורה לפעולה הנדרשת - התערבות ממוקדת, קצרה, חכמה - יכולה והוכיחה כבר שהיא נושאת פירות ברורים. זהו רגע שמחייב חידוד סדרי עדיפויות לאומיים, חיזוק המצוינות בתיכון, והשבת ההשקעה בלימודי מתמטיקה, אנגלית, פיזיקה ומדעי המחשב למרכז הבמה. העתיד של ילדות וילדי ישראל - והעתיד של מדינת ישראל - תלויים בכך.

דבר מנכ"ל קרן טראמפ אלי הורביץ

בשנים הקרובות ישראל תהיה חייבת להשקיע בחינוך, כדי לשקם ולבנות מחדש את העתיד בארץ לדור הבא. ולכן, מי שחשוב לו שלילדים שלו יהיה סיכוי טוב יותר להשתלב בחזית המדע והטכנולוגיה, כדאי לו לגור בעיר שיש בה מדד 'בגרות הייטק' גבוה. בגרות הייטק היא השילוב בין חמש יחידות בתיכון במתמטיקה, אנגלית, פיזיקה ומחשבים, שהוכח כמנבא הטוב ביותר להשתלבות בהייטק הישראלי, מנוע הצמיחה של ישראל. אני משוכנע שרשויות שייקחו את הנושא ברצינות ובאחריות, יוכלו להניע שיפור משמעותי במדד 'בגרות הייטק' שלהן ולהבטיח עתיד טוב יותר לתושביהן.

דבר עורכת הדו"ח לשעבר מנהלת רשת ערי מצוינות סיון לנדמן

כבכל שנה בשבע השנים האחרונות, מנטרת 'רשת ערי מצוינות' את מצב המצוינות בחינוך בשלטון המקומי, והשנה היא למעשה השנה השלישית בה אנו מציגים את מדד 'בגרות הייטק'. דו"ח המצוינות ומדד בגרות הייטק לשנת 2024 מציג תמונת מצב עדכנית ומעמיקה של אחד המדדים המרכזיים לעתידה של מדינת ישראל. בגרות הייטק – המשלבת 5 יחידות לימוד במתמטיקה, באנגלית ובפיזיקה או במדעי המחשב – אינה רק יעד לימודי, אלא מנבא מובהק להשתלבות בהייטק, מנוע הצמיחה הכלכלי והחברתי של ישראל.

הדו"ח מתבסס על ניתוח נתונים מ-230 רשויות מקומיות ובוחן מגמות לאורך עשור, תוך התמקדות בפערים, בהזדמנויות ובפוטנציאל הקיים במערכת החינוך העל-יסודי. הממצאים מצביעים על התקדמות ארוכת טווח, לצד סימני האטה מדאיגים בשנתיים האחרונות, ועל פערים משמעותיים בין רשויות סמוכות, מגזרים ומגדרים.

עם זאת, הדו"ח מדגיש כי מצוינות אינה גזירת גורל גיאוגרפית או חברתית. רשויות מקומיות שפעלו באופן ממוקד, הציבו יעדים והשקיעו בליווי תלמידים ומורים – הצליחו לשנות מציאות ולהגדיל משמעותית את שיעור הזכאים לבגרות הייטק.

מדד בגרות הייטק נועד לשמש כלי עבודה עבור מקבלי החלטות ברמה הרשותית והלאומית, ולאפשר תכנון מבוסס נתונים, מיקוד משאבים וקידום שוויון הזדמנויות. אנו מקווים כי הדו"ח יסייע לרשויות המקומיות, למשרדי הממשלה ולשותפים השונים לפעול יחד לחיזוק המצוינות, לצמצום פערים ולהבטחת עתידם של תלמידות ותלמידי ישראל.

הקדמה

המכון לשלטון מקומי, בפקולטה למדעי החברה באוניברסיטת תל אביב, פועל במטרה ליצור מרכז ידע באקדמיה בנושא שלטון מקומי ועירוניות ולהיות מוקד להכשרת נציגי ציבור ומנהלים בכירים בשלטון המקומי. בראש המכון עומד שר הפנים לשעבר, אופיר פז-פינס. המכון עובד עם כ-60 רשויות מקומיות במספר מישורי פעילות: לימודים אקדמיים, מחקרים ומסמכי מדיניות, תוכניות להעצמת נבחרים ומנהלים בשלטון המקומי, פרויקטים מיוחדים ויזמות עירונית.

רשת ערי מצוינות, הוקמה בשנת 2018 ביוזמת קרן טראמפ, כבית מקצועי לרשויות המקומיות אשר חרטו על דגלן קידום מצוינות במתמטיקה ובמדעים ושותפה מזה כשמונה שנים במהלכים לקידום 5 יח"ל במתמטיקה, להרחבת המצוינות בחט"ב, ולקידום מיומנויות המאה ה-21 בחברה הערבית. הרשת מתמקדת בליווי וייעוץ מקצועי לתכניות עירוניות לקידום מצוינות, בהנגשה של ידע מקצועי לרשויות, בפיתוח מקצועי והעצמה למובילי מצוינות רשותיים, בקידום מדיניות ובהערכה והבלטה של מצוינות.

בנובמבר 2022, התפרסם דו"ח הועדה הבין משרדית להגדלת ההון האנושי בהייטק אשר מונתה ע"י שרת החדשנות, מדע וטכנולוגיה, אורית פרקש הכהן, מתוך הבנה ש:

<p>פוטנציאל האיוש של משרות כאלה הוא מתוך אוכלוסיות שכיום הן בייצוג חסר</p> 	<p>בטווח הרחוק הדרישה לעובדים בתחום ההייטק תלך ותתעצם</p> 	<p>החדשנות הטכנולוגית הינה מחולל מרכזי של צמיחה במשק</p>
---	--	---

בעקבות המלצות הדו"ח, התקבלה ב-24.2.2023 החלטת ממשלה 172 במסגרתה הוגדרו מספר אפיקי פעולה, ביניהם, הגדרת מסלול לימודים חדש במערכת החינוך – מסלול 'בגרות הייטק'. הוצב יעד להגדיל את שיעור התלמידים הזכאים לבגרות מסוג זה מ-9% ל-15% עד לשנת 2028. הדגש יהיה לעודד ולאפשר לאוכלוסיות בייצוג חסר להשתלב גם הן בתחום ההייטק ולכן, מעבר ליעד הכללי הוצבו גם יעדים ספציפיים לכל אוכלוסיה:

<p>הגדלת שיעור התלמידים הזכאים בחינוך הממלכתי ערבי</p> <p>ת 6% י 10%</p>	<p>הגדלת שיעור התלמידים הזכאים בחינוך הממלכתי יהודי במחוזות צפון ודרום</p> <p>ת 9% י 14%</p>	<p>הגדלת שיעור התלמידות הזכאיות</p> <p>ת 7% י 15%</p>
--	--	---

תקציר

גם השנה אספנו נתונים מכ- 230 רשויות, ובחנו את המגמות בעשר השנים האחרונות במספר הזכאים לבגרות הכוללת מתמטיקה 5 יח"ל ובגרות הייטק. את כל הנתונים האלה בחנו במספר חיתוכים, בדקנו את הממוצע הארצי ושיעור התלמידות, השווינו בין המחוזות ובדקנו את הפוטנציאל בכל מחוז, כמובן ניתחנו את דירוג הרשויות הגדולות בבגרות הייטק ואת 20 הרשויות המובילות, בחנו גם היכן טמון הפוטנציאל הגדול ביותר, השווינו בין דוברי עברית לדוברי ערבית, מיפינו את מדד בגרות הייטק לפי איזורים גיאוגרפיים והתלהבנו מהרשויות המקומיות ששברו את תקרת הזכוכית. לצד כל המידע הזה, השנה גם צירפנו לדו"ח את נתוני בתי הספר בכל רשות. המידע הנ"ל יהיה נגיש עבורכם באתר מפת המצוינות.

דו"ח המצוינות ומדד בגרות הייטק לשנת 2024 מציג תמונת מצב מורכבת של החינוך העל-יסודי בישראל, עם דגש על מסלול בגרות הייטק, המשלב 5 יחידות מתמטיקה, אנגלית ופיזיקה או מדעי המחשב. לאורך העשור האחרון נרשמה עלייה עקבית בשיעור הזכאים לבגרות הייטק, אך בשנת 2023 כבר ניכרים סימני בלימה הנמשכים גם לשנת 2024. **שיעור הזכאות הארצי עומד על כ-10.8%**, נתון המעיד על התקדמות אך גם על מרחק משמעותי מהיעד הלאומי של 15%.

הדו"ח חושף פערים נרחבים בין רשויות מקומיות, לעיתים סמוכות ובעלות מאפיינים דומים, וממחיש כי מצוינות אינה תלויה בגיאוגרפיה או באשכול סוציו-אקונומי בלבד, אלא בהובלה רשותית ובהשקעה ממוקדת.

בהיבט המגדרי נותר פער עמוק: רק כ-38.6% מהזכאים לבגרות הייטק הן תלמידות, גם בערים חזקות. בחתך מחוזי מתקבלת תמונה מגוונת, כאשר בניגוד לתפיסה הרווחת, במחוז דרום נרשמת דווקא עלייה בשיעור הזכאים לבגרות הייטק.

סיכום

הדו"ח מציג תמונה מורכבת אך ברורה של מצב בגרות הייטק בישראל ומחדד את העובדה כי הפערים בהישגים אינם תוצאה של גיאוגרפיה או גודל אוכלוסייה אלא של מדיניות רשותית ובחירה חינוכית.

בתוך אותן קטגוריות של ערים ובתוך אותן קבוצות ייחוס נחשפים פערים חדים מאוד בשיעור הזכאות לבגרות הייטק לעיתים של פי שניים ואף פי ארבעה. ערים מאותו אזור ומאותו סוג מציגות תוצאות שונות לחלוטין כאשר יש רשויות שמצליחות לייצר שיעורי זכאות של מעל עשרים ושלושים אחוזים בעוד אחרות נותרות עם שיעורים חד ספרתיים. הנתונים מראים כי כאשר רשות מקומית מציבה יעד ברור מקצה משאבים מפתחת תכניות עירוניות ומלווה תלמידים לאורך זמן ניתן לשנות מציאות גם בתנאי פתיחה דומים.

לצד הפערים בולט פוטנציאל עצום ולא ממומש כאשר אלפי תלמידים נמצאים מרחק מקצוע אחד בלבד מבגרות הייטק וריכוזם במספר מצומצם של רשויות מאפשר התערבות מדויקת ומהירה. הרשויות המובילות בפוטנציאל הן לעיתים דווקא אלו ששיעור הזכאות הנוכחי בהן נמוך, מה שמדגיש את הפער בין היכולת לבין המימוש.

עוד עולה תמונה מגדרית משמעותית במיוחד בחברה הערבית וברשויות פריפריאליות שבהן שיעור הבנות בקרב הזכאים והפוטנציאל גבוה במיוחד ומהווה מנוף לשינוי חברתי רחב.

בסופו של דבר המסר המרכזי העולה מן הדו"ח הוא שבגרות הייטק איננה מדד תיאורי אלא כלי פעולה, והיא תלויה בראש ובראשונה בהחלטה רשותית, אסטרטגית, שמחברת בין חזון חינוכי יישום עקבי וליווי ממוקד של תלמידים.

אחד הממצאים המרכזיים בדו"ח הוא קיומו של פוטנציאל רחב: אלפי תלמידים ברחבי הארץ נמצאים מרחק מקצוע אחד בלבד מזכאות לבגרות הייטק. מימוש פוטנציאל זה עשוי להוביל לקפיצה משמעותית בשיעורי הזכאות בתוך פרק זמן קצר יחסית. הדו"ח מציג דוגמאות של רשויות מאשכול סוציו-אקונומי נמוך שהצליחו לשבור את תקרת הזכוכית ולהגיע להישגים מעל הממוצע הארצי, וממחיש כי השקעה רשותית עקבית, מבוססת נתונים, יכולה לשנות מציאות.

מסקנת הדו"ח ברורה: בגרות הייטק היא יעד רשותי ולאומי ברהשגה, המחייב חידוד סדרי עדיפויות, מיקוד משאבים ופעולה משולבת לצמצום פערים ולהבטחת עתידם של תלמידות ותלמידי ישראל.

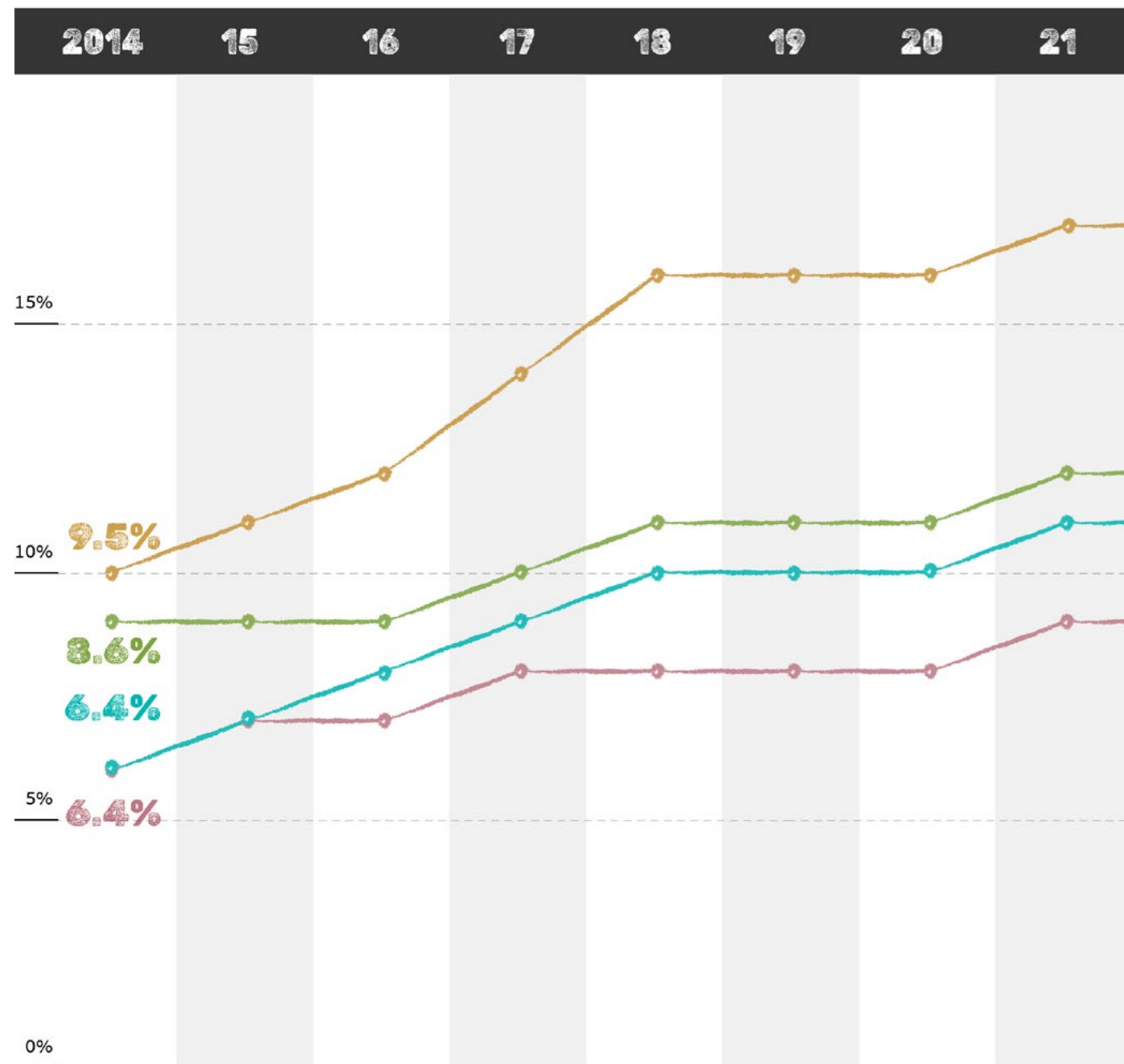

תודות

אנו מבקשים להודות לקרן טראמפ על האמון המתמשך והשותפות ארוכת השנים אשר מאפשרים לרשת ערי מצוינות להמשיך ולנטר את מצב המצוינות בחינוך מזה שבע שנים.

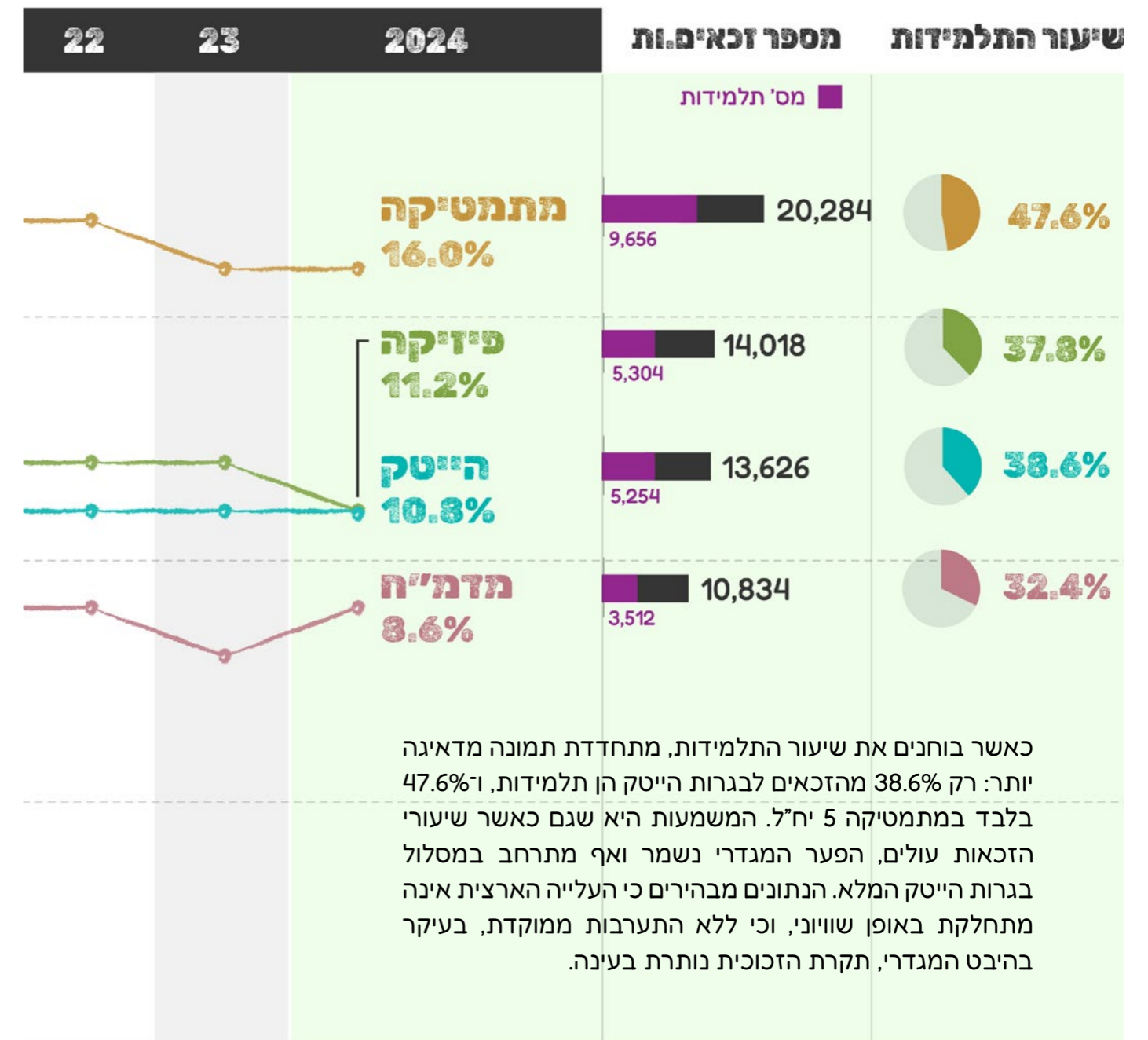

השקף מציג מבט ארצי על מגמות הזכאות לבגרות הייטק ולמקצועות המרכיבים אותה בעשור האחרון, וממחיש היטב את הסיפור המורכב של התקדמות לצד האטה. שיעור הזכאות לבגרות הייטק עלה באופן עקבי מ-6.4% בשנת 2014 והגיע בשנת 2024 ל-10.8% – כמעט הכפלה בתוך עשור. גם במתמטיקה 5 יח"ל נרשמה עלייה משמעותית, מ-9.5% ל-16.0%, המעידה על הרחבת בסיס המצוינות. עם זאת, בשנתיים האחרונות ניכרת בלימה ואף ירידה קלה בחלק מהמקצועות.

ממוצע ארצי ושיעור התלמידות

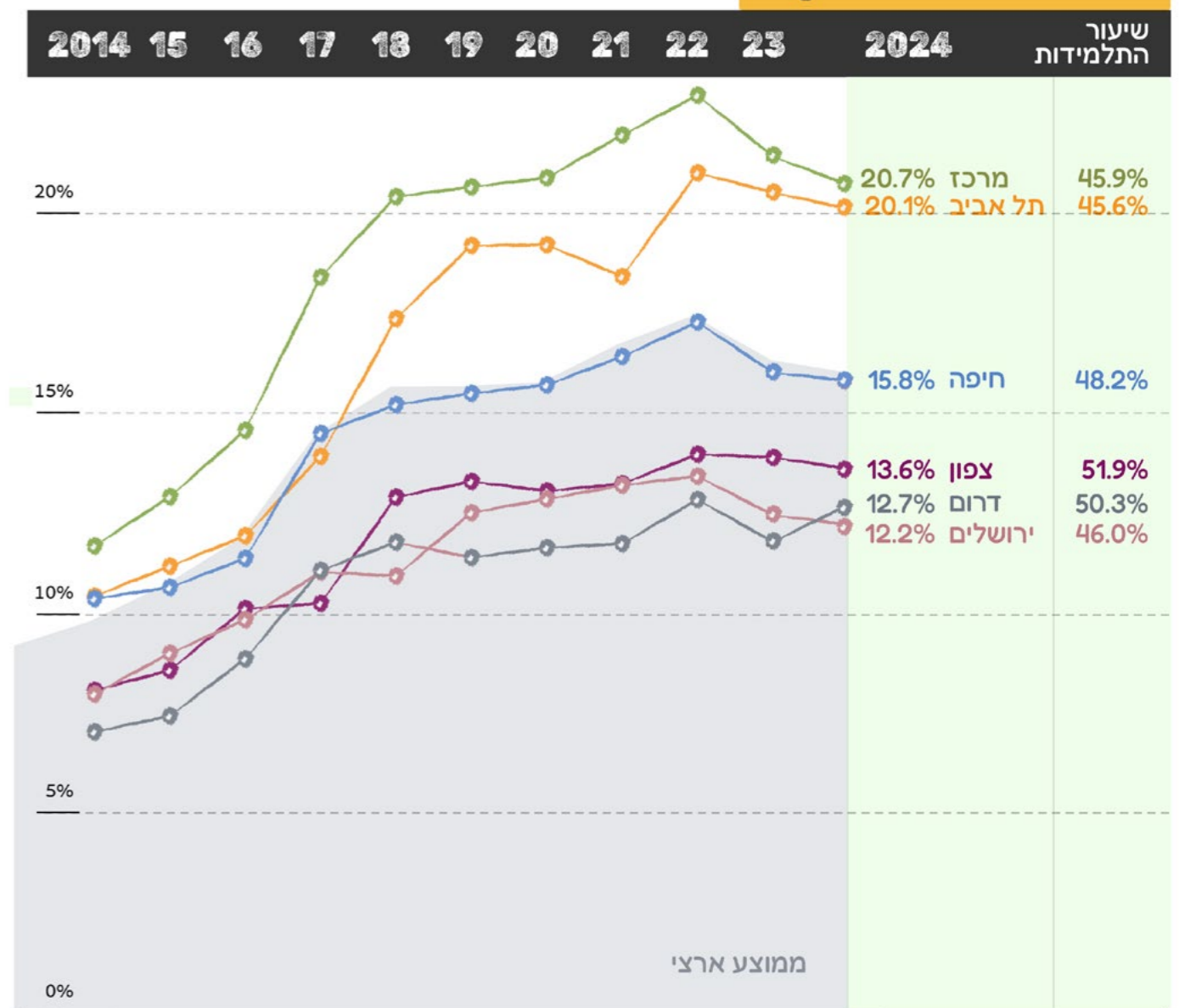
ממוצע ארצי של שיעור הזכאים לתעודת בגרות הכוללת 5 יח"ל במתמטיקה, 5 יח"ל מדעי המחשב, 5 יח"ל פיזיקה ובגרות הייטק הכוללת 5 יח"ל אנגלית ו-5 יח"ל פיזיקה/מדעי המחשב, 2014-2024

ממוצע ארצי עפ"י מחוזות

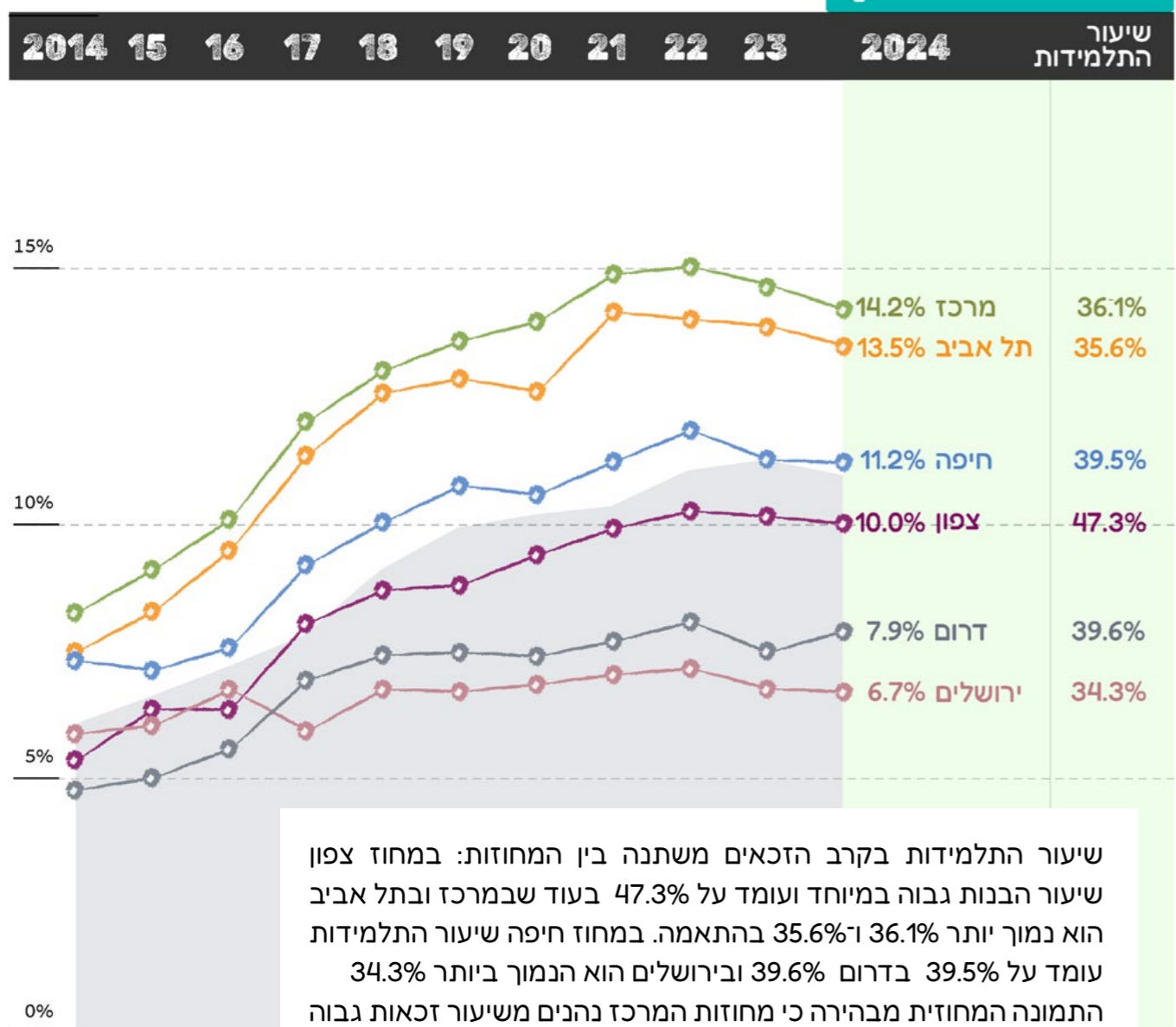
שיעור הזכאים לתעודת בגרות הכוללת 5 יח"ל במתמטיקה ובגרות הייטק הכוללת 5 יח"ל מתמטיקה, 5 יח"ל אנגלית ו-5 יח"ל פיזיקה/מדעי המחשב, 2014-2024

בגרות מתמטיקה

הגרף מציג את התפתחות שיעור הזכאות לבגרות הייטק לפי מחוזות בעשור האחרון, וממחיש פערים מתמשכים לצד מגמות שונות בין המחוזות. בשנת 2024, מחוז המרכז מוביל עם שיעור זכאות של 14.2% ואחריו מחוז תל אביב עם 13.5% שניהם מעל הממוצע הארצי. מחוז חיפה מציג שיעור של 11.2% קרוב מאוד לממוצע, בעוד מחוז צפון עומד על 10.0%. במחוז הדרום שיעור הזכאות לבגרות הייטק הוא 7.9% ובמחוז ירושלים 6.7% נתונים הממקמים אותם בתחתית הדירוג הארצי. עם זאת, כאשר בוחנים את המגמות לאורך זמן, ניכר כי גם במחוזות הדרום והצפון חלה עלייה משמעותית לעומת נקודת הפתיחה לפני עשור, גם אם הפער מול המרכז עדיין גדול.

בגרות הייטק

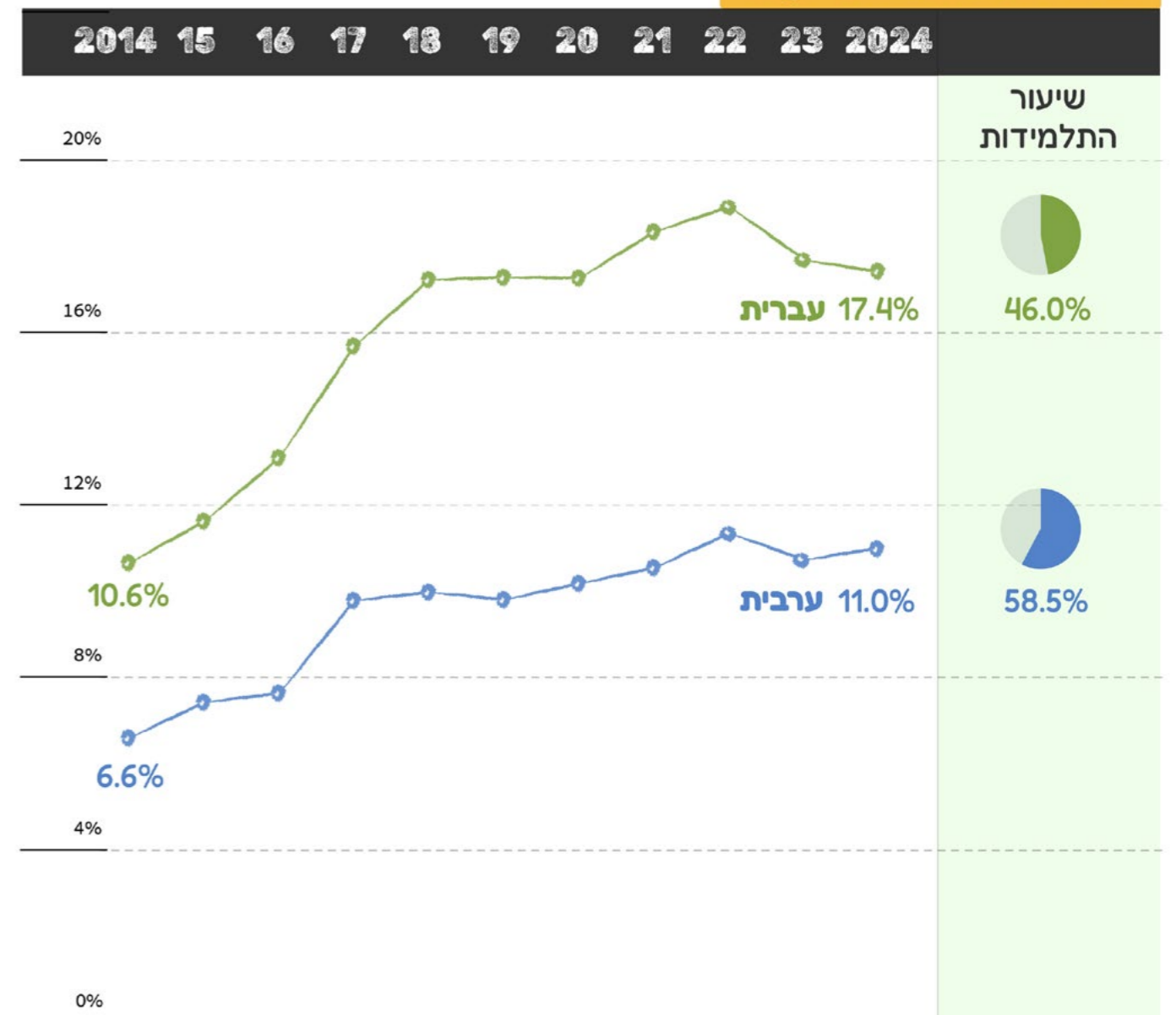

שיעור התלמידות בקרב הזכאים משתנה בין המחוזות: במחוז צפון שיעור הבנות גבוה במיוחד ועומד על 47.3% בעוד שבמרכז ובתל אביב הוא נמוך יותר ו-36.1% ו-35.6% בהתאמה. במחוז חיפה שיעור התלמידות עומד על 39.5% בדרום 39.6% ובירושלים הוא הנמוך ביותר 34.3%. התמונה המחוזית מבהירה כי מחוזות המרכז נהנים משיעור זכאות גבוה יותר לבגרות הייטק, אך דווקא בפריפריה שיעור הבנות גבוה יותר, דבר המצביע על פוטנציאל משמעותי להרחבת המצוינות המגדרית גם כאשר רמת הזכאות הכוללת נמוכה יותר.

השוואה בין דוברי עברית לדוברי ערבית

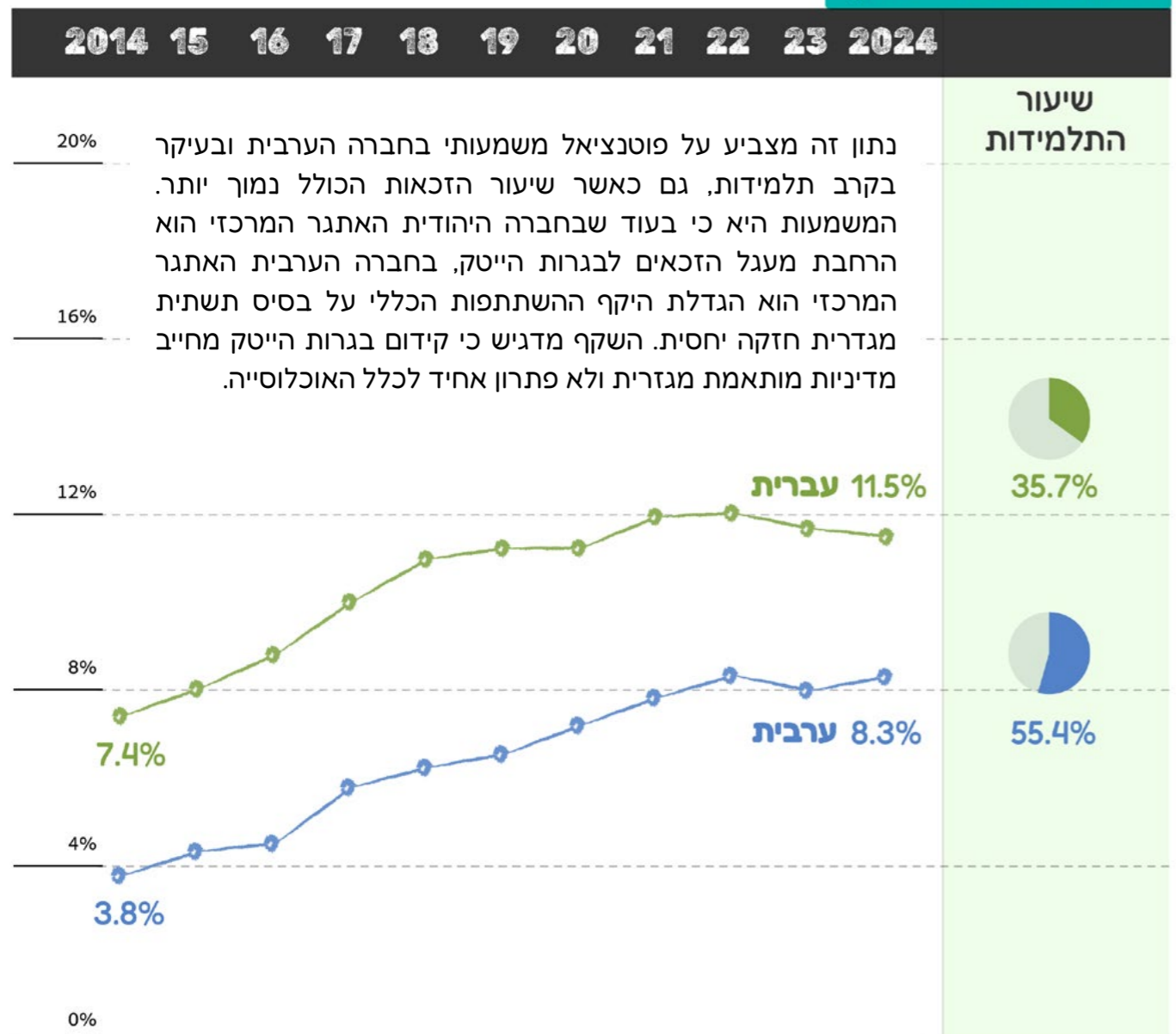
שיעור הזכאים לתעודת בגרות הכוללת 5 יח"ל במתמטיקה ובגרות הייטק הכוללת 5 יח"ל מתמטיקה, 5 יח"ל אנגלית ו-5 יח"ל פיזיקה/מדעי המחשב, 2014-2024

בגרות מתמטיקה

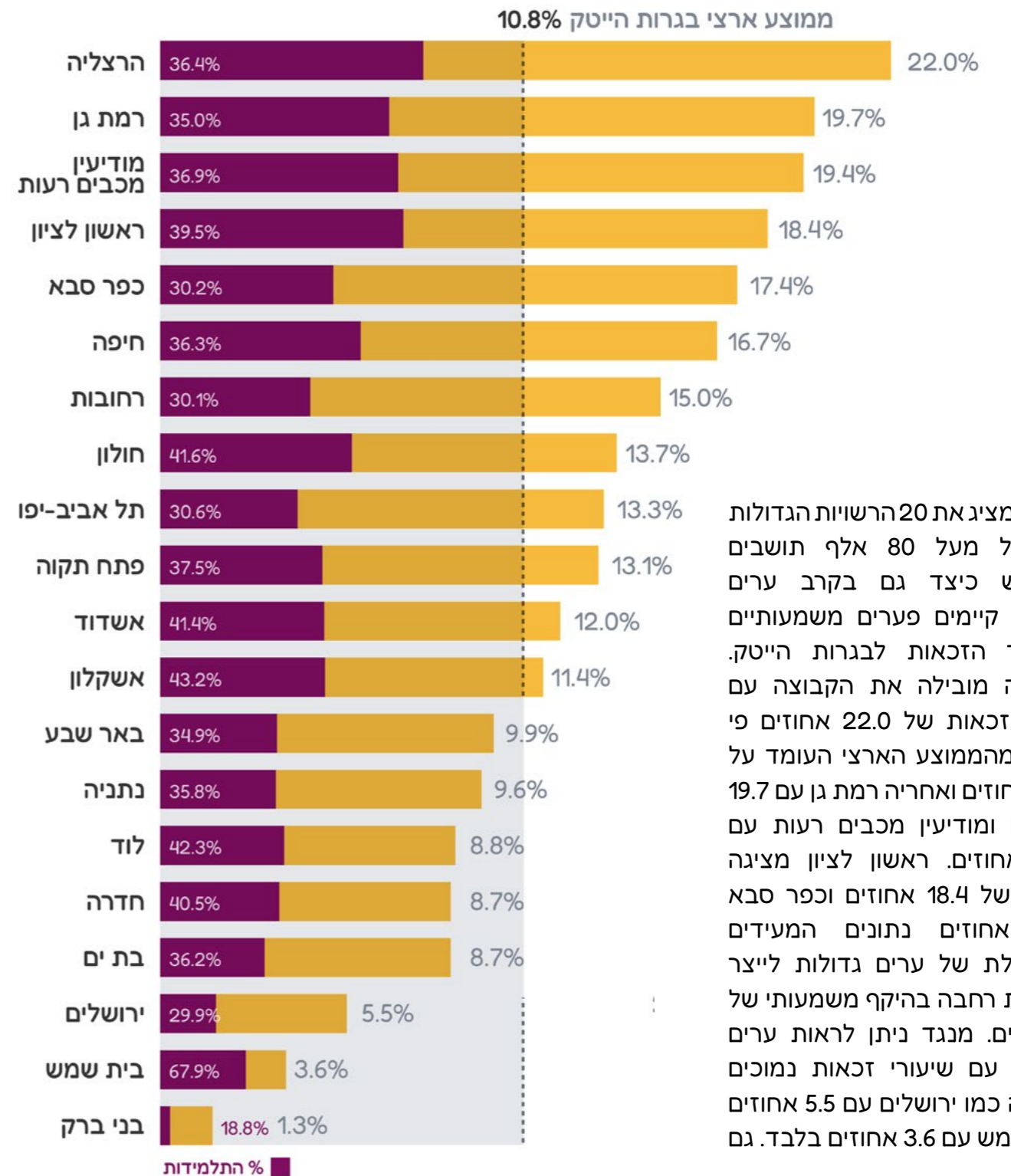
בהשוואה בין שיעור הזכאות לבגרות הייטק בקרב תלמידים דוברי עברית ודוברי ערבית ניכר פער עקבי אך גם מגמות של צמצום חלקי לאורך העשור האחרון. בשנת 2014 עמד שיעור הזכאות לבגרות הייטק בקרב דוברי ערבית על 7.4 אחוזים, בעוד שבקרב דוברי ערבית הוא עמד על 3.8 אחוזים בלבד פער של כמעט פי שניים. לאורך השנים חלה עלייה בשני המגזרים אך בקצבים שונים כאשר דוברי העברית שמרו על יתרון עקבי. בשנת 2024 שיעור הזכאות לבגרות הייטק בקרב דוברי ערבית עומד על 11.5 אחוזים ואילו בקרב דוברי ערבית הוא מגיע ל 8.3 אחוזים דבר המעיד על צמצום יחסי של הפער אך לא על סגירתו. עם זאת כאשר בוחנים את ההרכב המגדרי של הזכאים, מתגלה תמונה הפוכה לחלוטין, שכן בקרב דוברי ערבית שיעור התלמידות גבוה במיוחד ועומד על 55.4 אחוזים לעומת 35.7 אחוזים בלבד בקרב דוברי ערבית.

בגרות הייטק

20 הגדולות

שיעור זכאים לבגרות הייטק הכוללת 5 יח"ל מתמטיקה, 5 יח"ל אנגלית ו-5 יח"ל פיזיקה/מדעי המחשב ב-20 הרשויות הגדולות בהן מעל ל-80,000 תושבים ומתוכן שיעור התלמידות מכלל הזכאים, 2024

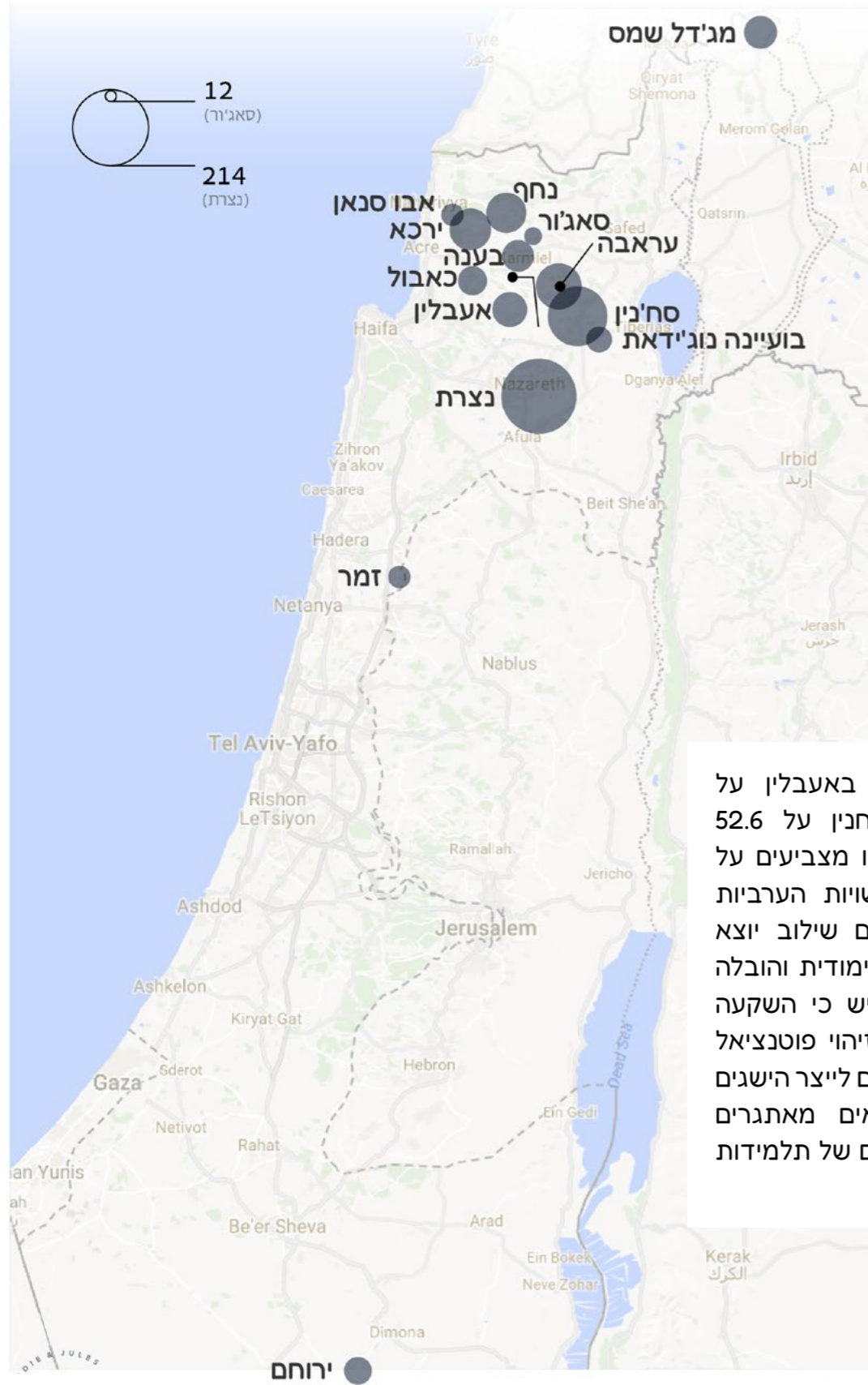
השקף מציג את 20 הרשויות הגדולות בישראל מעל 80 אלף תושבים וממחיש כיצד גם בקרב ערים גדולות קיימים פערים משמעותיים בשיעור הזכאות לבגרות הייטק. הרצליה מובילה את הקבוצה עם שיעור זכאות של 22.0 אחוזים פי שניים מהממוצע הארצי העומד על 10.8 אחוזים ואחריה רמת גן עם 19.7 אחוזים ומודיעין מכבים רעות עם 19.4 אחוזים. ראשון לציון מציגה שיעור של 18.4 אחוזים וכפר סבא 17.4 אחוזים נתונים המעידים על יכולת של ערים גדולות לייצר מצוינות רחבה בהיקף משמעותי של תלמידים. מנגד ניתן לראות ערים גדולות עם שיעורי זכאות נמוכים בהרבה כמו ירושלים עם 5.5 אחוזים ובית שמש עם 3.6 אחוזים בלבד. גם

מספר התלמידים הזכאים לבגרות הייטק, 2024

בהרכב המגדרי ניכרים הבדלים חדים כאשר שיעור התלמידות בערים הגדולות נע בין כ-30 אחוזים ליותר מ-40 אחוזים וברוב הרשויות הגדולות הוא נותר נמוך ממחצית. השקף מדגיש כי בערים גדולות במיוחד נדרש מאמץ שיטתי ומדיניות רשותית ייעודית כדי להרחיב את מעגל הזכאים לבגרות הייטק ולא להסתפק בהישגים נקודתיים.

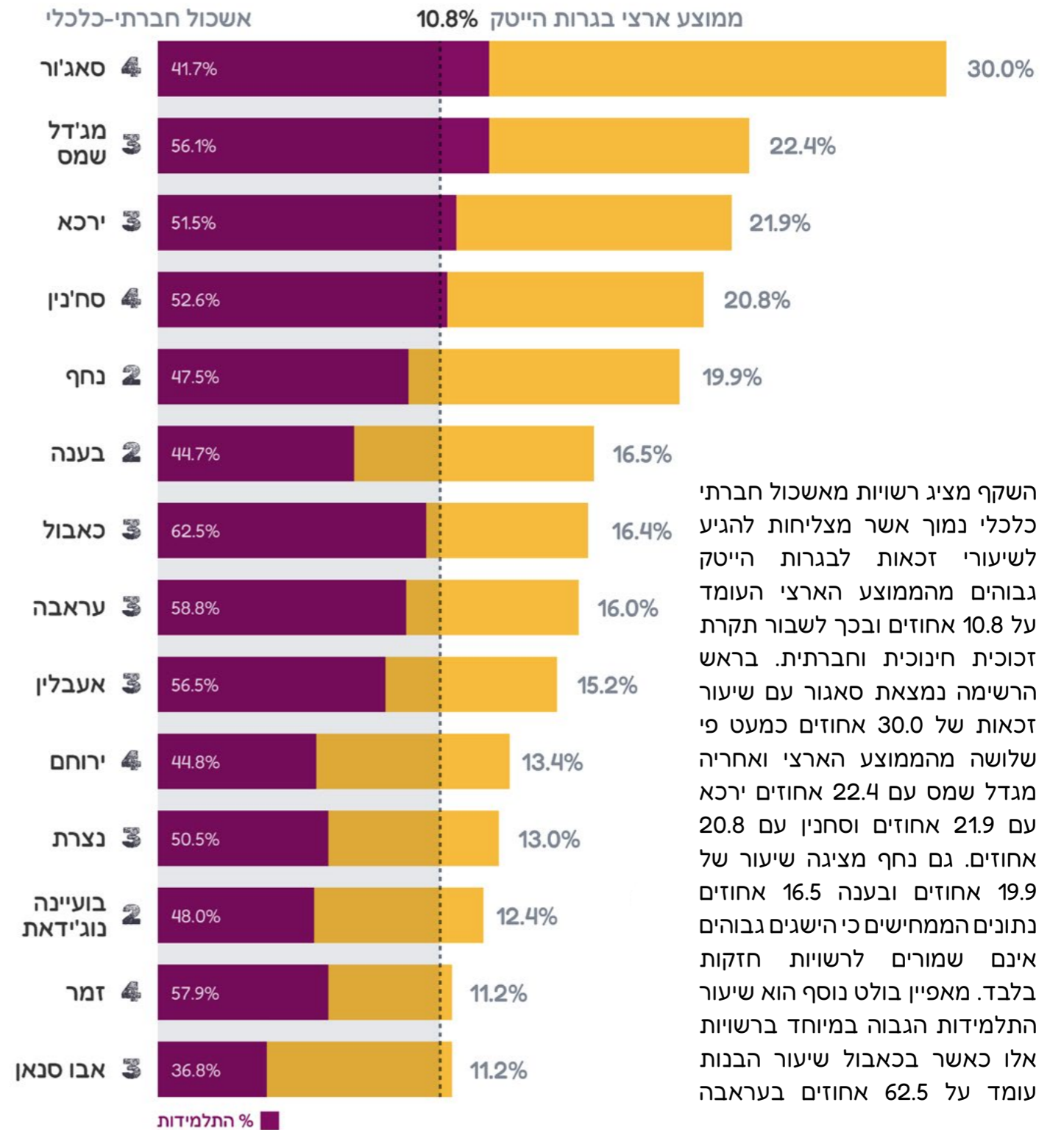
מספר התלמידים הזכאים לבגרות טק, 2024

על 58.8 אחוזים באעבלין על 52.6 אחוזים ובסחנין על 56.5 אחוזים. נתונים אלו מצביעים על כך שבחלק מהרשויות הערביות והפריפריאליות קיים שילוב יוצא דופן של מצוינות לימודית והובלה נשית. השקף מדגיש כי השקעה רשותית ממוקדת זיהוי פוטנציאל וליווי תלמידים יכולים לייצר הישגים גבוהים גם בתנאים מאתגרים ולשנות מסלולי חיים של תלמידות ותלמידים רבים.

שוברות את תקרת הזכוכית

רשויות מאשכול חברתי-כלכלי 4 ומטה שעברו את הממוצע הארצי. שיעור הזכאים לתעודת בגרות טק הכוללת 5 יח"ל מתמטיקה, 5 יח"ל אנגלית ו-5 יח"ל פיזיקה/מדעי המחשב, 2023

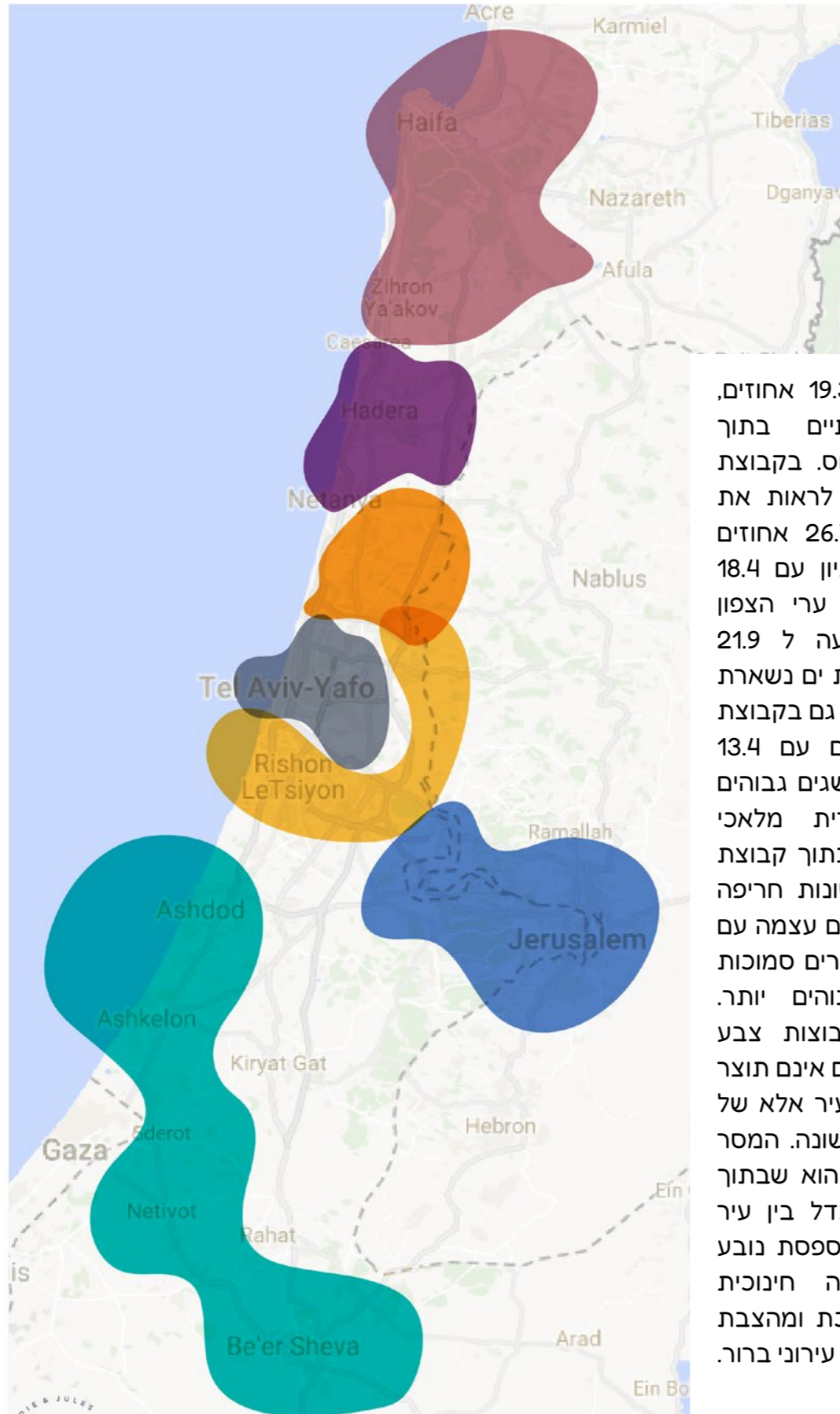

השקף מציג רשויות מאשכול חברתי כלכלי נמוך אשר מצליחות להגיע לשיעורי זכאות לבגרות הייטק גבוהים מהממוצע הארצי העומד על 10.8 אחוזים ובכך לשבור תקרת זכוכית חינוכית וחברתית. בראש הרשימה נמצאת סאגור עם שיעור זכאות של 30.0 אחוזים כמעט פי שלושה מהממוצע הארצי ואחריה מג'דל שמש עם 22.4 אחוזים ירכא עם 21.9 אחוזים וסחנין עם 20.8 אחוזים. גם נחף מציגה שיעור של 19.9 אחוזים ובענה 16.5 אחוזים ו-16.4 אחוזים נתונים הממחישים כי הישגים גבוהים אינם שמורים לרשויות חזקות בלבד. מאפיין בולט נוסף הוא שיעור התלמידות הגבוה במיוחד ברשויות אלו כאשר בכאבול שיעור הבנות עומד על 62.5 אחוזים בעראבה

מה הסיכוי של ילדייך לעבוד בהייטק?

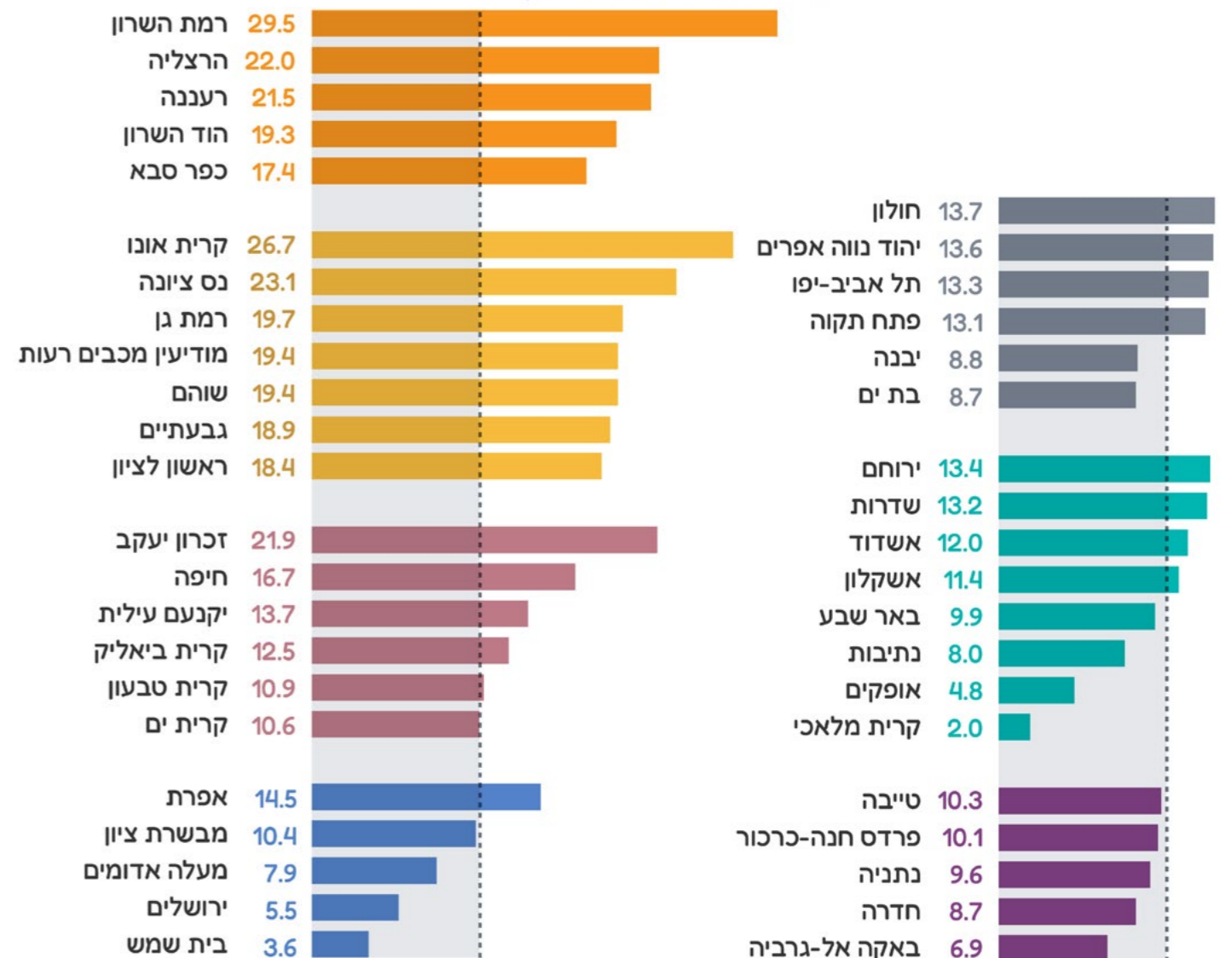
פערים בשיעור מדד בגרות הייטק, המנבא את הסיכוי לעבוד בהייטק, גם בין ערים סמוכות. שיעור הזכאים לבגרות הייטק, באחוזים, 2024

השקף מציג את הסיכוי לעבוד בהייטק דרך השוואה בין קבוצות ערים כאשר כל קבוצת צבע מייצגת קטגוריה אחידה של רשויות מאותו אזור גיאוגרפי. בתוך כל קבוצה ניתן לראות פערים חדים מאוד בשיעור הזכאות לבגרות הייטק שממחישים כי גם כאשר תנאי הבסיס דומים התוצאות שונות לחלוטין. בקבוצת ערי השרון למשל רמת השרון מגיעה לשיעור זכאות של 29.5 אחוזים בעוד כפר סבא עומדת על 17.4 אחוזים

והוד השרון על 19.3 אחוזים. פערים משמעותיים בתוך אותה קבוצת ייחוס. בקבוצת ערי המרכז ניתן לראות את קרית אונו עם 26.7 אחוזים לעומת ראשון לציון עם 18.4 אחוזים. בקבוצת ערי הצפון זכרון יעקב מגיעה ל 21.9 אחוזים בעוד קרית ים נשארת סביב 10.6 אחוזים. גם בקבוצת ערי הדרום ירוחם עם 13.4 אחוזים מציגה הישגים גבוהים משמעותית מקרית מלאכי עם 2.0 אחוזים. בתוך קבוצת ירושלים ניכרת שונות חריפה במיוחד בין ירושלים עצמה עם 5.5 אחוזים לבין ערים סמוכות עם שיעורים גבוהים יותר. ההשוואה לפי קבוצות צבע מחדדת כי הפערים אינם תוצר של אזור או סוג עיר אלא של מדיניות רשותית שונה. המסר העולה מן השקף הוא שבתוך כל קטגוריה ההבדל בין עיר מצליחה לעיר מפספסת נובע מהחלטות הנהגה חינוכית מהשקעה מתמשכת ומהצבת בגרות הייטק כיעד עירוני ברור.

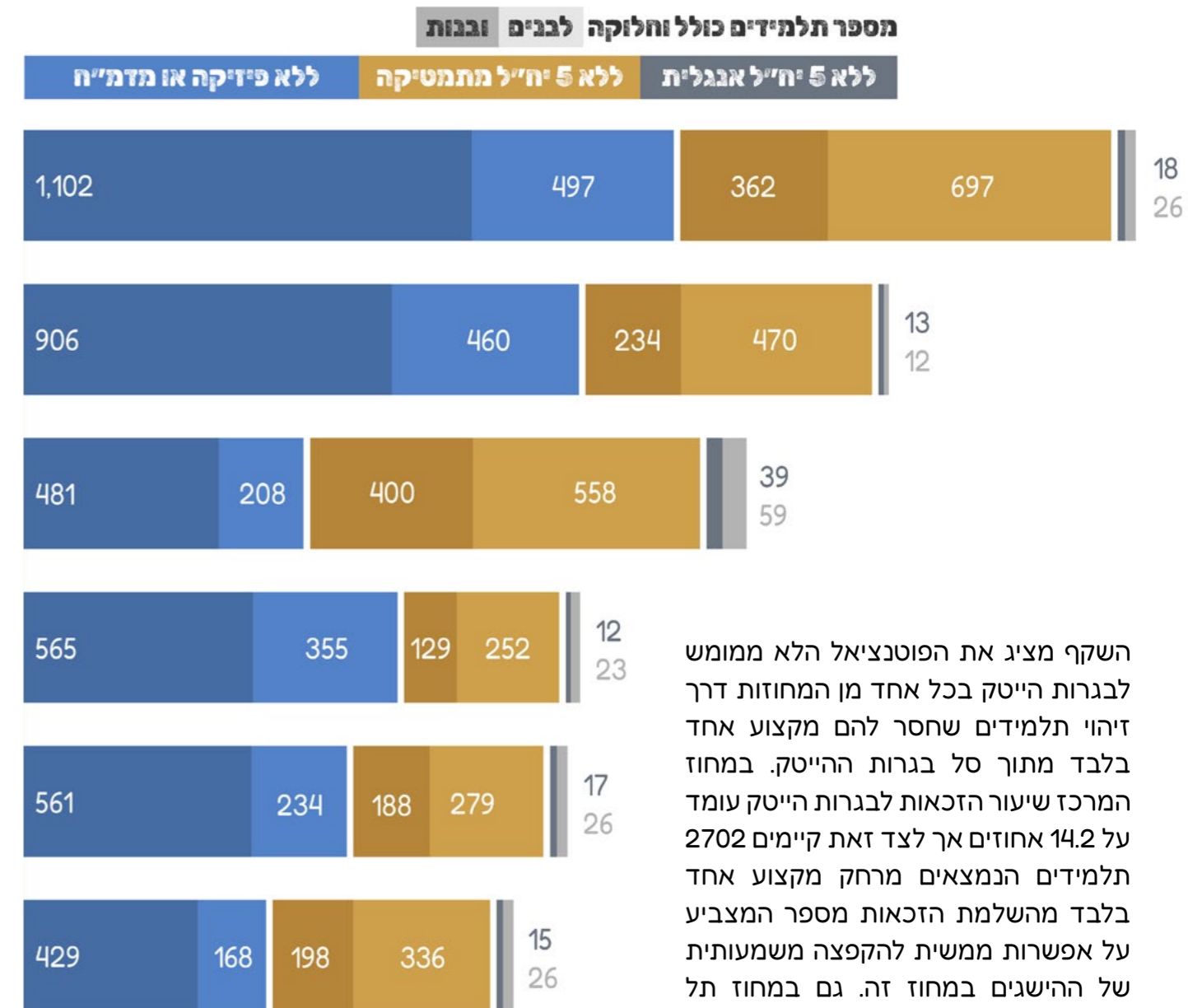
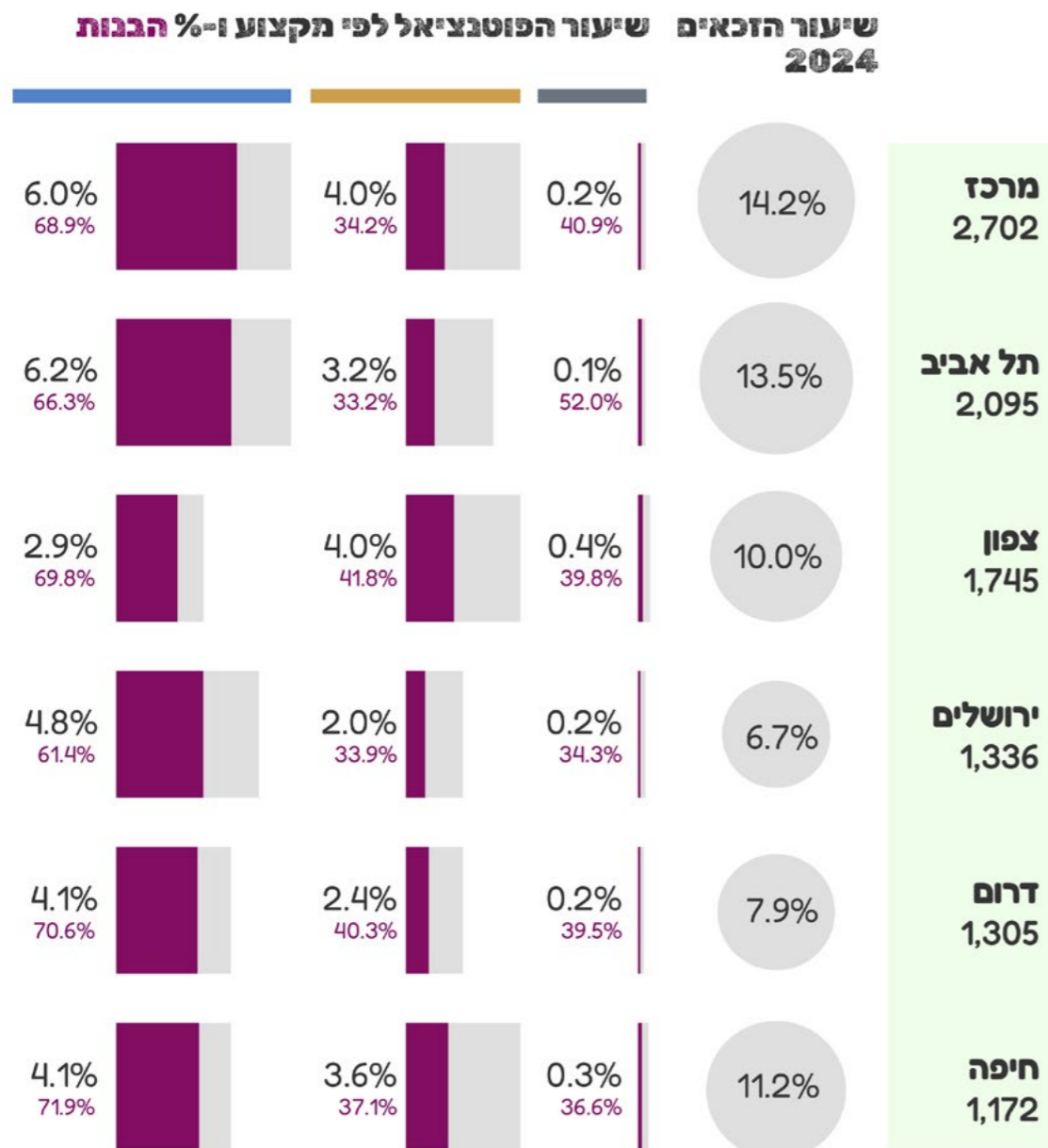
ממוצע ארצי בגרות הייטק 10.8%

במחוז הצפון שיעור הזכאות נמוך יותר ועומד על 10.0 אחוזים אך מספר התלמידים הפוטנציאליים גבוה במיוחד עם 1745 תלמידים שחסר להם מקצוע אחד בלבד. בירושלים שיעור הזכאות הוא 6.7 אחוזים אך 1336 תלמידים נמצאים קרוב מאוד לזכאות נתון הממחיש כי גם במחוז עם הישגים נמוכים יחסית קיימת הזדמנות לשינוי מהיר. בדרום שיעור הזכאות עומד על 7.9 אחוזים ו 1305 תלמידים נמצאים בפוטנציאל בעוד שבמחוז חיפה שיעור הזכאות גבוה יותר ועומד על 11.2 אחוזים עם 1172 תלמידים קרובים לבגרות הייטק. הנתונים מראים כי בכל המחוזות קיימת שכבה רחבה של תלמידים שבהשקעה קצרה חכמה וממוקדת ניתן להגדיל באופן משמעותי את שיעור הזכאות לבגרות הייטק. המסר המרכזי הוא שהפוטנציאל אינו עתידי או תיאורטי אלא קיים כאן ועכשיו וממתין להחלטה רשותית ומערכתית לממש אותו.

פוטנציאל ארצי עפ"י מחוזות

מספר תלמידים שחסרה להם בגרות במקצוע אחד בלבד (אנגלית 5 יח"ל/מתמטיקה 5 יח"ל/ פיזיקה או מדמ"ח) לקבלת בגרות הייטק, 2024

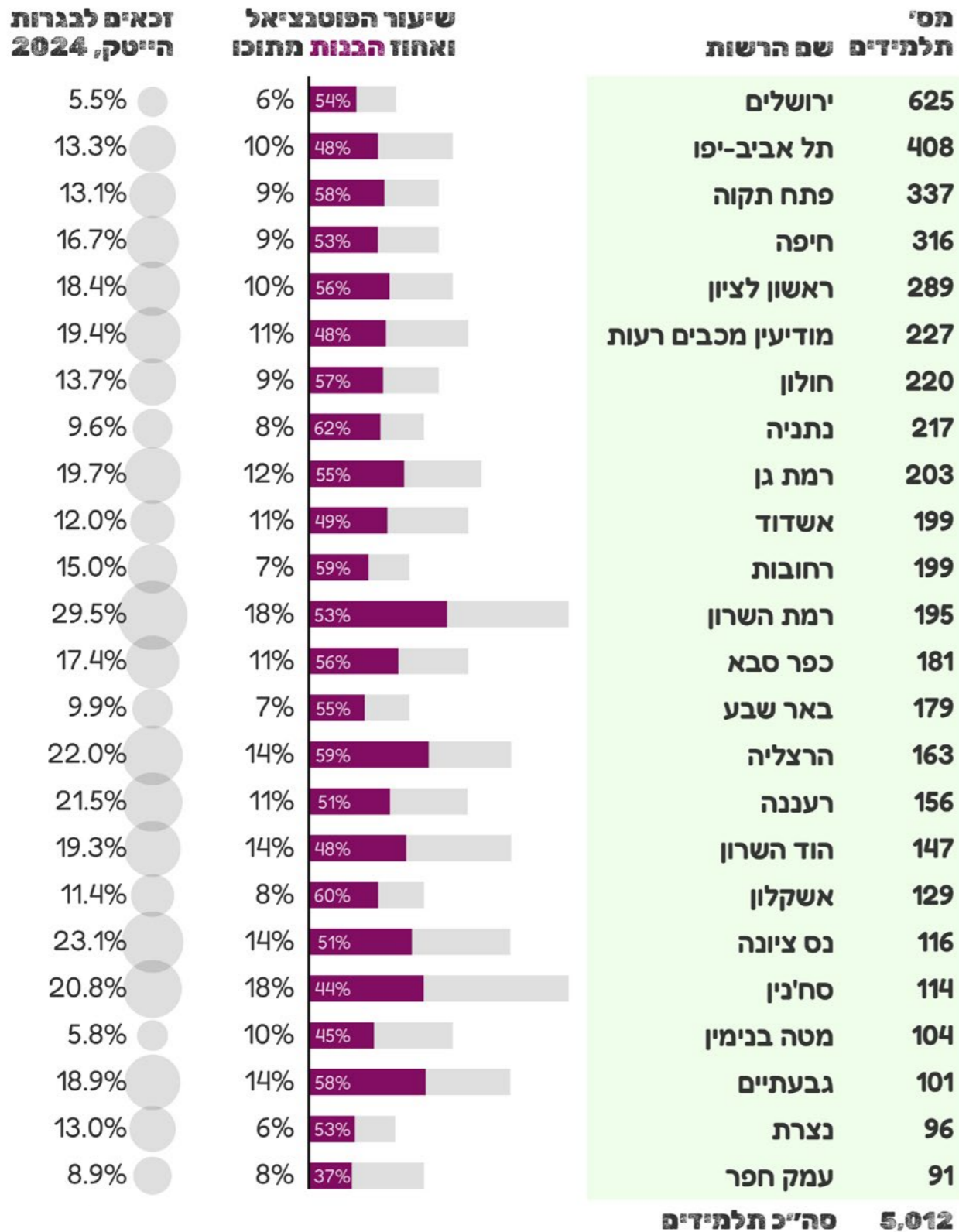

השקף מציג את הפוטנציאל הלא ממומש לבגרות הייטק בכל אחד מן המחוזות דרך זיהוי תלמידים שחסר להם מקצוע אחד בלבד מתוך סל בגרות הייטק. במחוז המרכז שיעור הזכאות לבגרות הייטק עומד על 14.2 אחוזים אך לצד זאת קיימים 2702 תלמידים הנמצאים מרחק מקצוע אחד בלבד מהשלמת הזכאות מספר המצביע על אפשרות ממשית להקפצה משמעותית של הישגים במחוז זה. גם במחוז תל אביב שיעור הזכאות עומד על 13.5 אחוזים אך 2095 תלמידים נמצאים קרוב מאוד לבגרות הייטק מה שמעיד על פוטנציאל גדול הטמון בהתערבות ממוקדת.

את המשמעות החברתית של מימוש הפוטנציאל. השקף מדגיש כי הפוטנציאל לבגרות הייטק אינו תיאורטי אלא מרוכז במספר מצומצם של רשויות ובקבוצת תלמידים מוגדרת שניתן לאתר ללוות ולהוביל להצלחה. המסר המרכזי הוא שהחלטה רשותית ממוקדת יכולה בתוך זמן קצר להגדיל באופן ניכר את שיעור הזכאות לבגרות הייטק ולשנות את תמונת ההישגים העירונית והארצית כאחד.

היכן טמון הפוטנציאל?

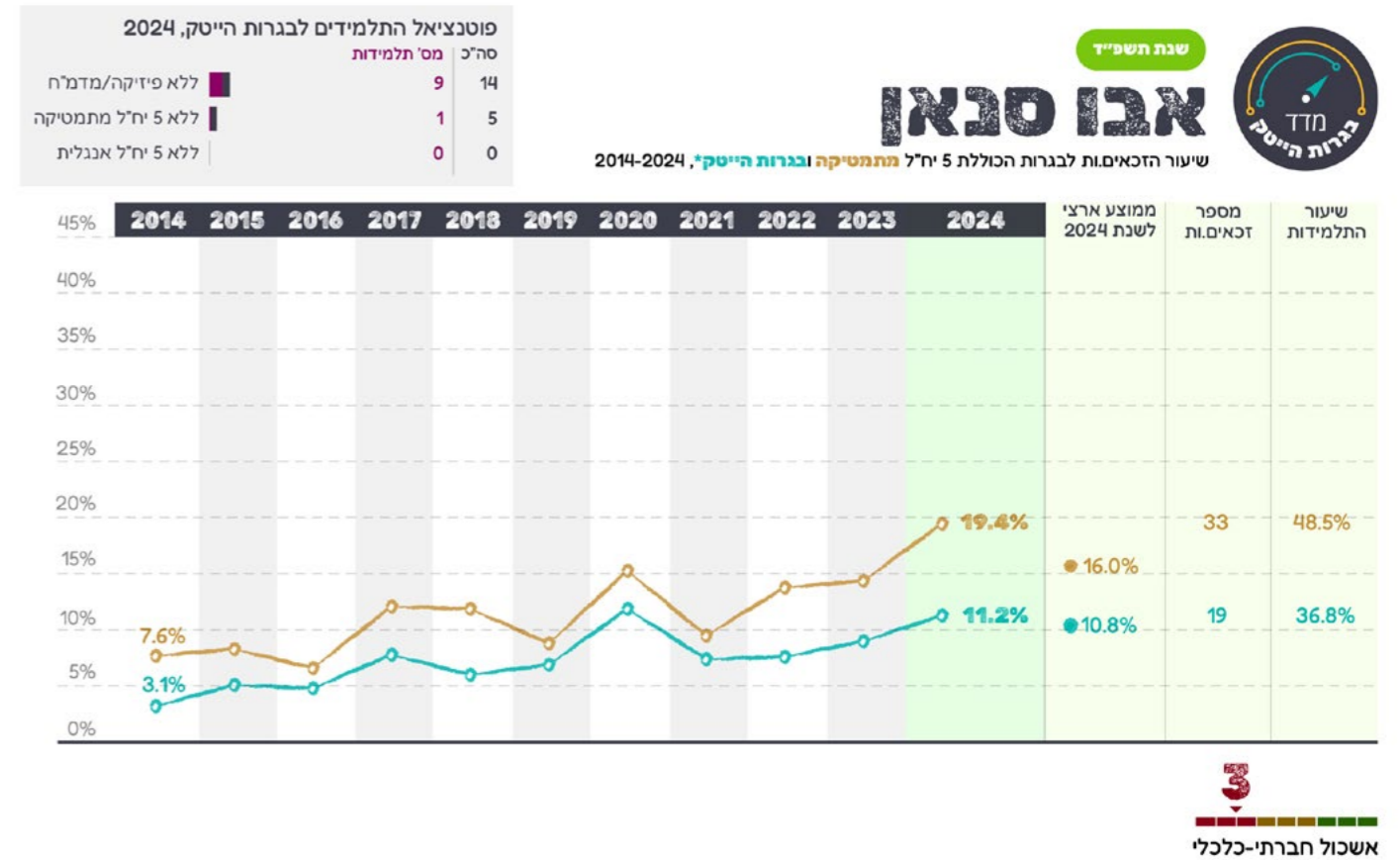
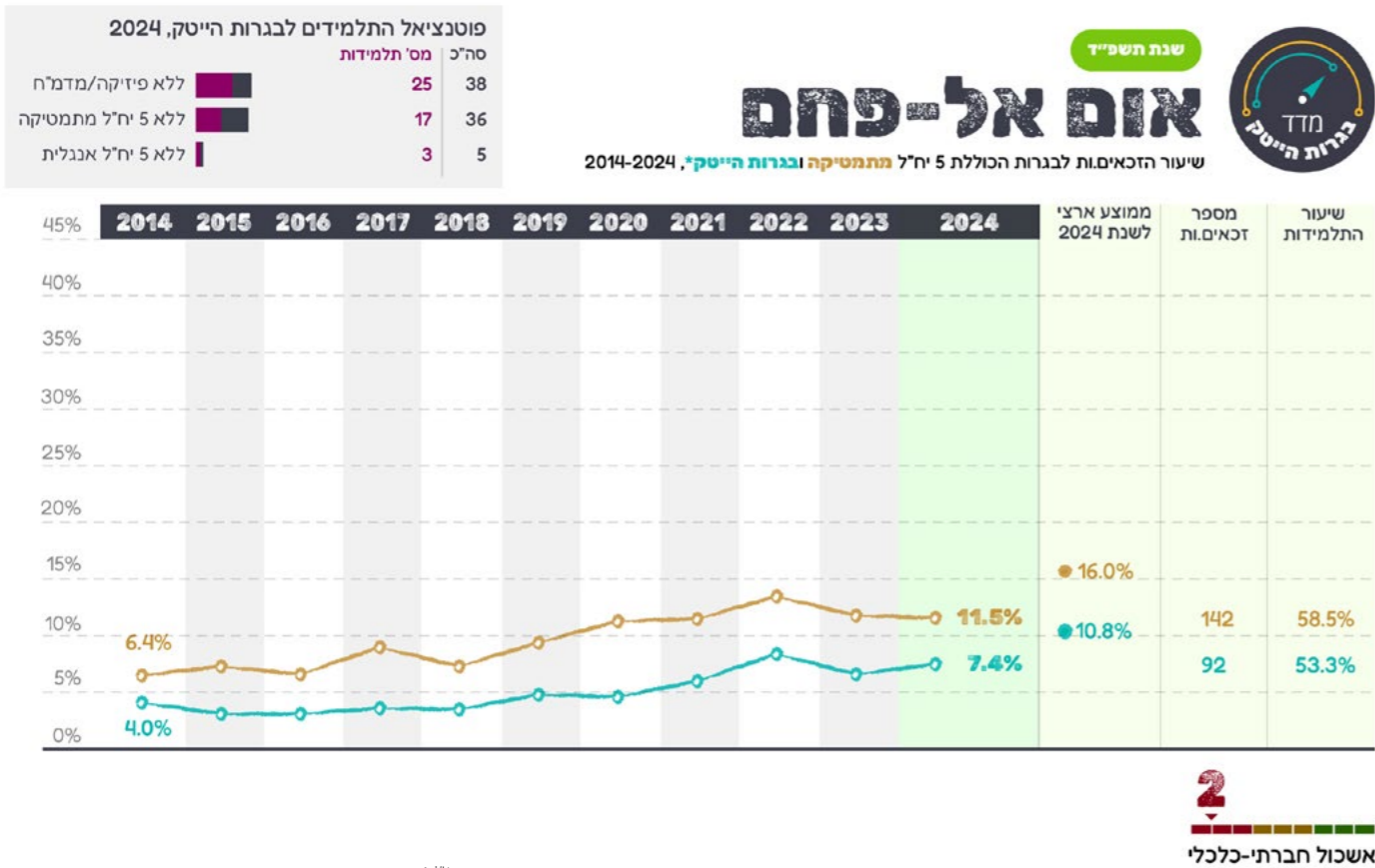
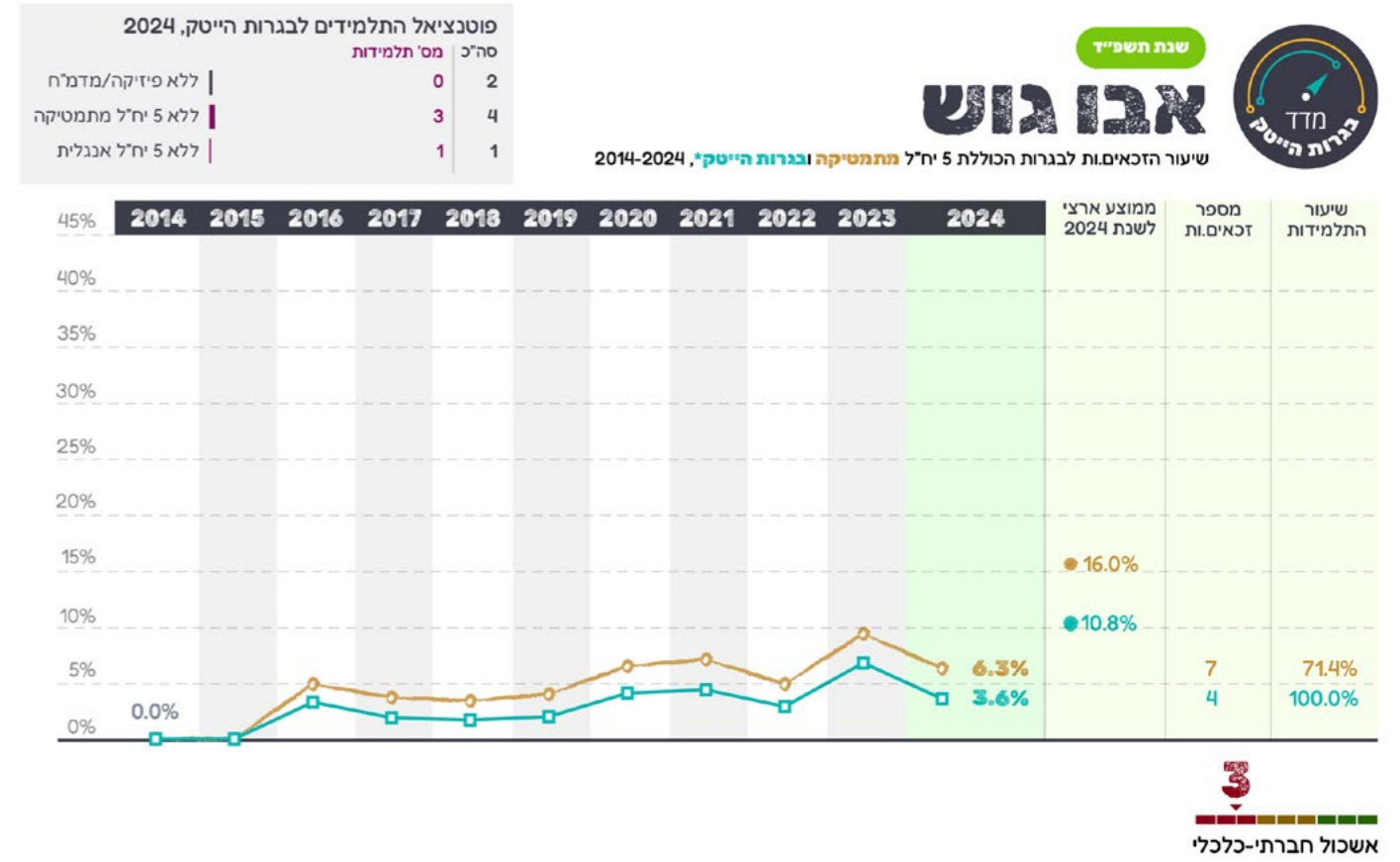
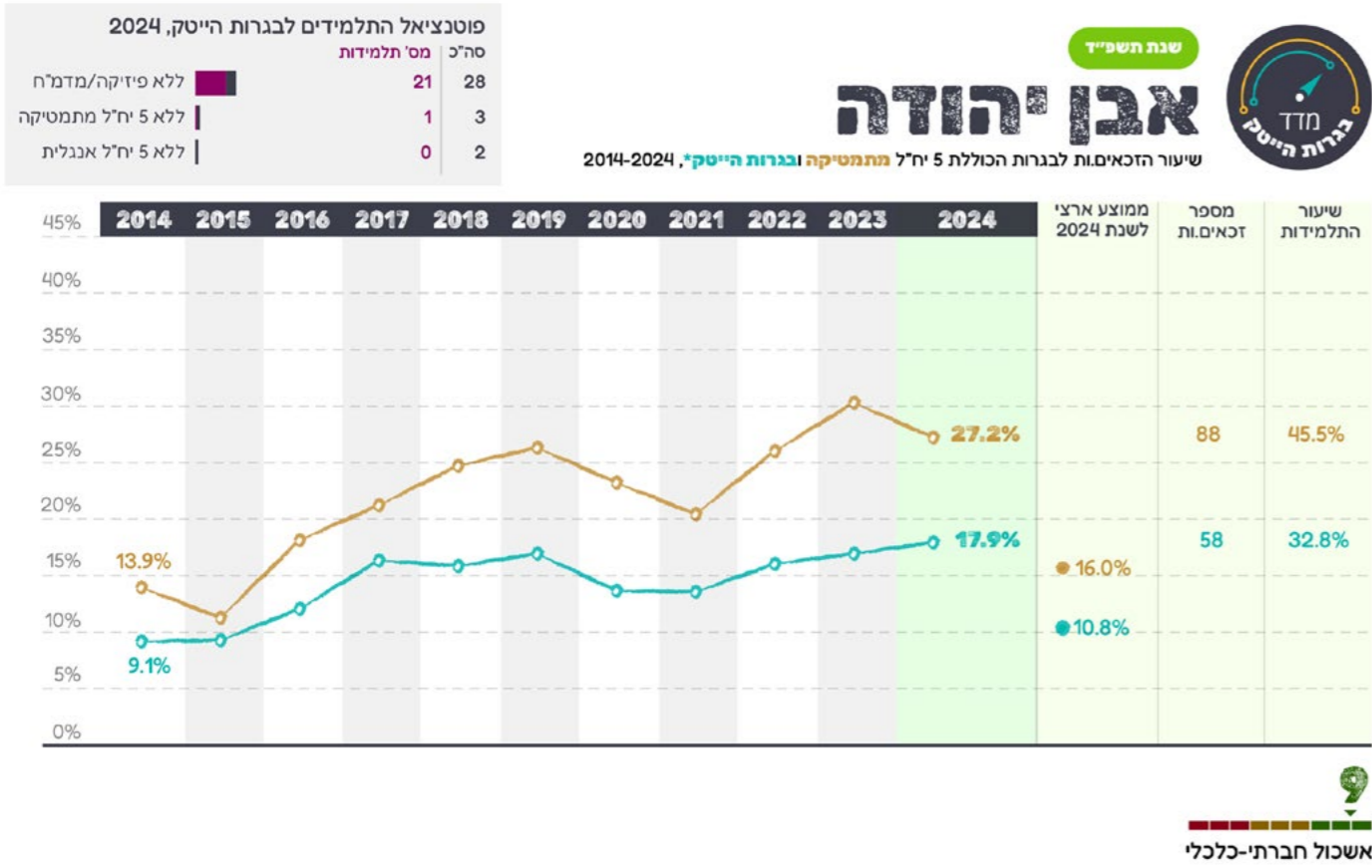
25 הרשויות עם הפוטנציאל* הגבוה ביותר לבגרות הייטק 2024.

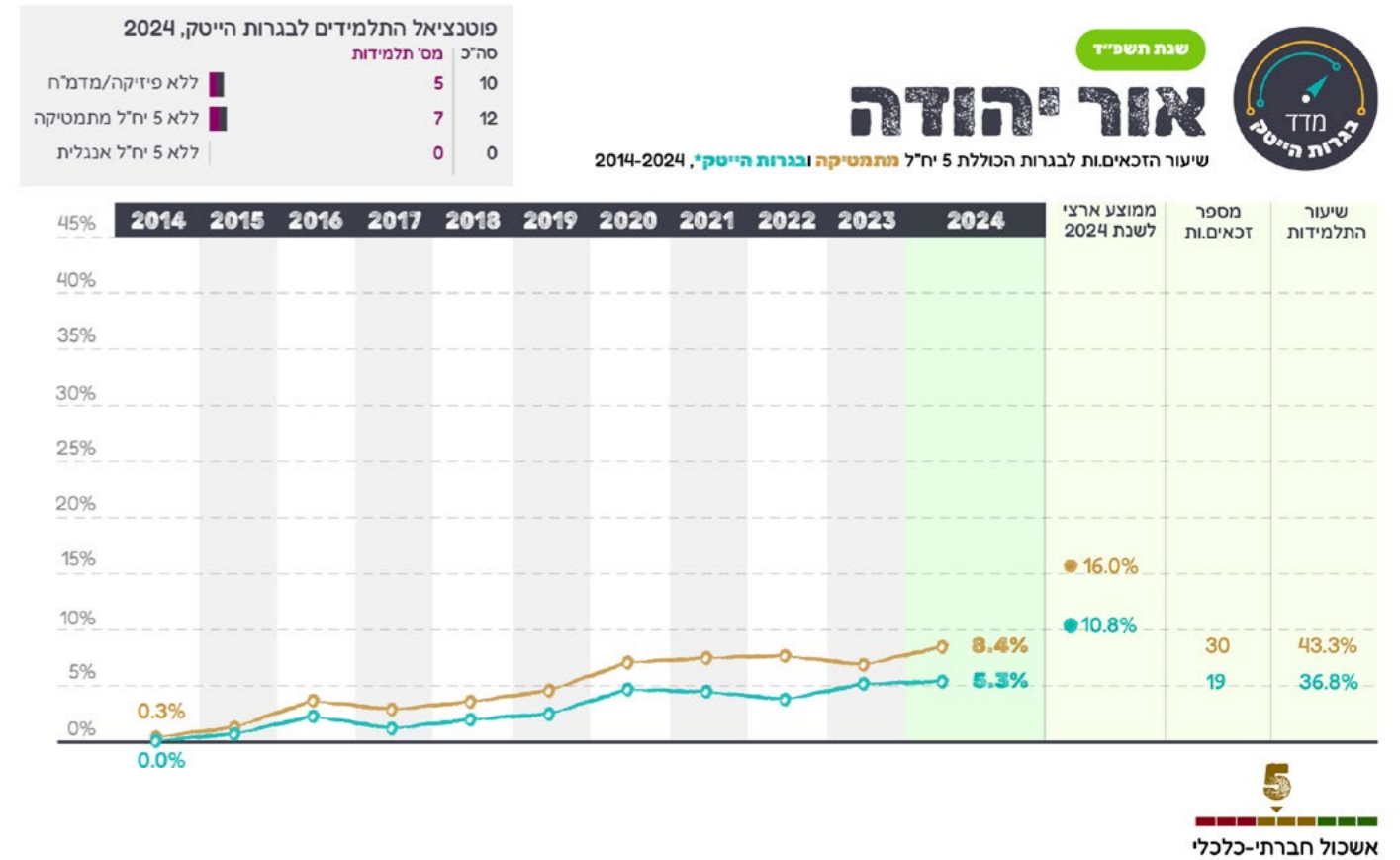
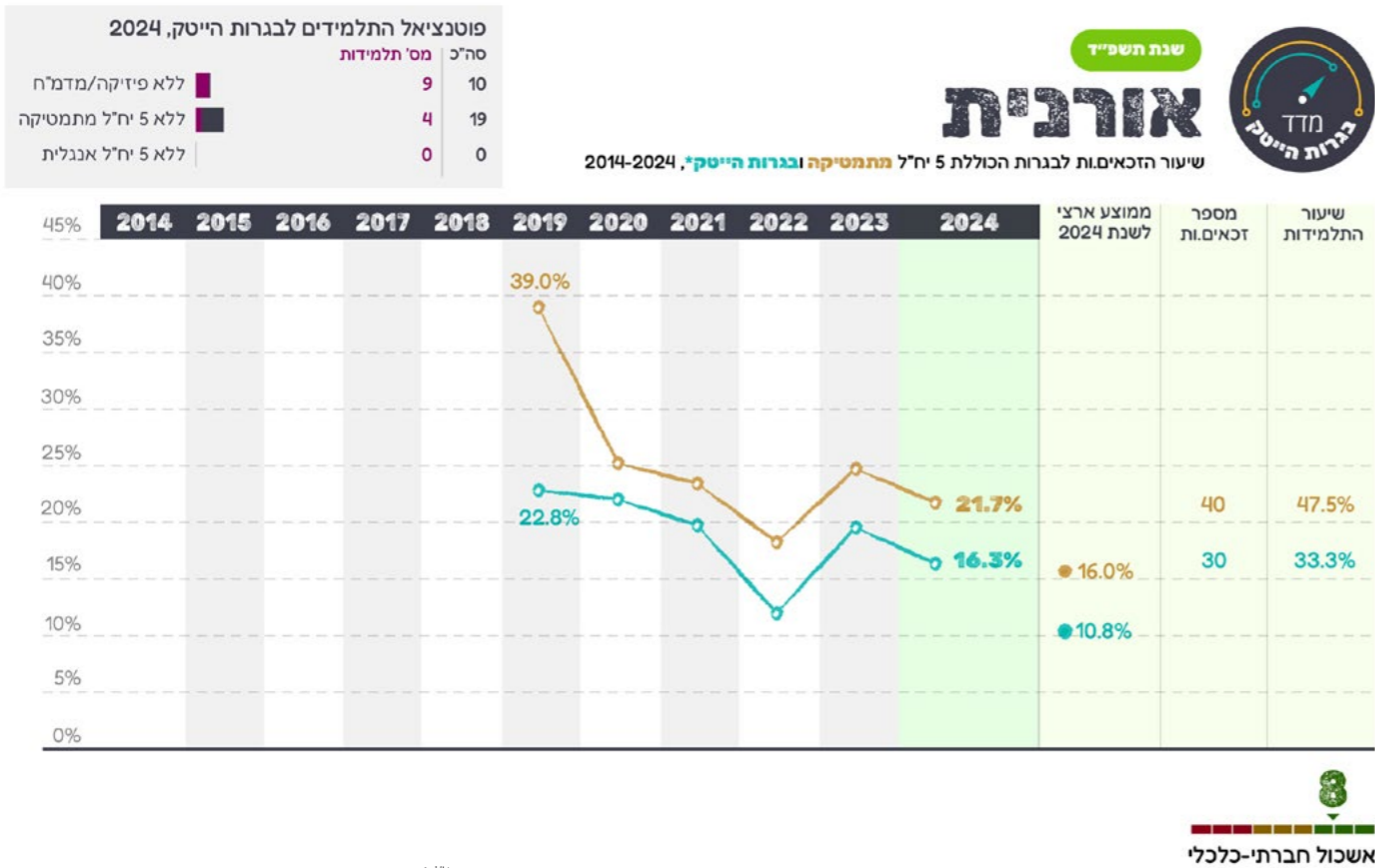
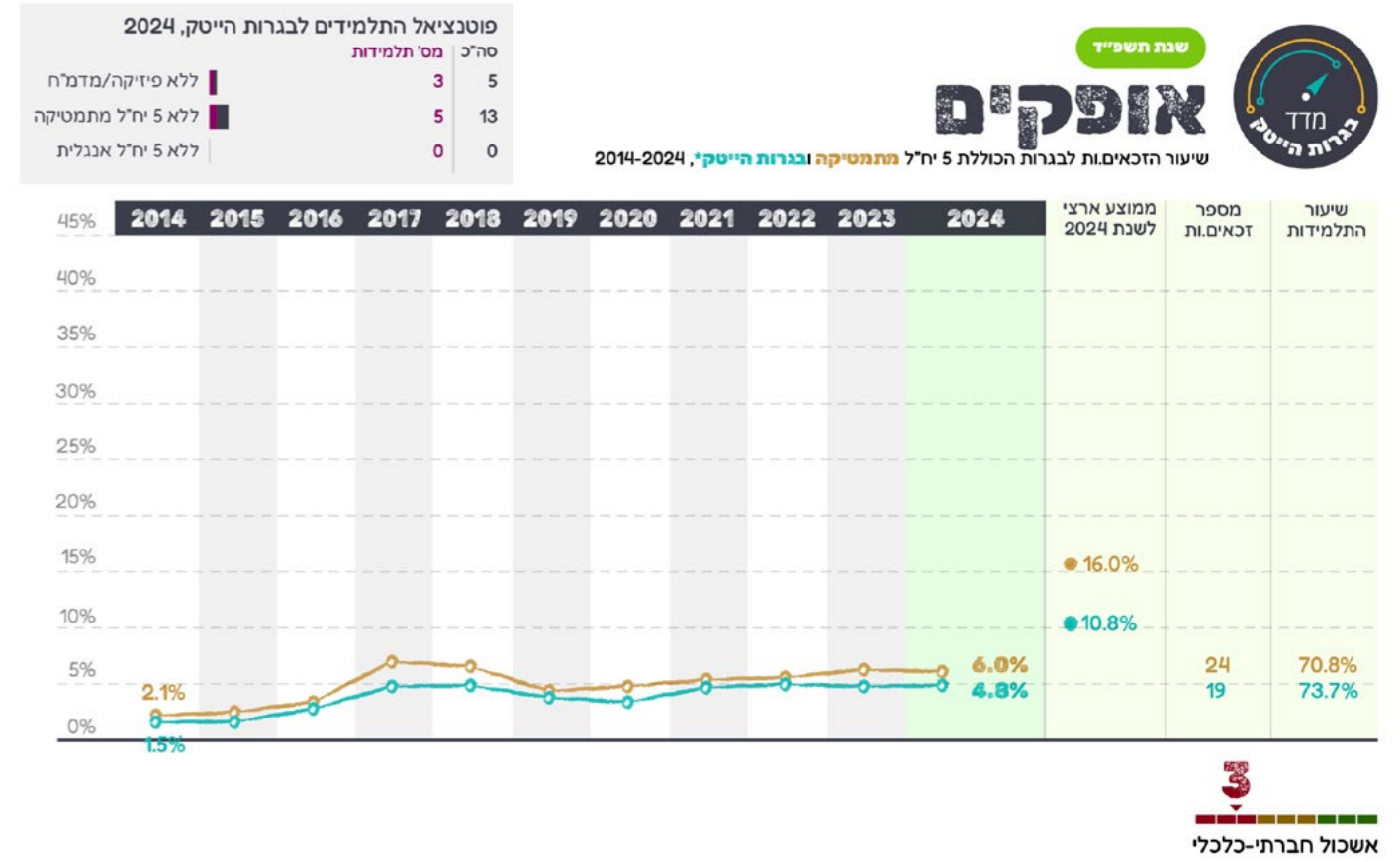
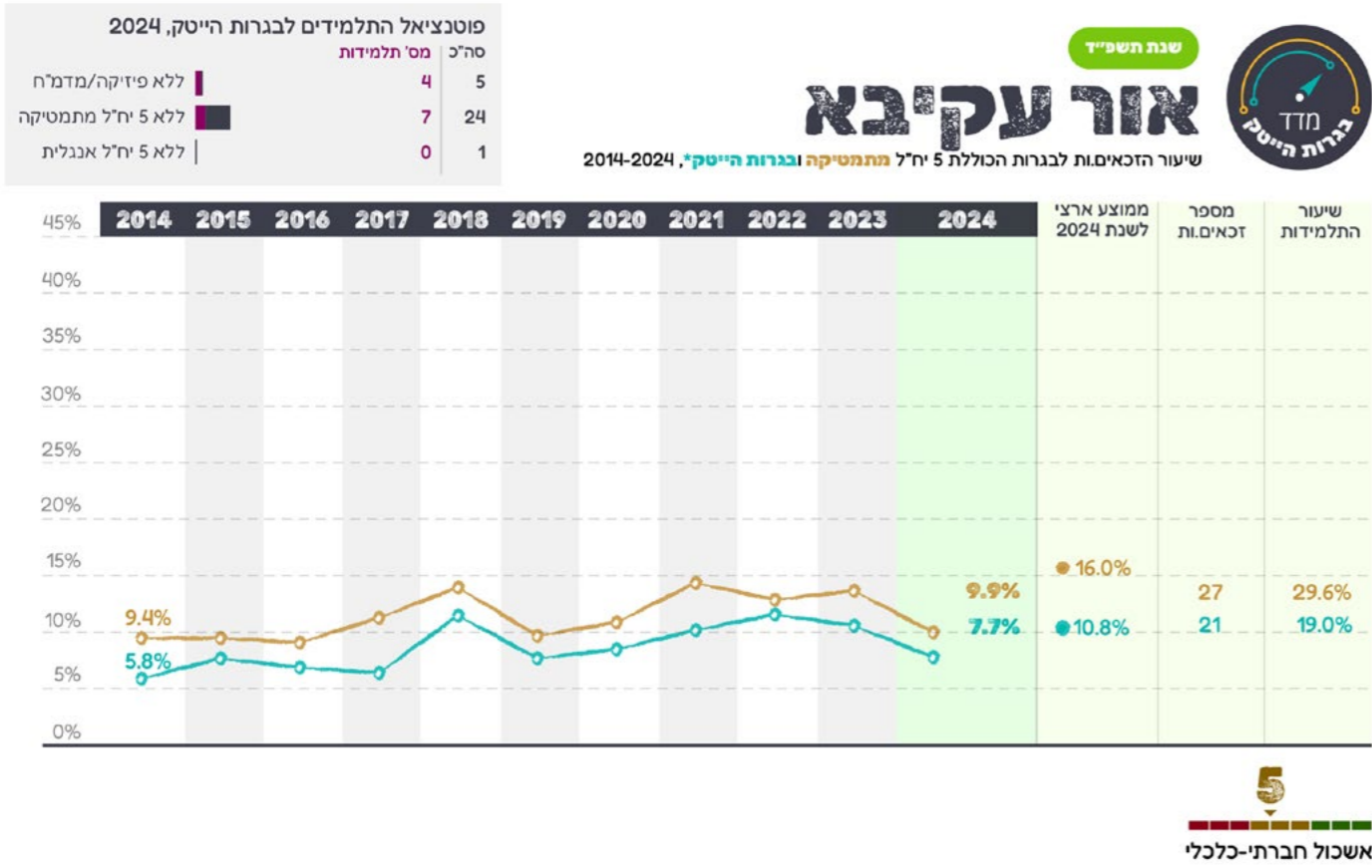

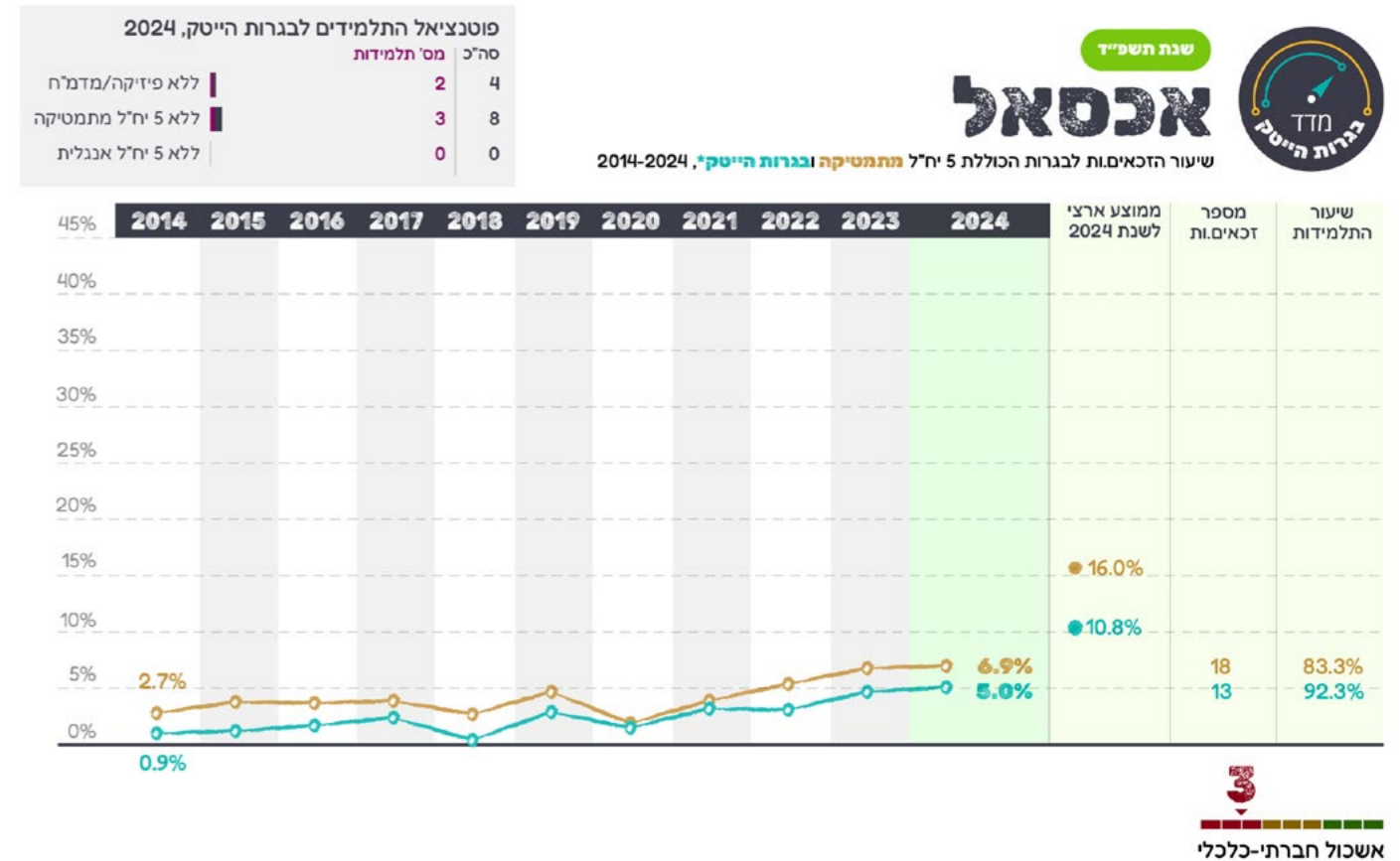
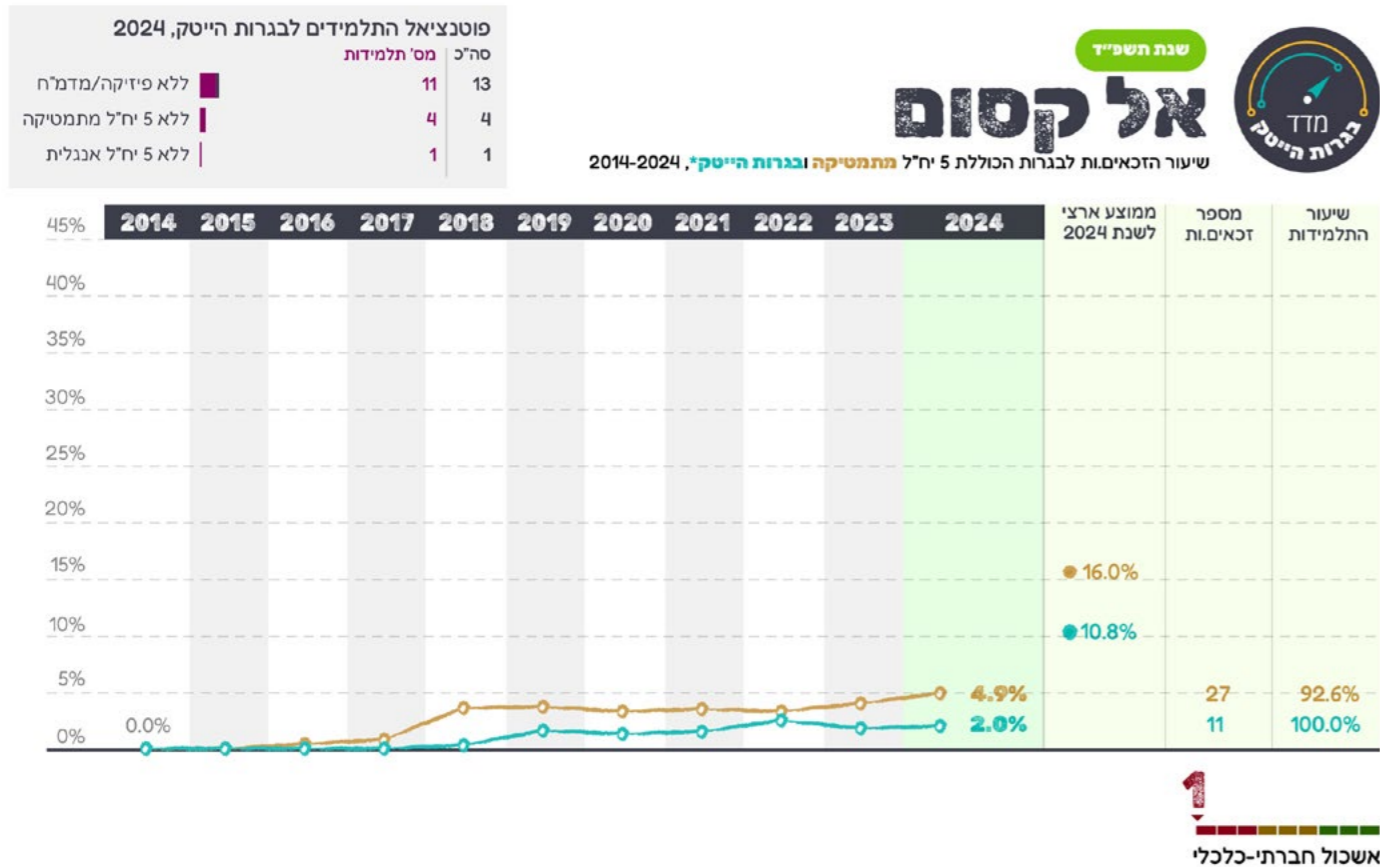
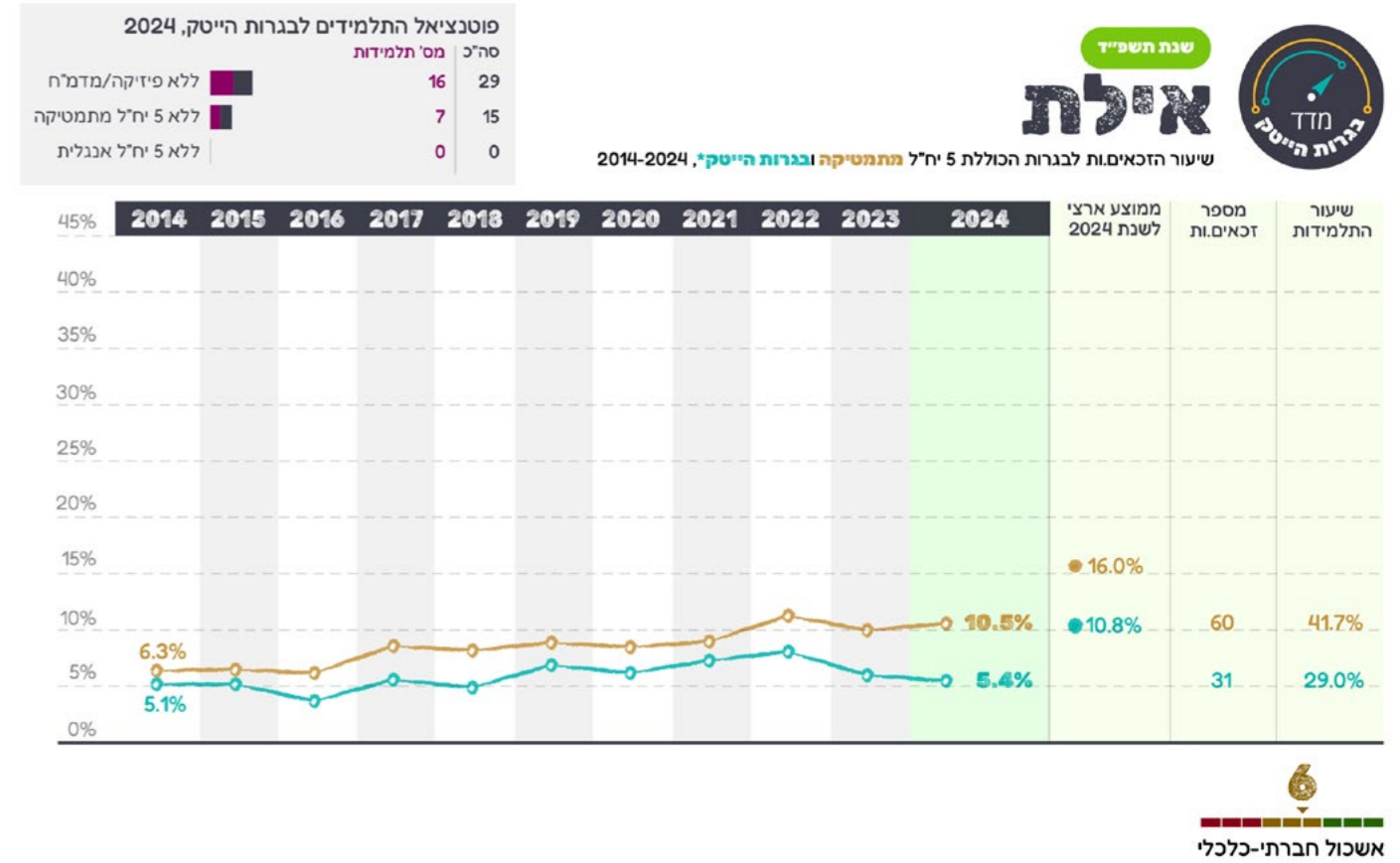
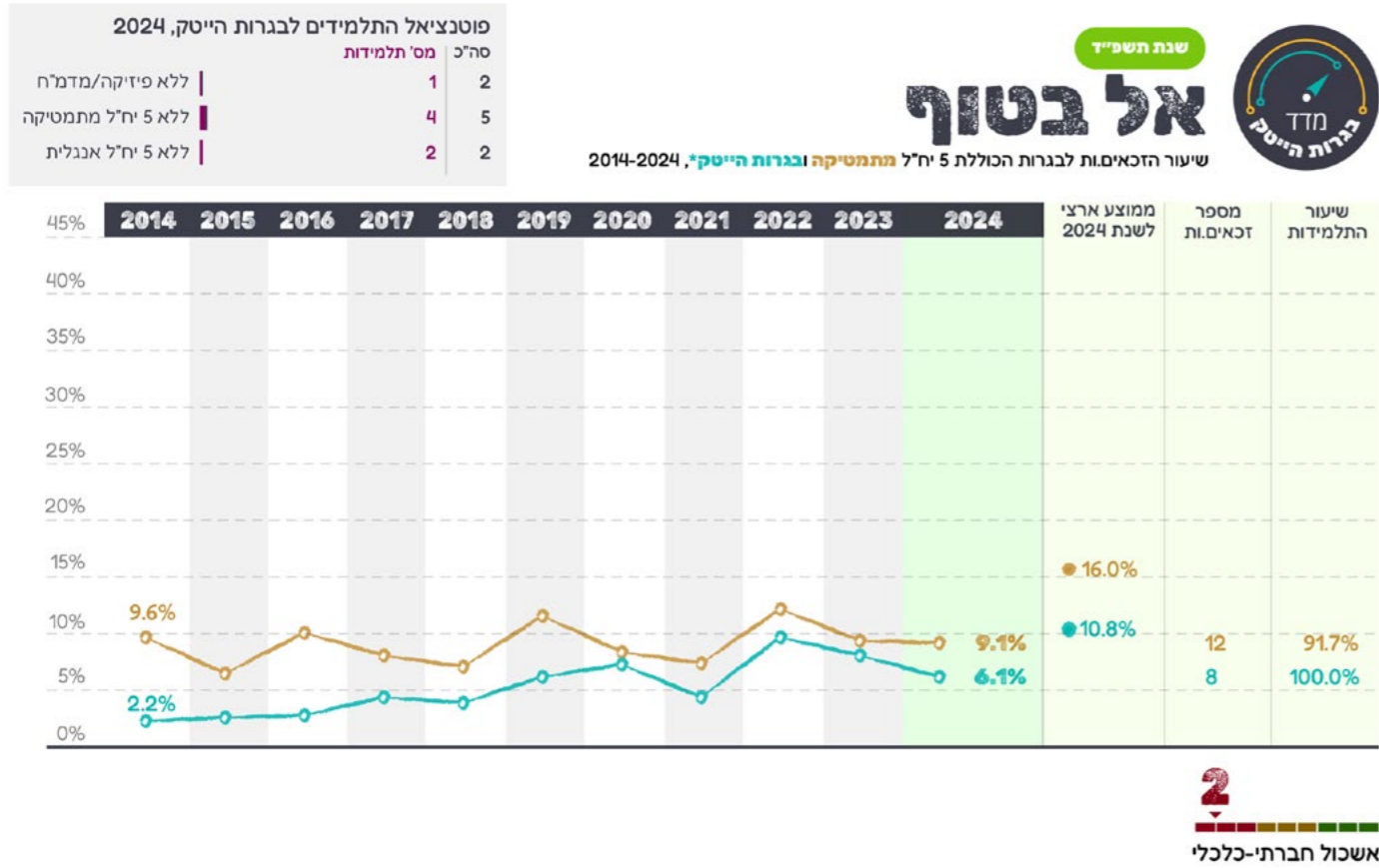
5,012
מספר התלמידים הכולל עם פוטנציאל לבגרות הייטק

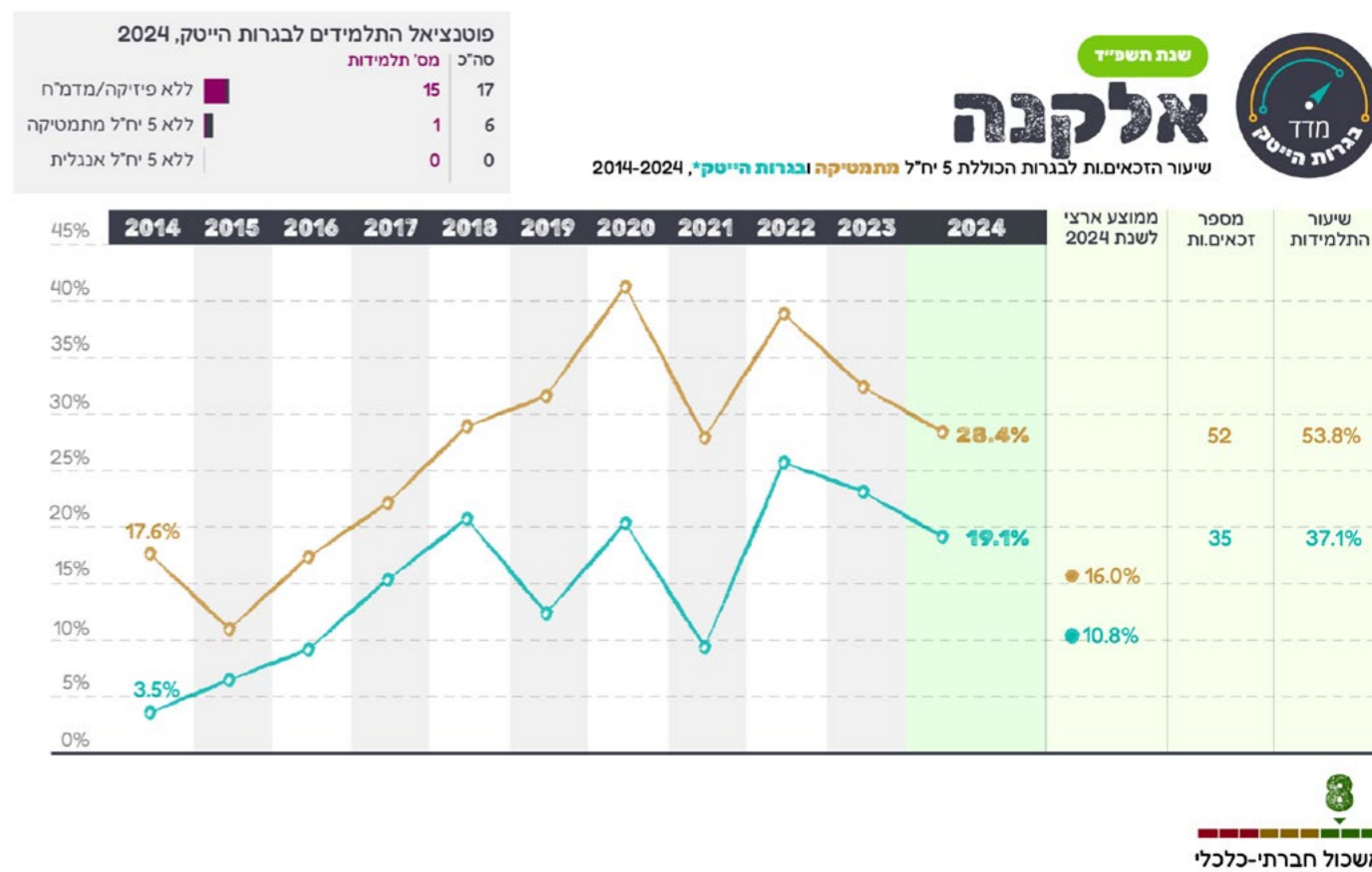
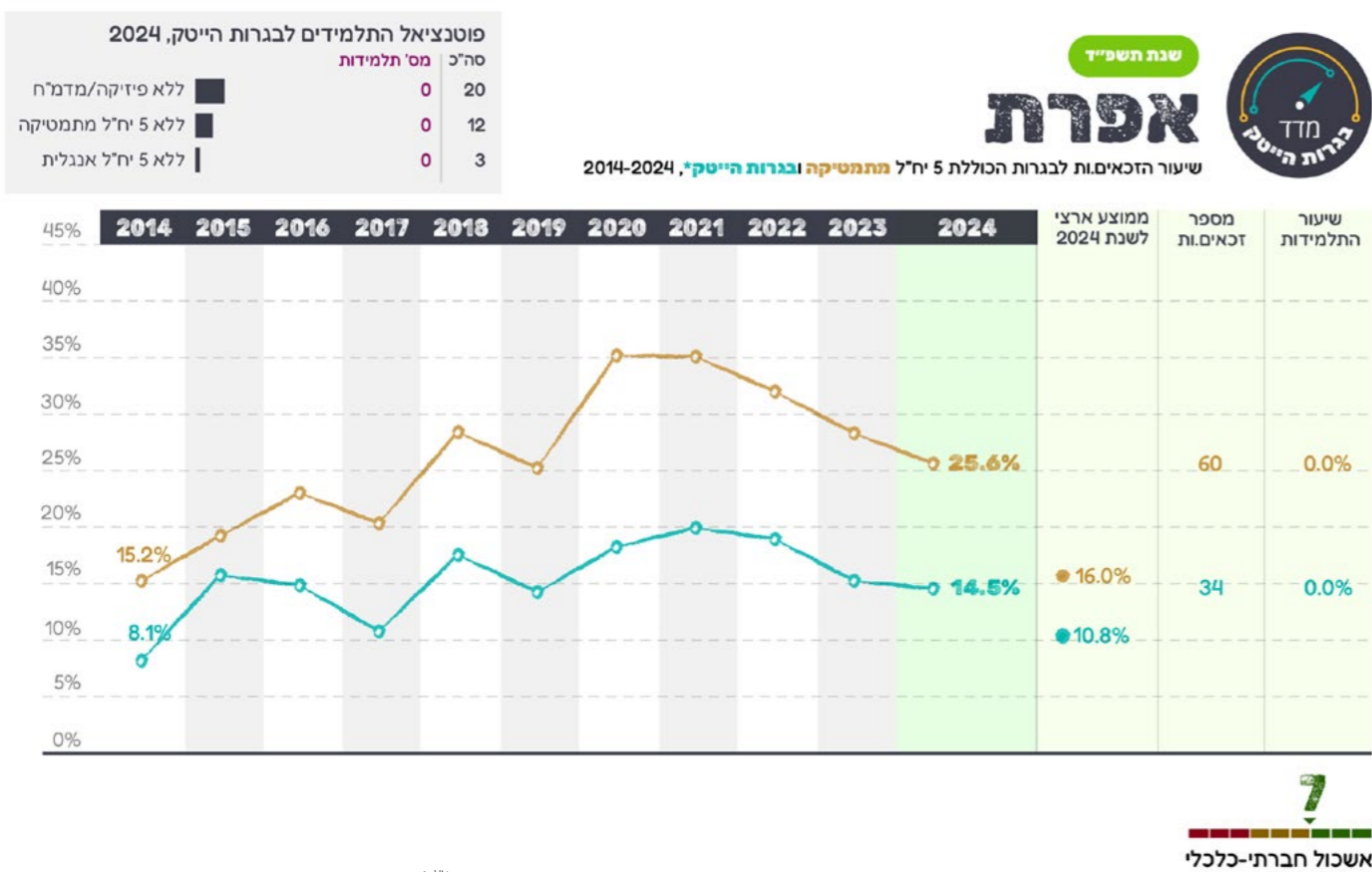
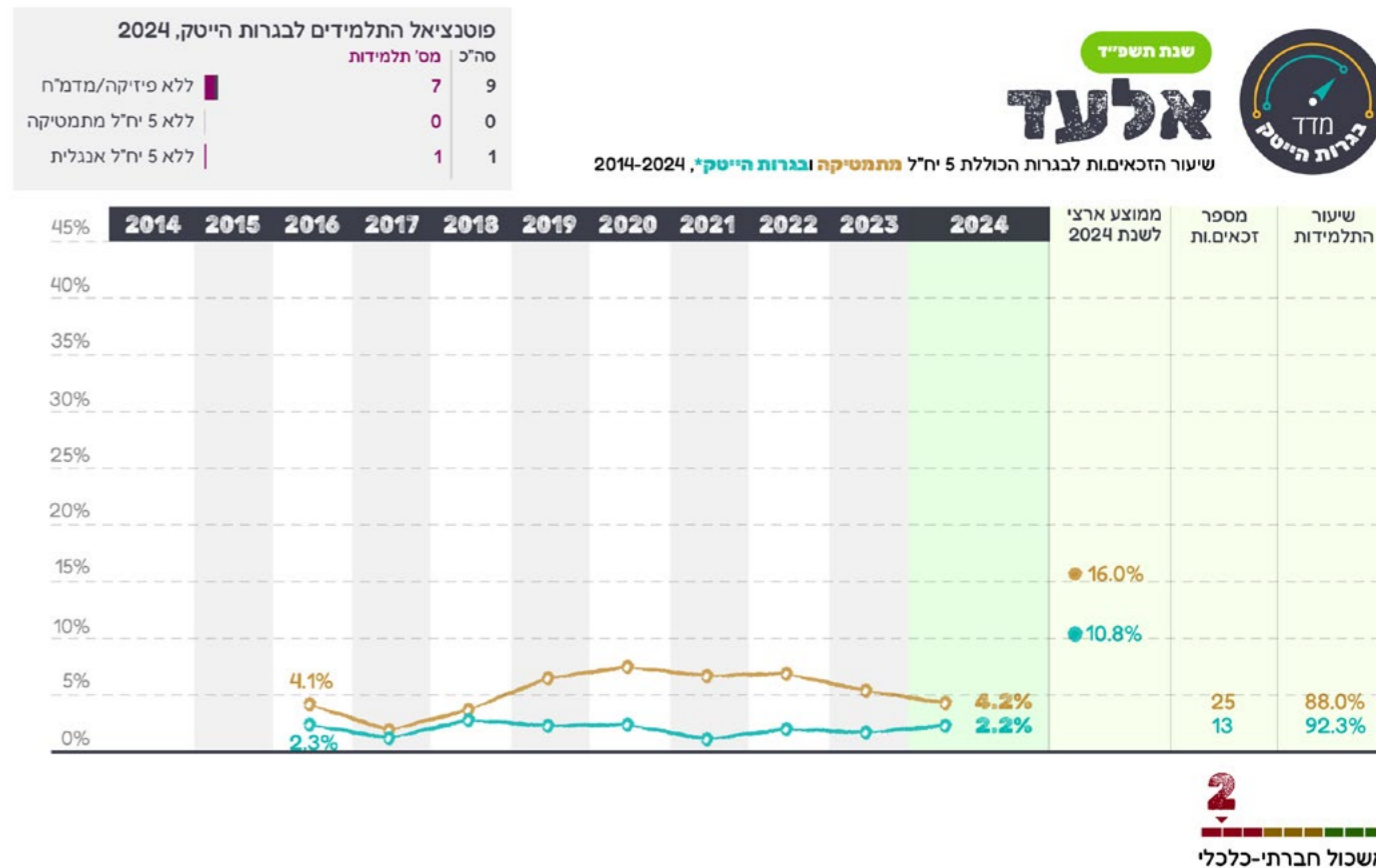
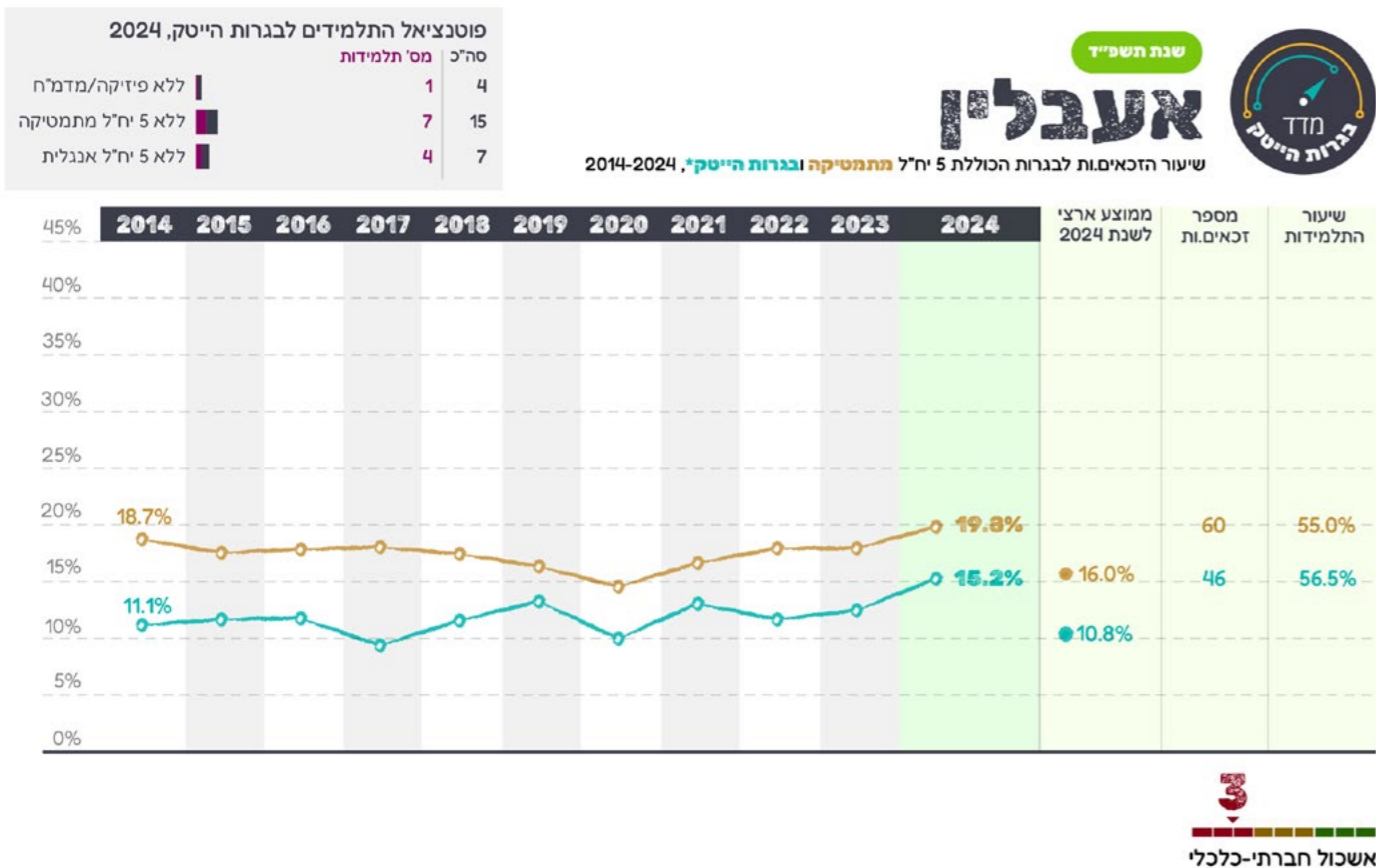
השקף מציג את מוקדי הפוטנציאל הגבוהים ביותר לבגרות הייטק ברשויות המקומיות ומדגיש כי אלפי תלמידים נמצאים מרחק מקצוע אחד בלבד מהשלמת הזכאות.

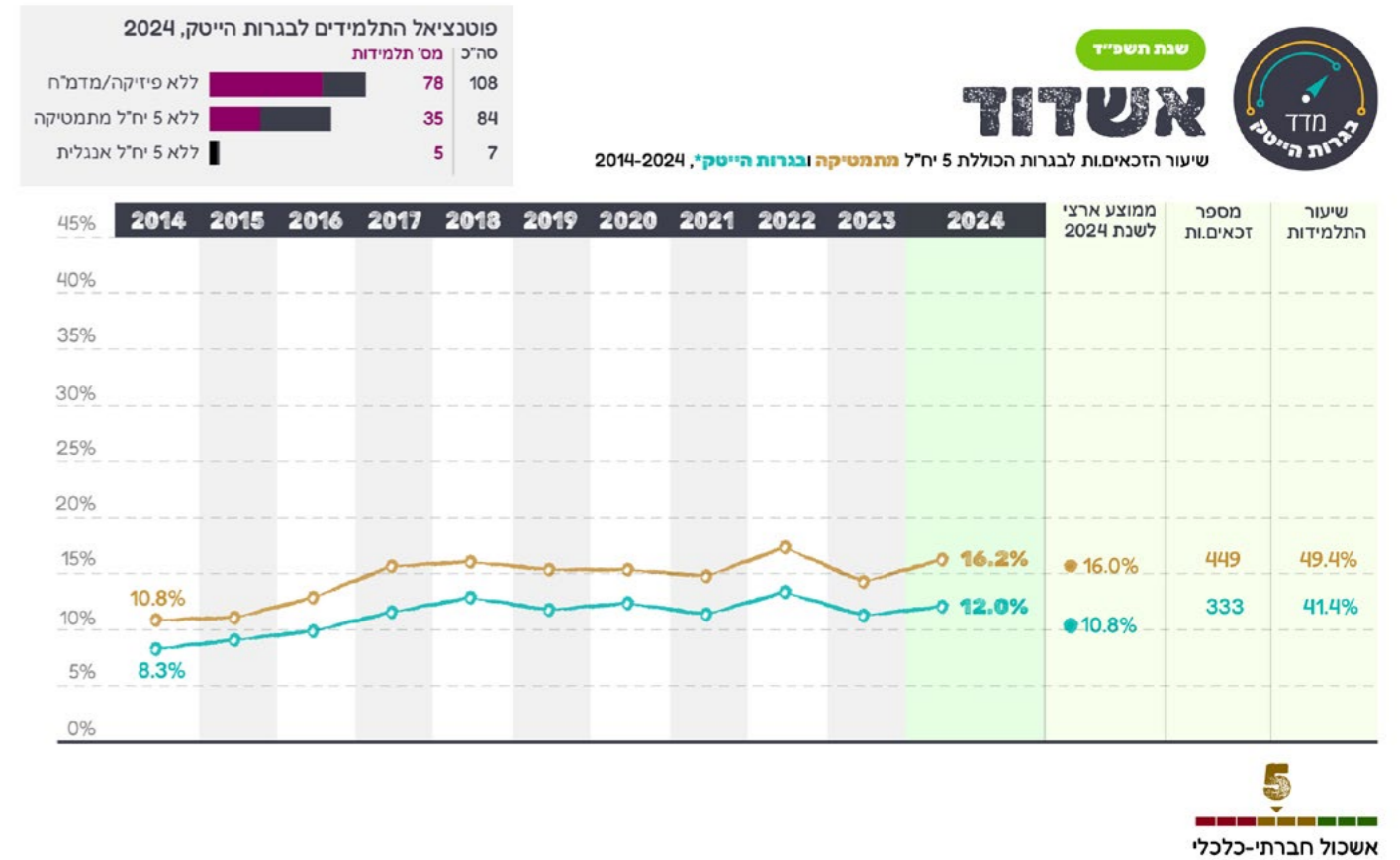
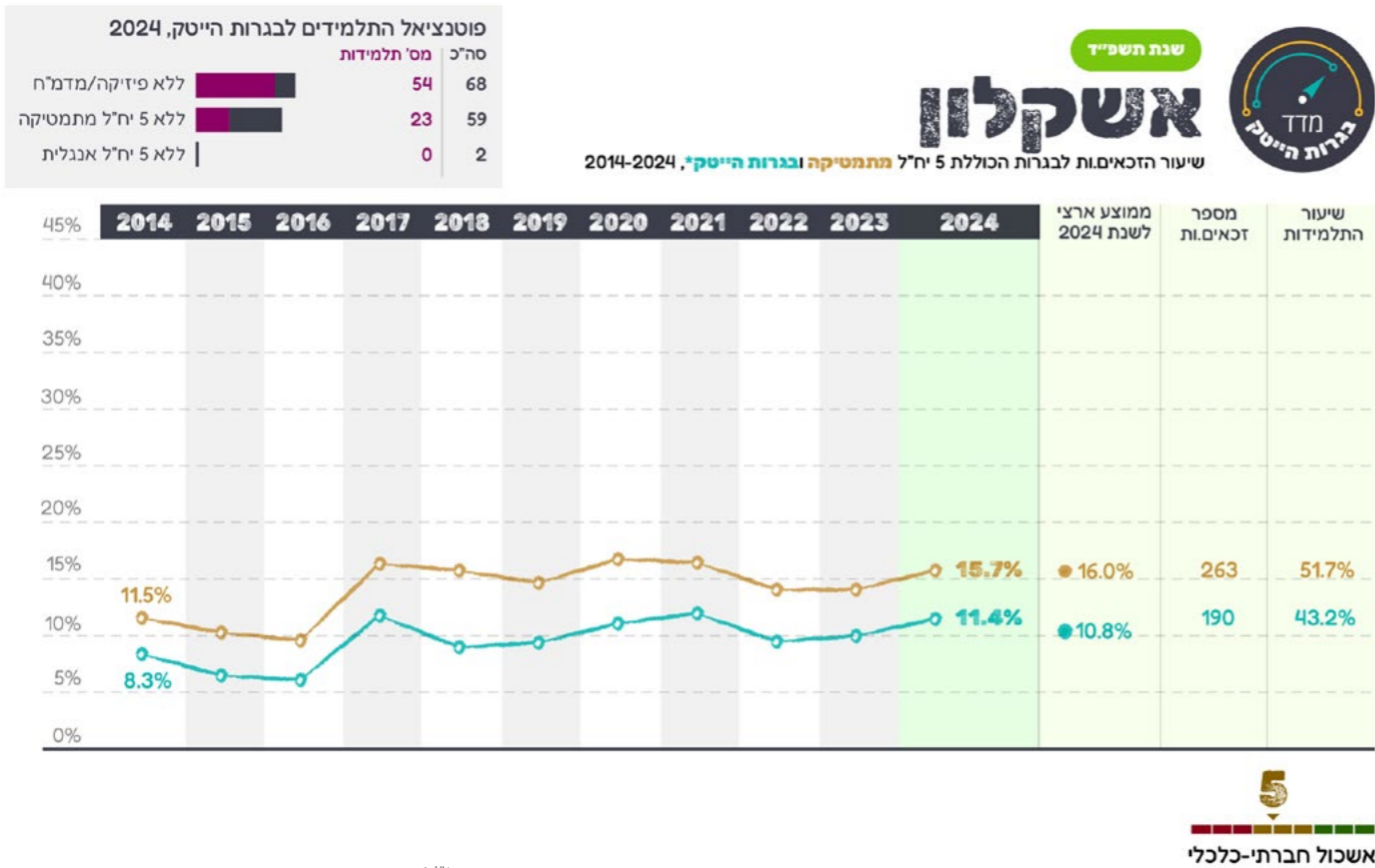
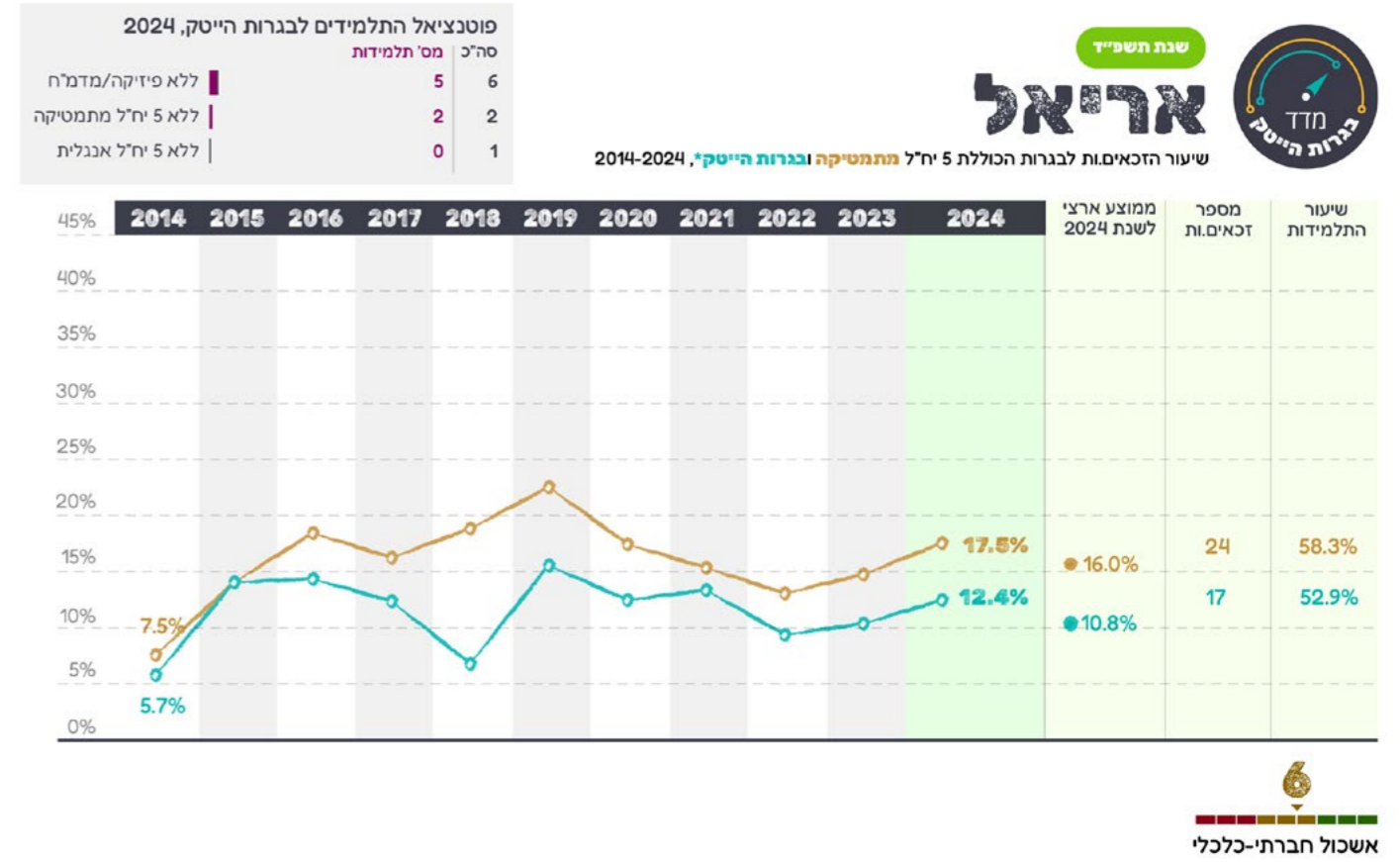
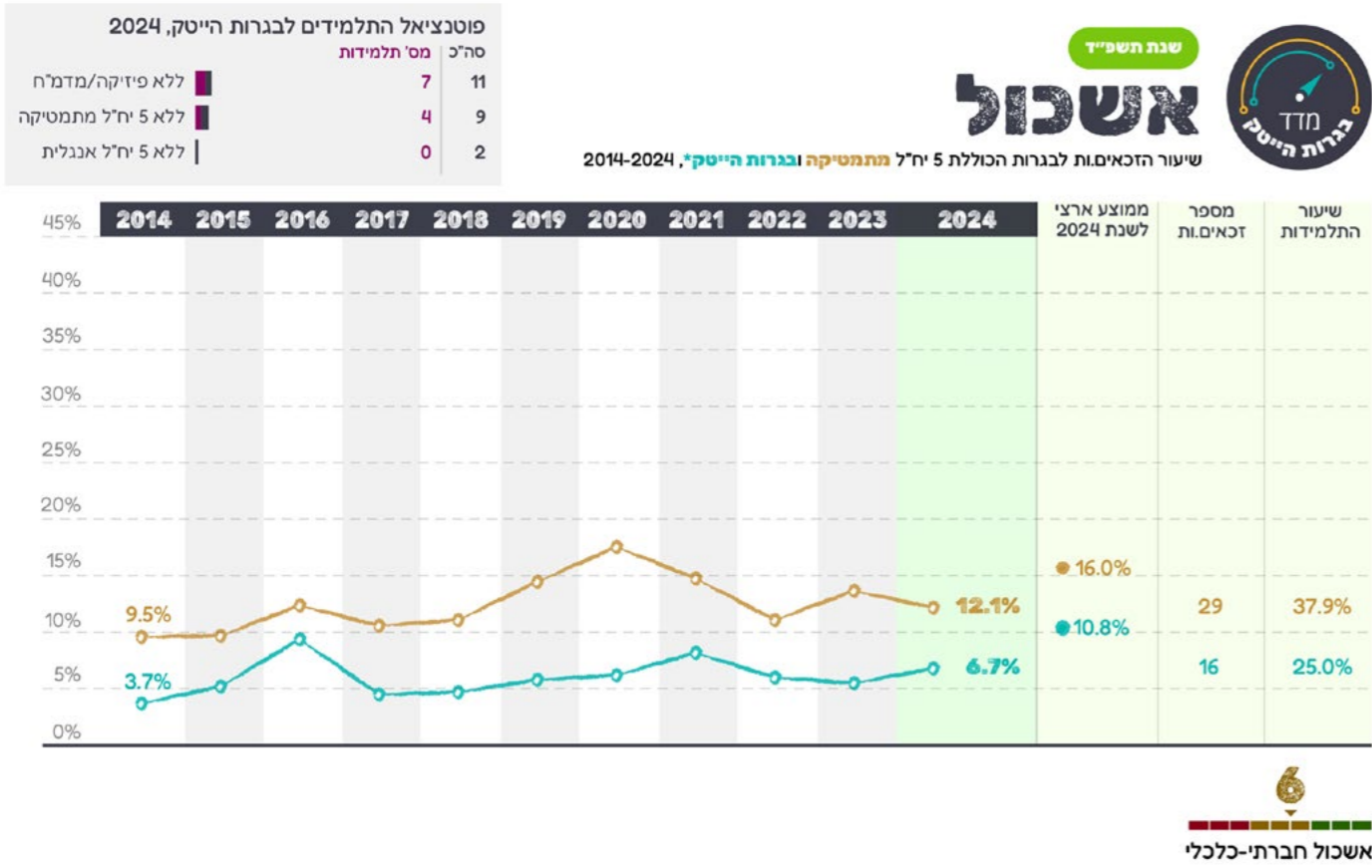
בסך הכול מזהים 5012 תלמידים ב 25 רשויות שבהתערבות ממוקדת יכולים להפוך לזכאים לבגרות הייטק כבר בטווח הקצר. ירושלים מובילה במספר התלמידים הפוטנציאליים עם 625 תלמידים למרות ששיעור הזכאות הנוכחי בה עומד על 5.5 אחוזים בלבד נתון הממחיש פער חריף בין היקף הפוטנציאל לבין מימושו בפועל. תל אביב יפו מציגה 408 תלמידים פוטנציאליים עם שיעור זכאות של 13.3 אחוזים ופתח תקוה עם 337 תלמידים ושיעור של 13.1 אחוזים. גם חיפה ראשון לציון ומודיעין מכבים רעות מציגות מאגר גדול של תלמידים קרובים לבגרות הייטק דבר המעיד על הזדמנות ממשית להקפצה עירונית בהישגים. ברבות מן הרשויות שיעור הבנות בקרב התלמידים הפוטנציאליים גבוה ועומד סביב מחצית ואף יותר נתון המחזק

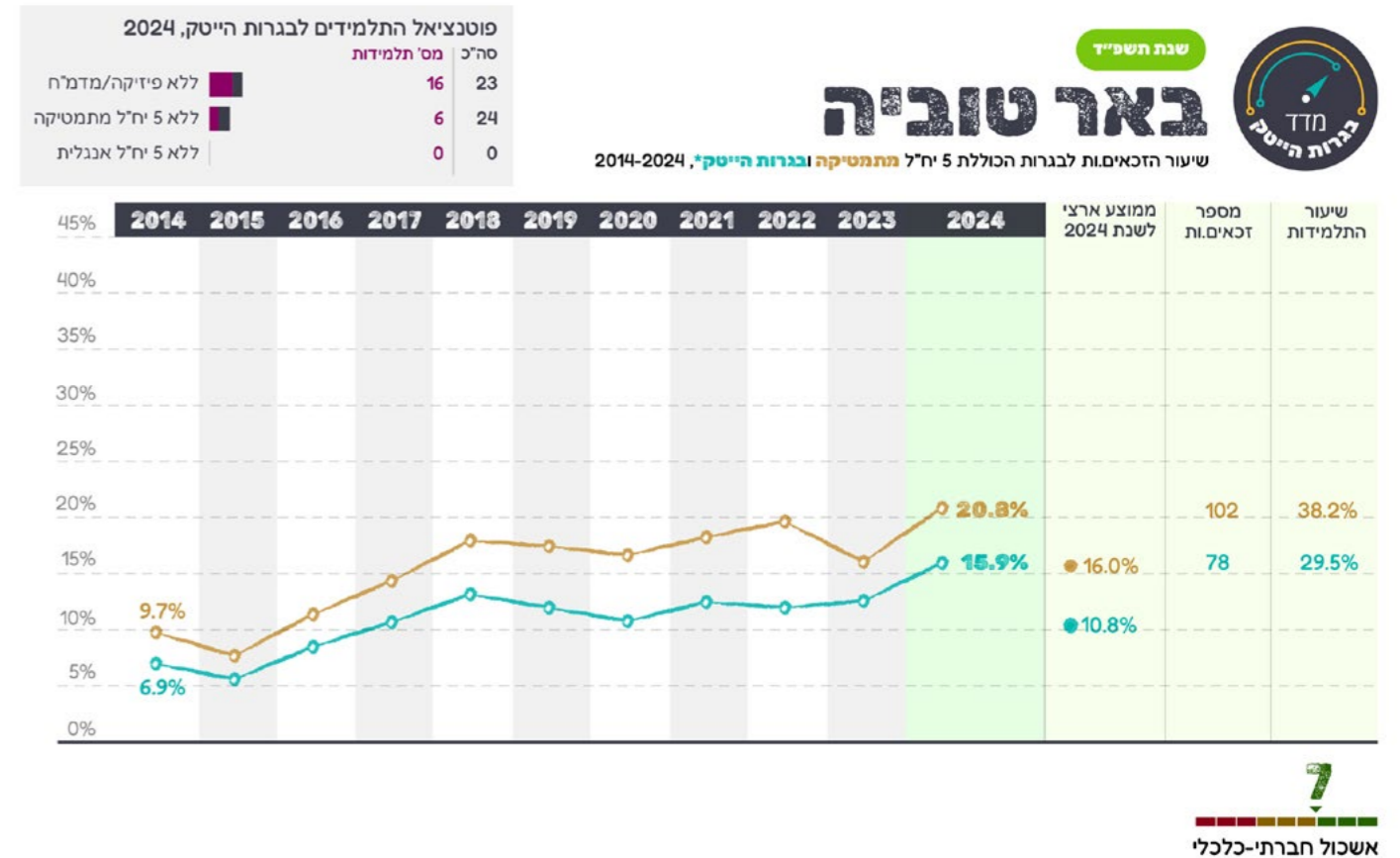
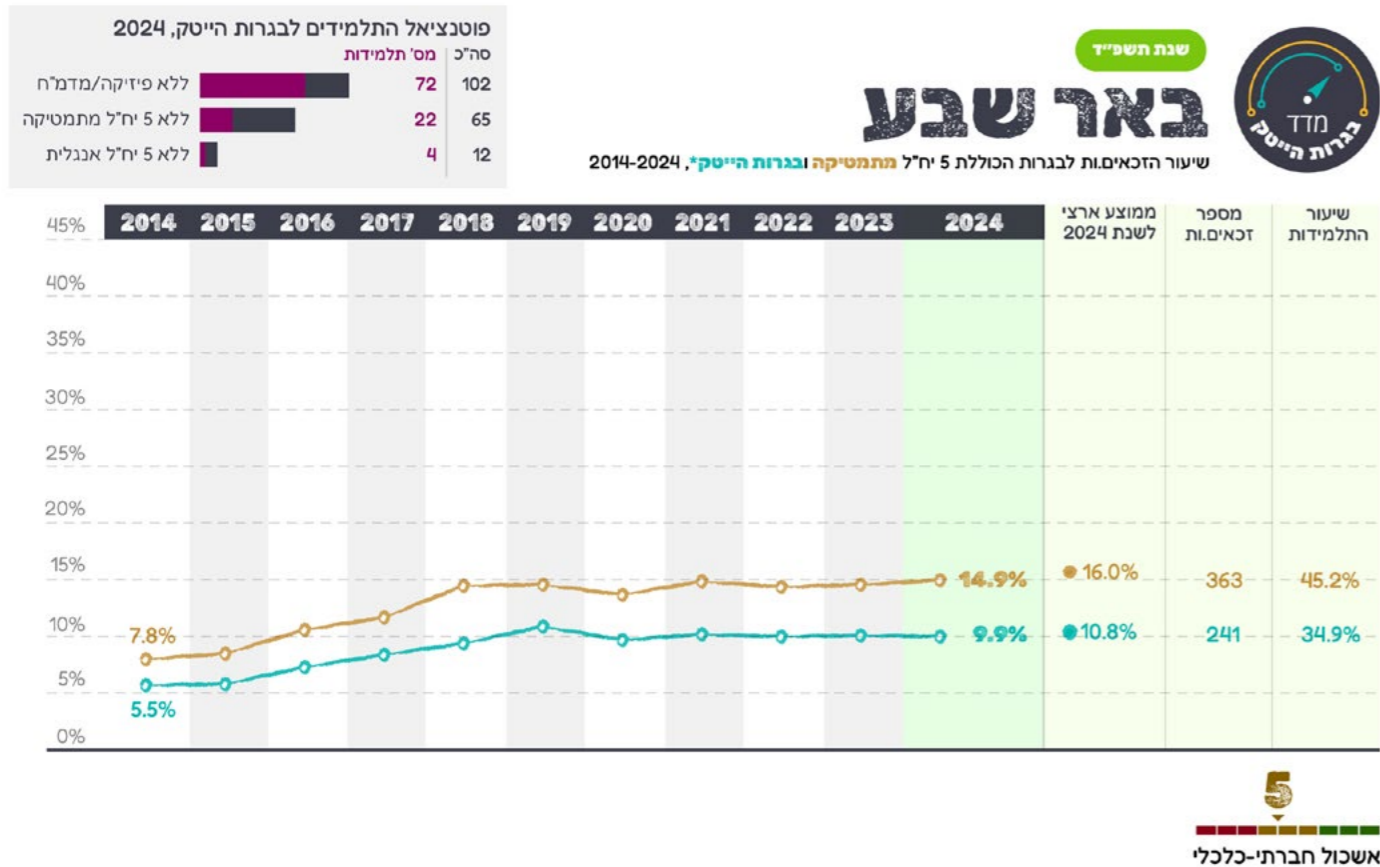
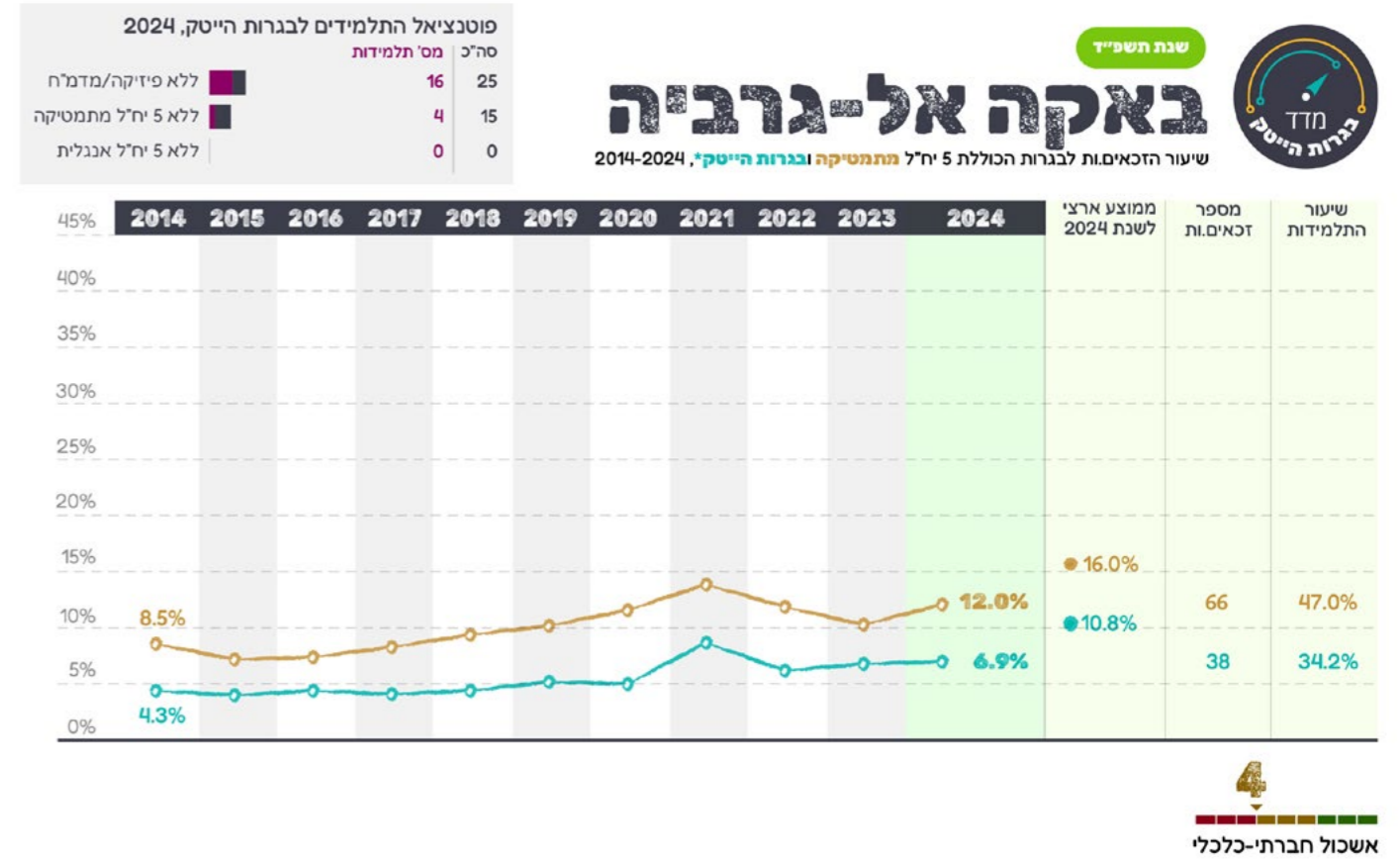
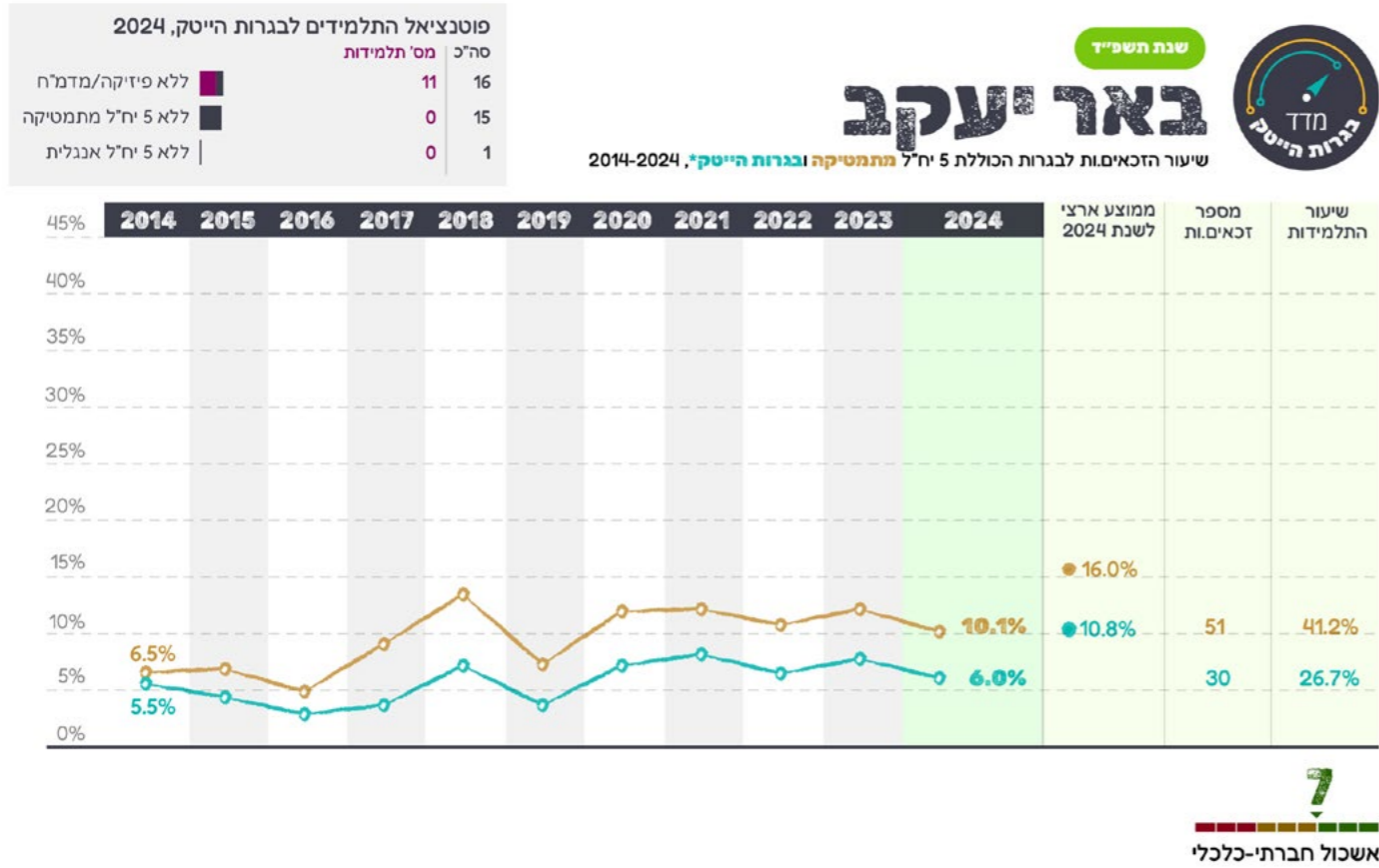

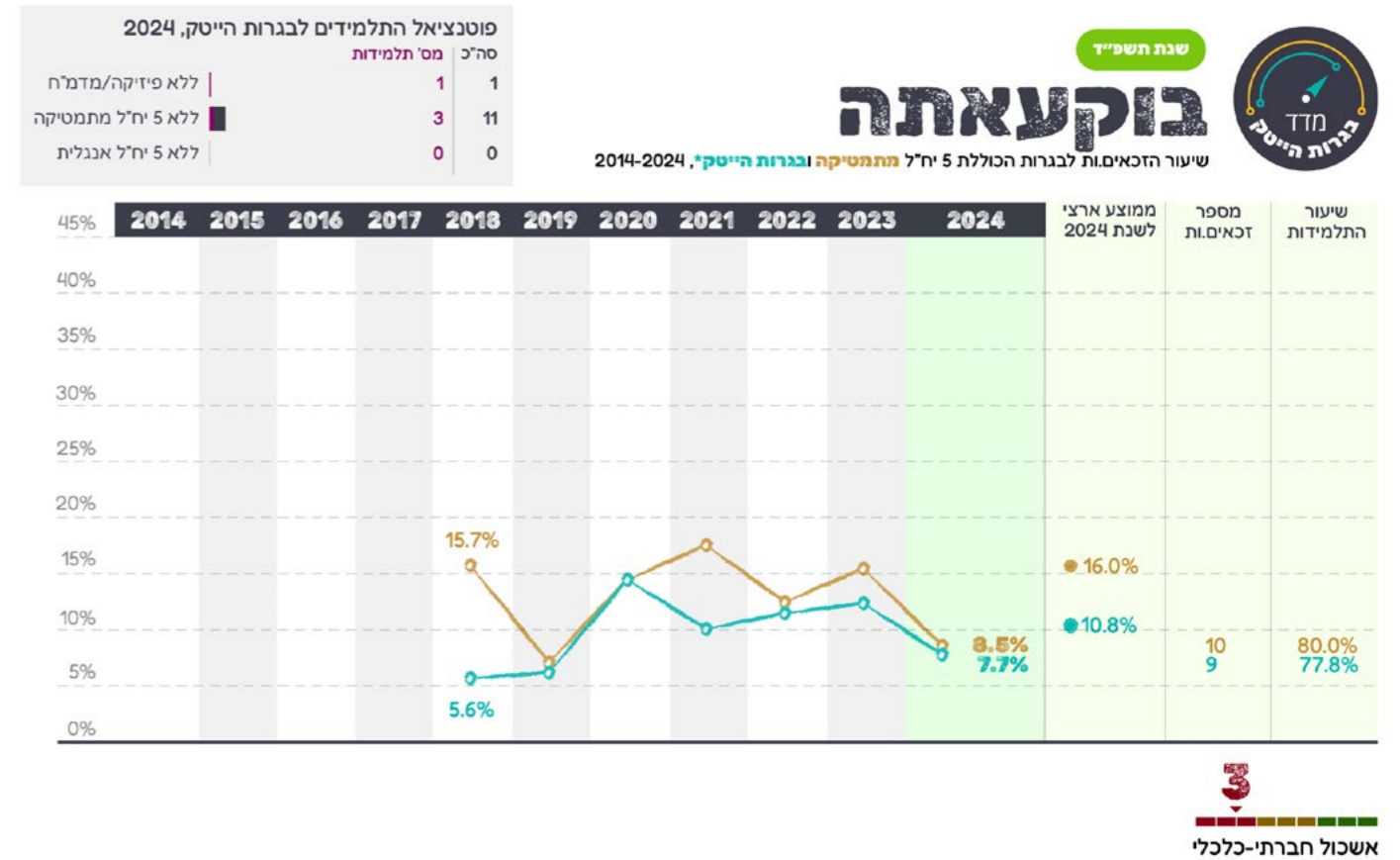
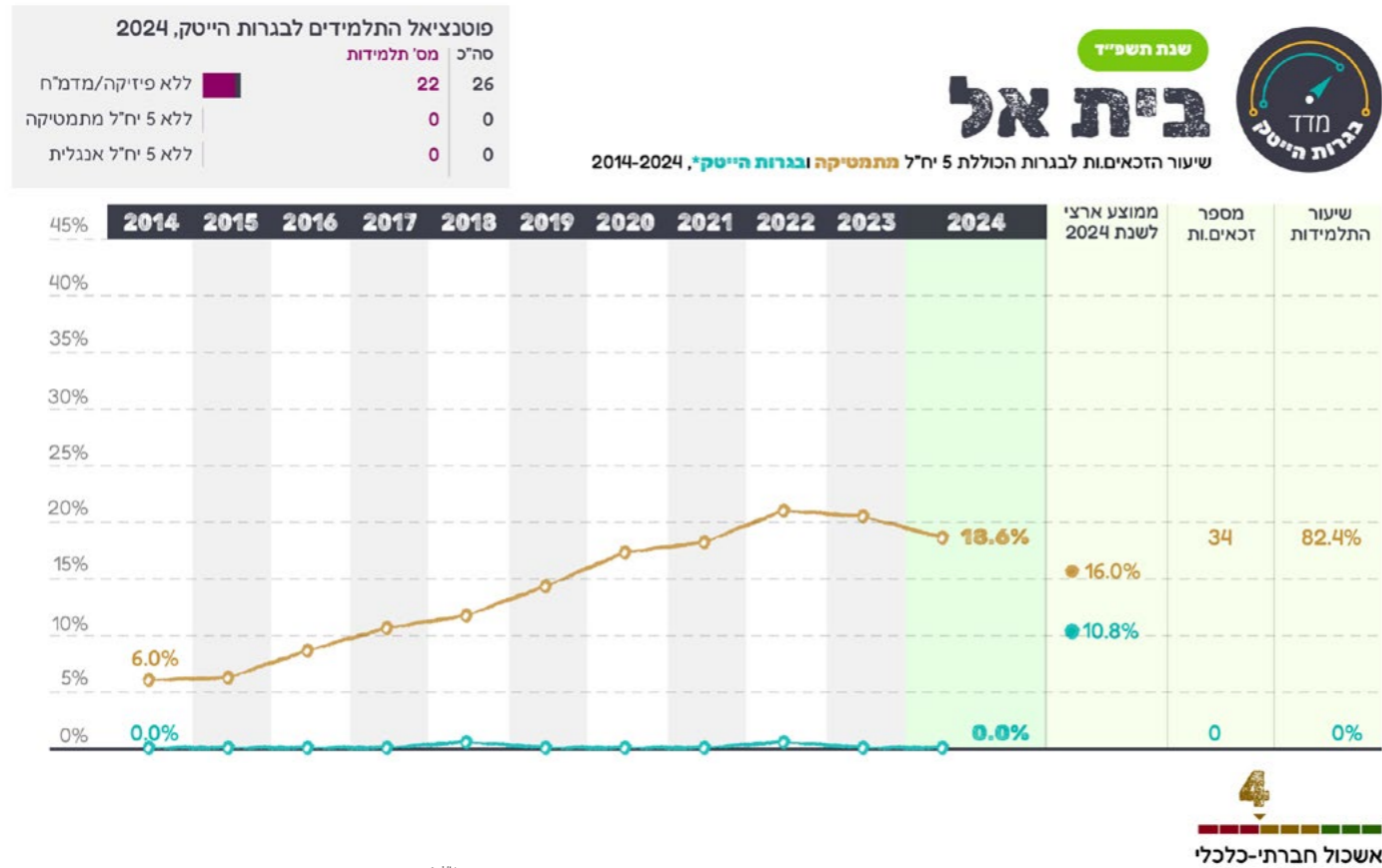
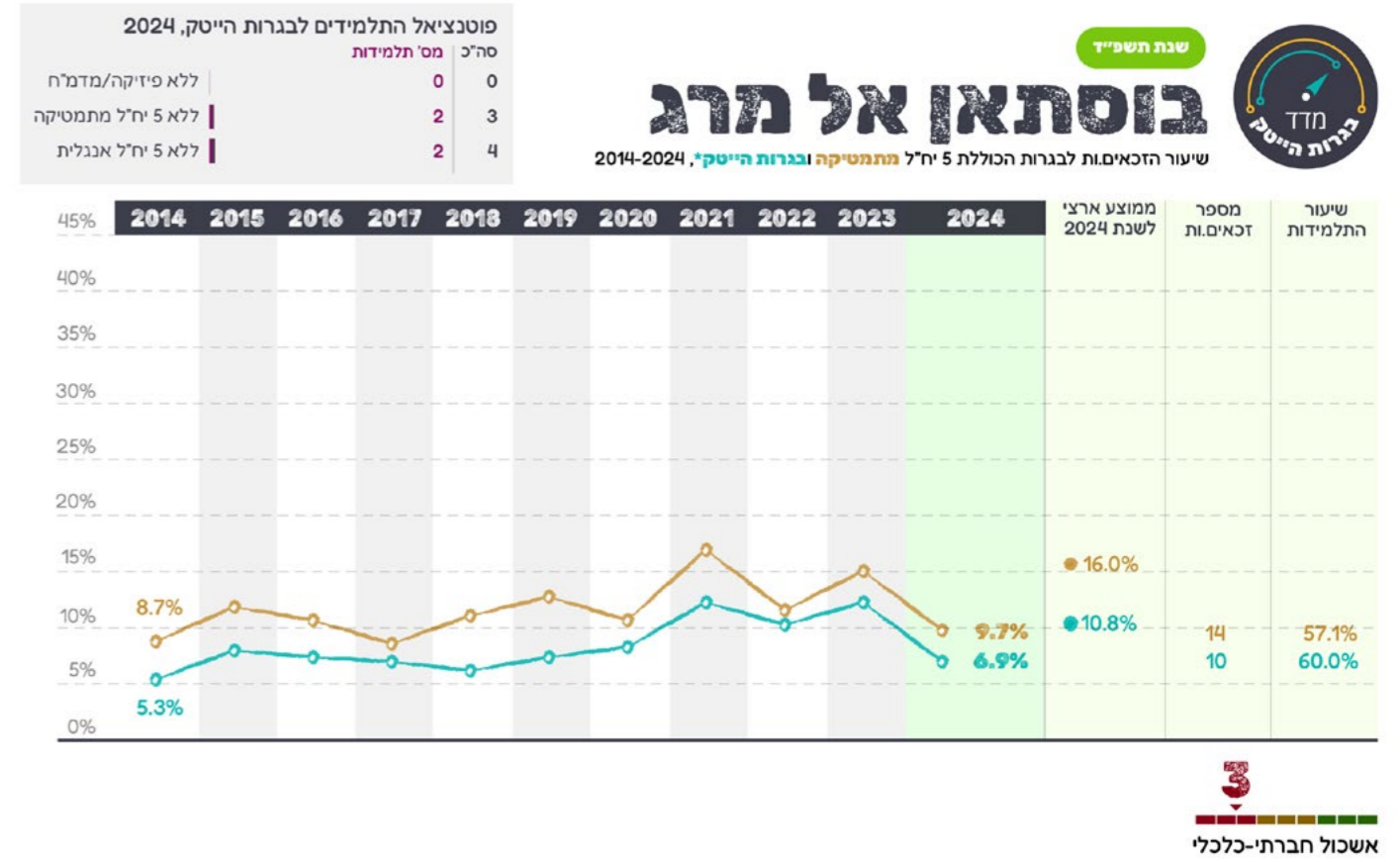
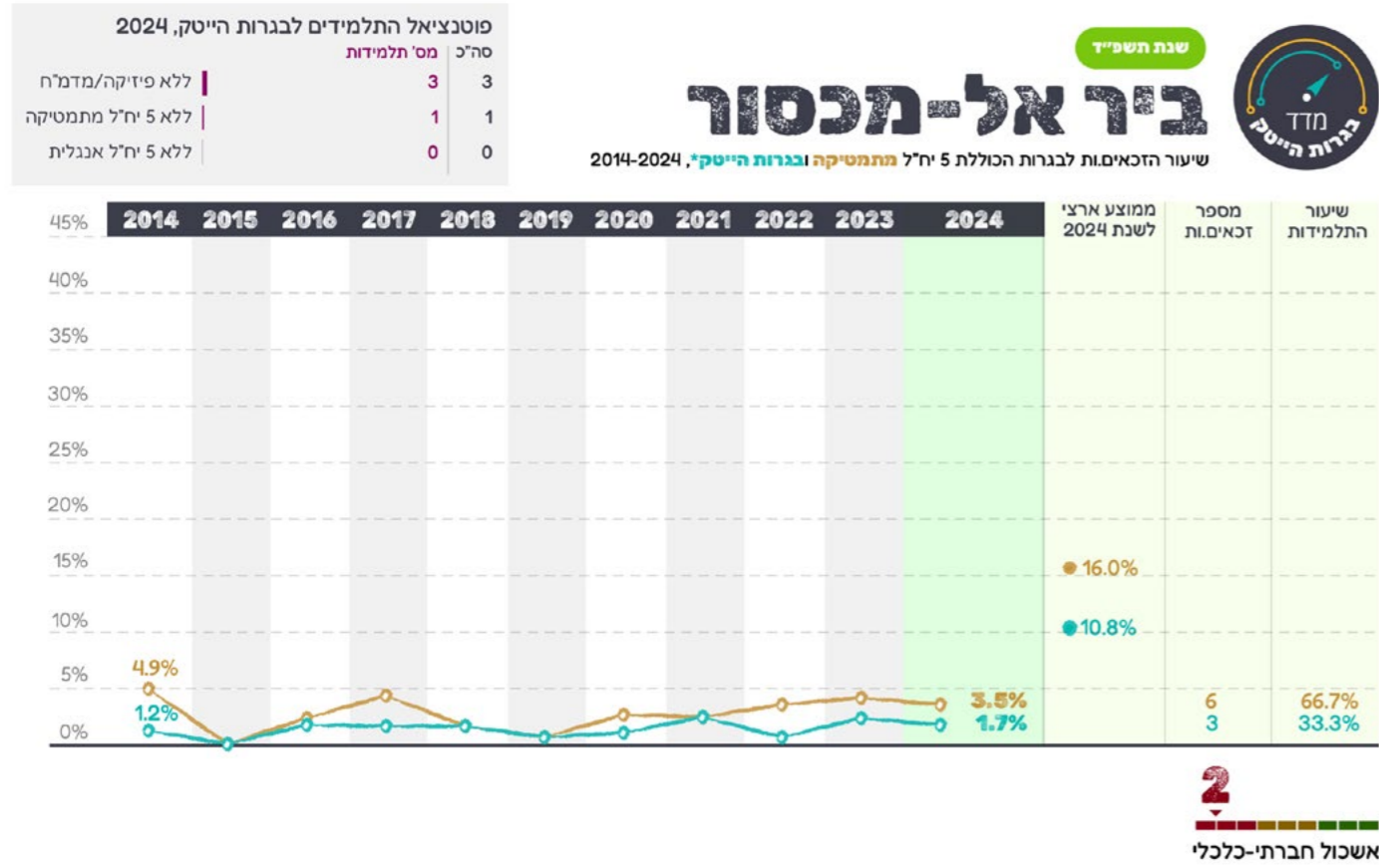

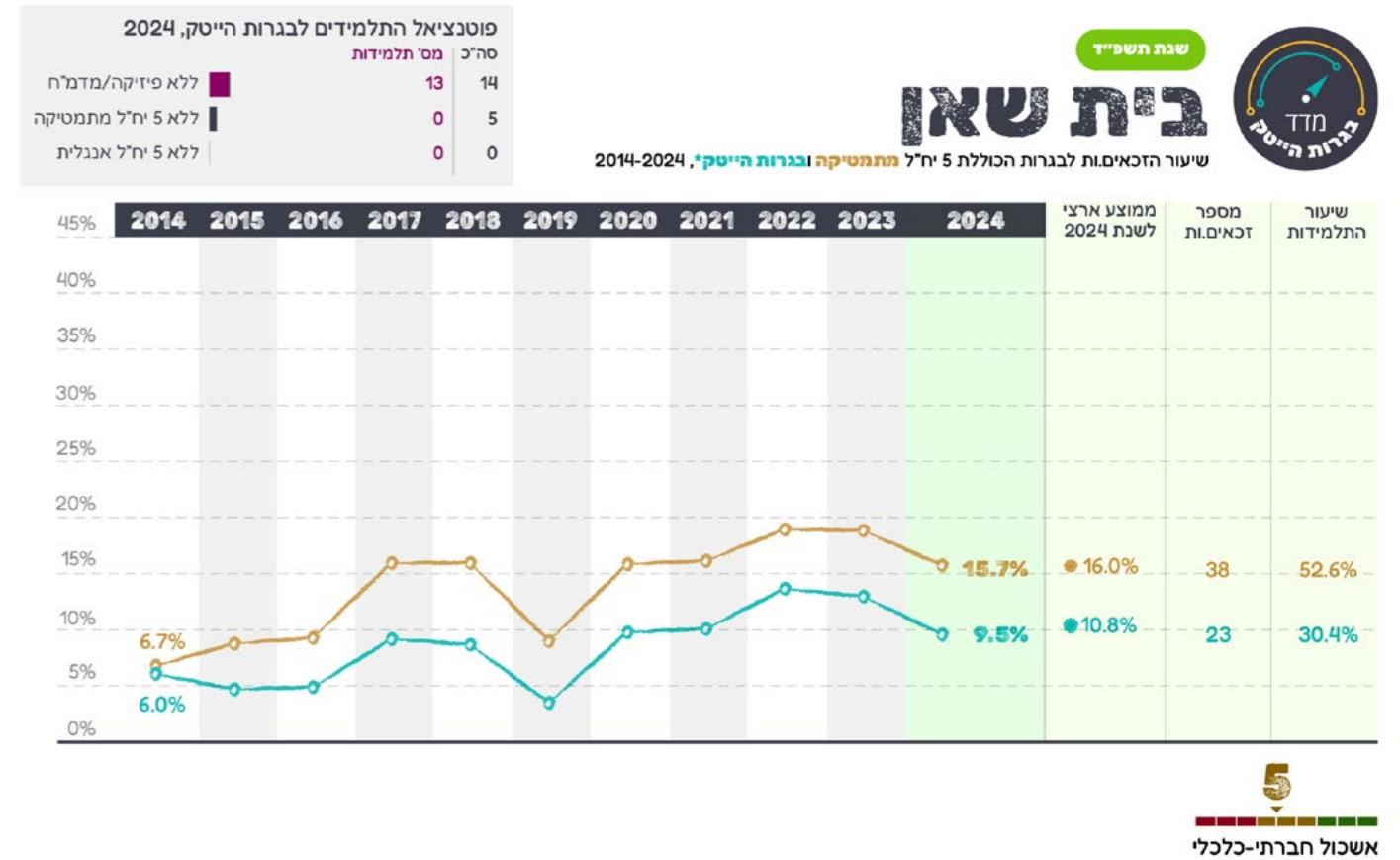
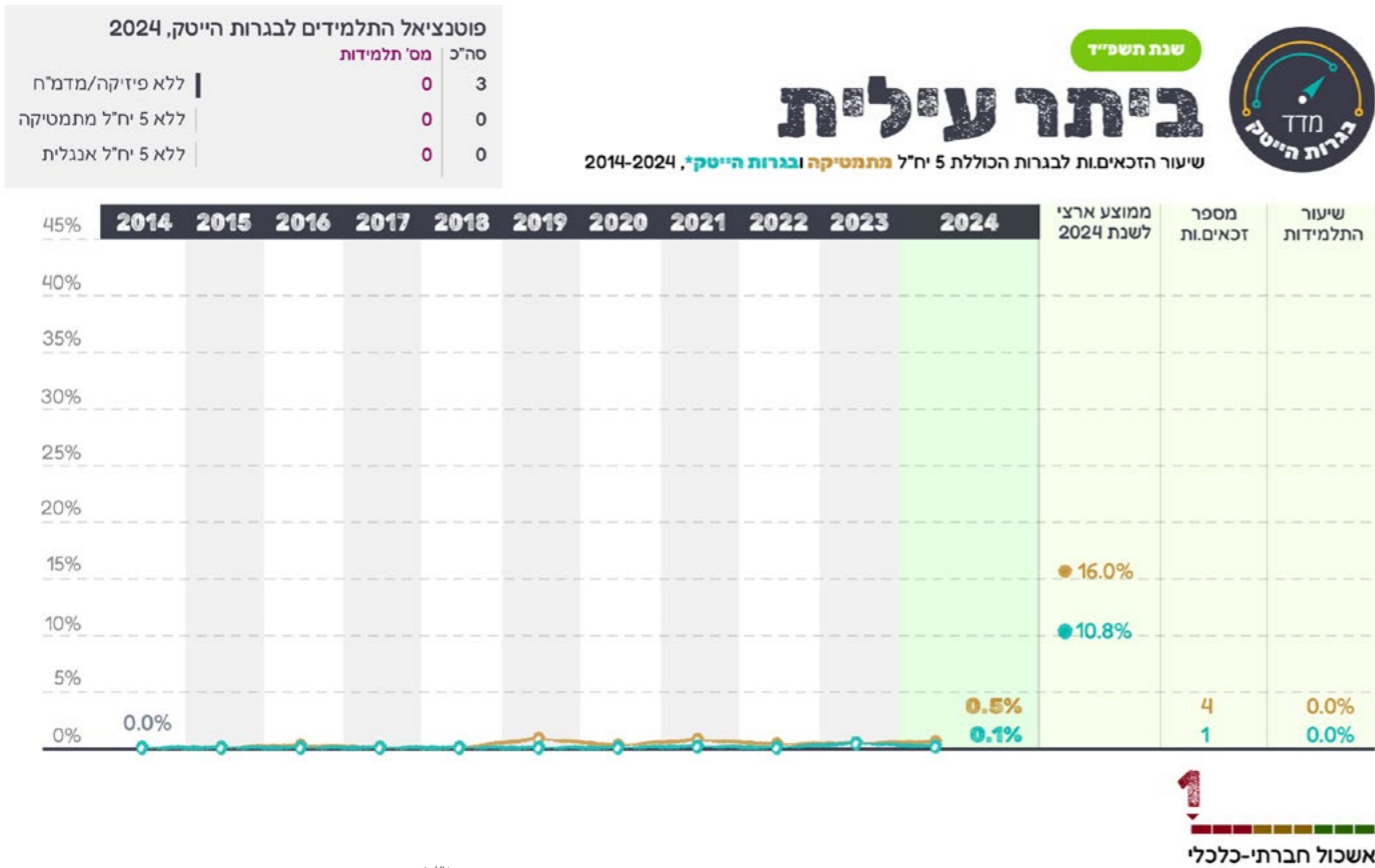
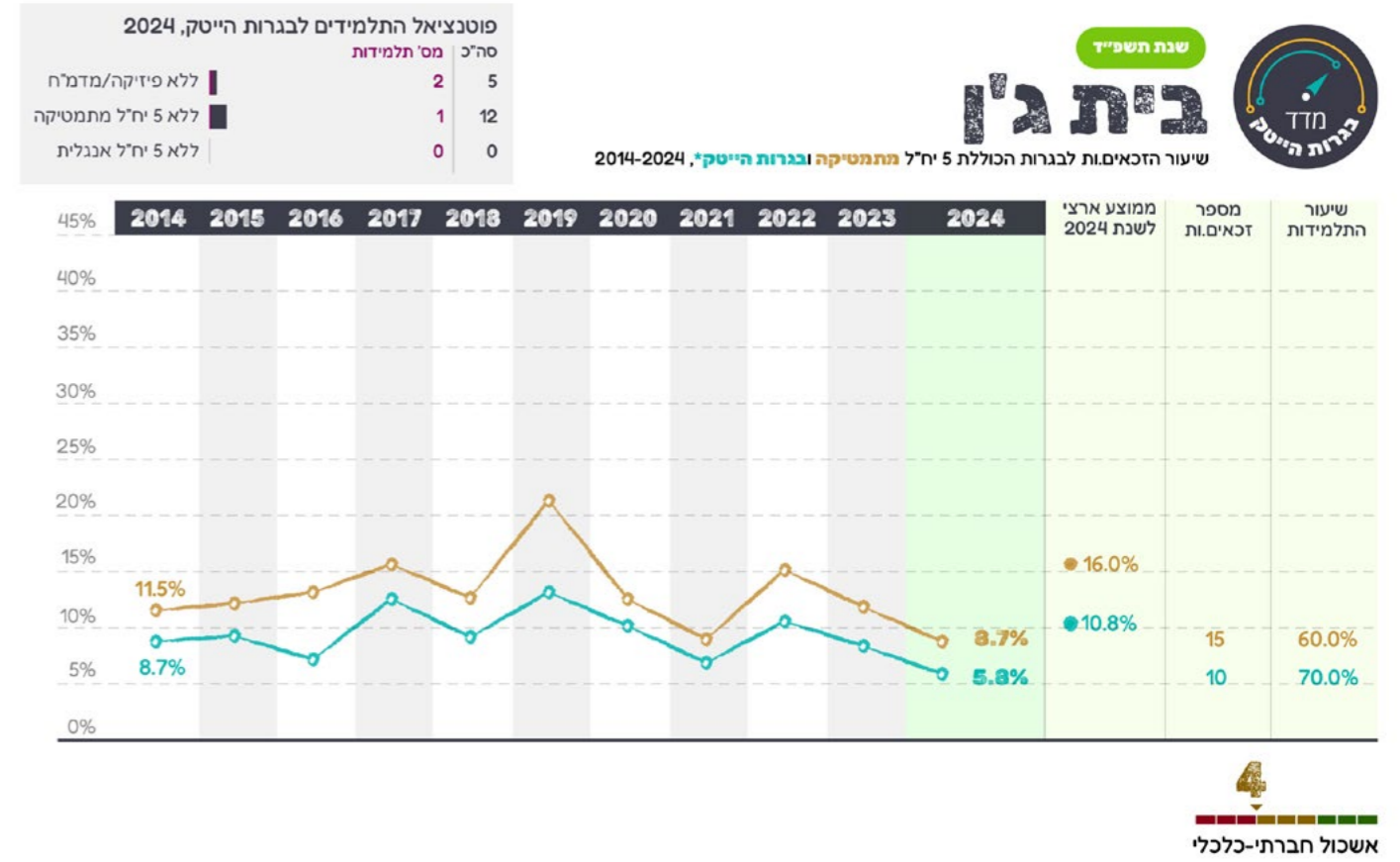
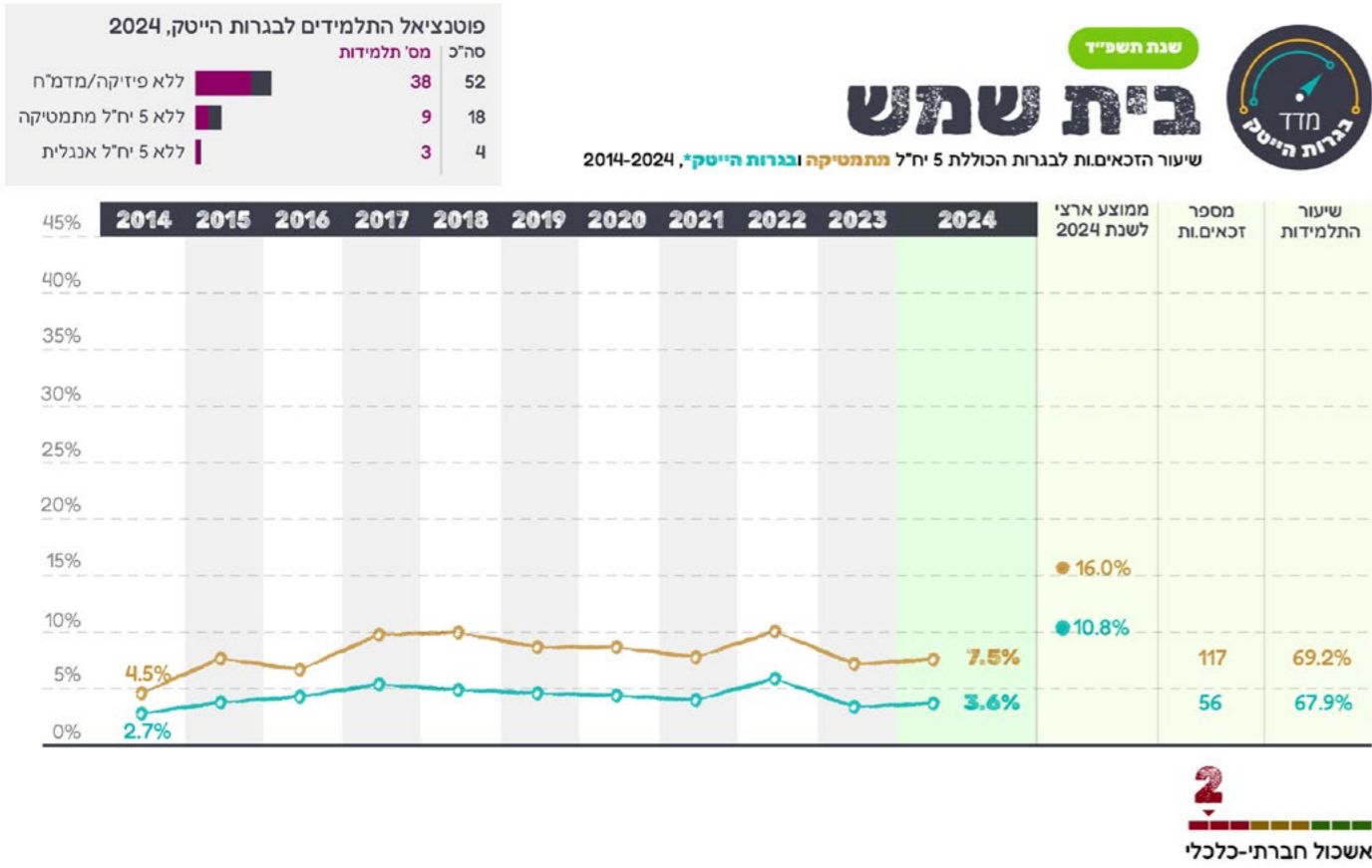

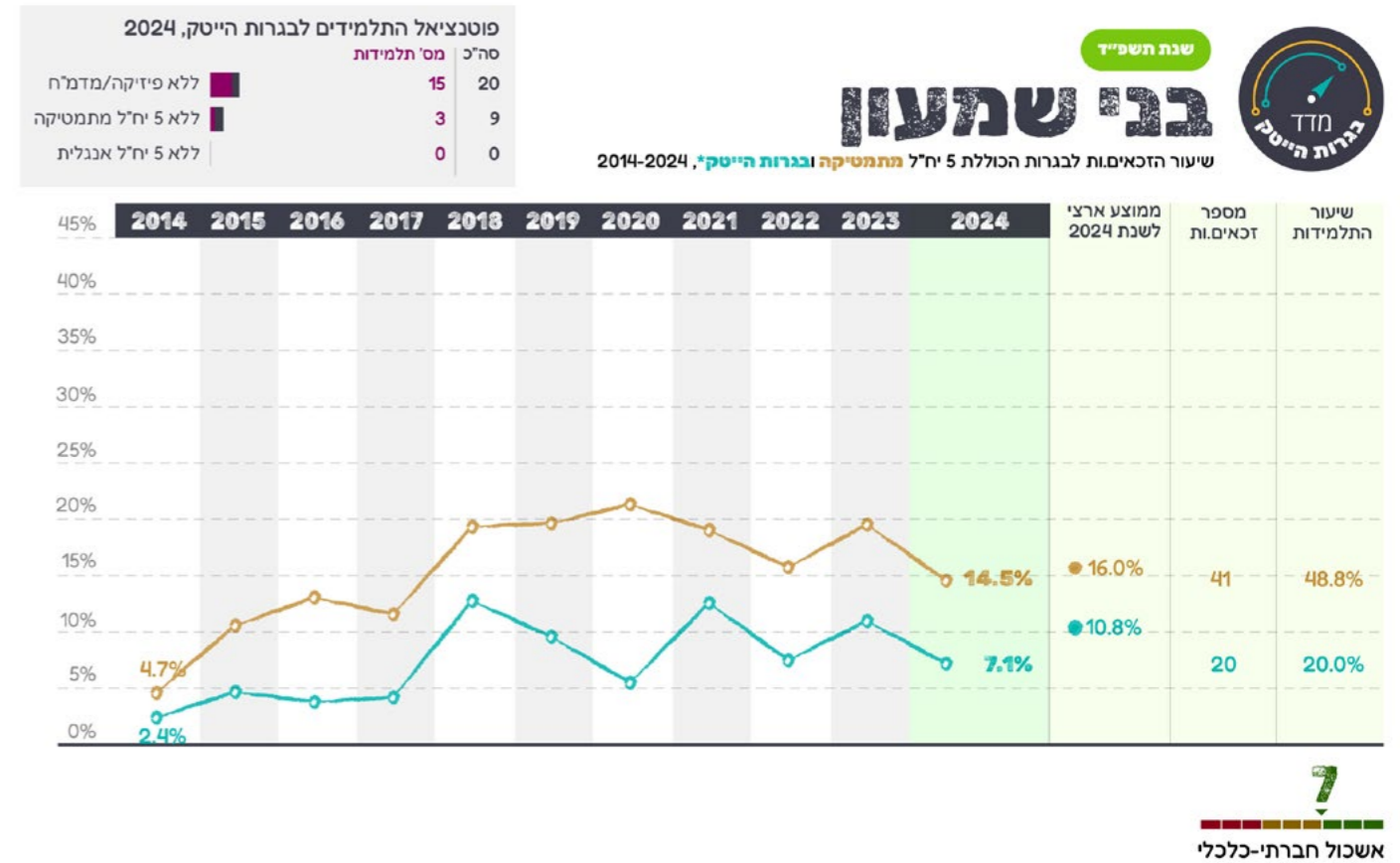
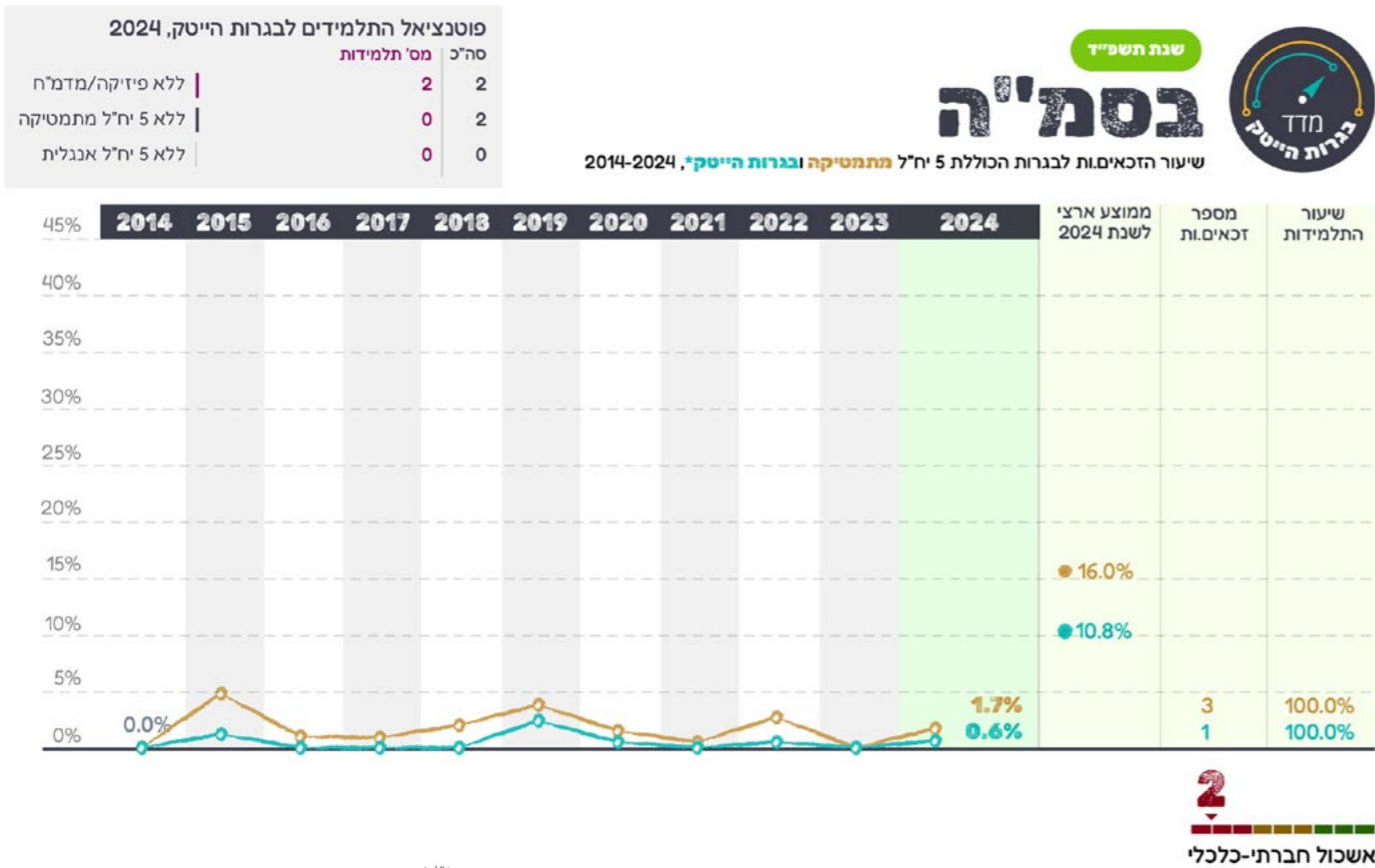
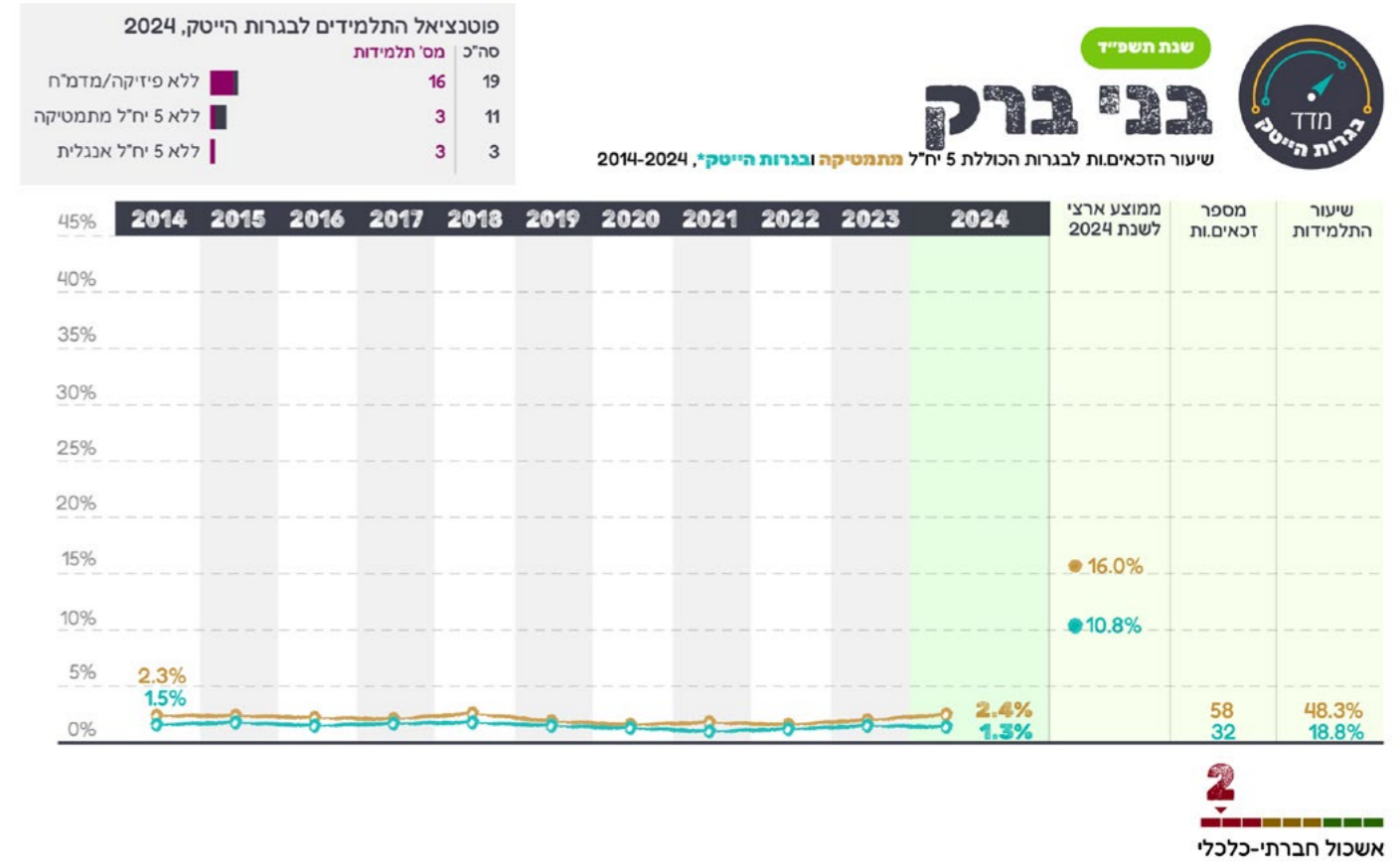
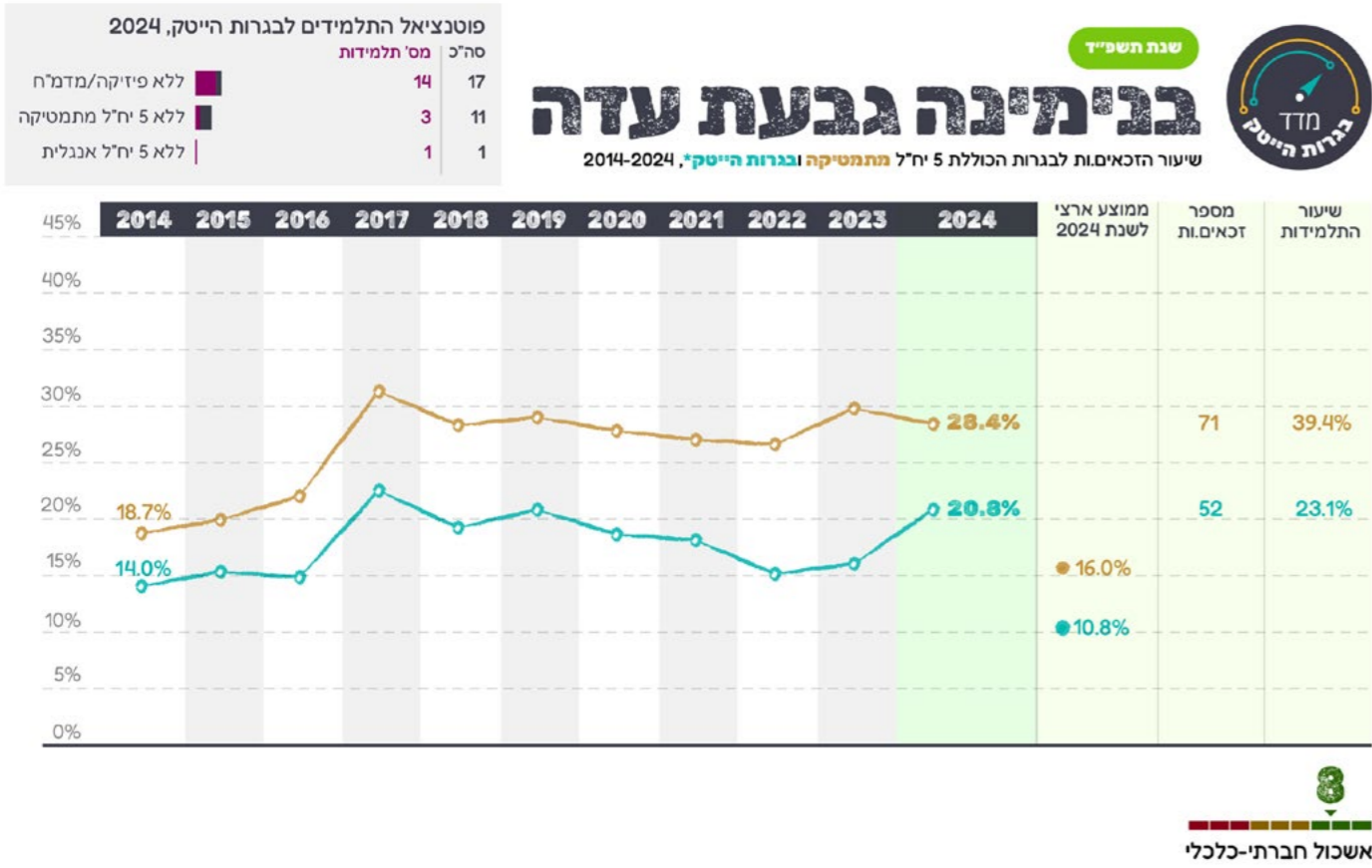

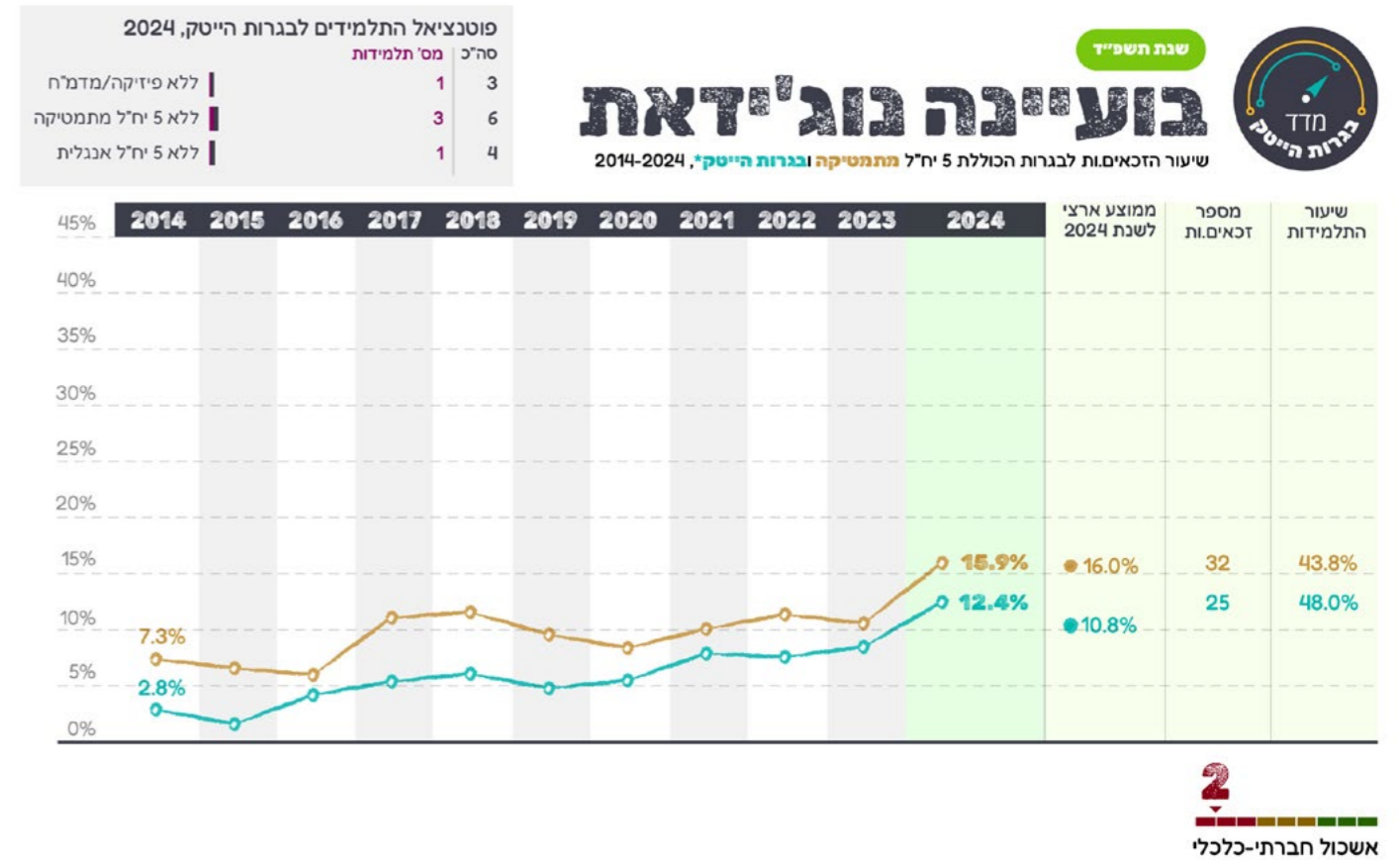
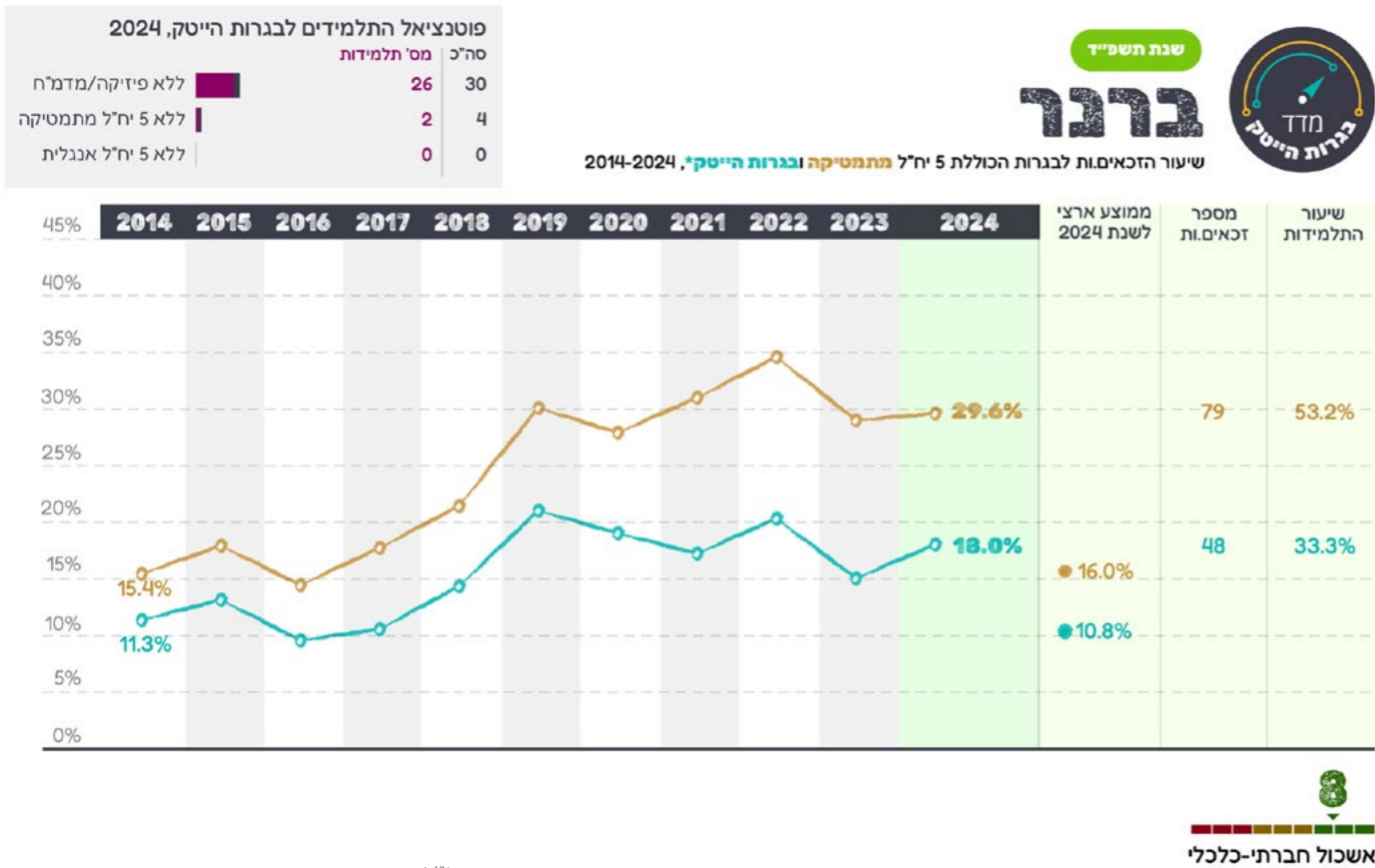
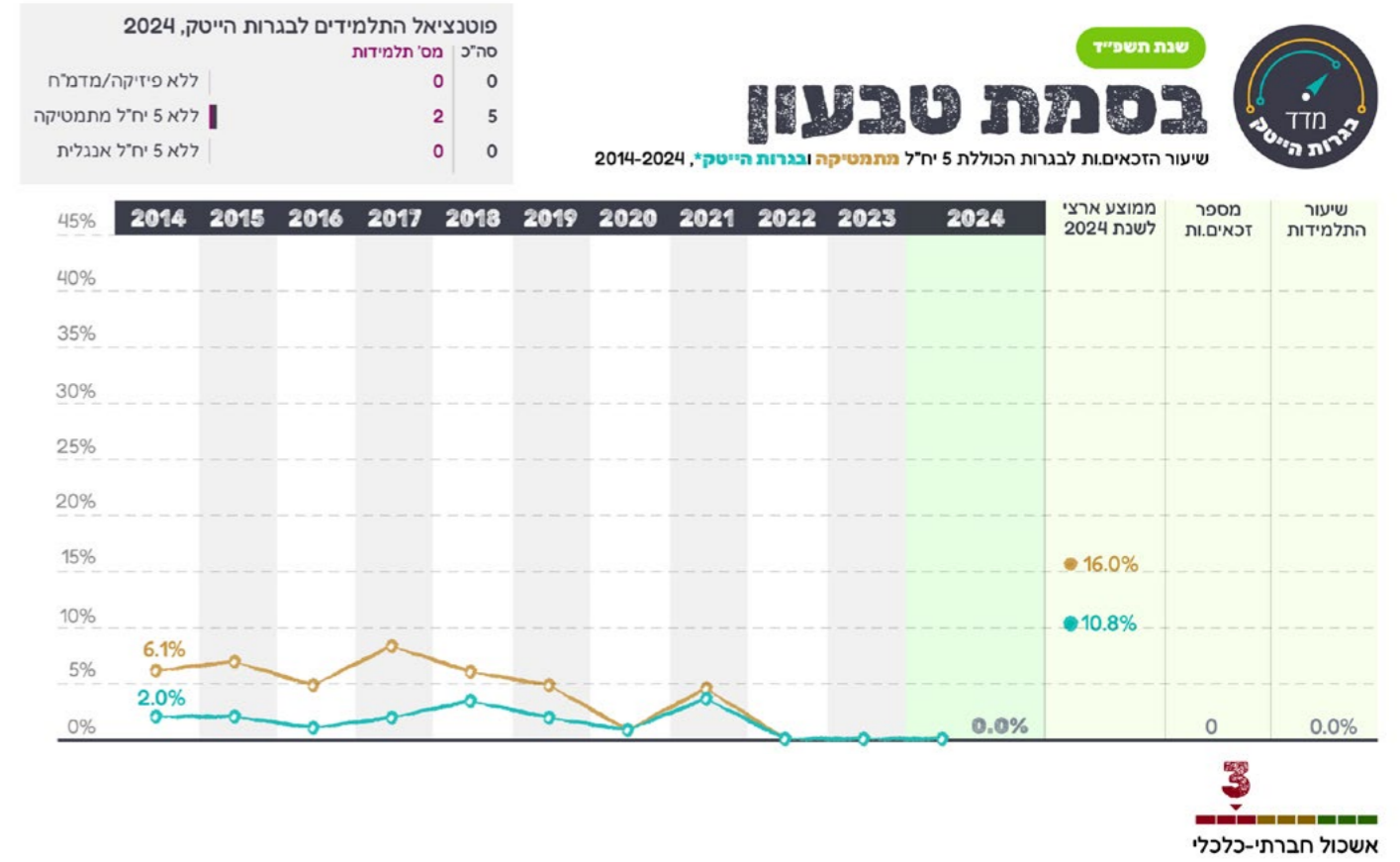
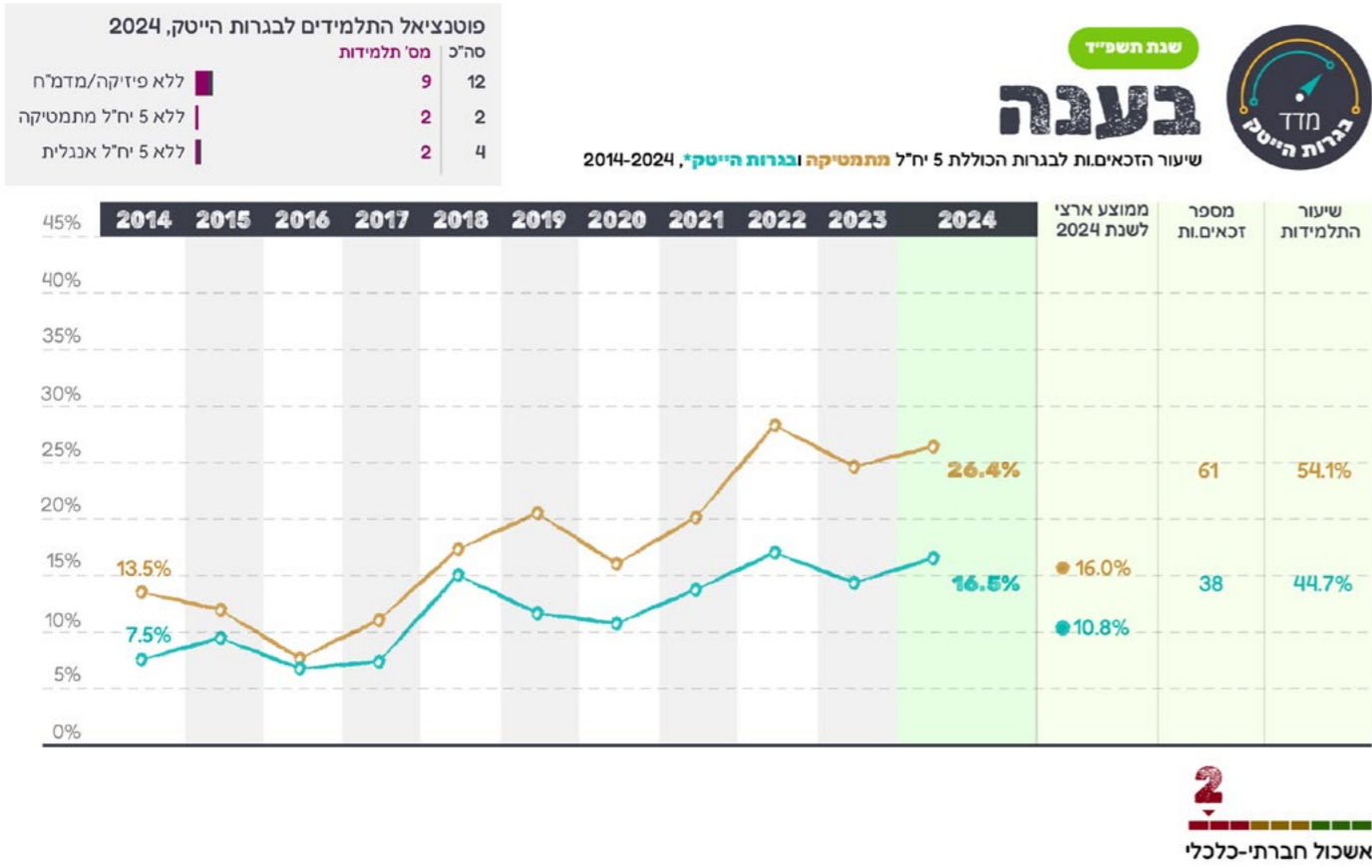

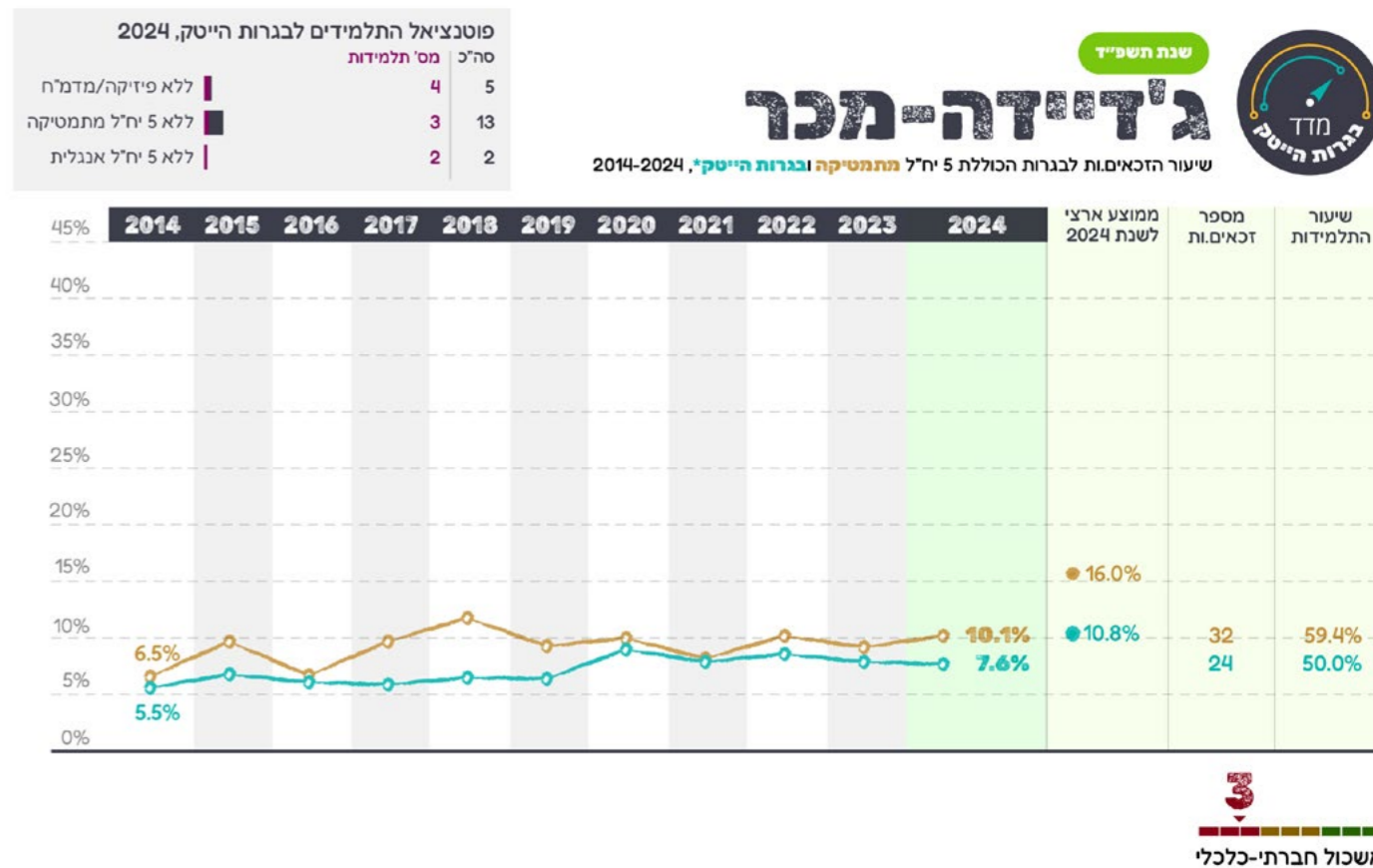
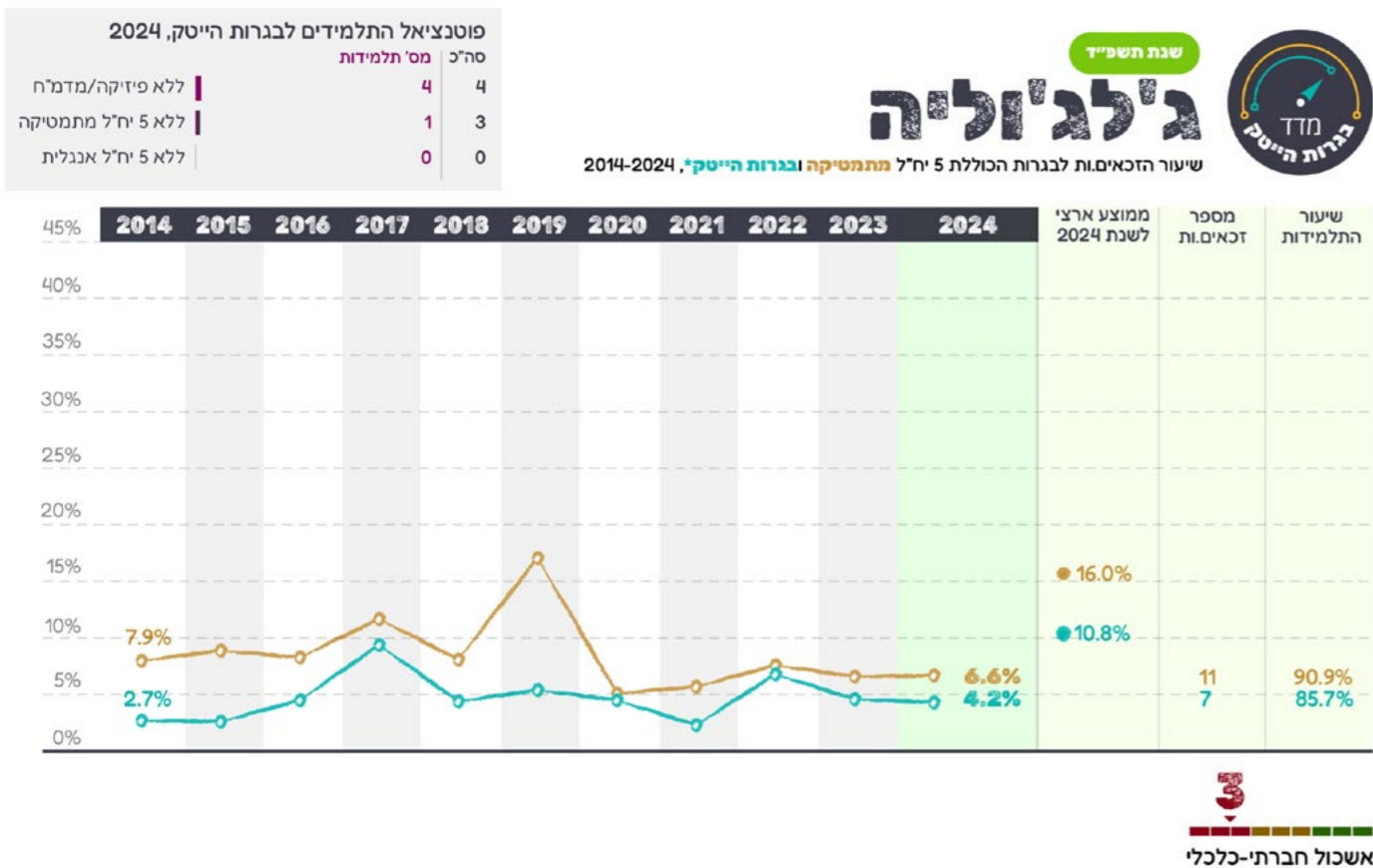
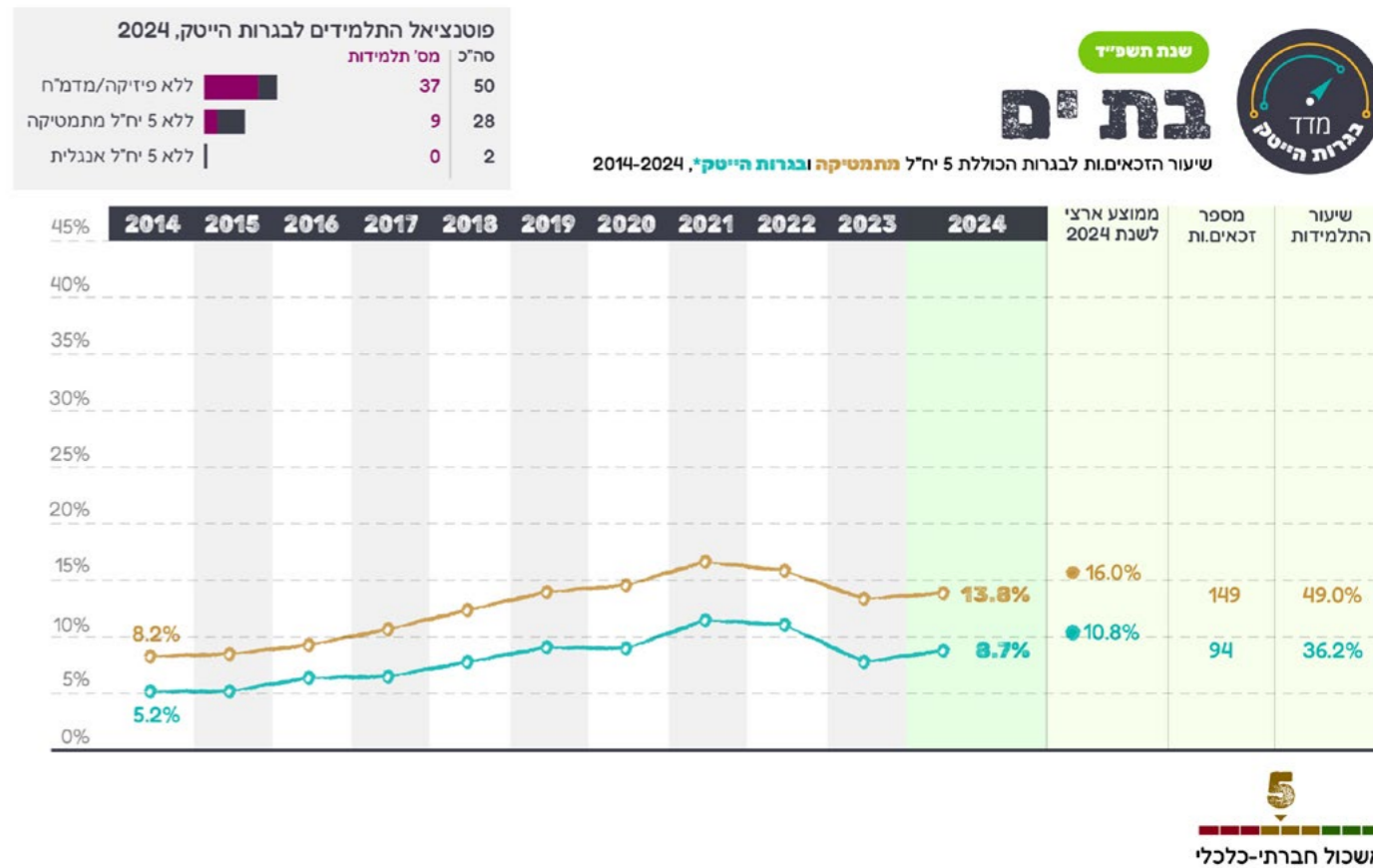
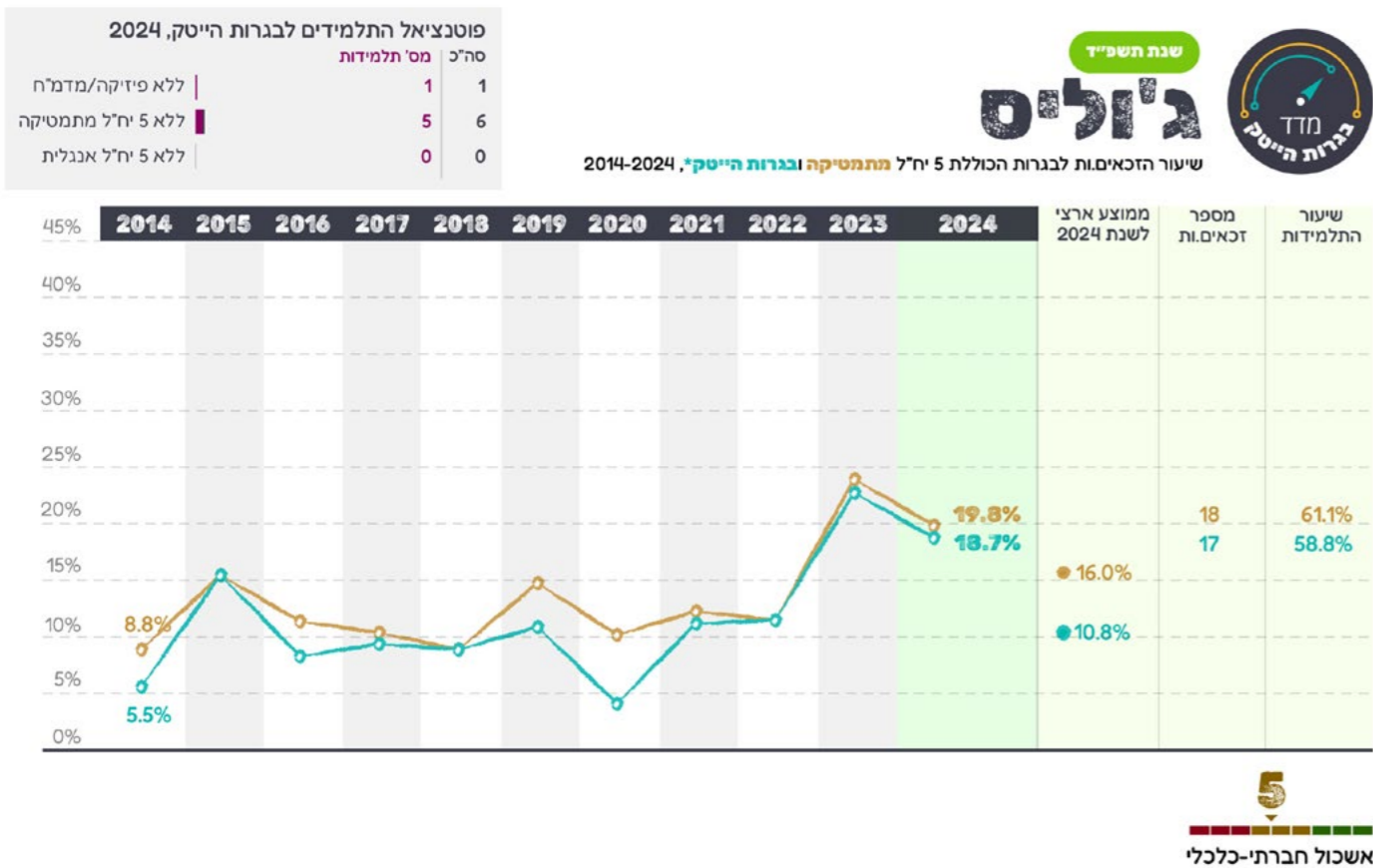

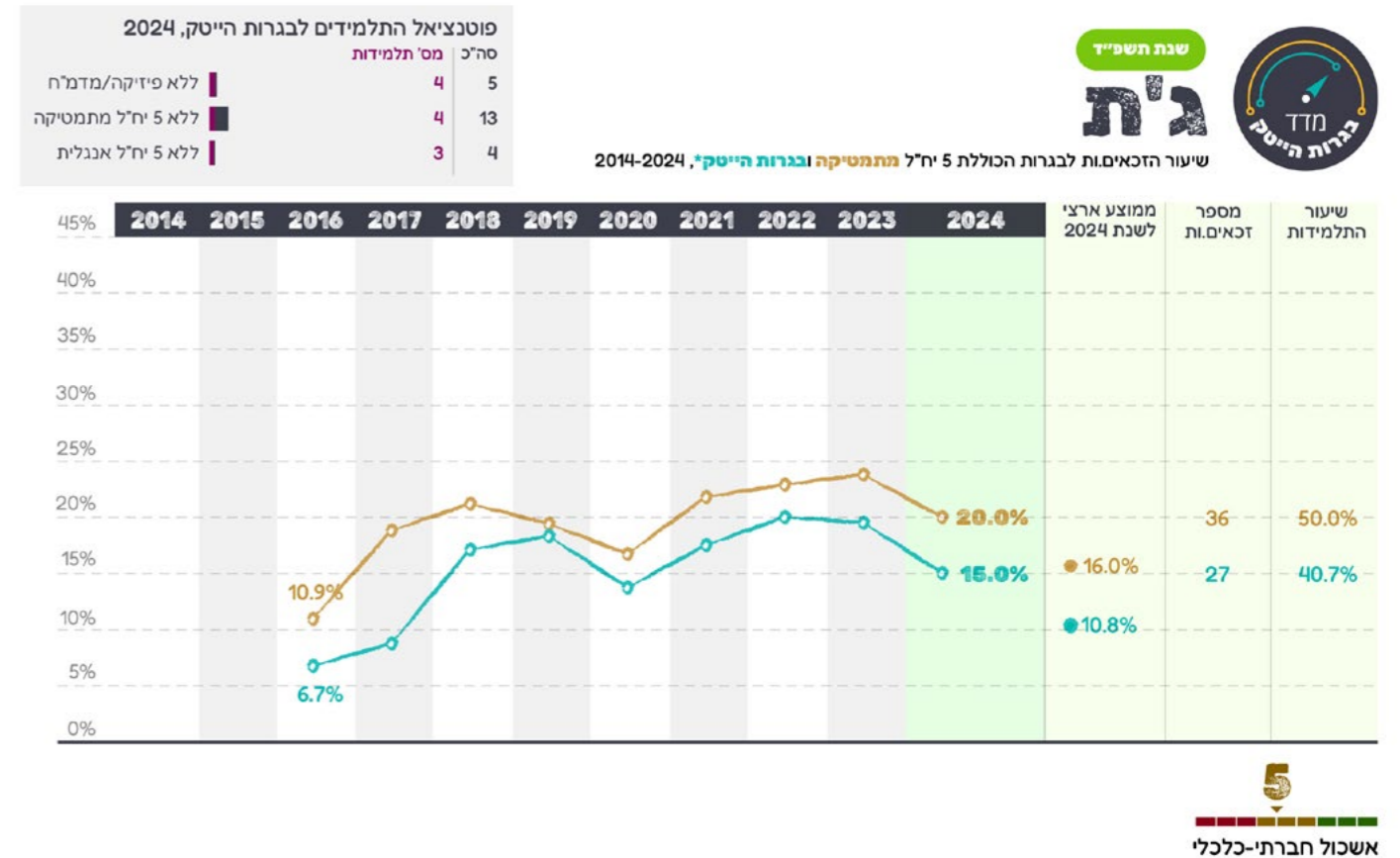
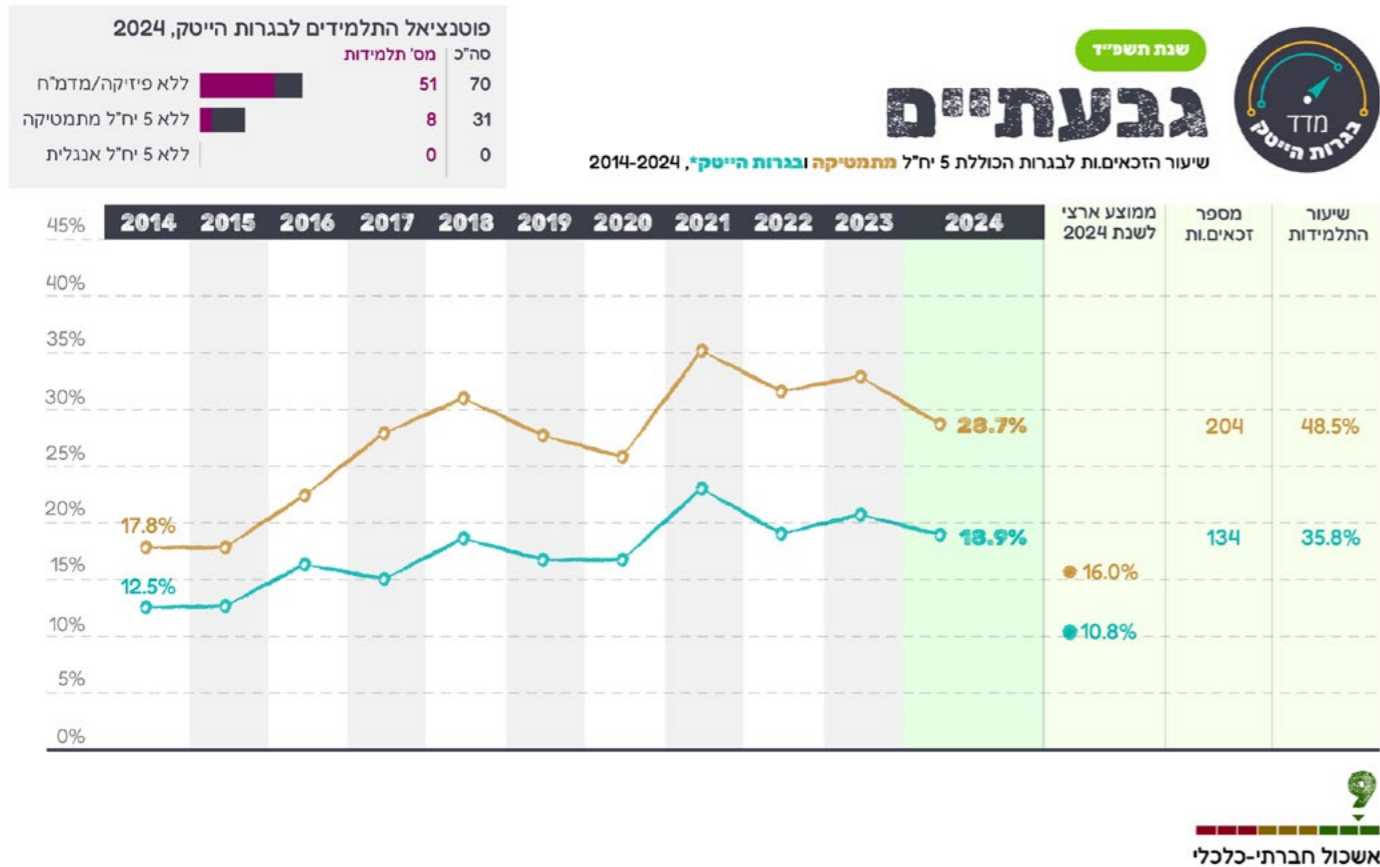
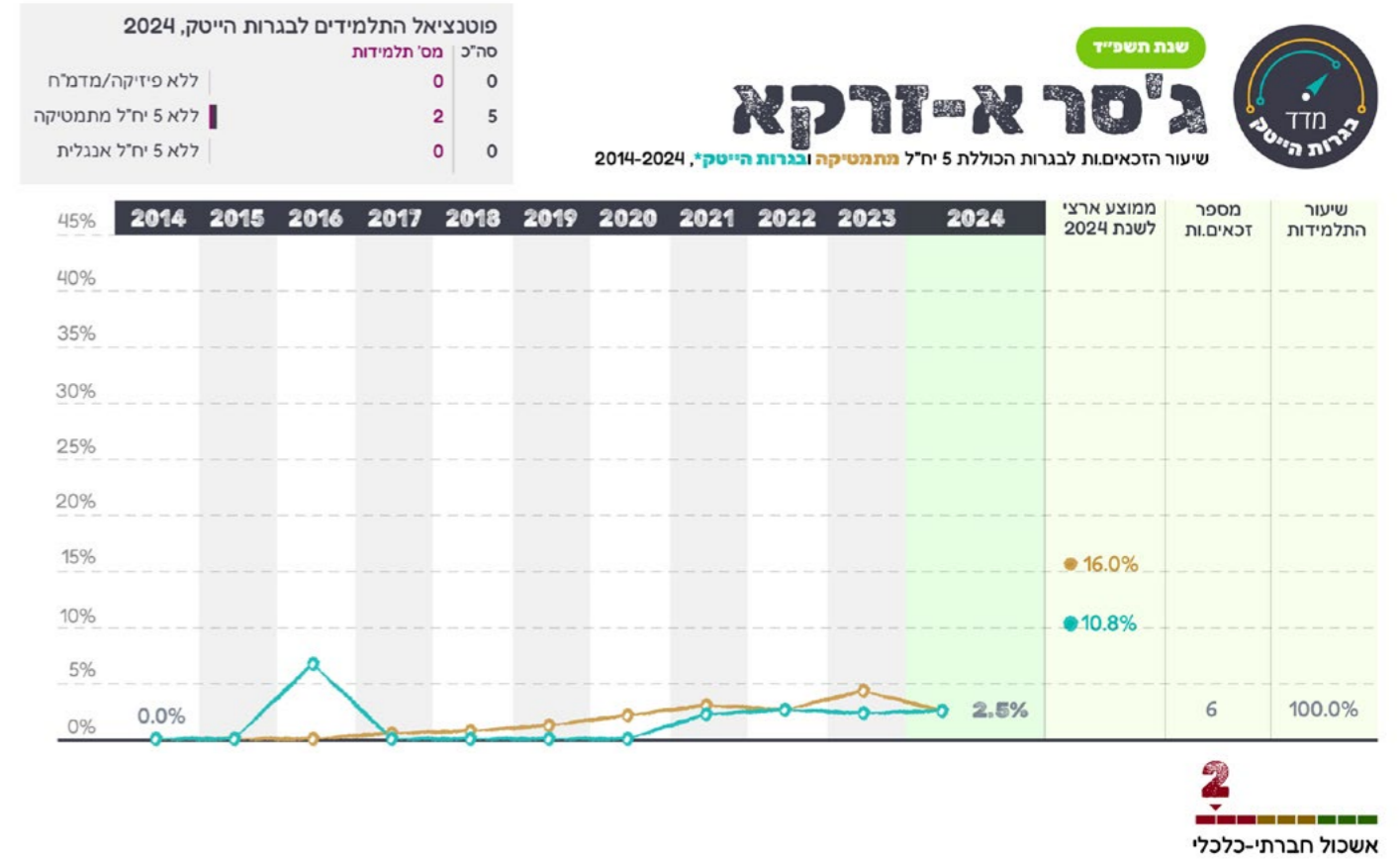
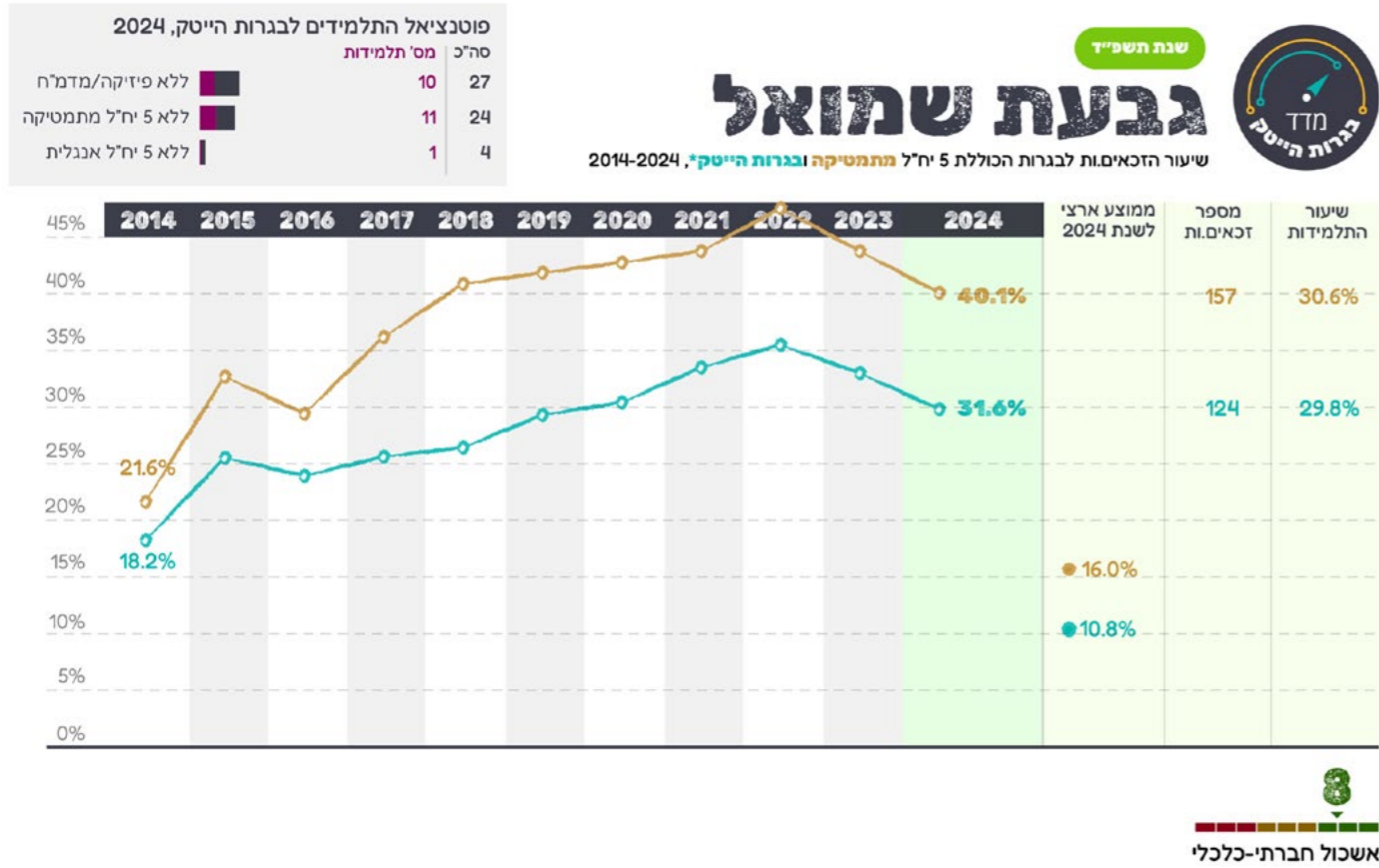

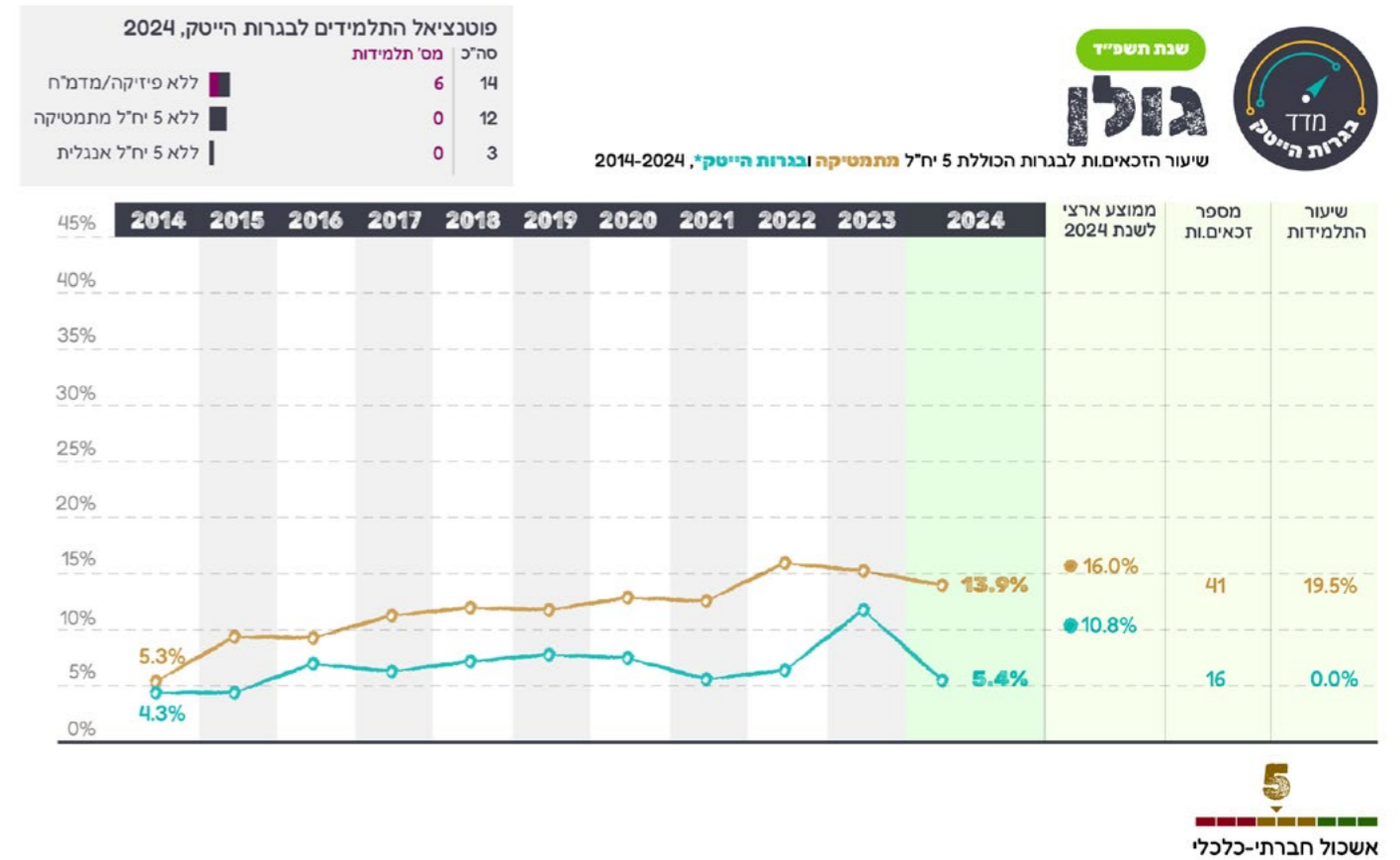
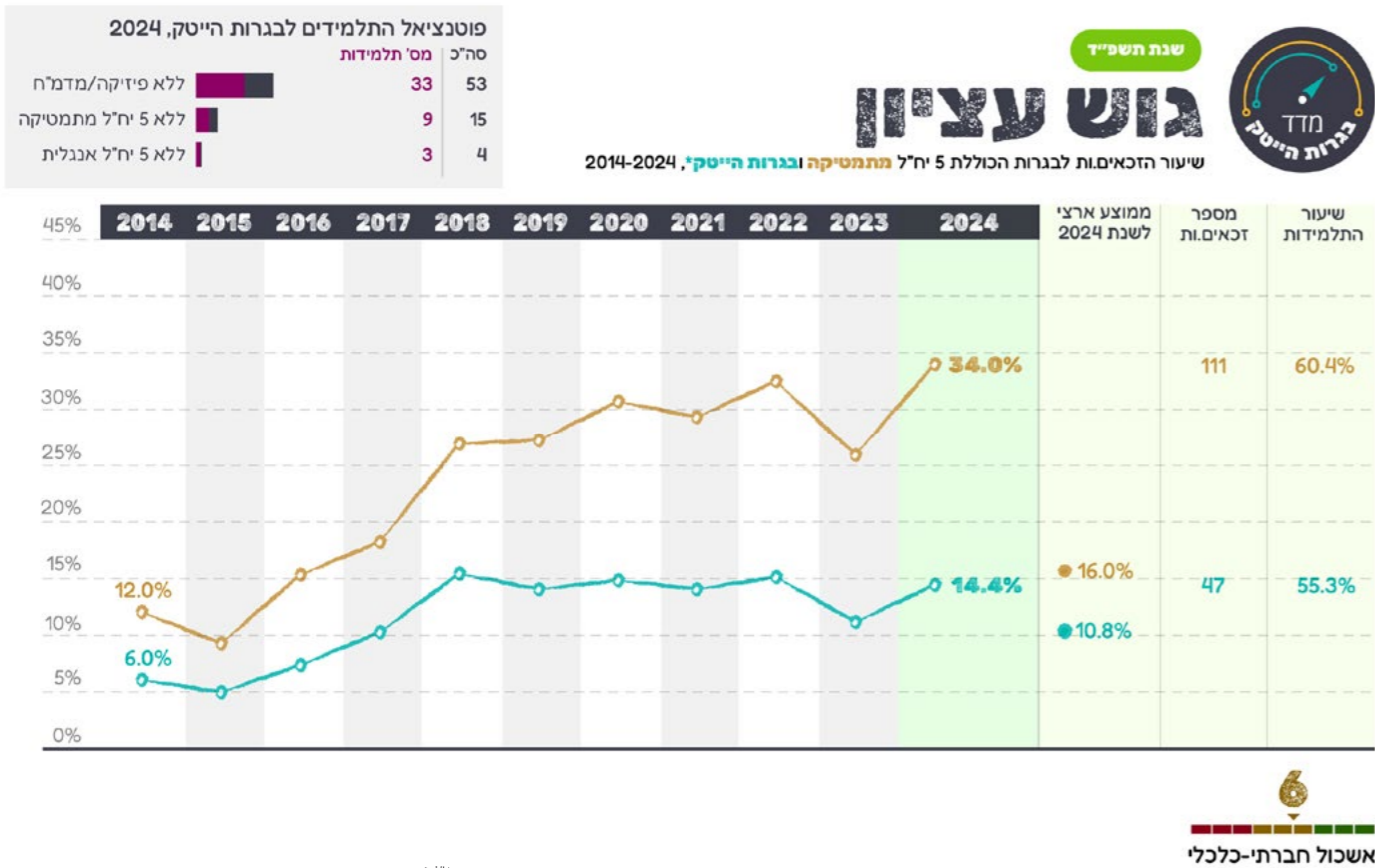
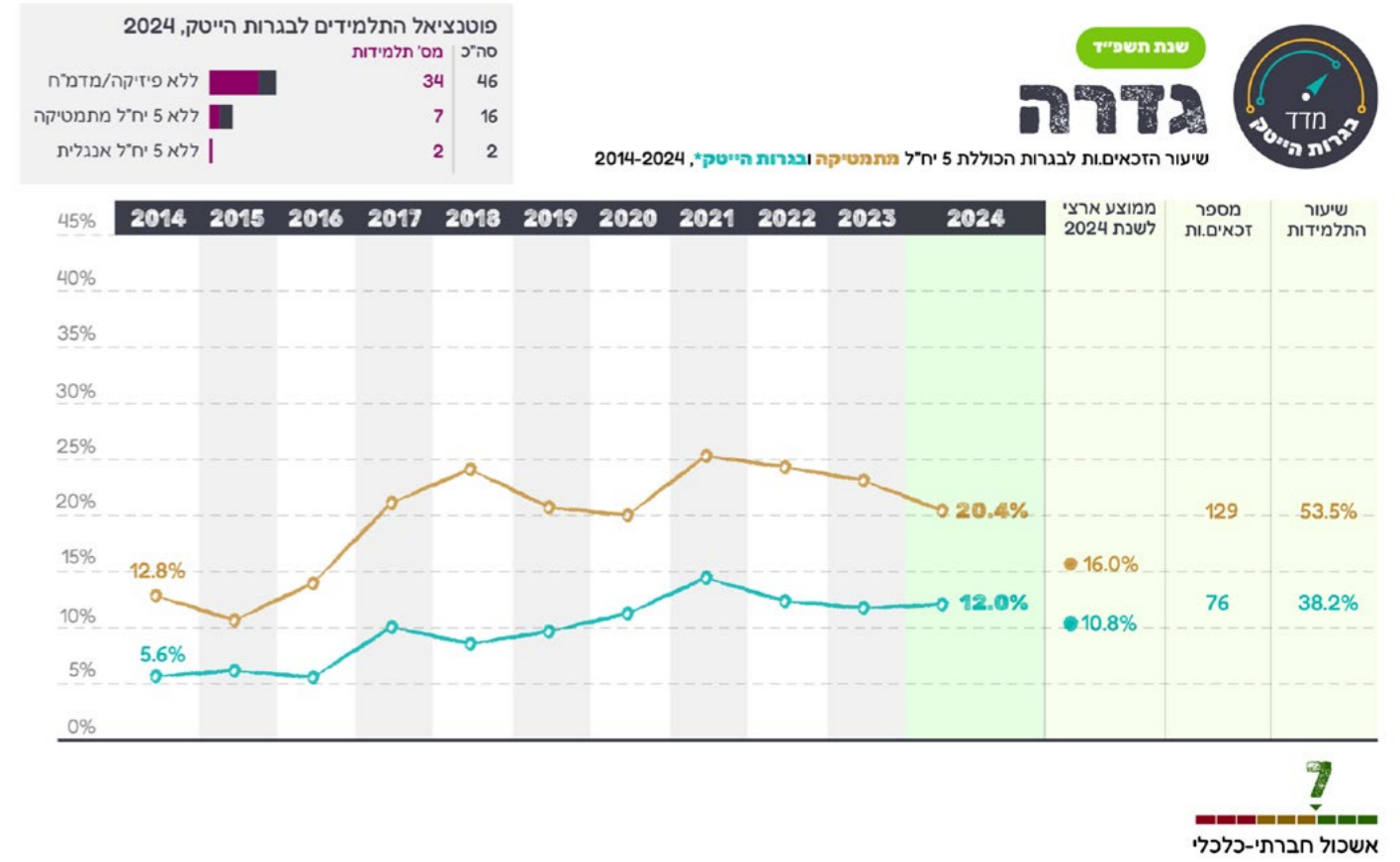
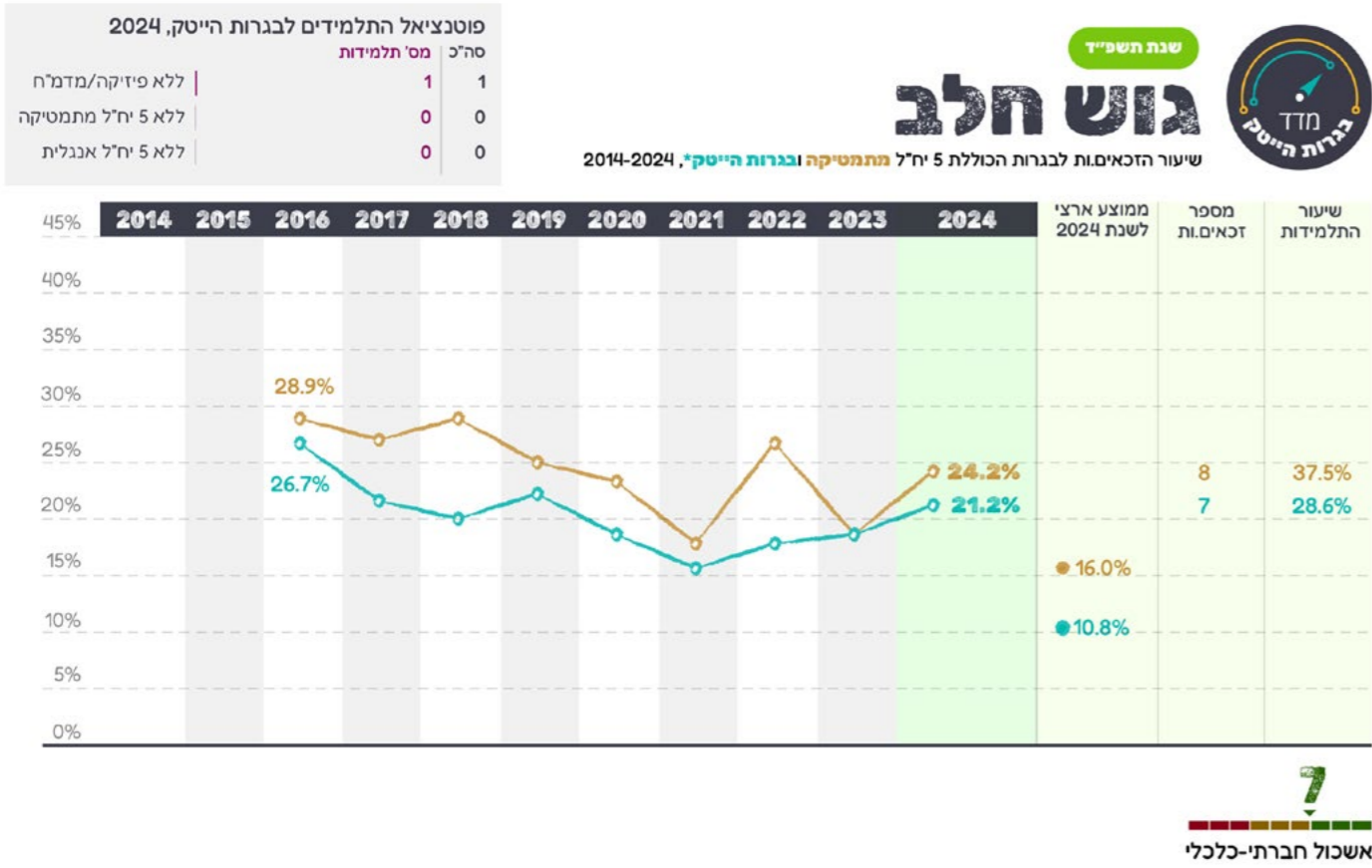

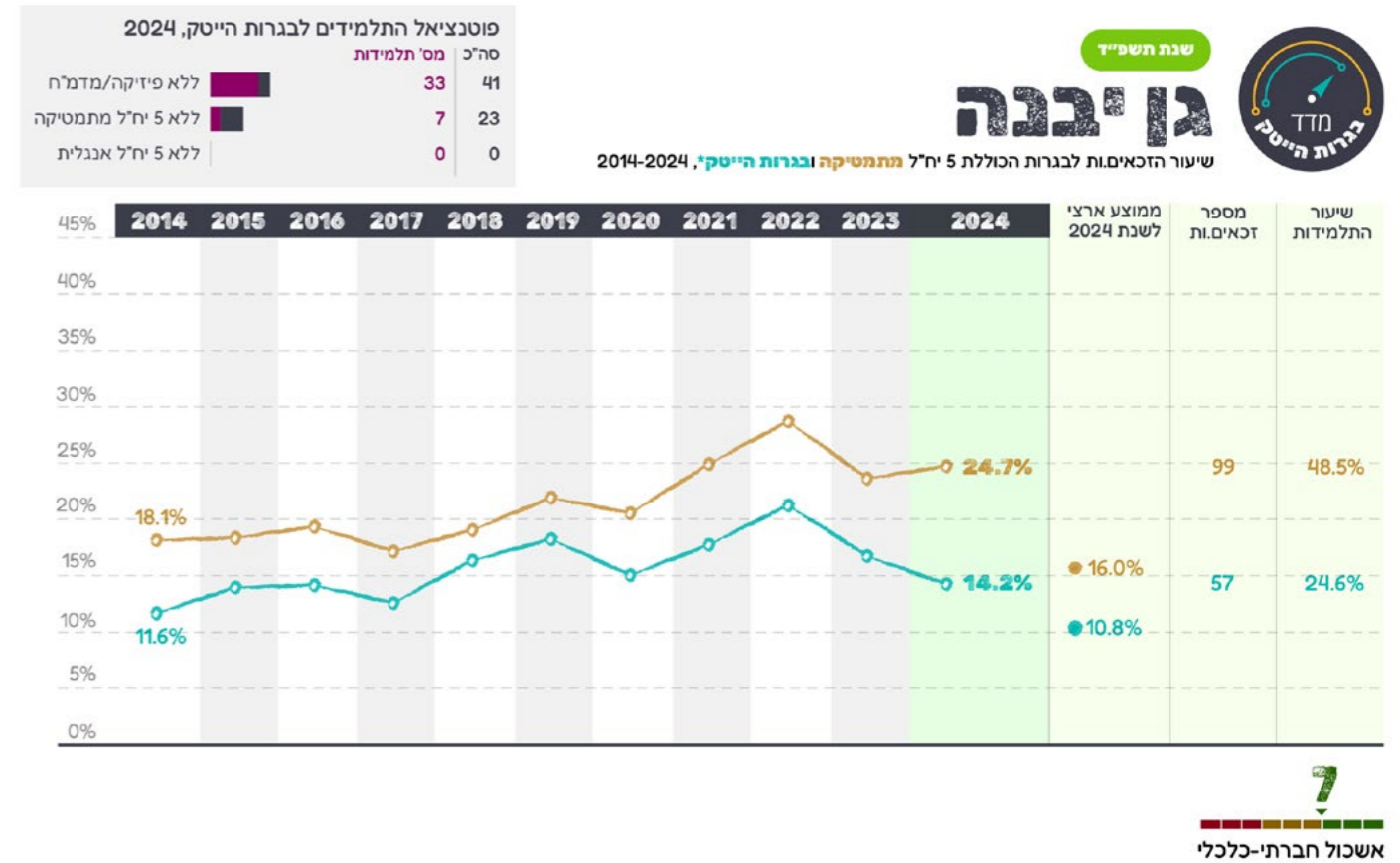
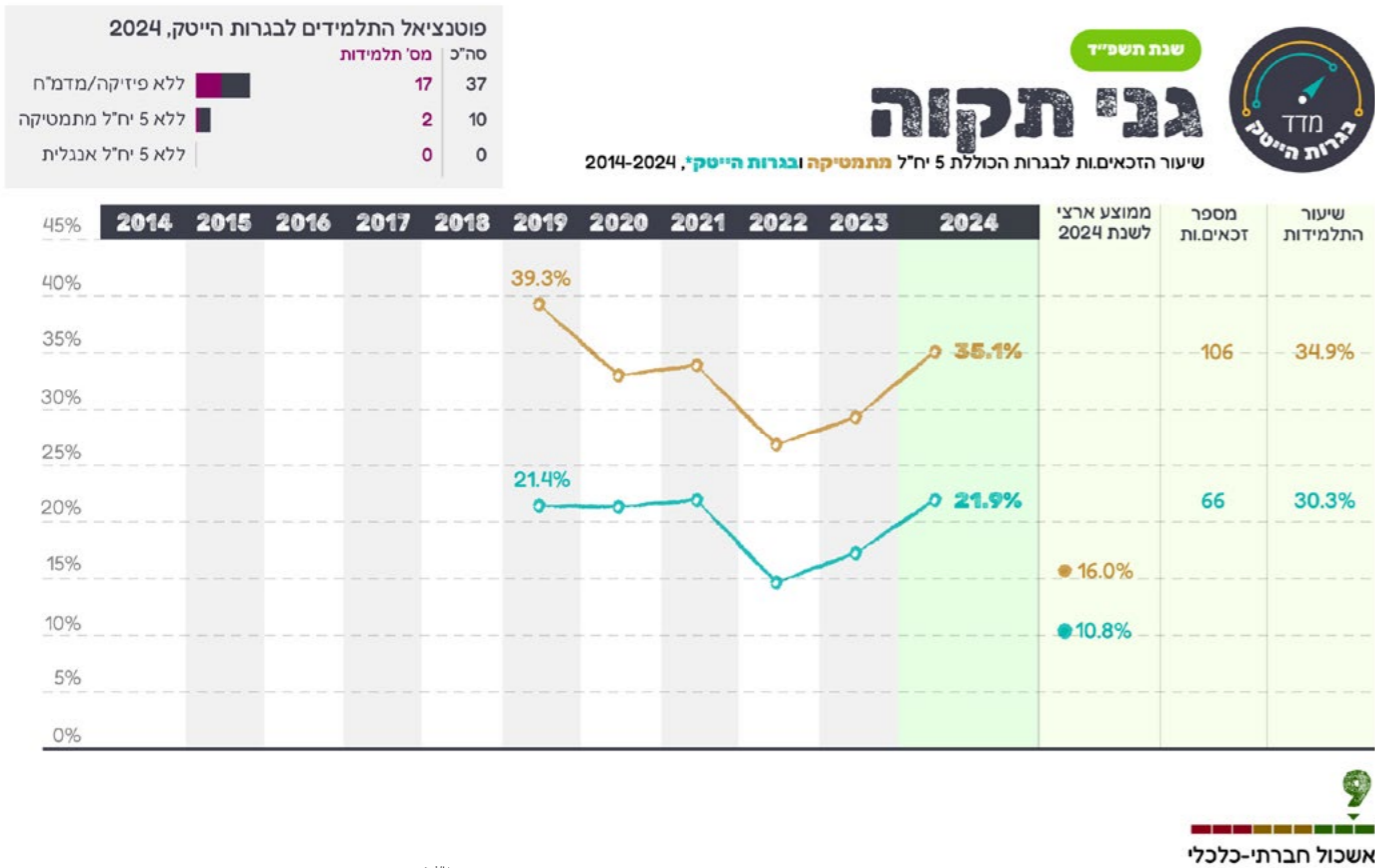
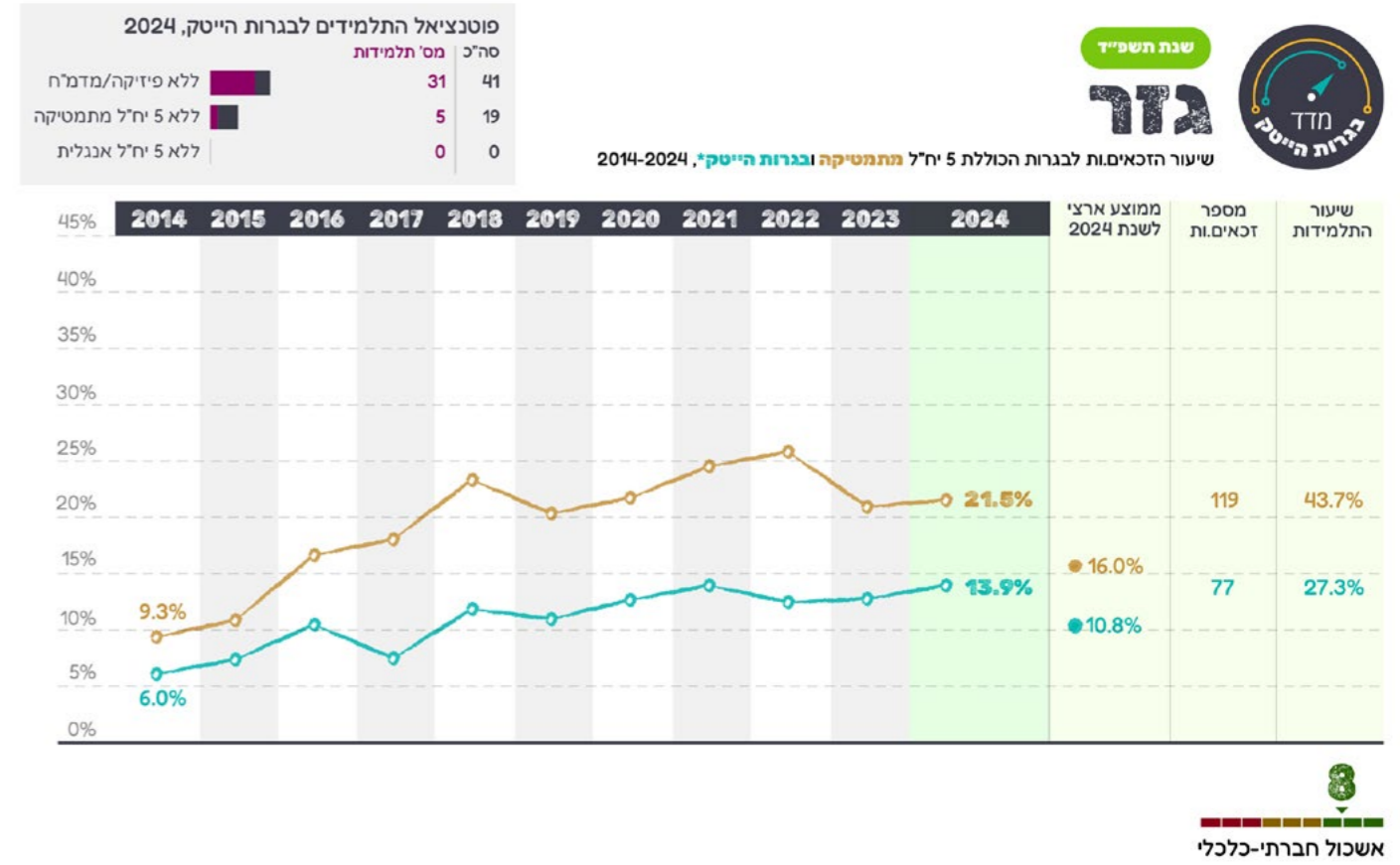
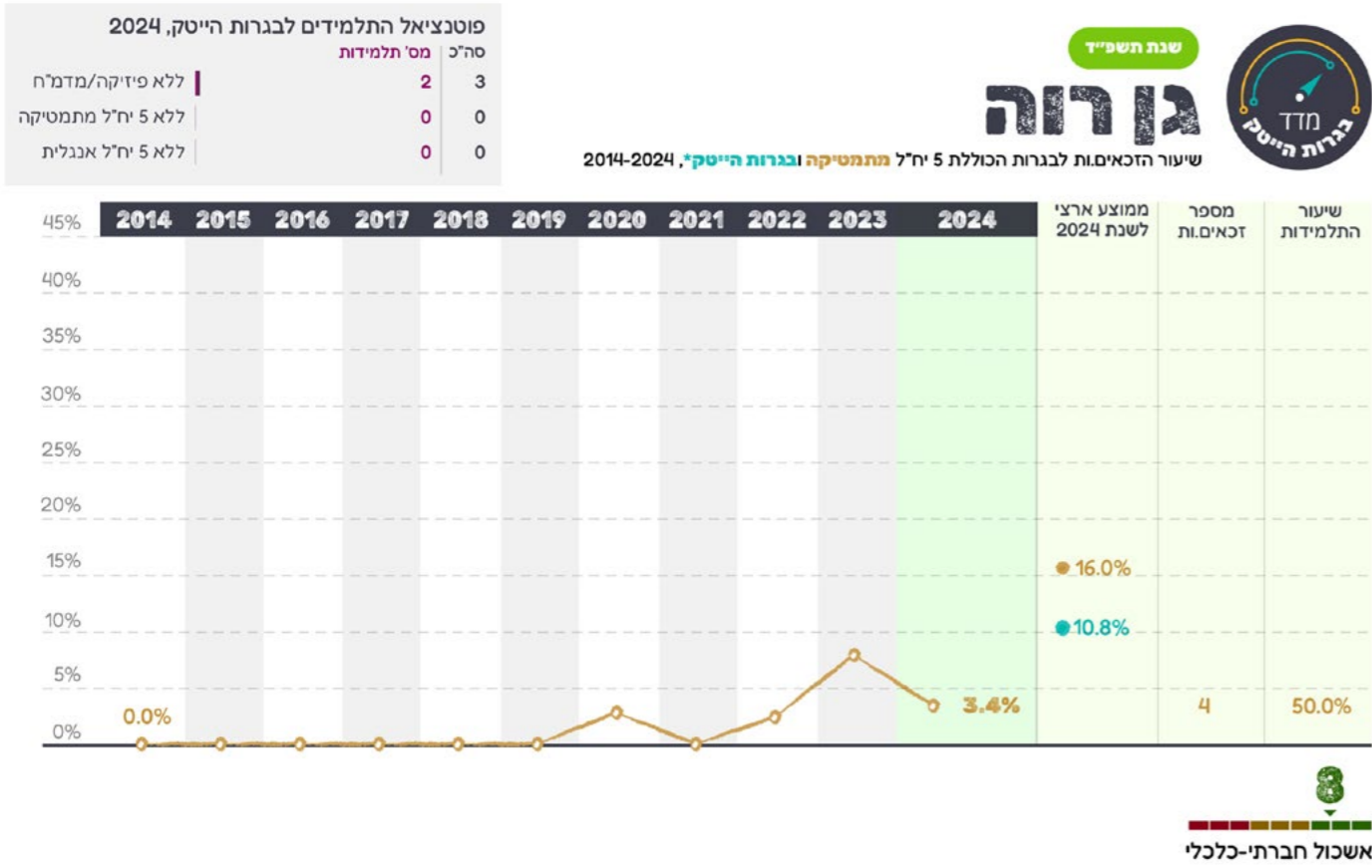

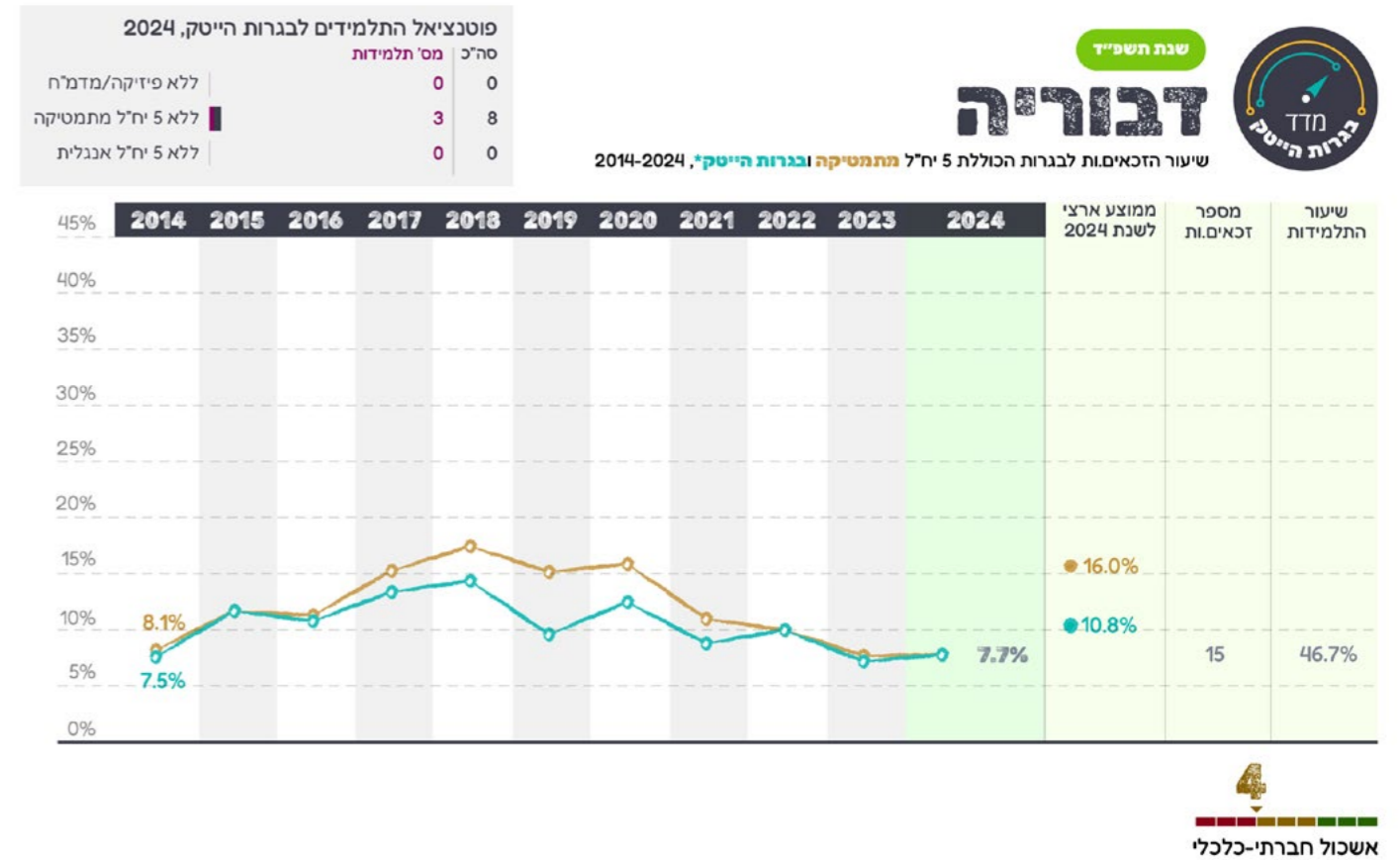
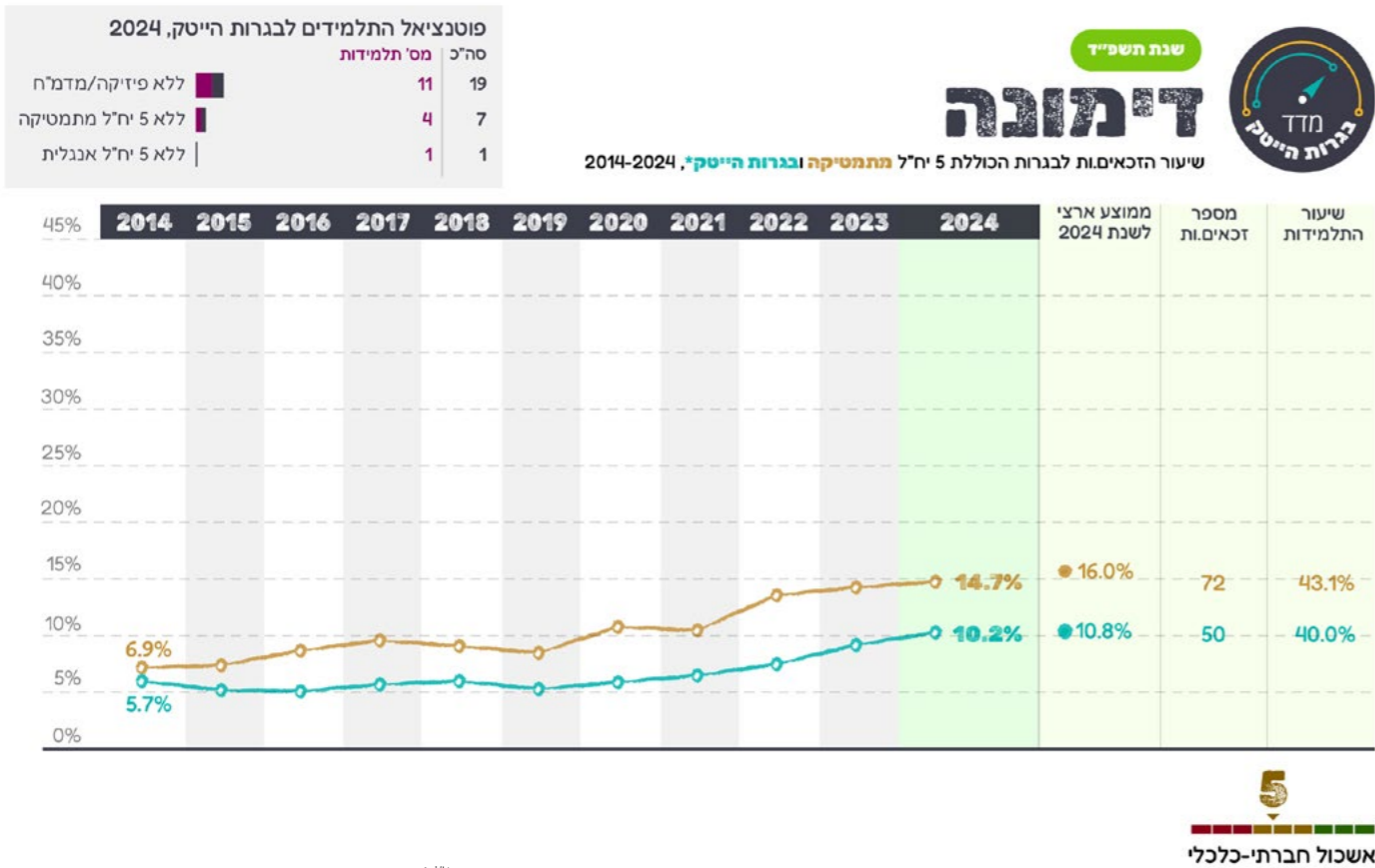
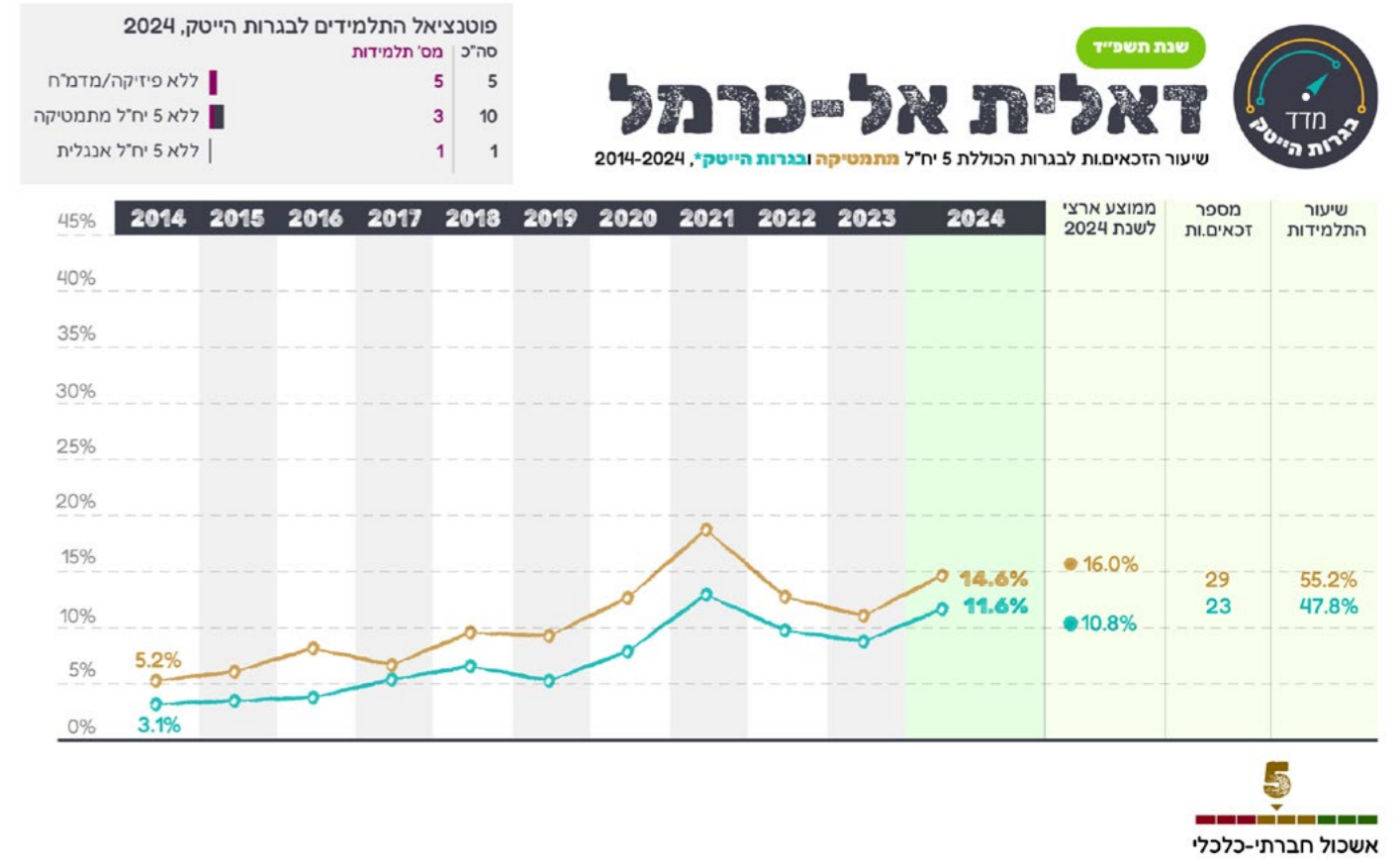
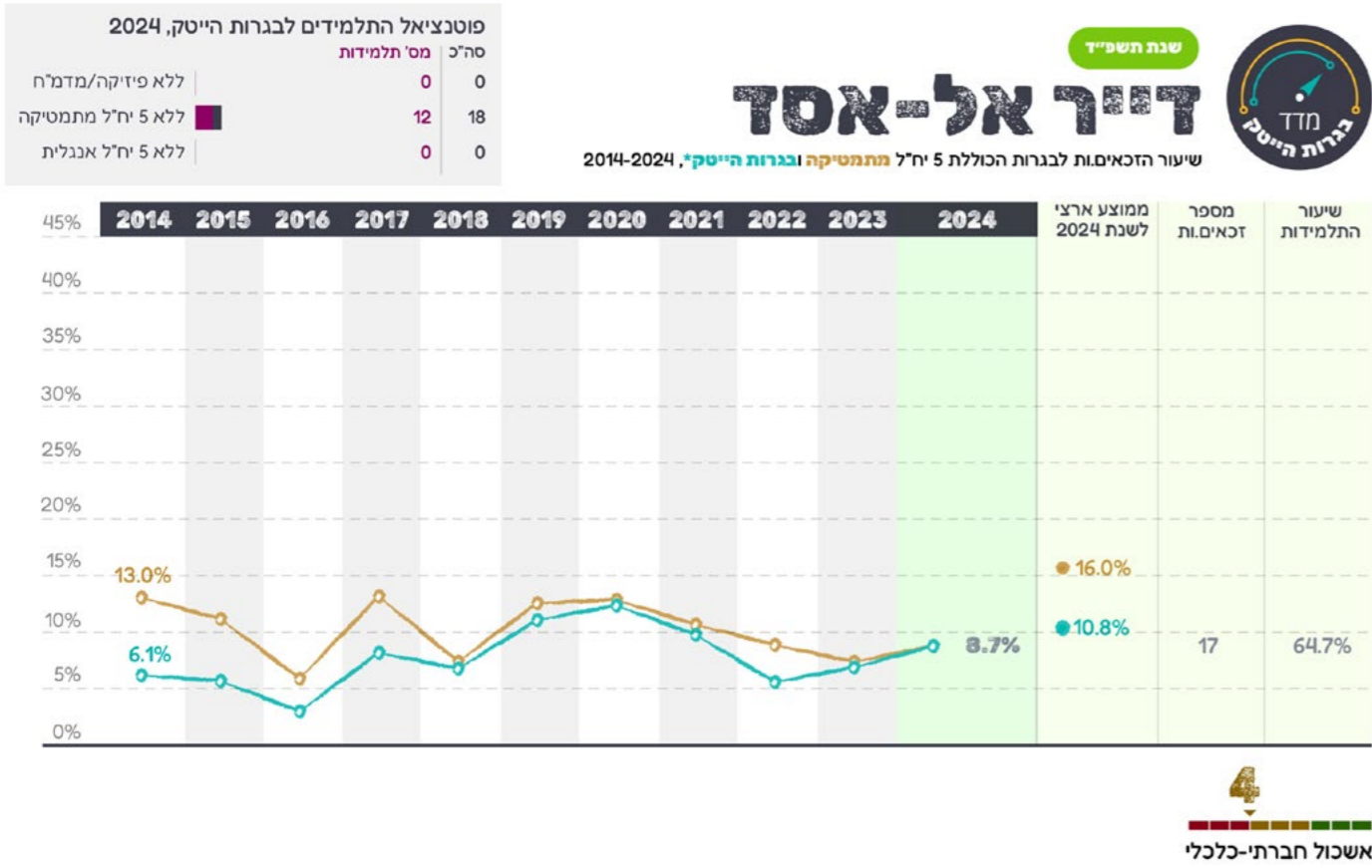

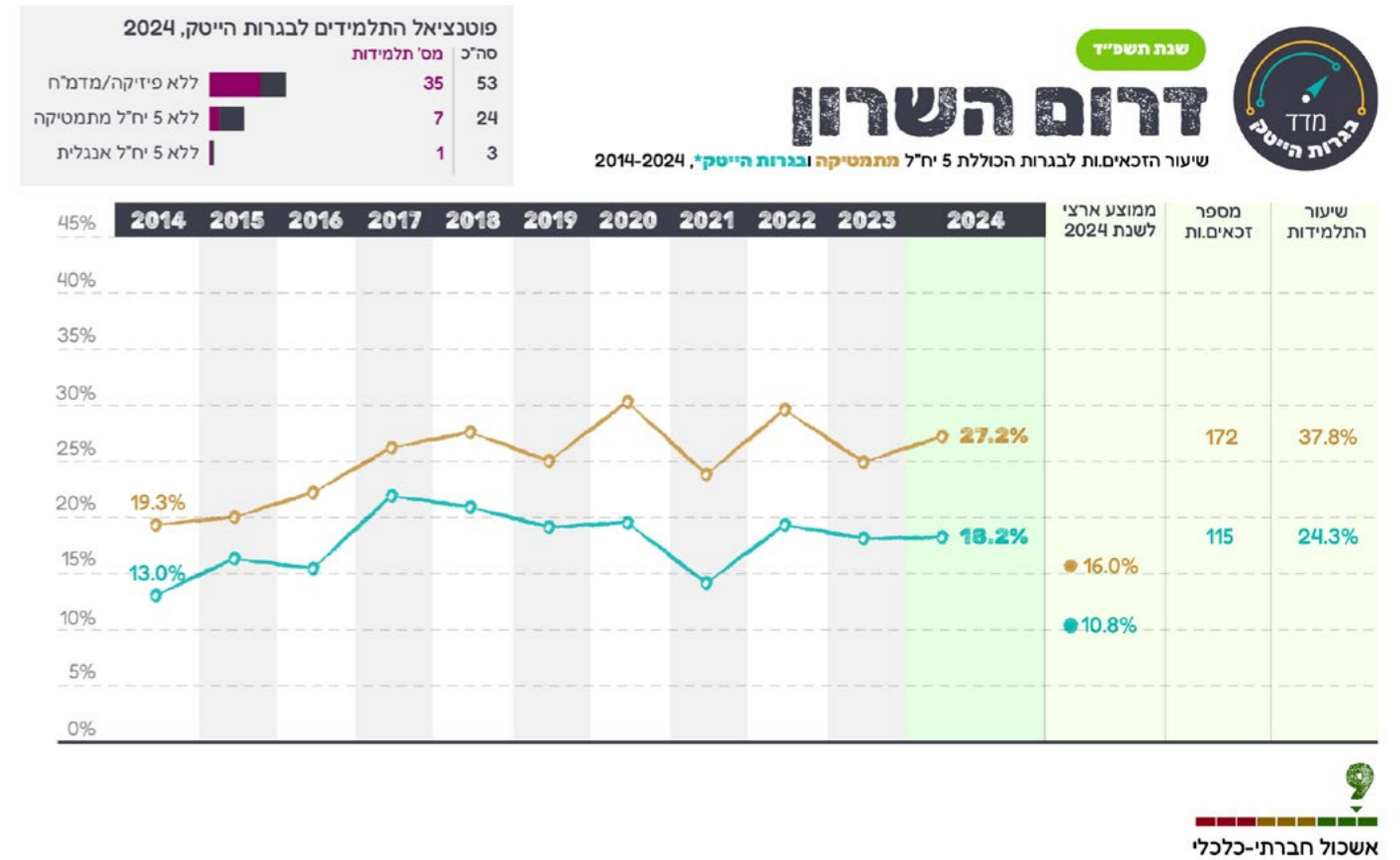
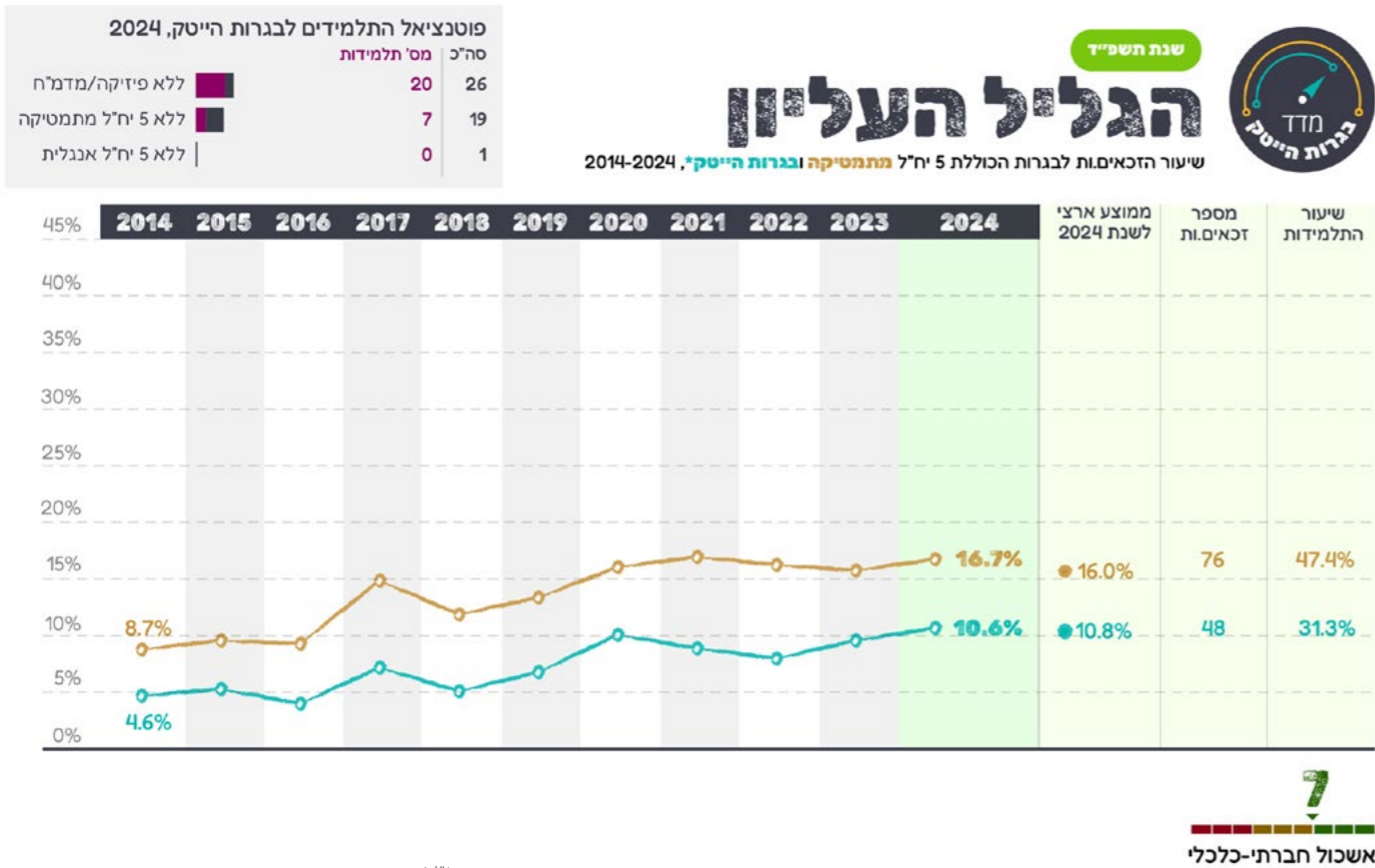
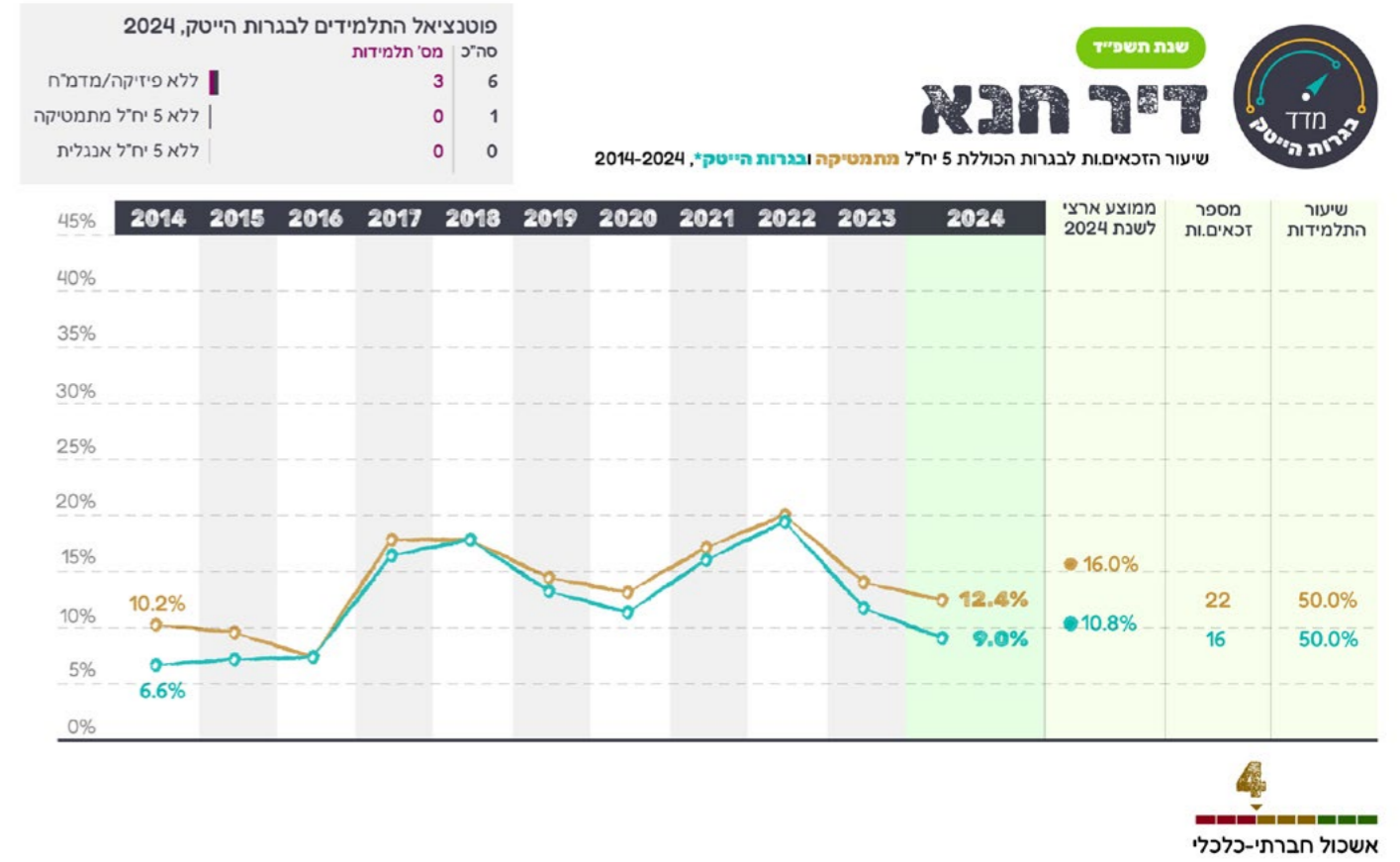
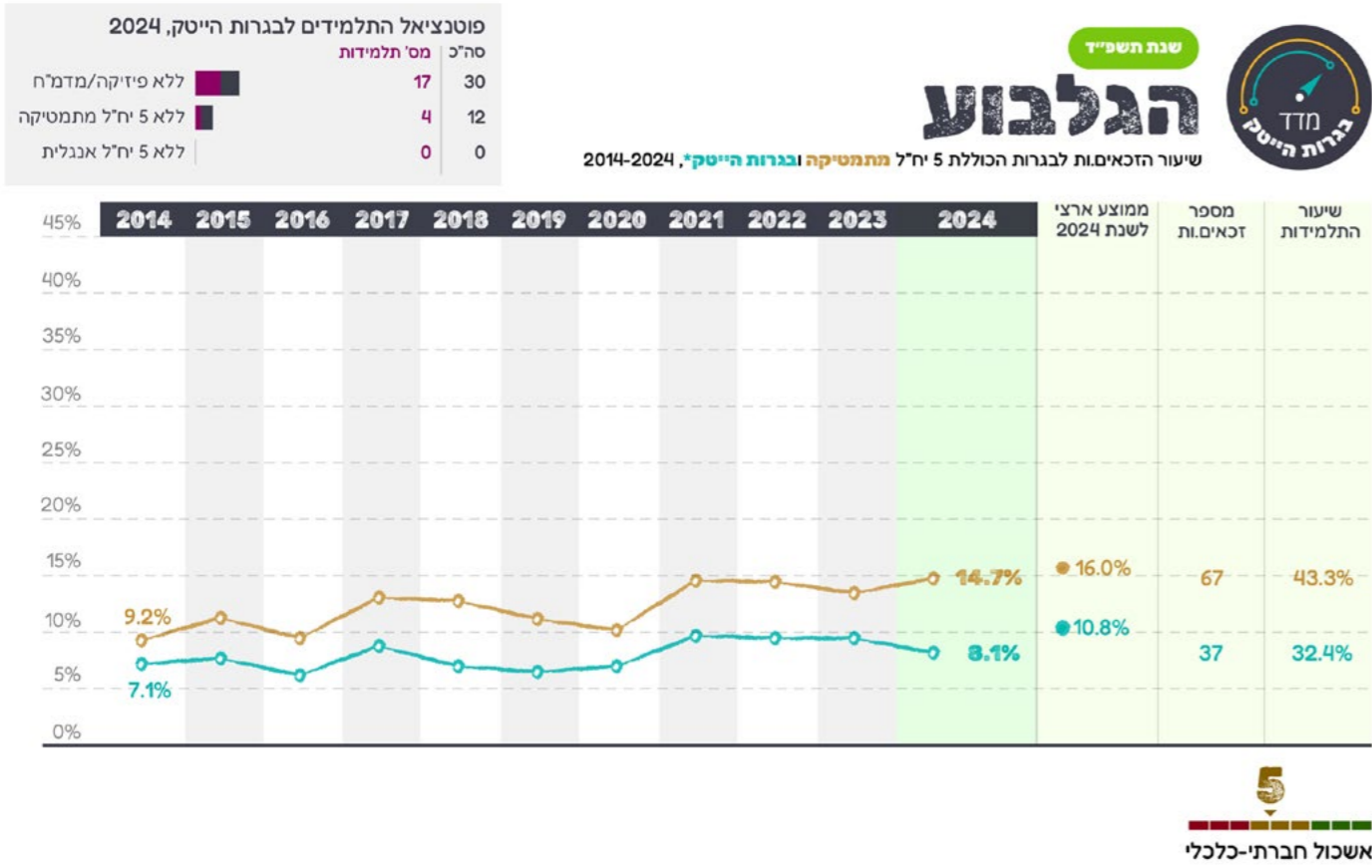

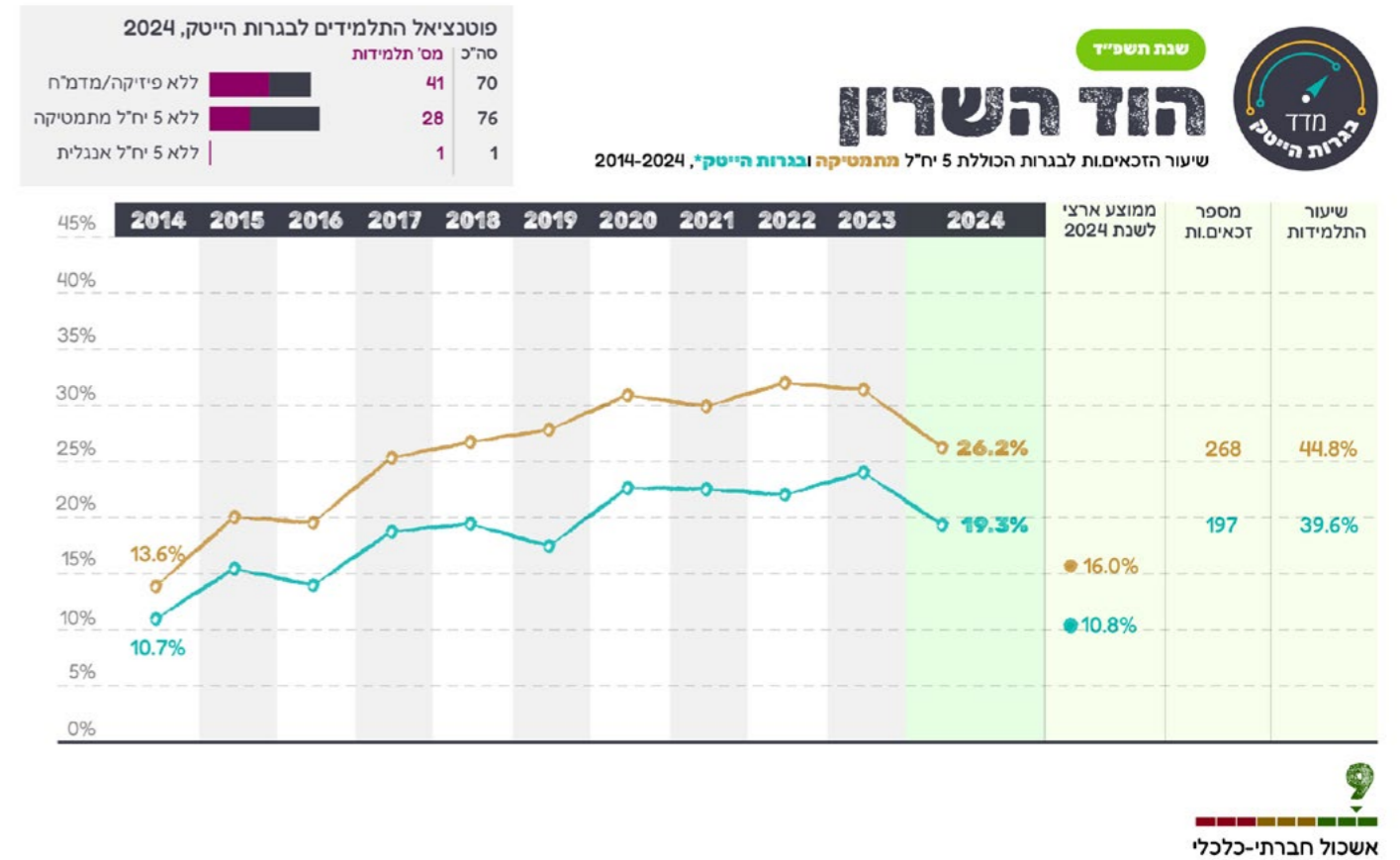
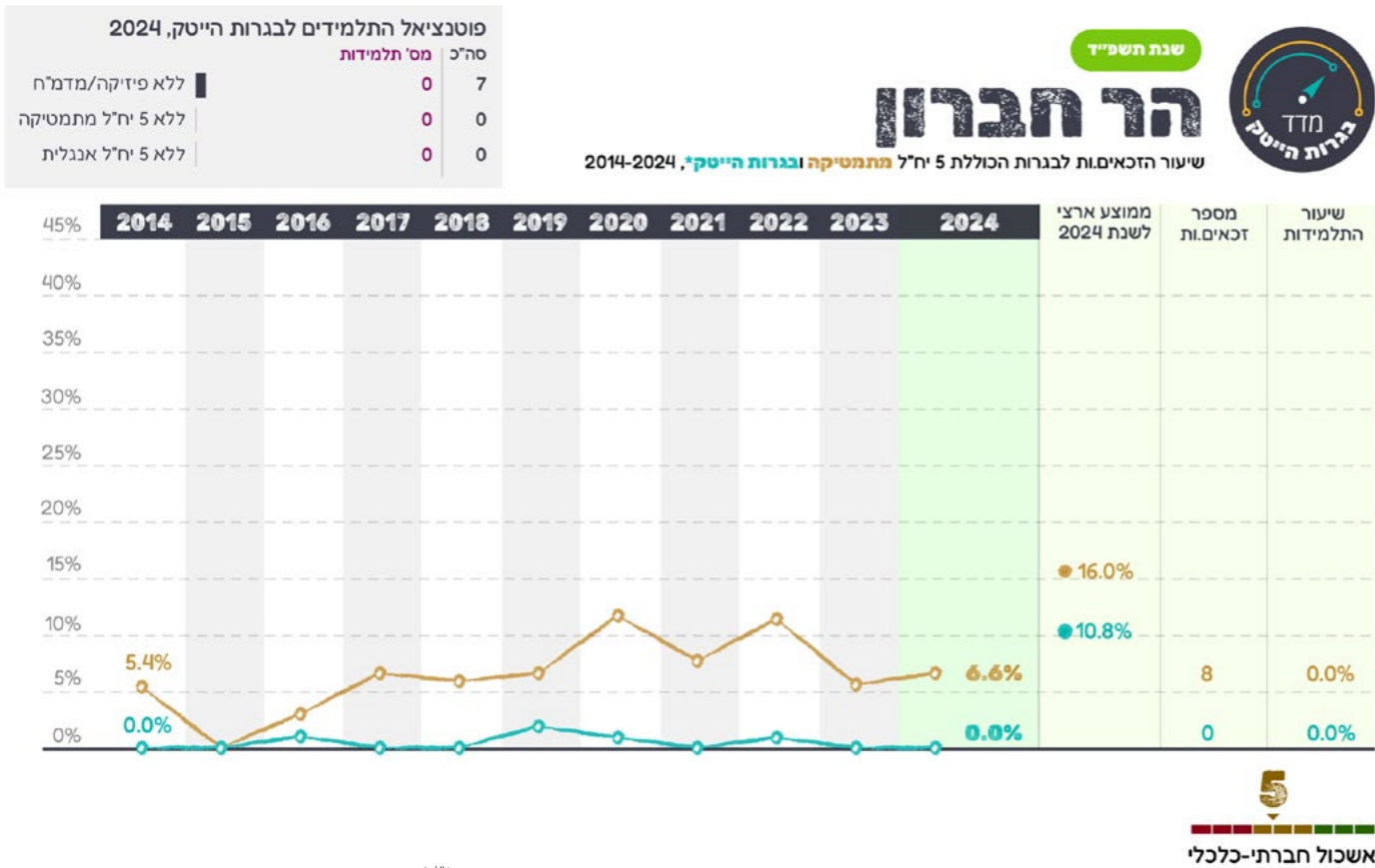
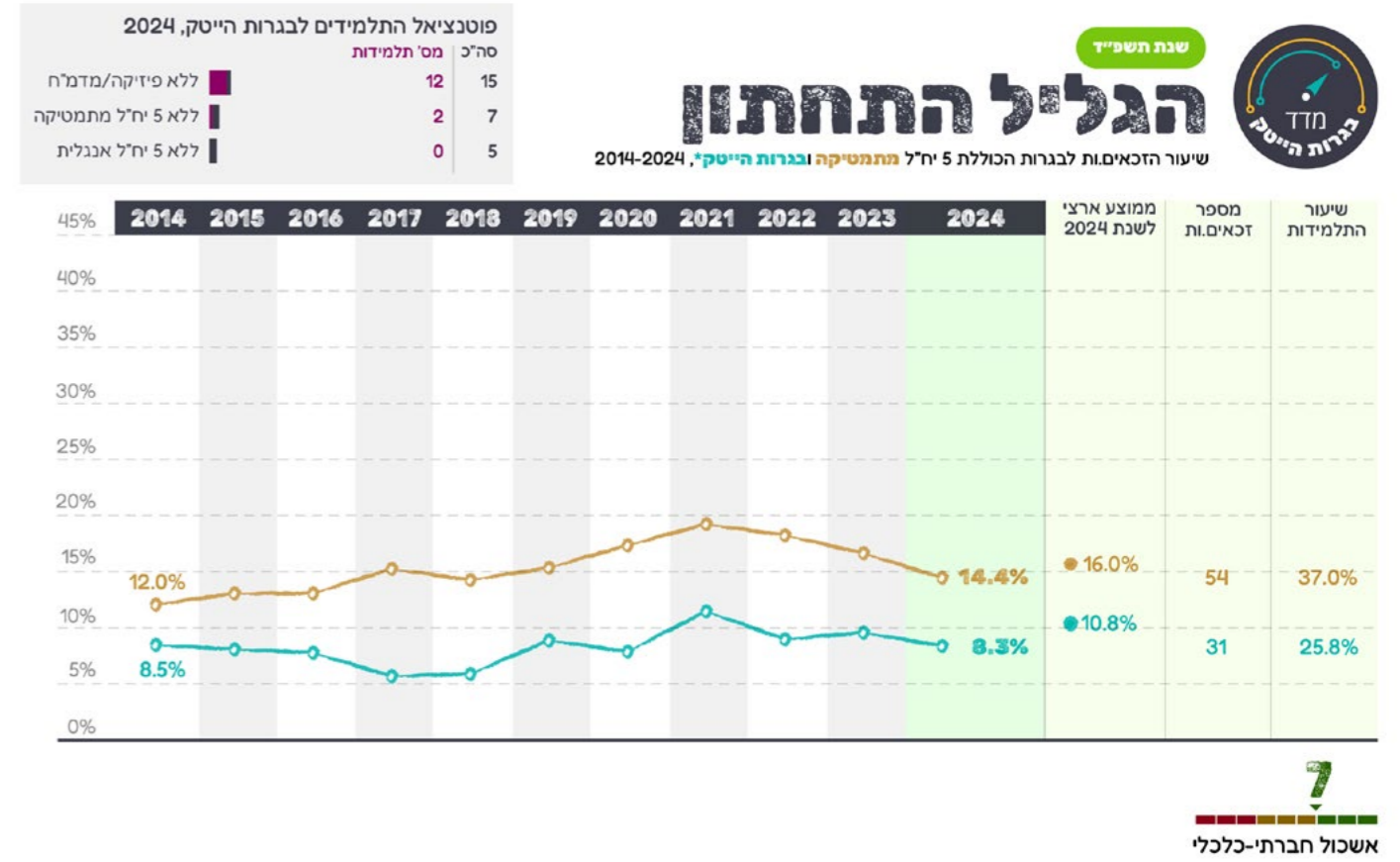
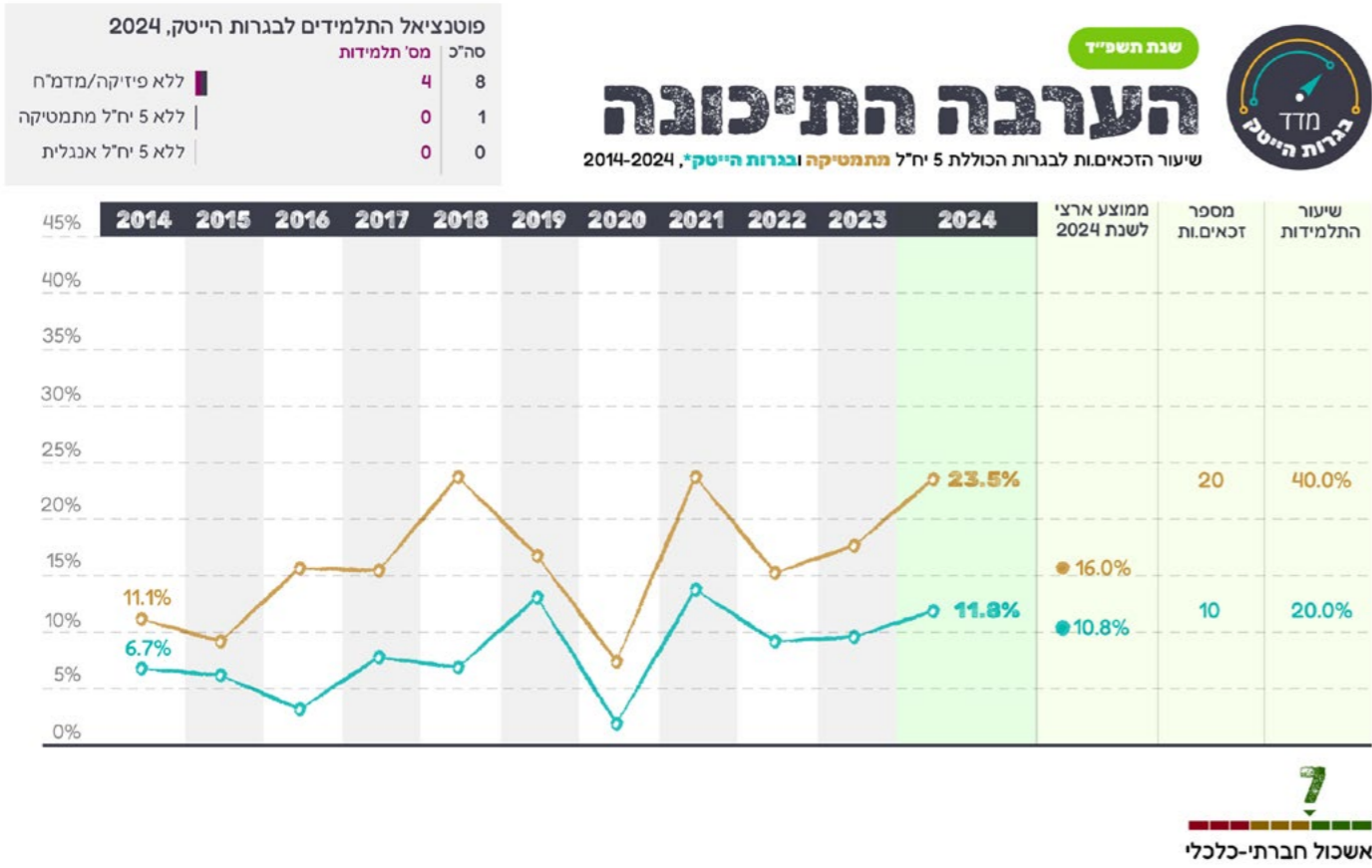

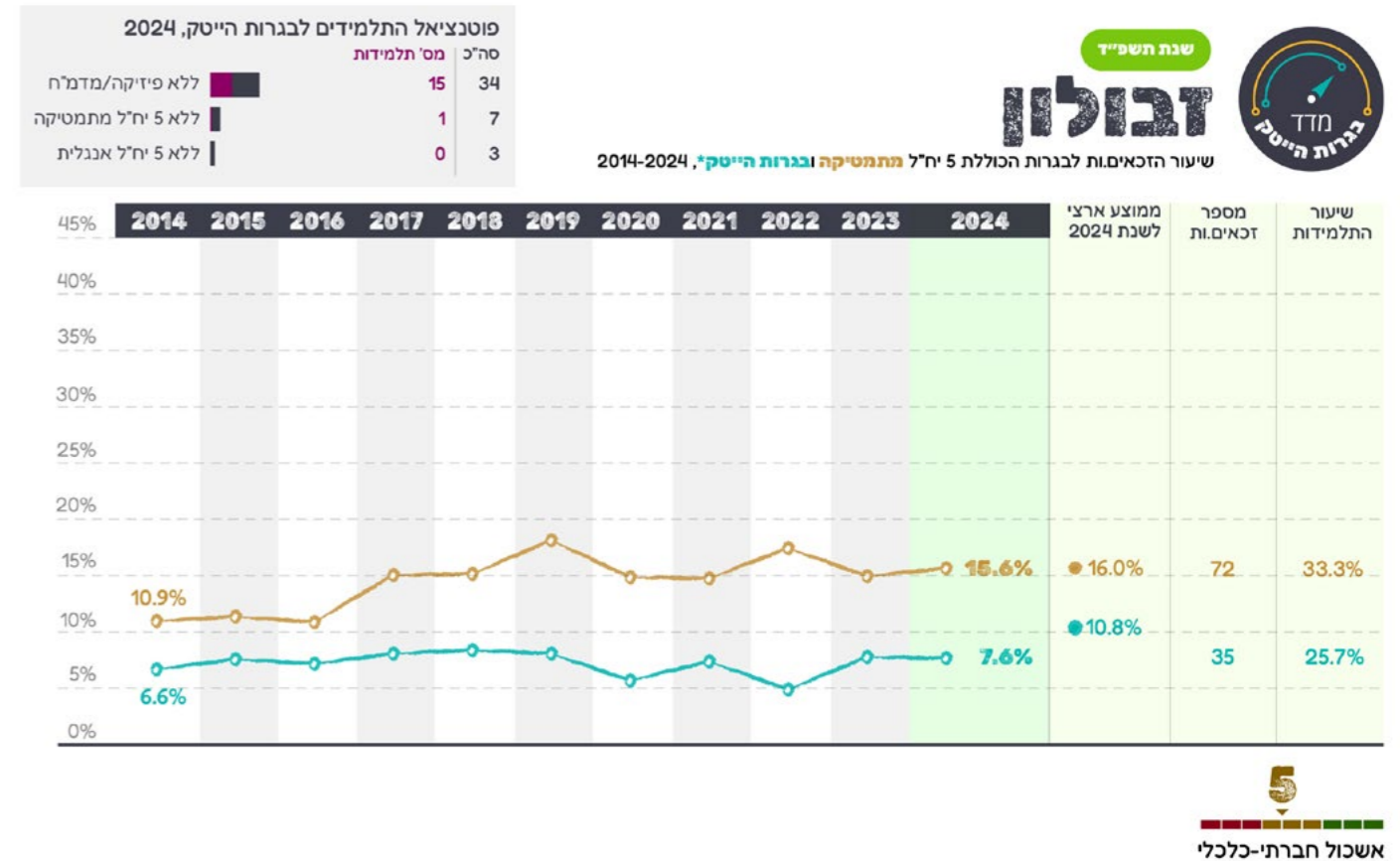
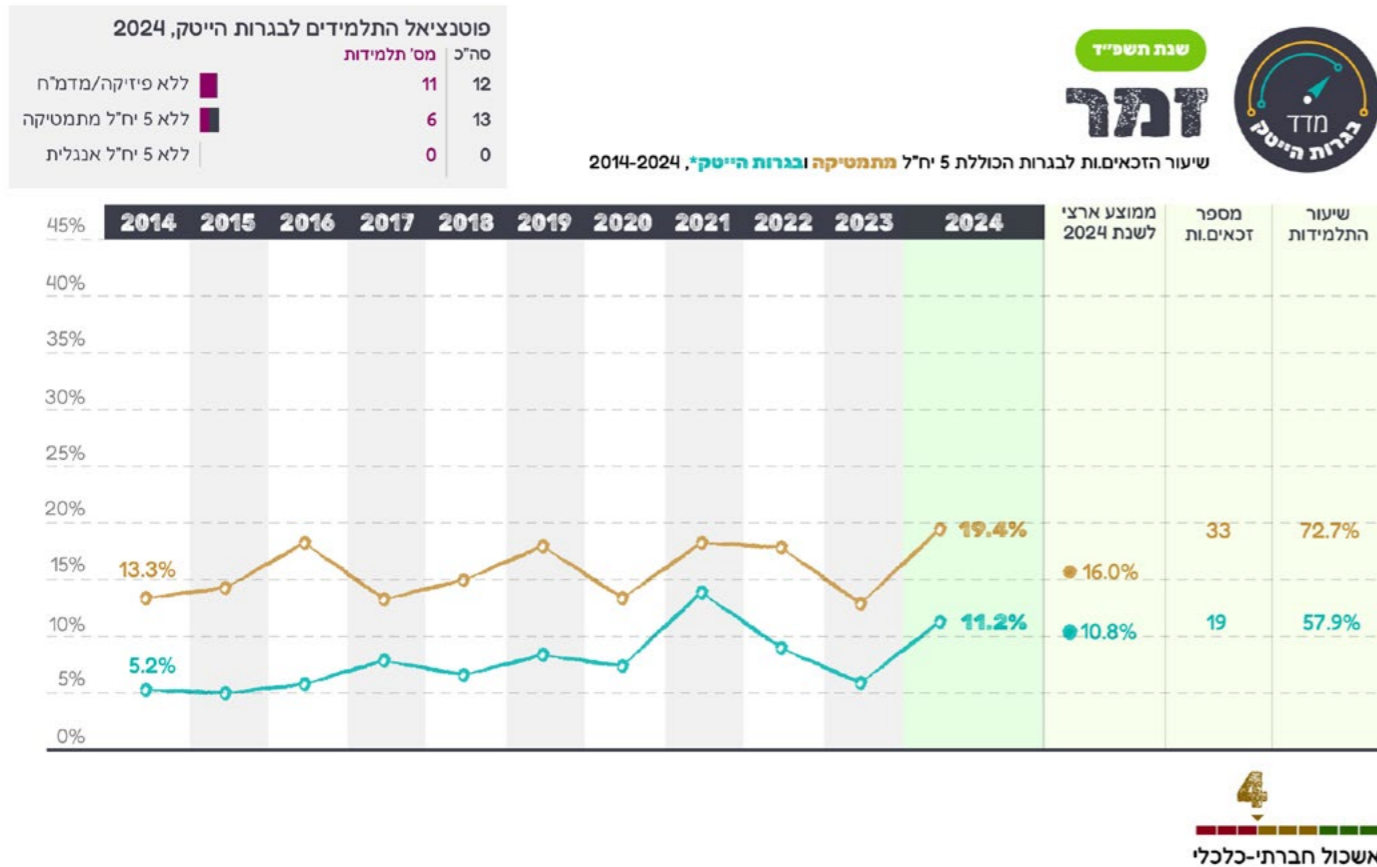
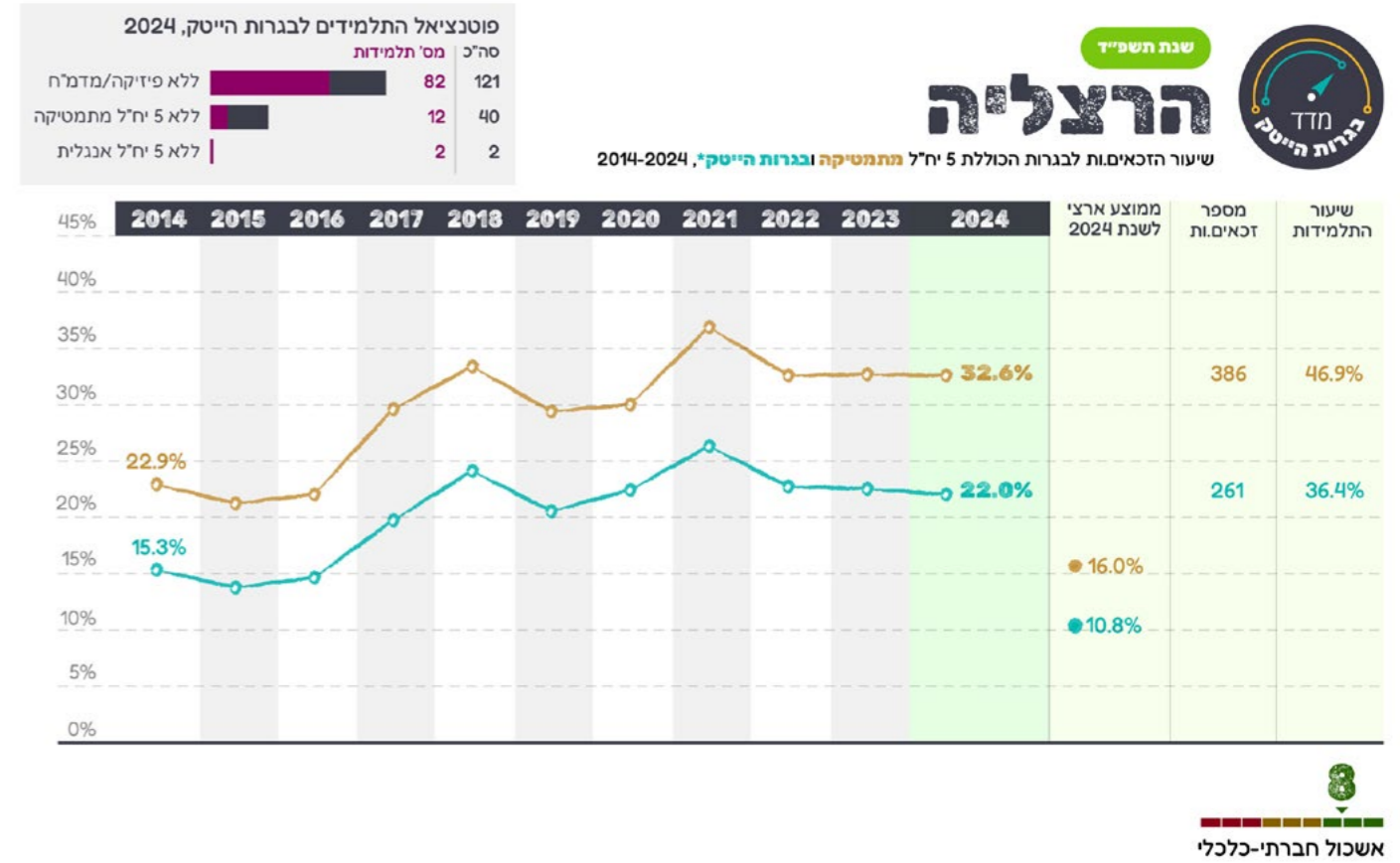
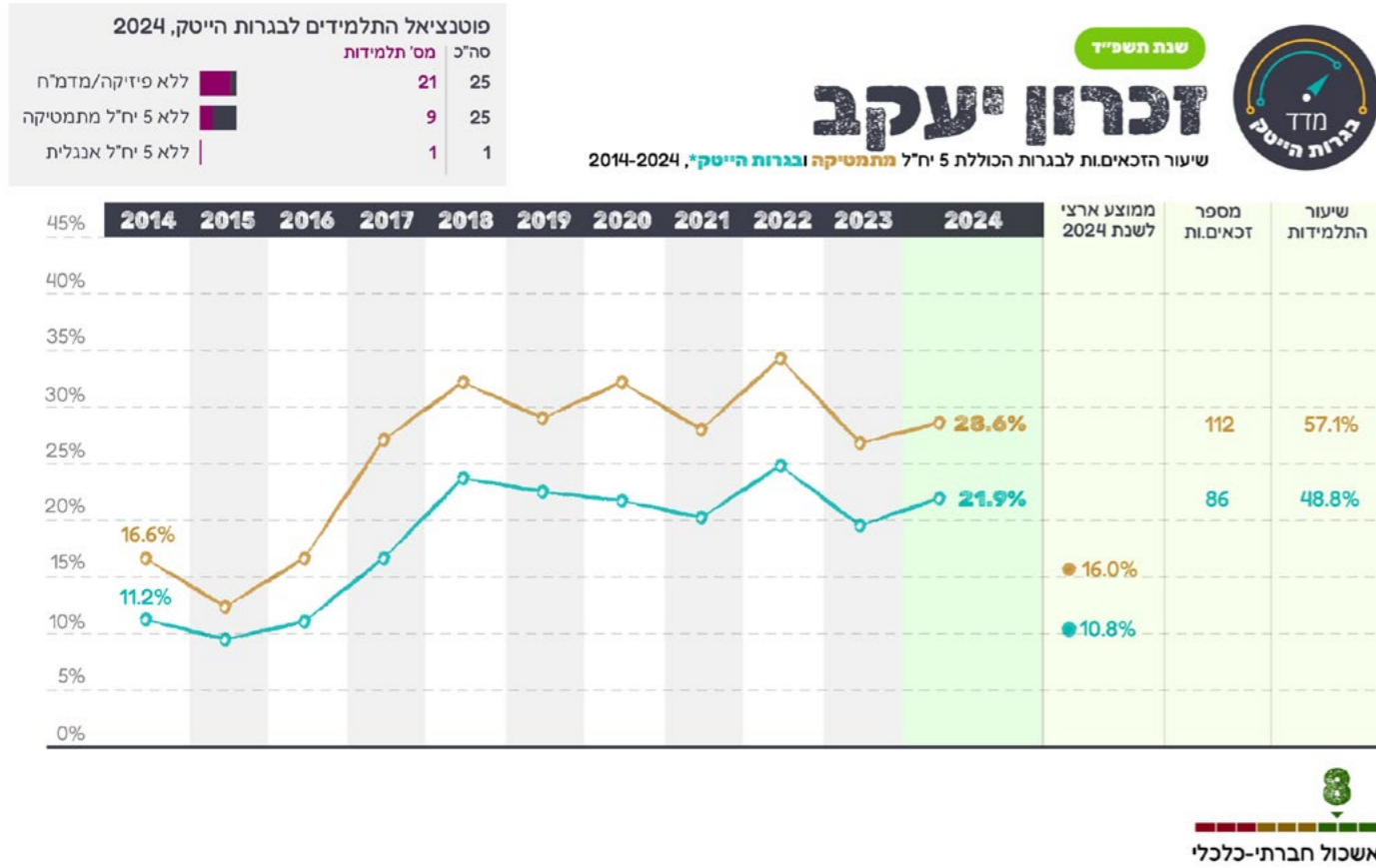

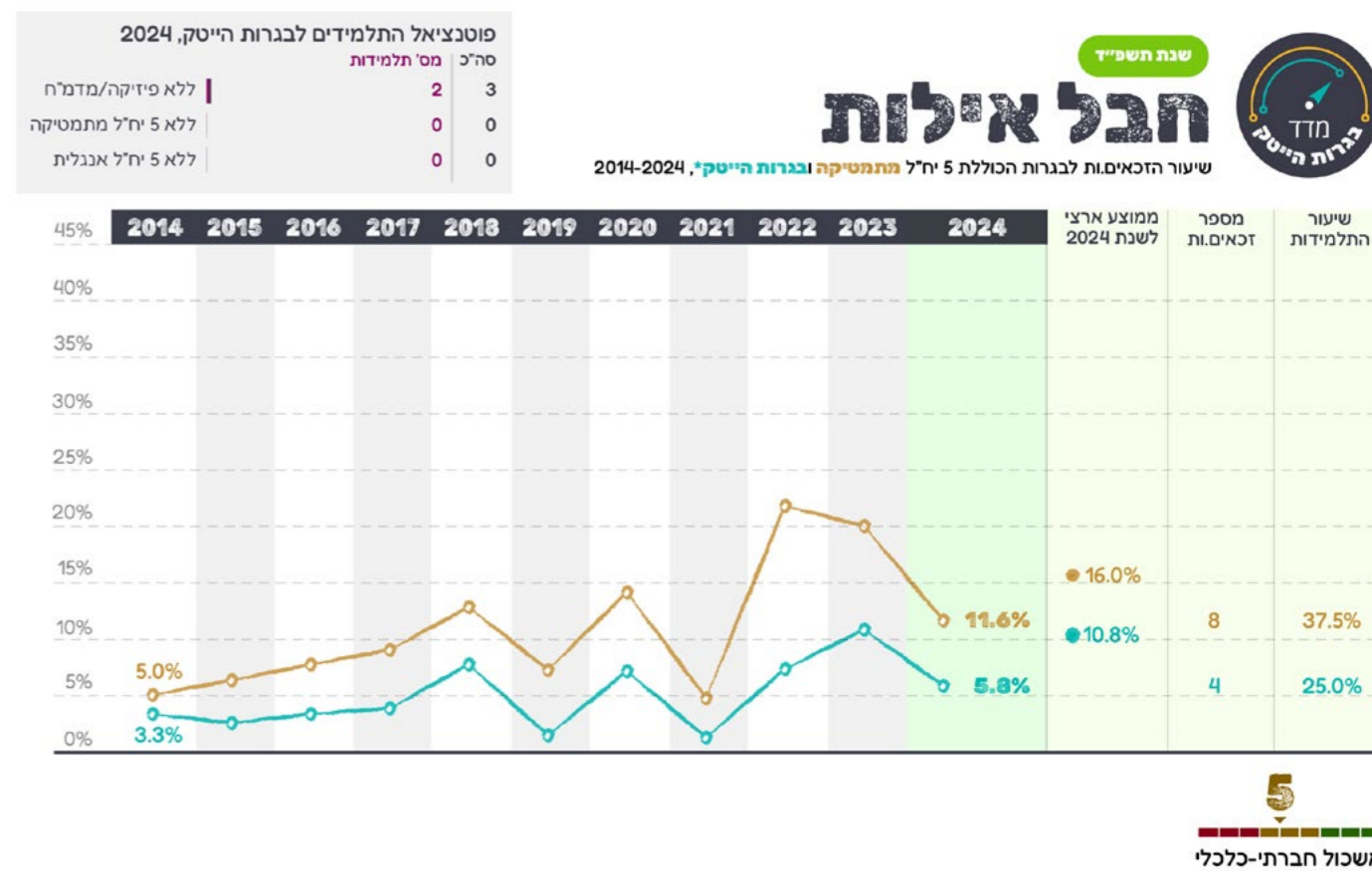
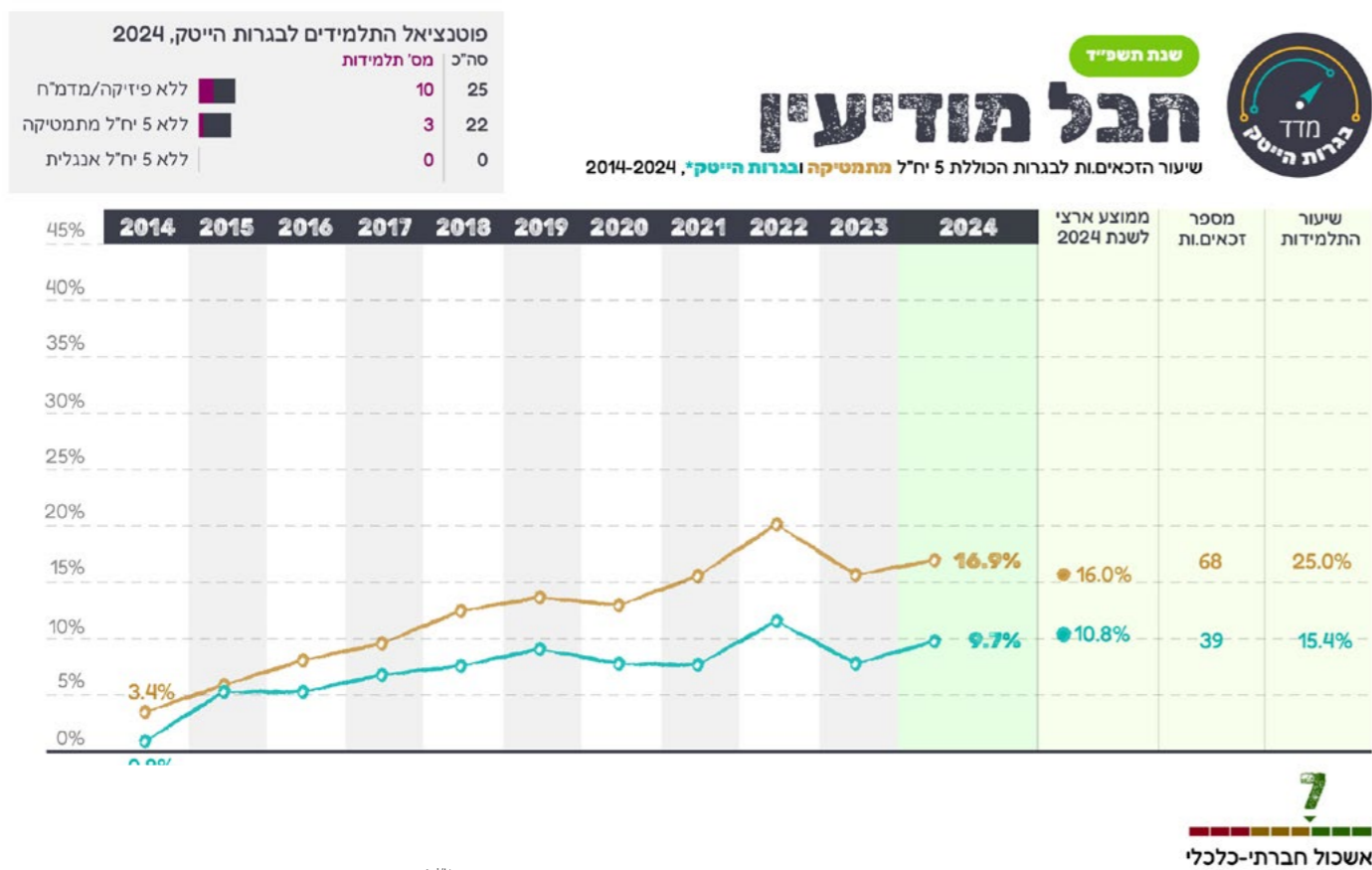
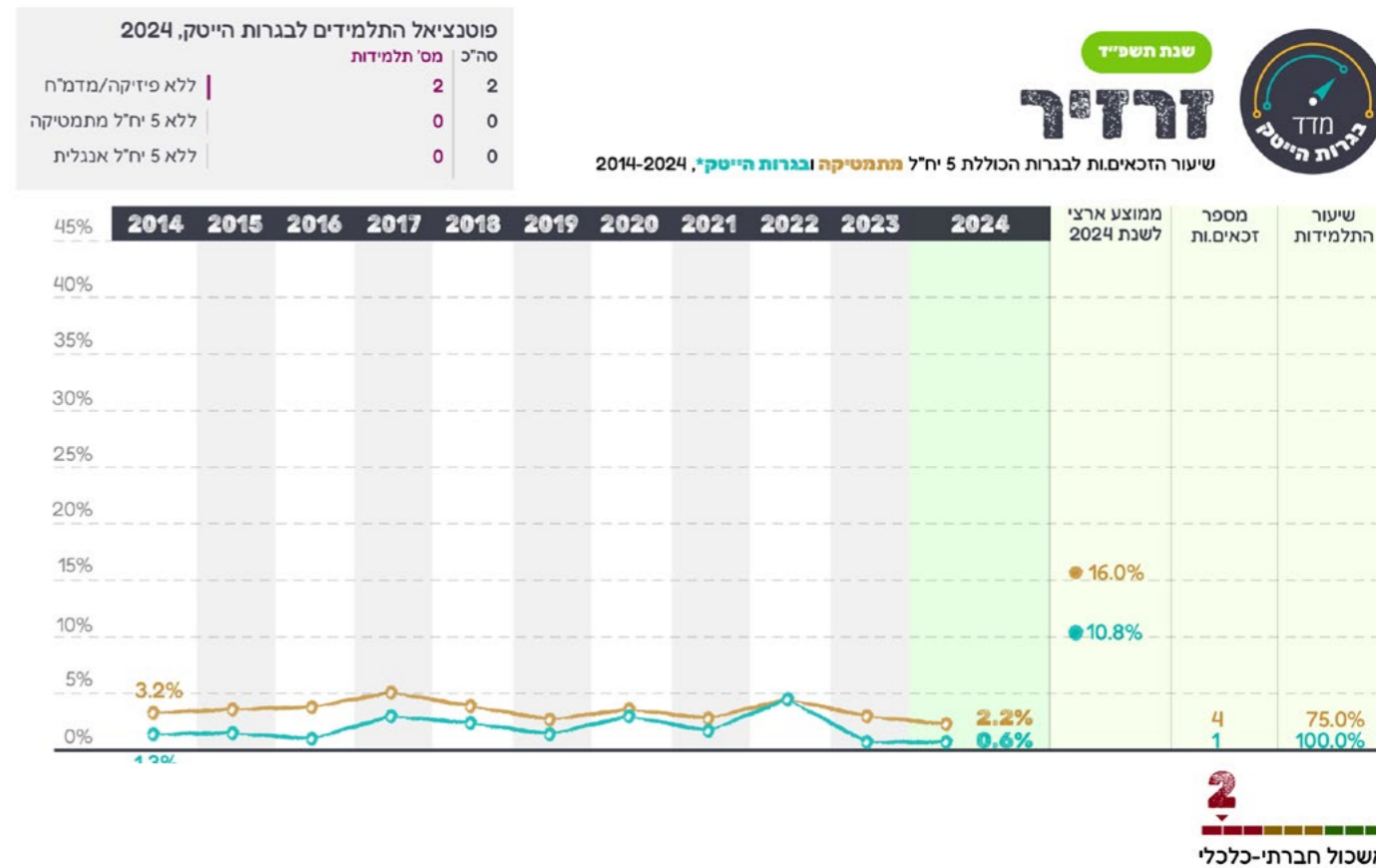
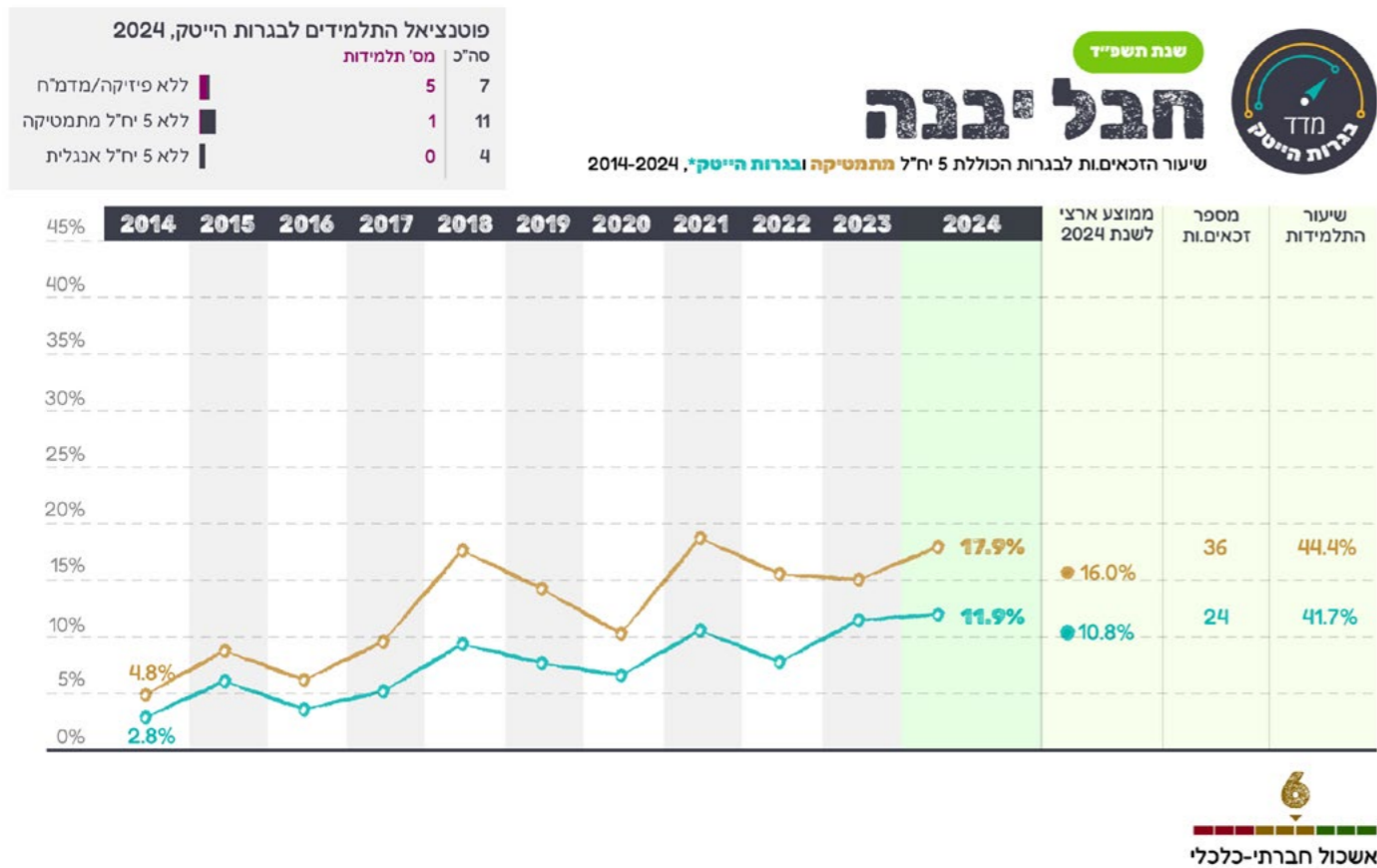

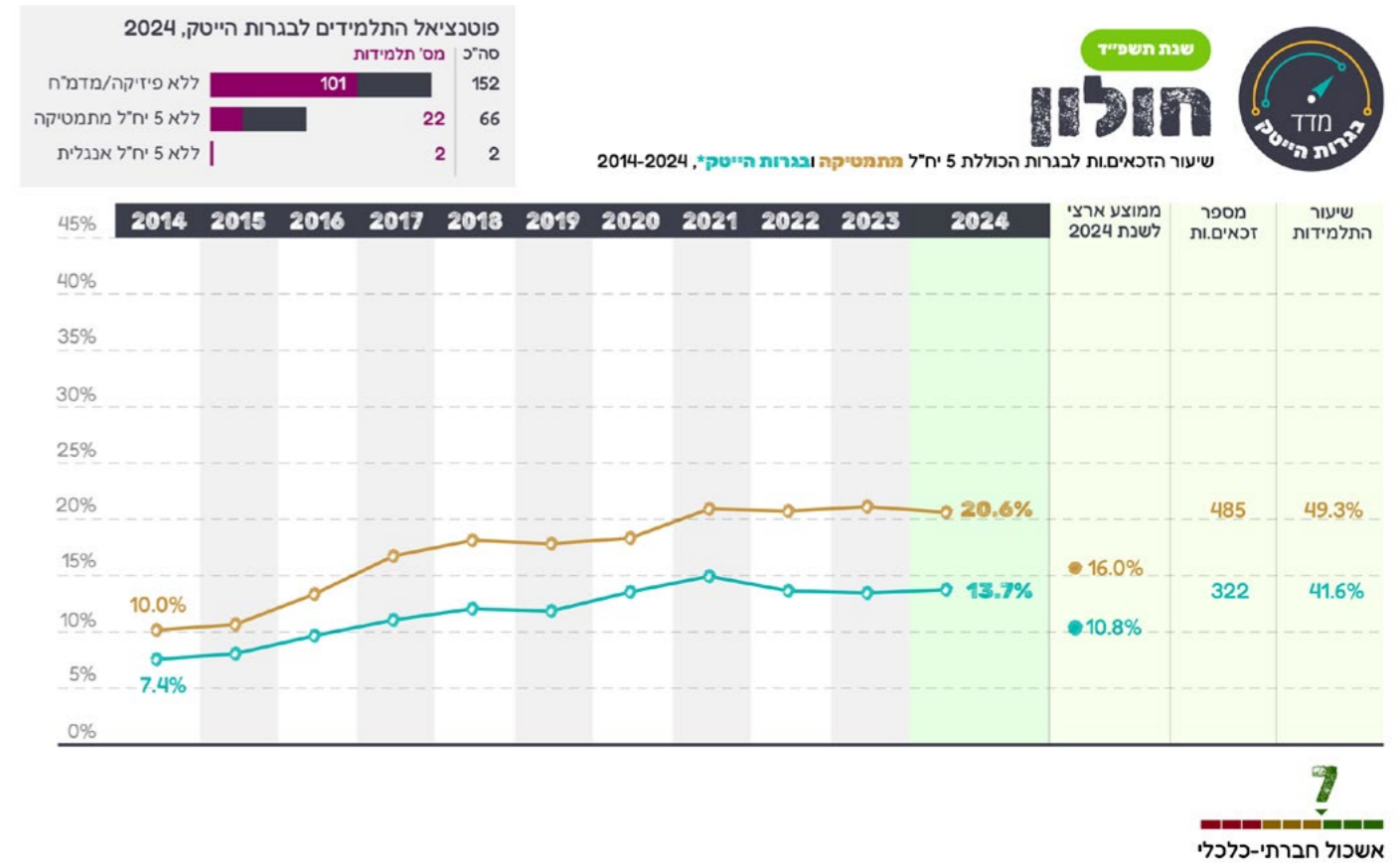
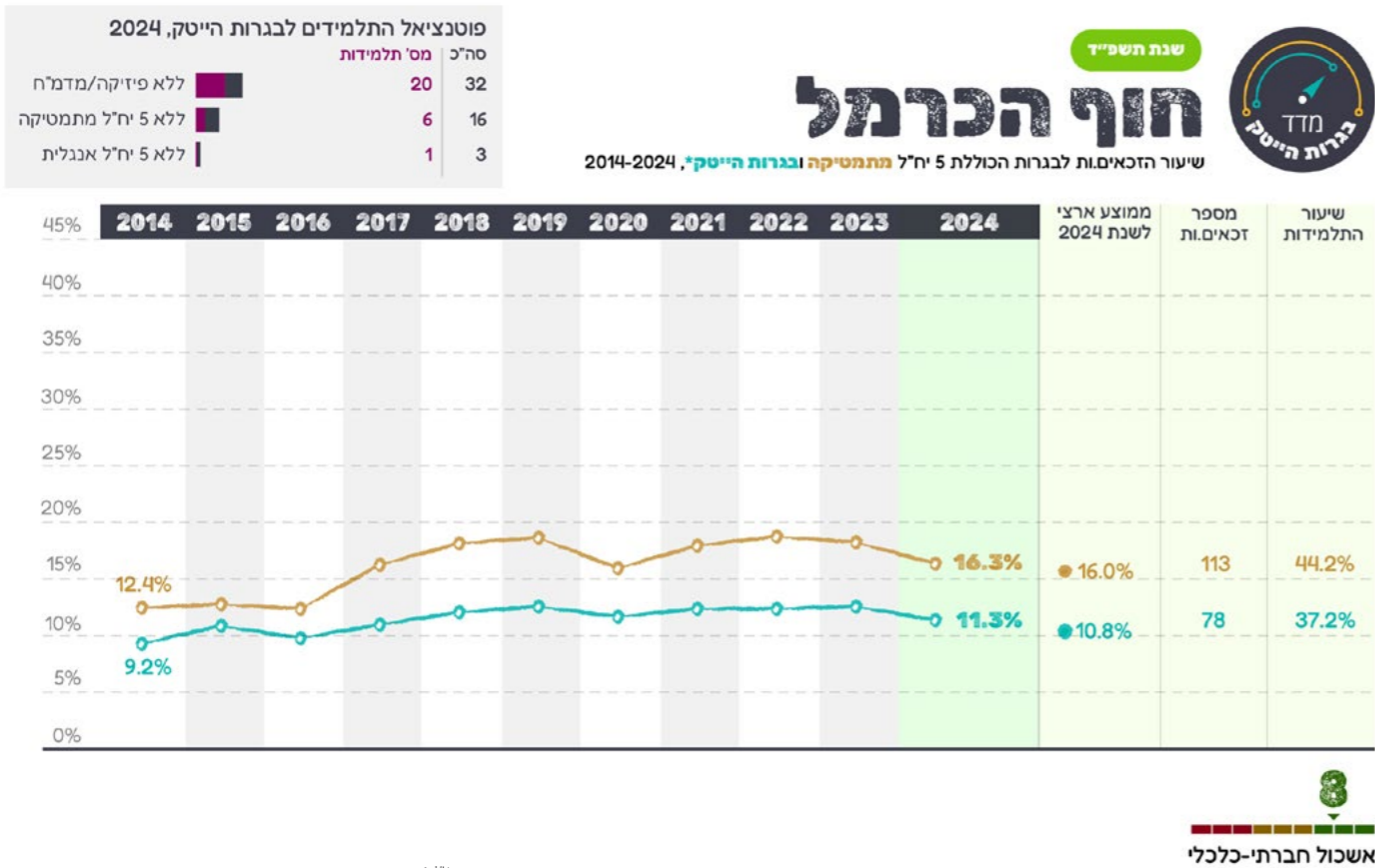
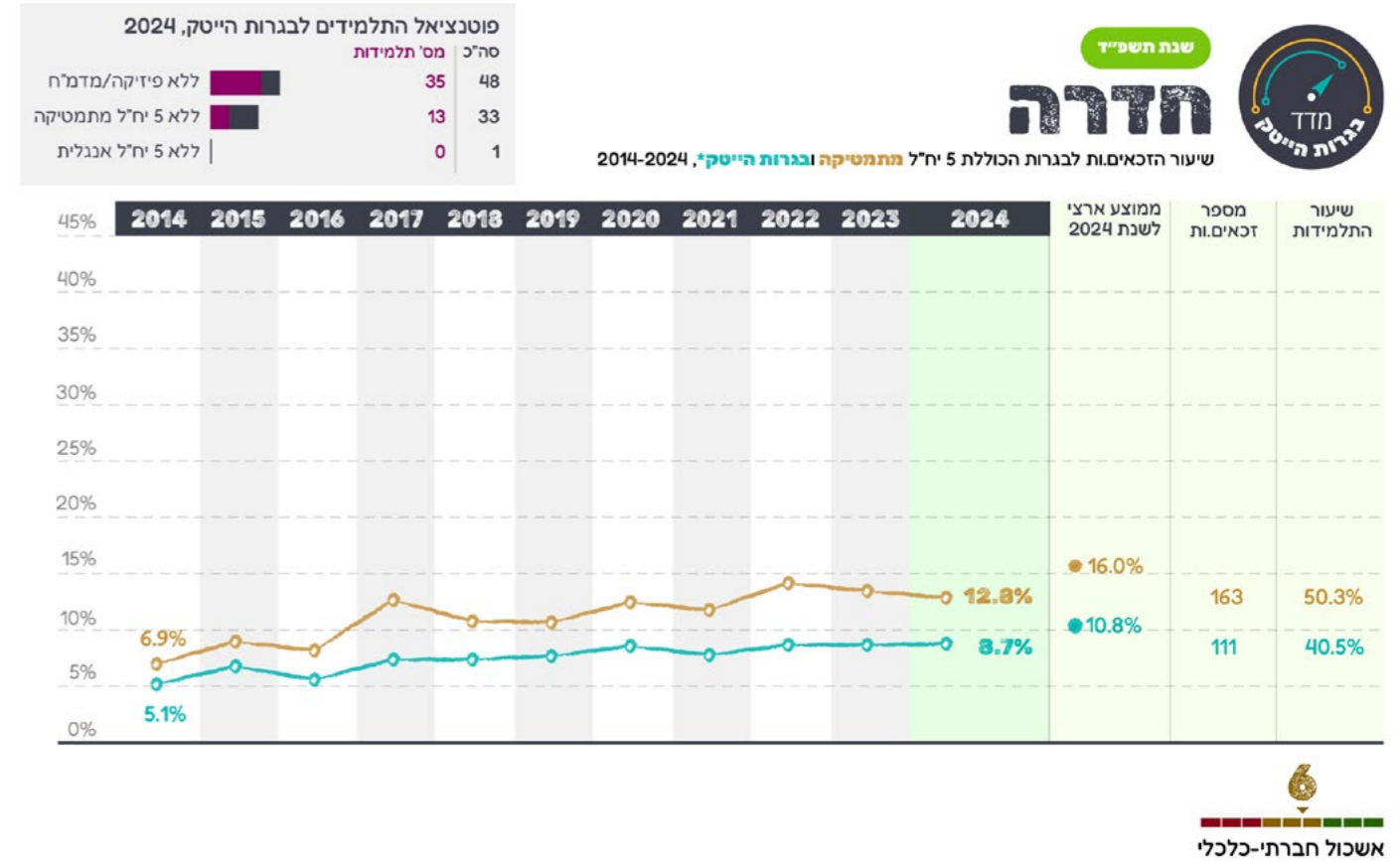
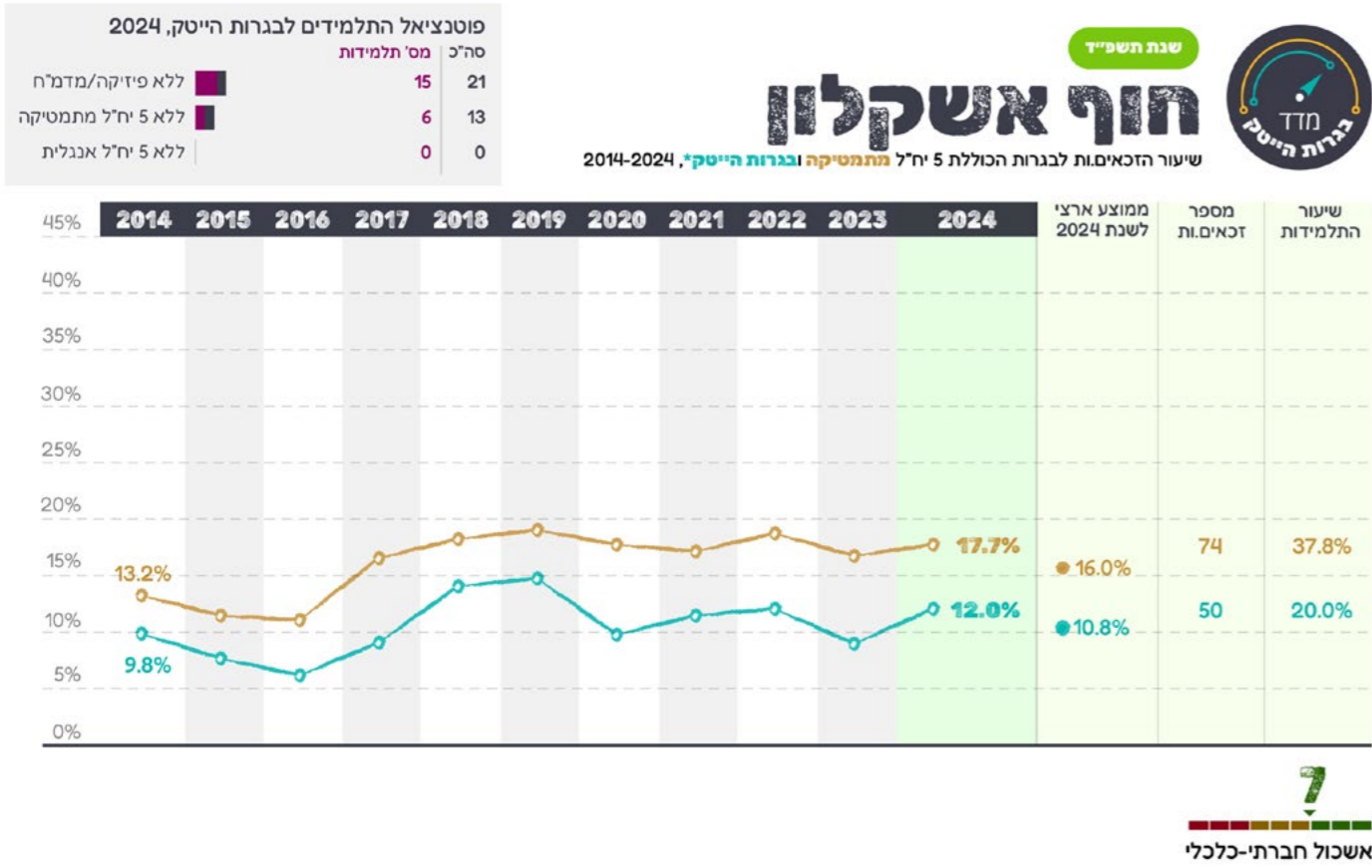

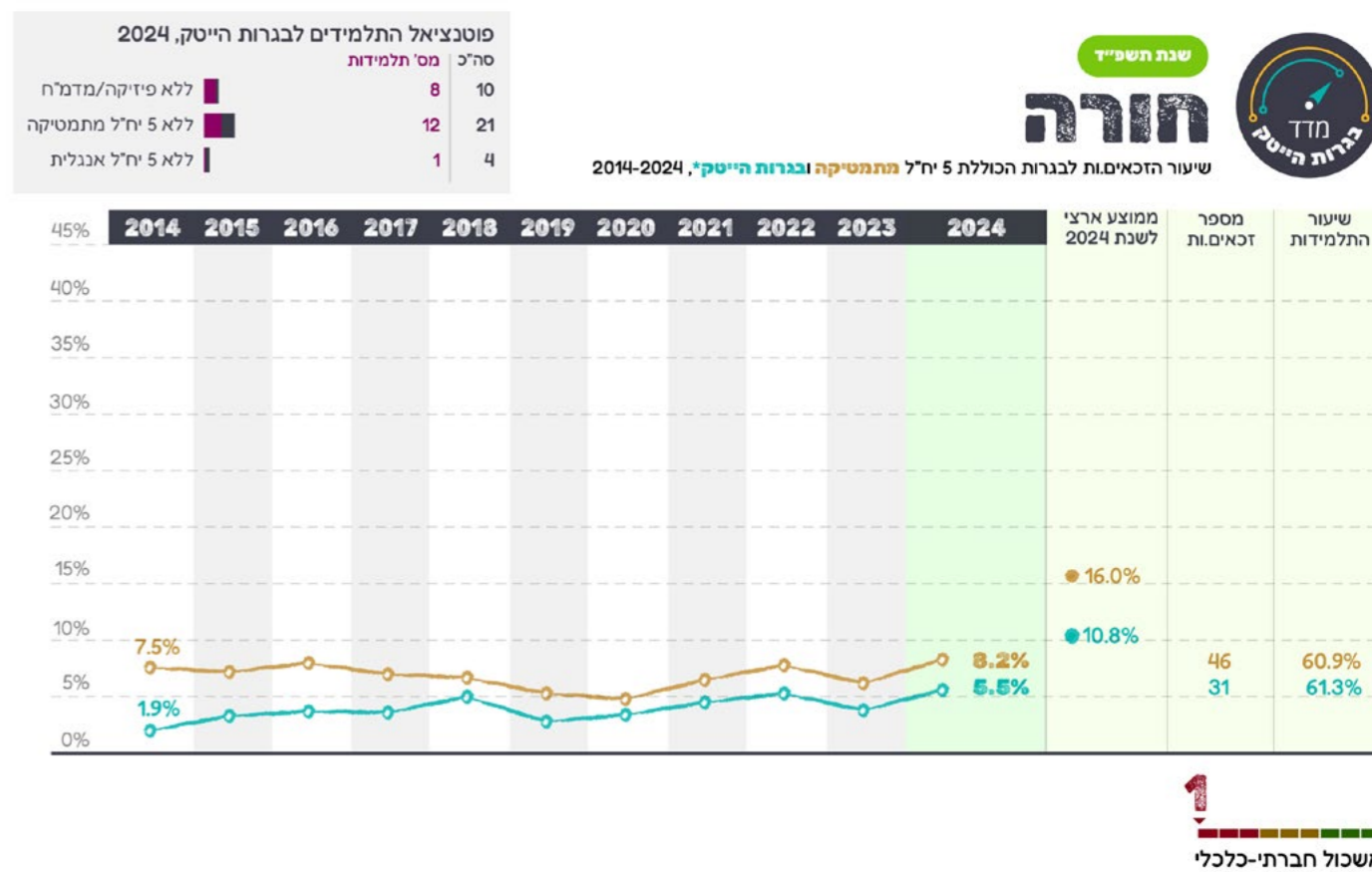
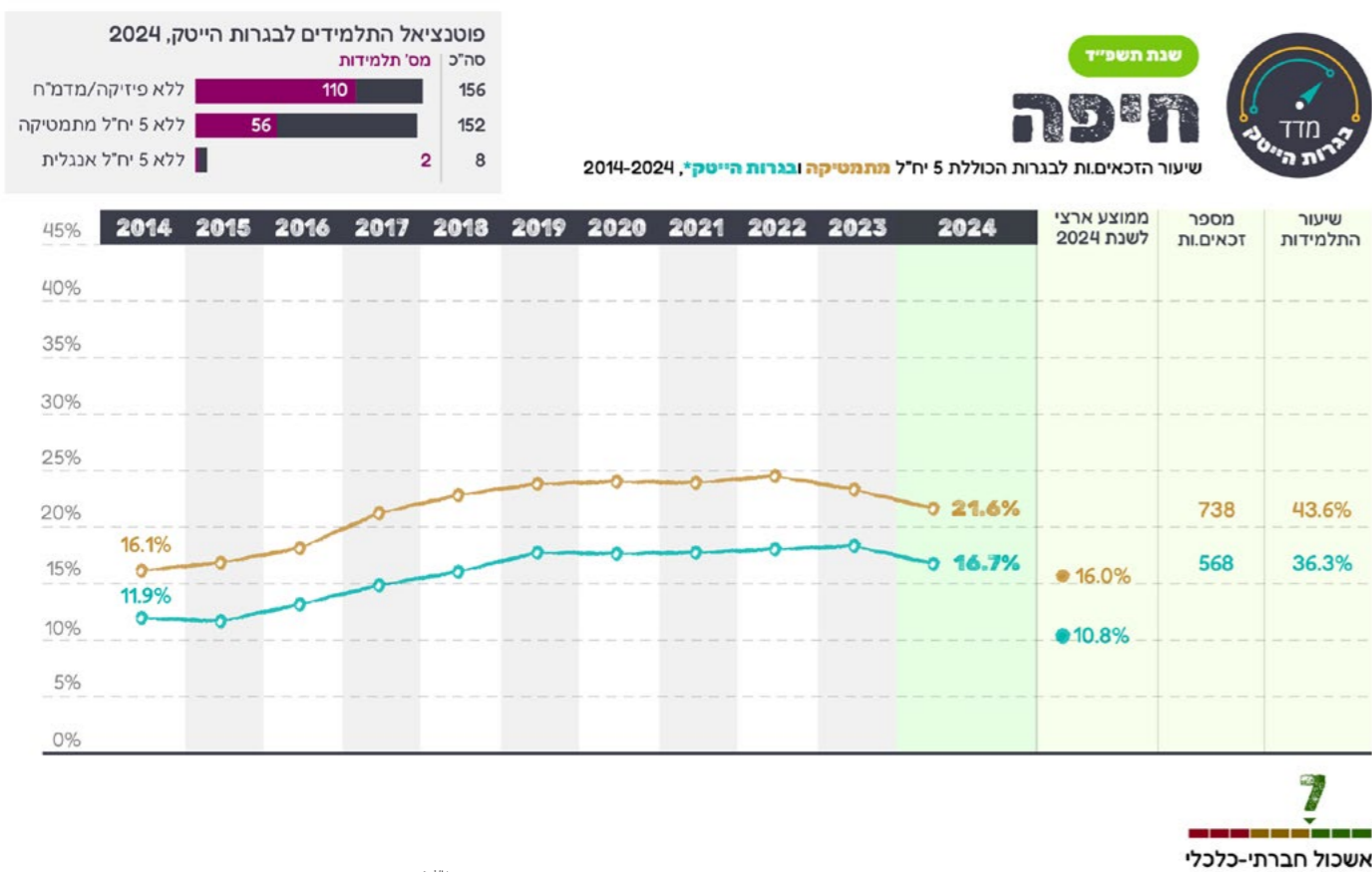
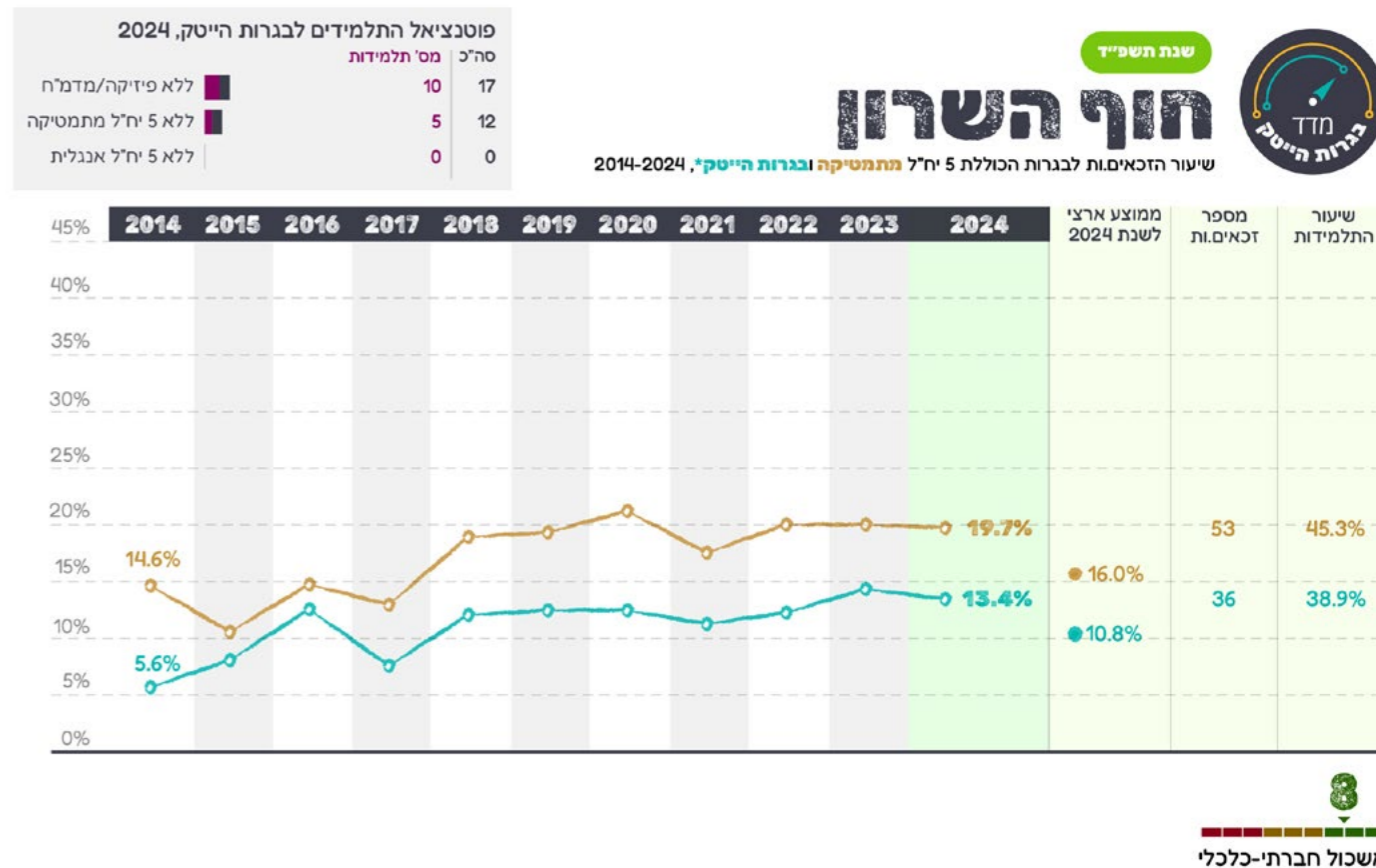
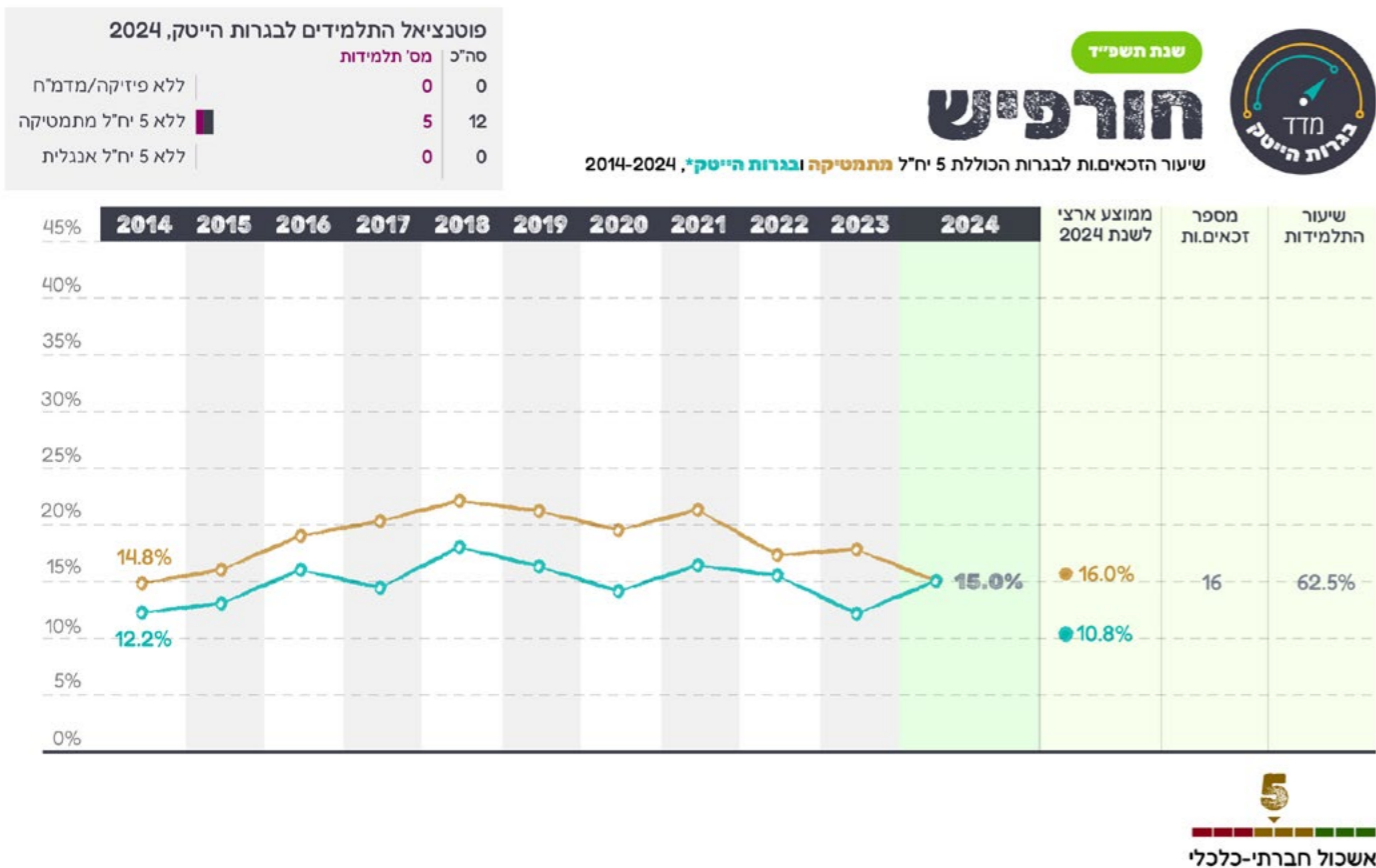

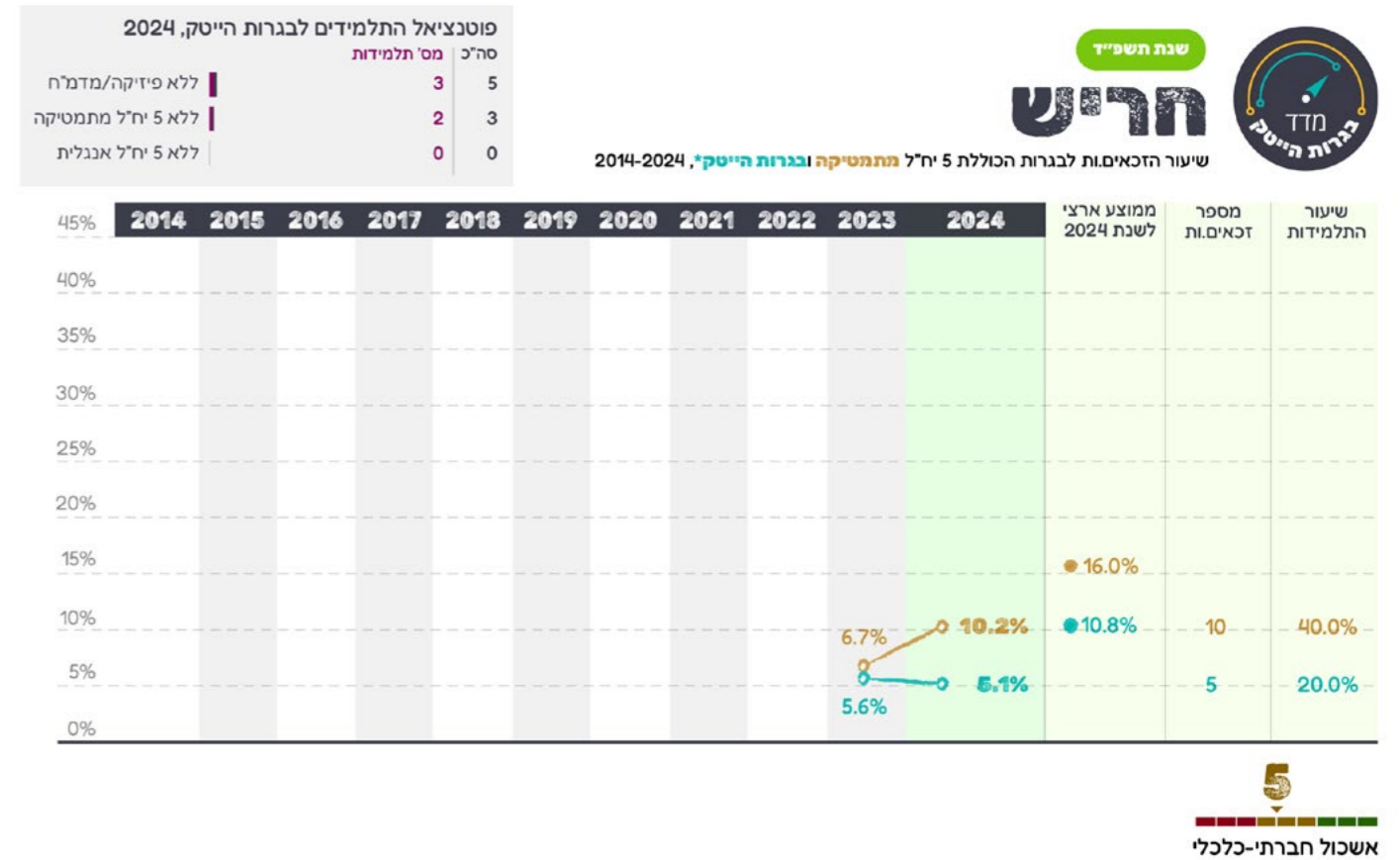
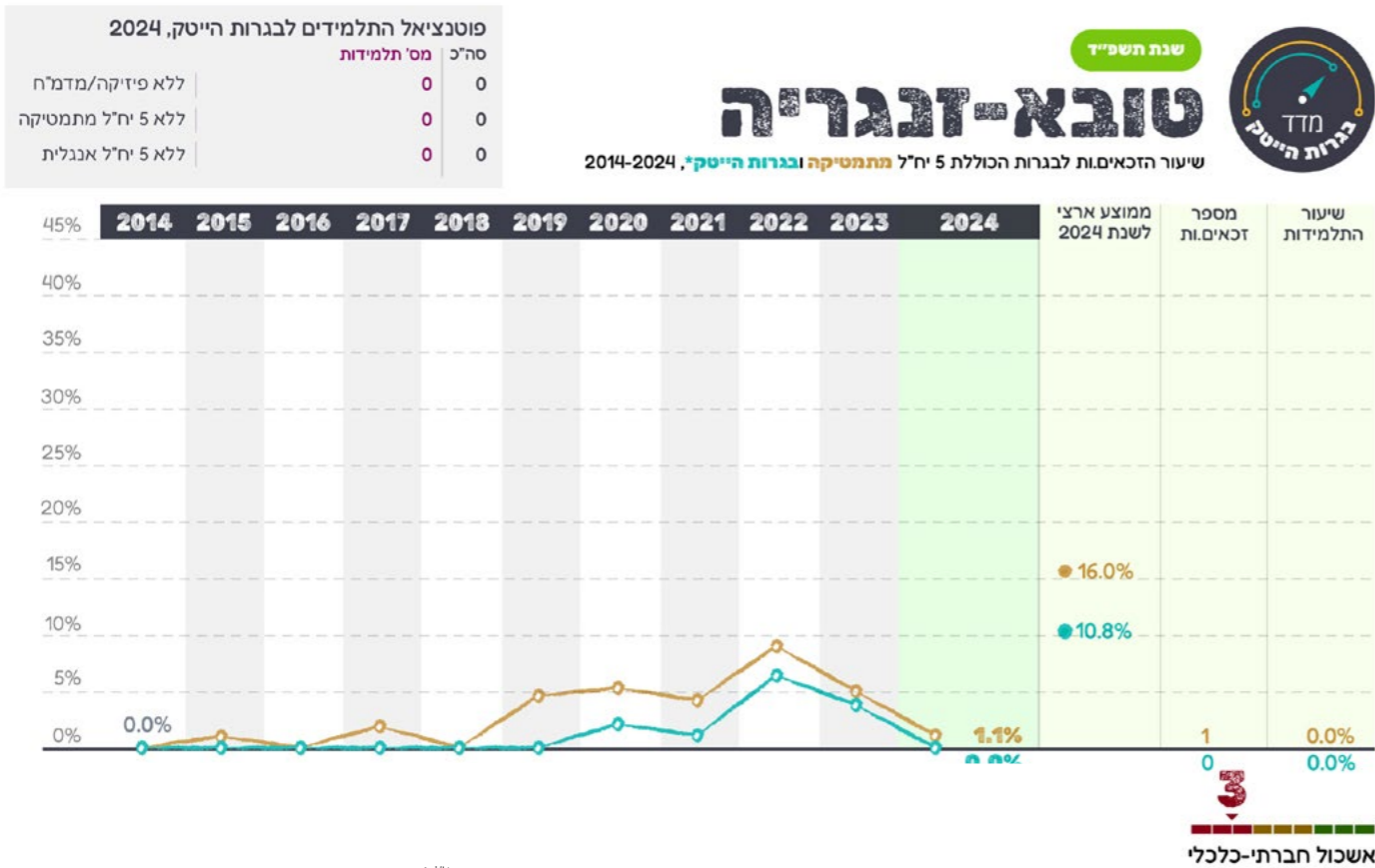
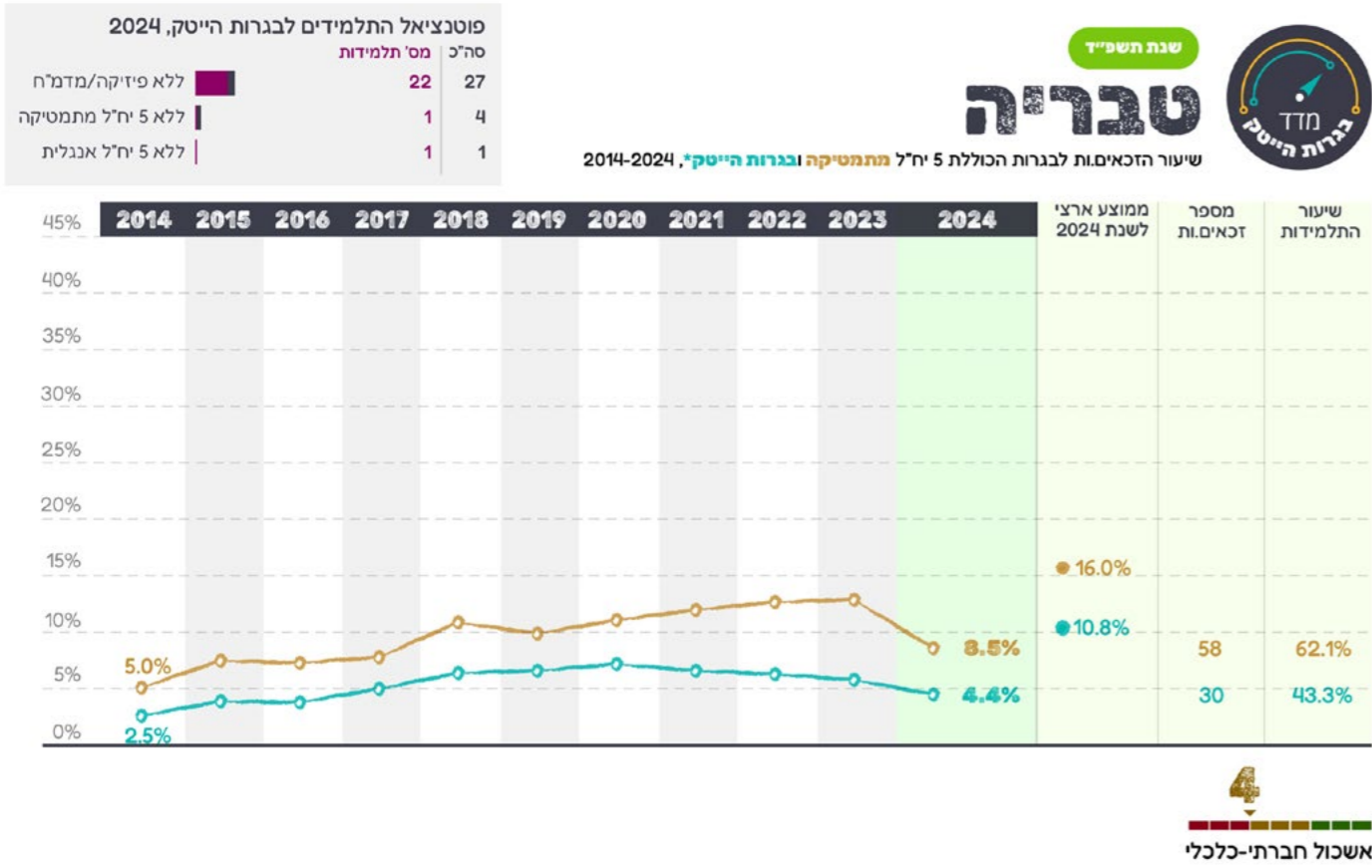

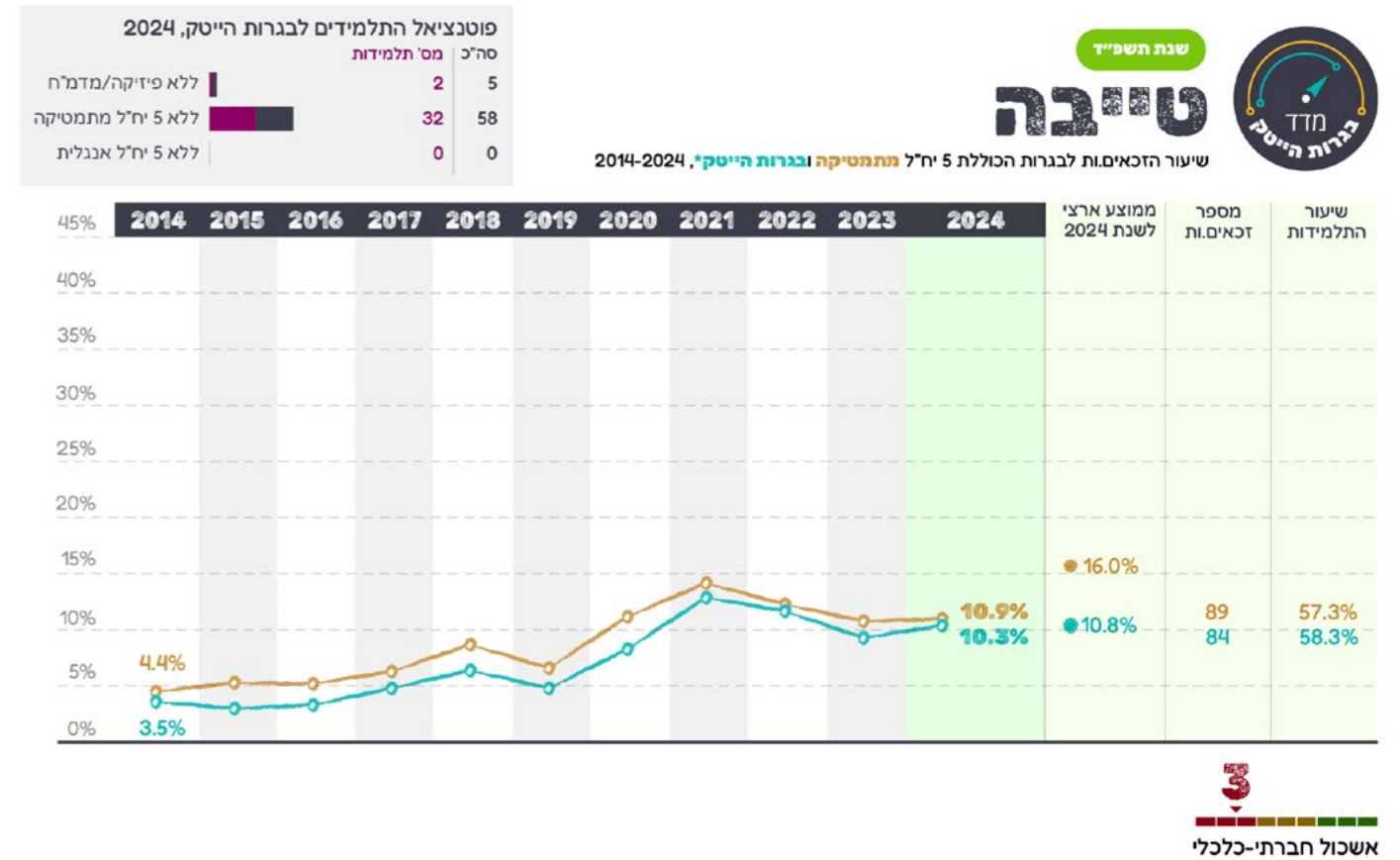
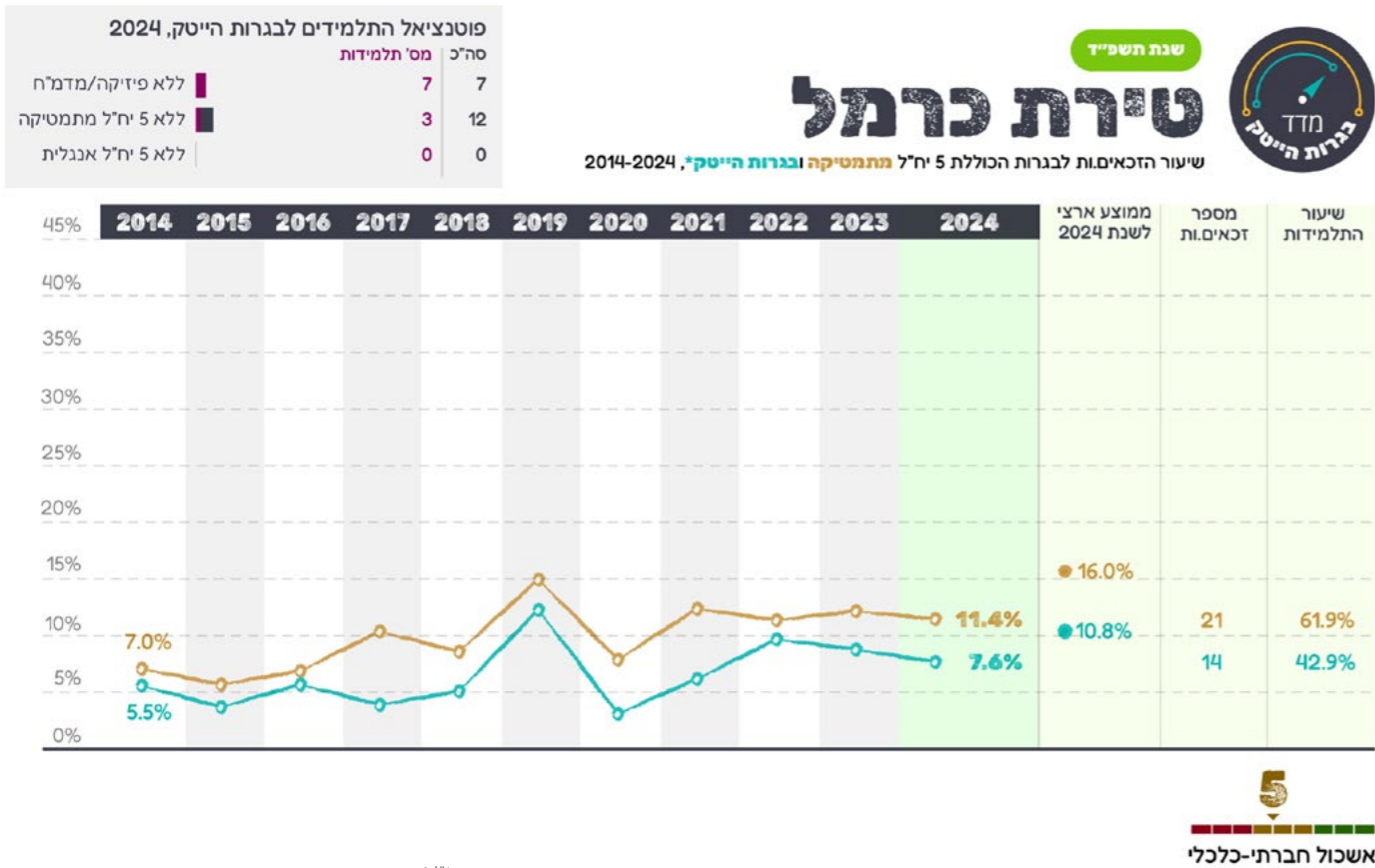
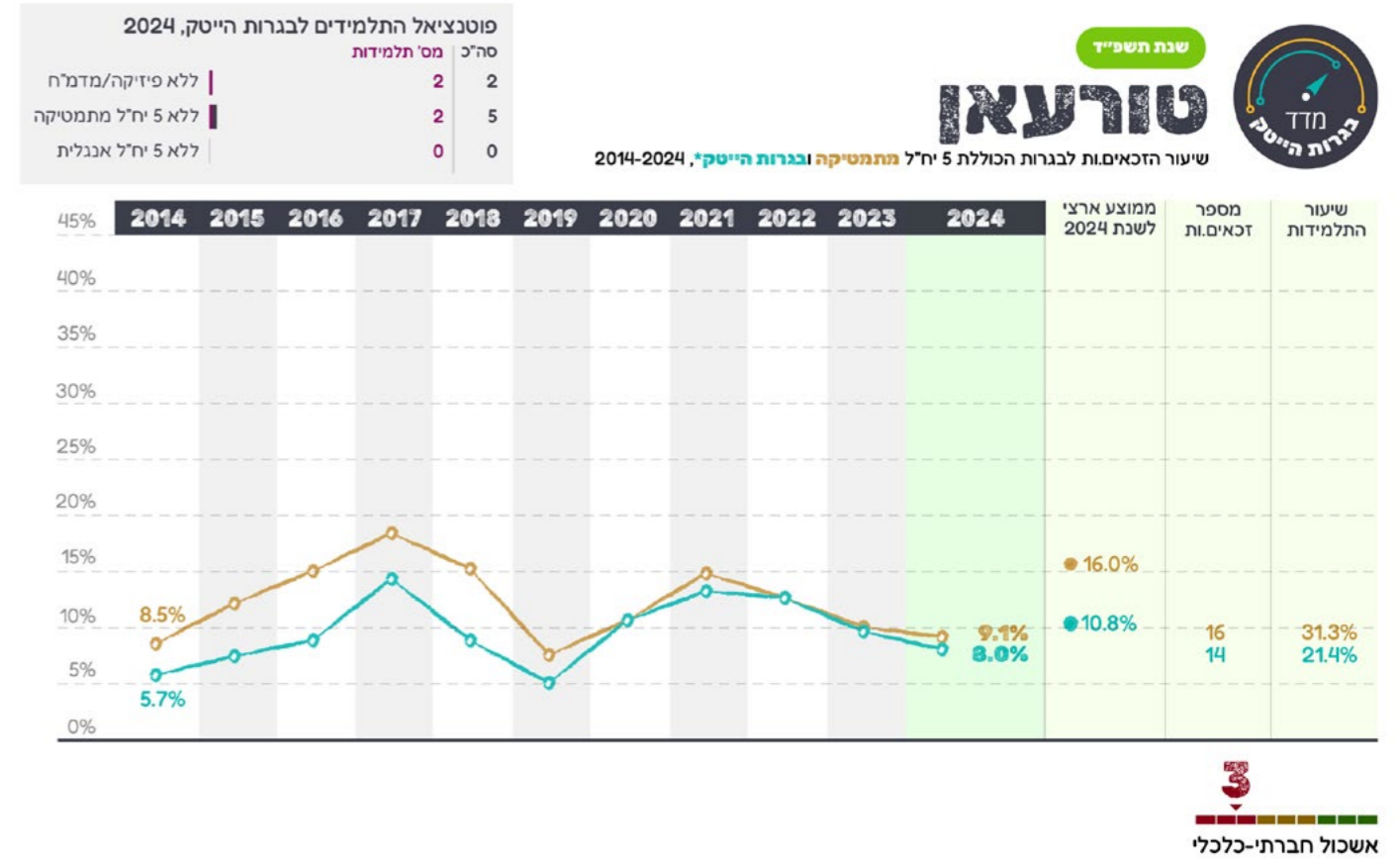
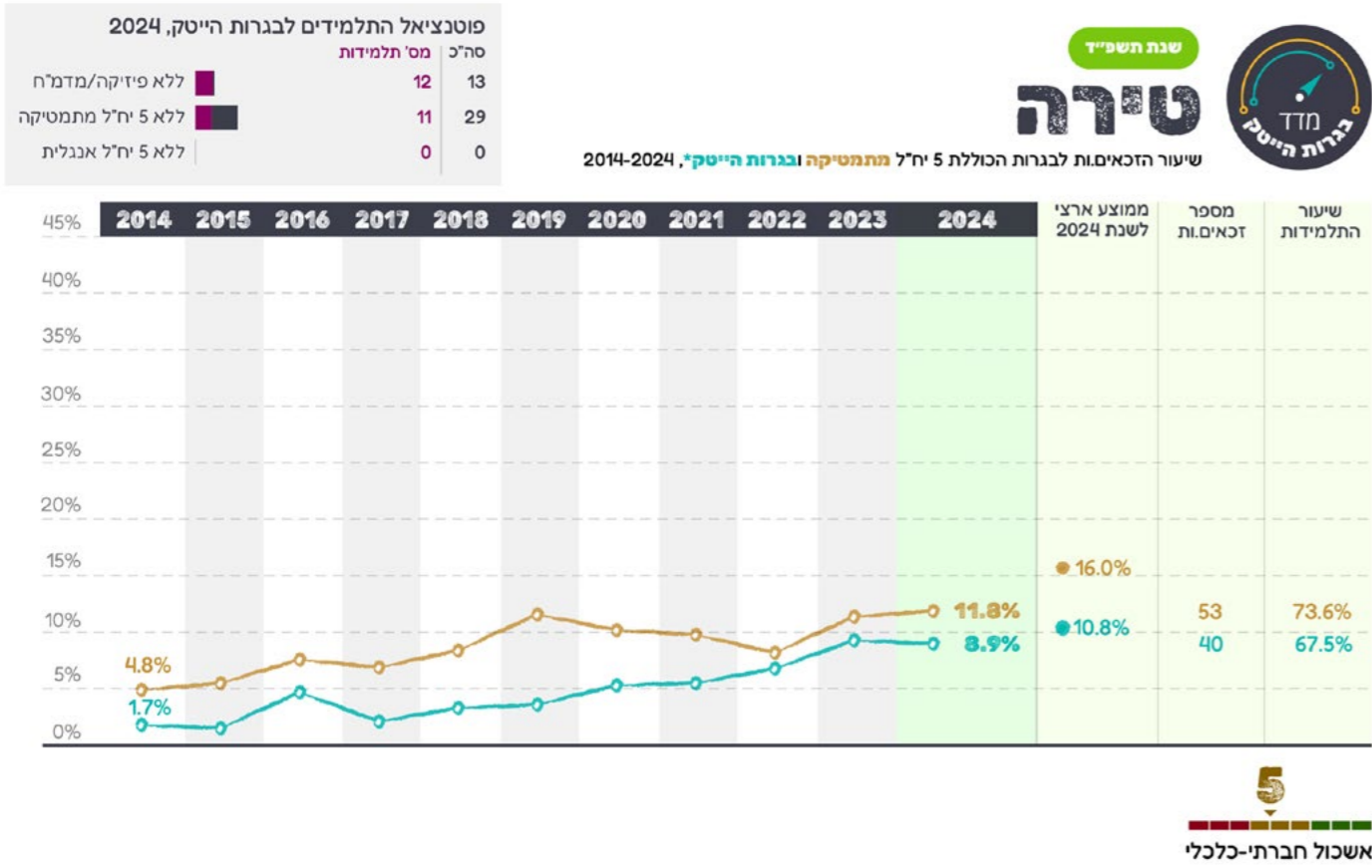

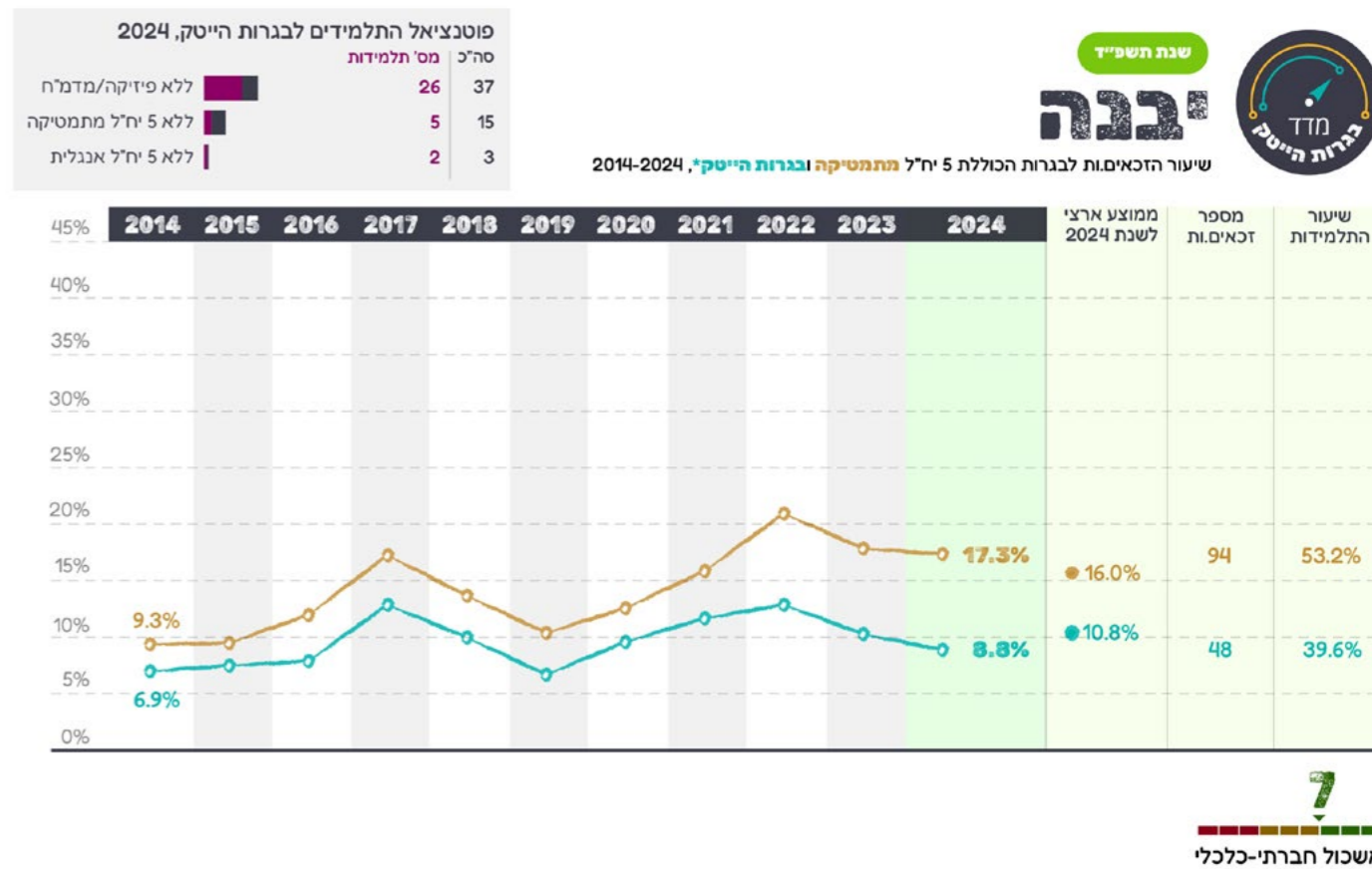
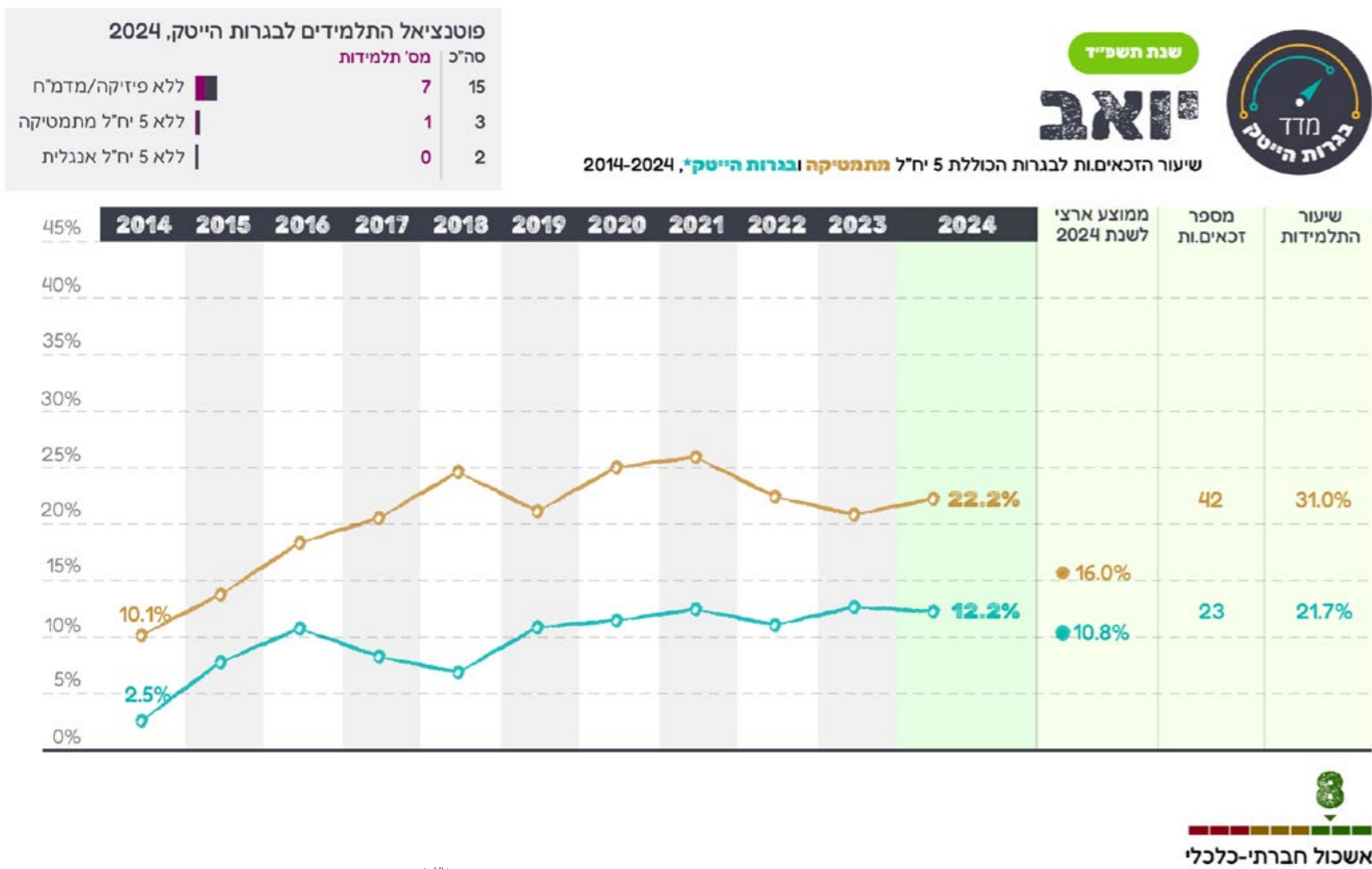
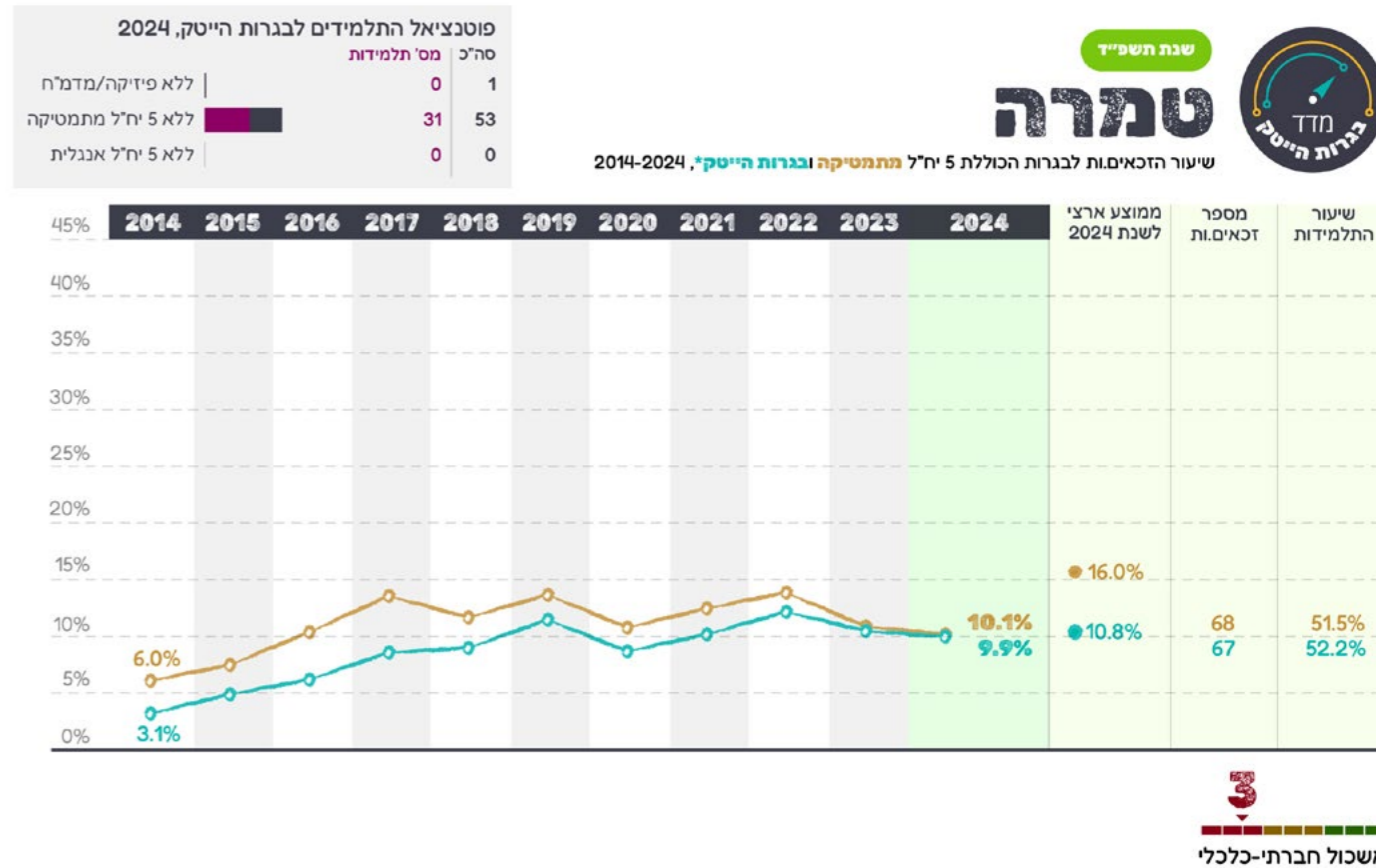
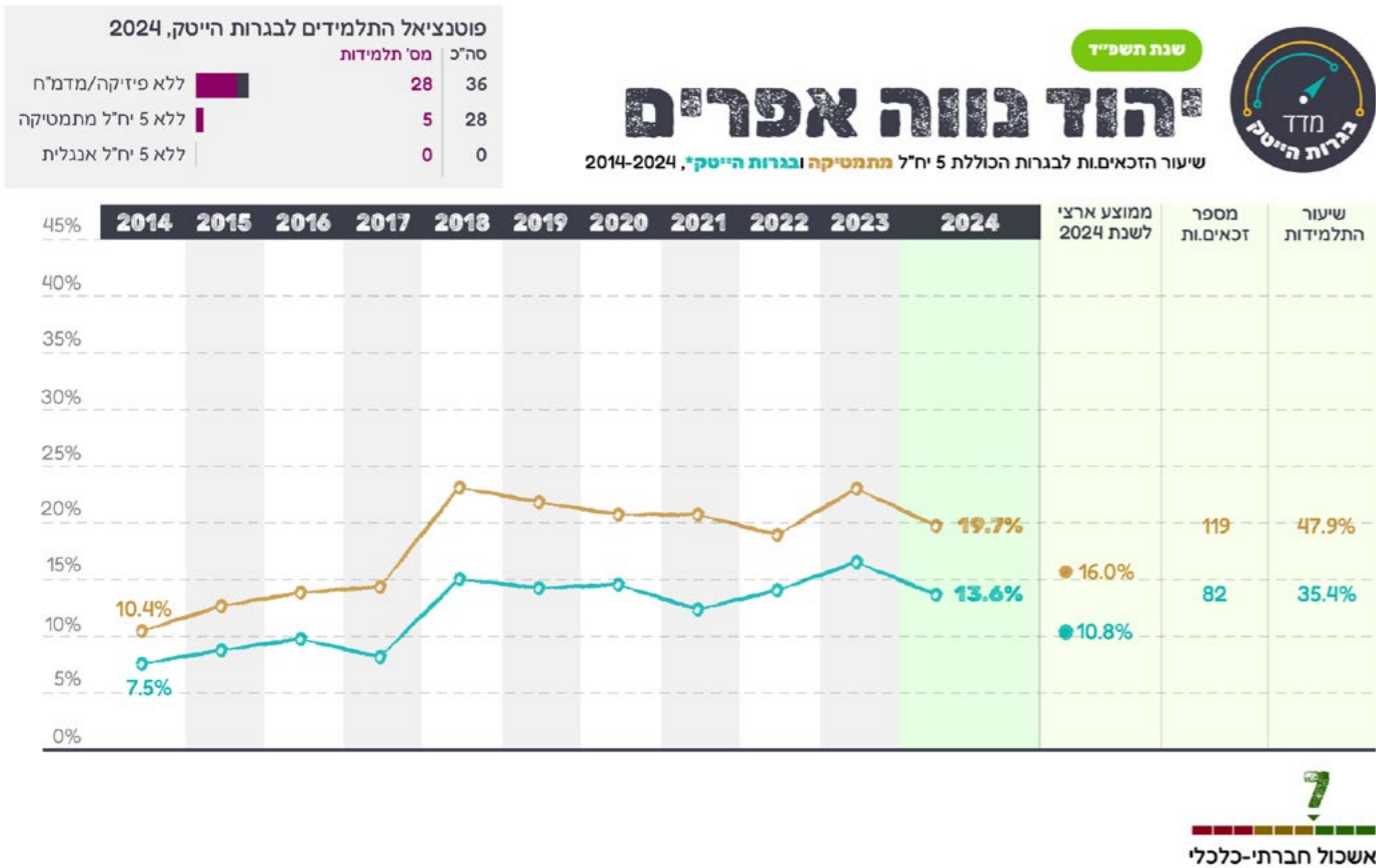

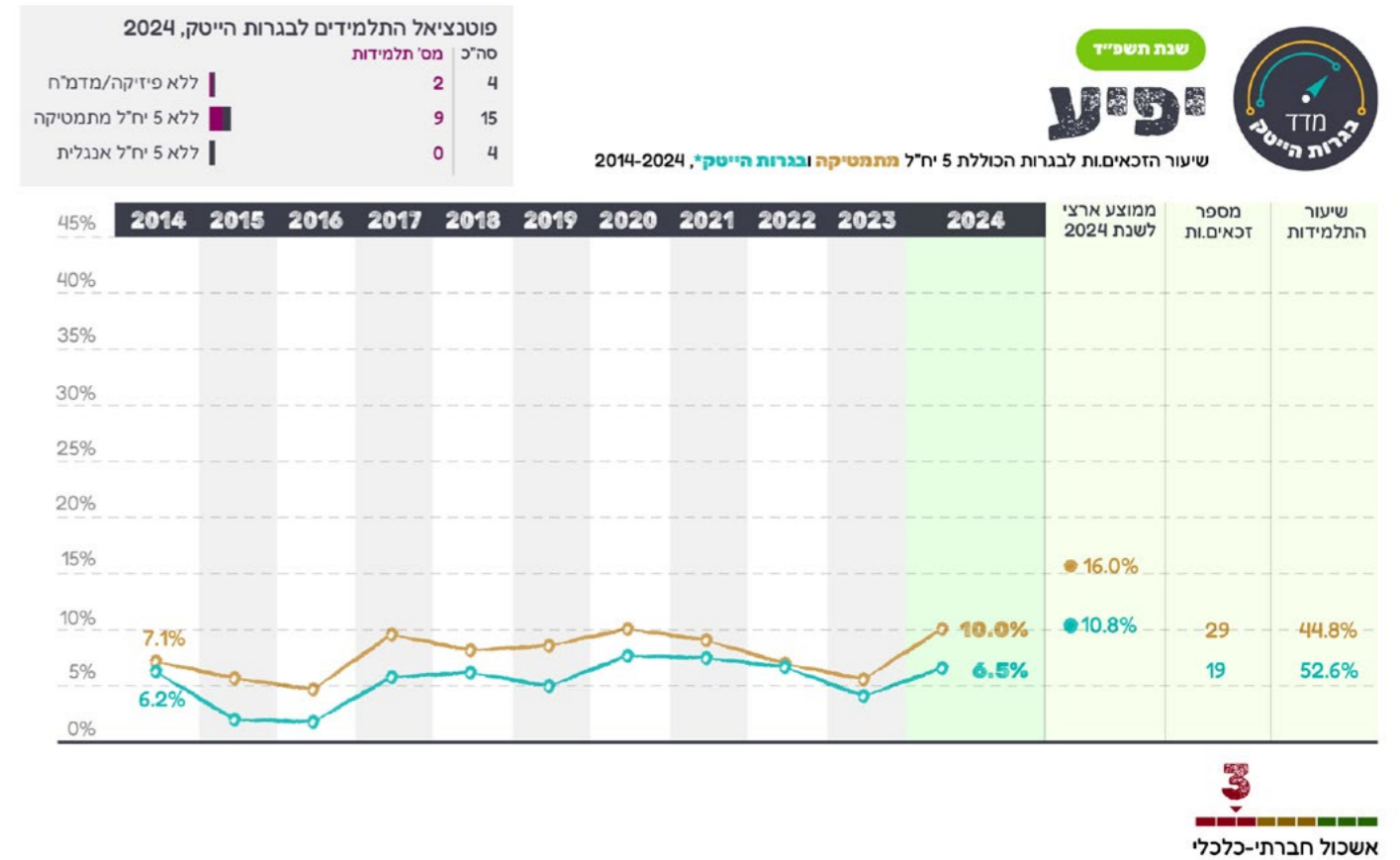
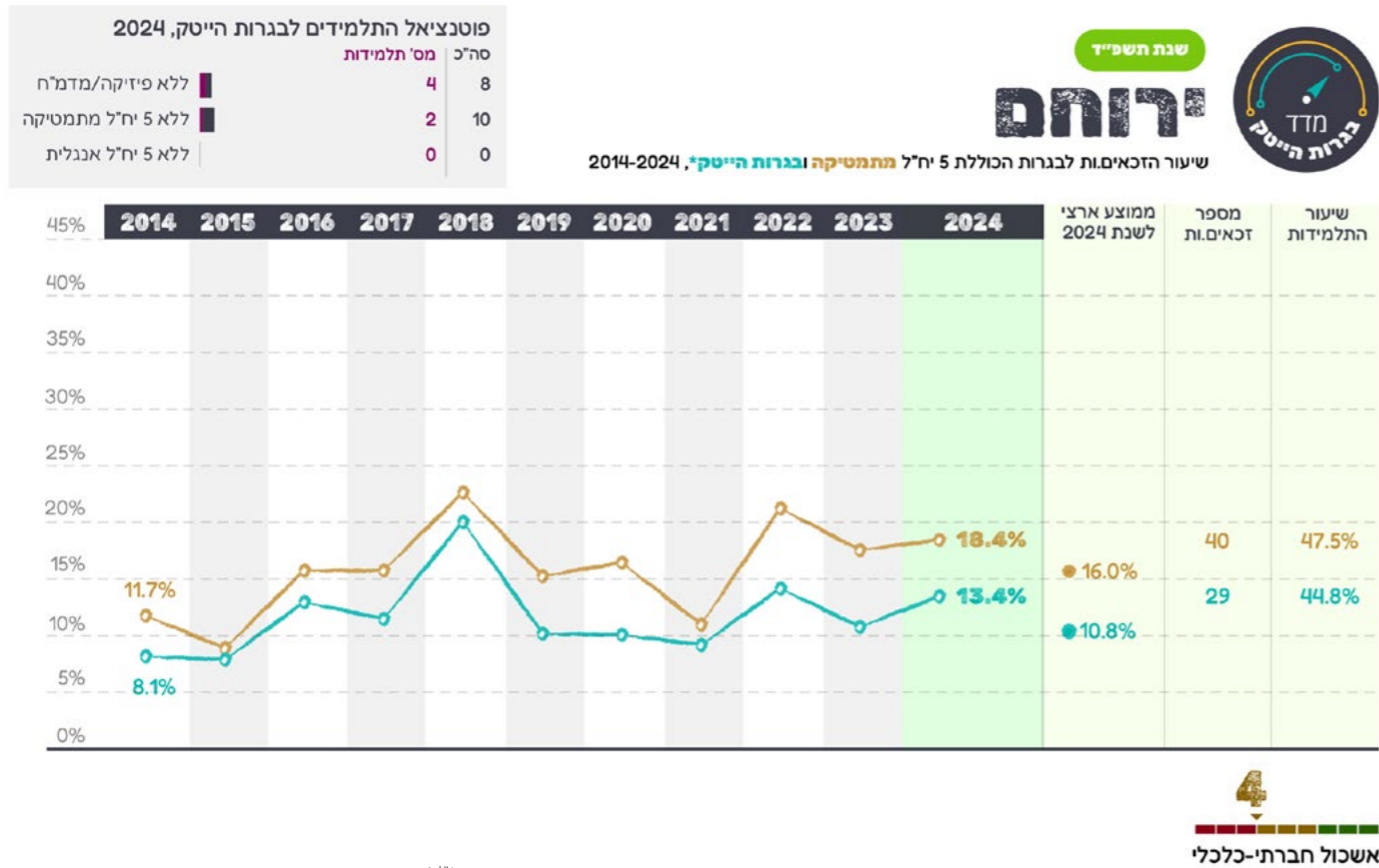
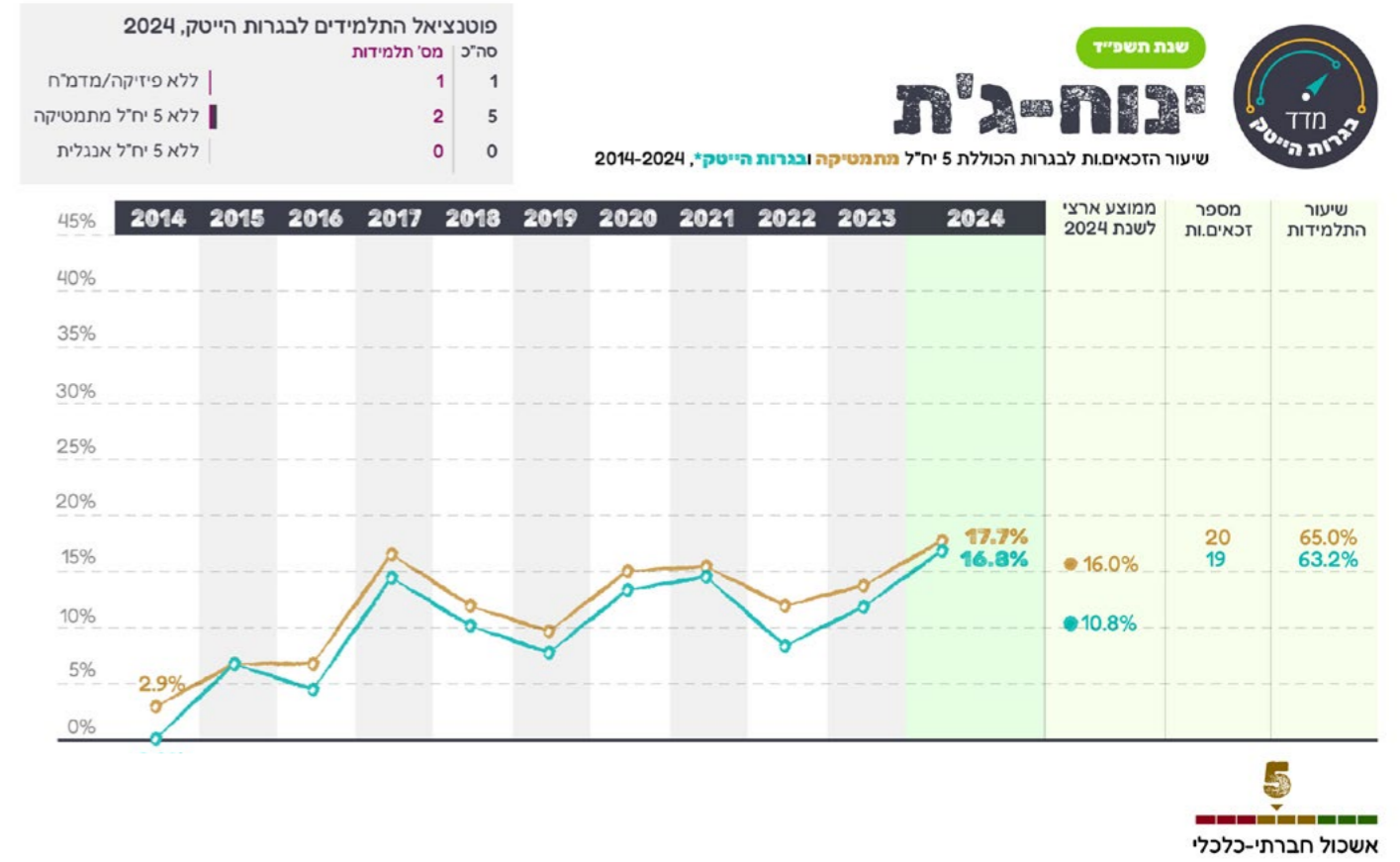
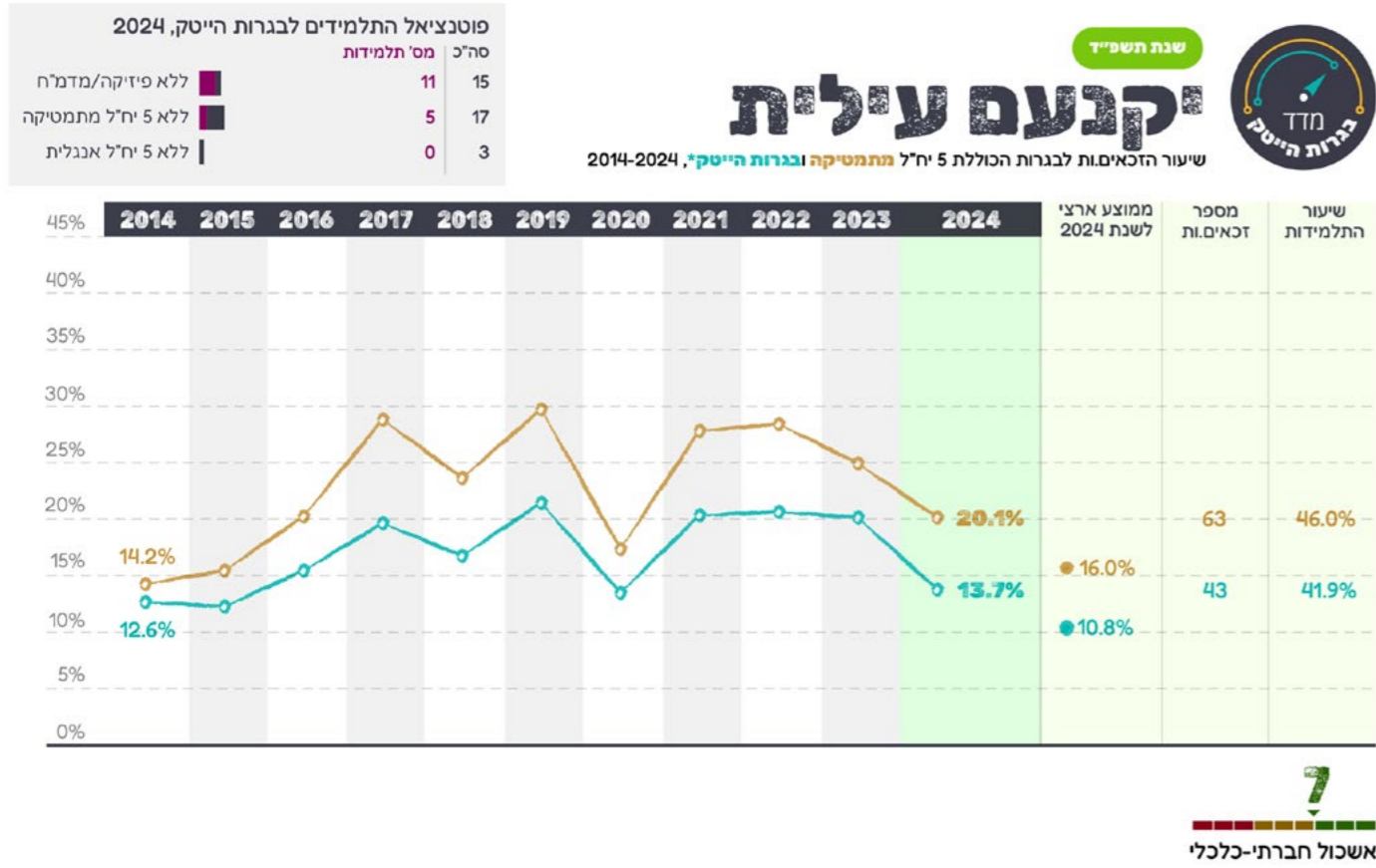

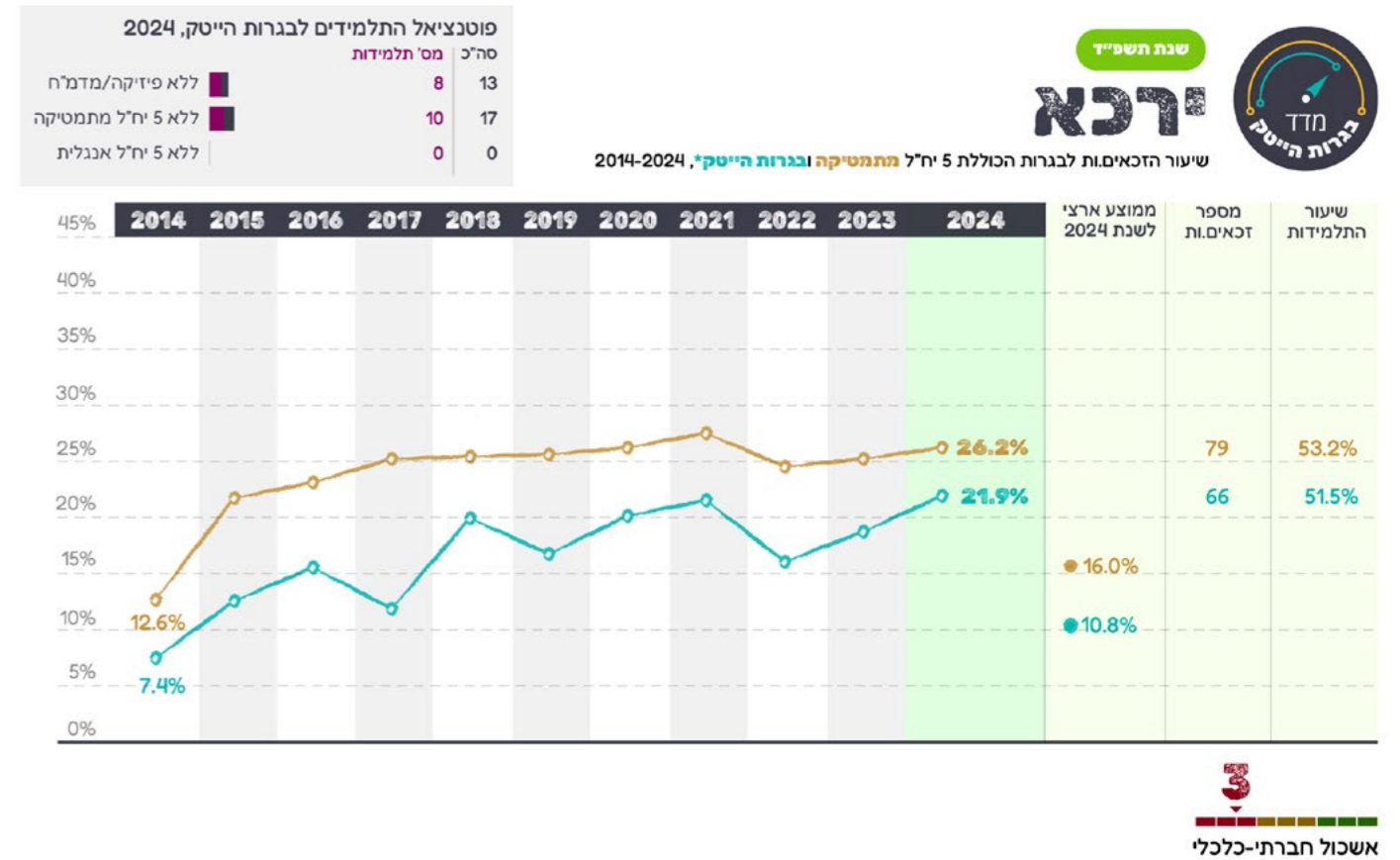
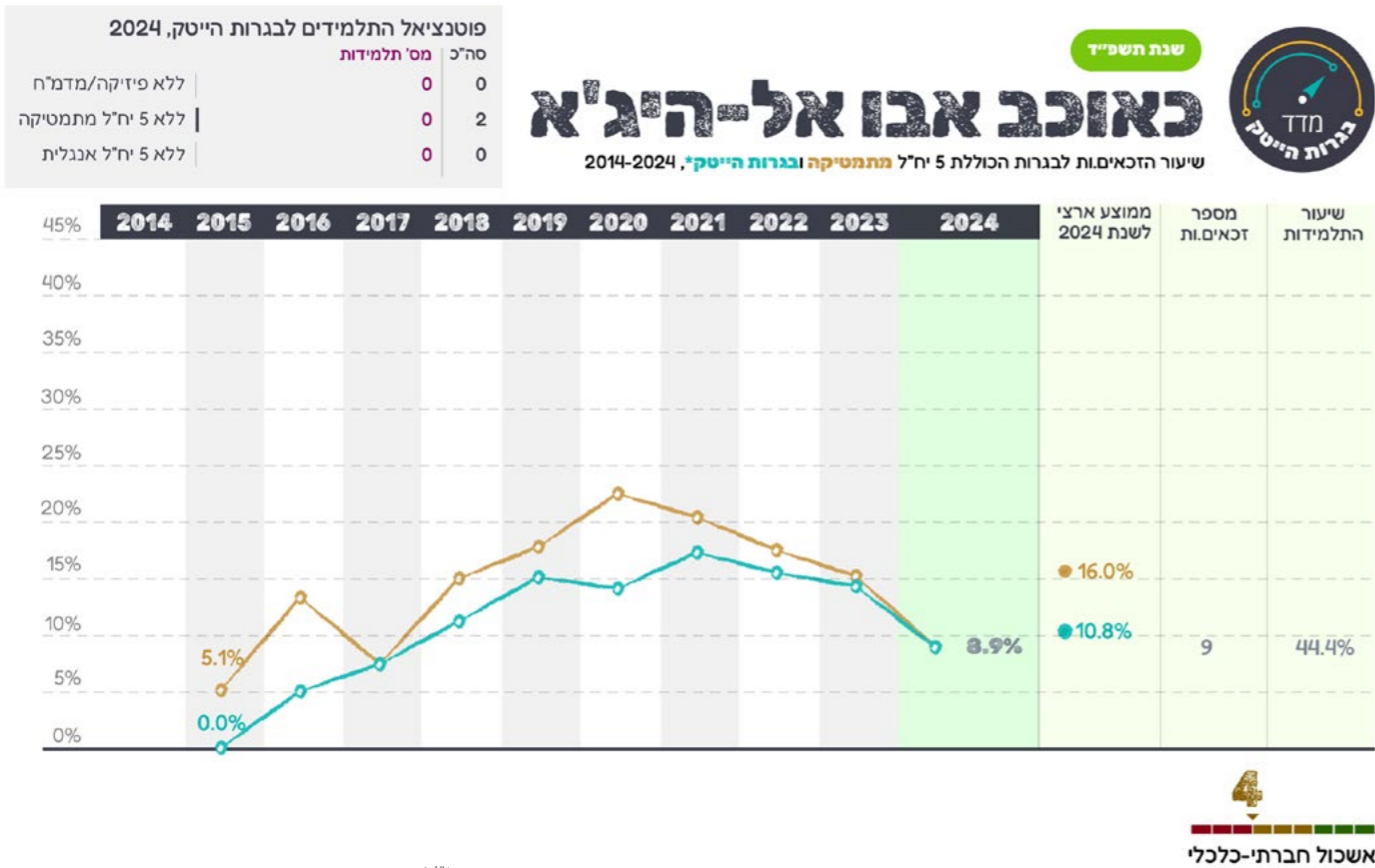
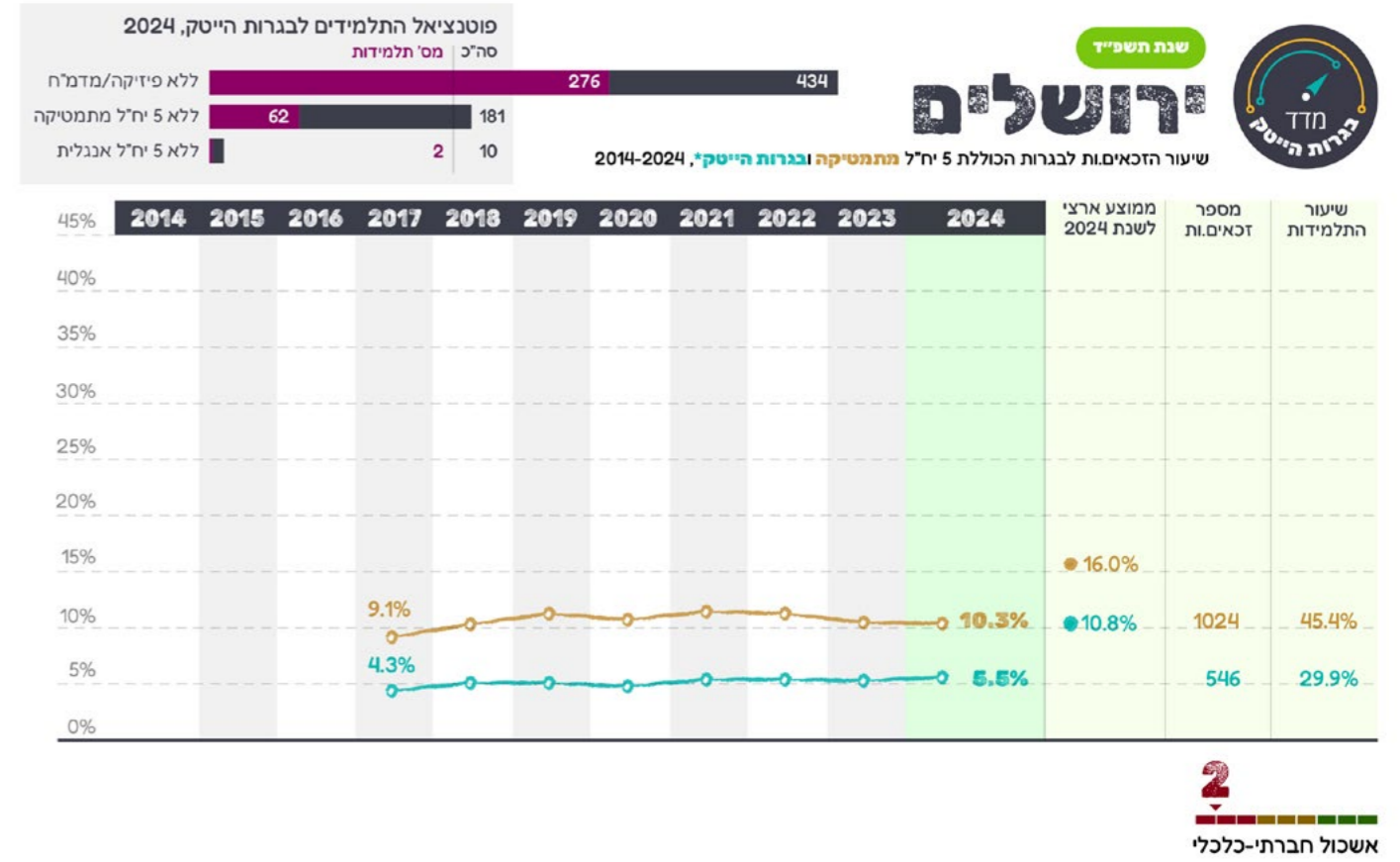
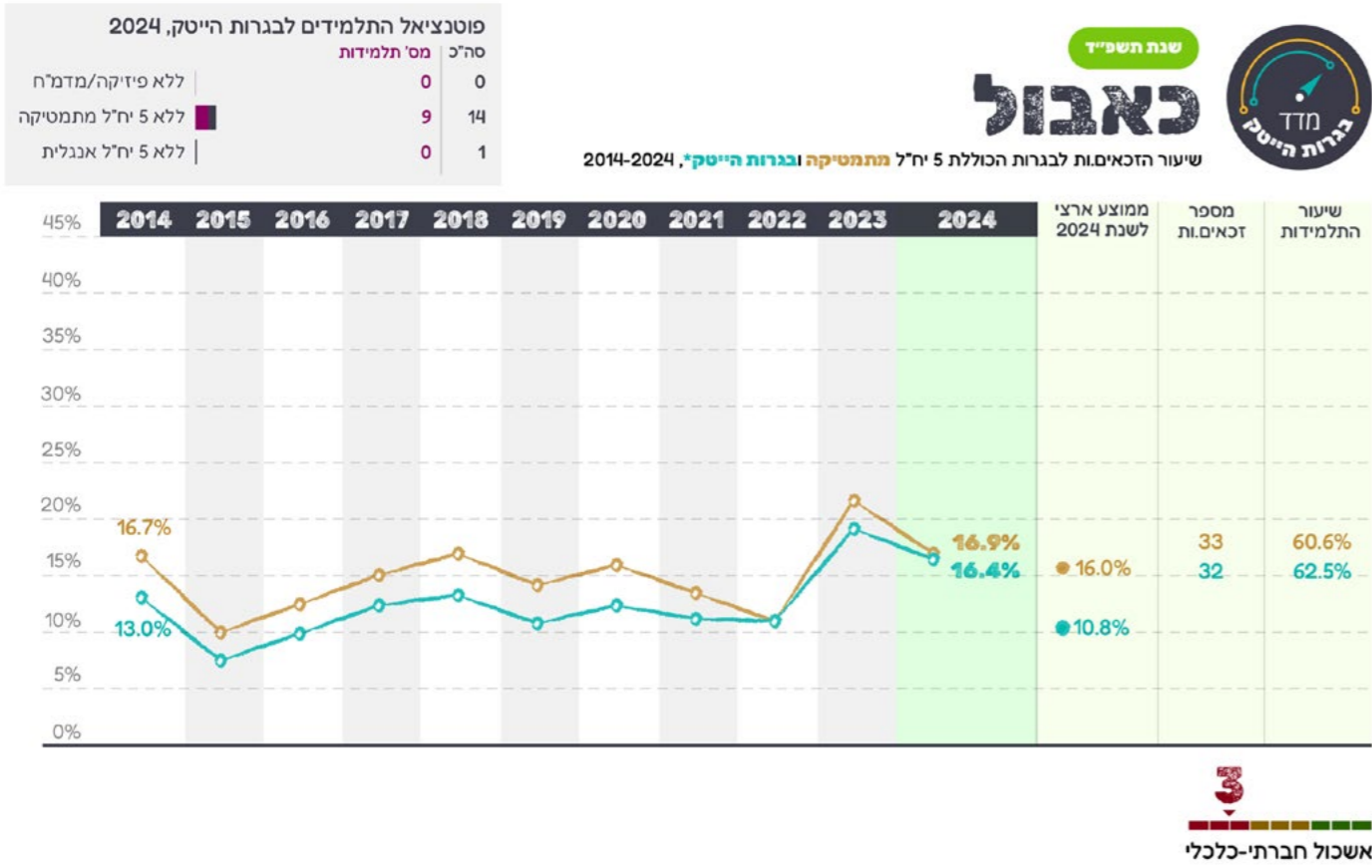

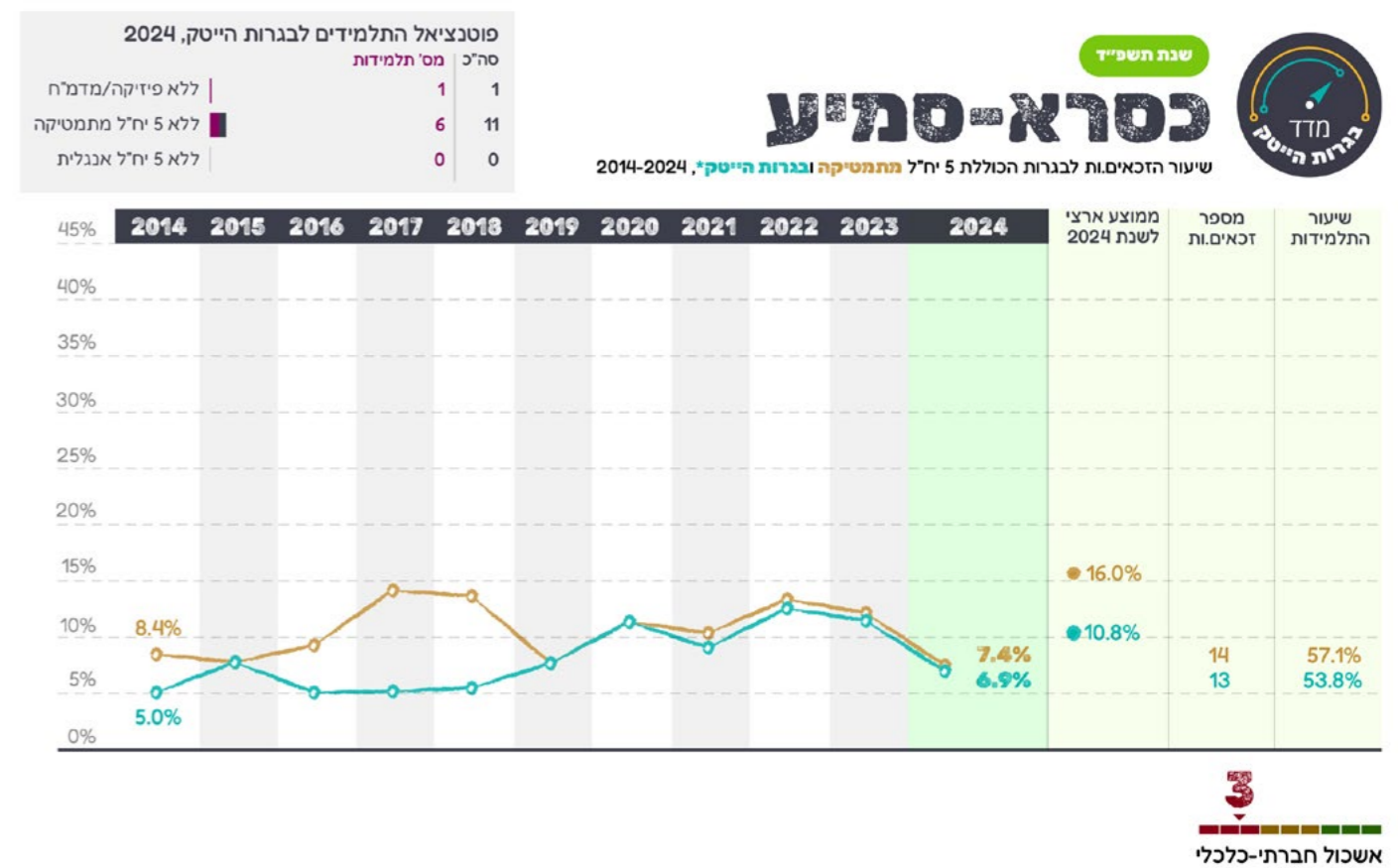
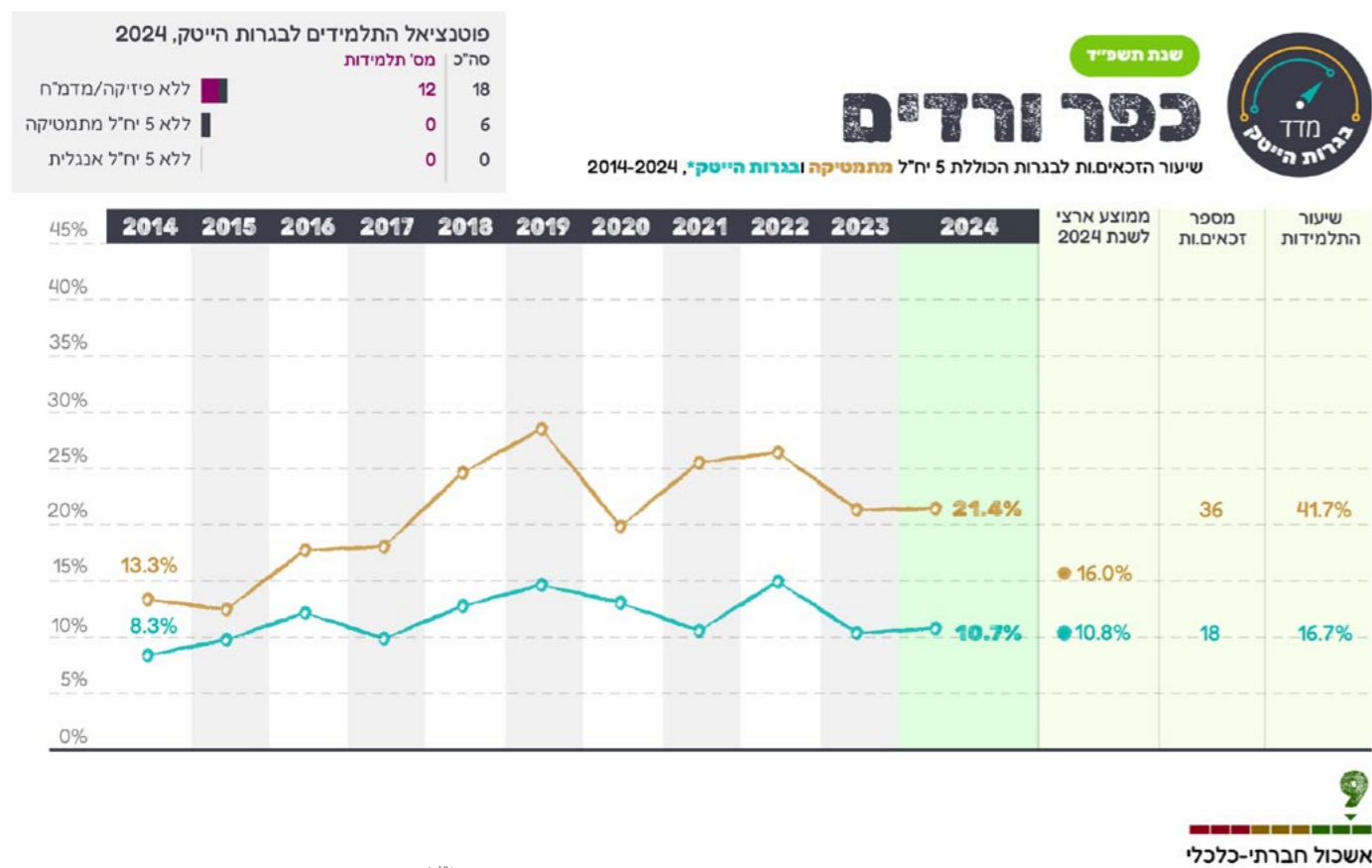
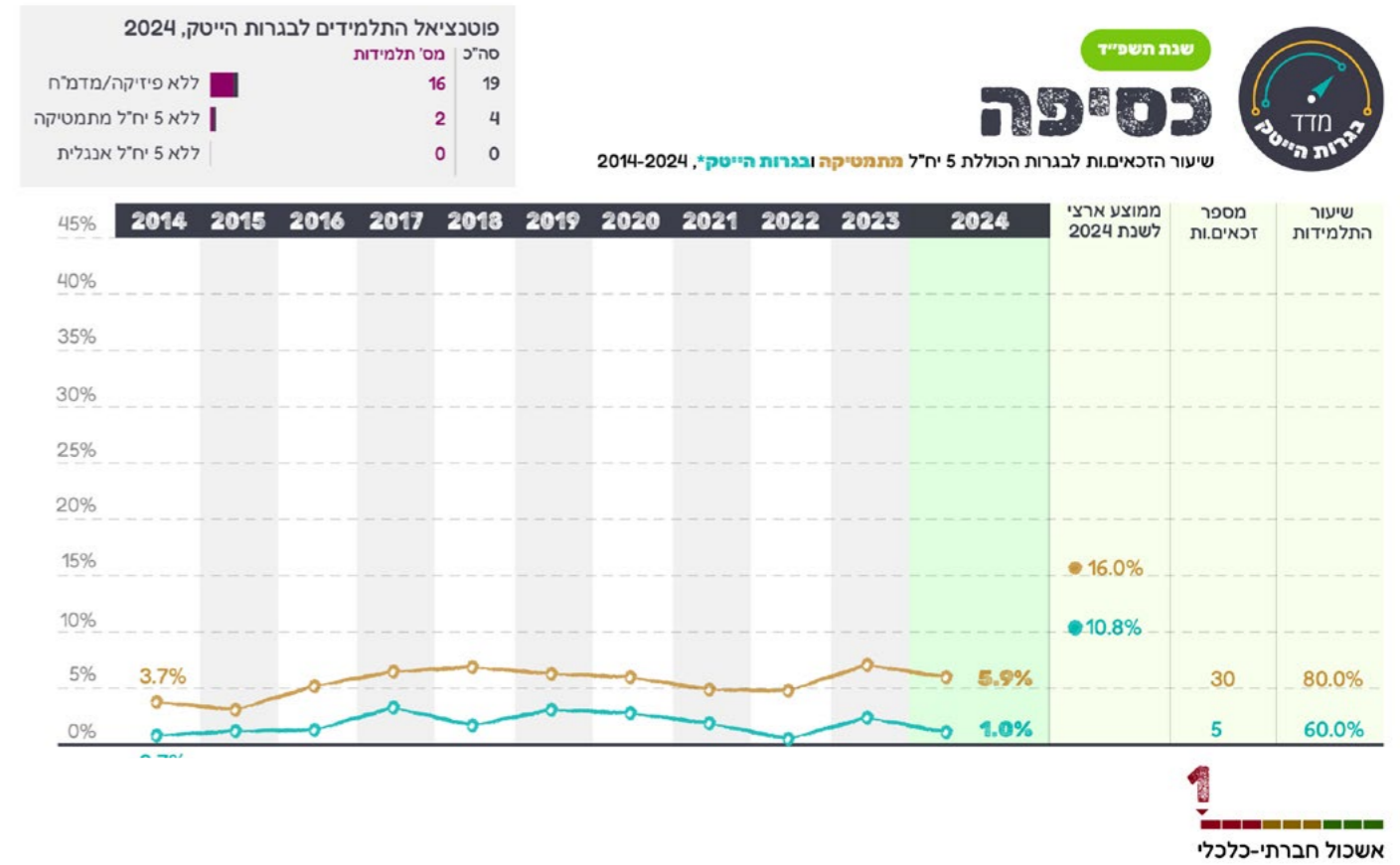
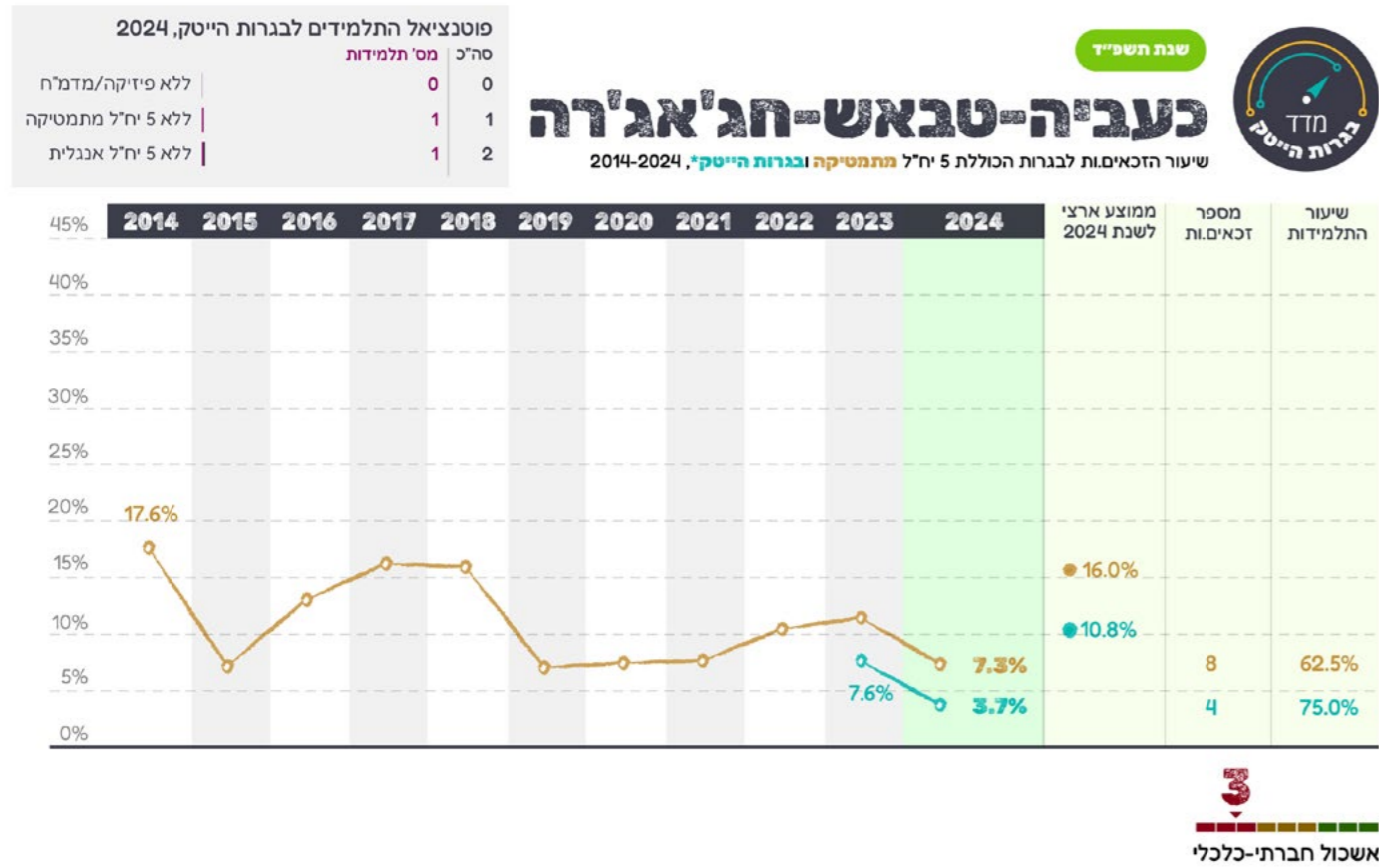

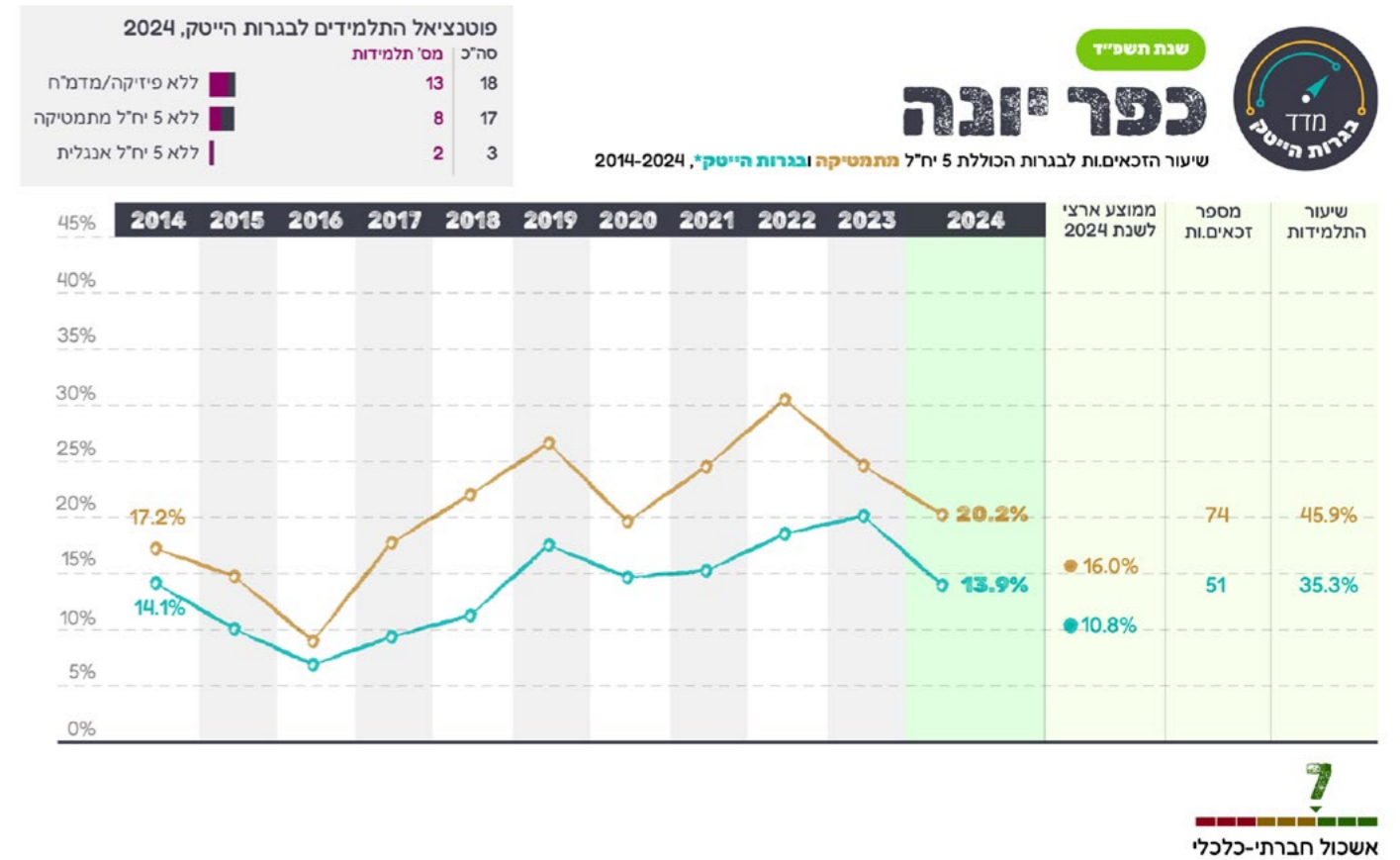
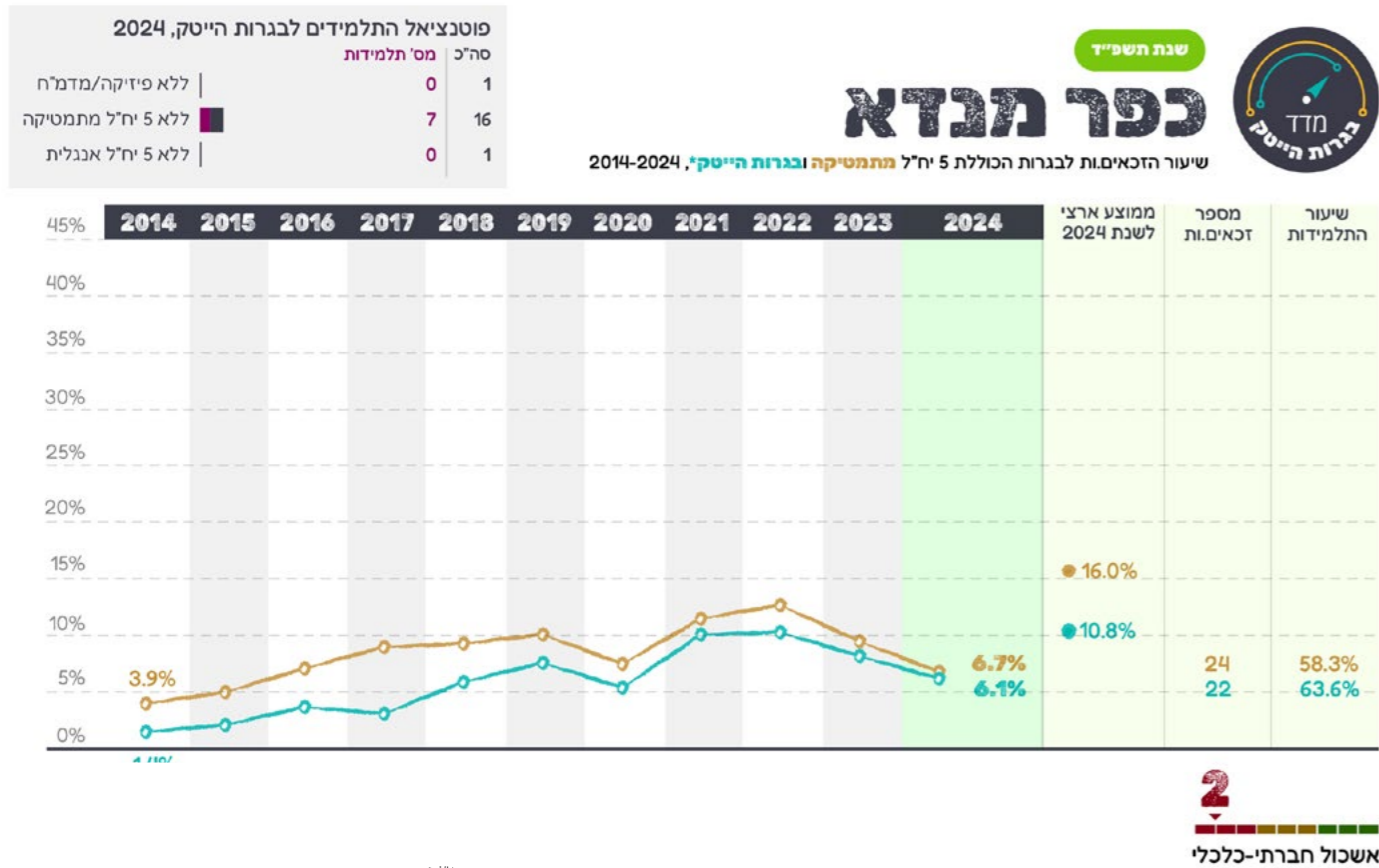
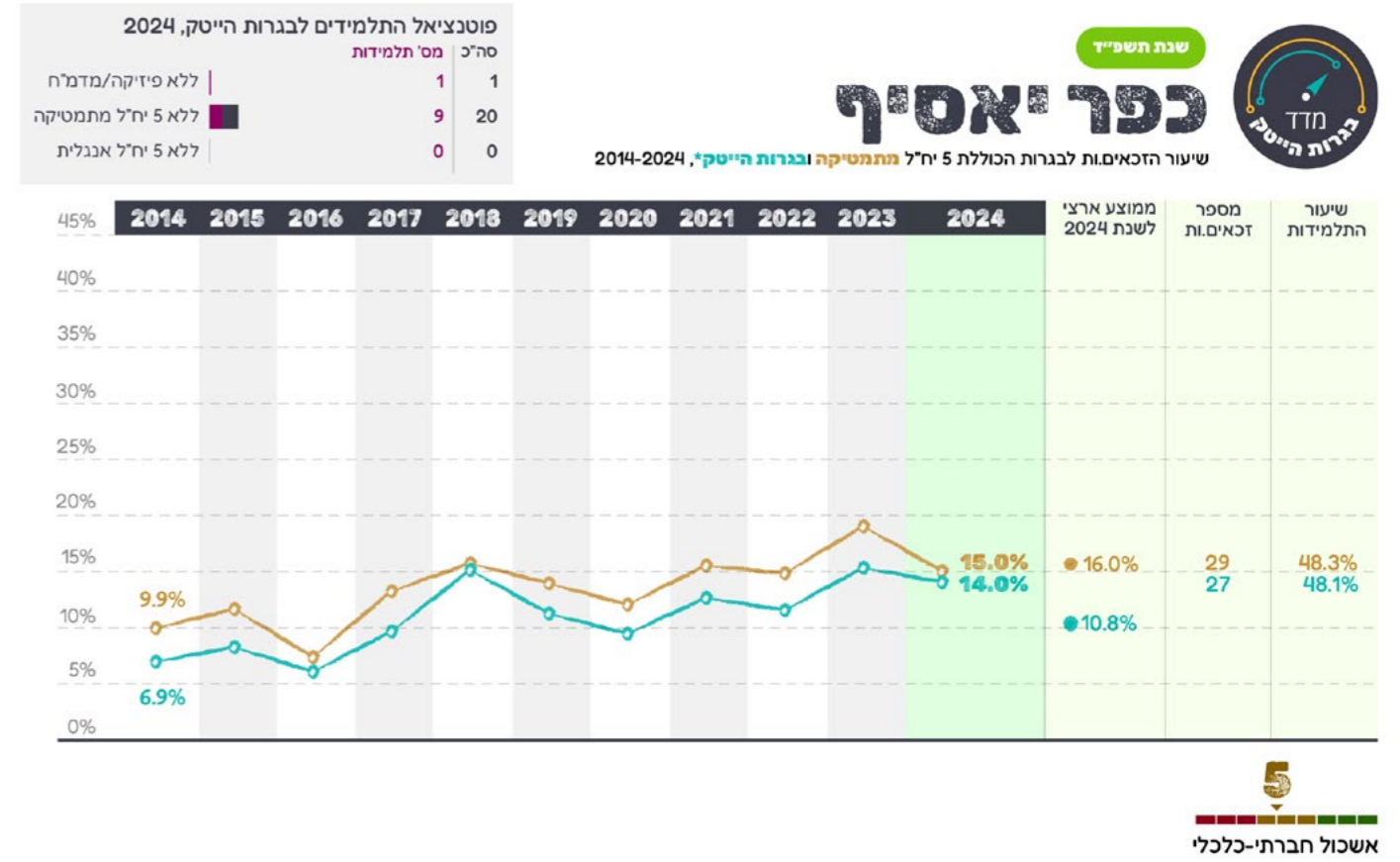
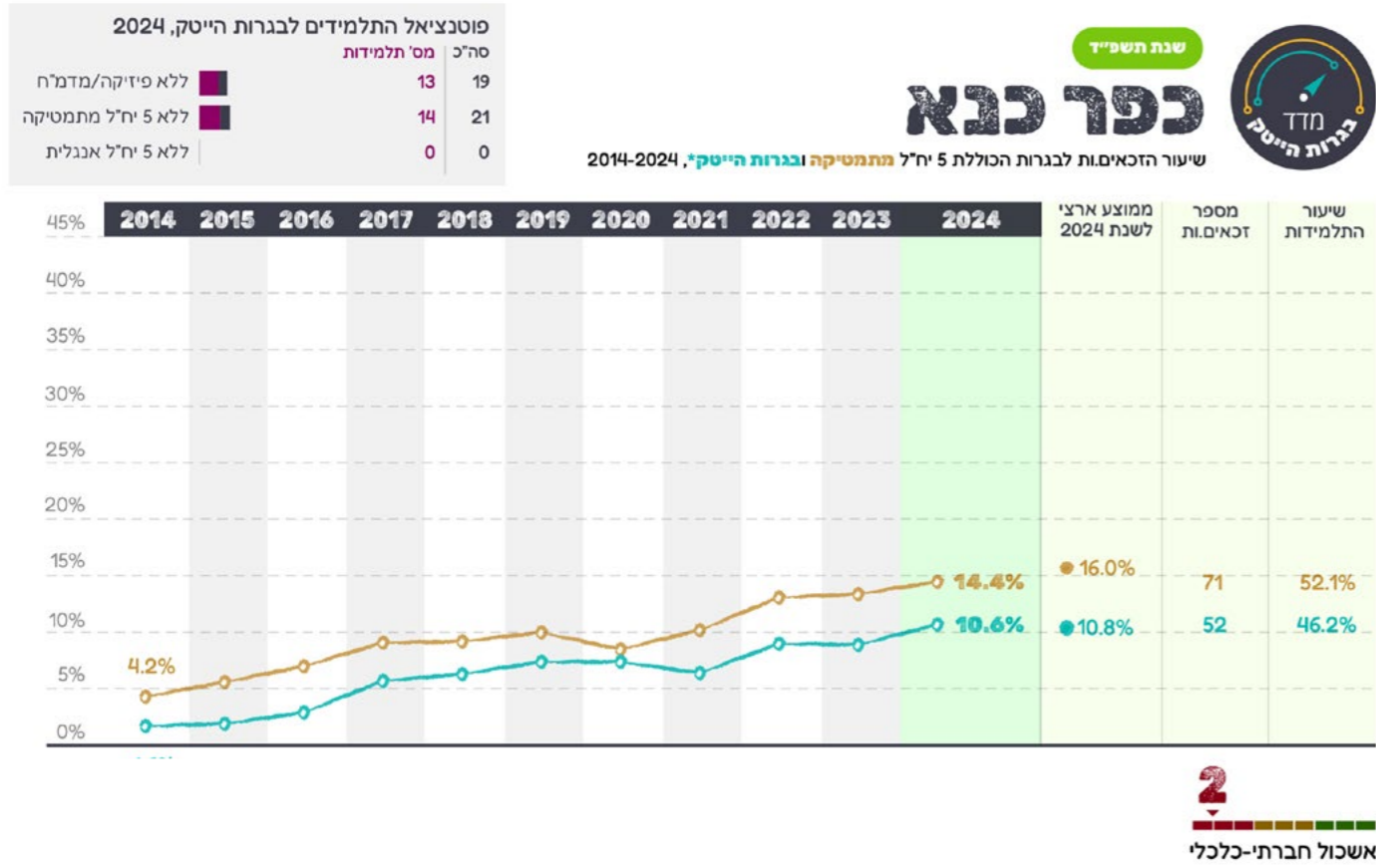

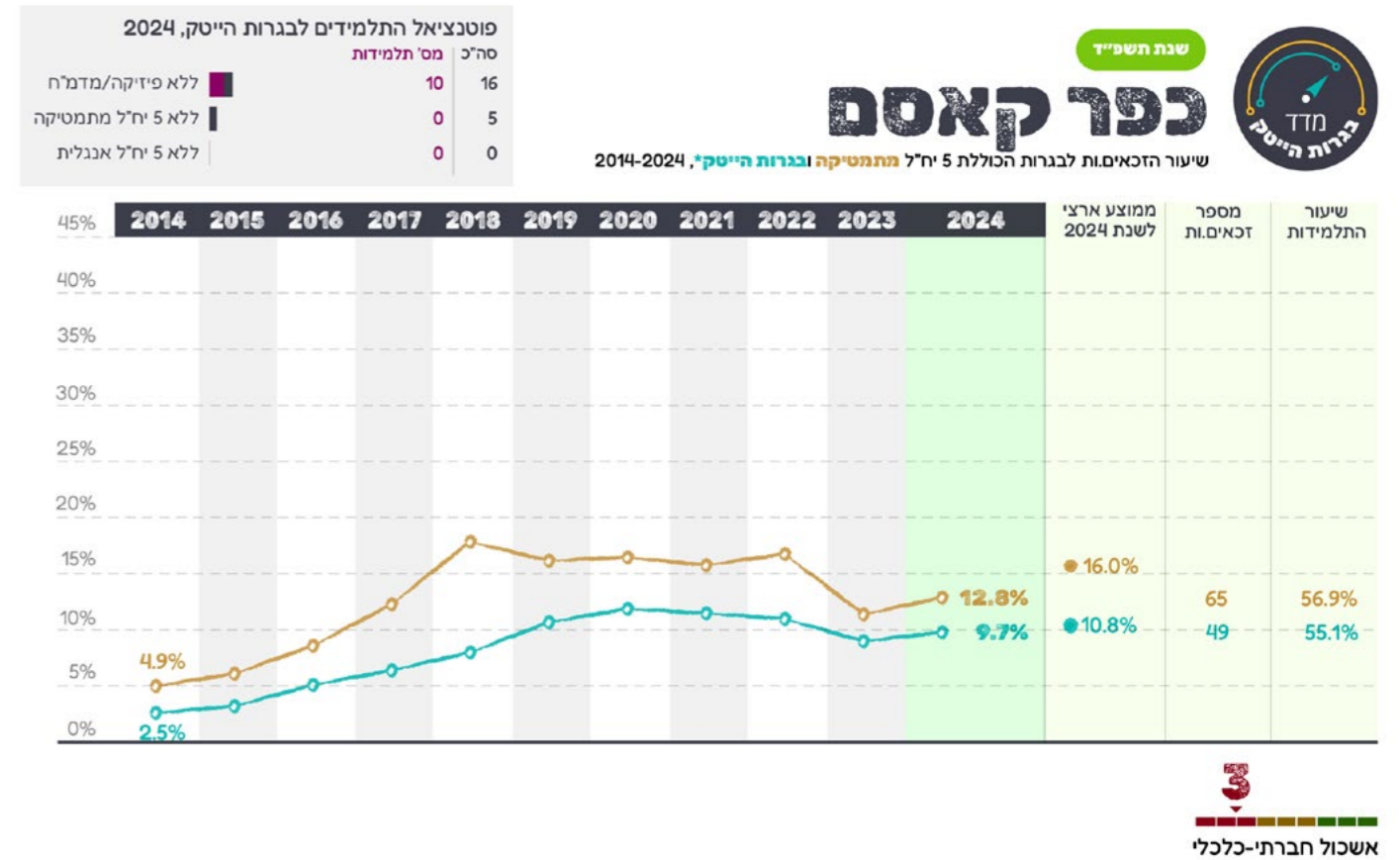
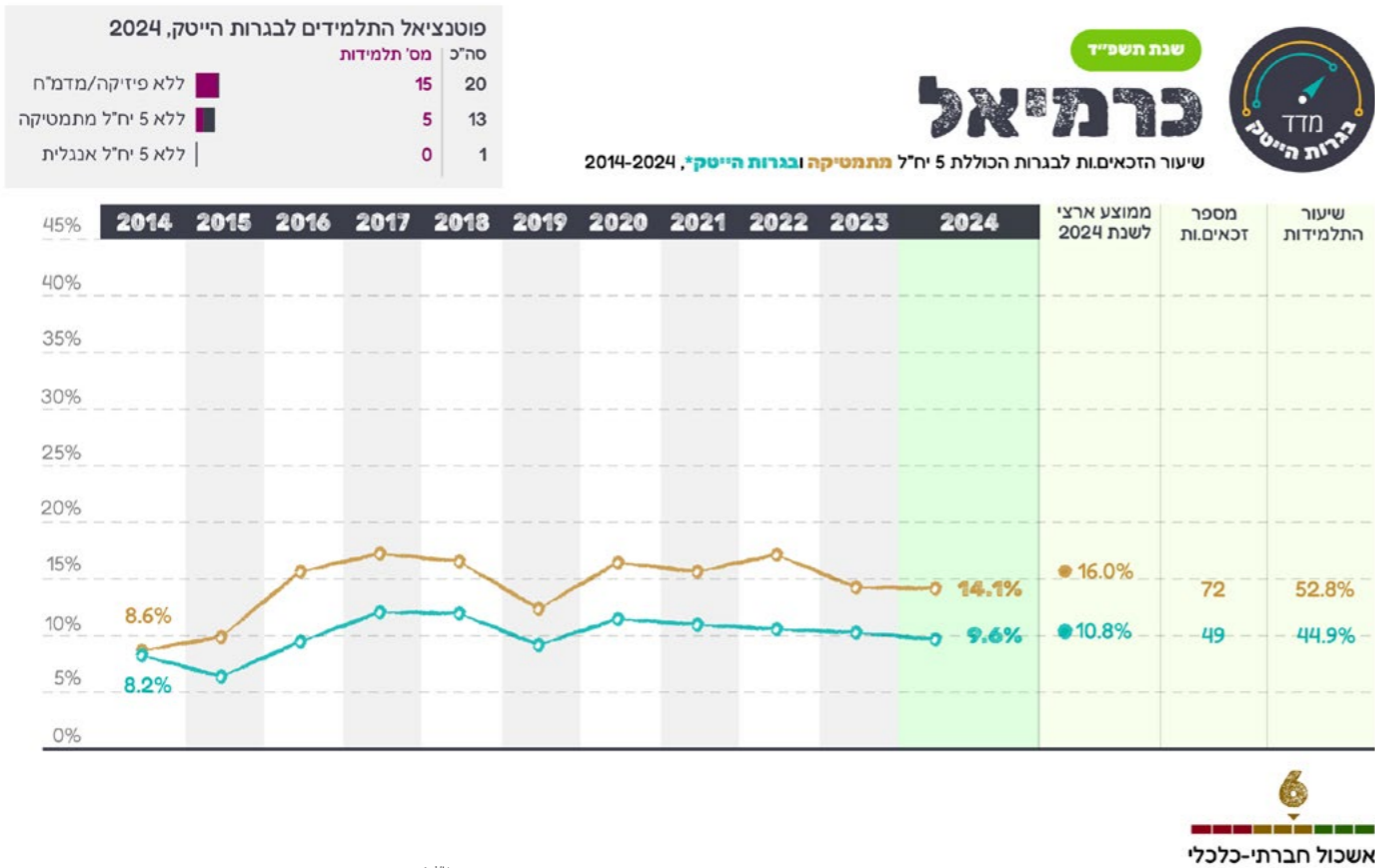
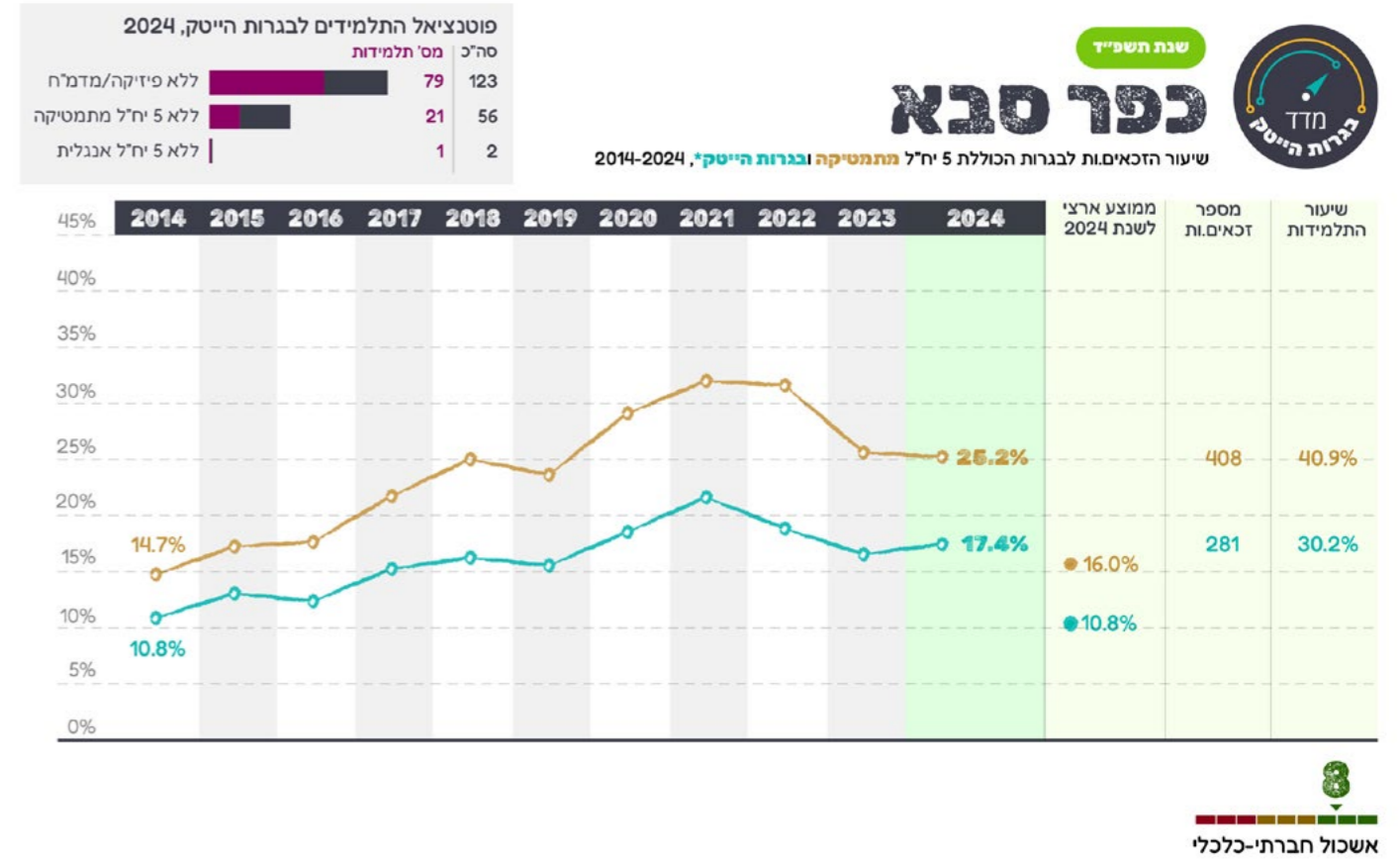
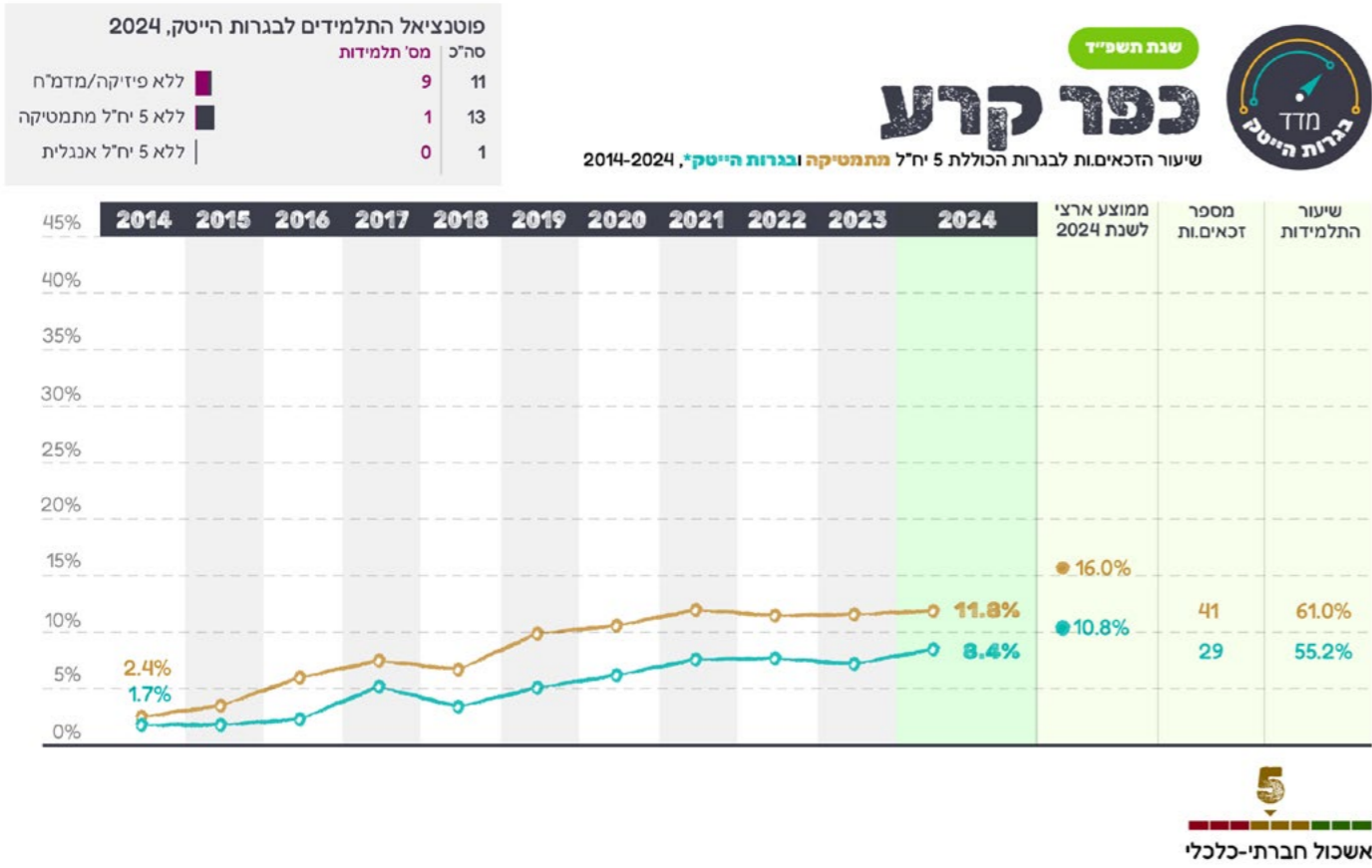

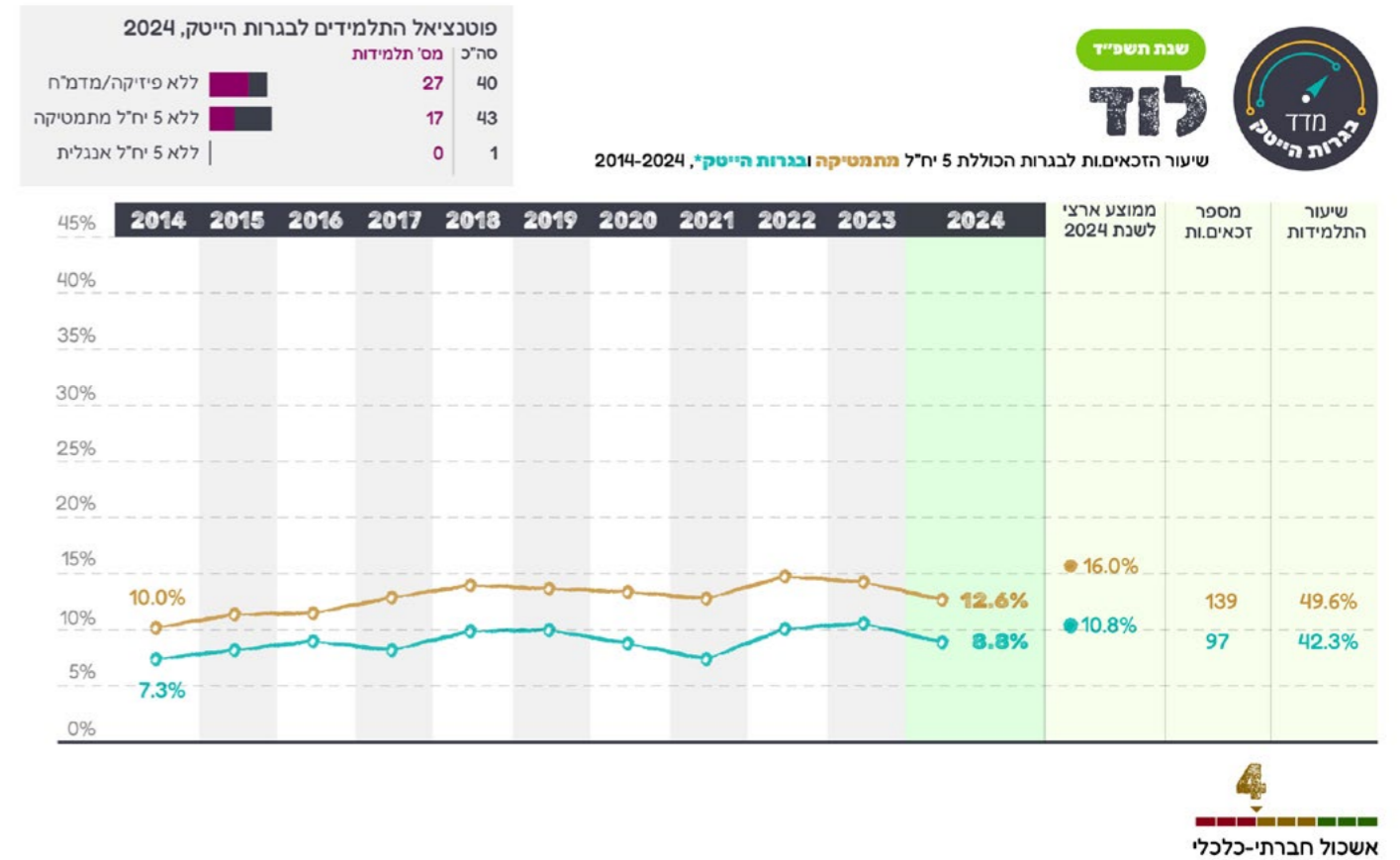
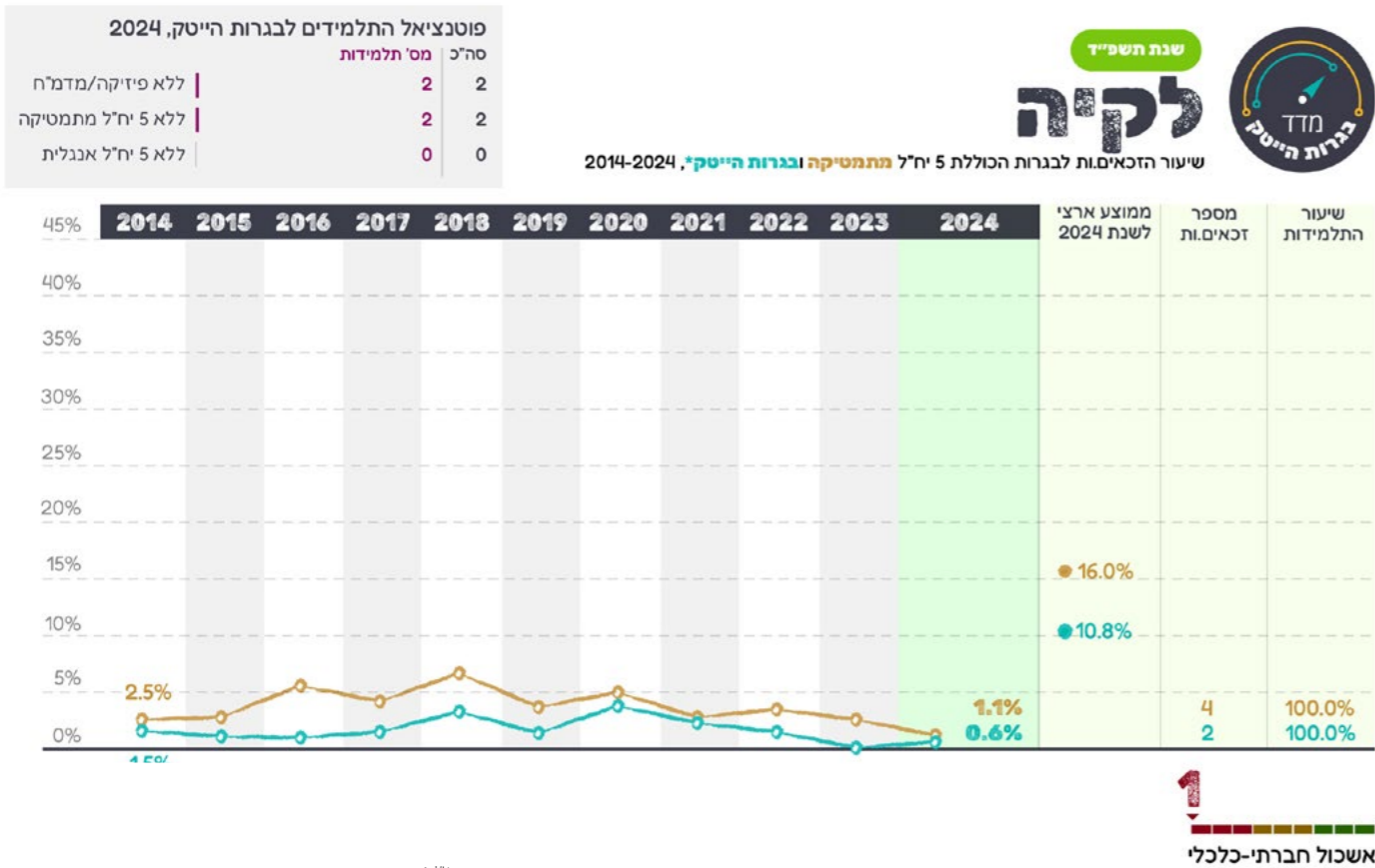
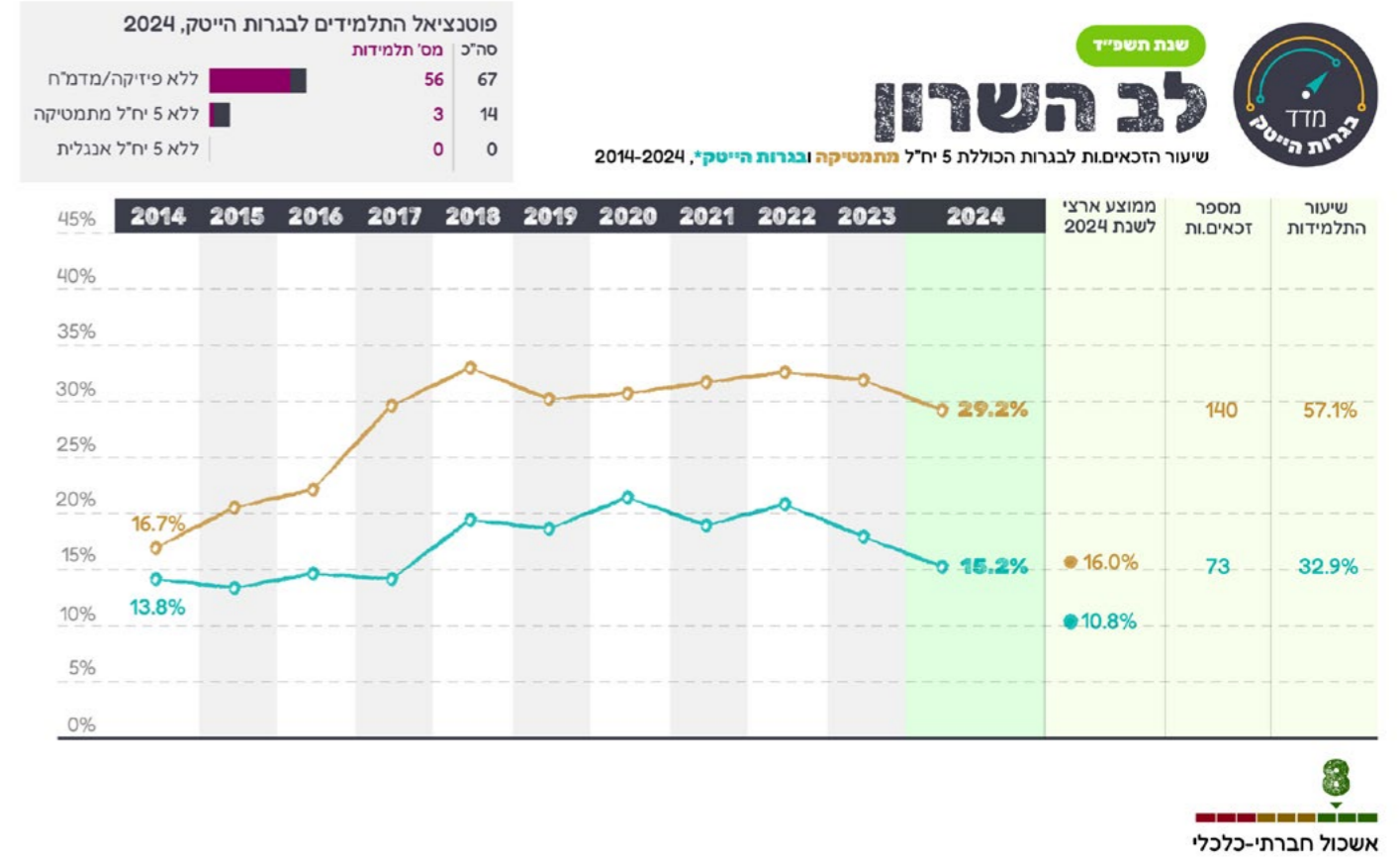
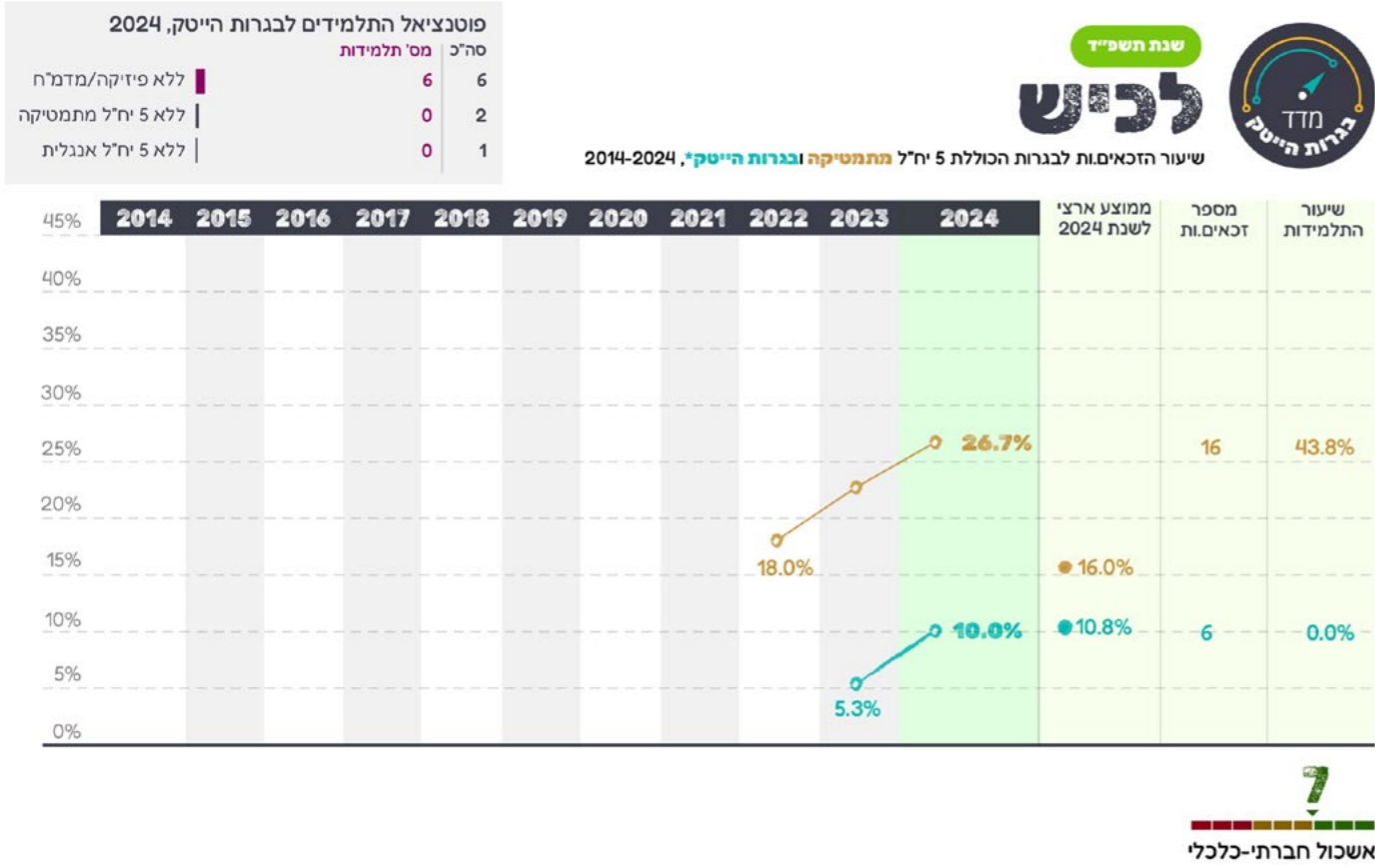

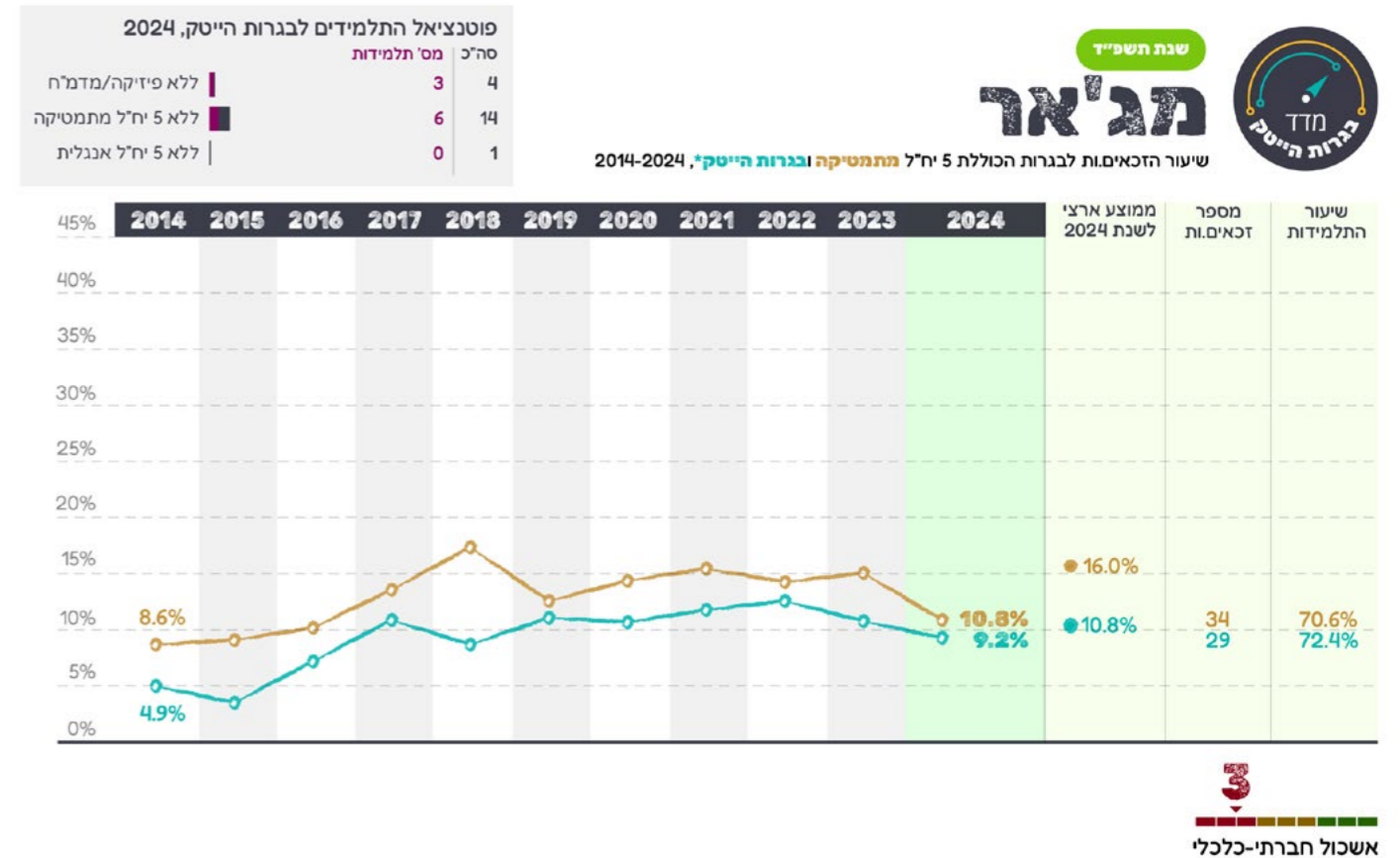
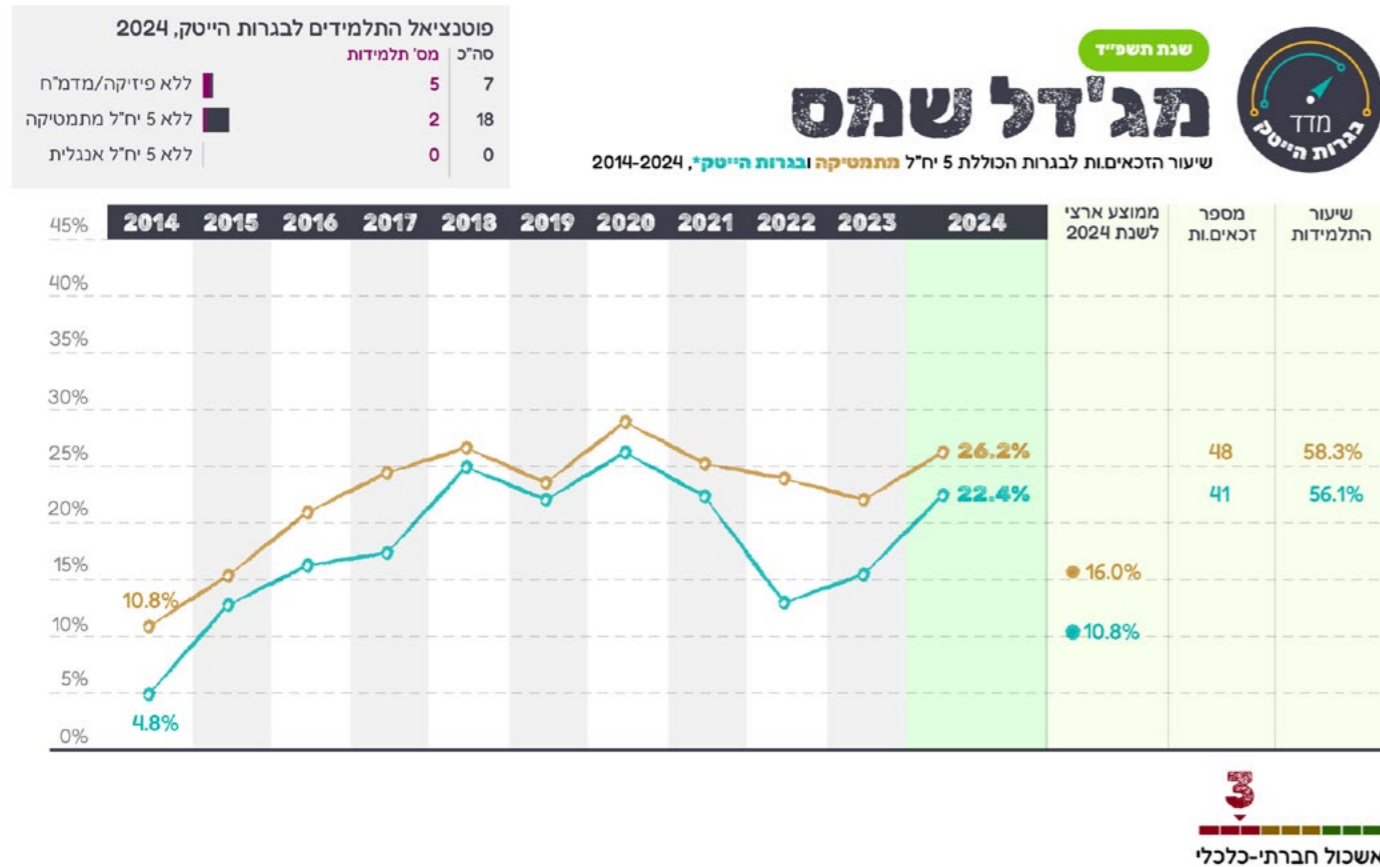
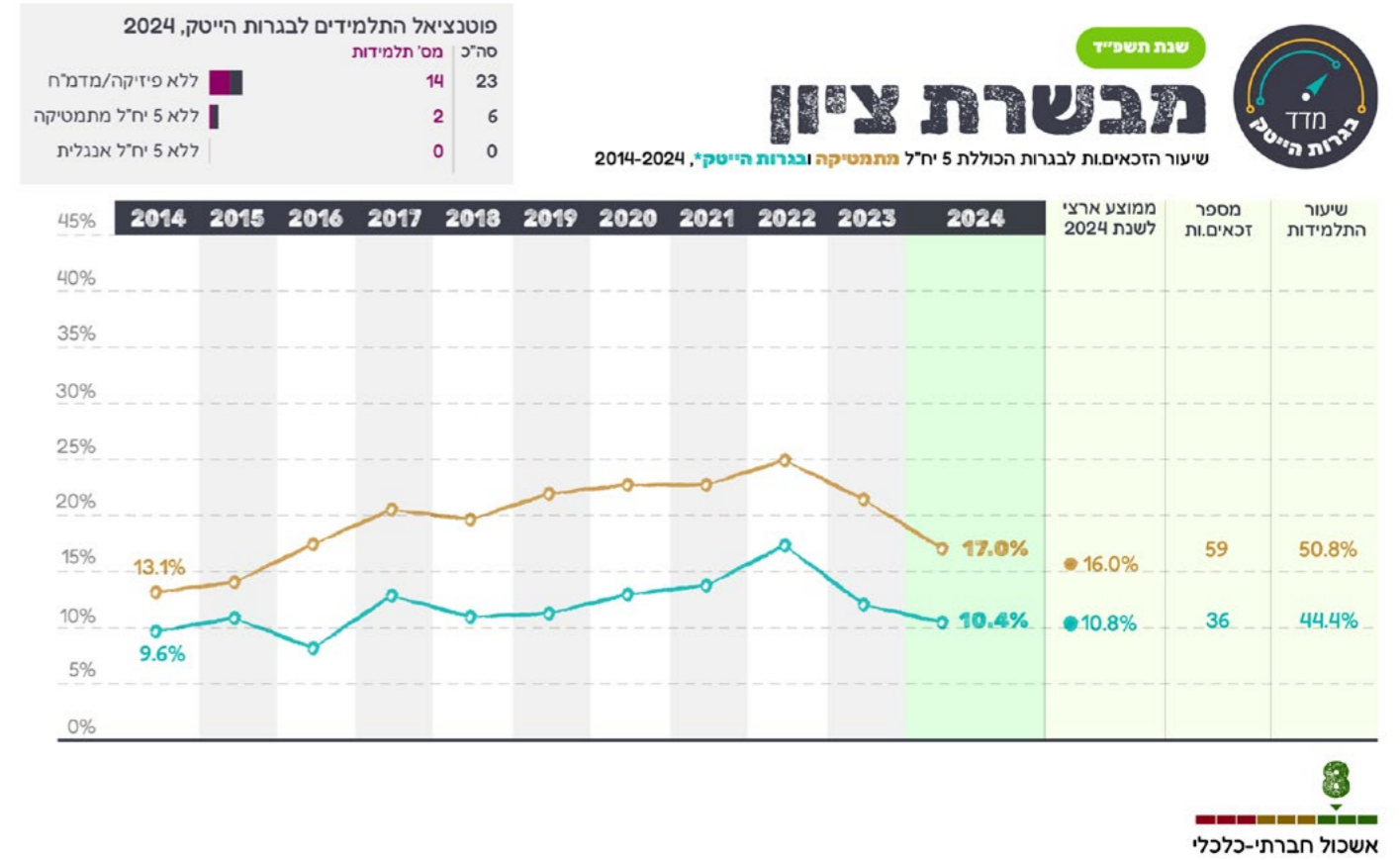
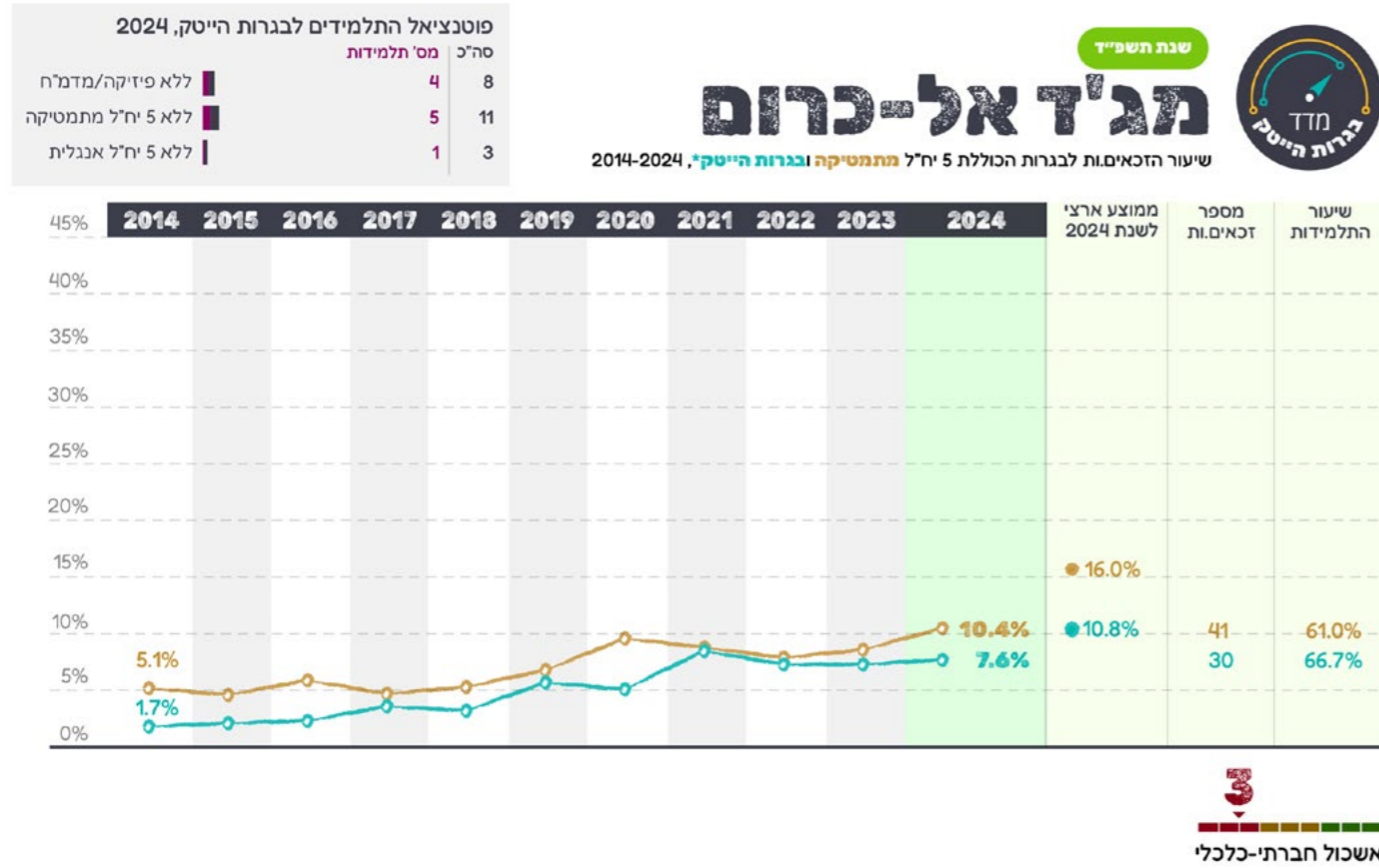

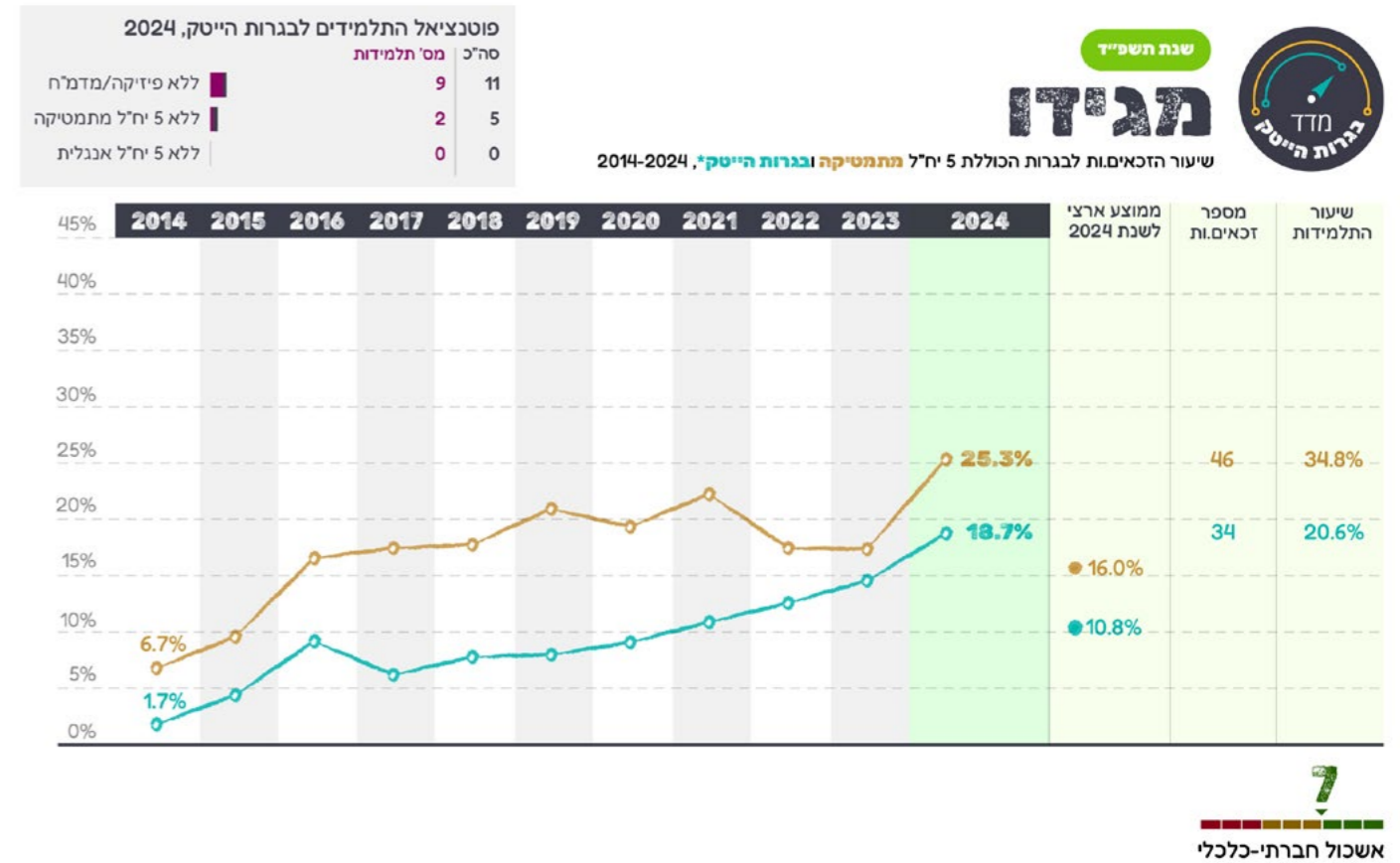
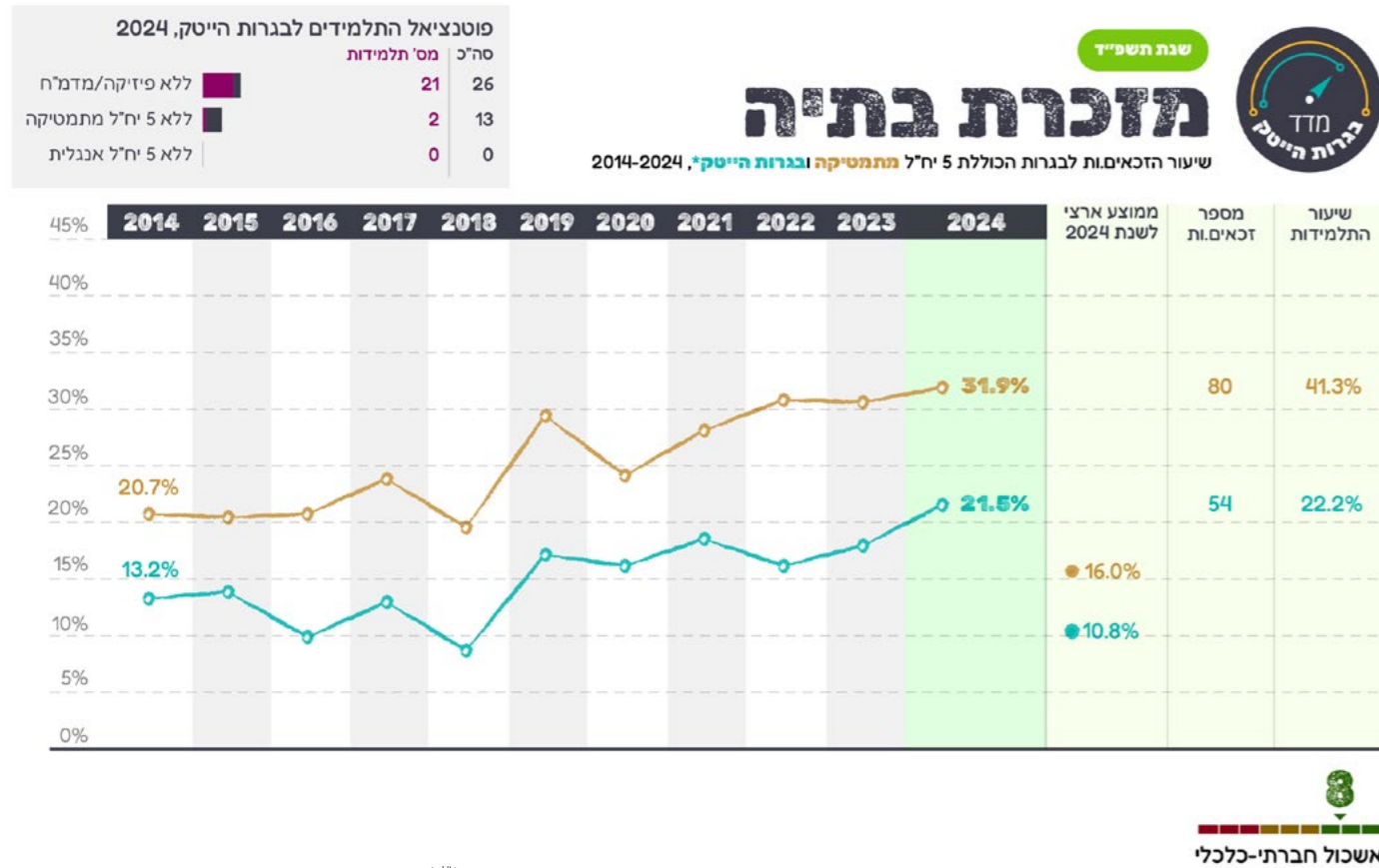
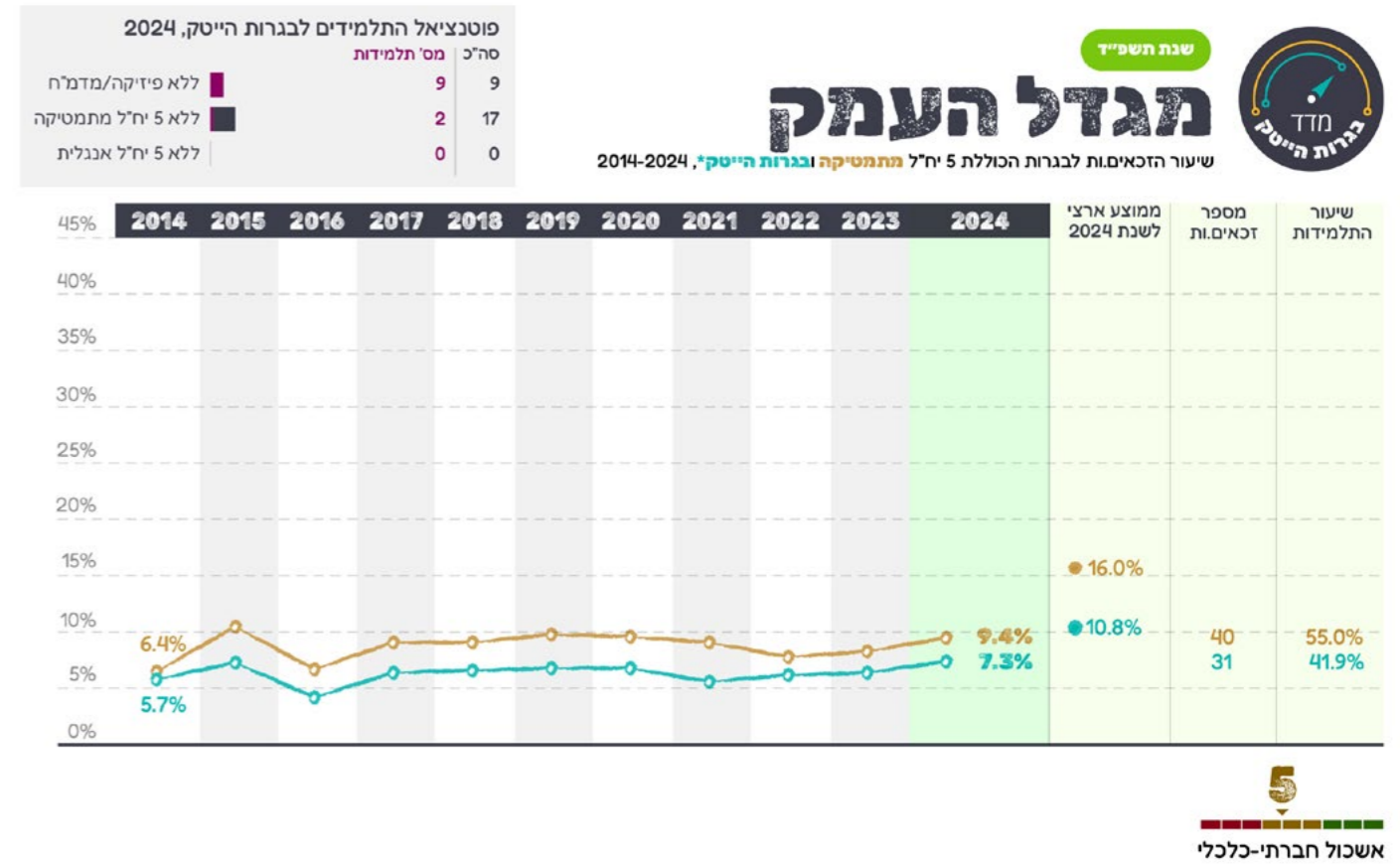
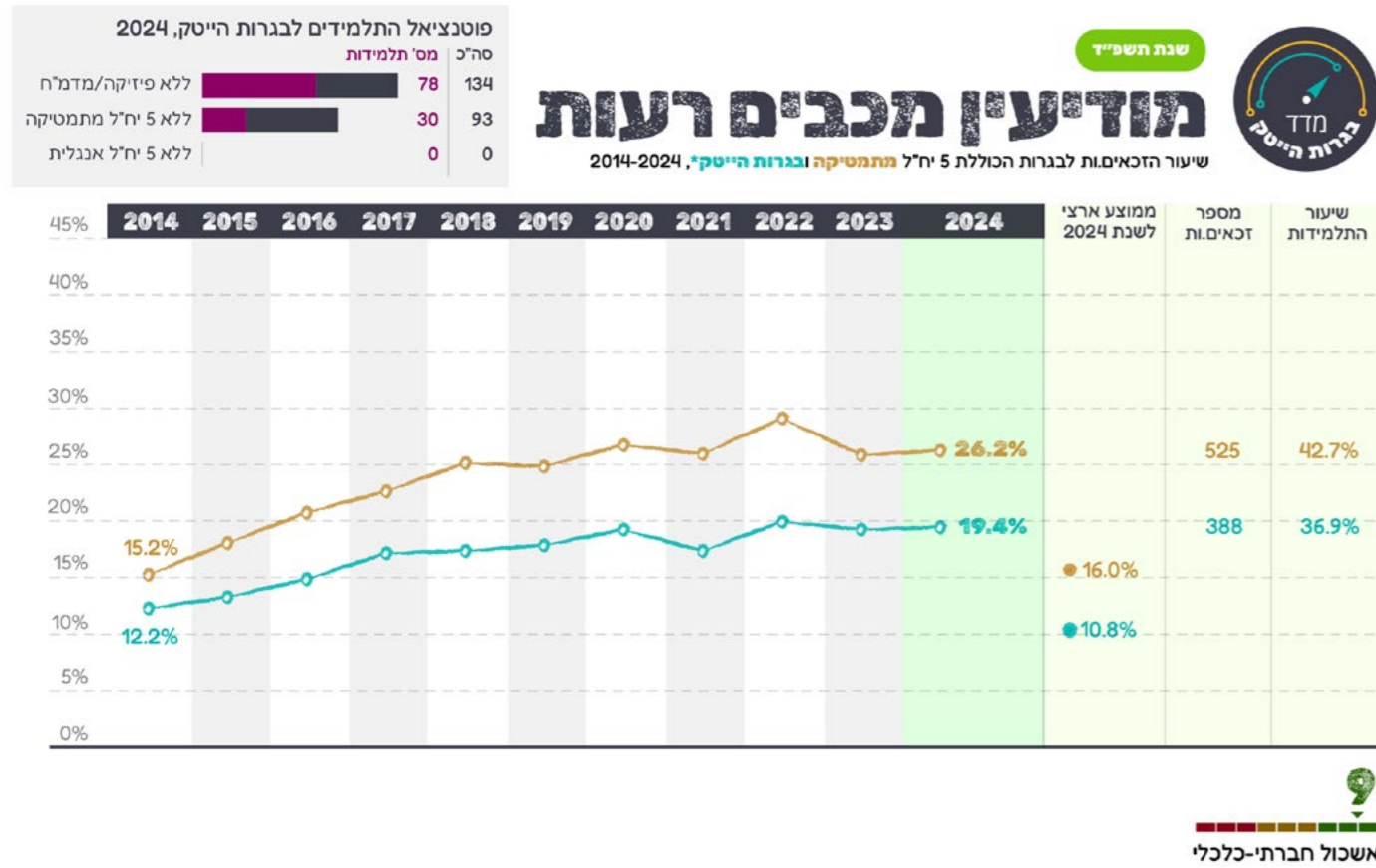

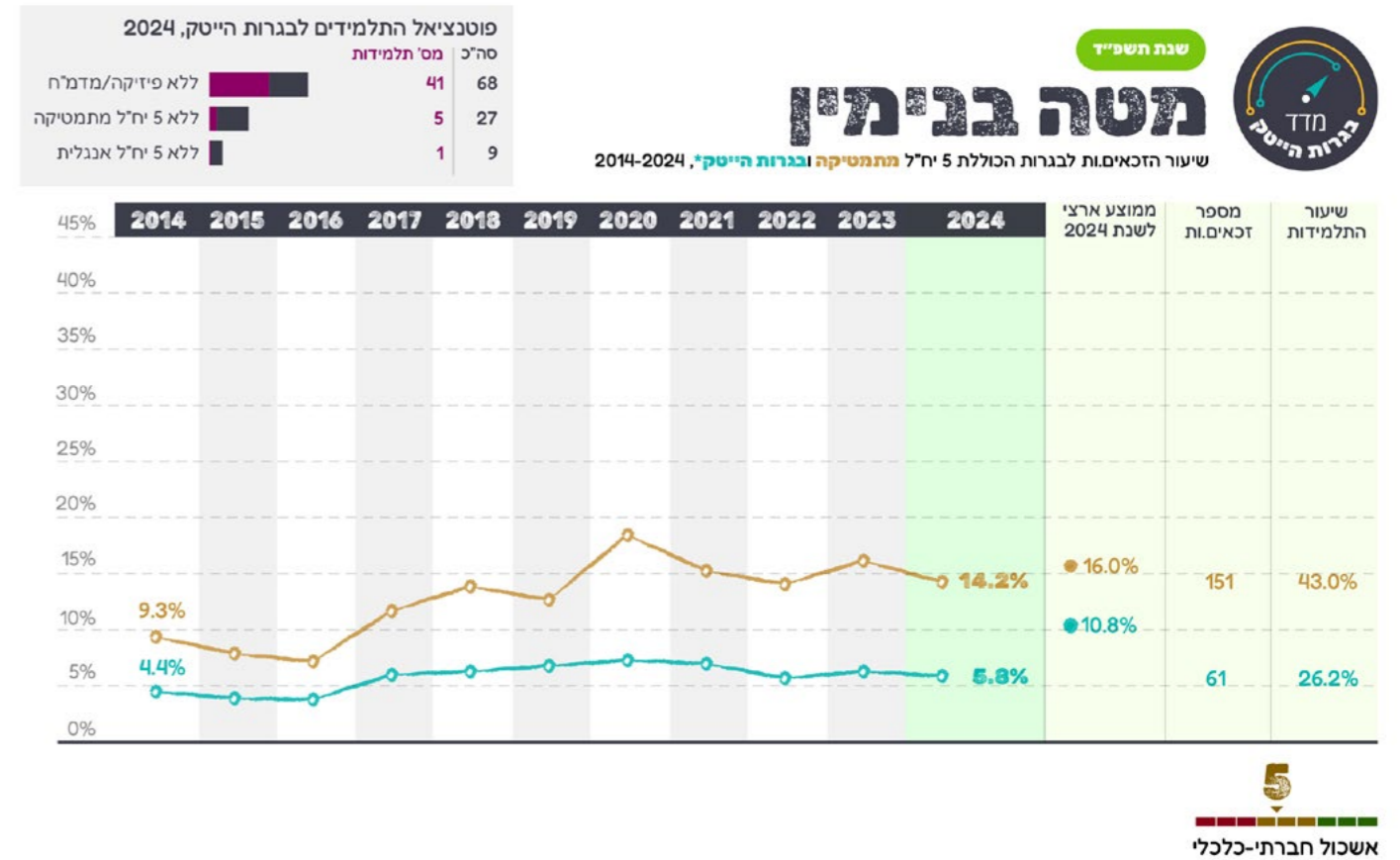
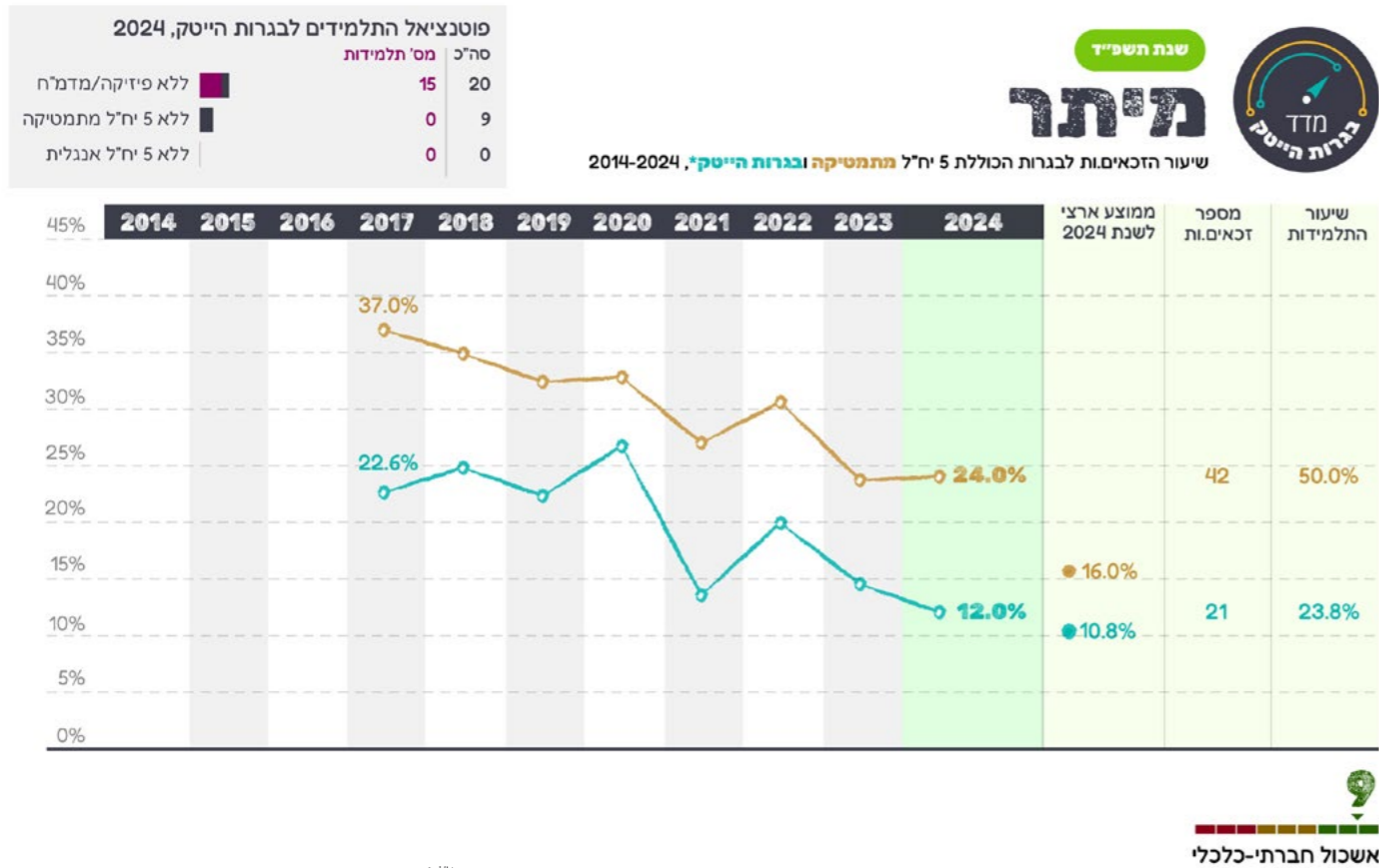
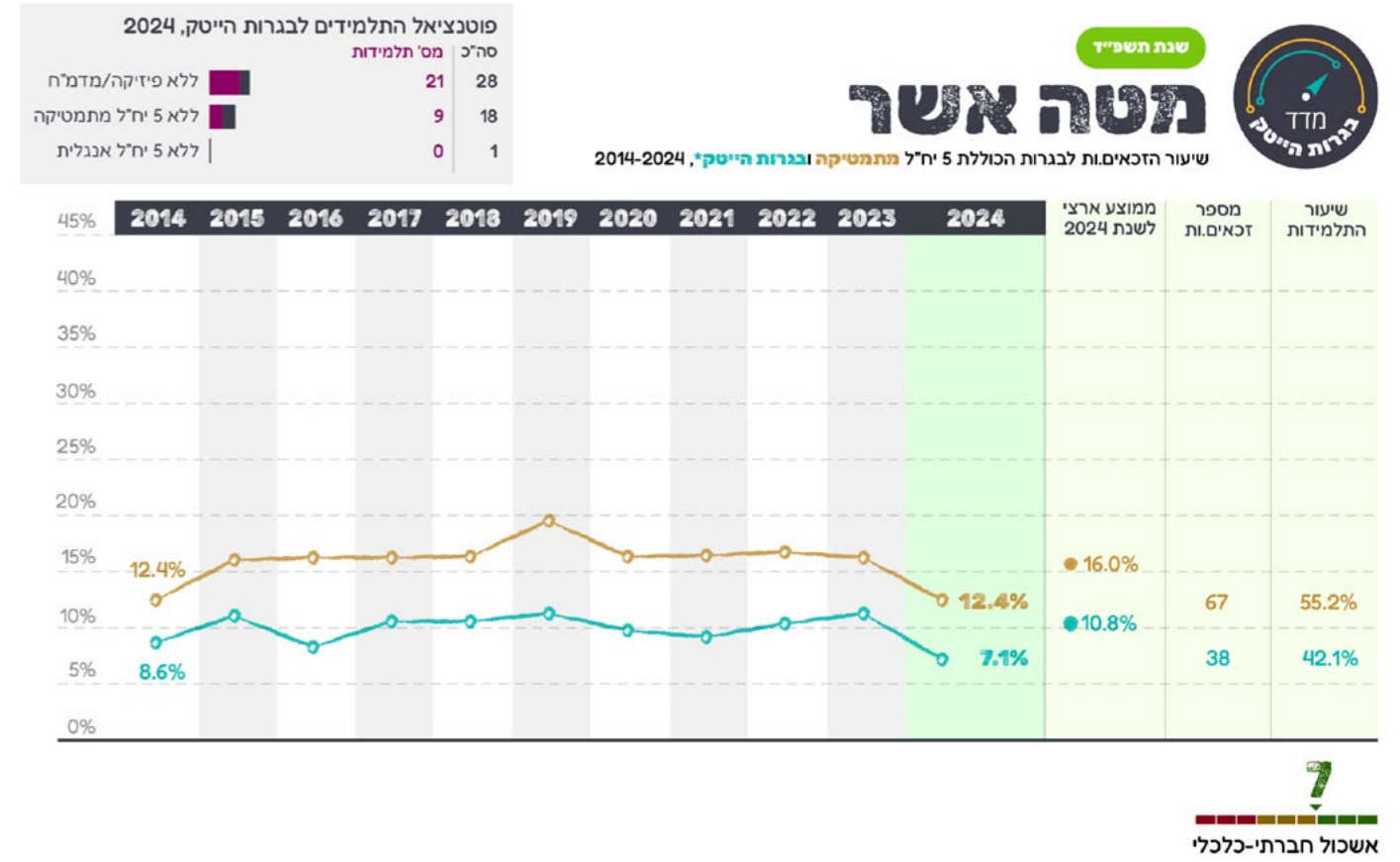
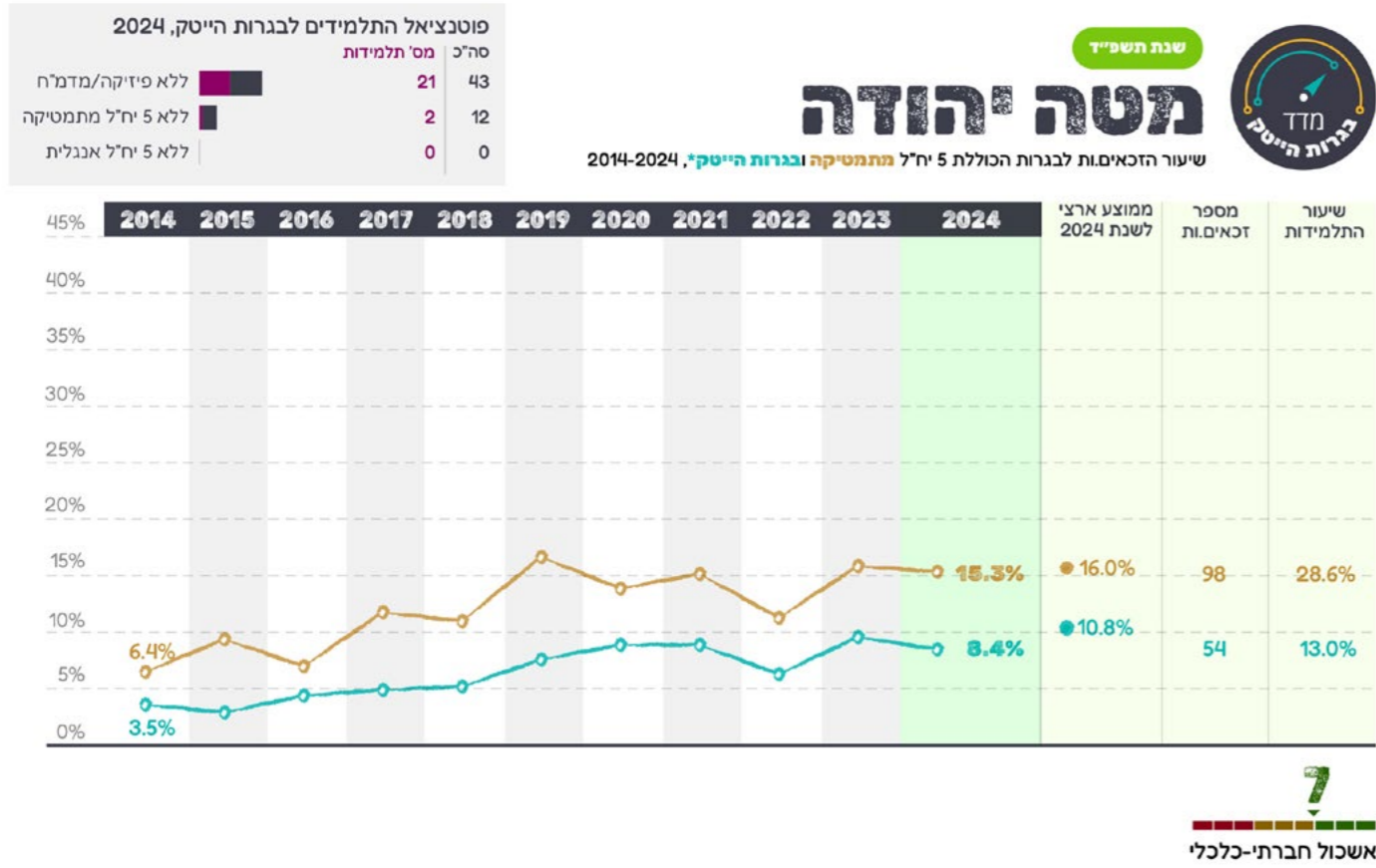

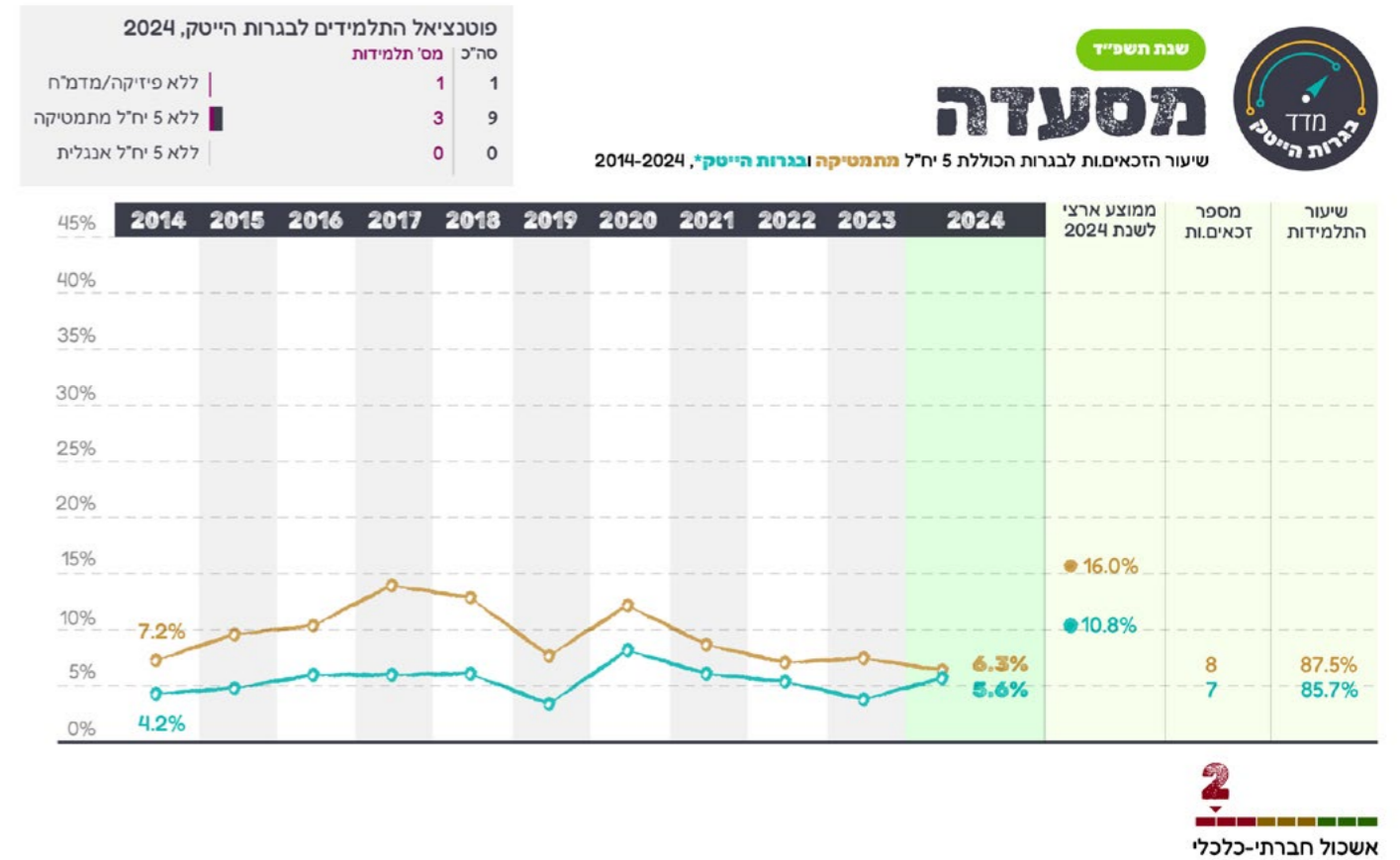
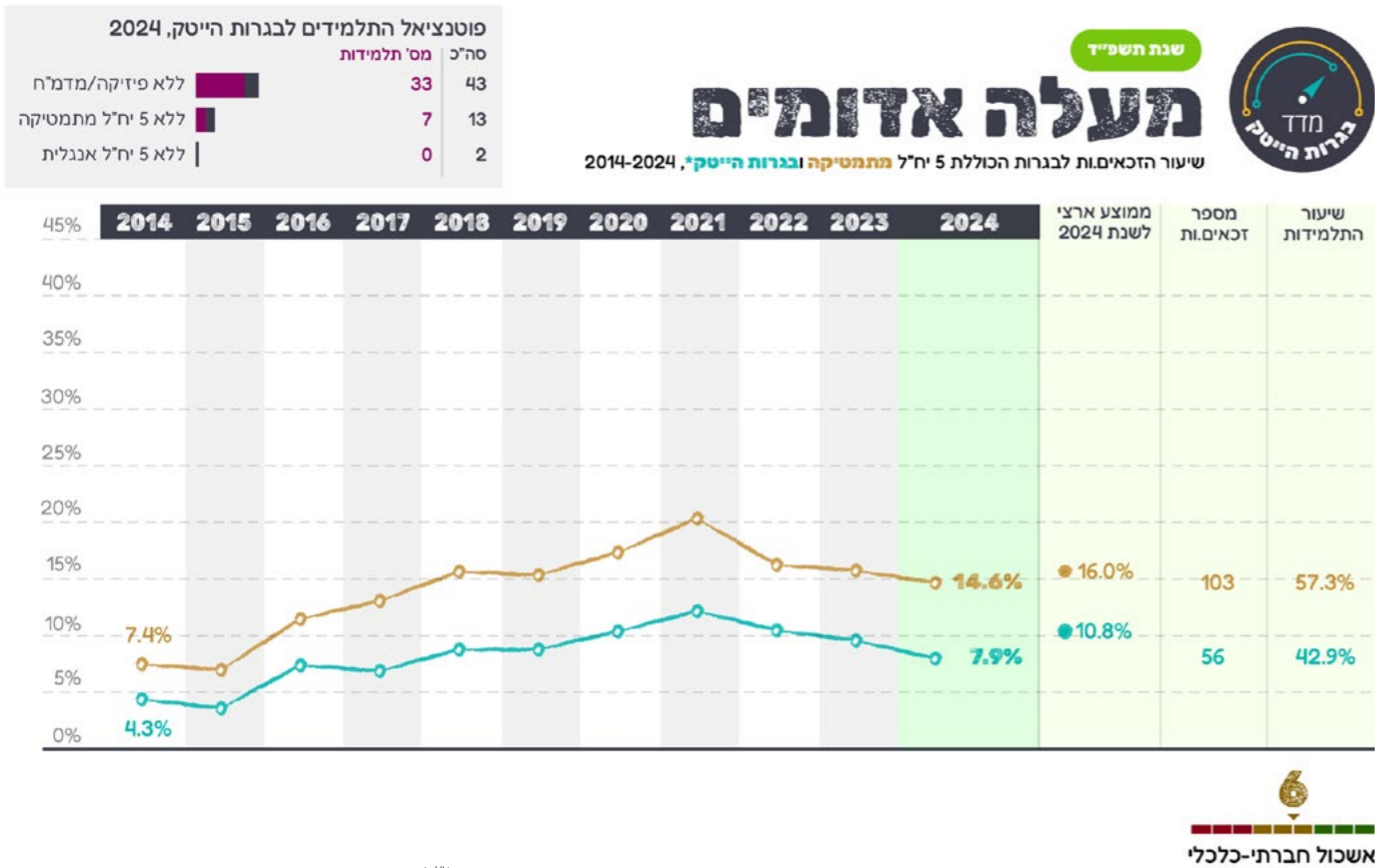
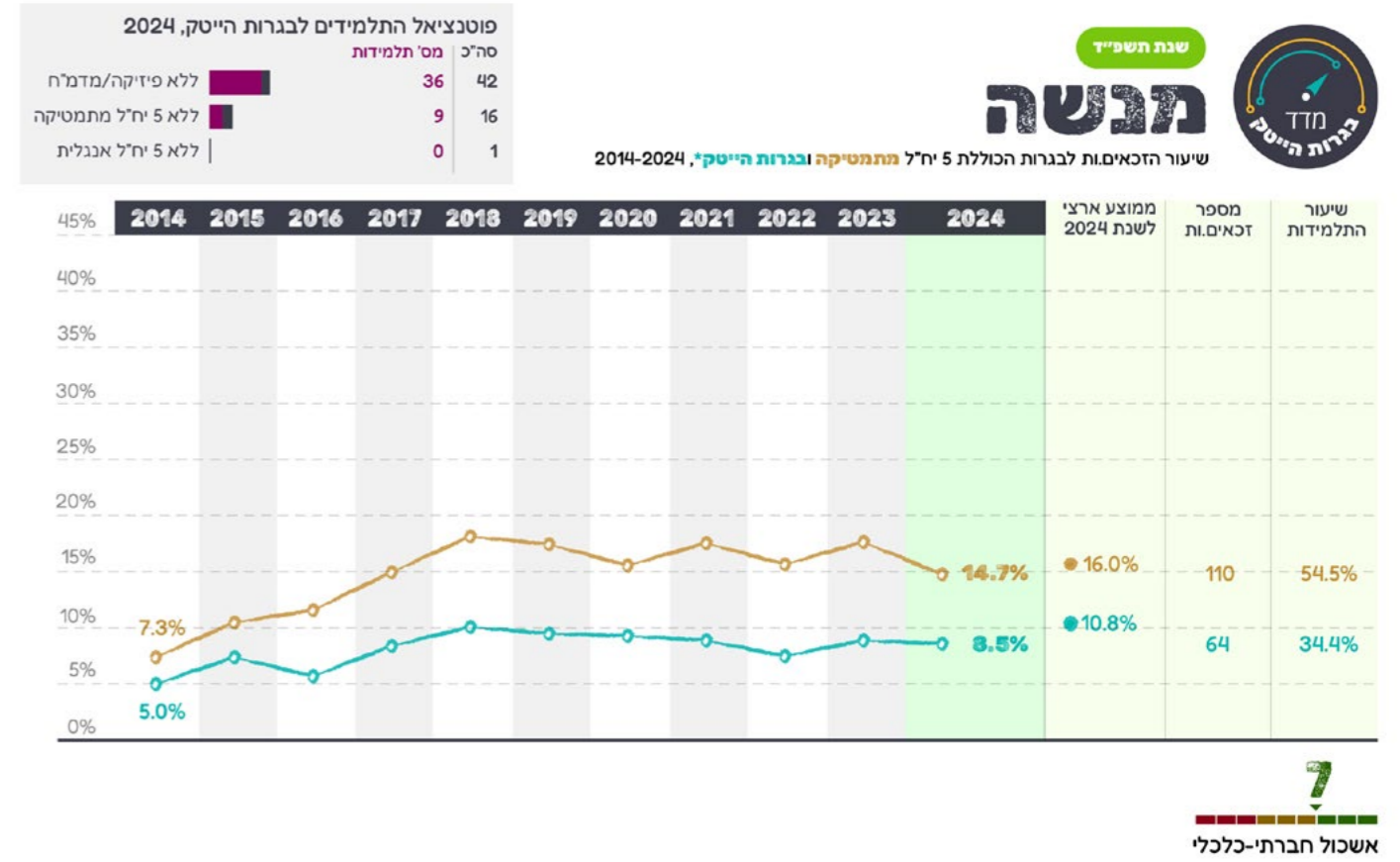
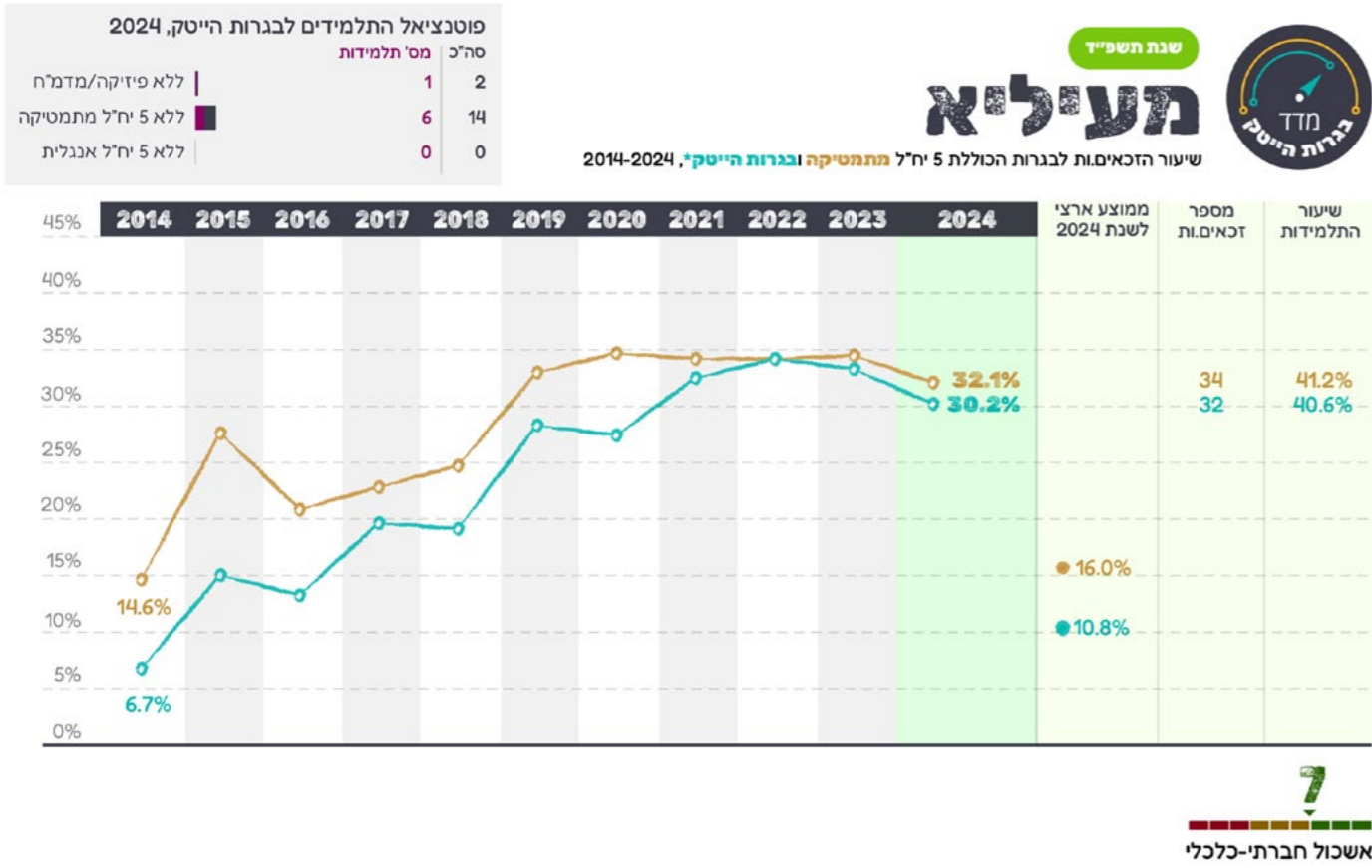

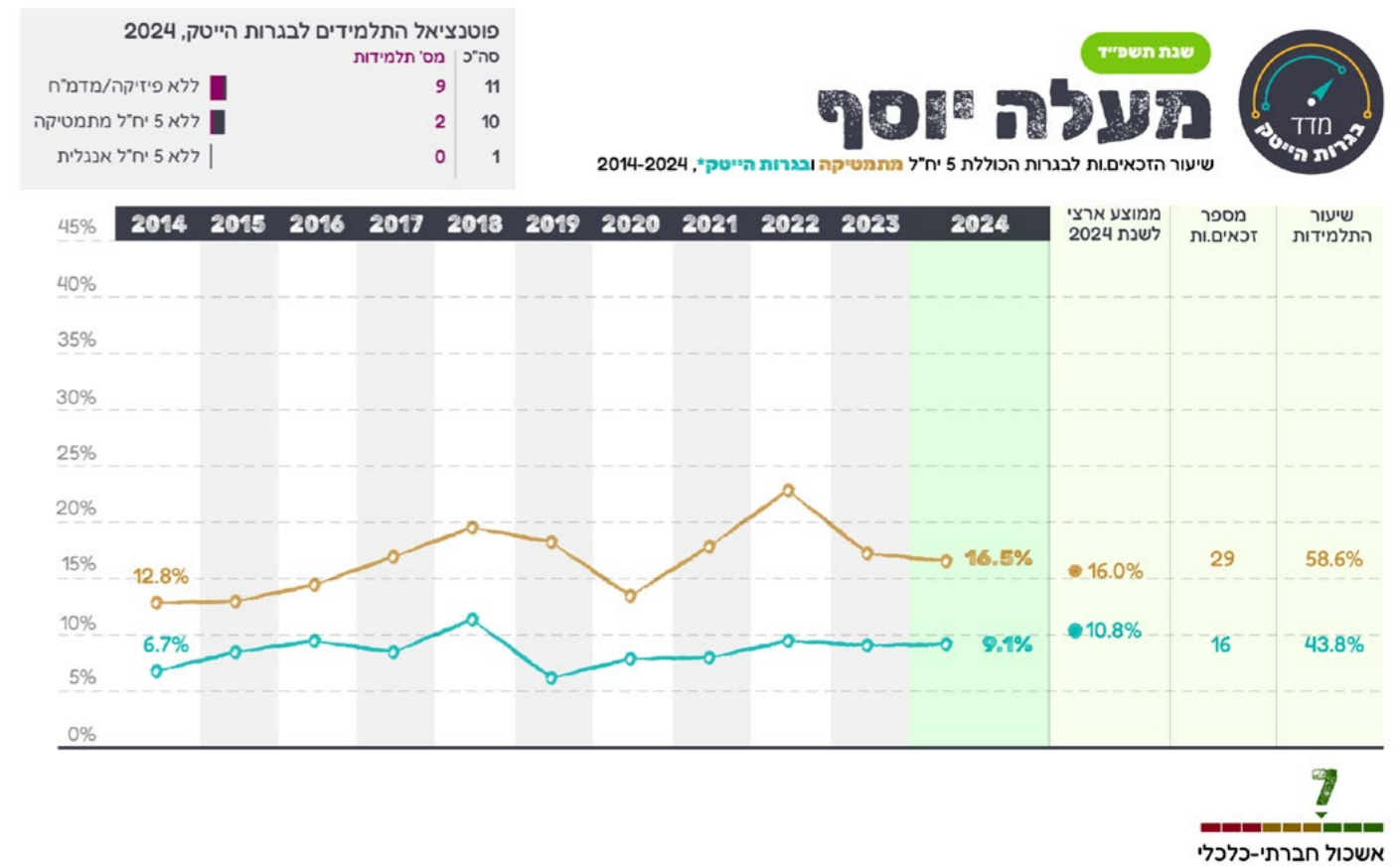
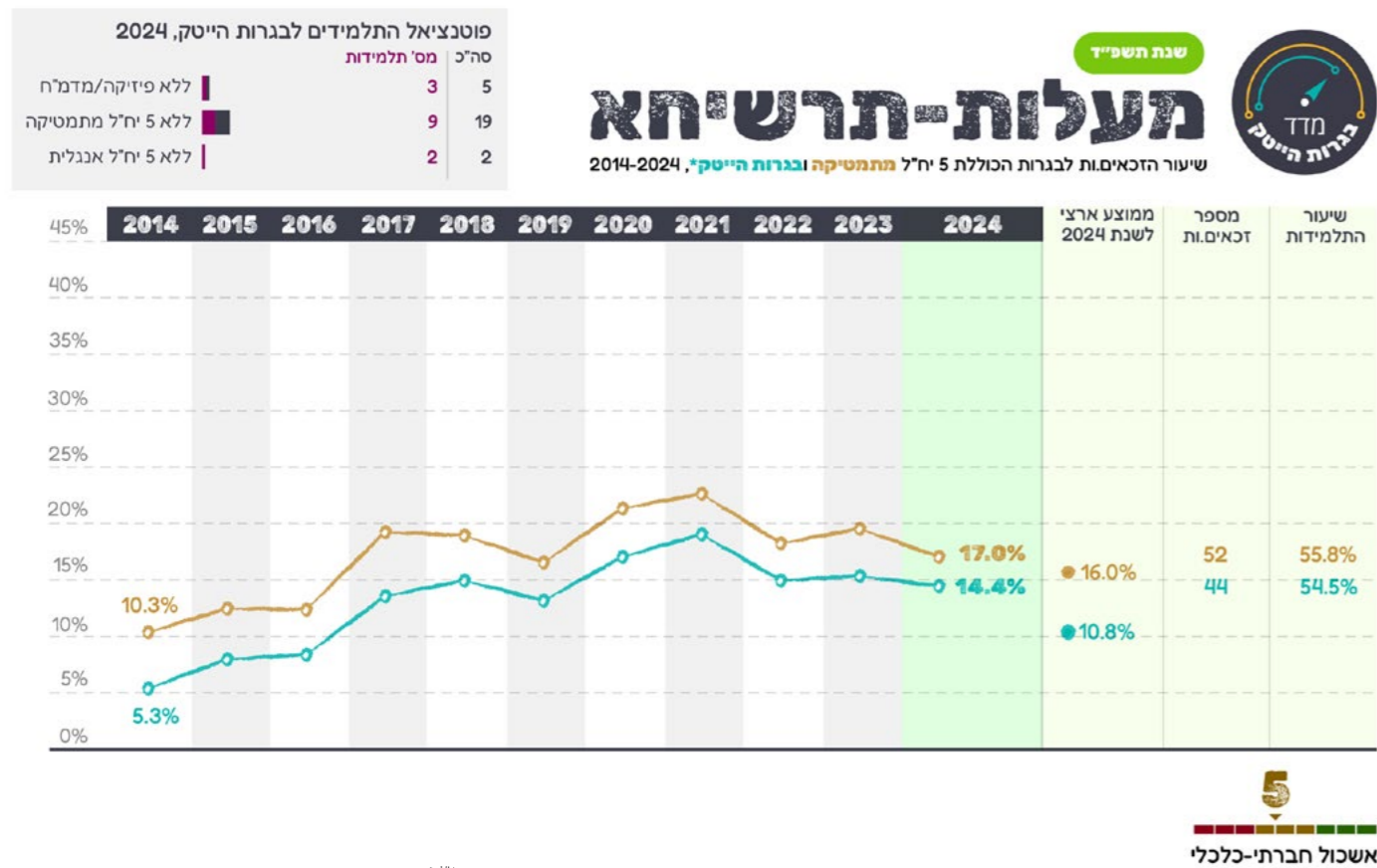
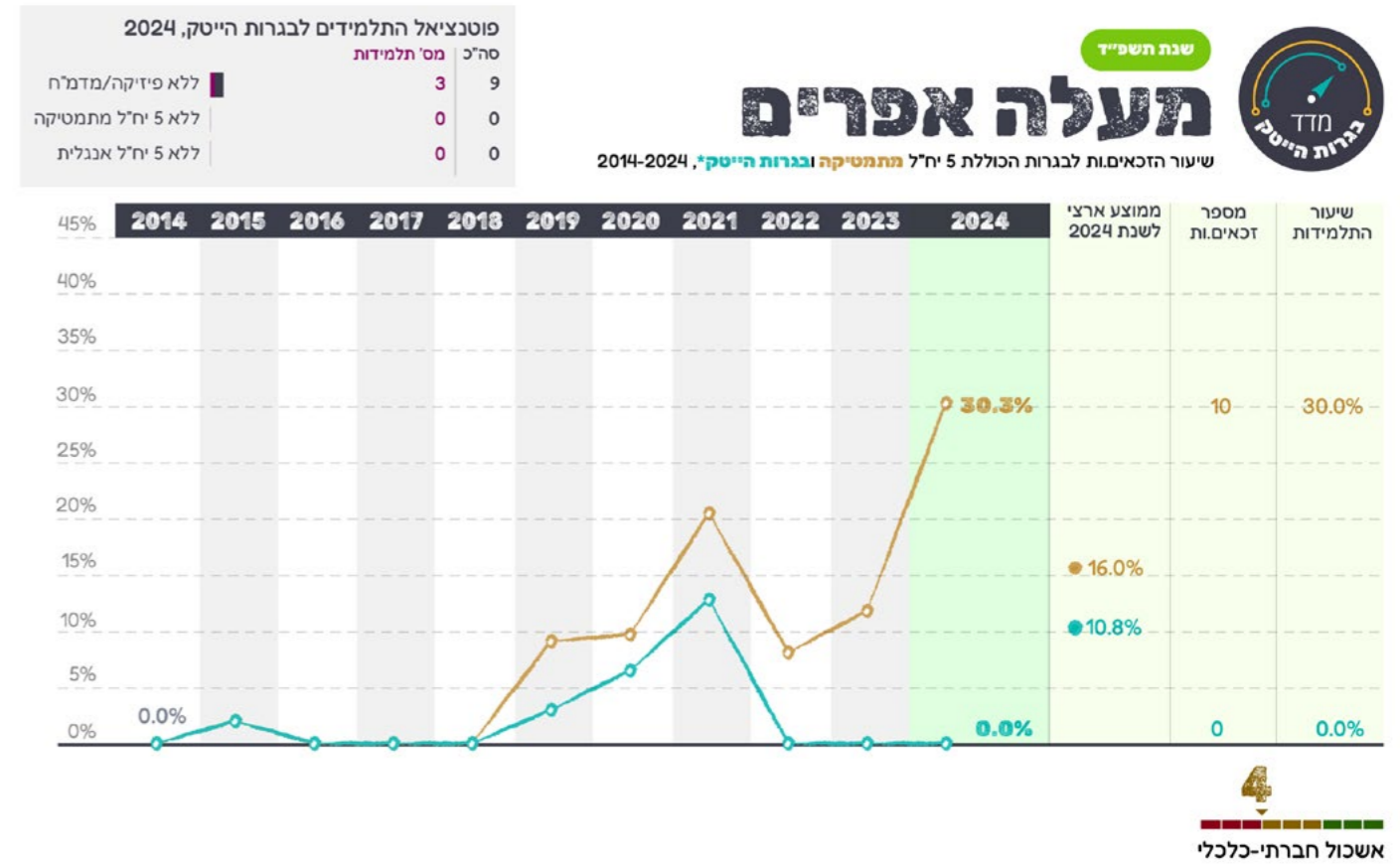
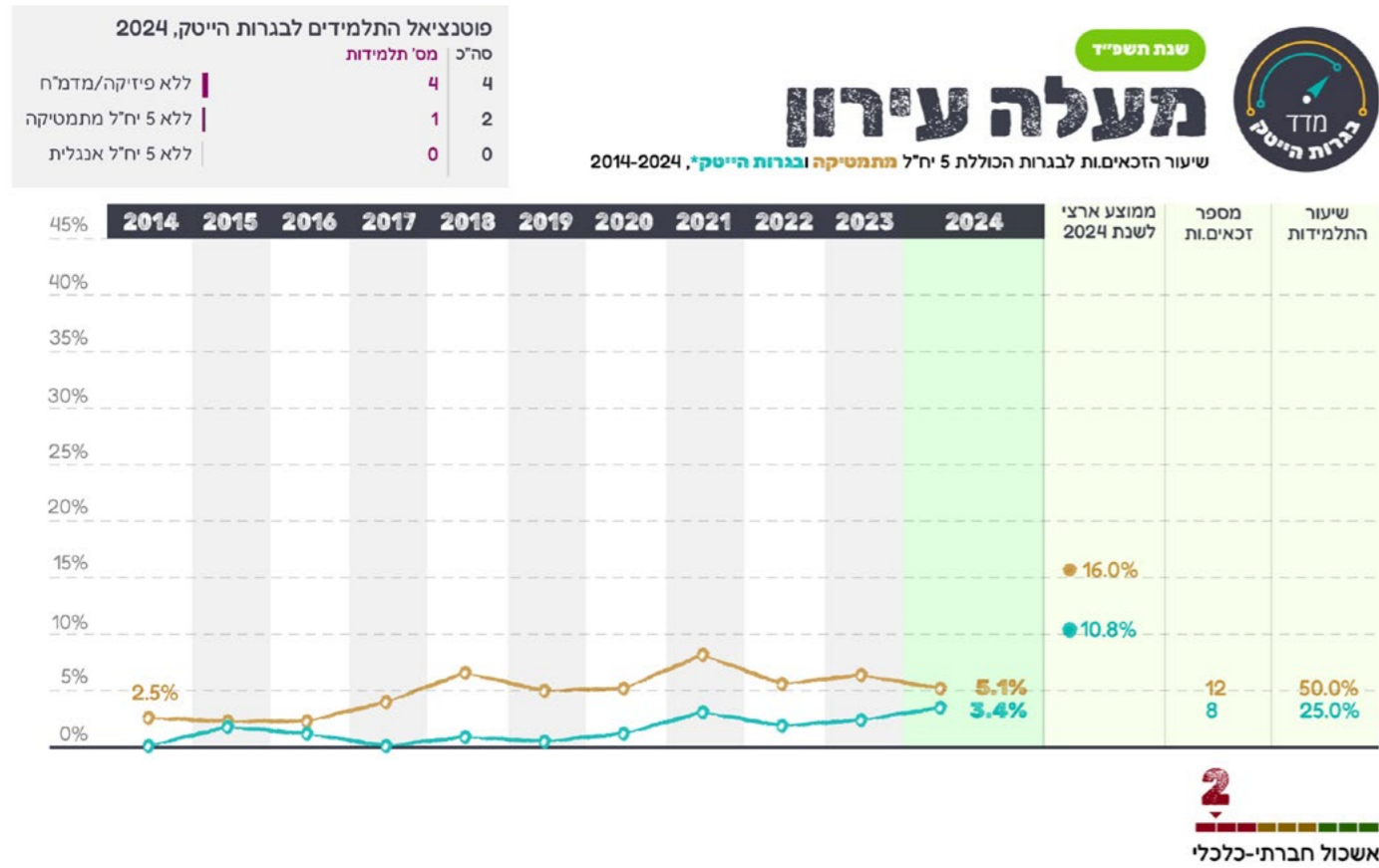

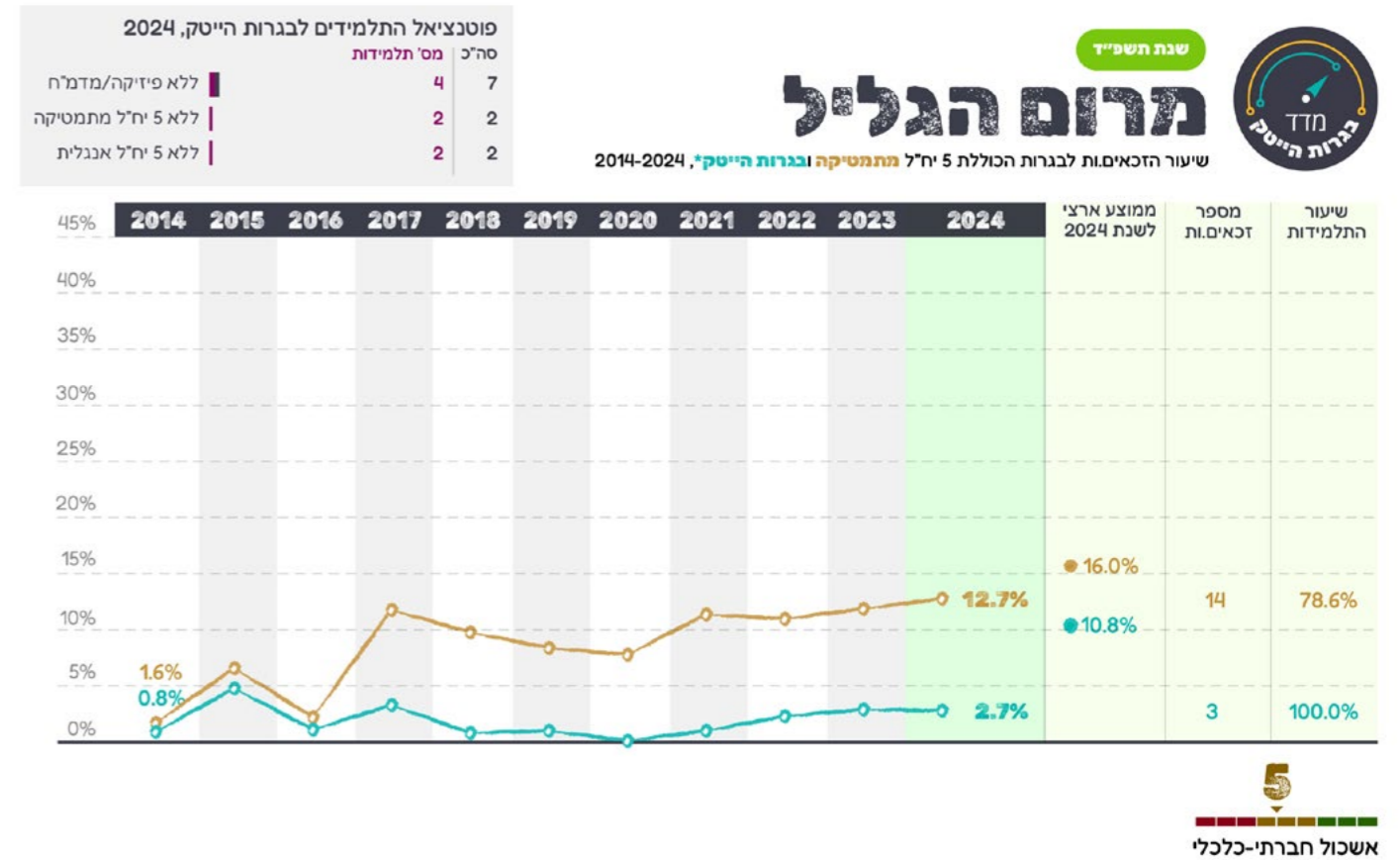
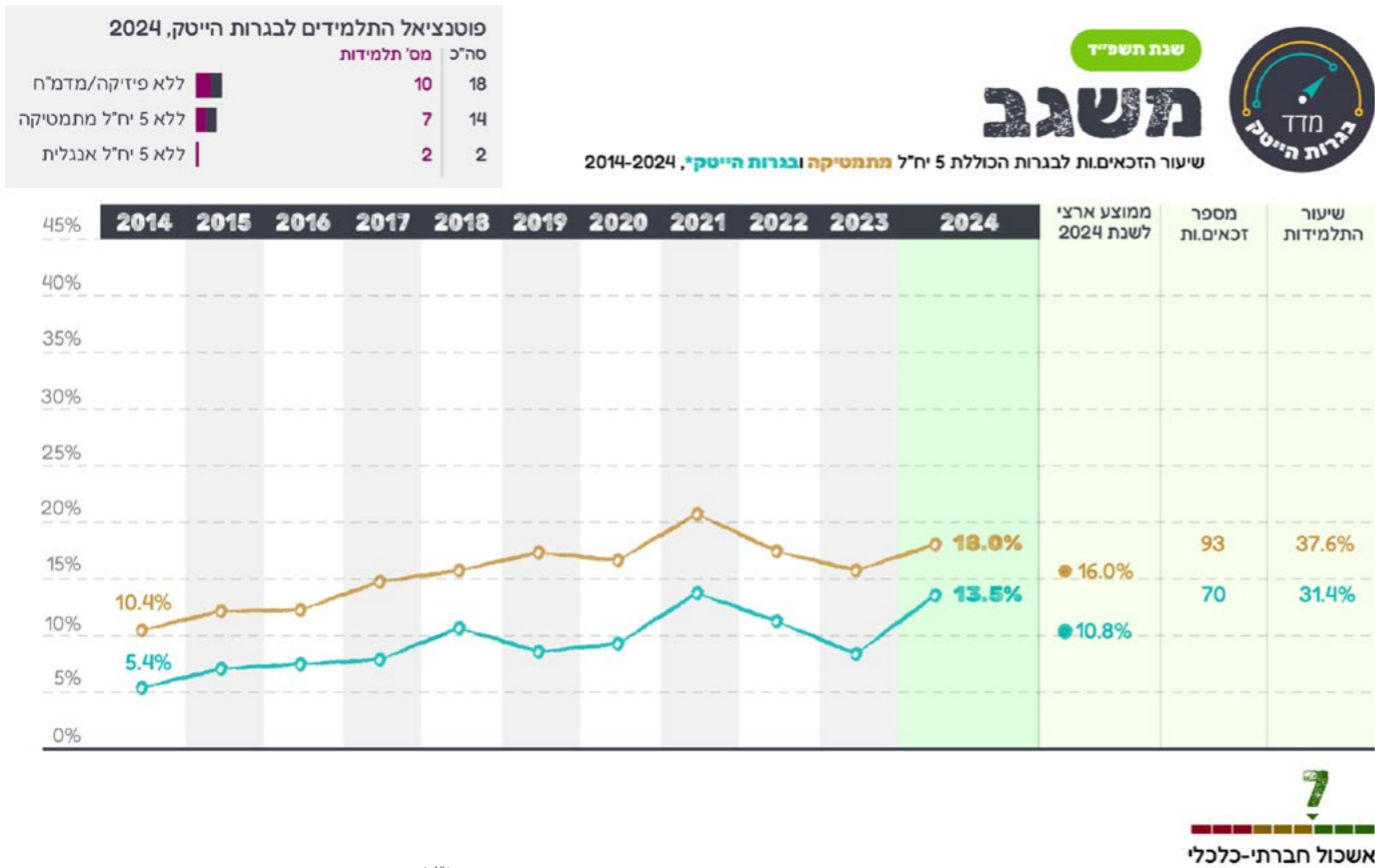
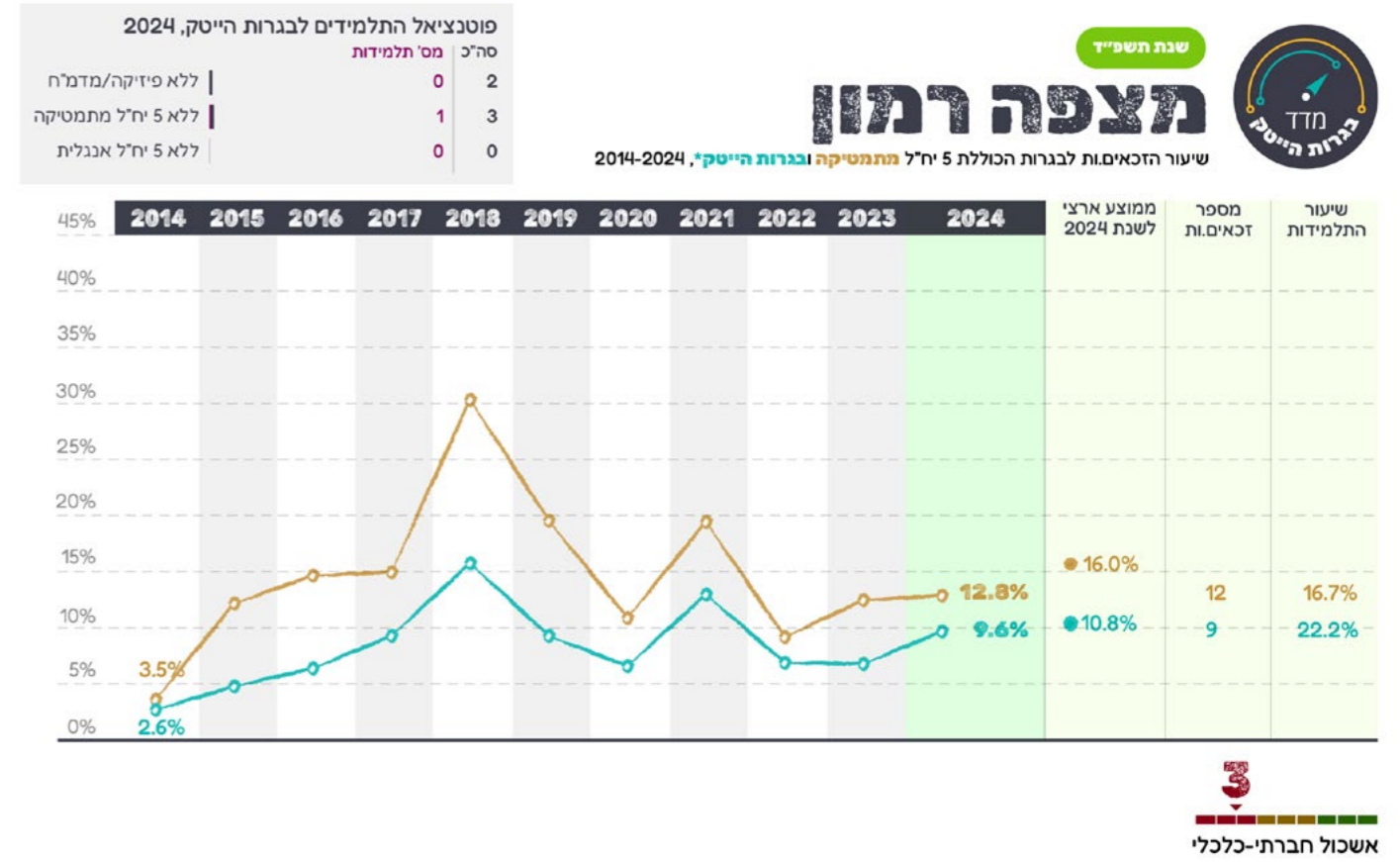
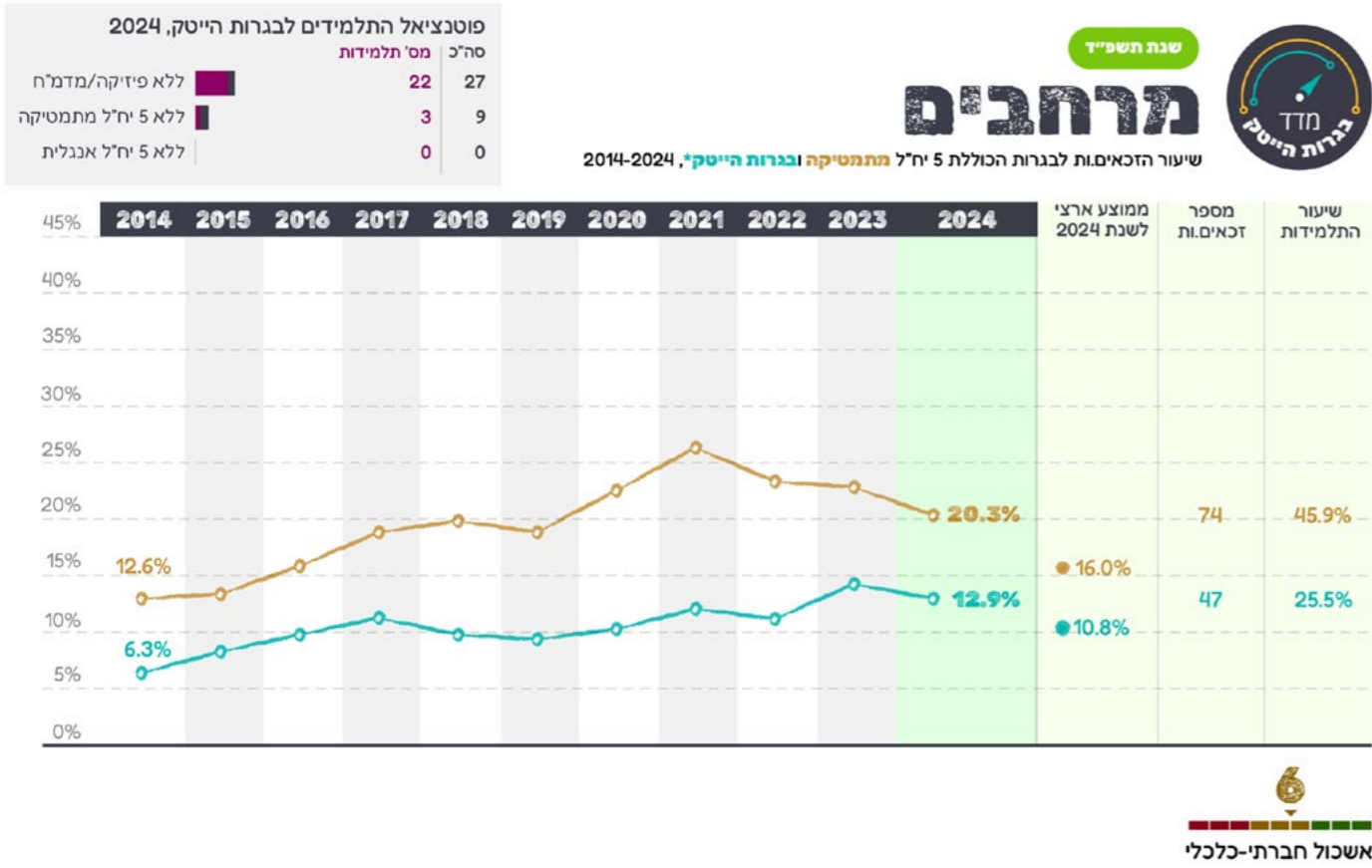

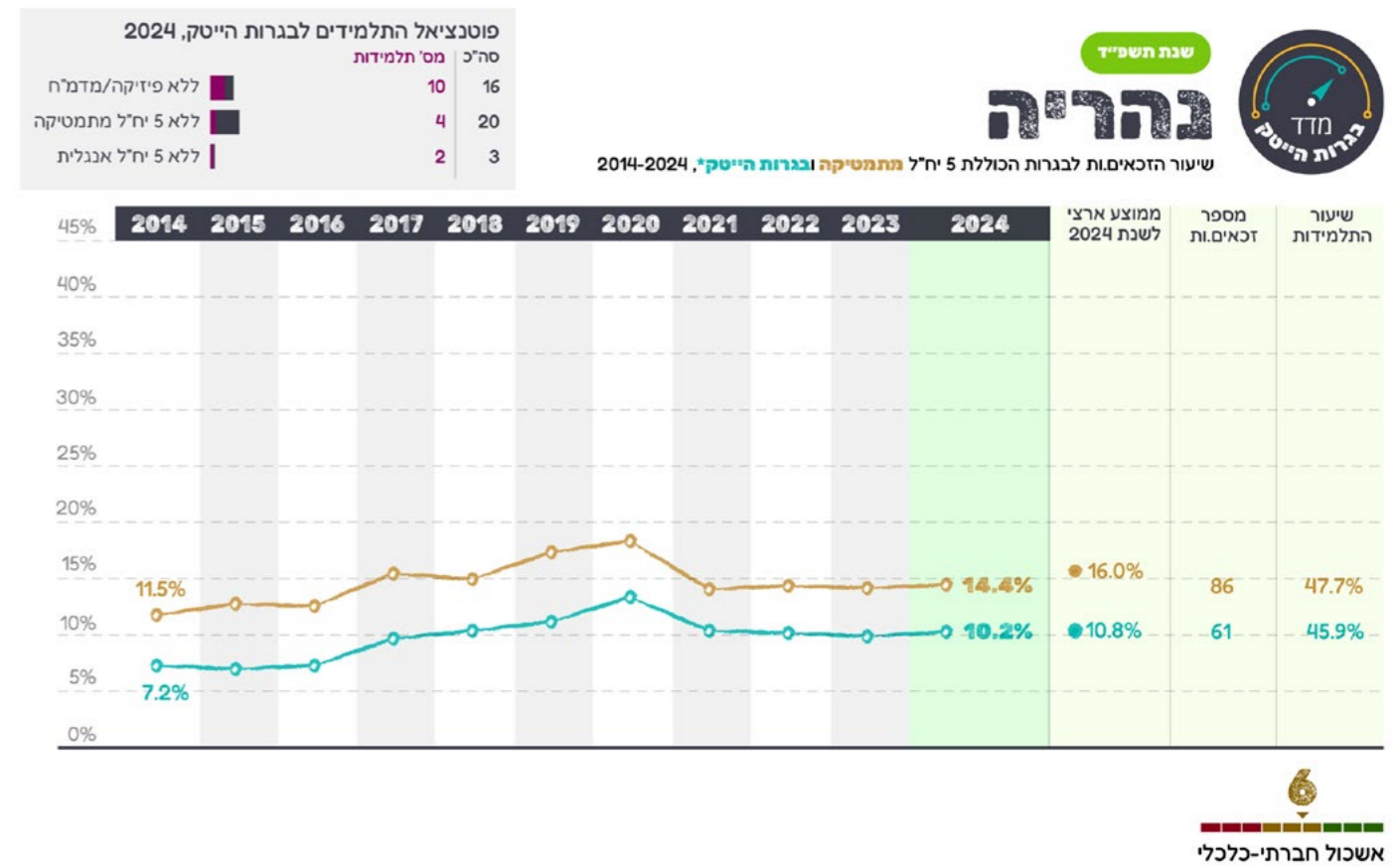
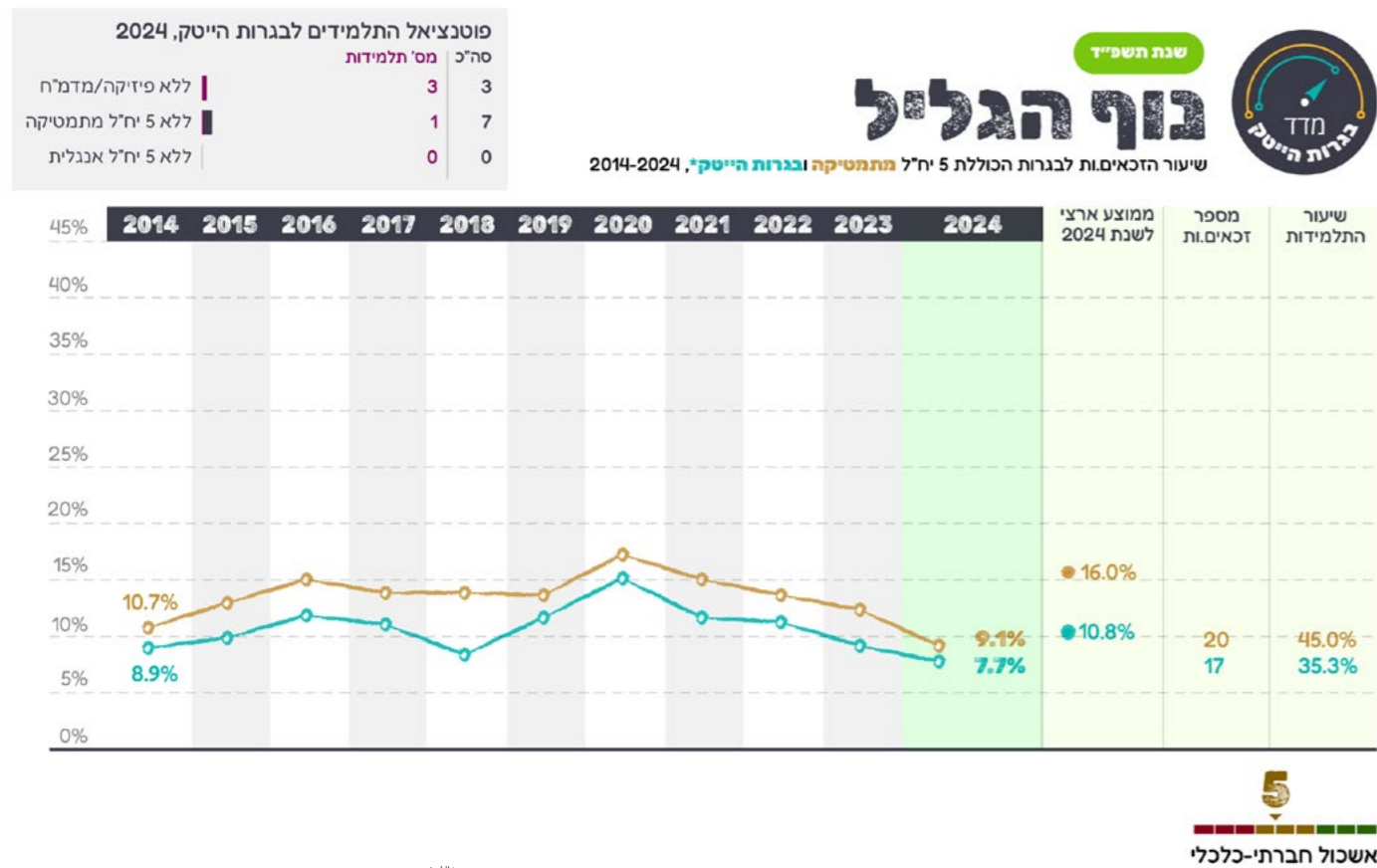
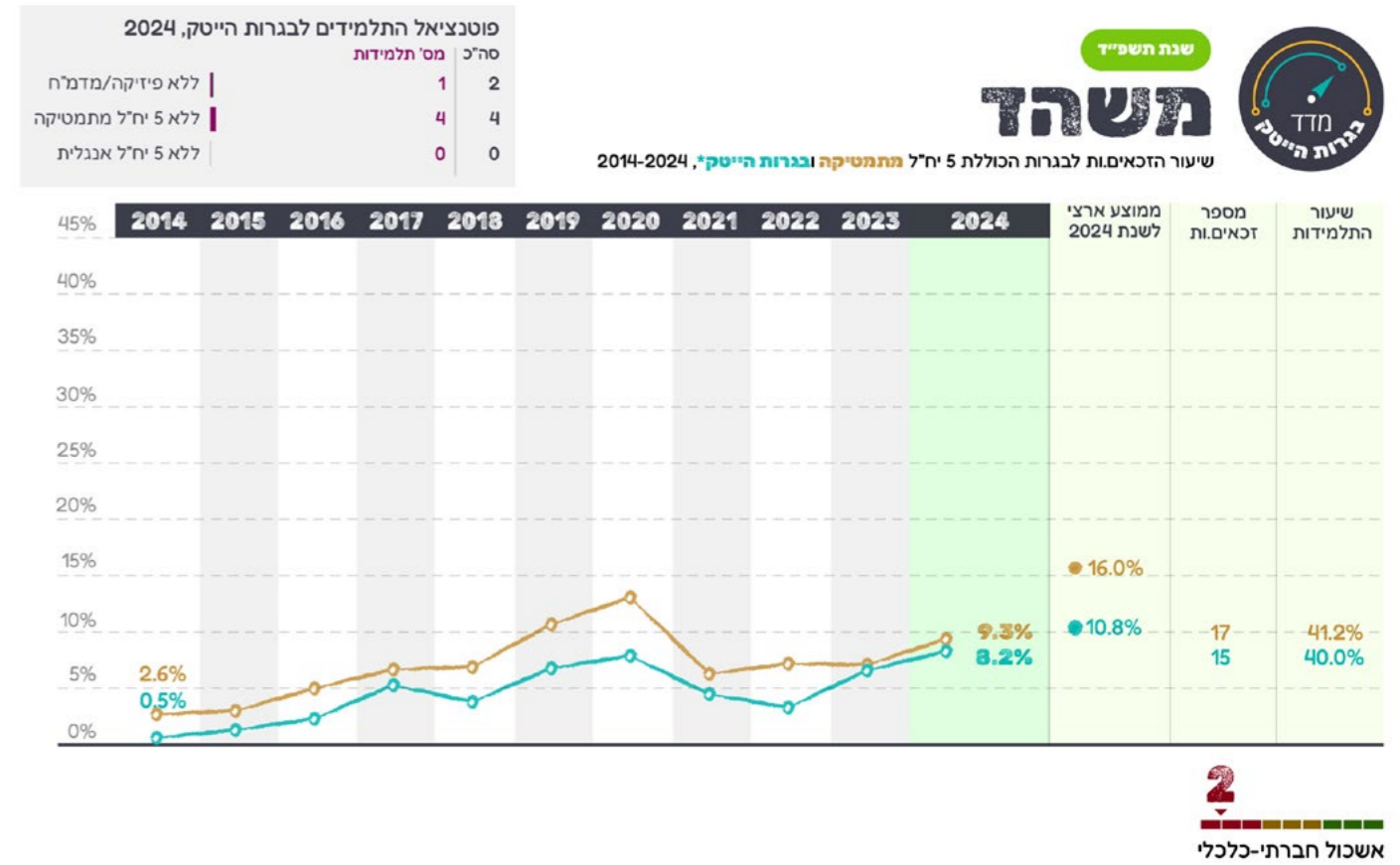
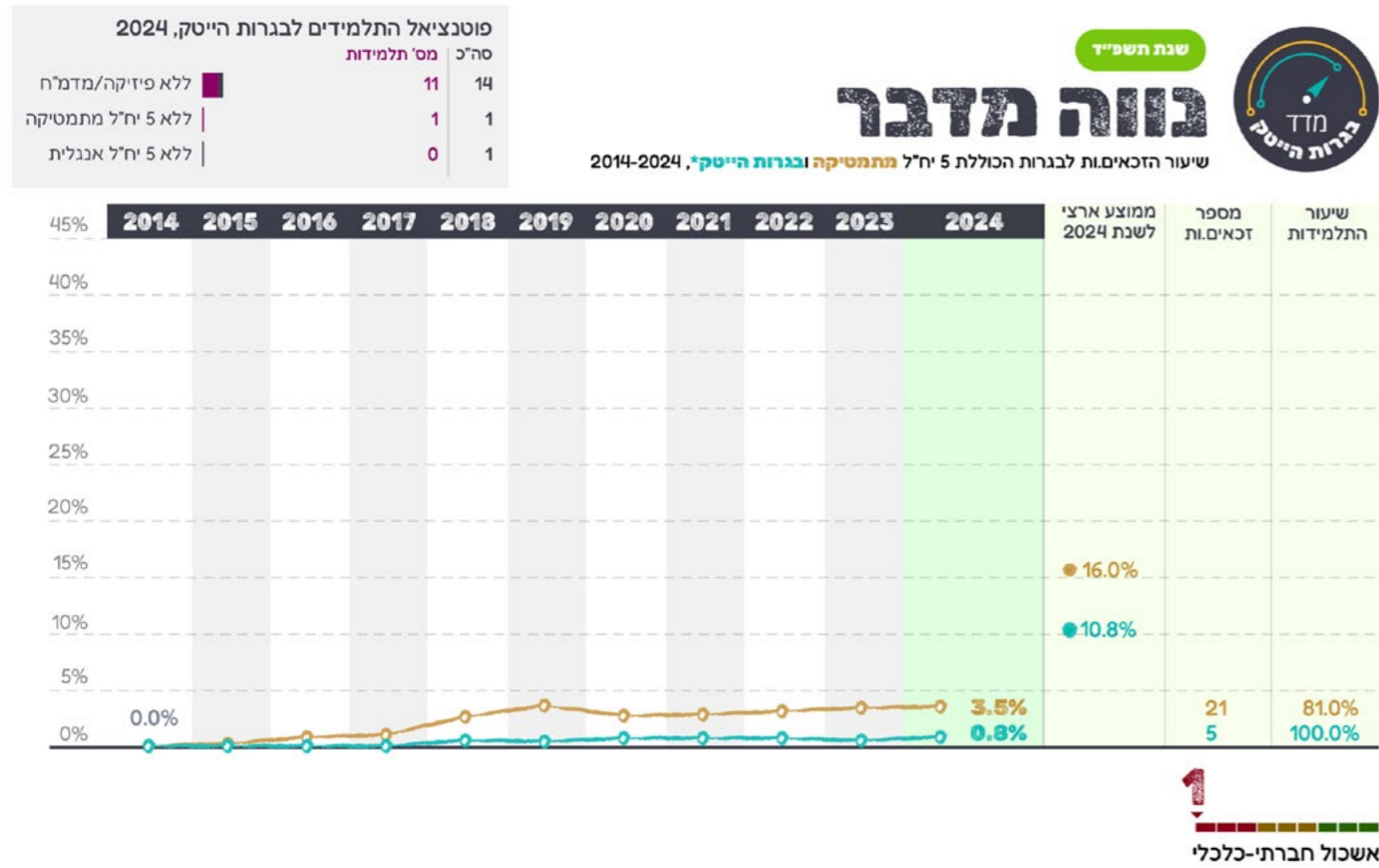

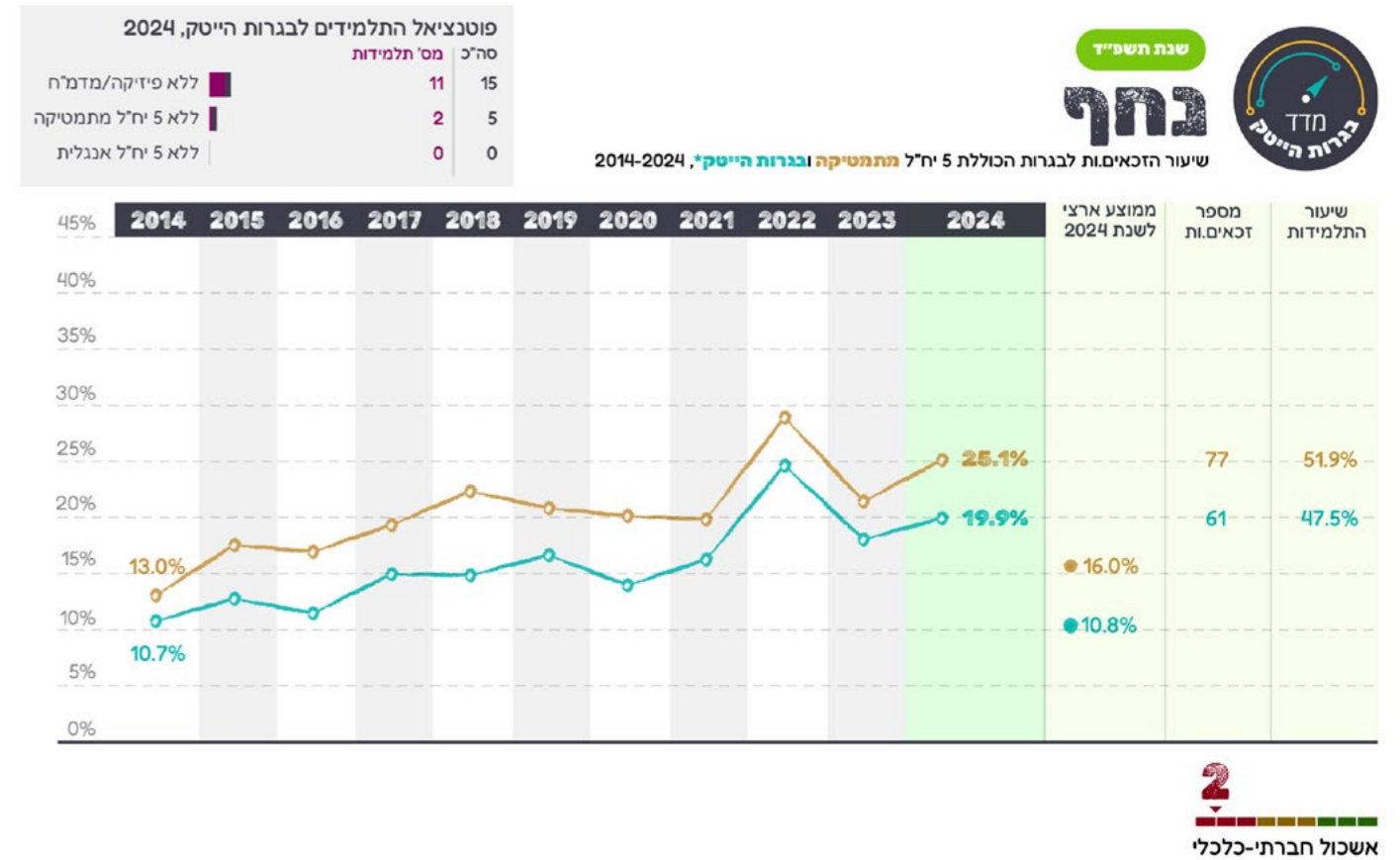
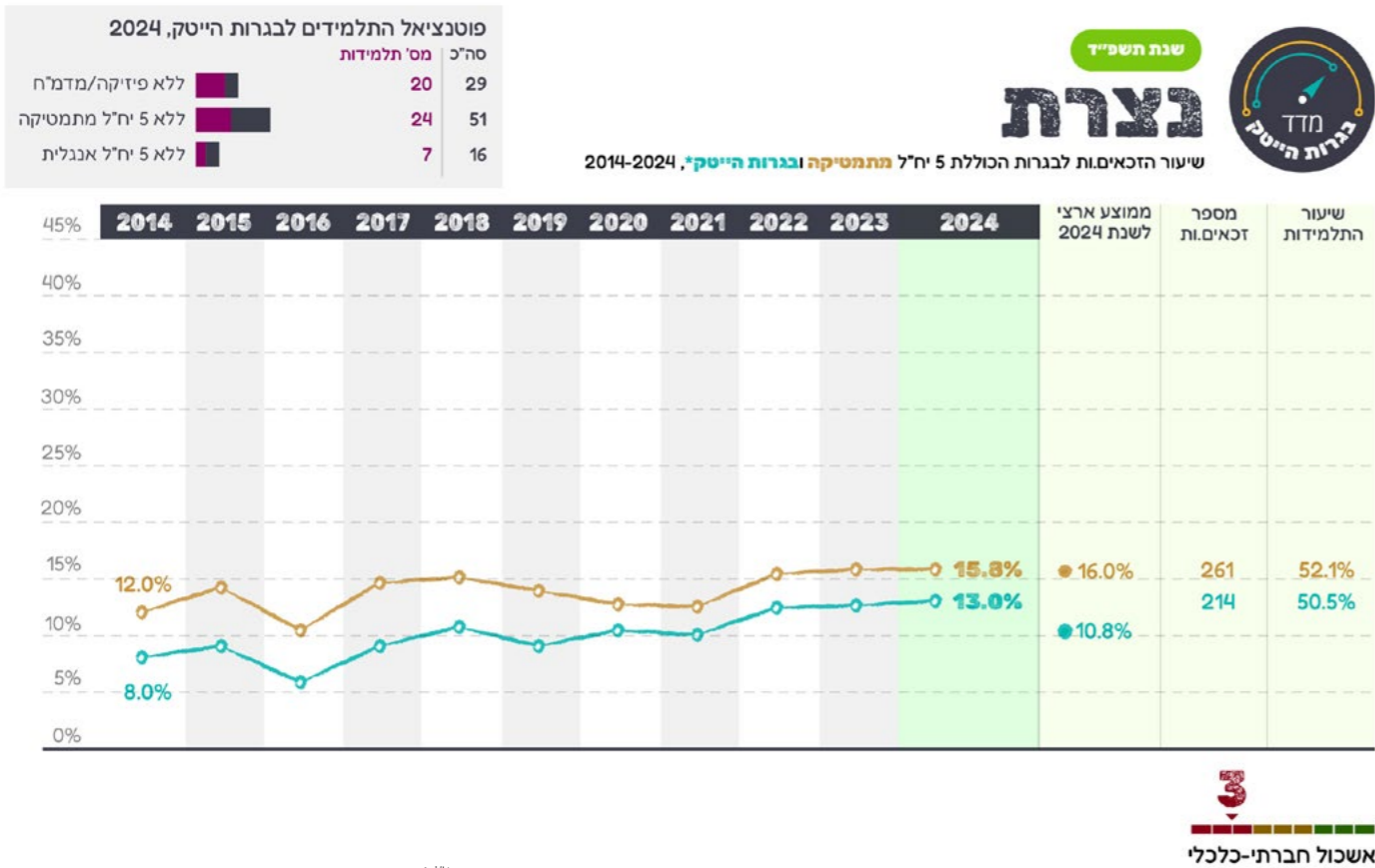
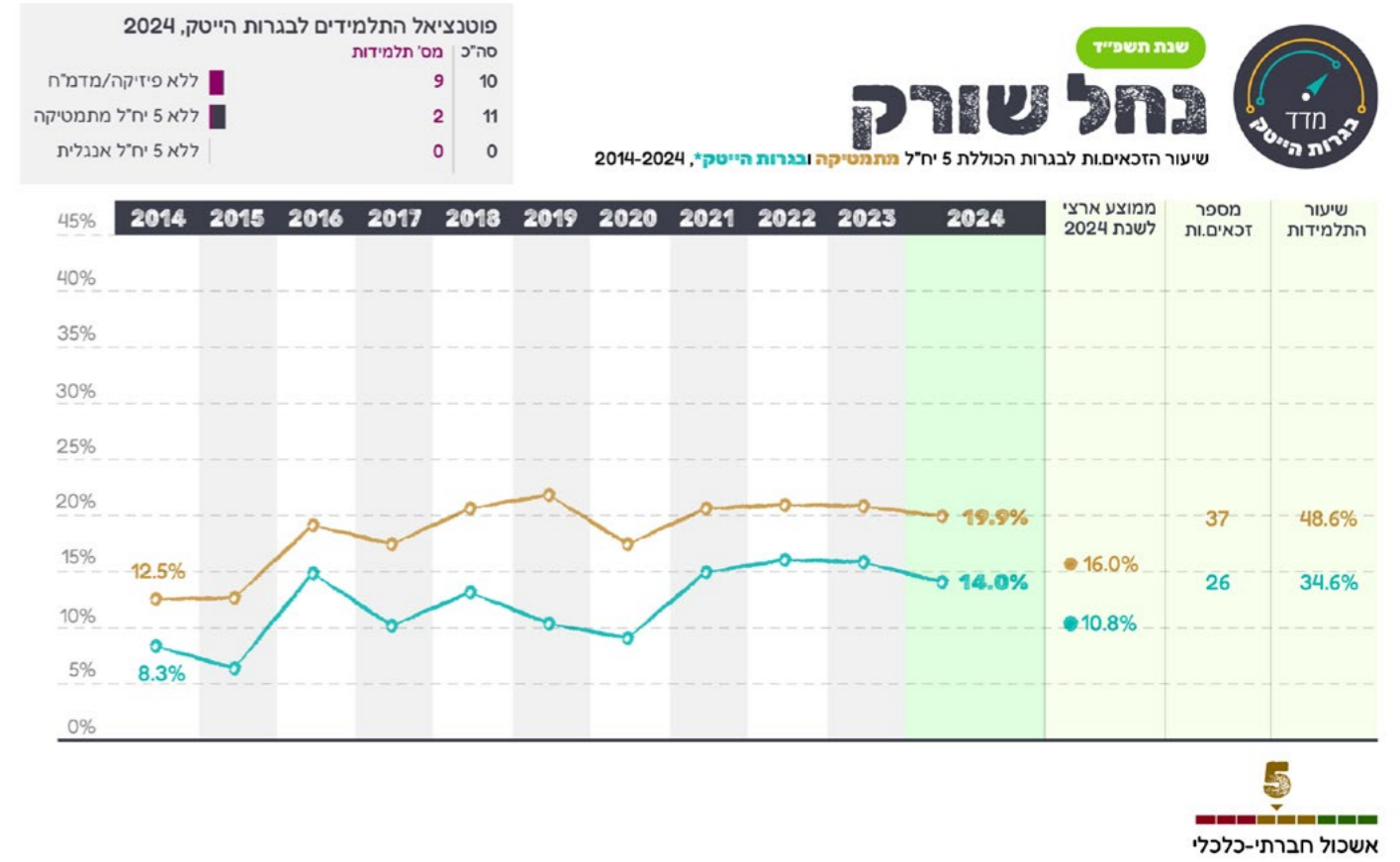
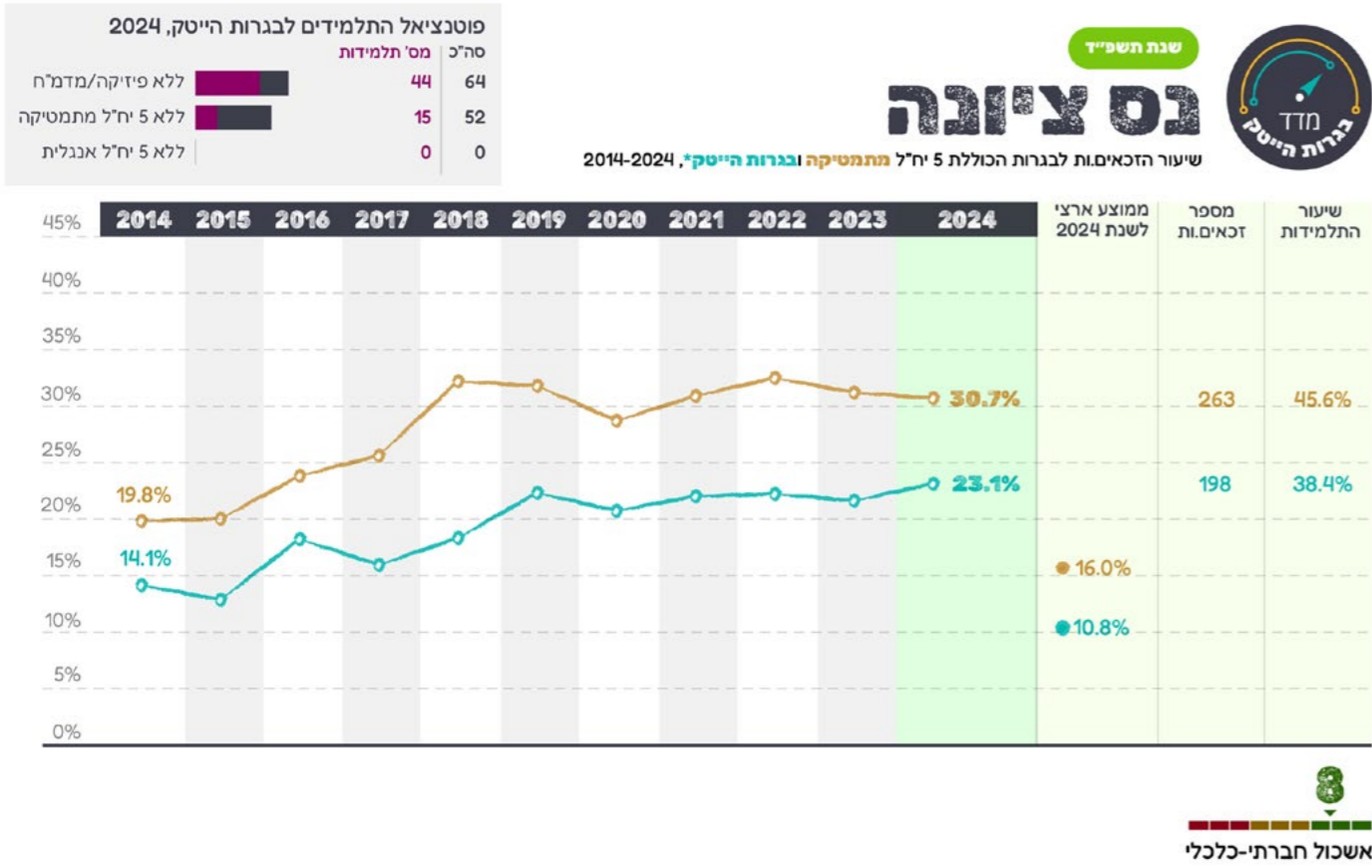

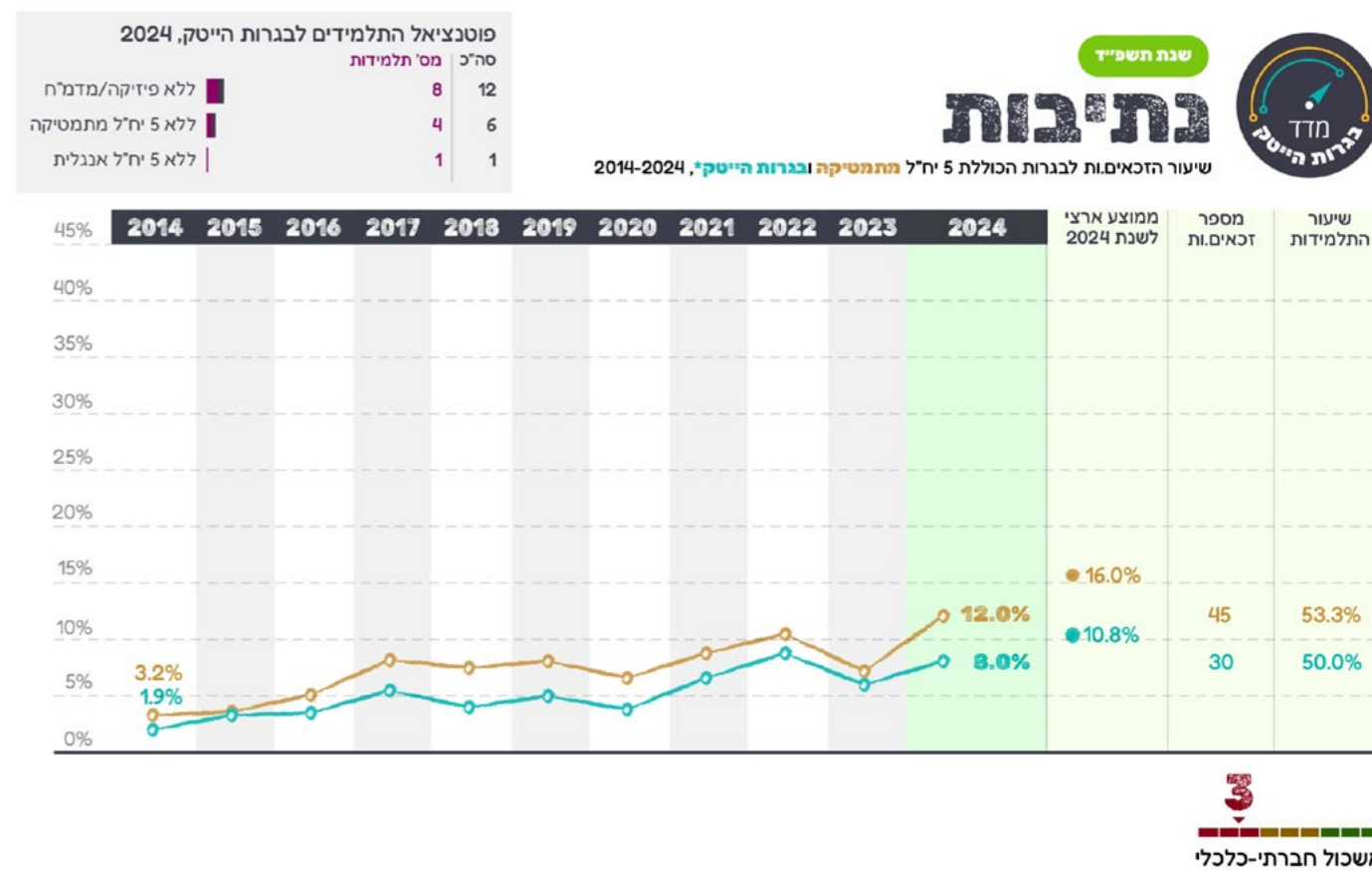
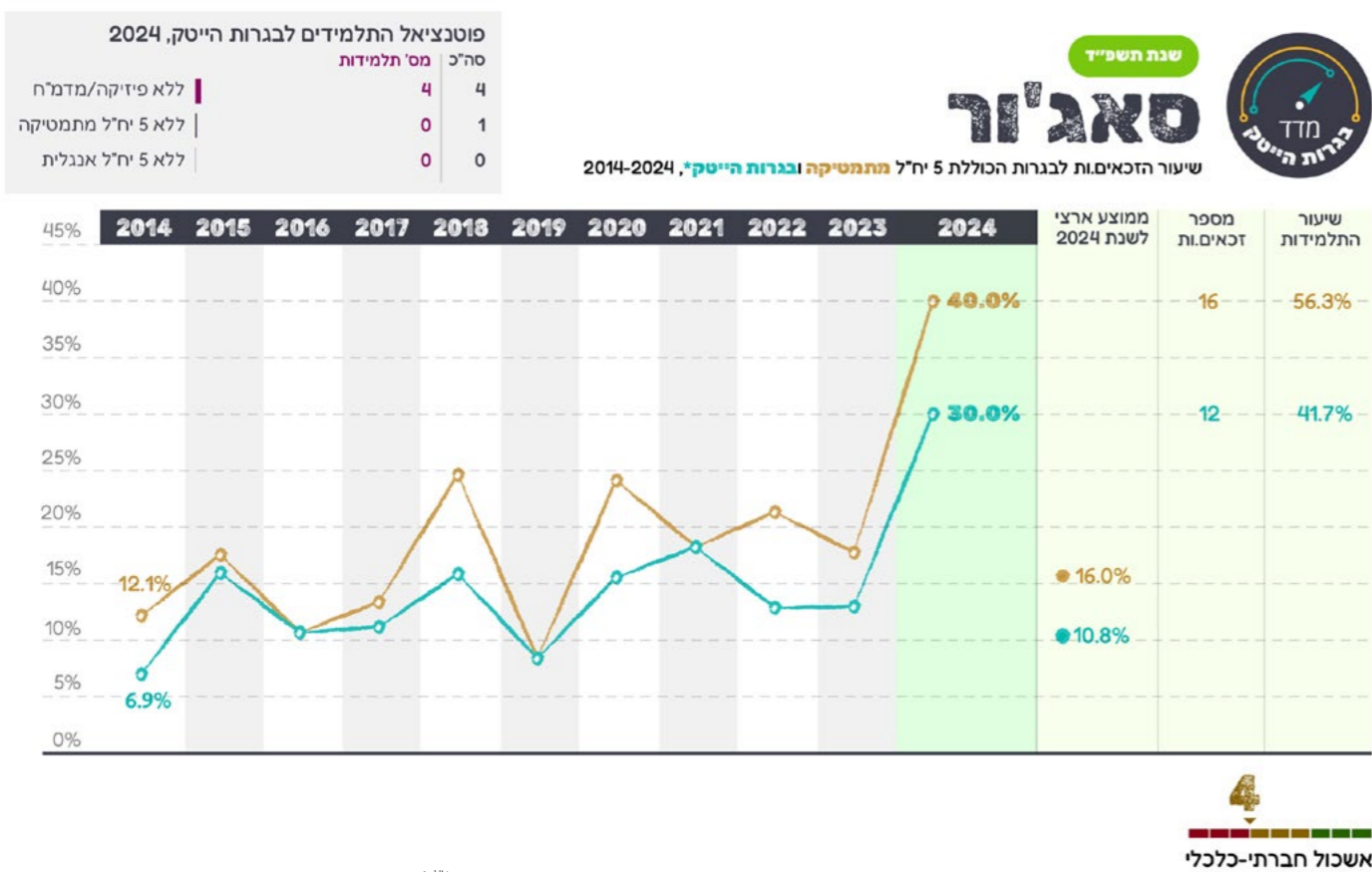
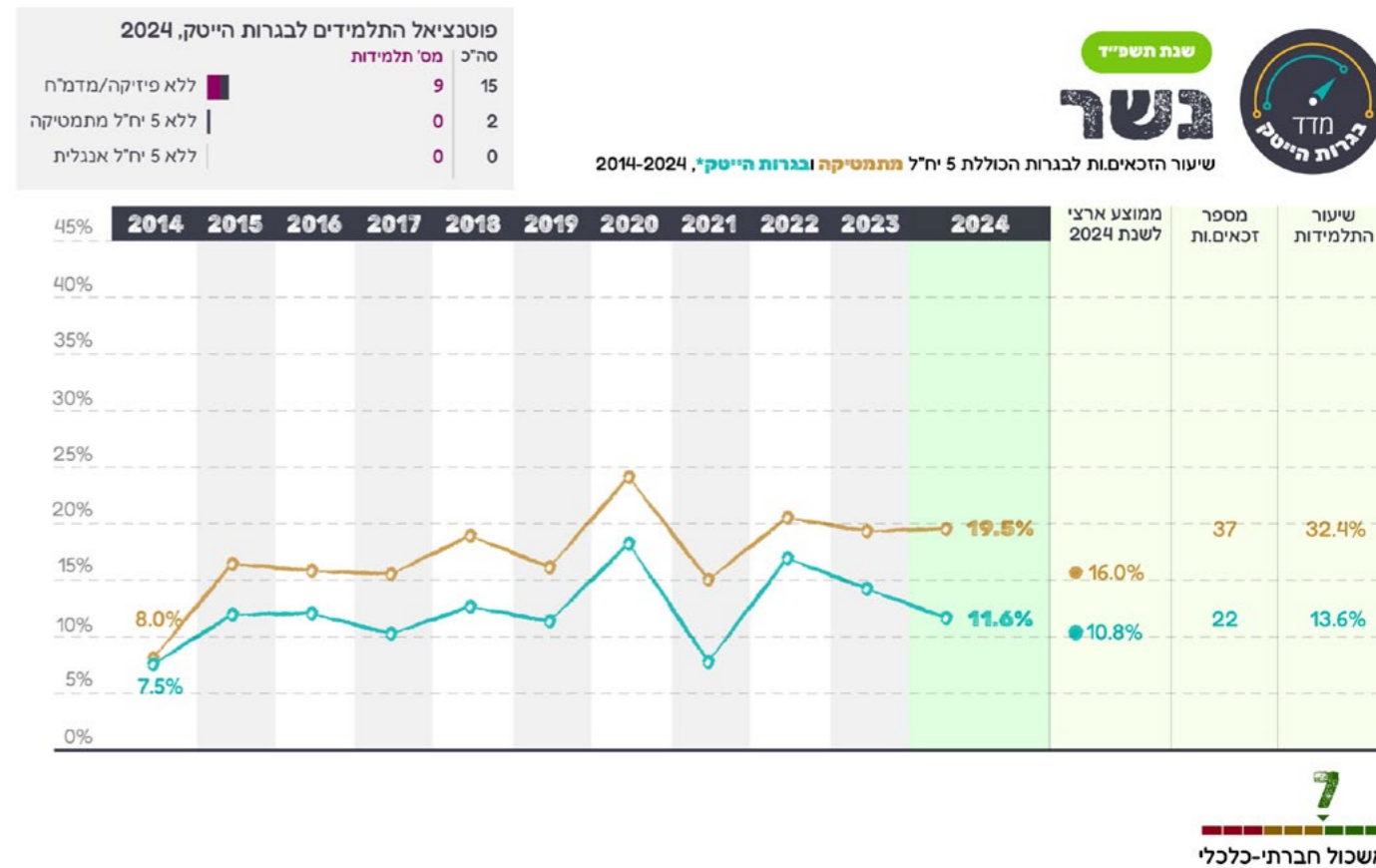
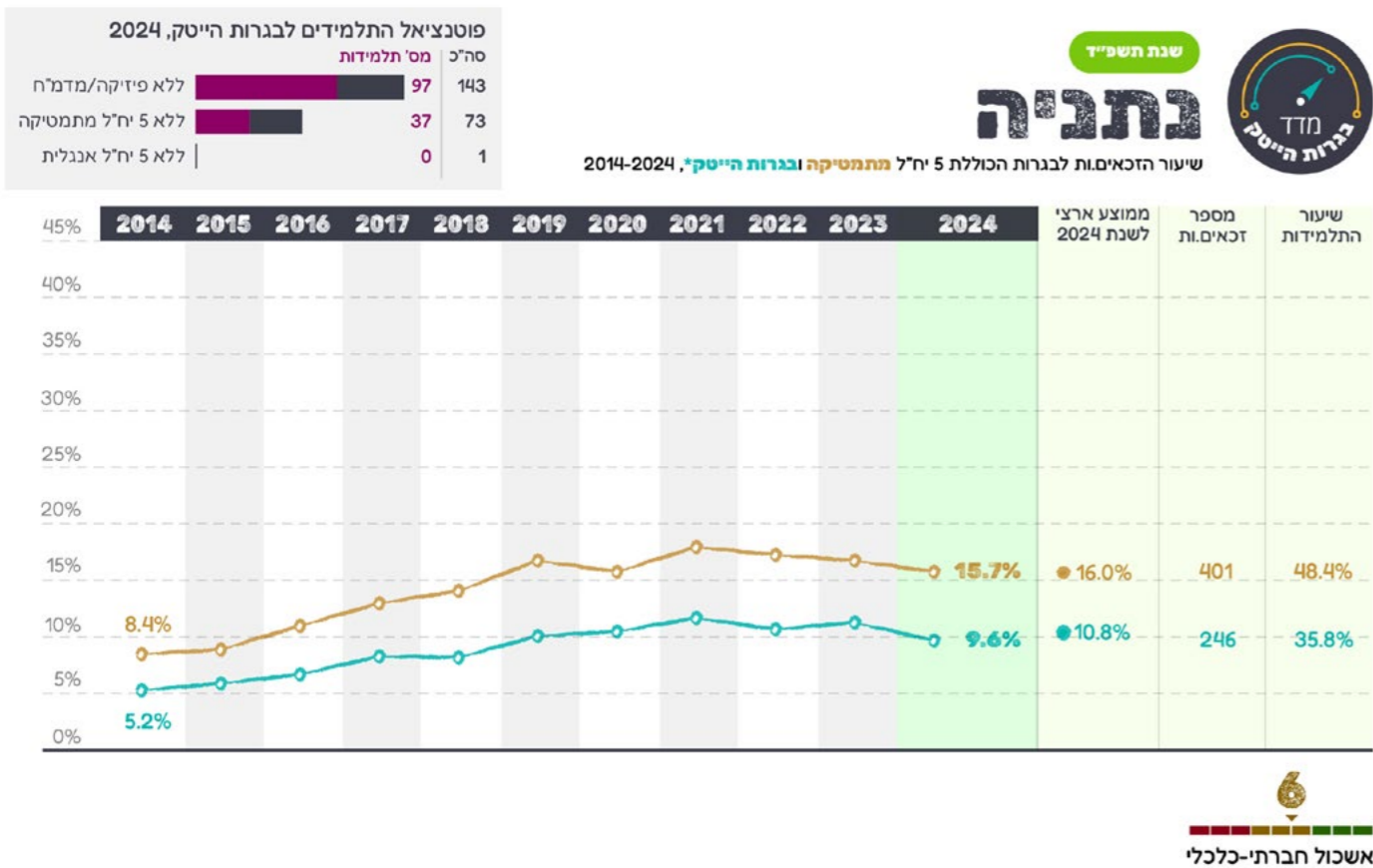

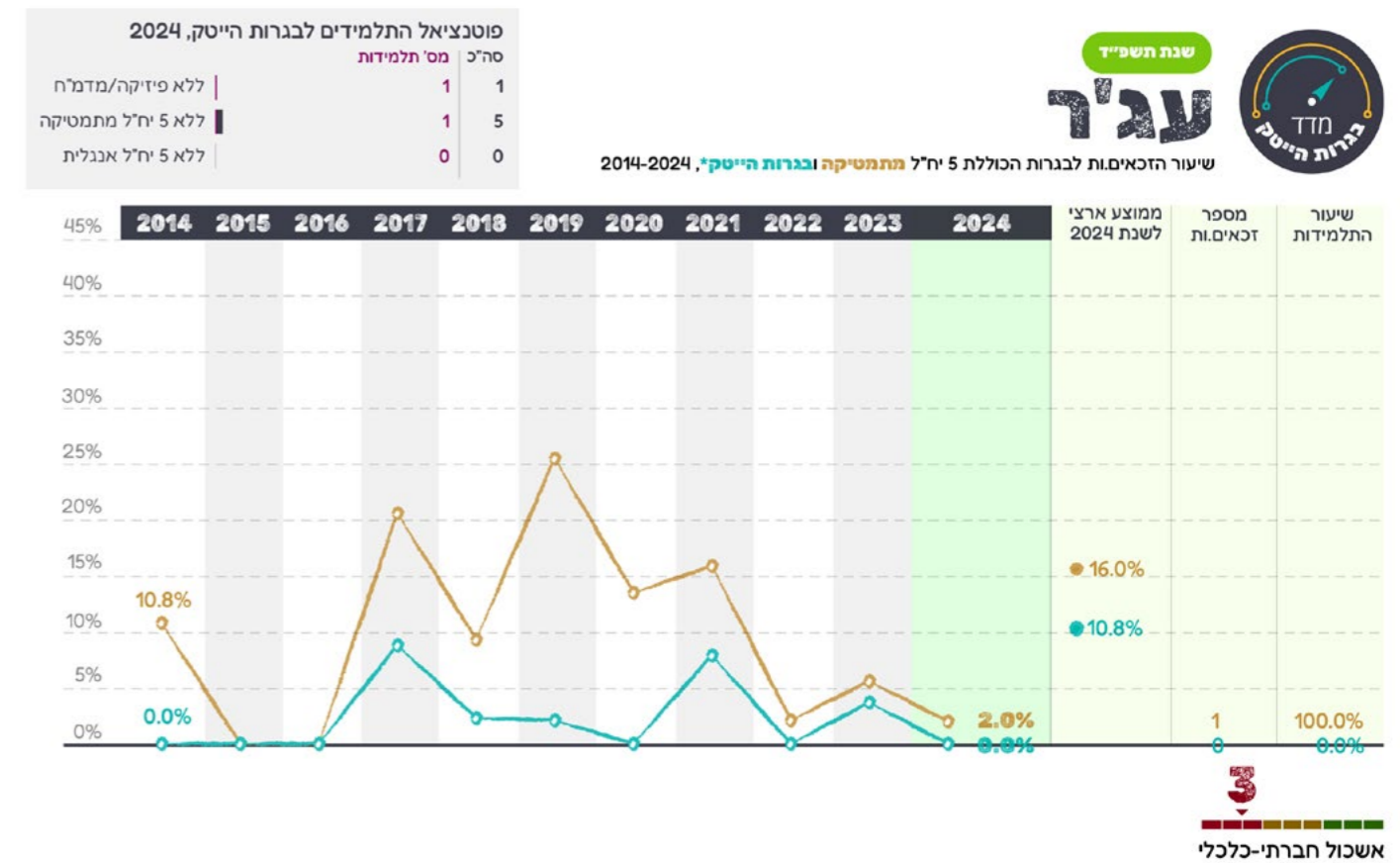
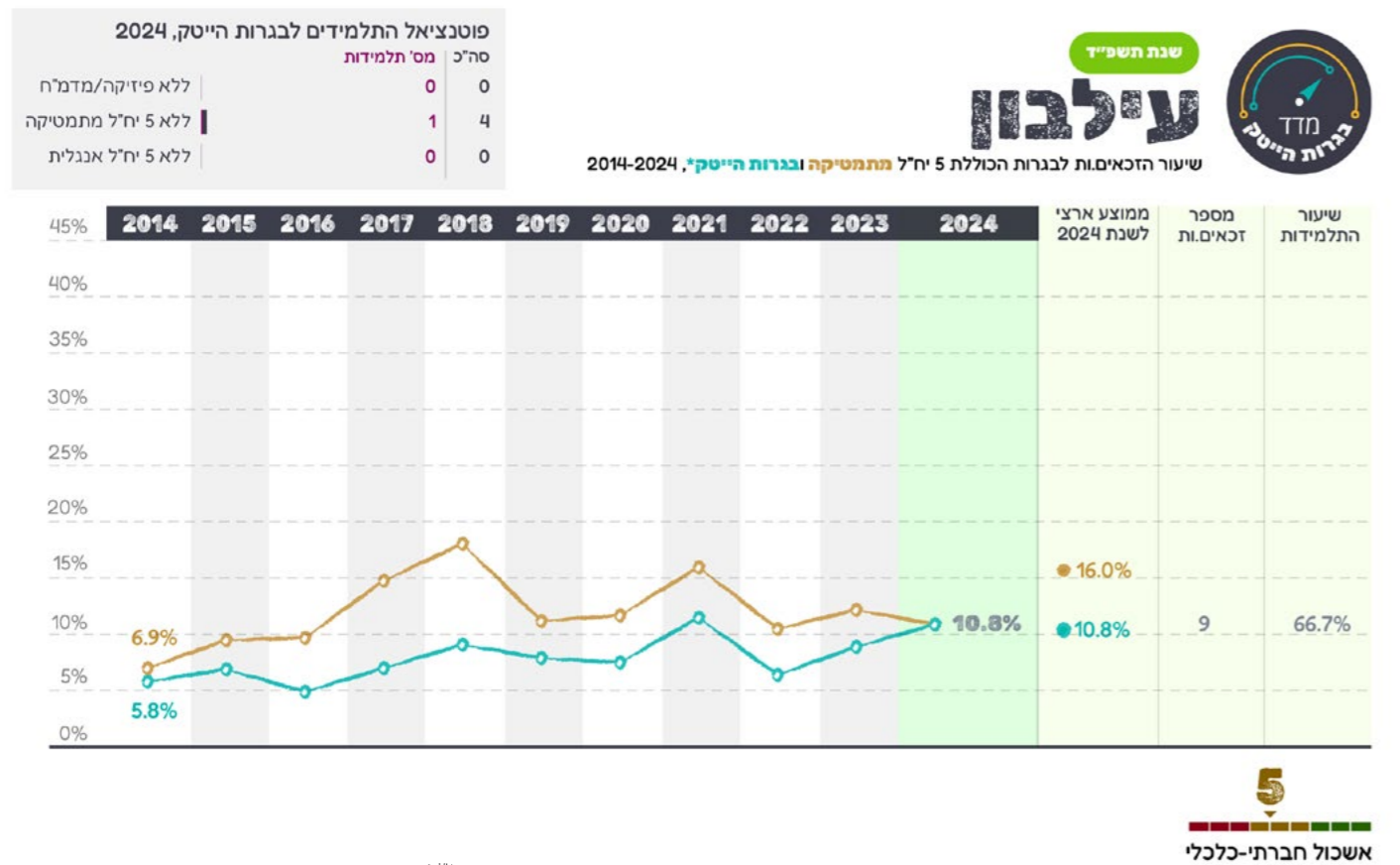
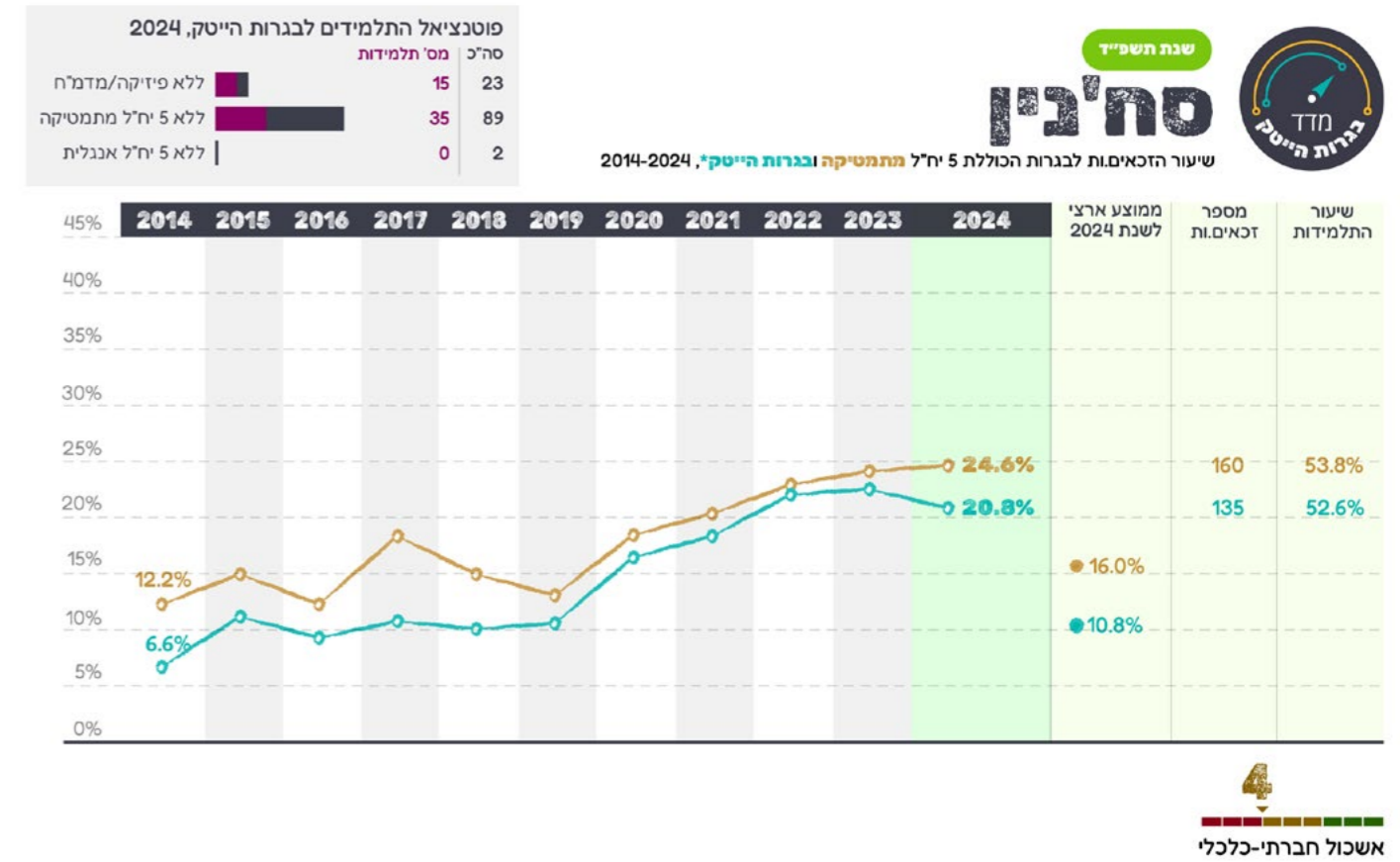
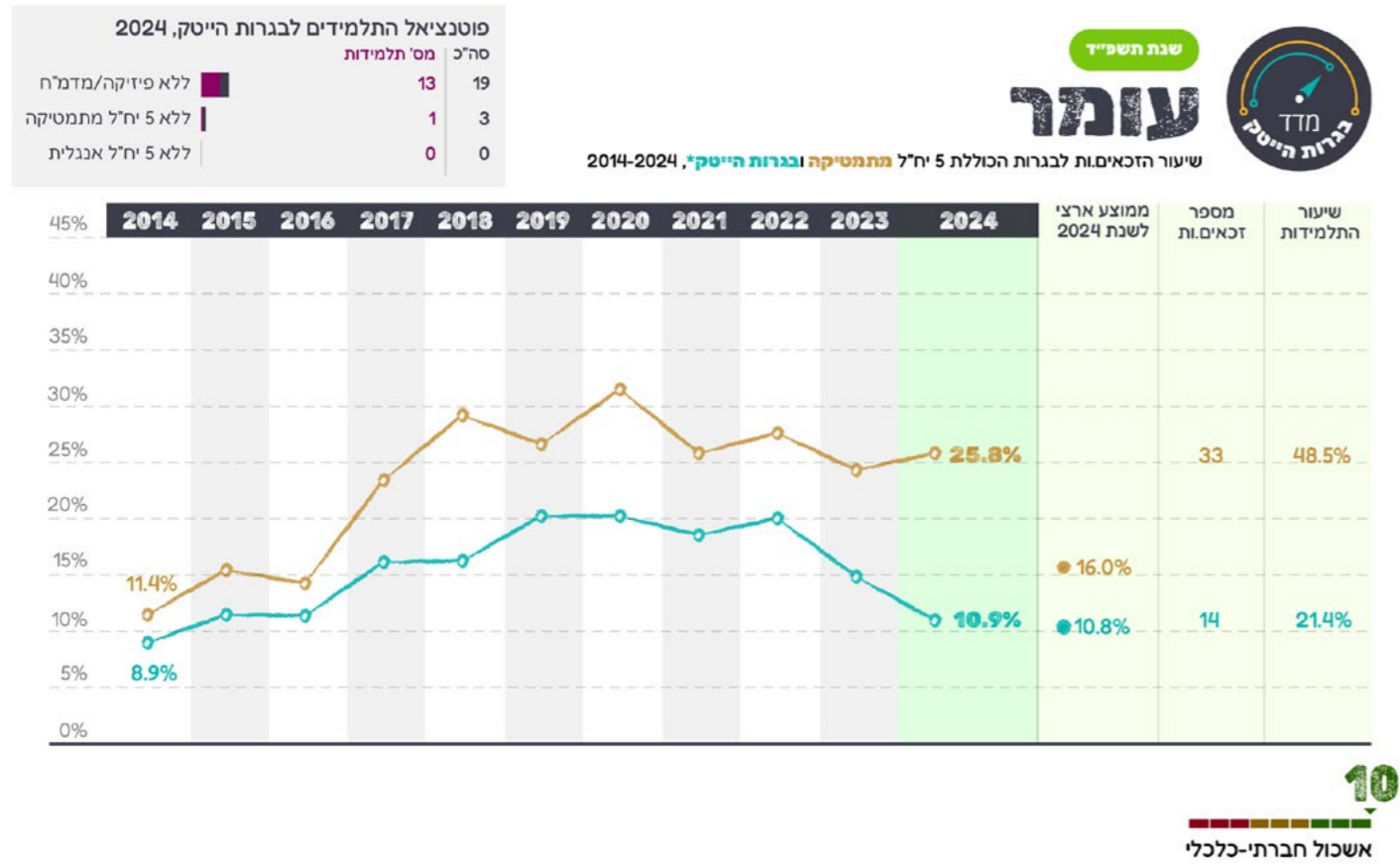

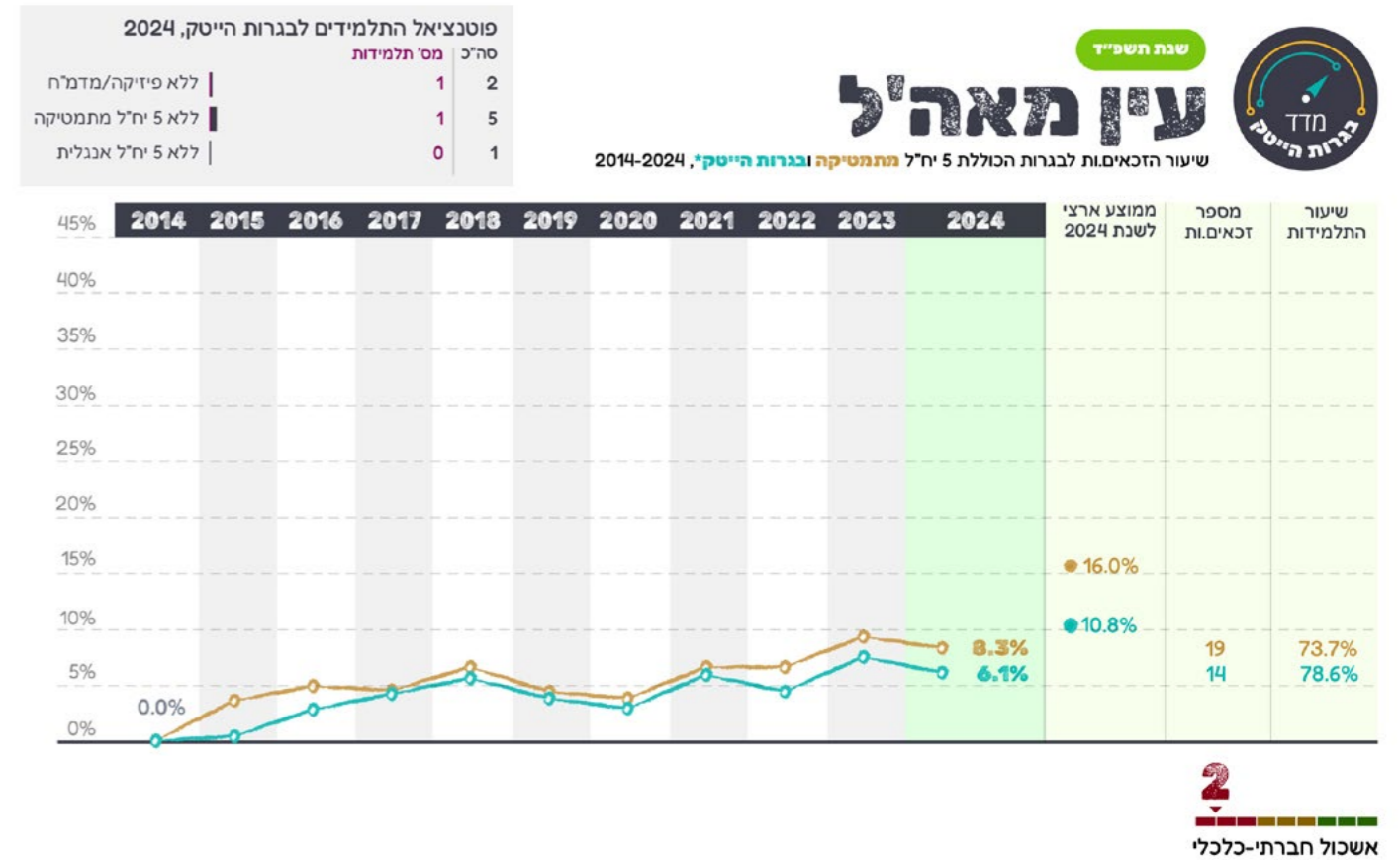
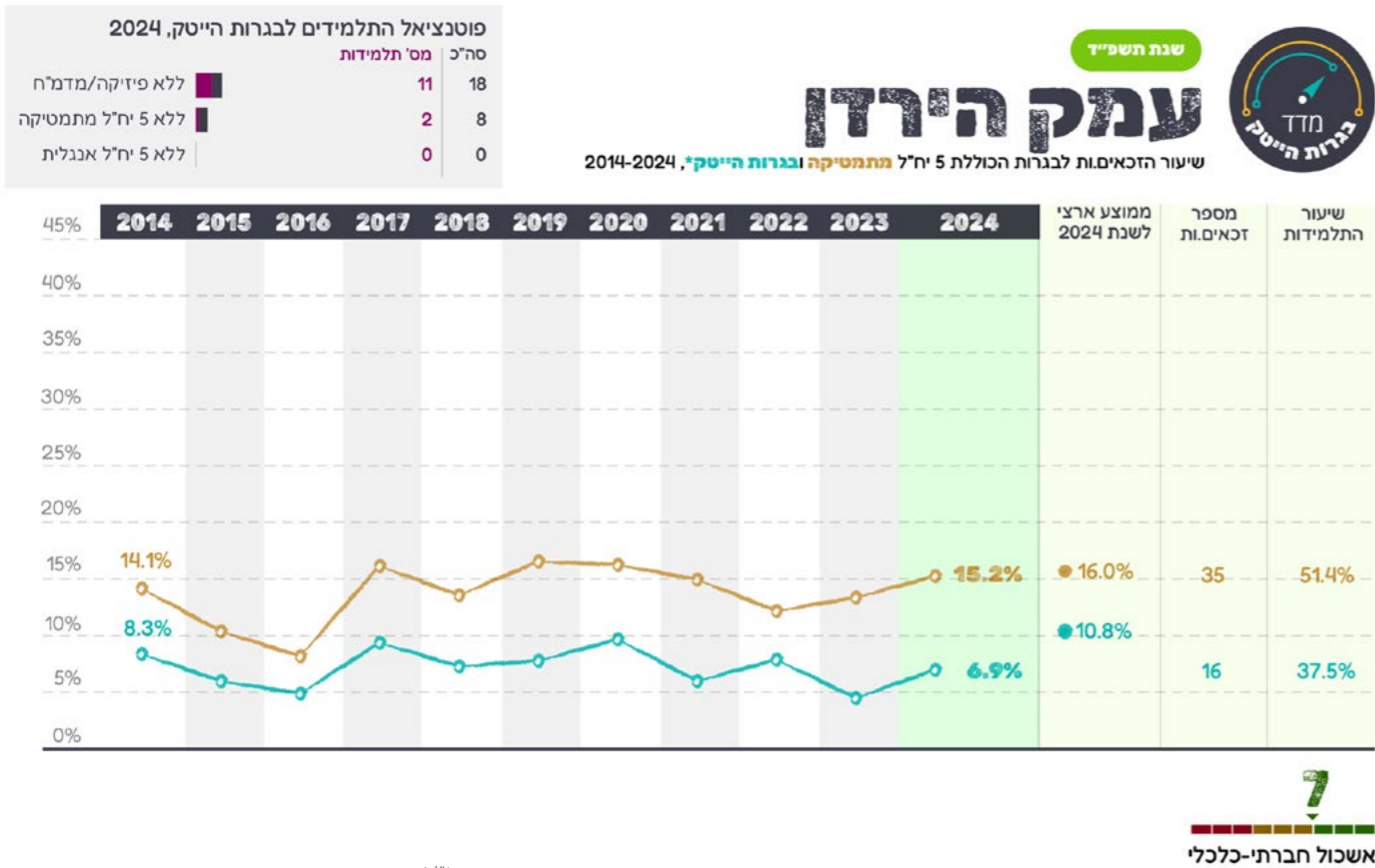
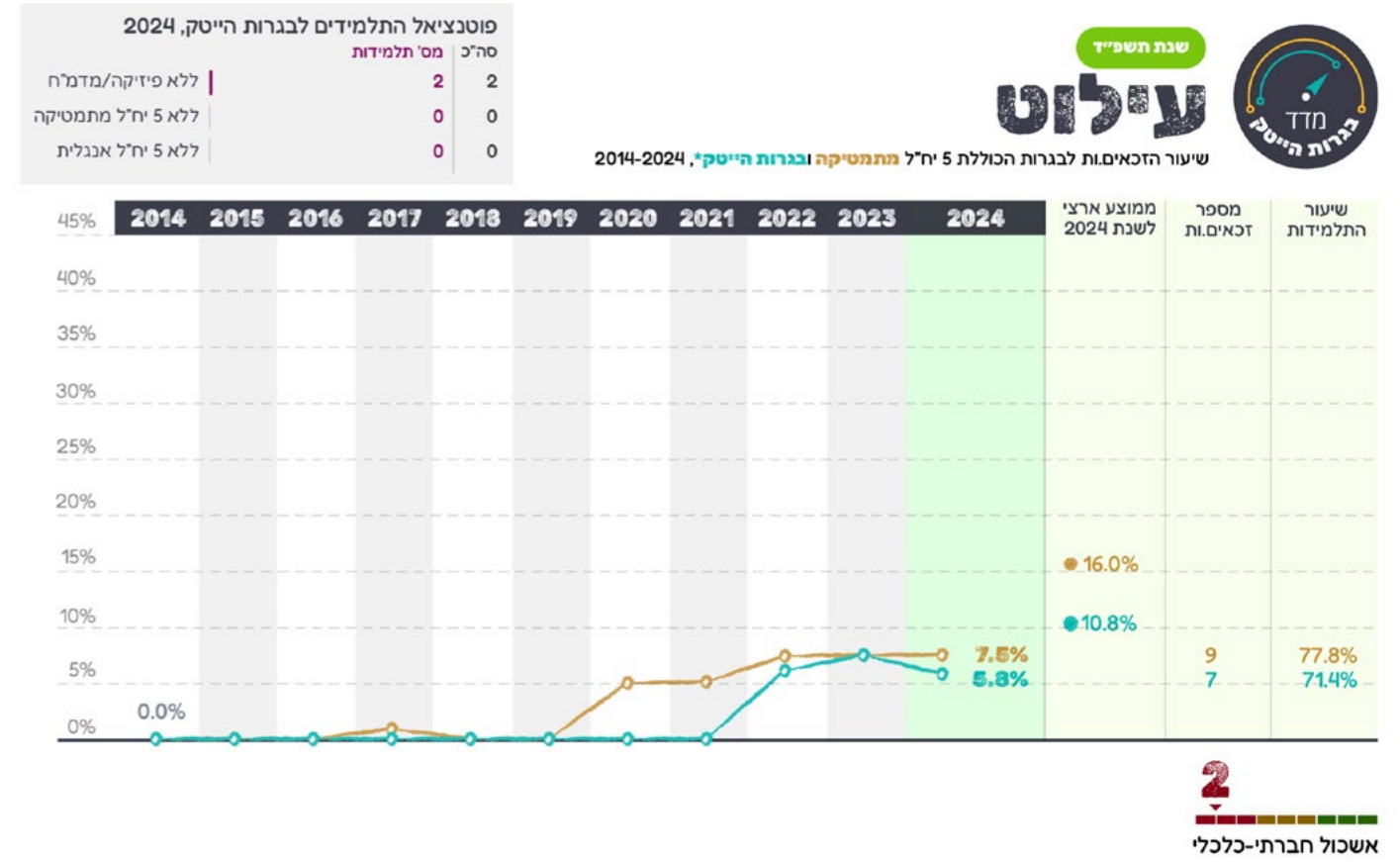
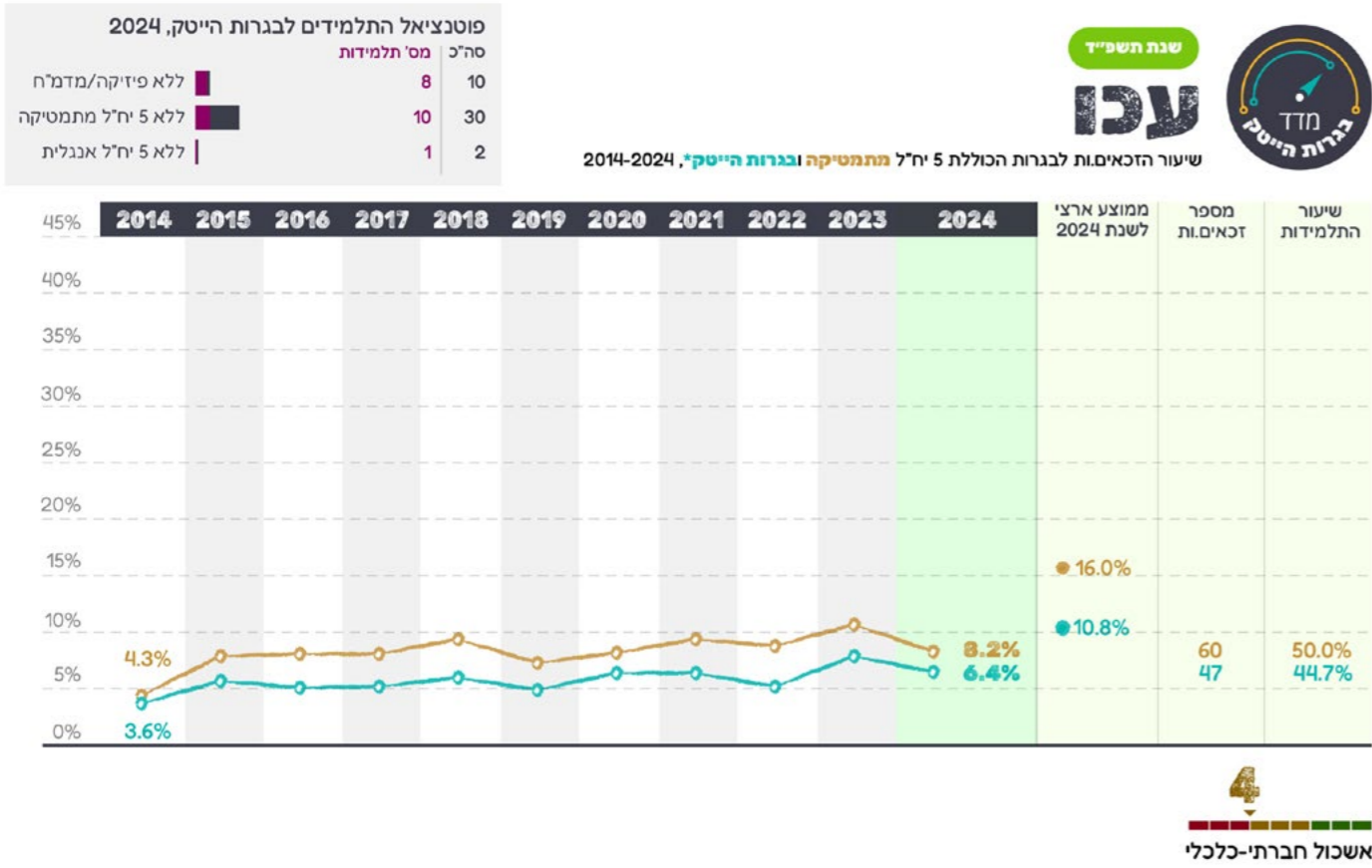

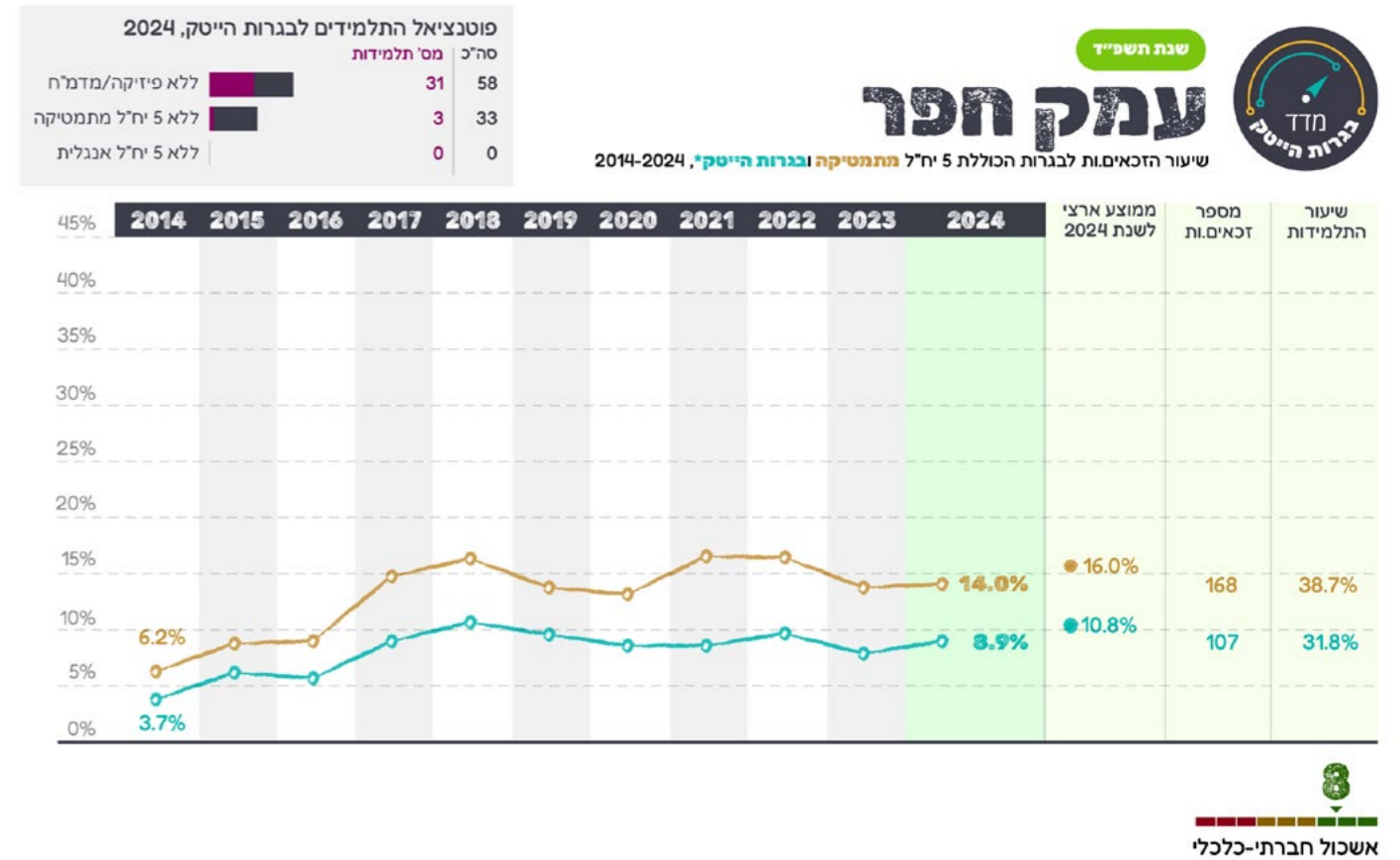
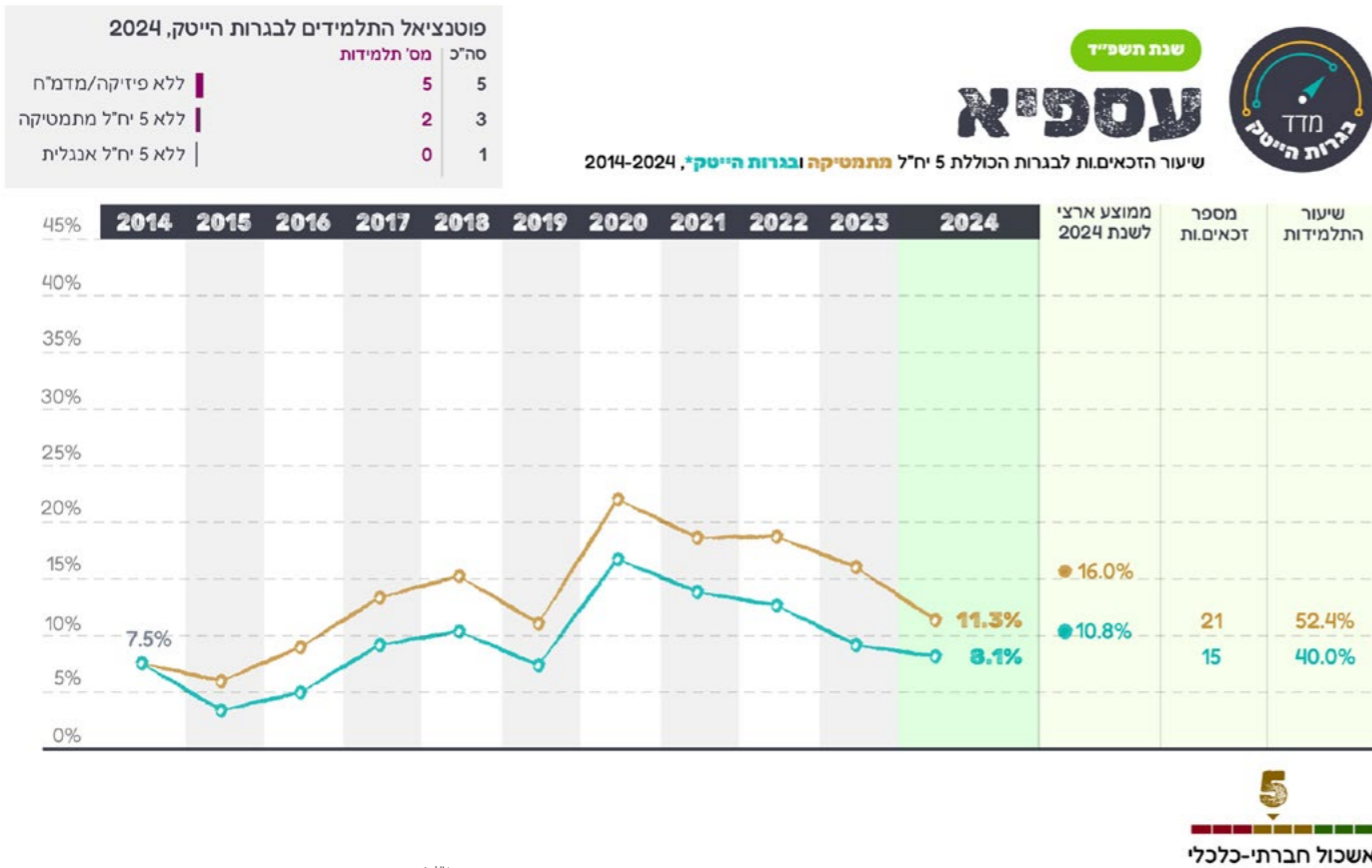
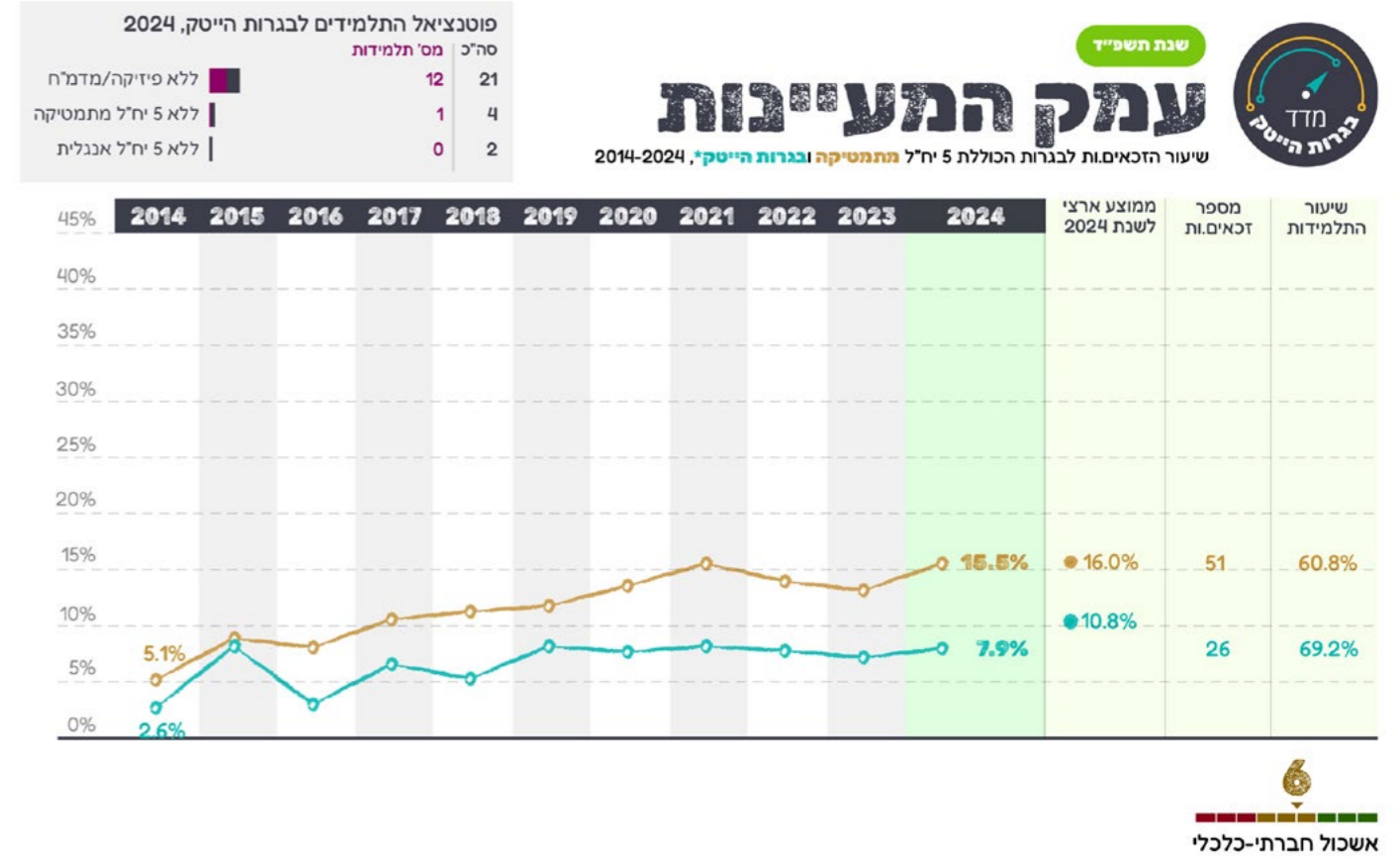
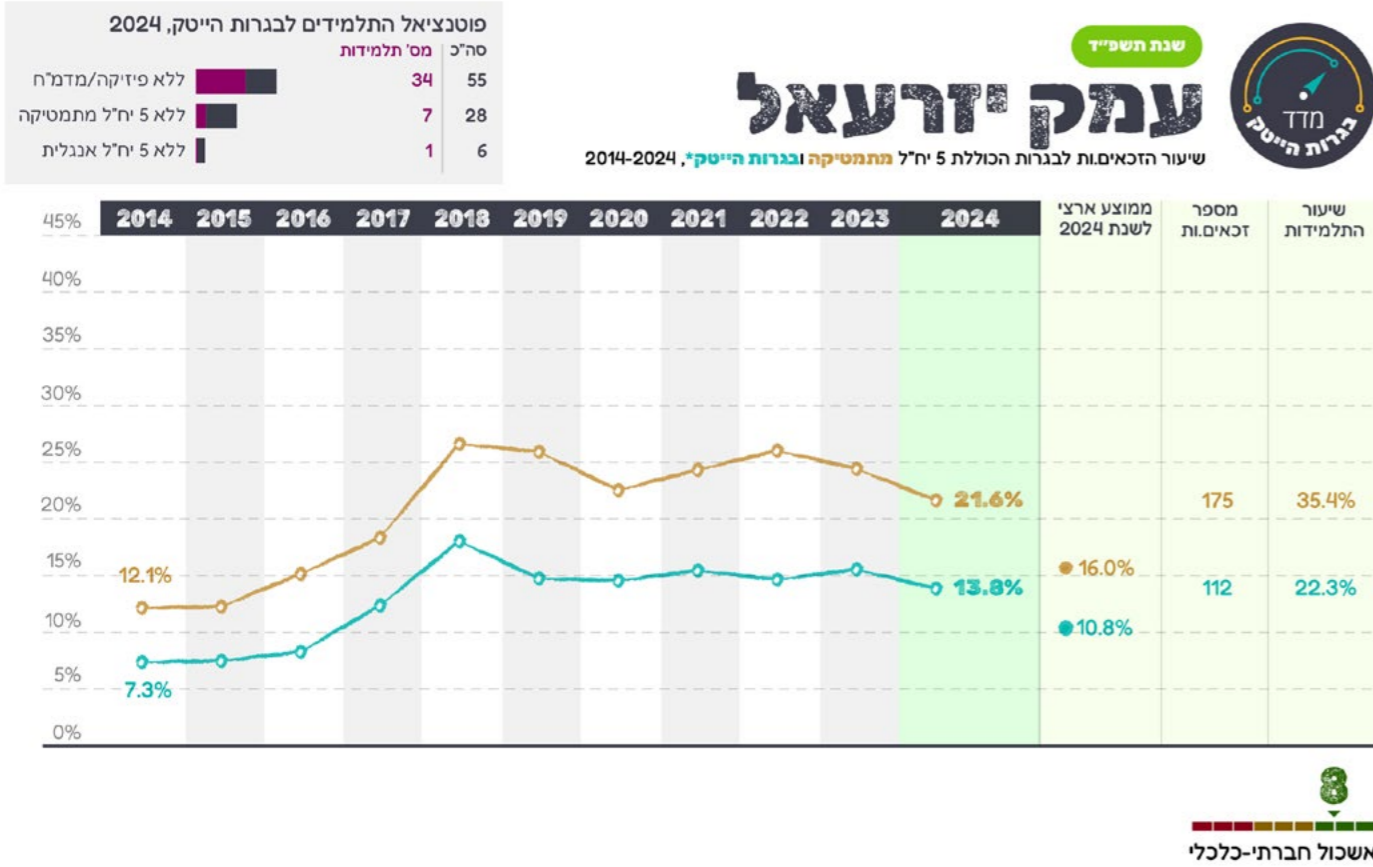

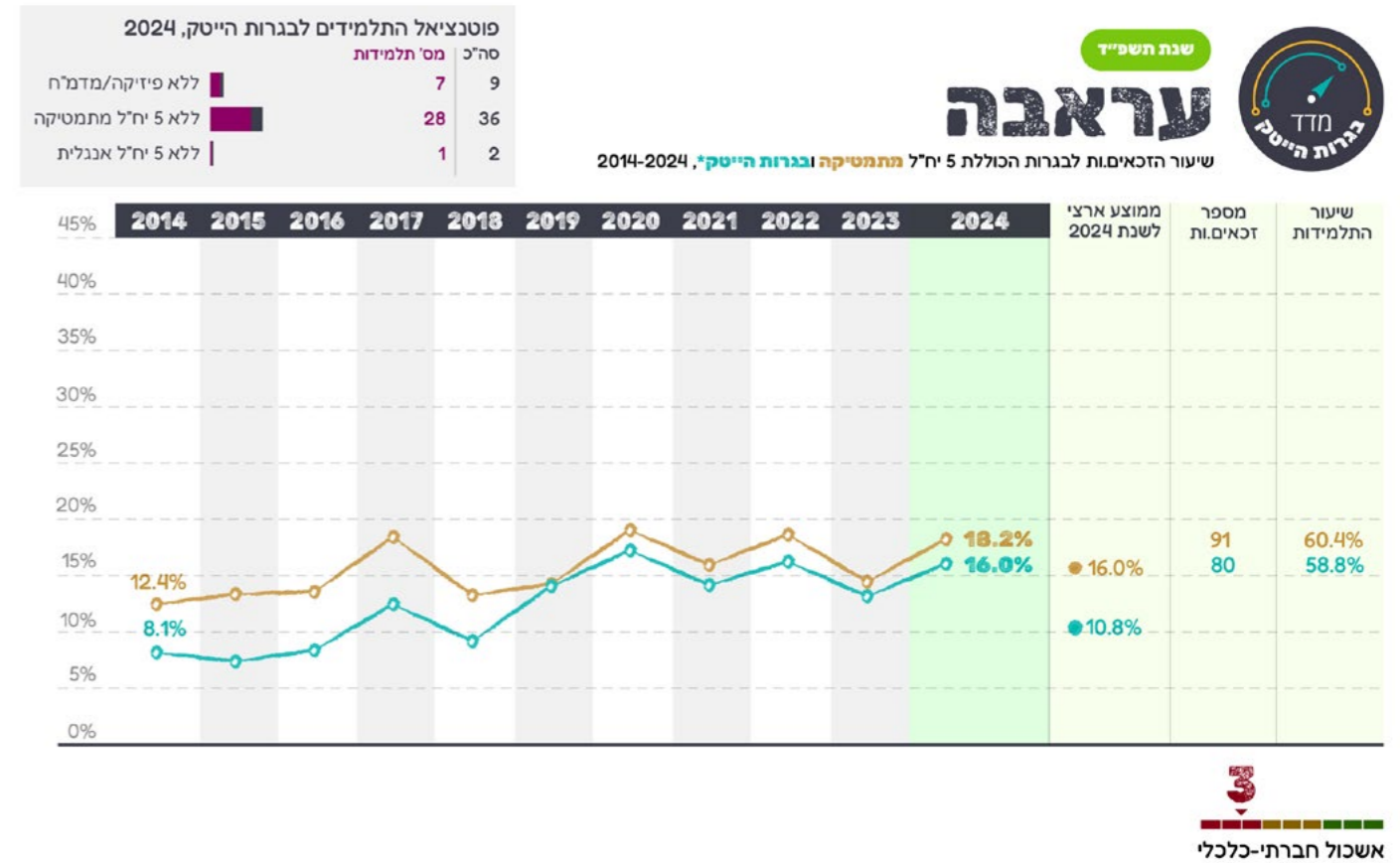
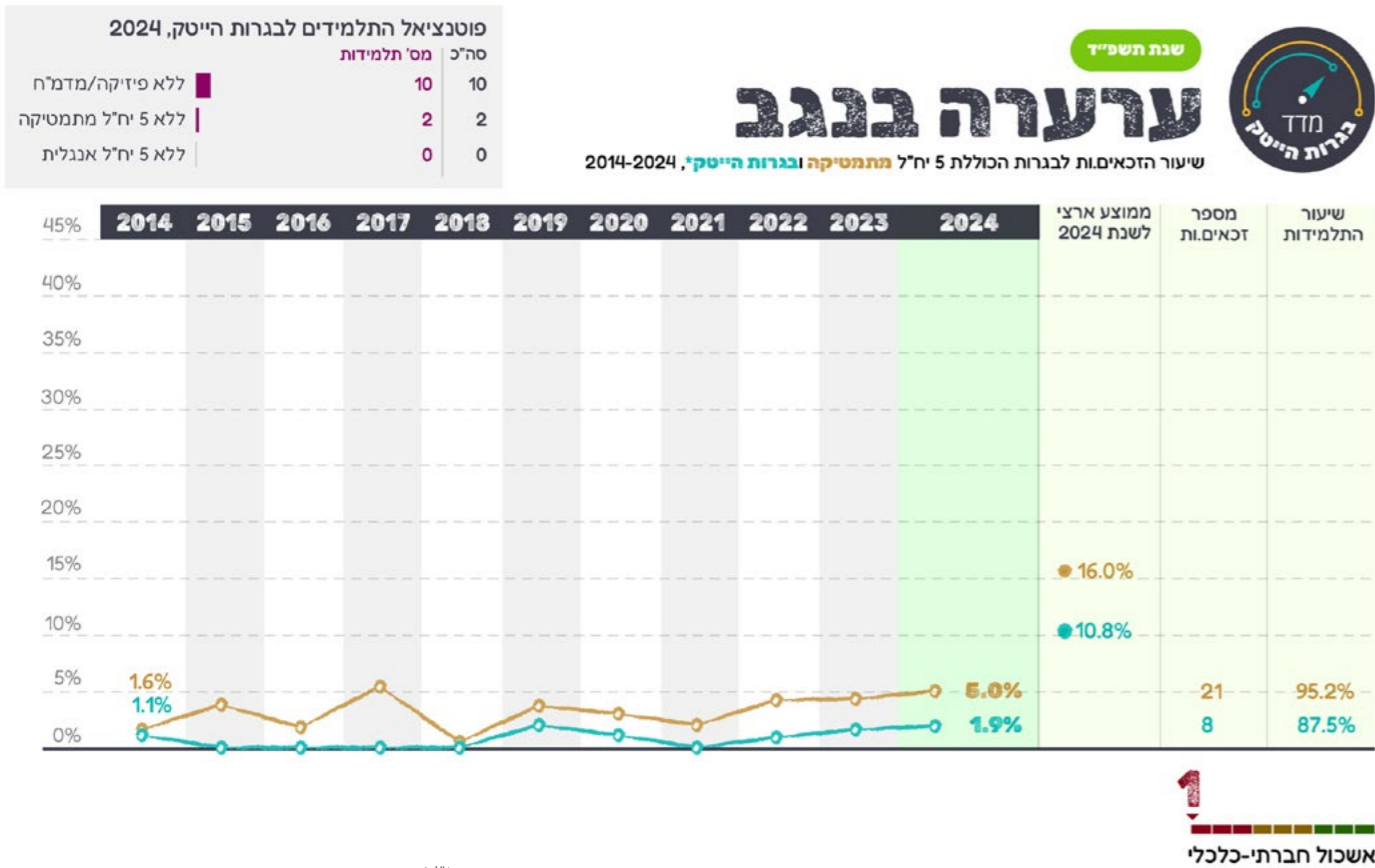
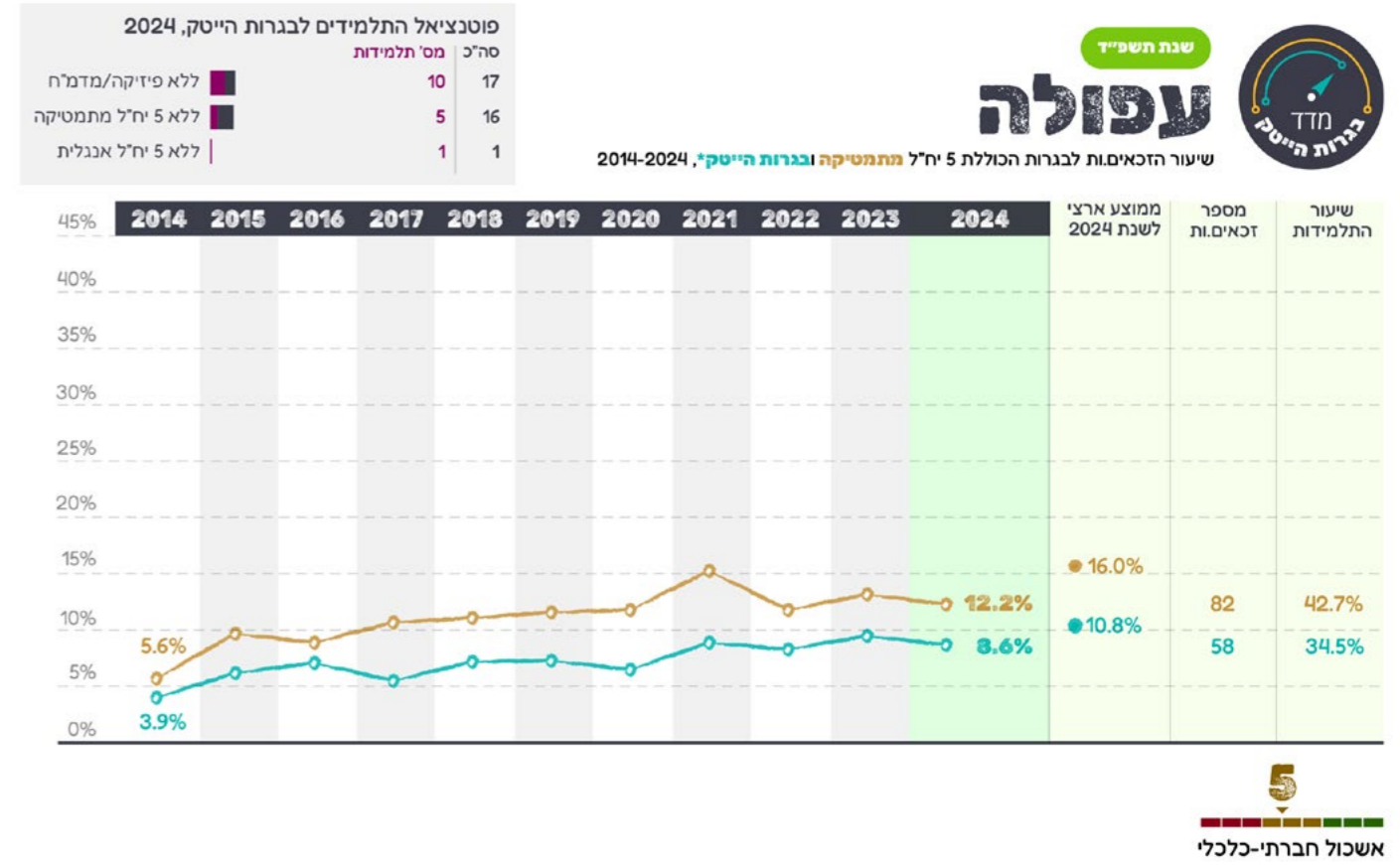
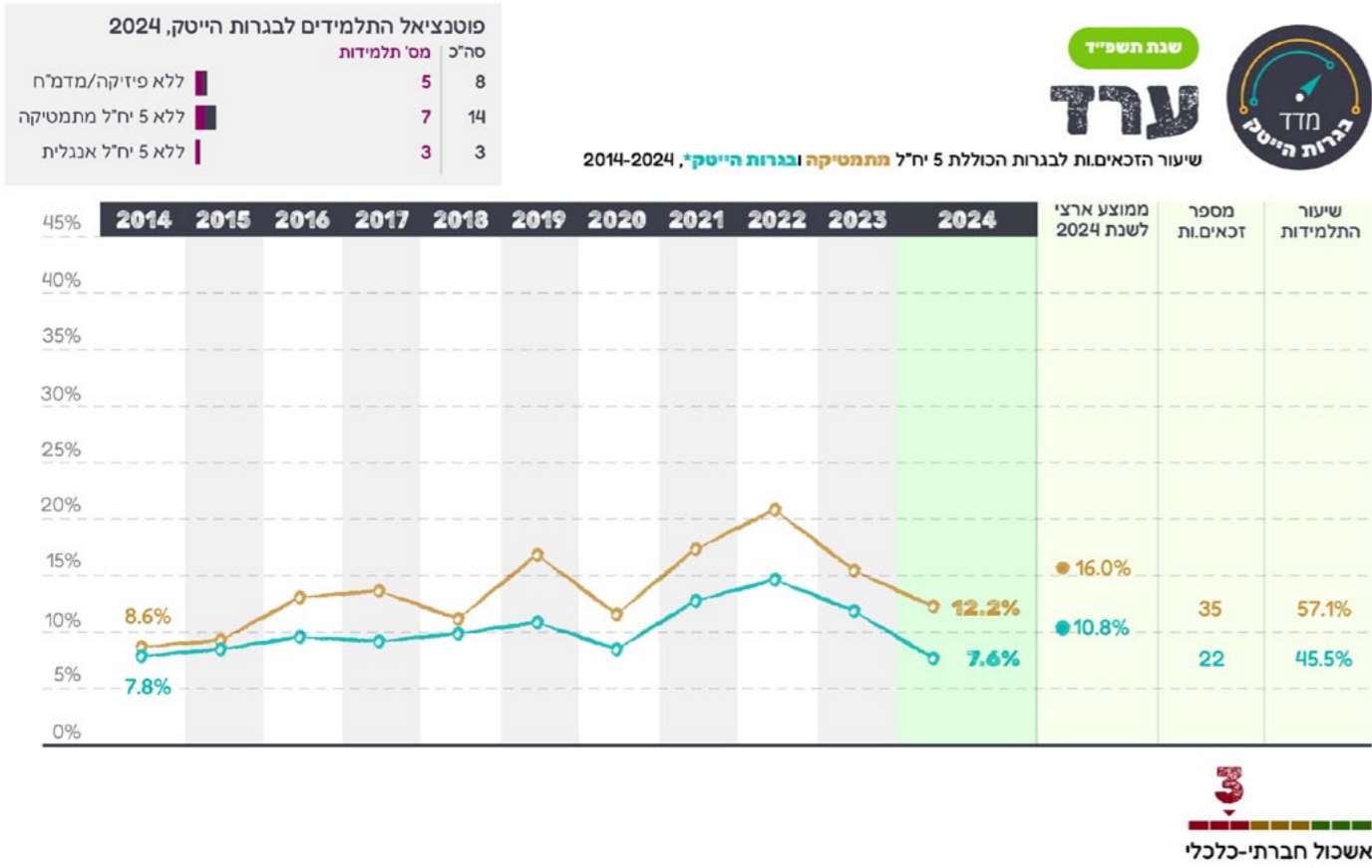

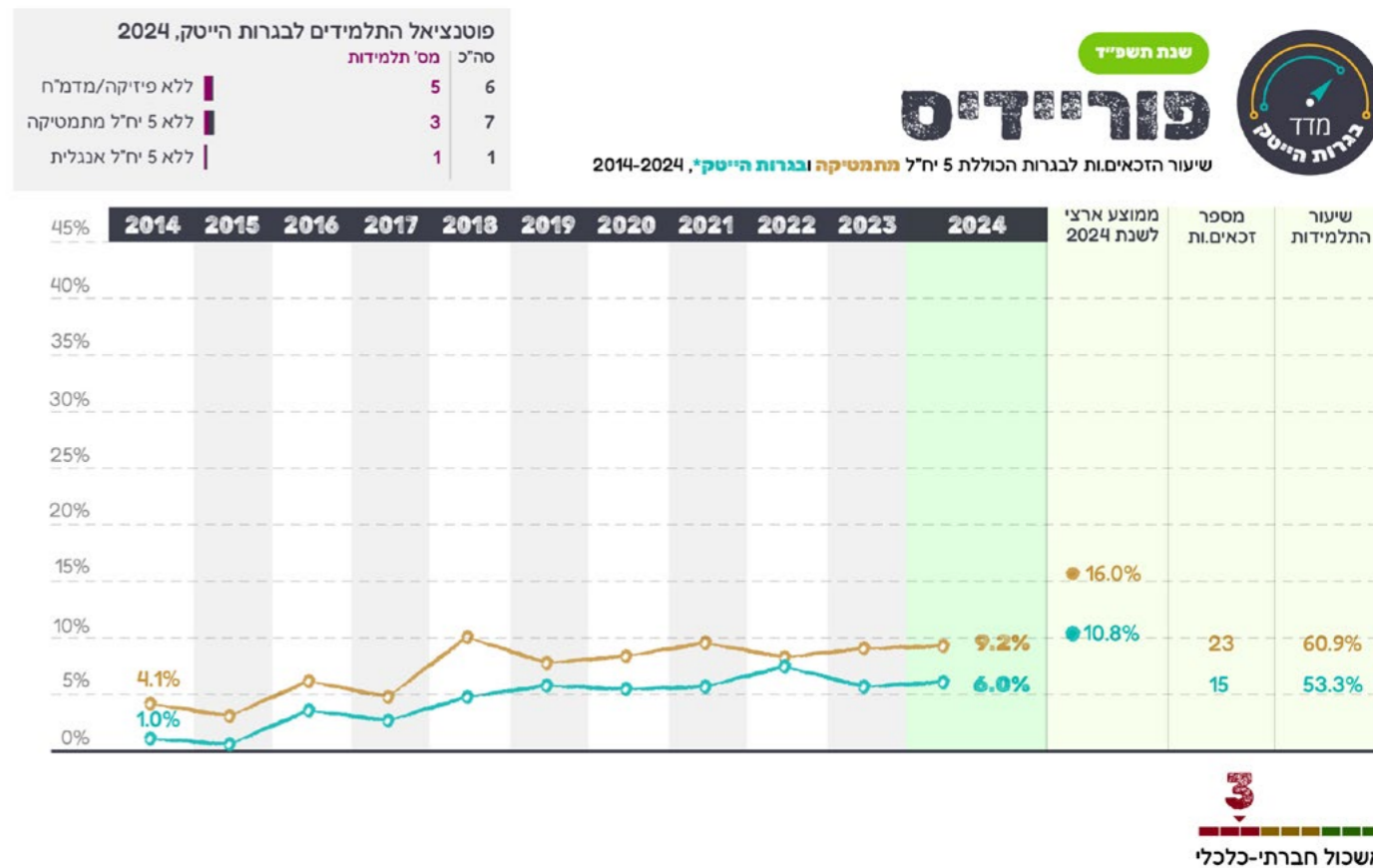
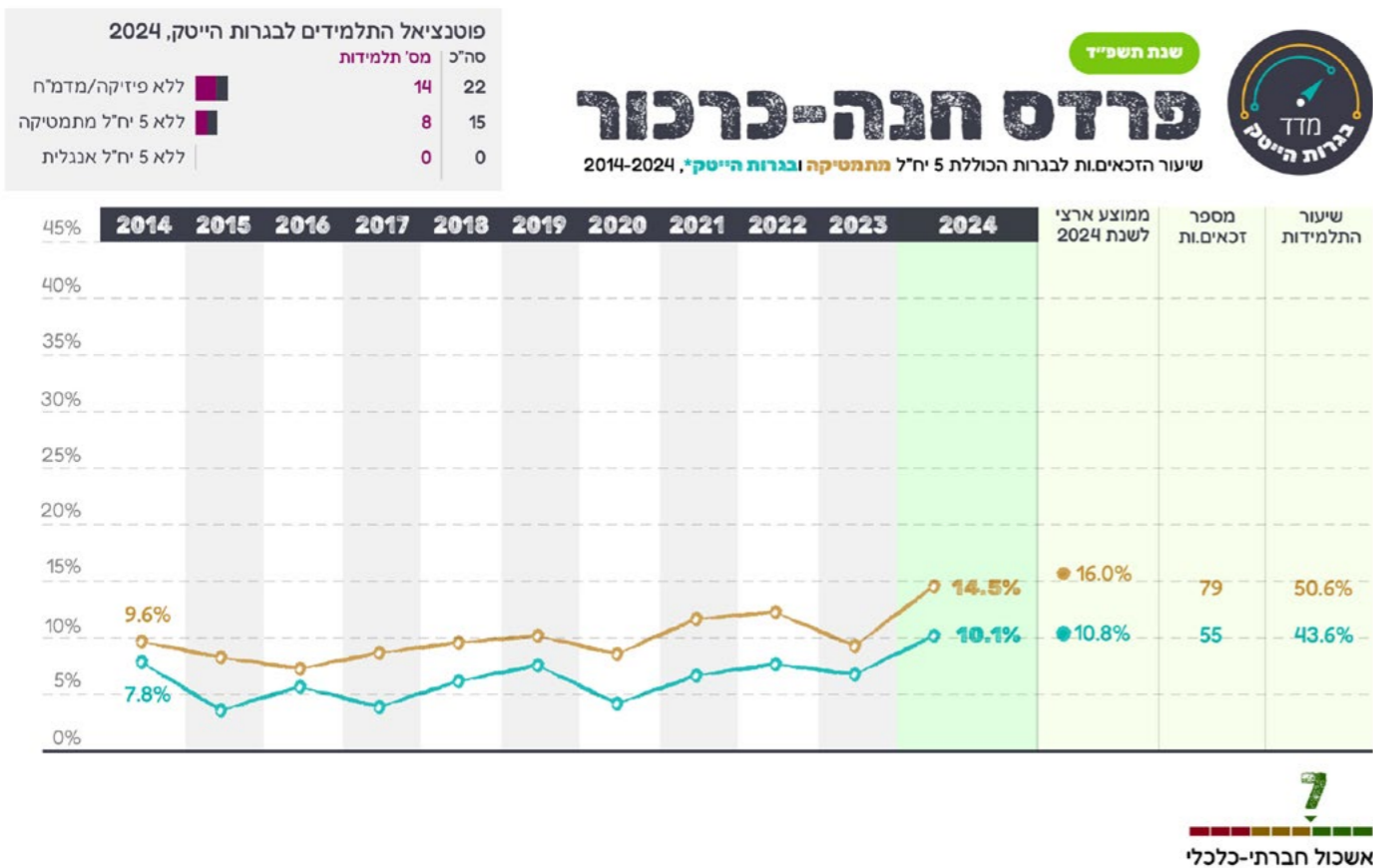
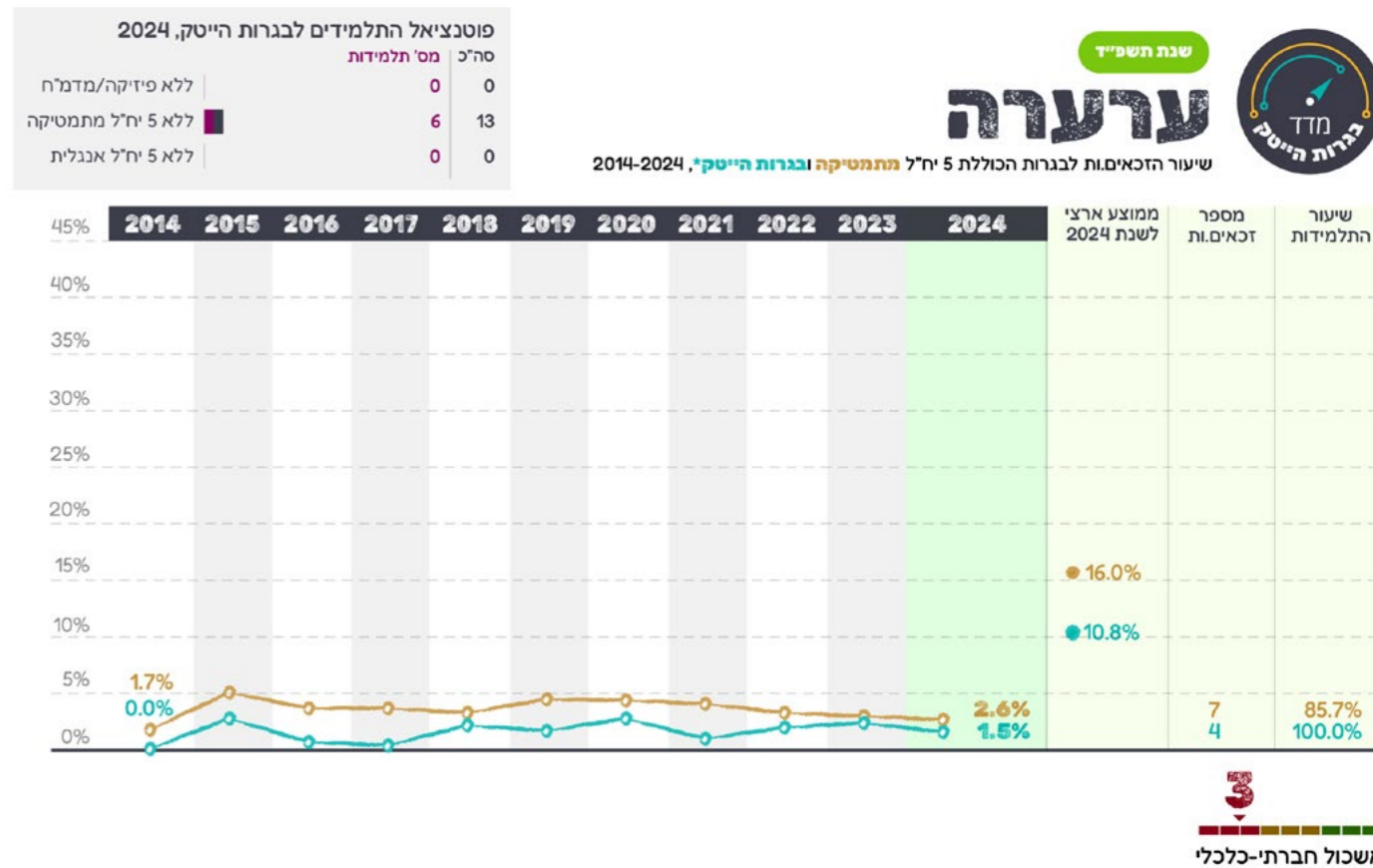
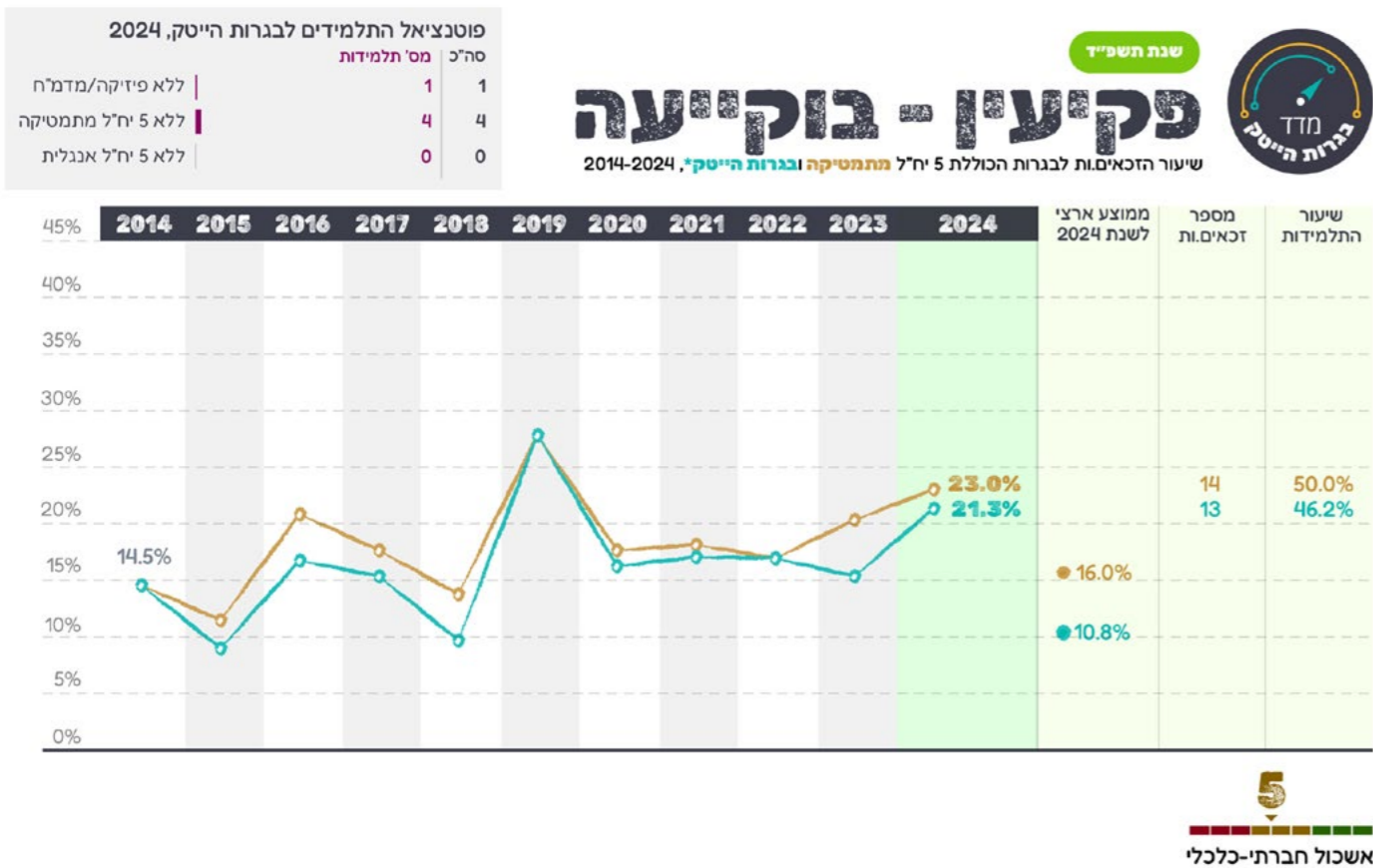

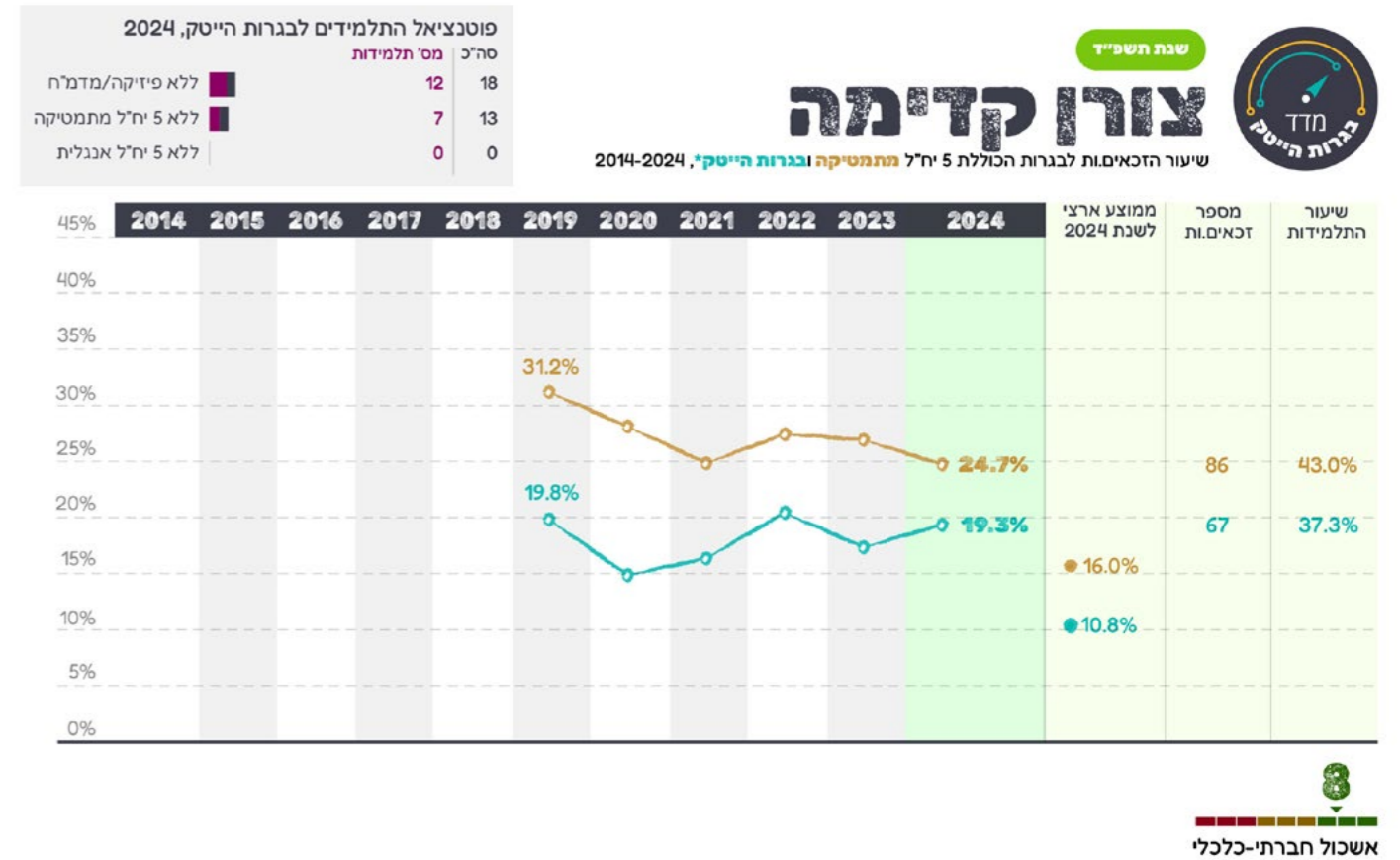
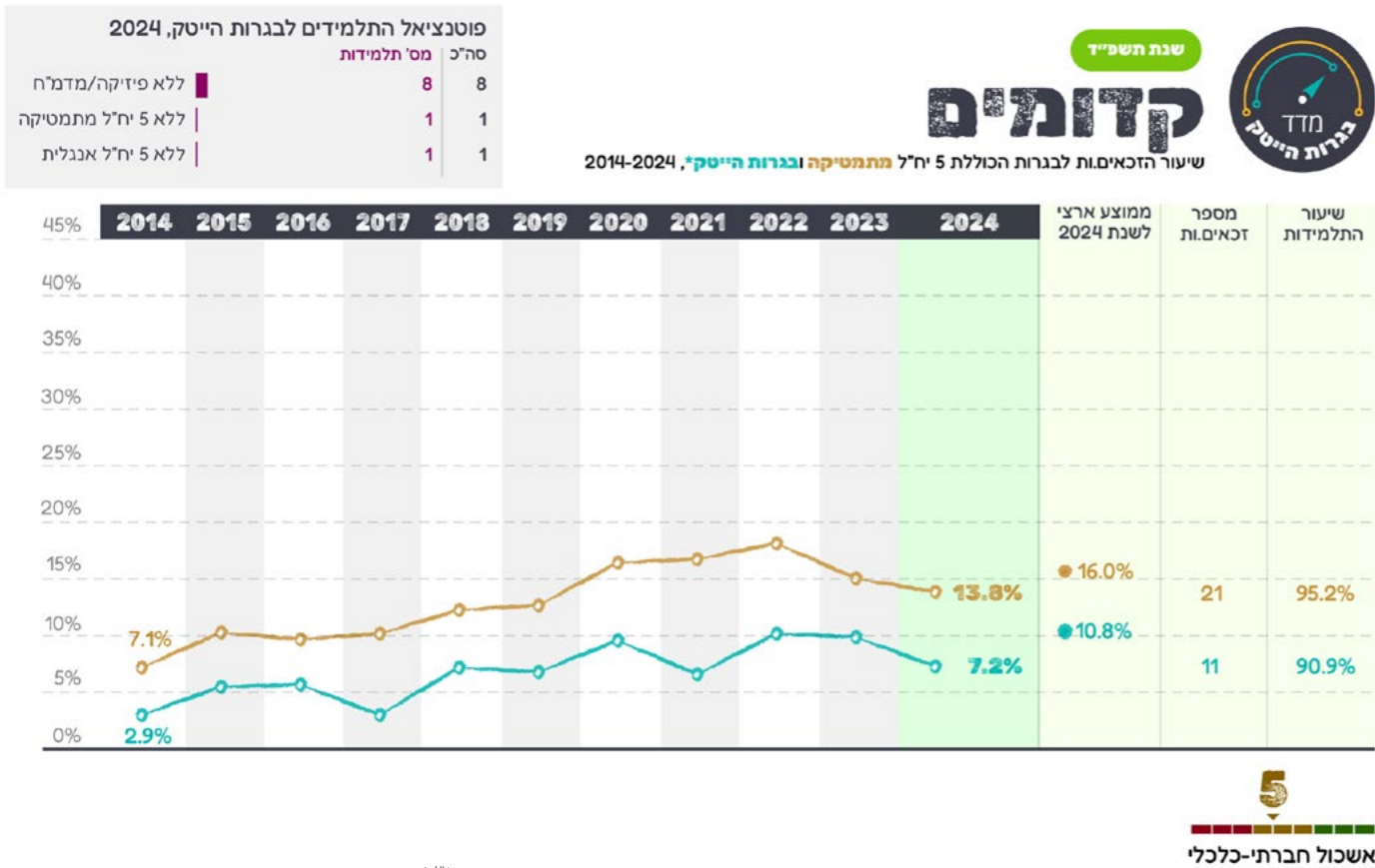
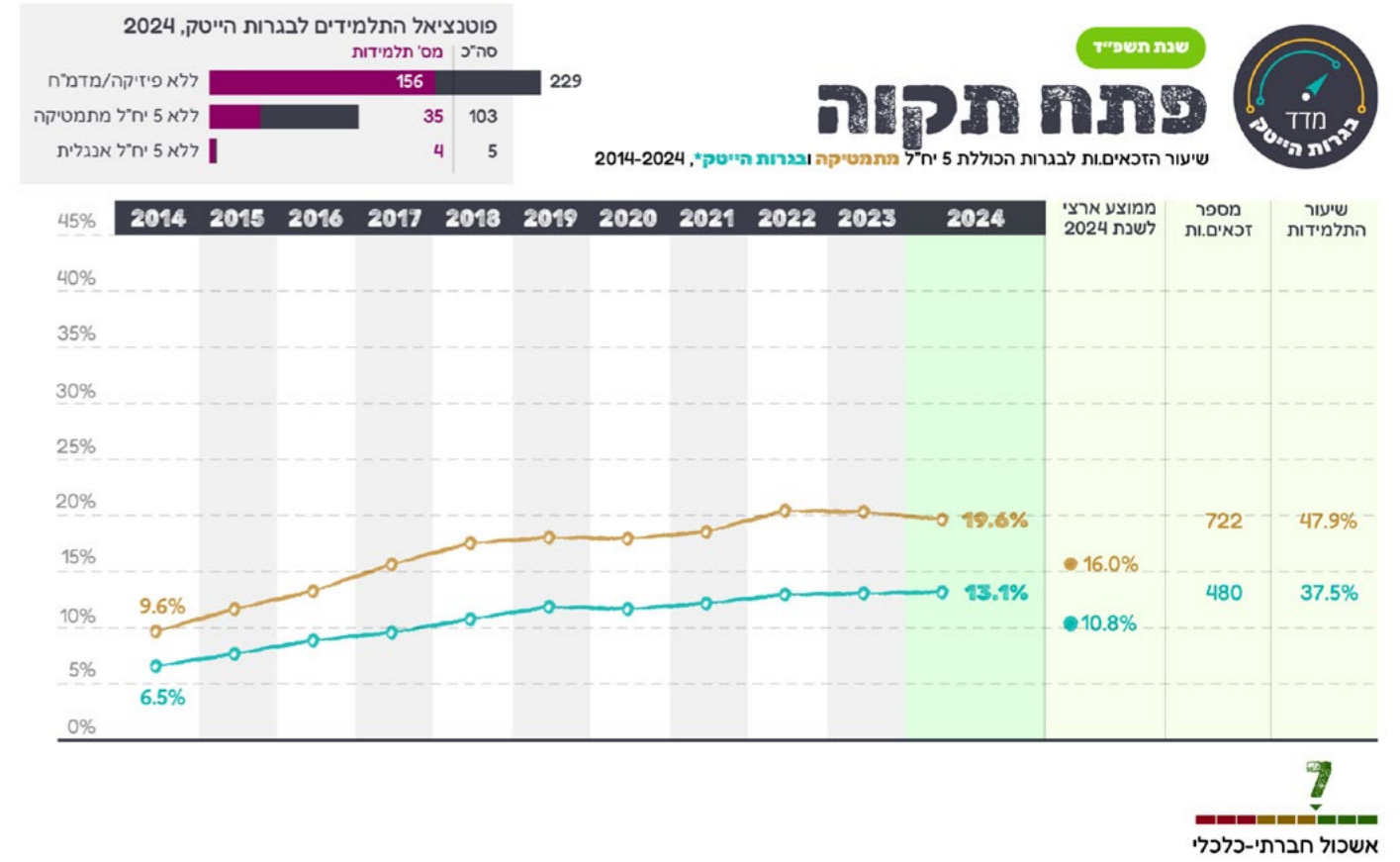
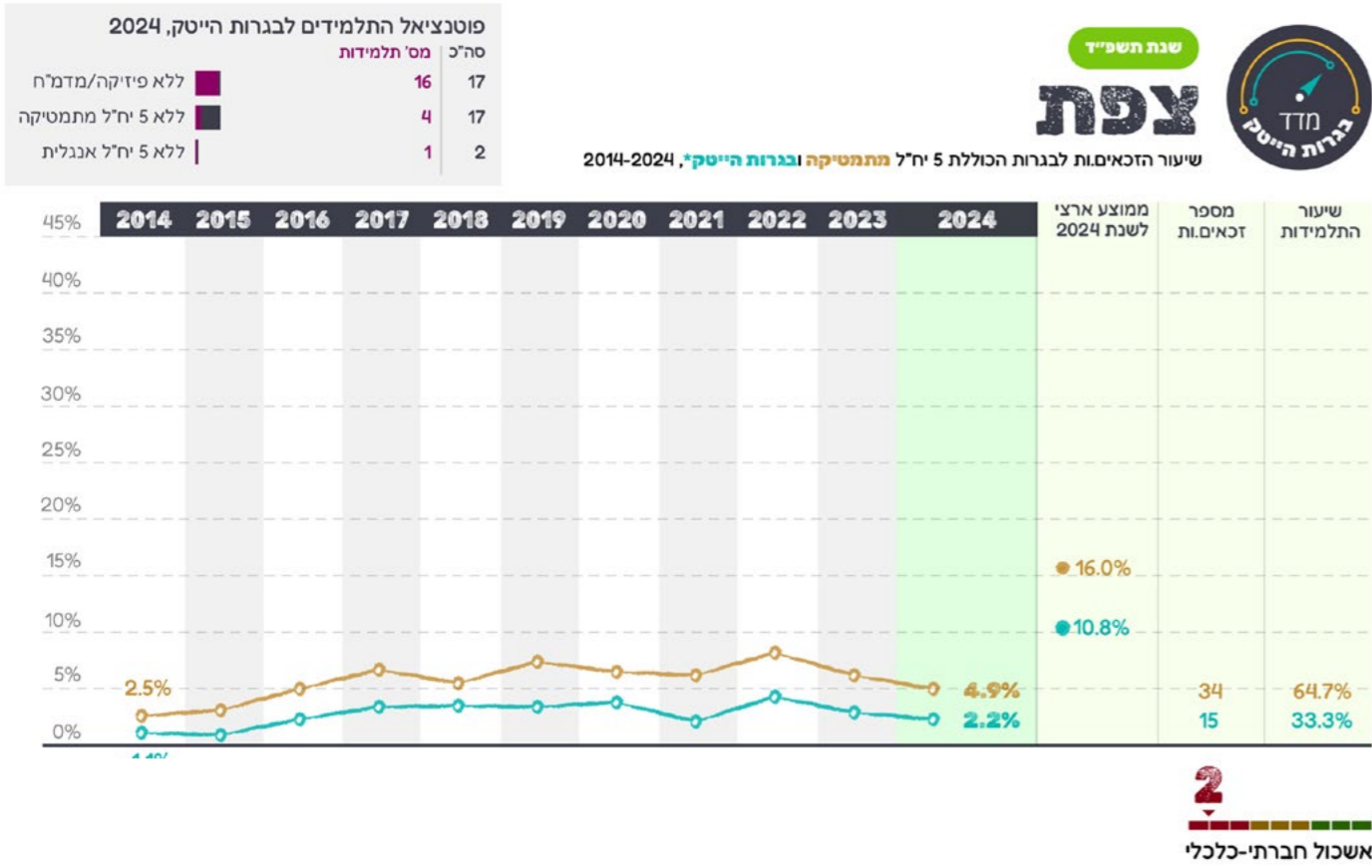

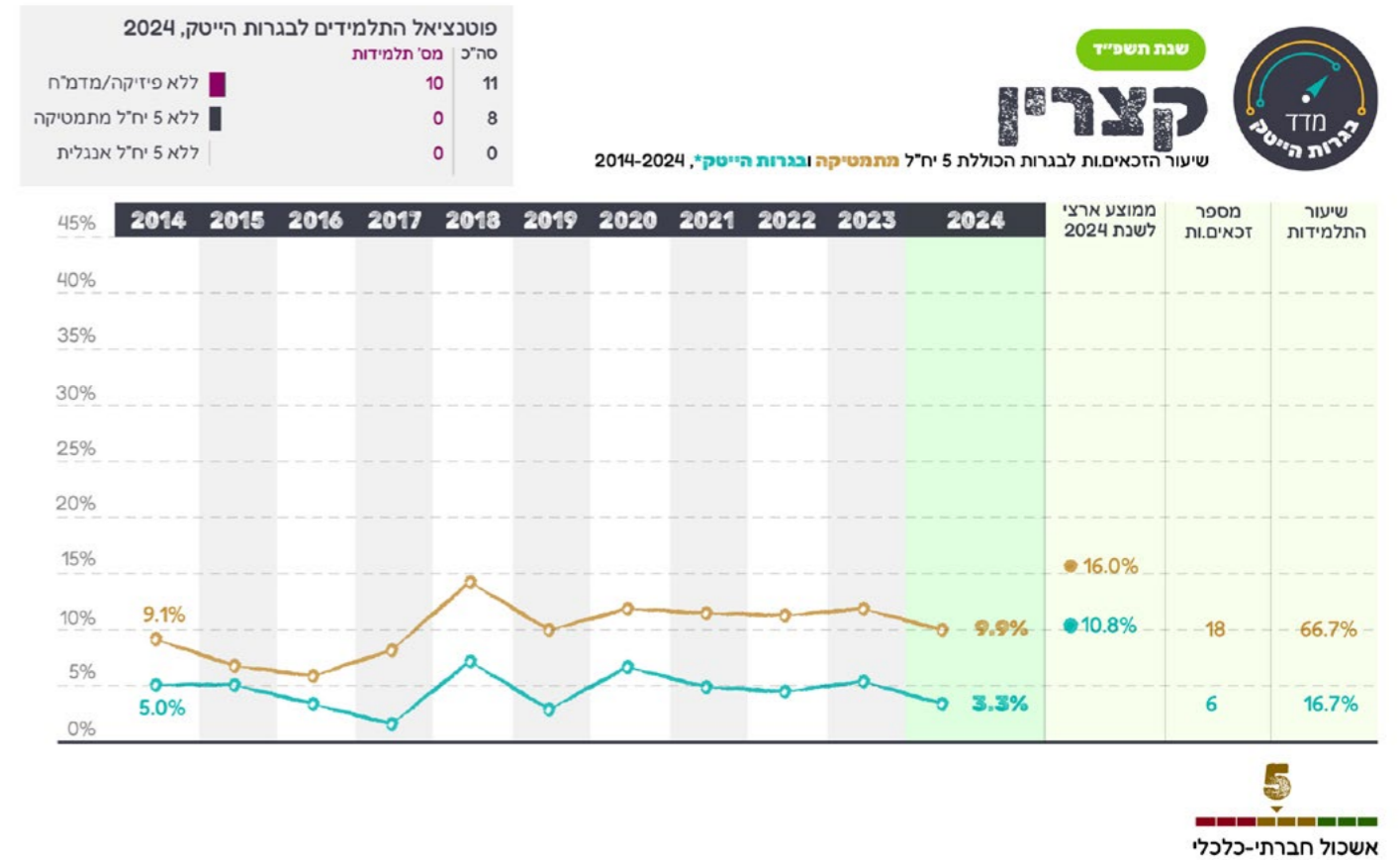
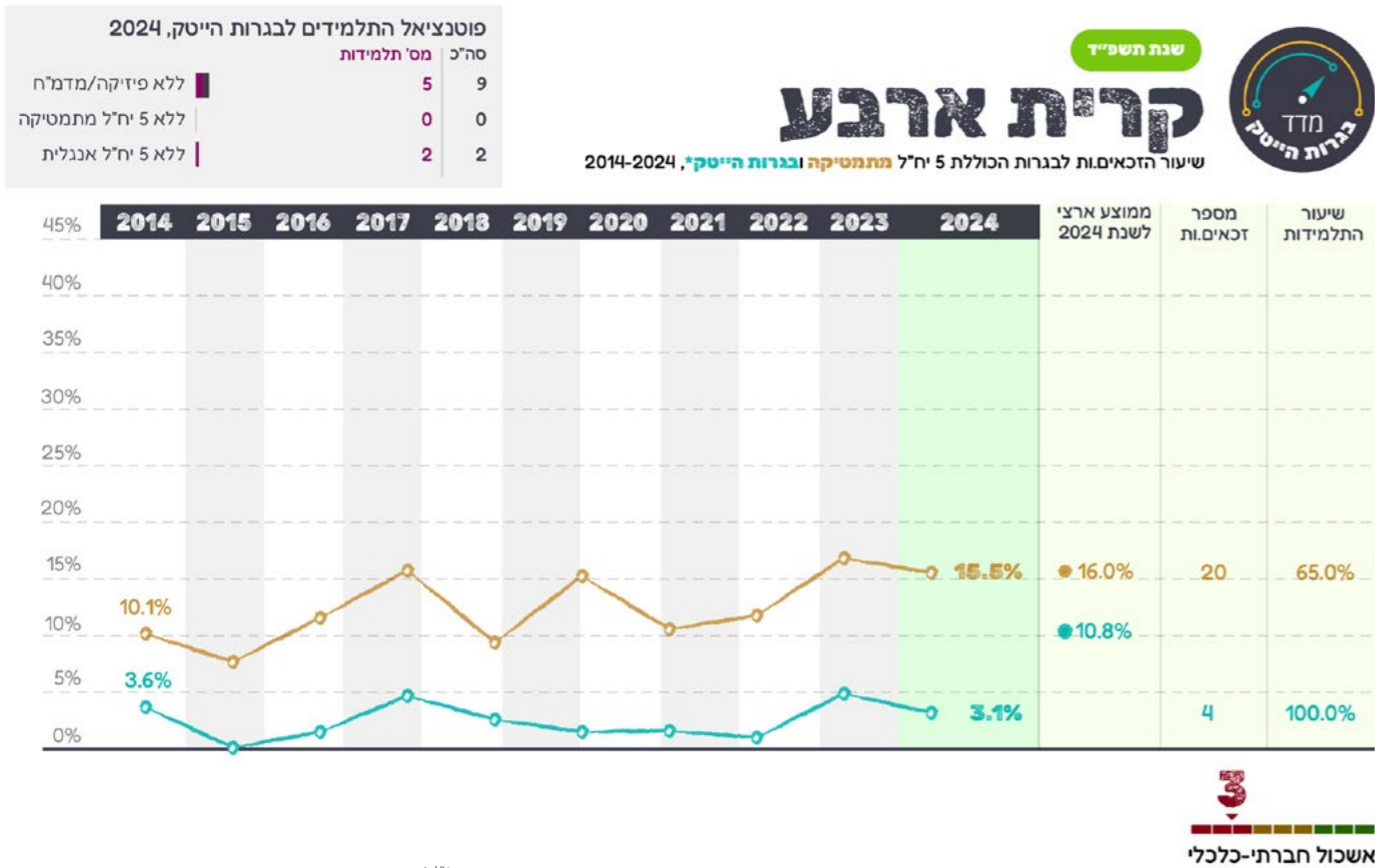
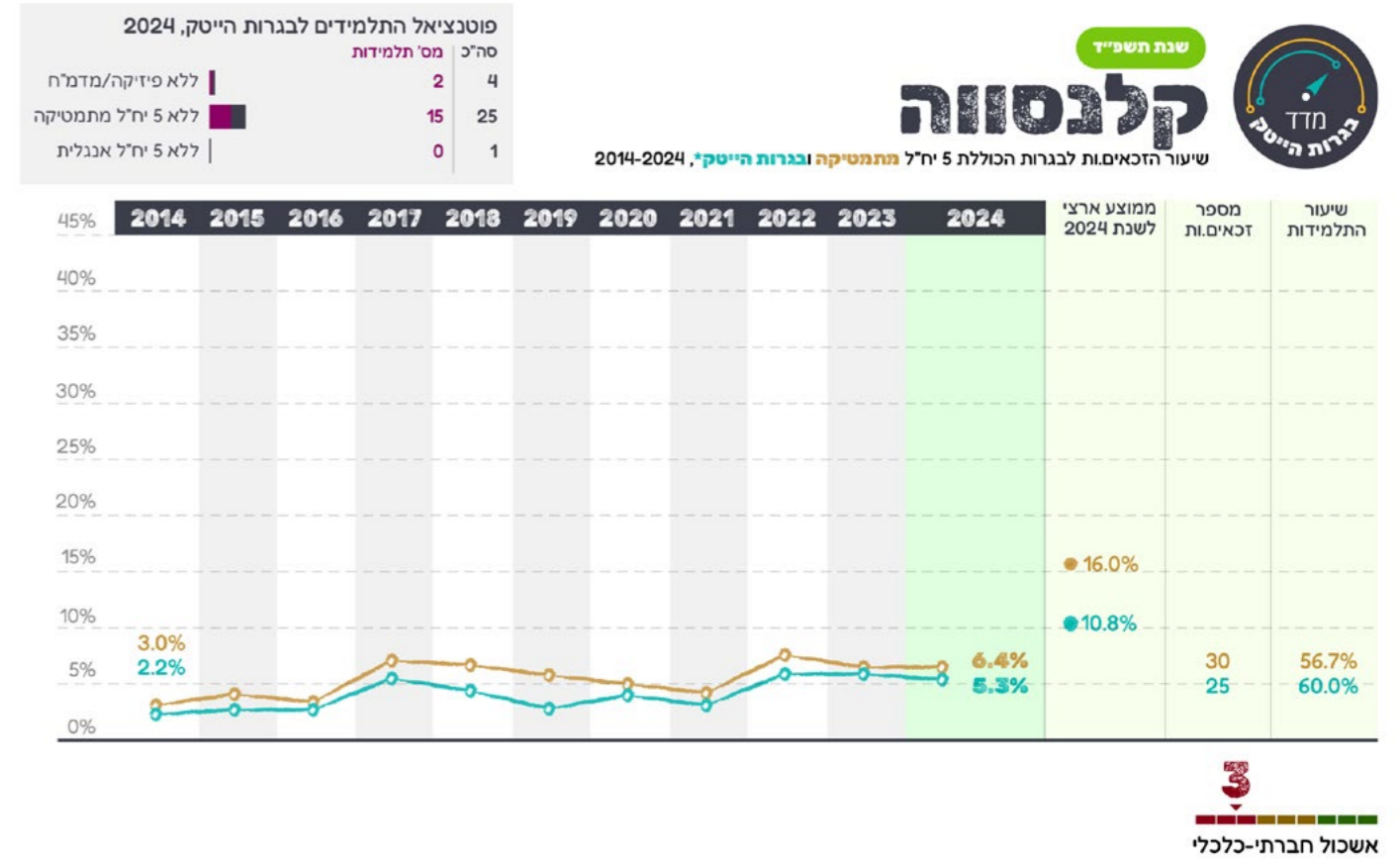
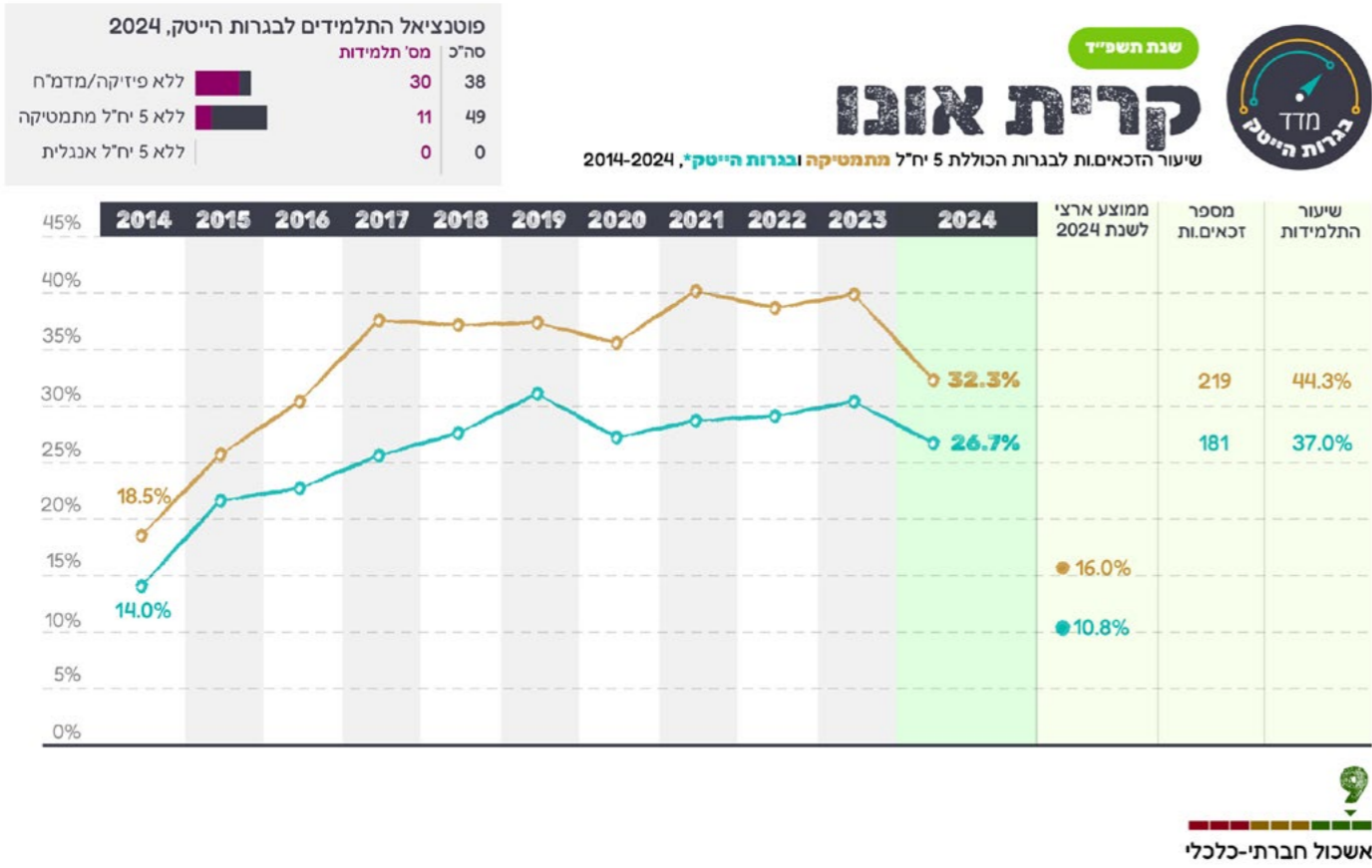

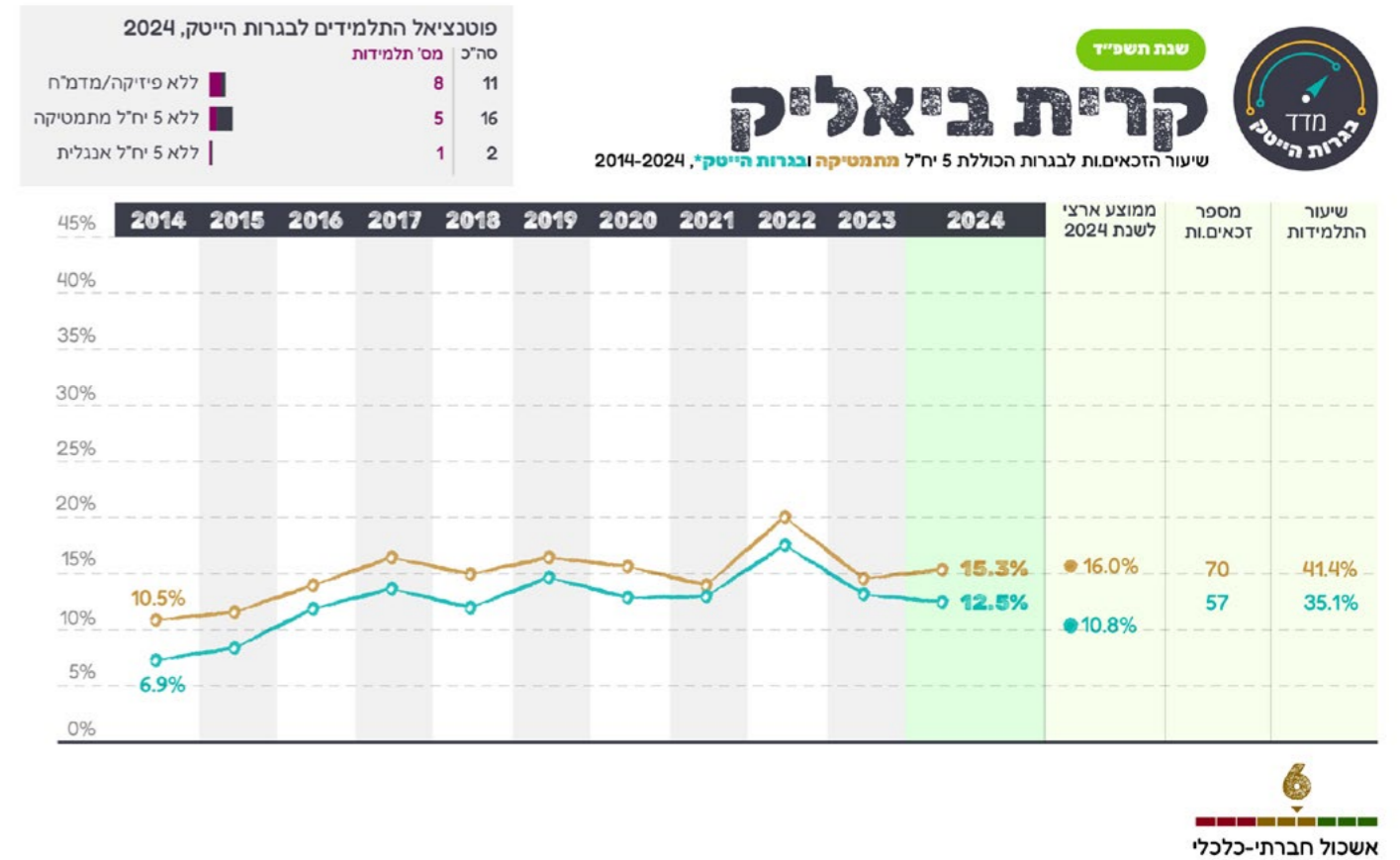
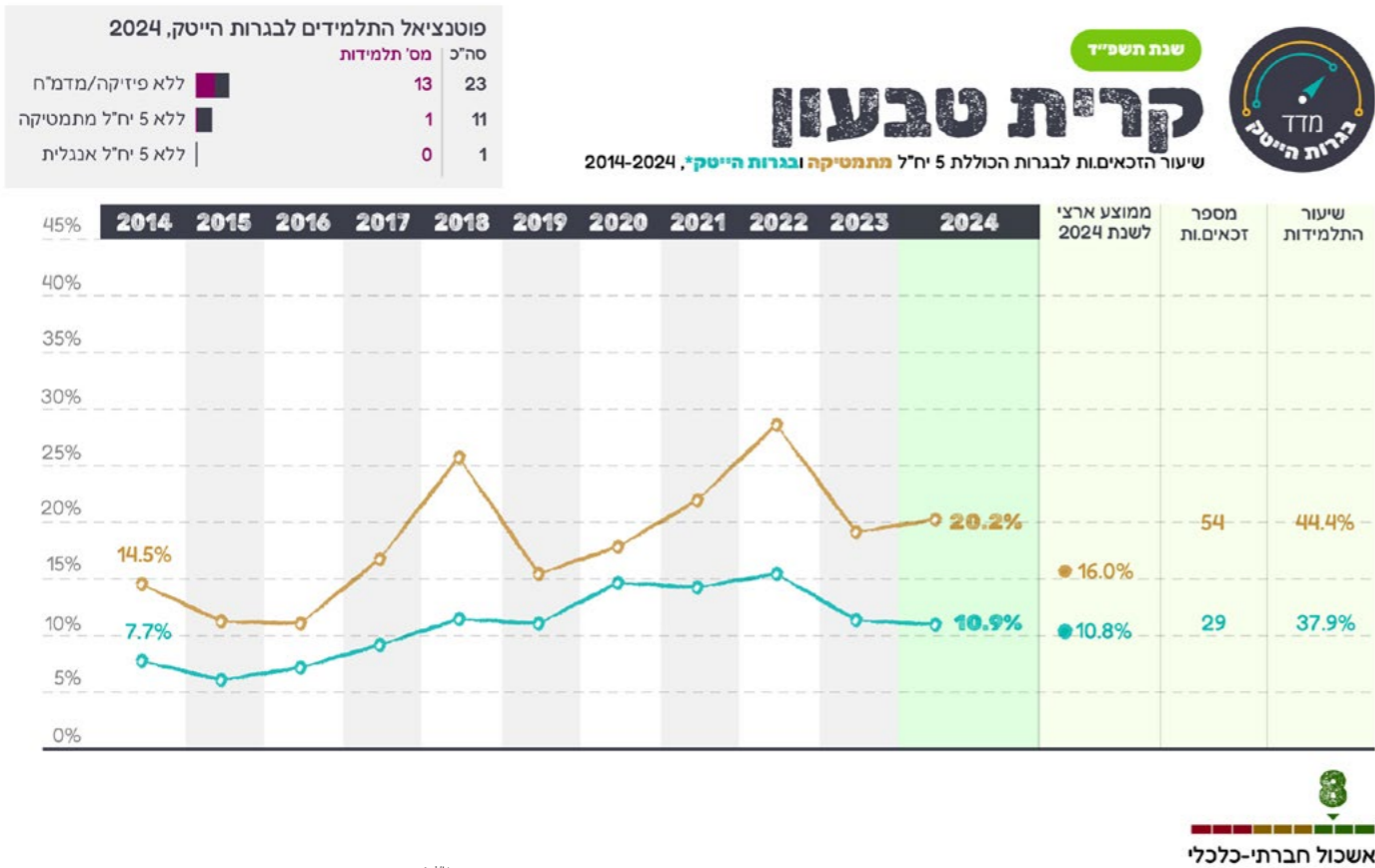
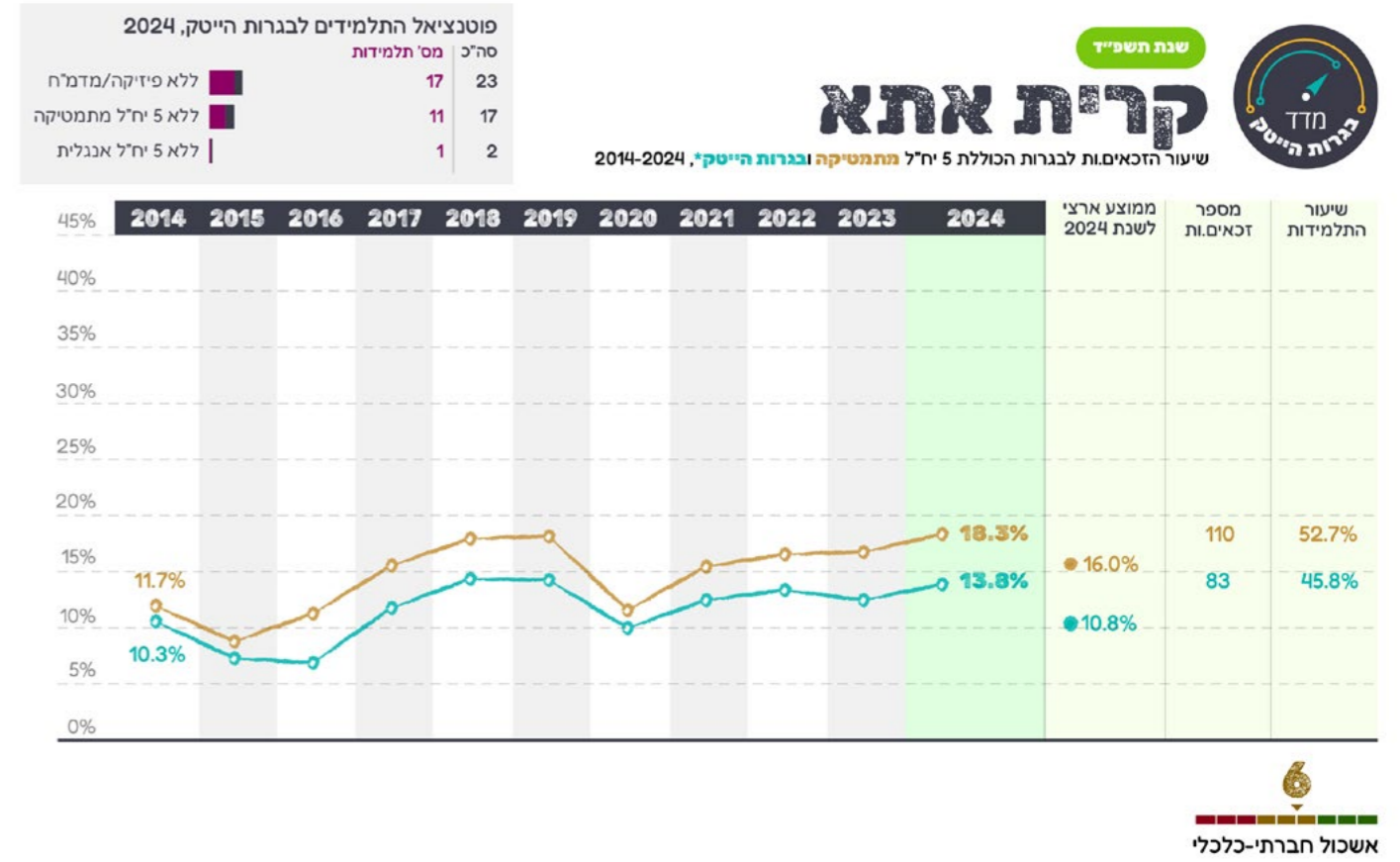
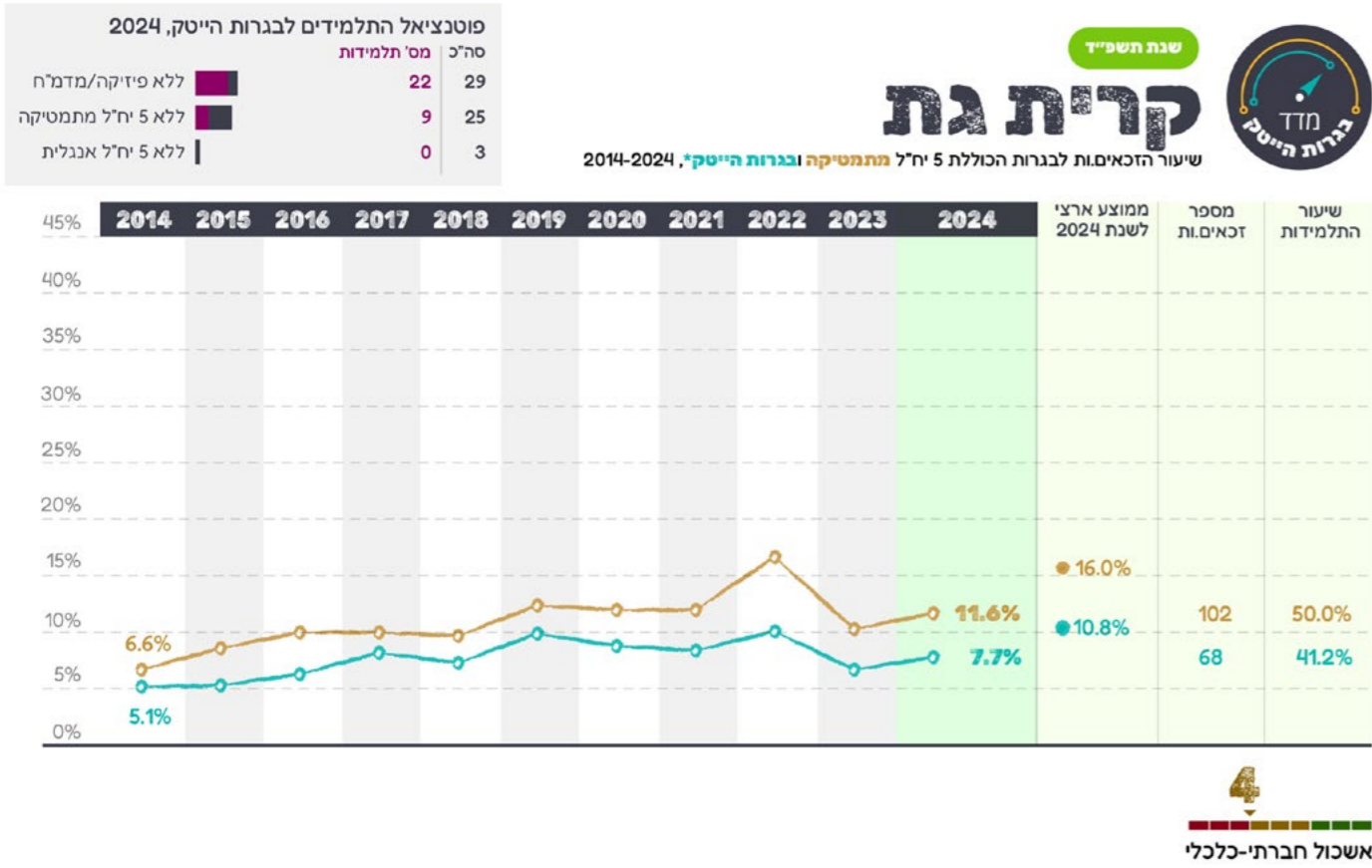

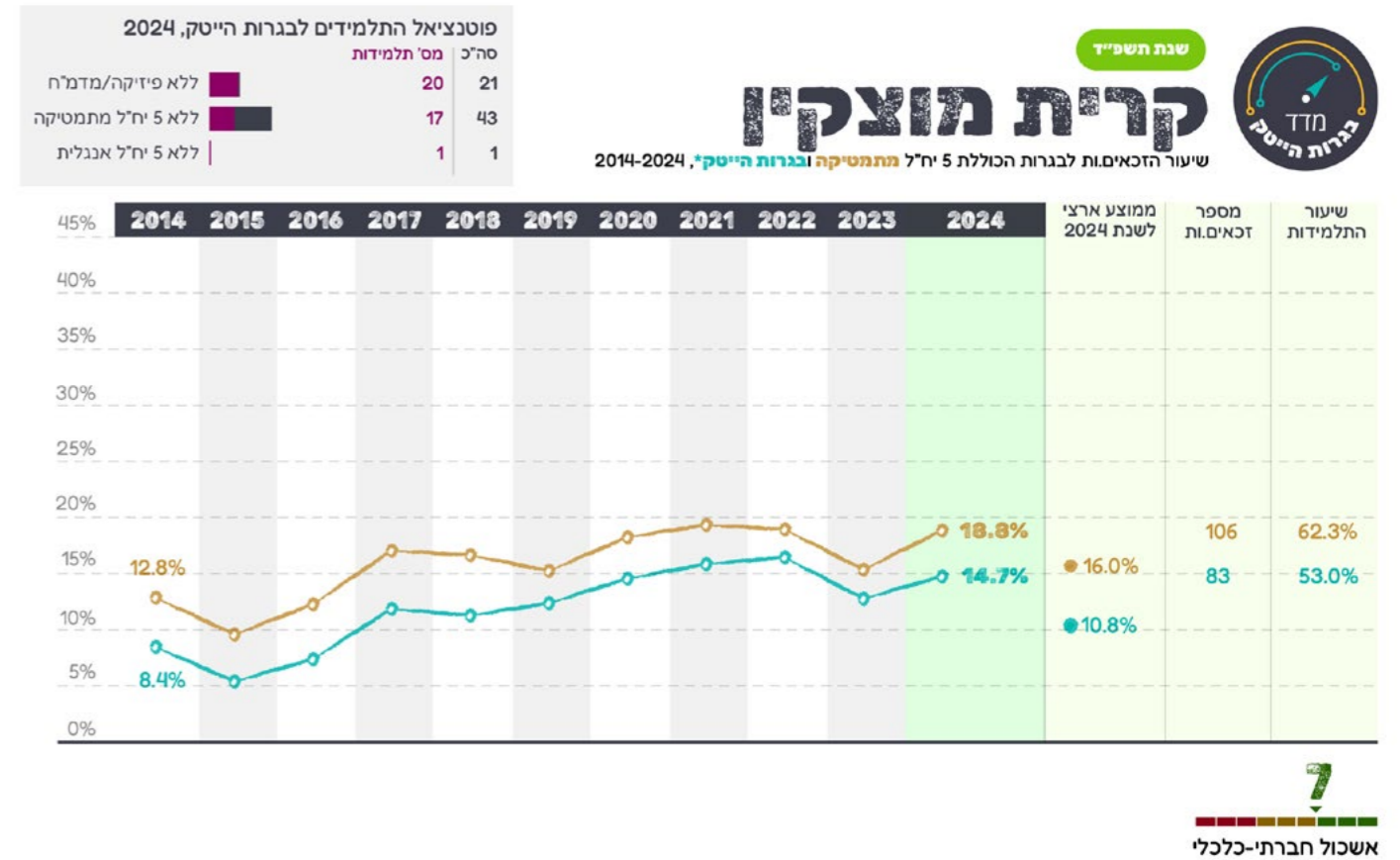
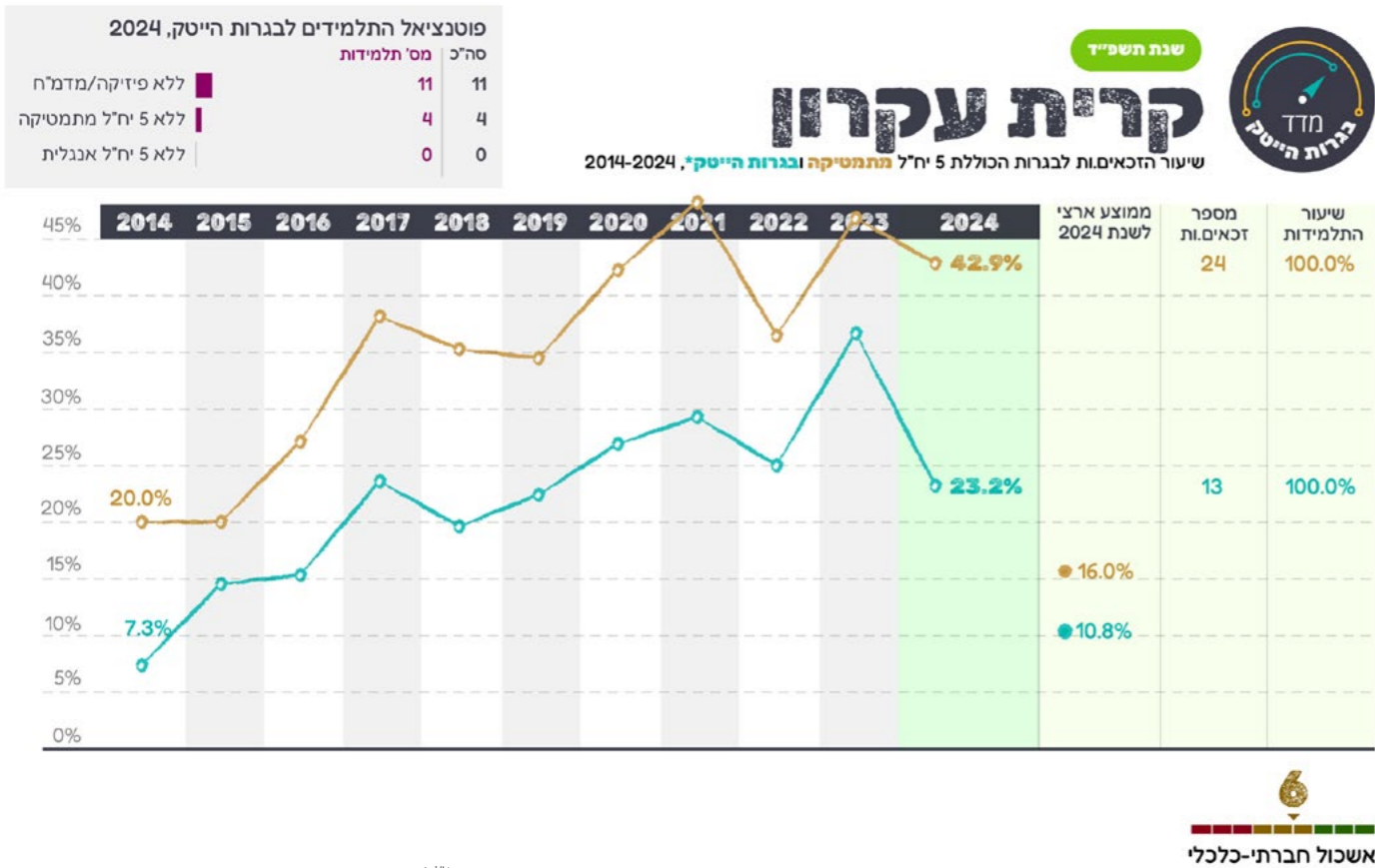
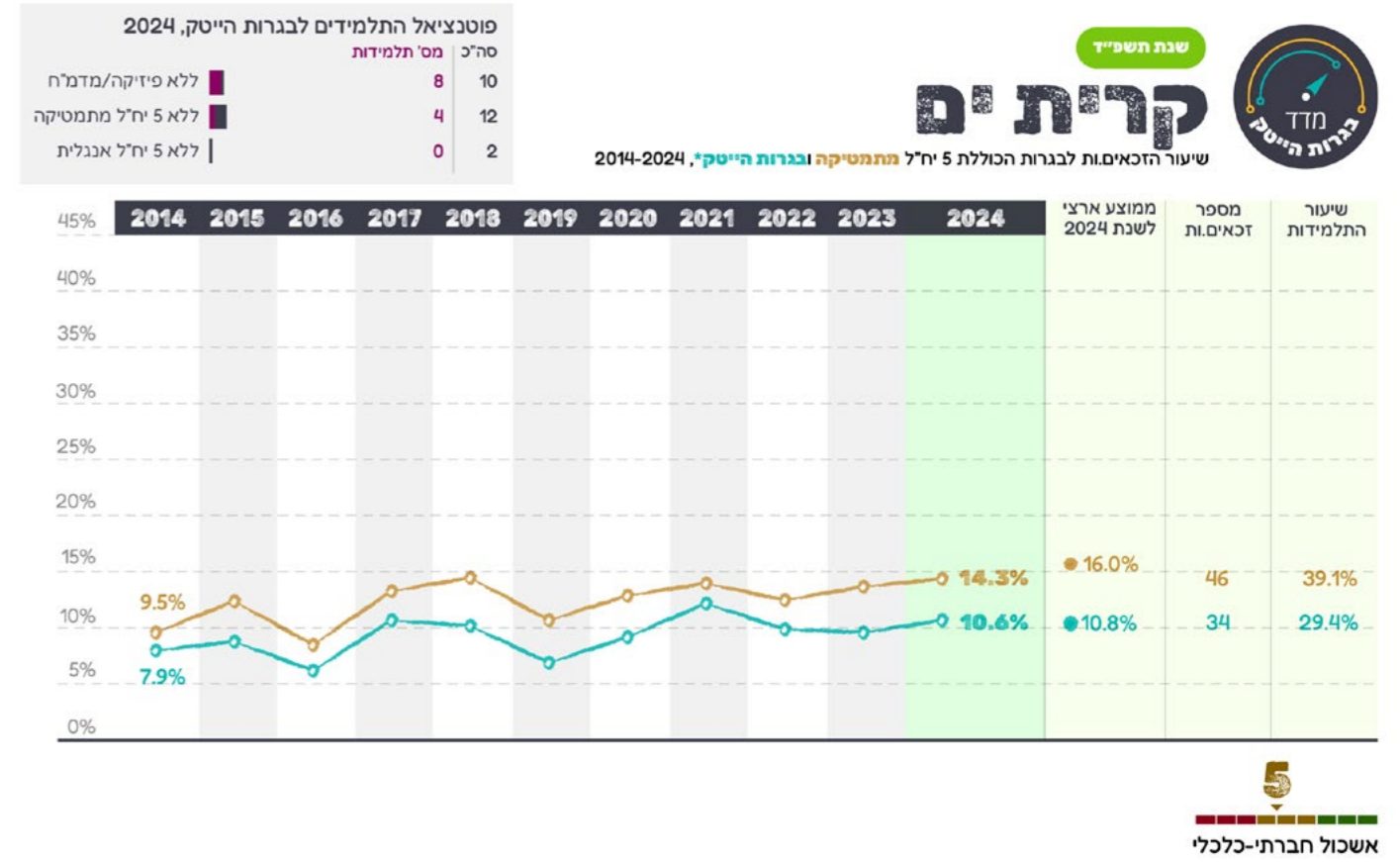
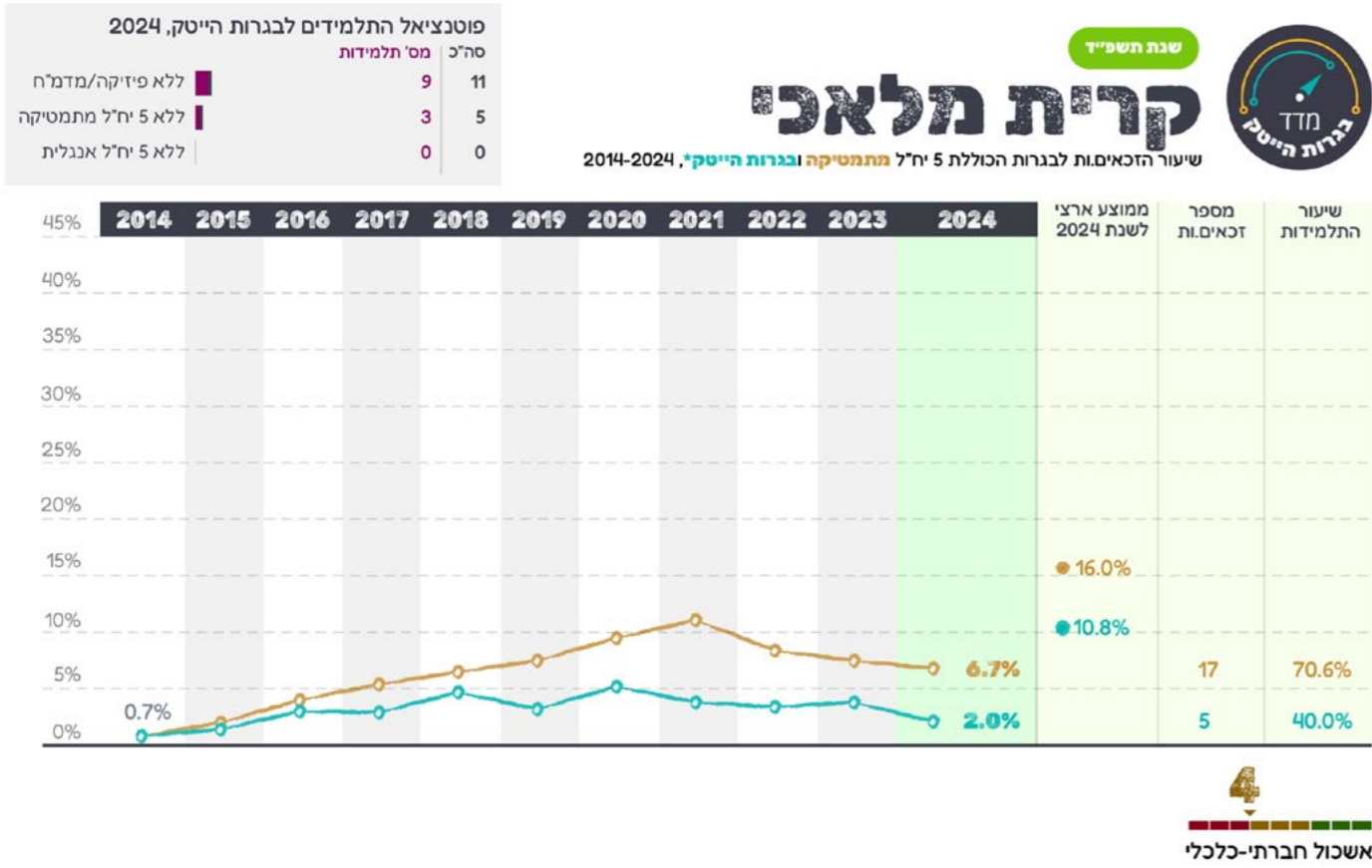

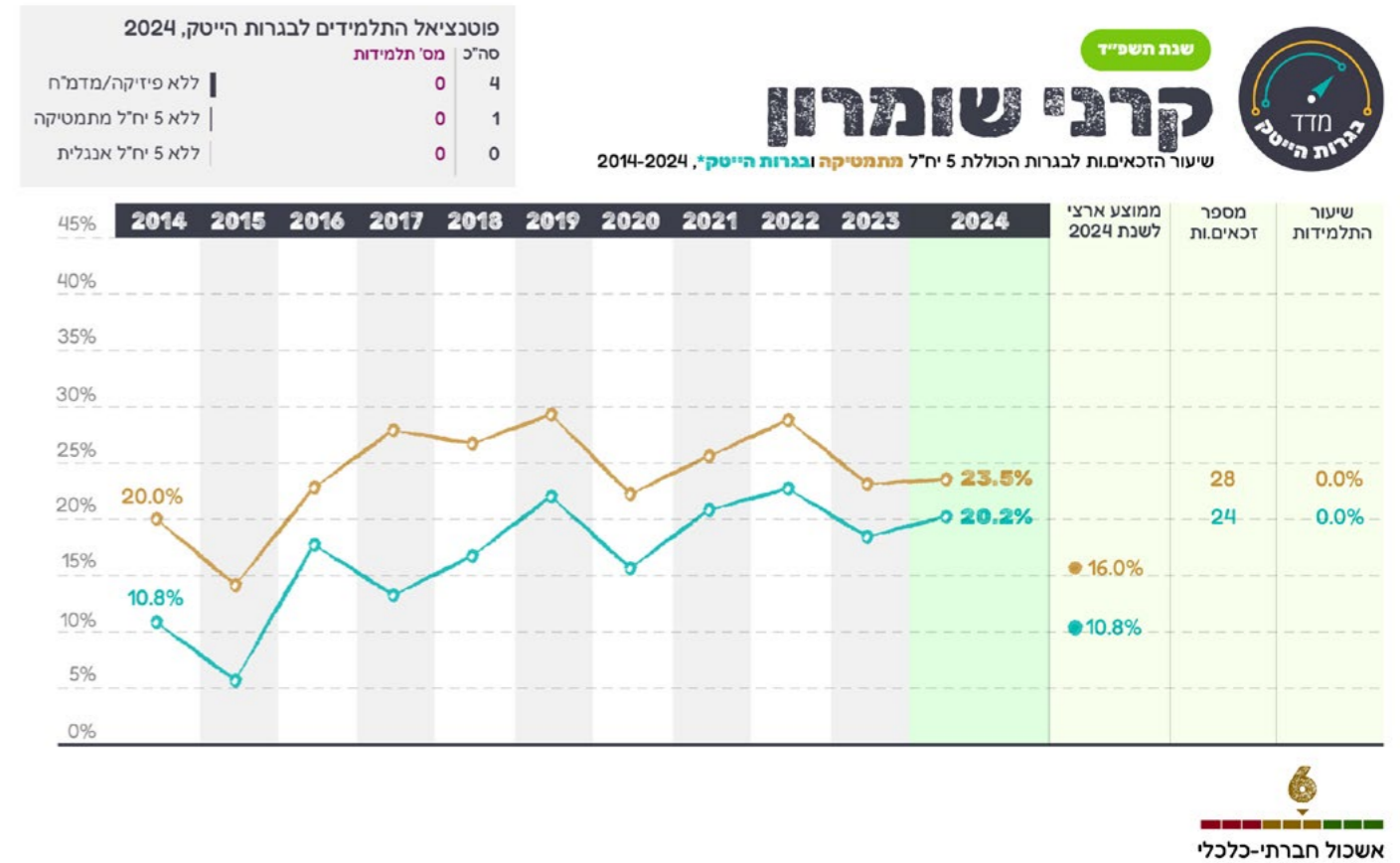
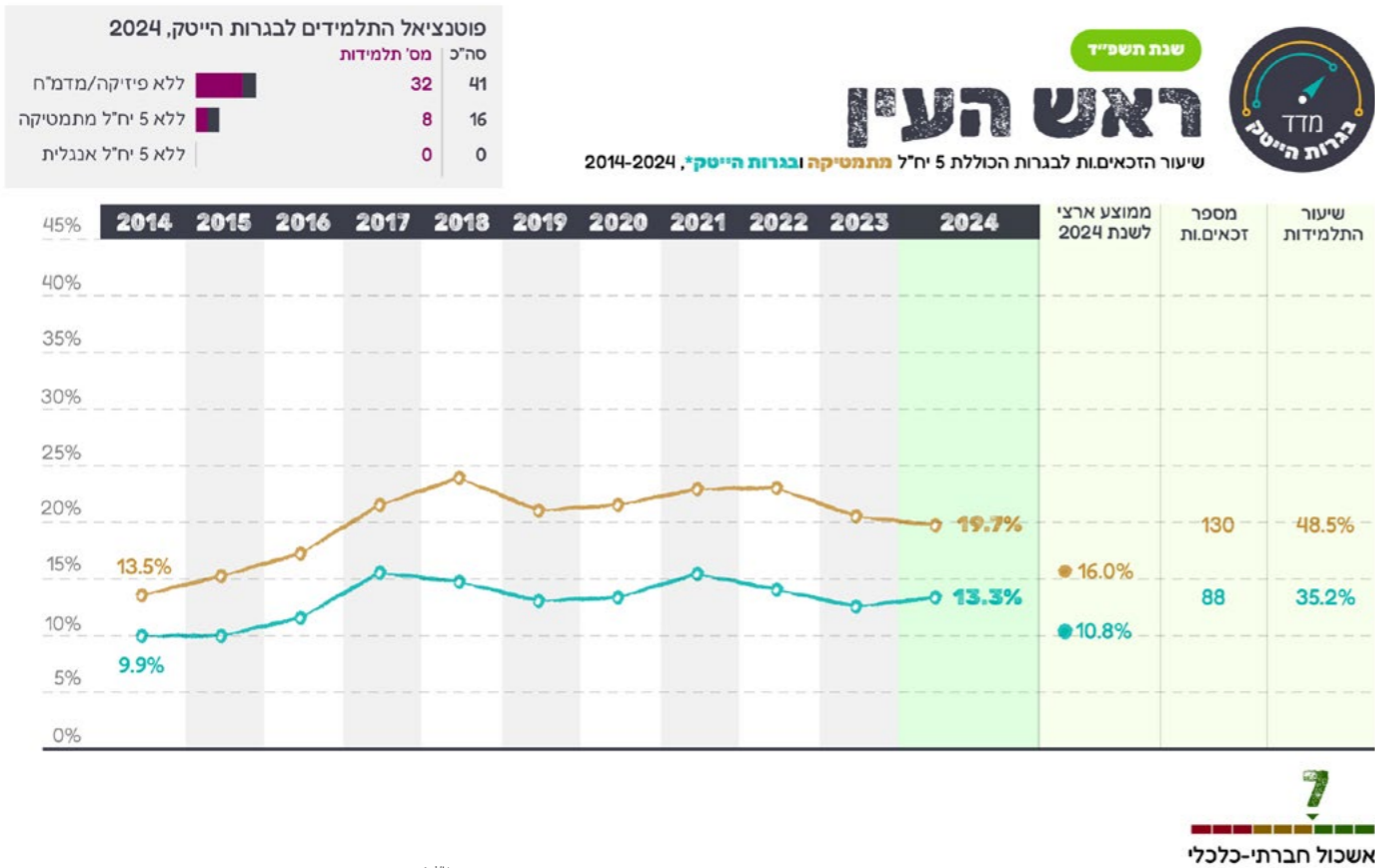
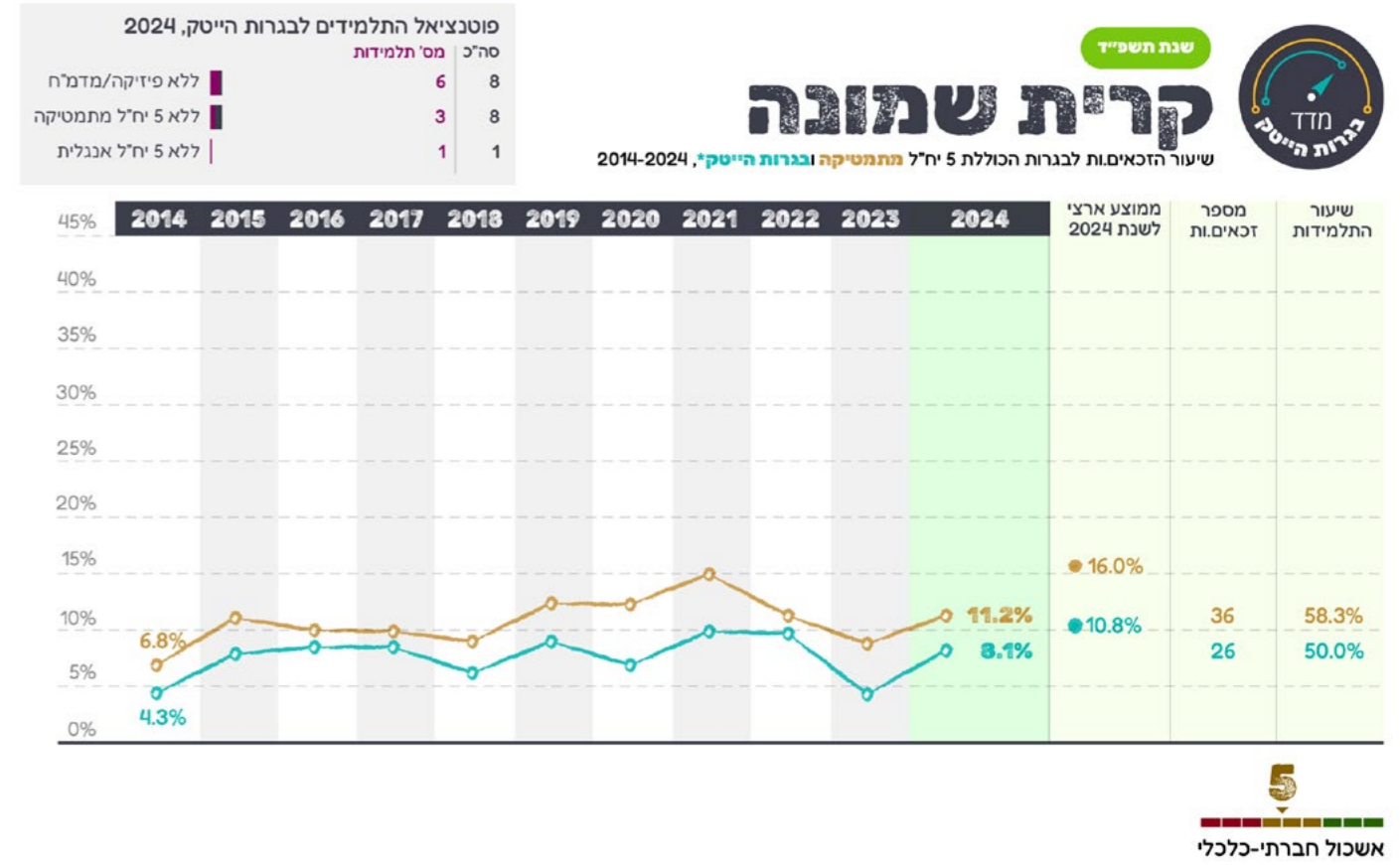
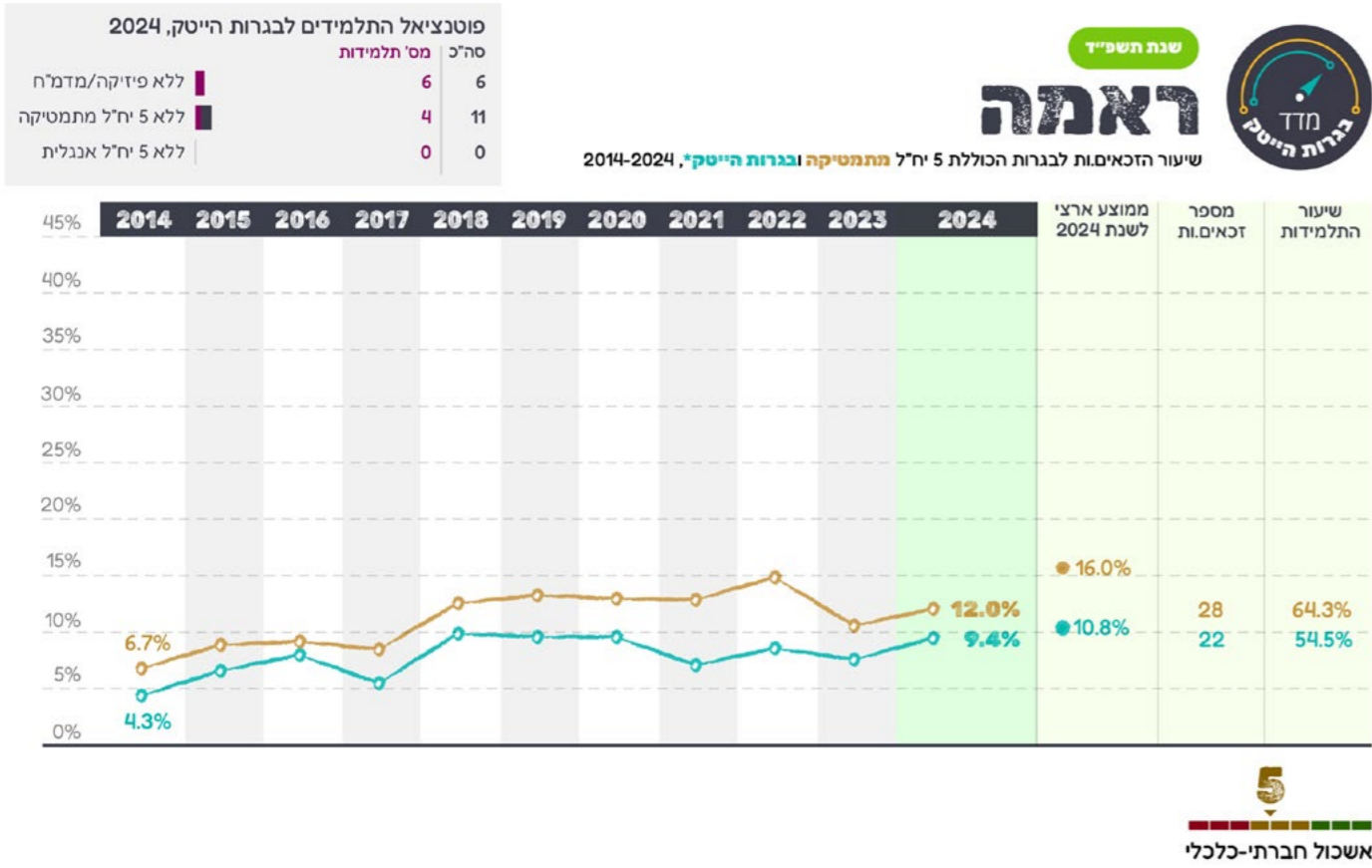

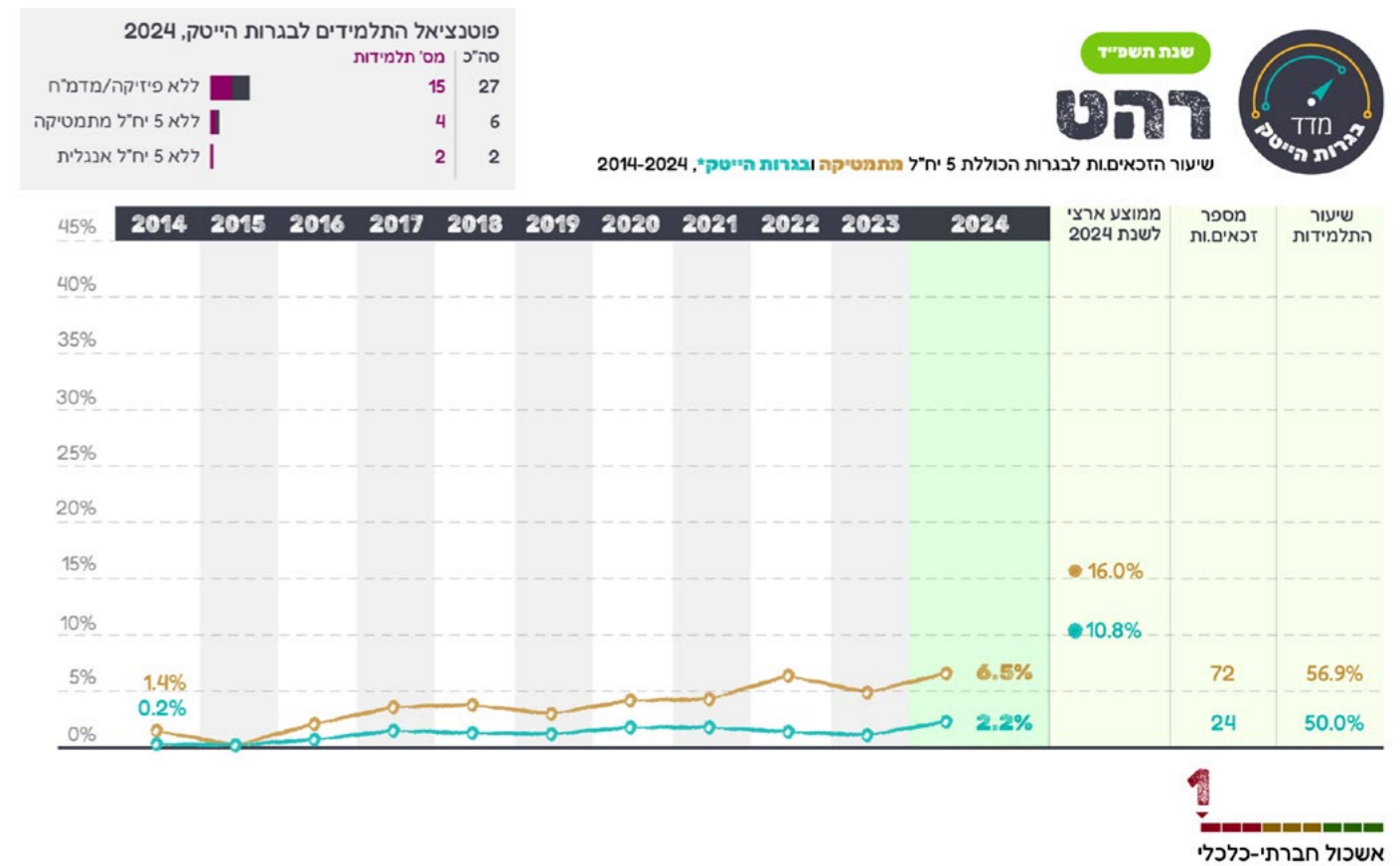
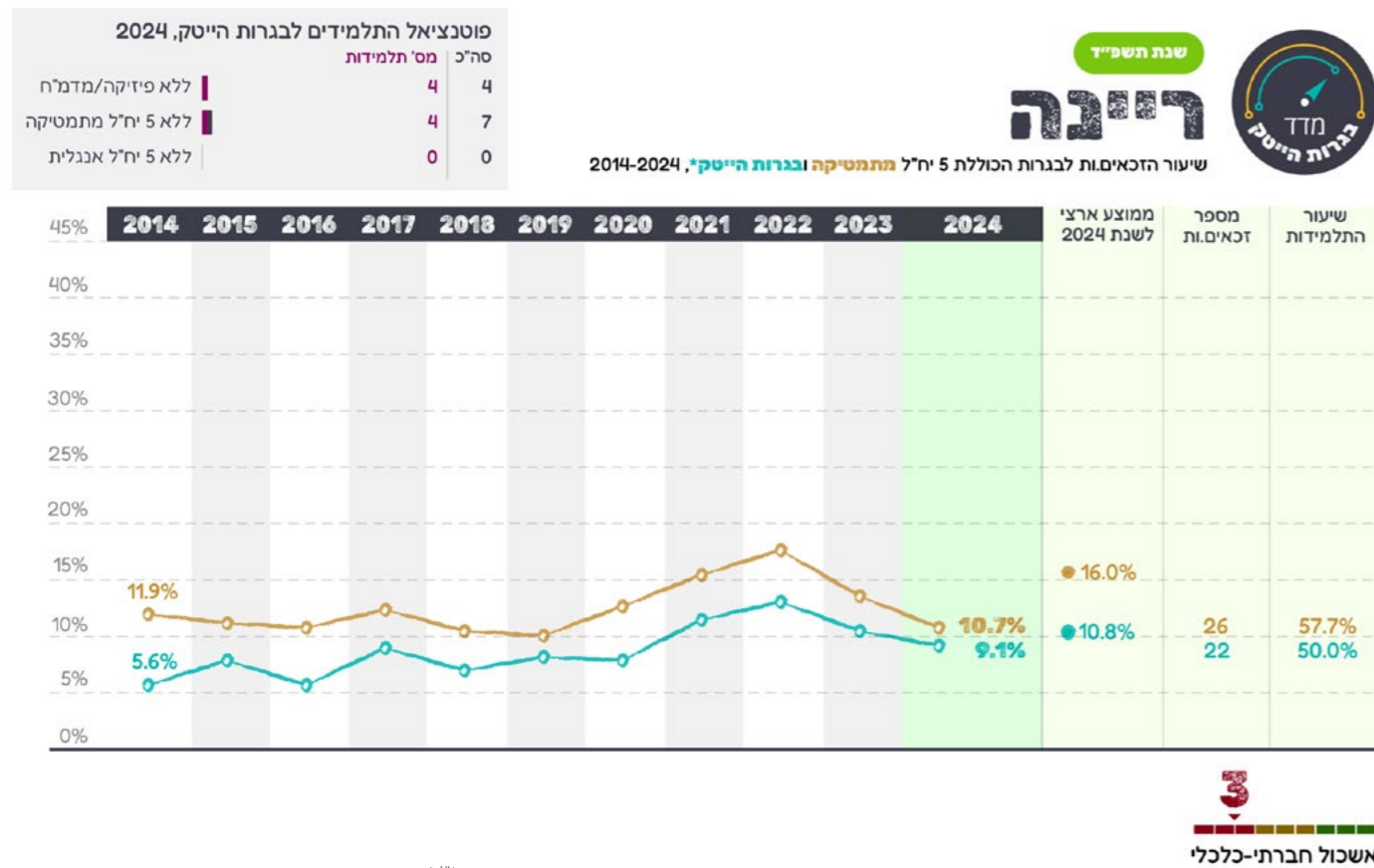
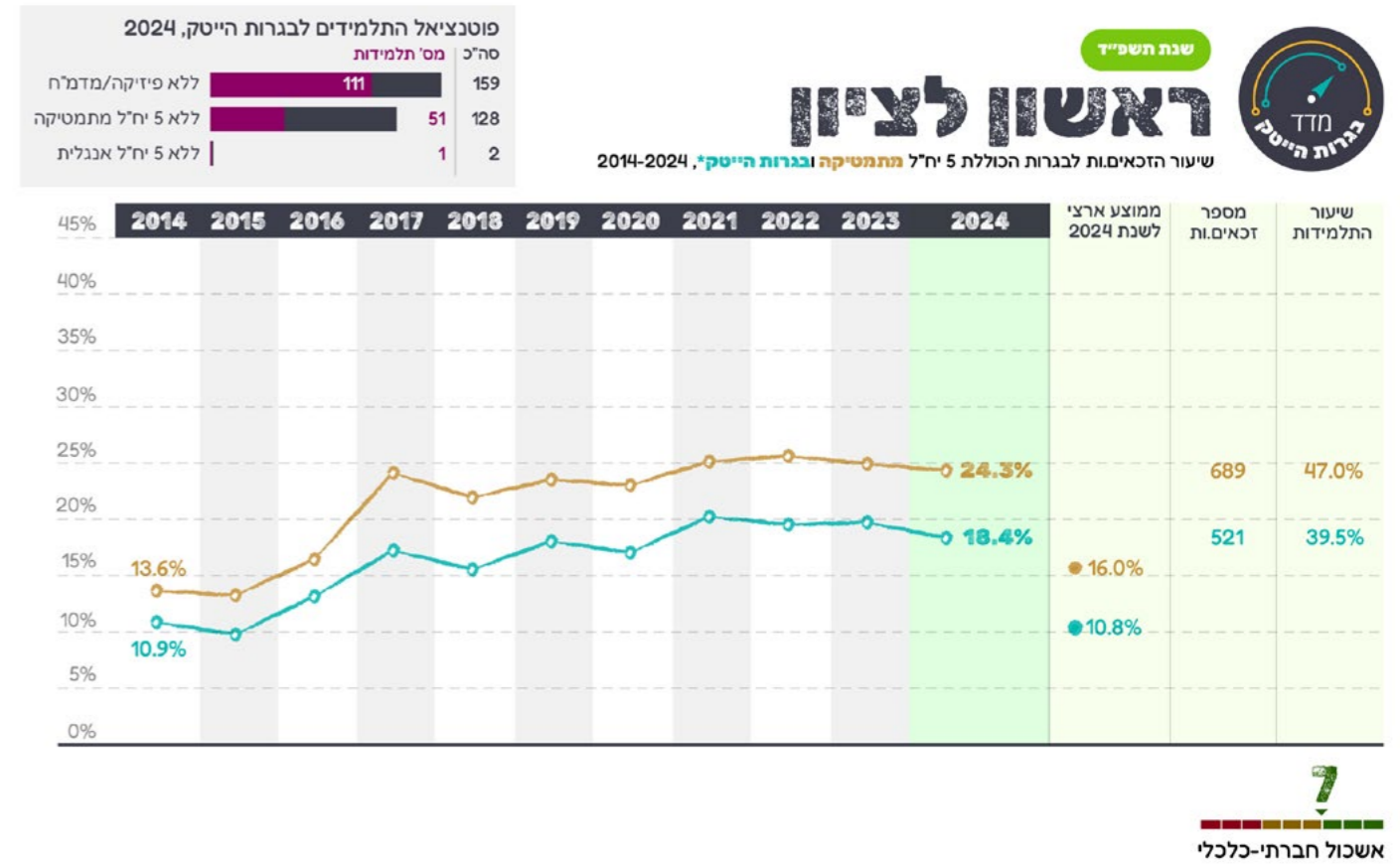
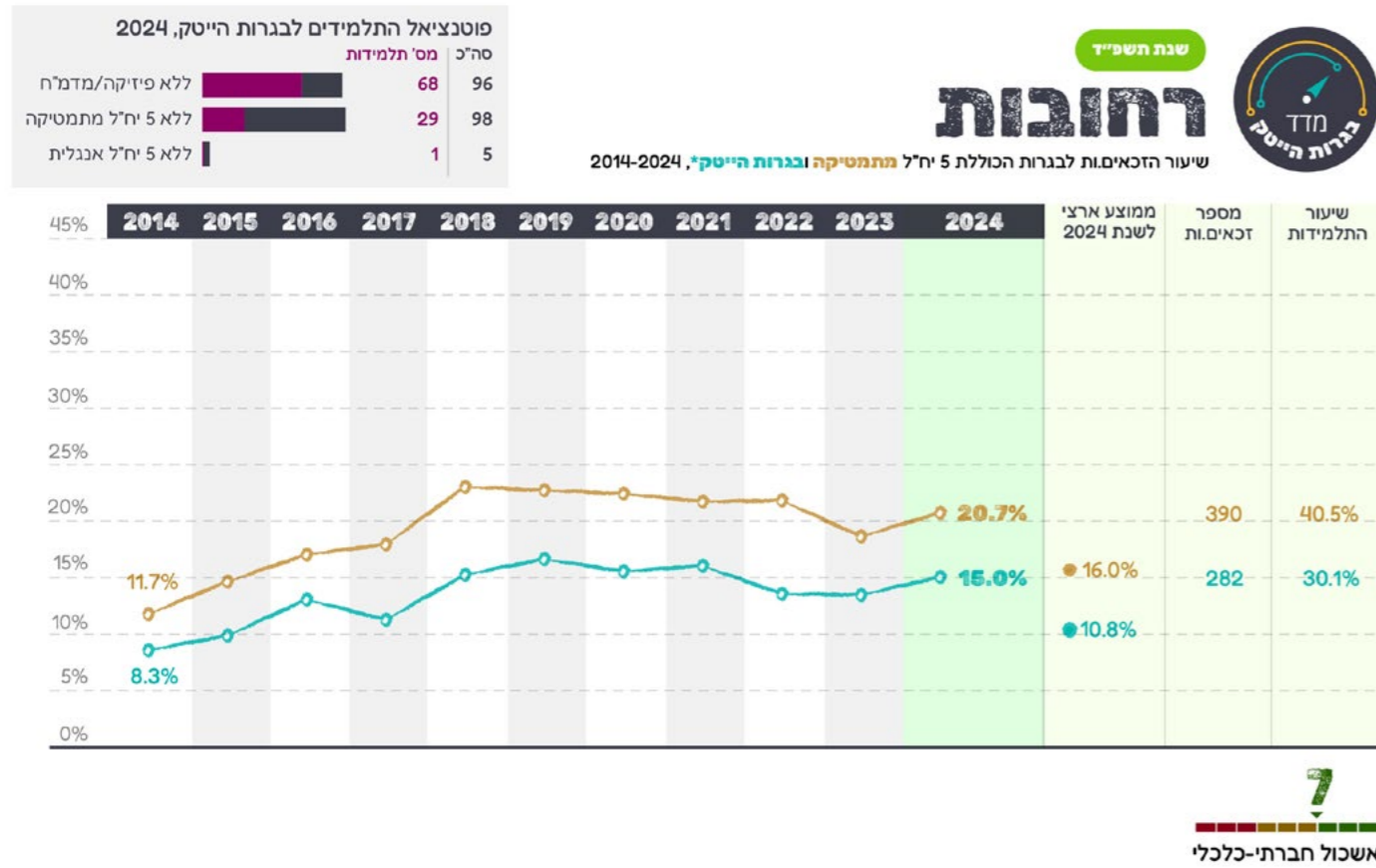

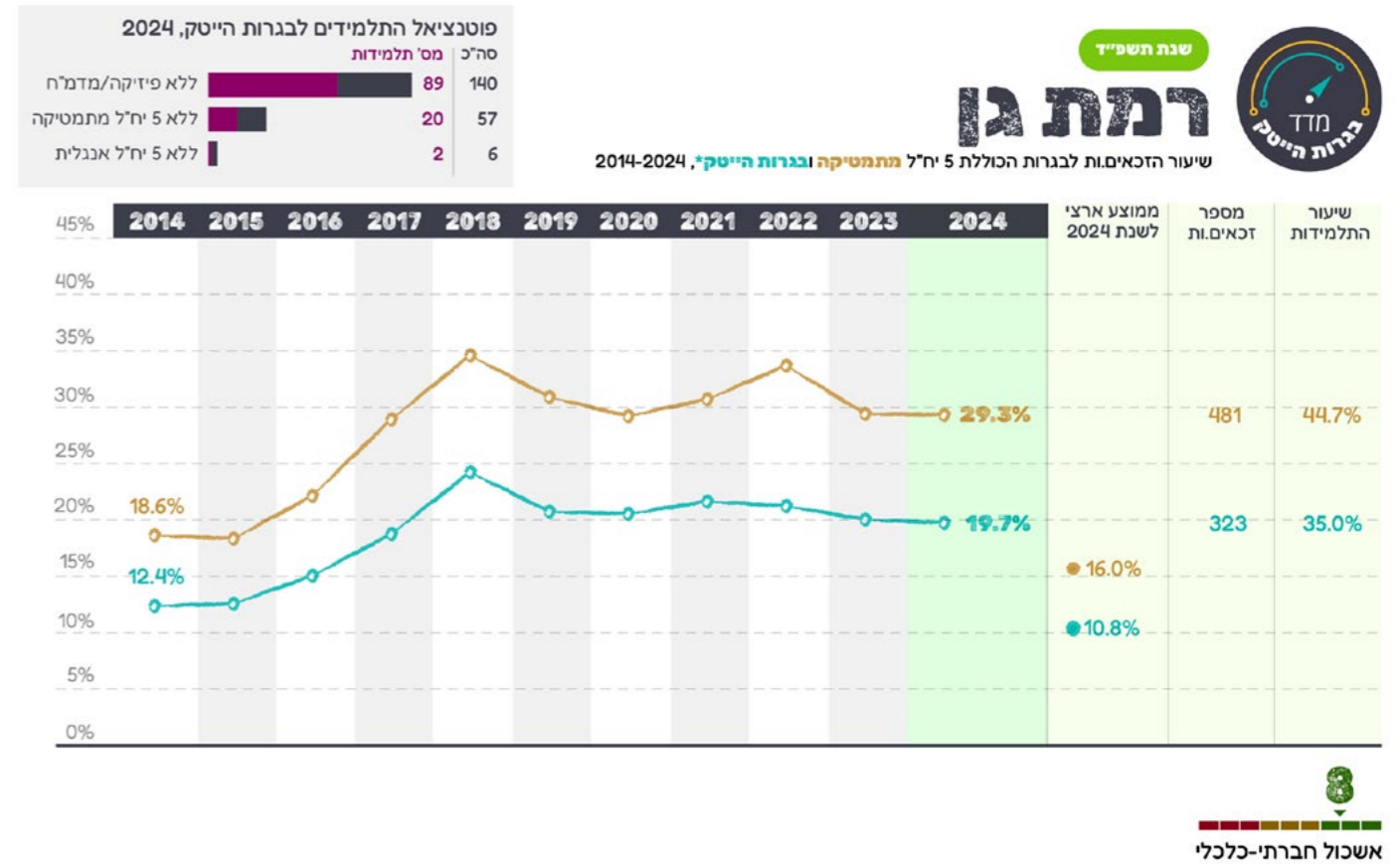
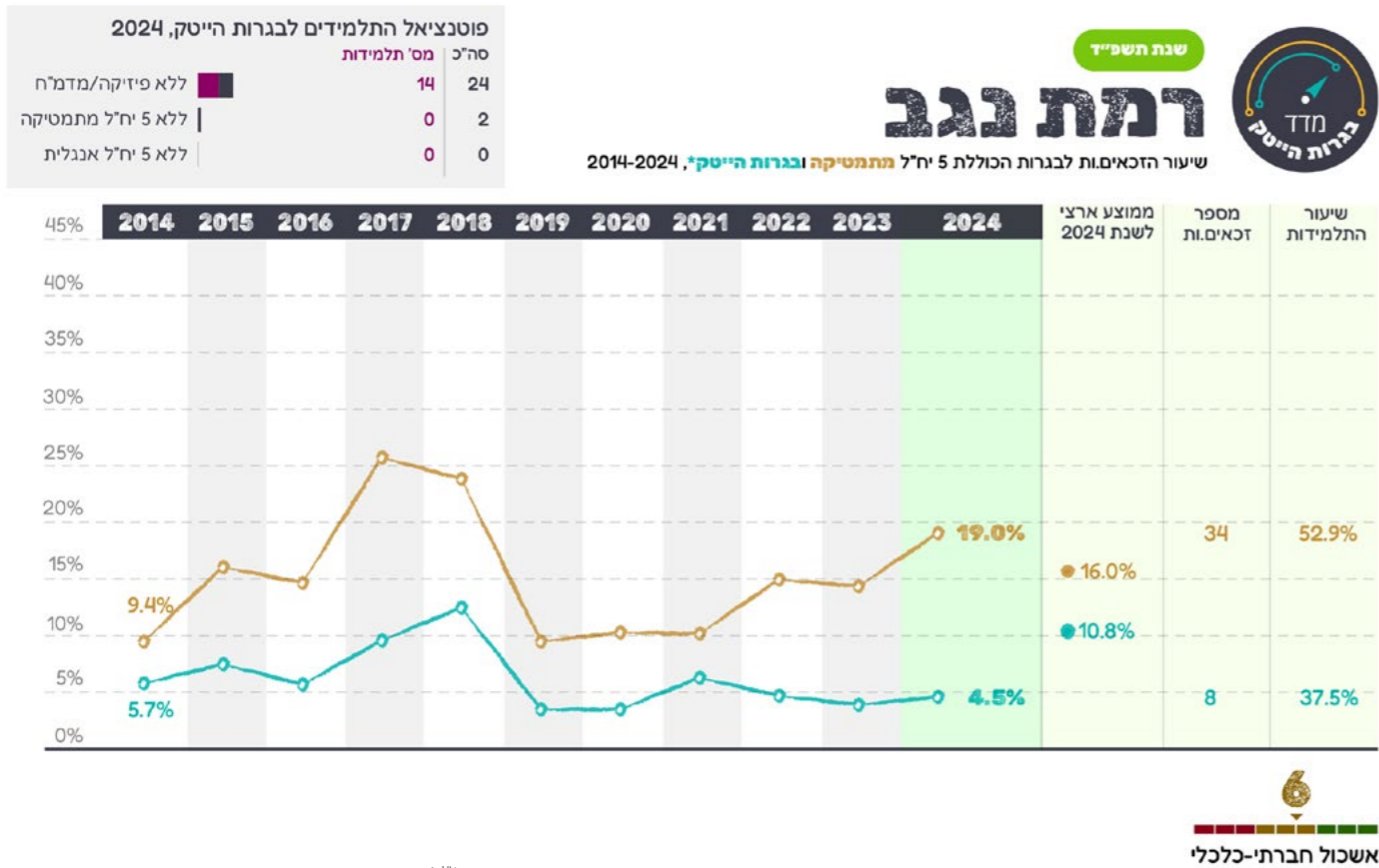
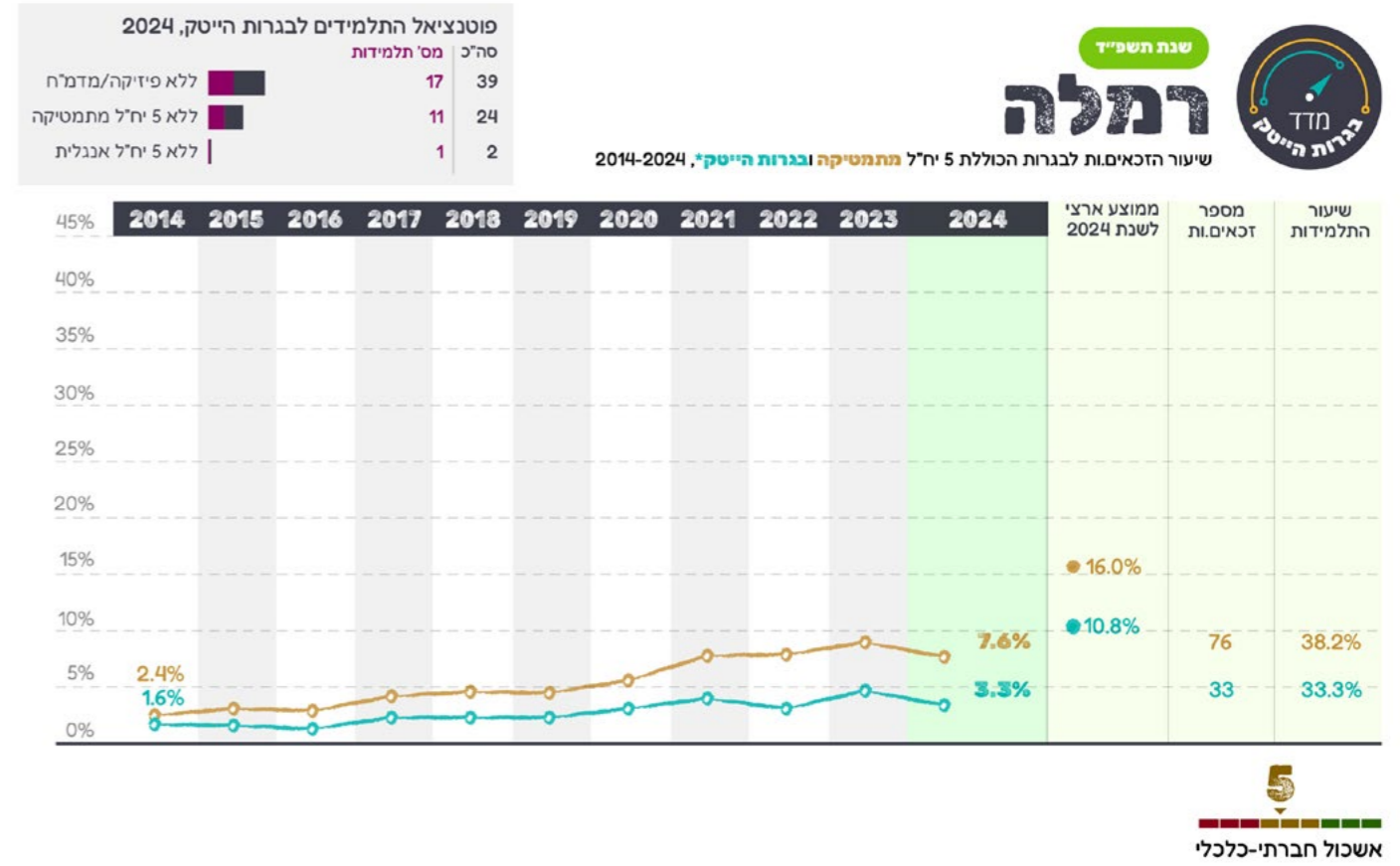
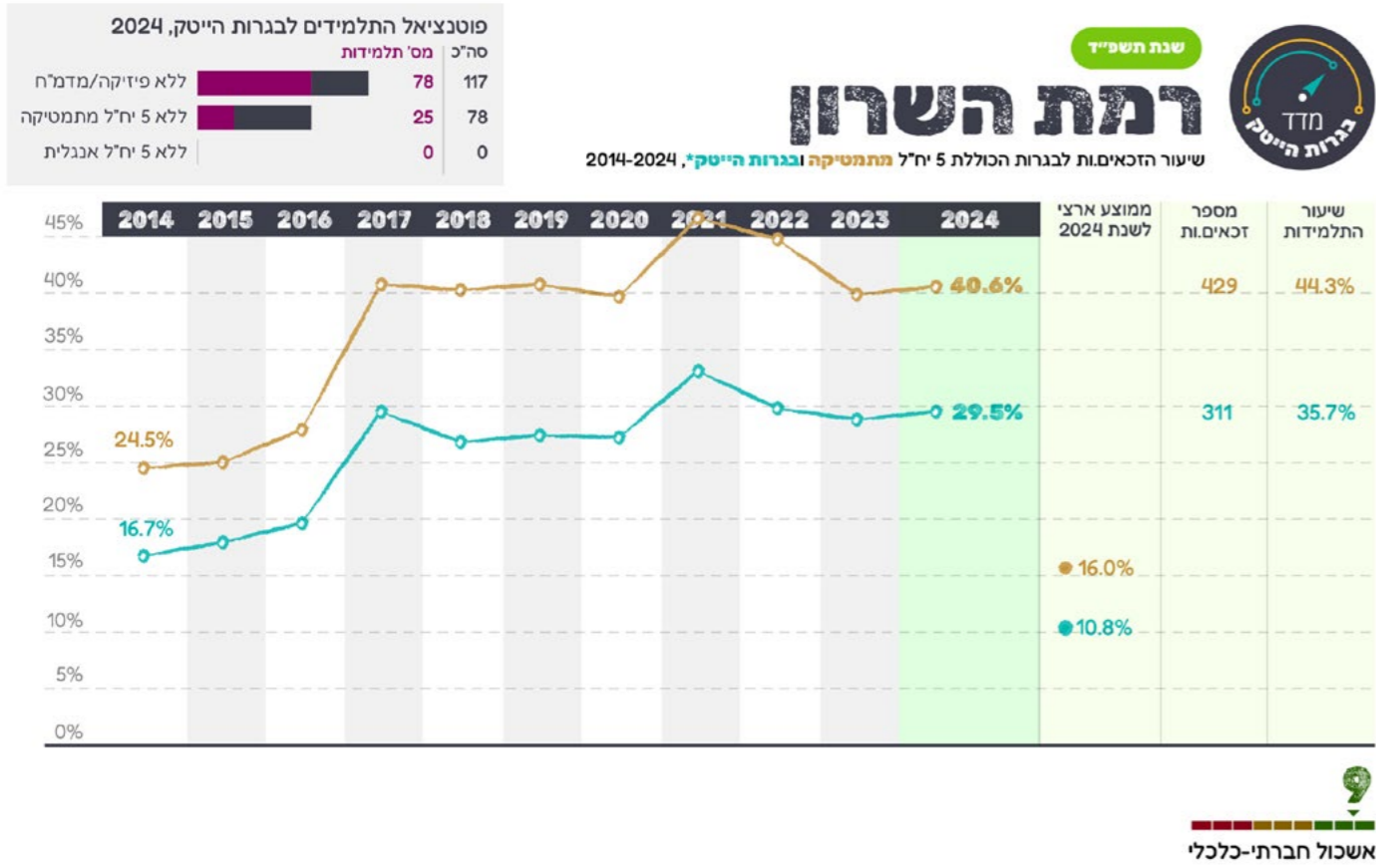

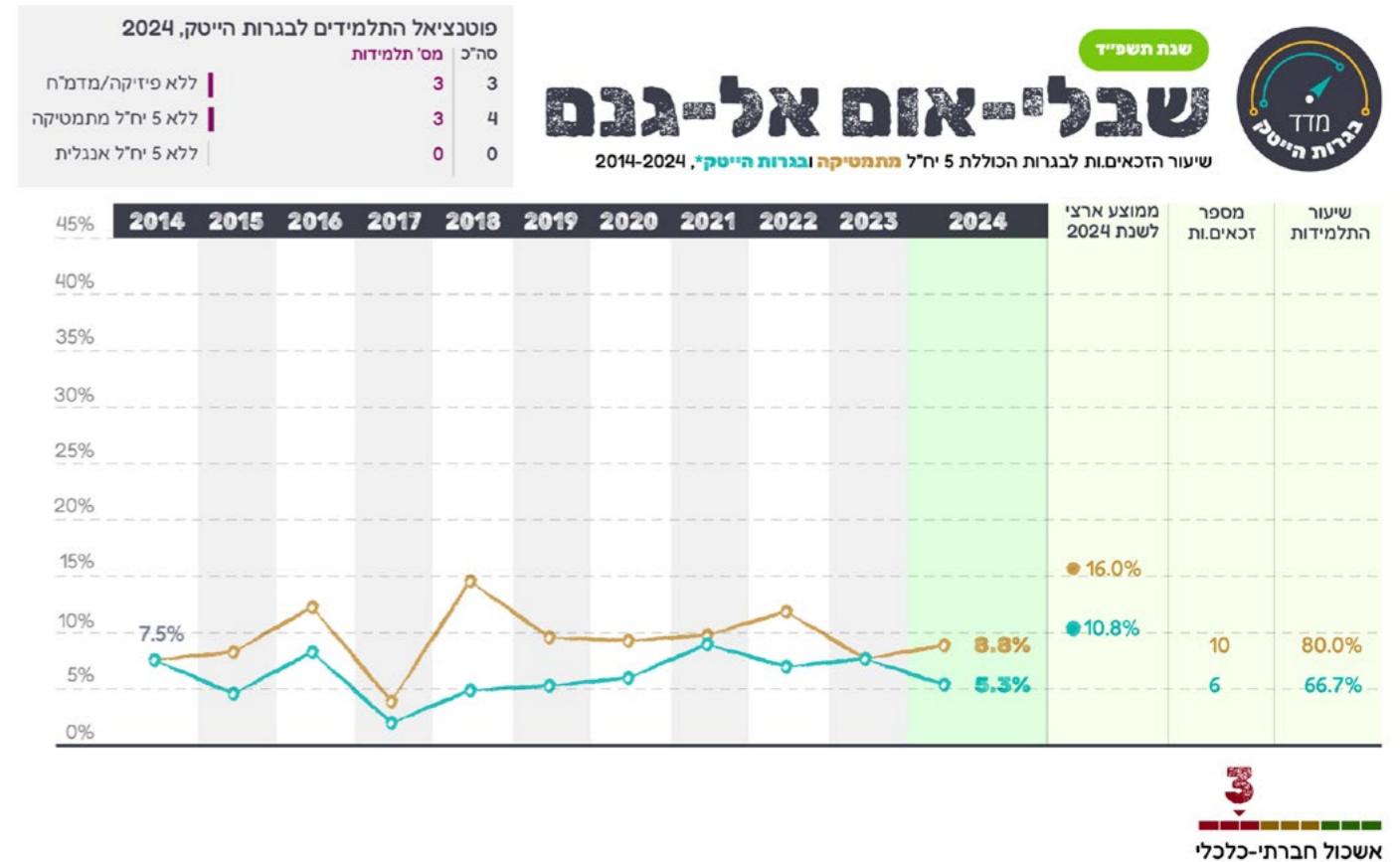
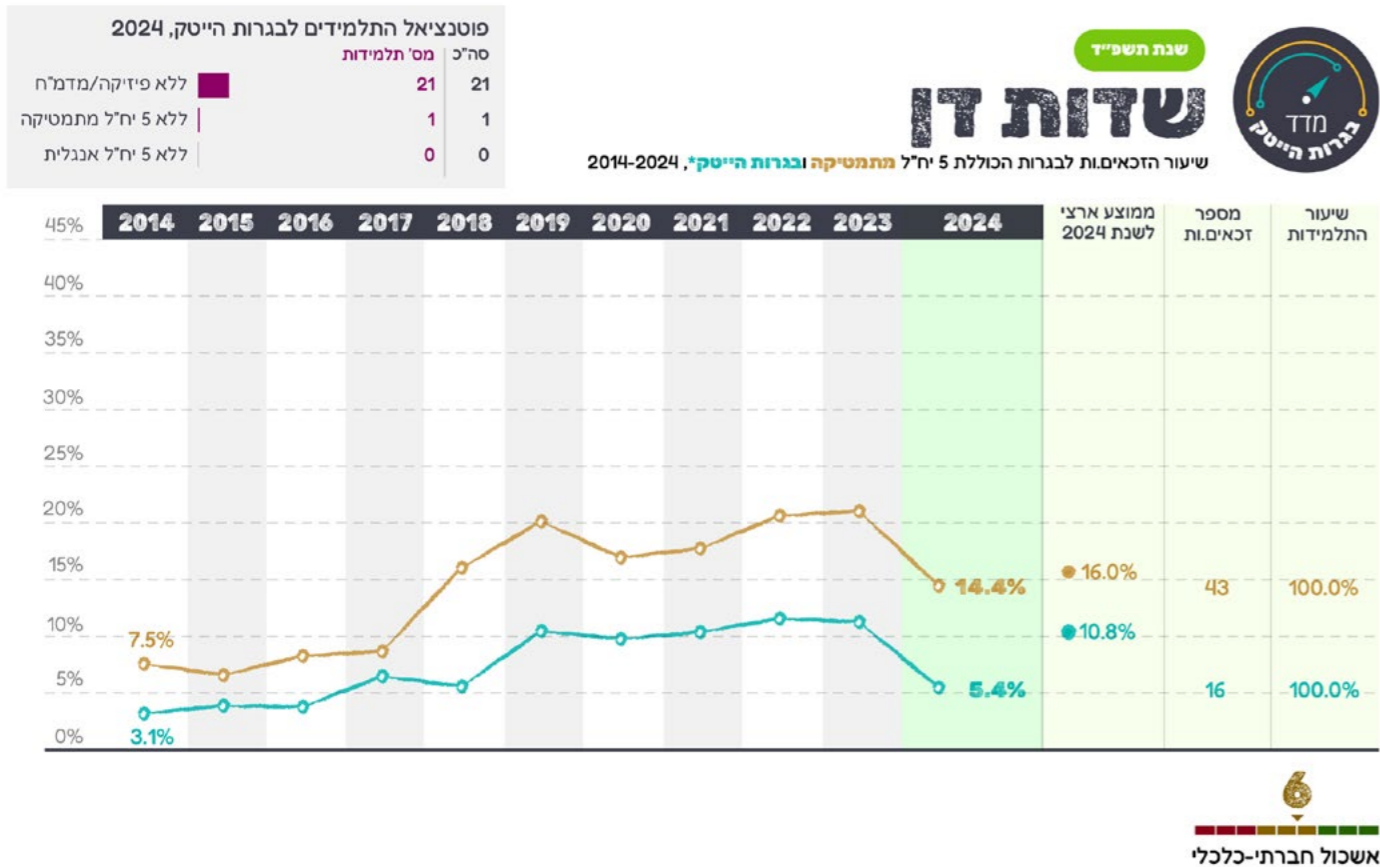
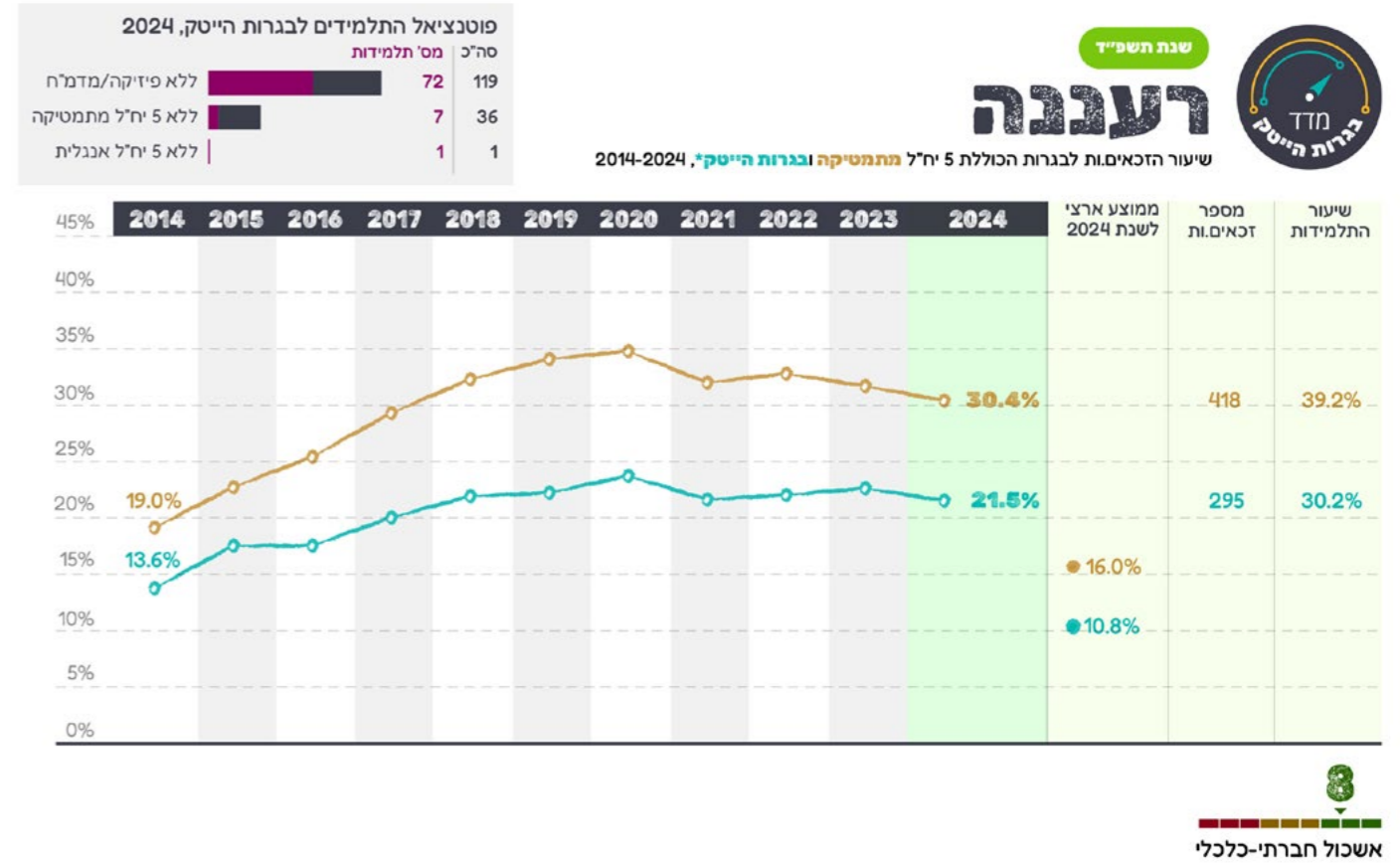
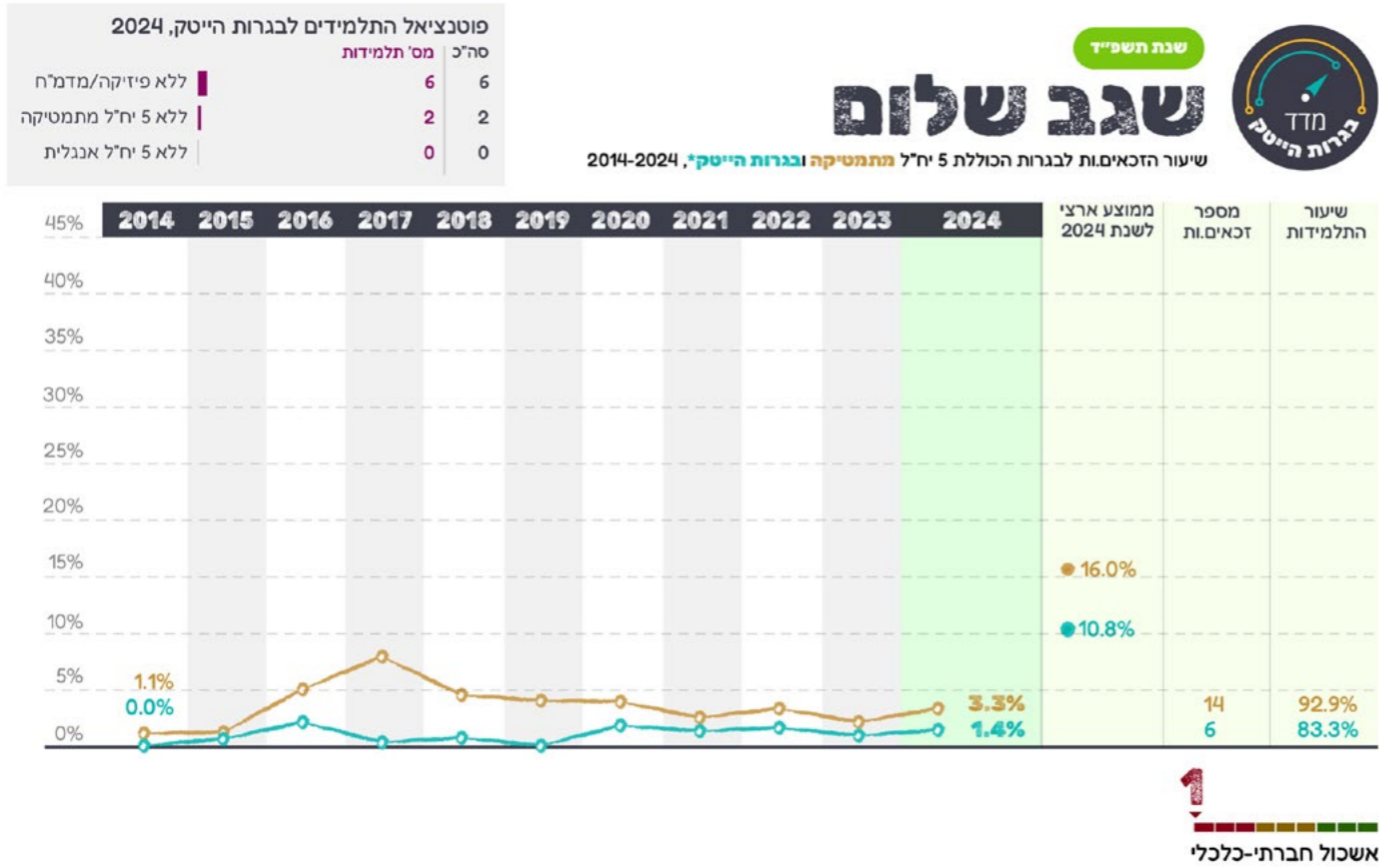

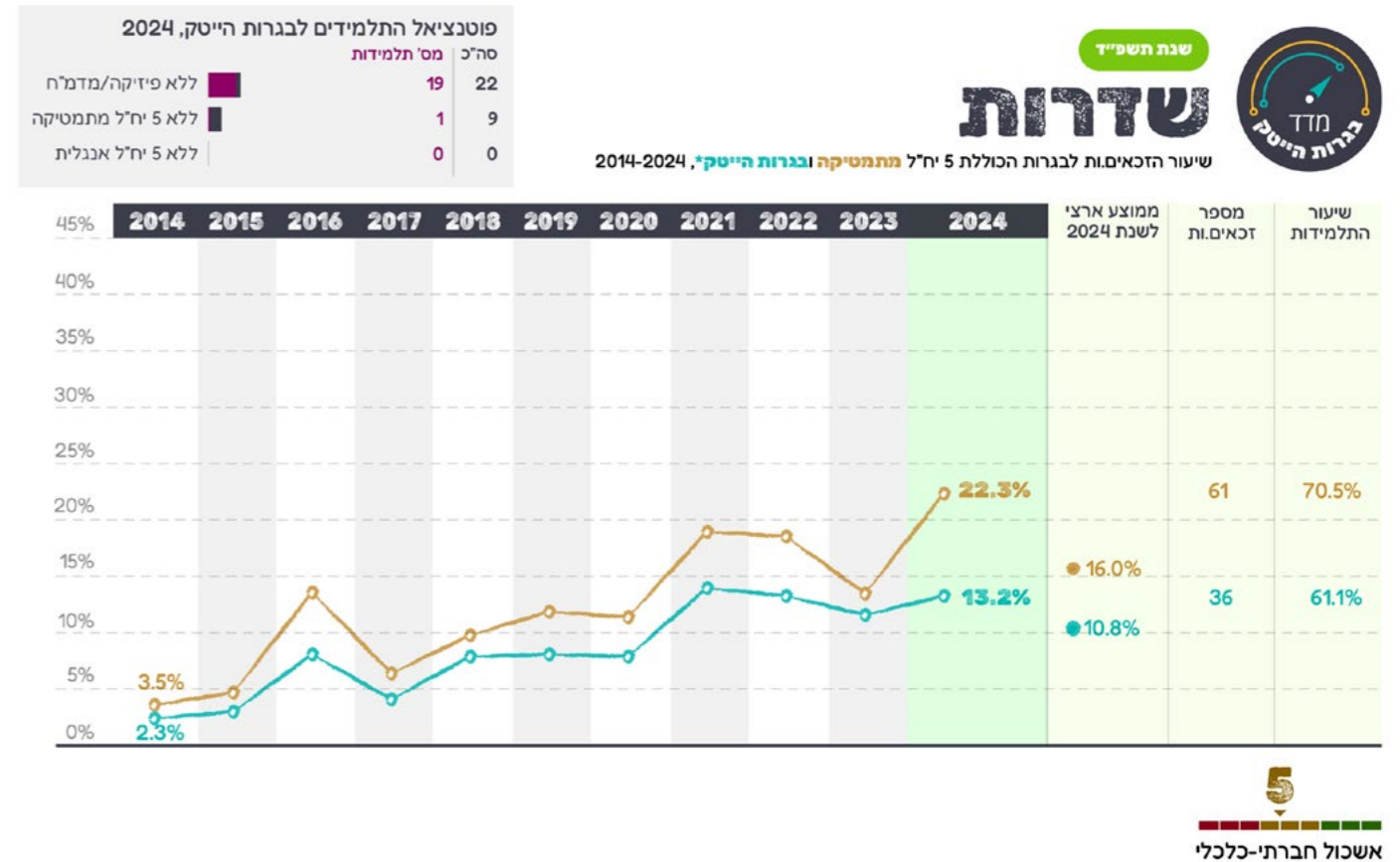
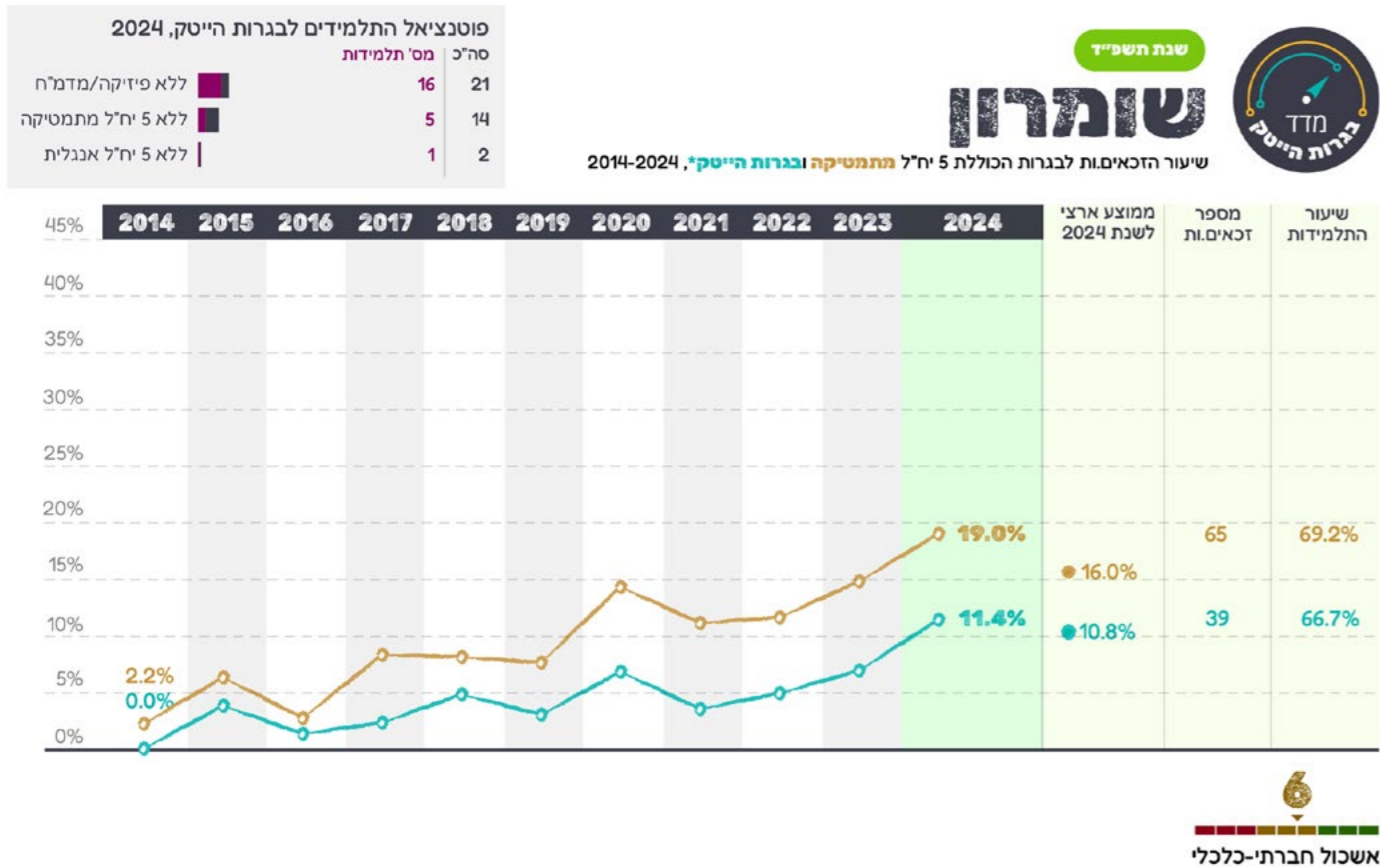
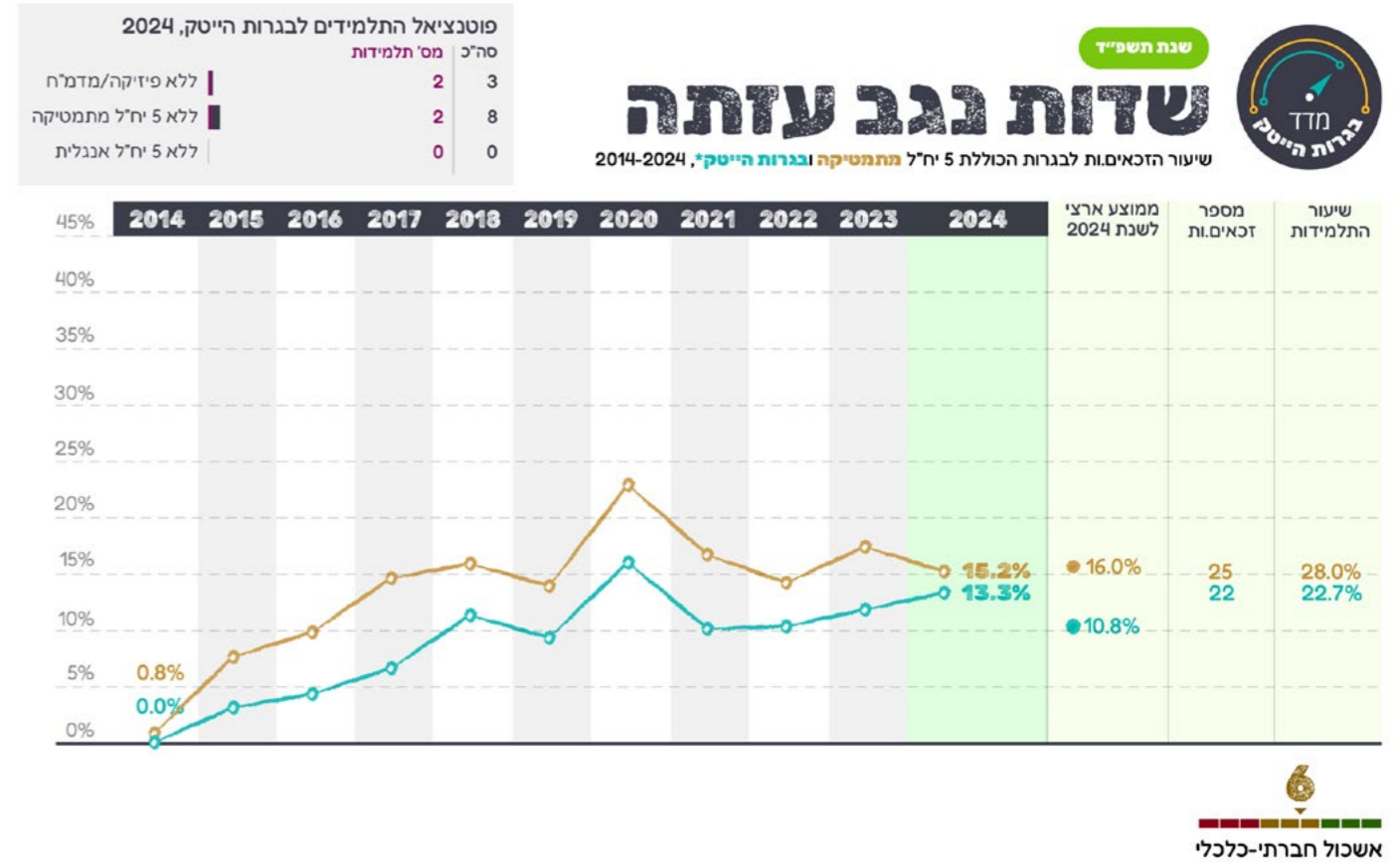
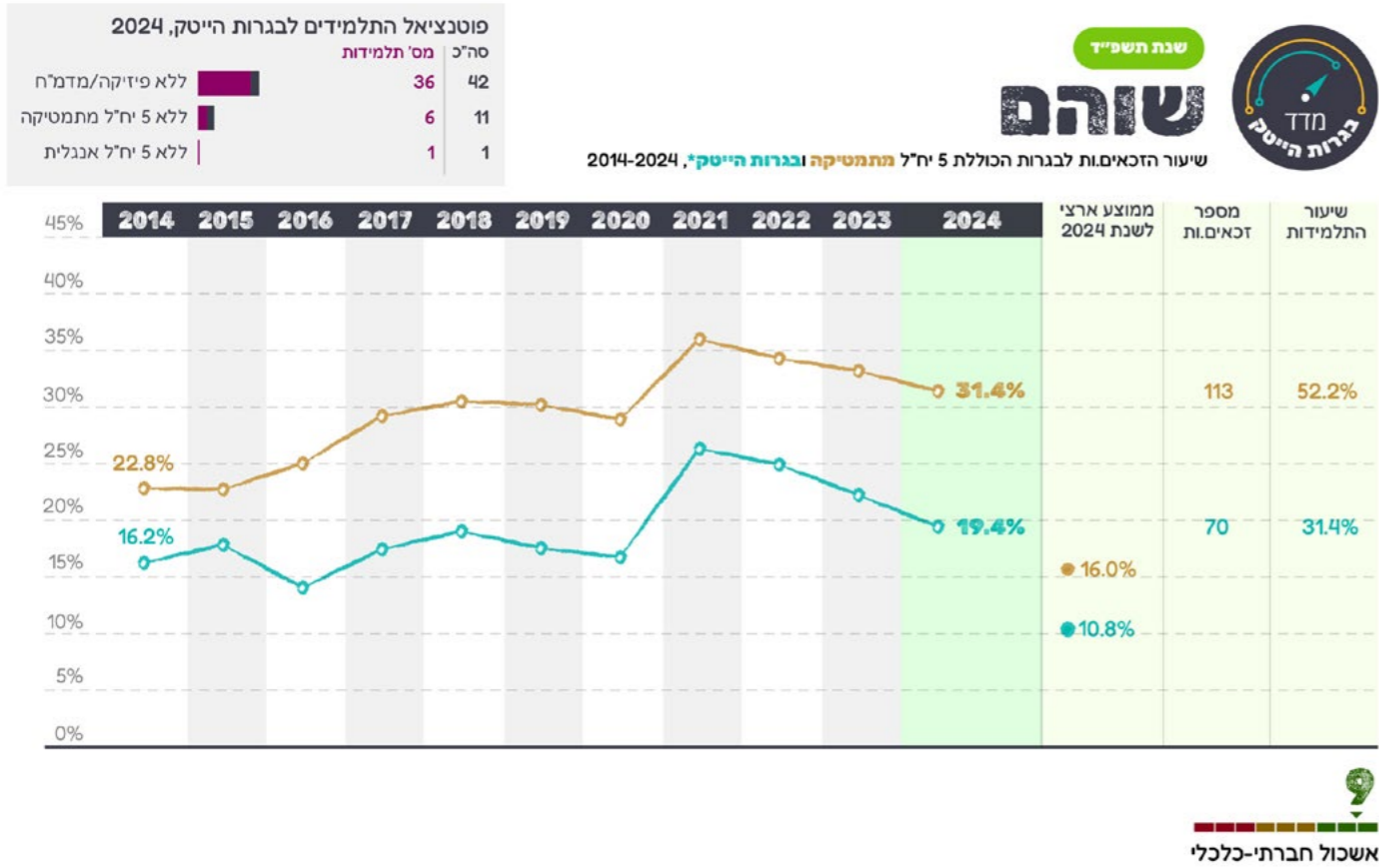

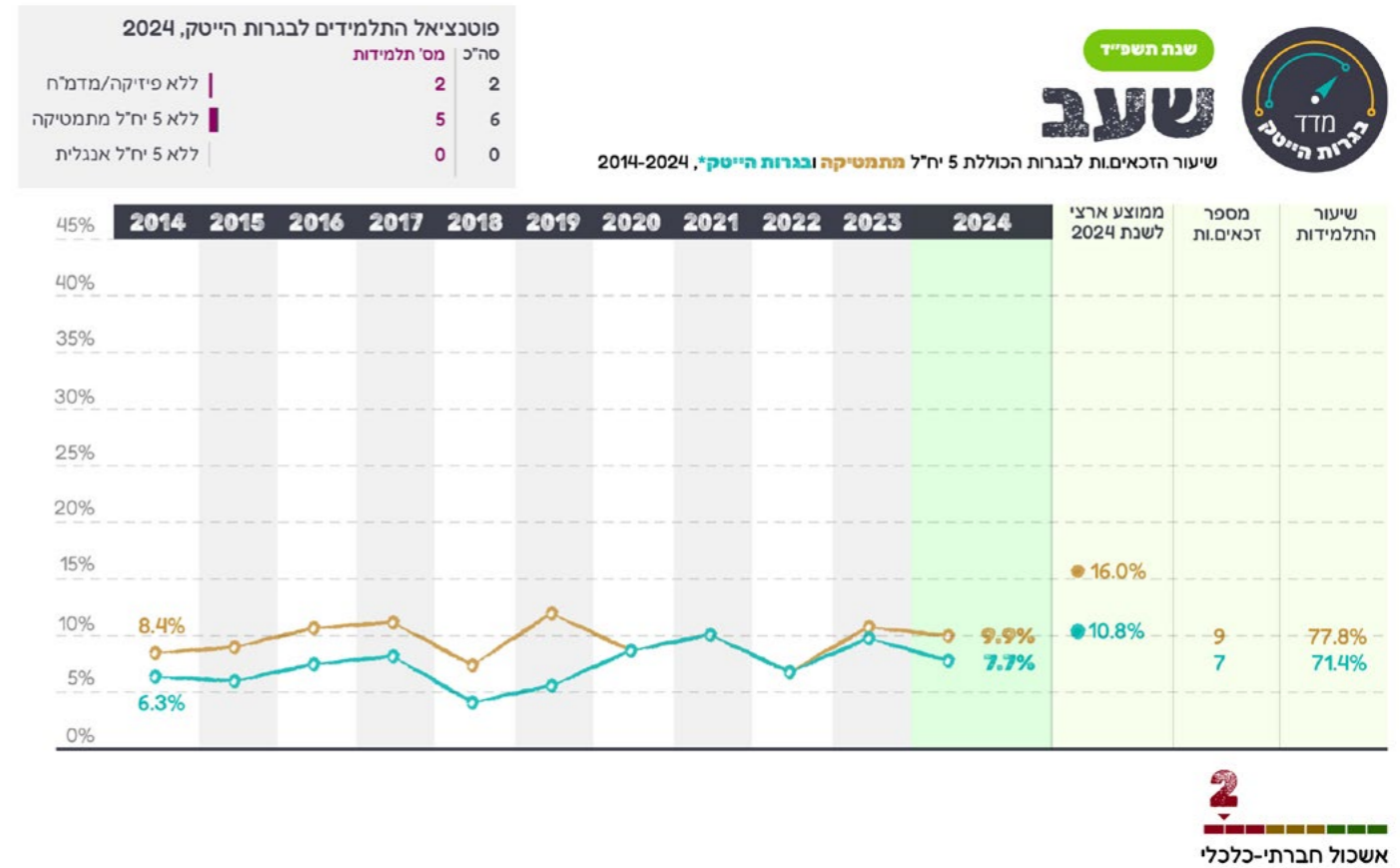
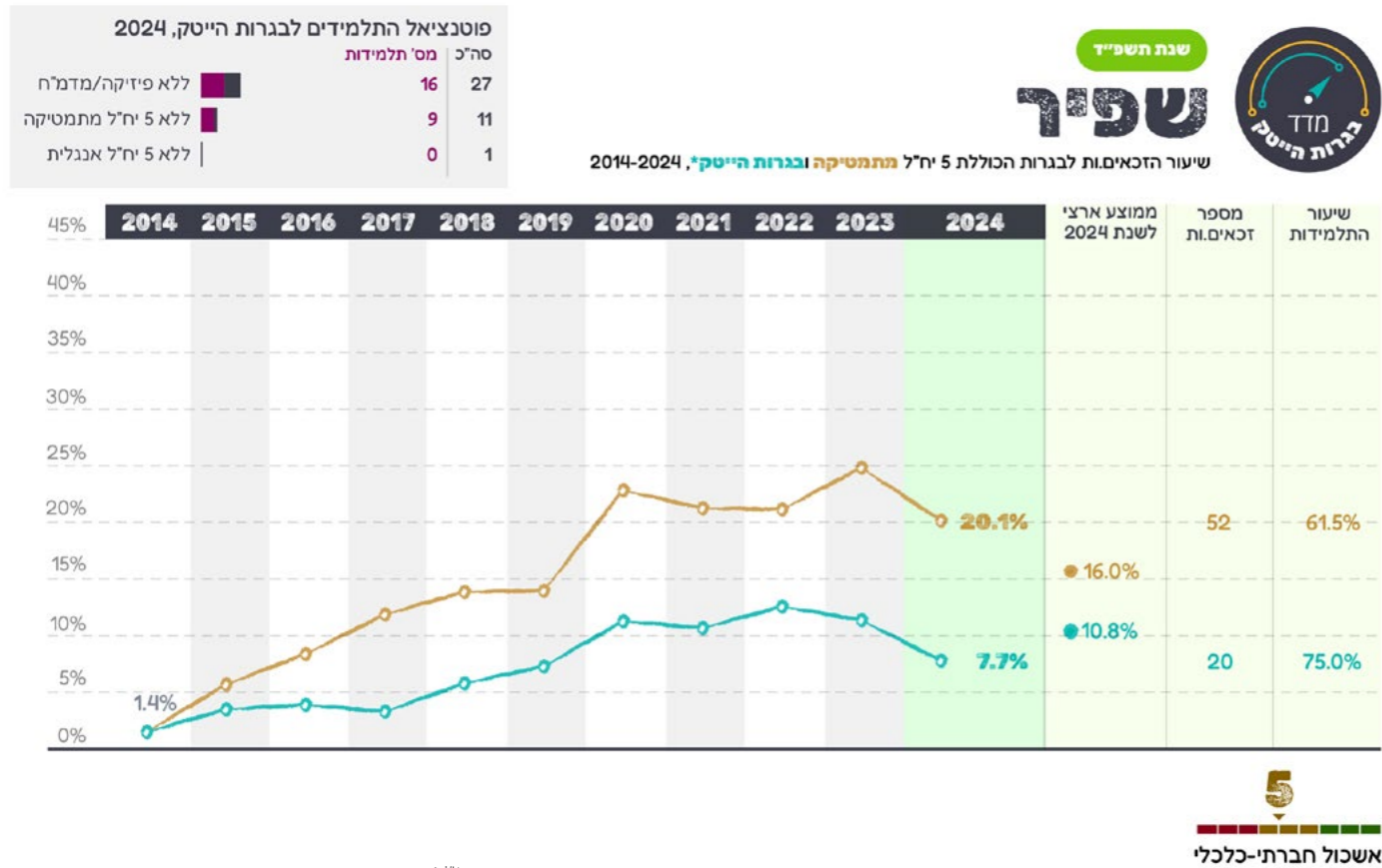
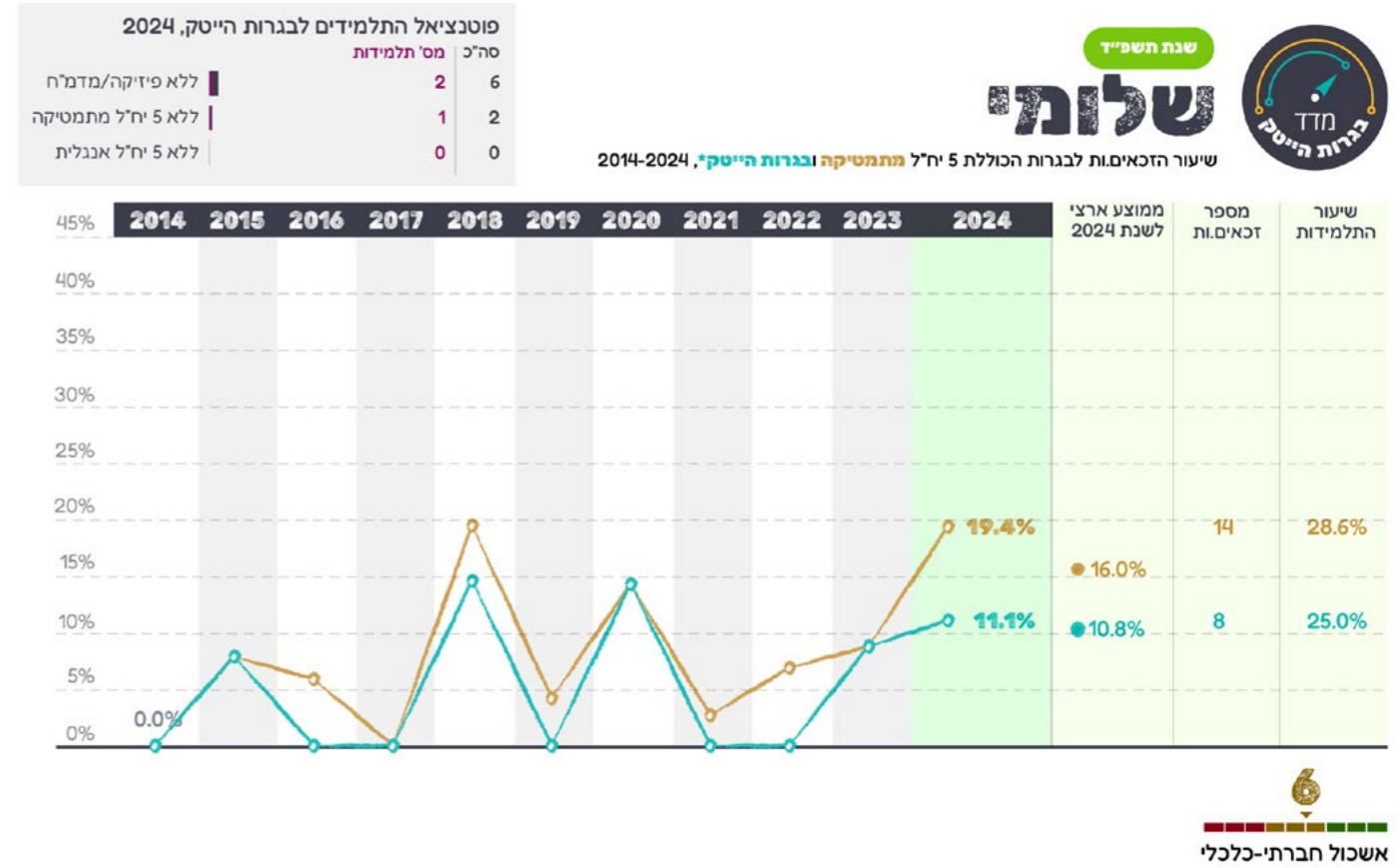
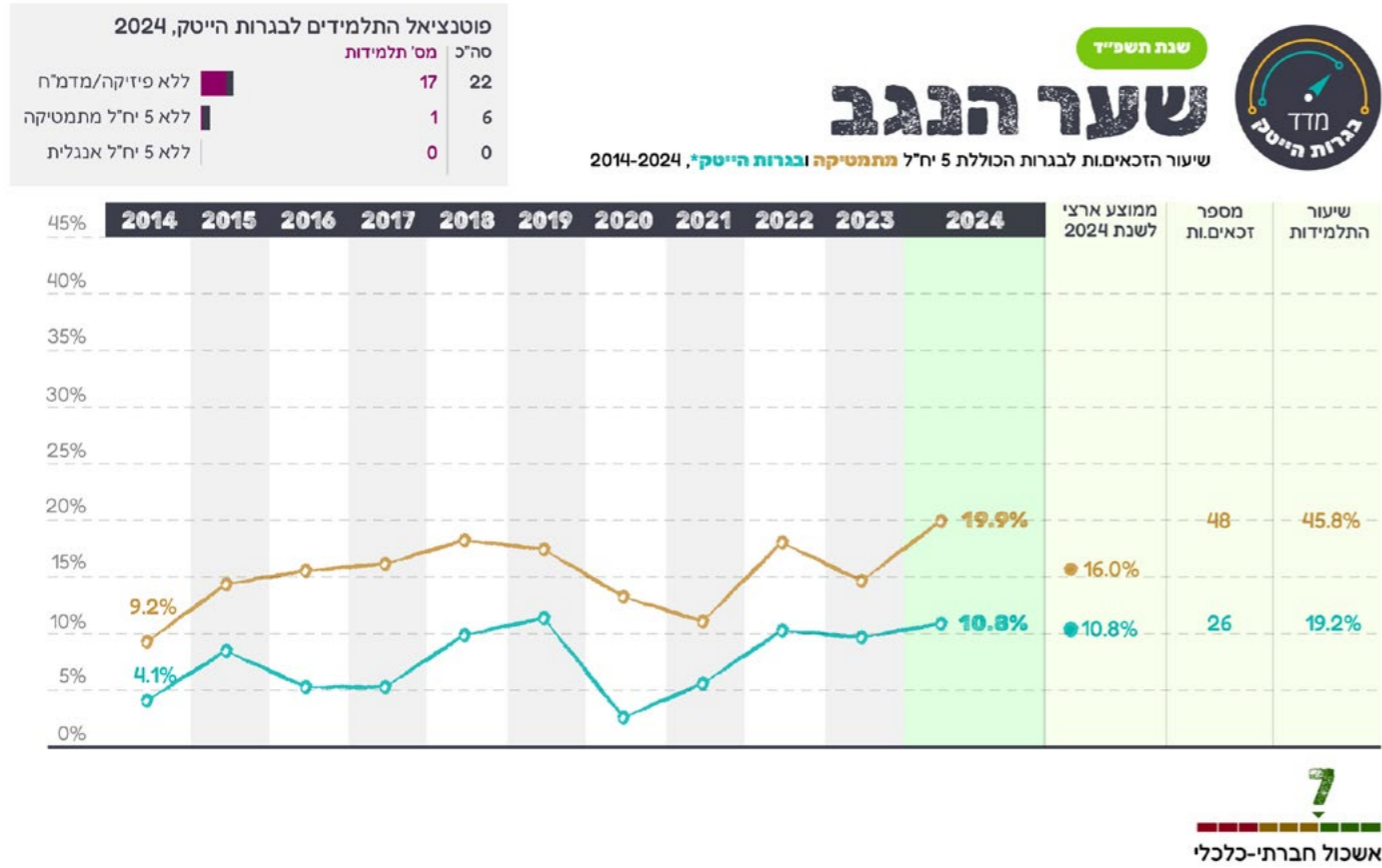

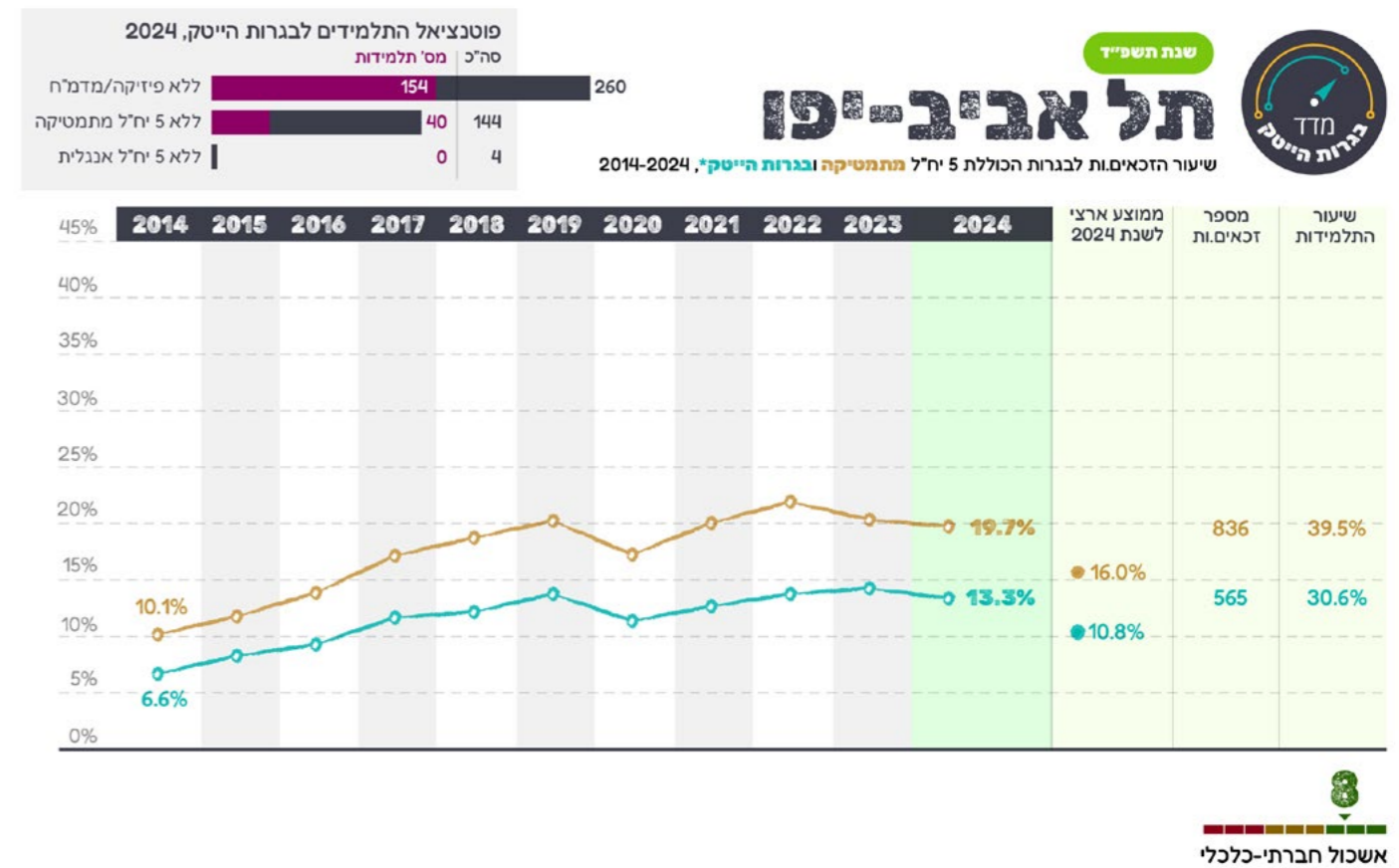
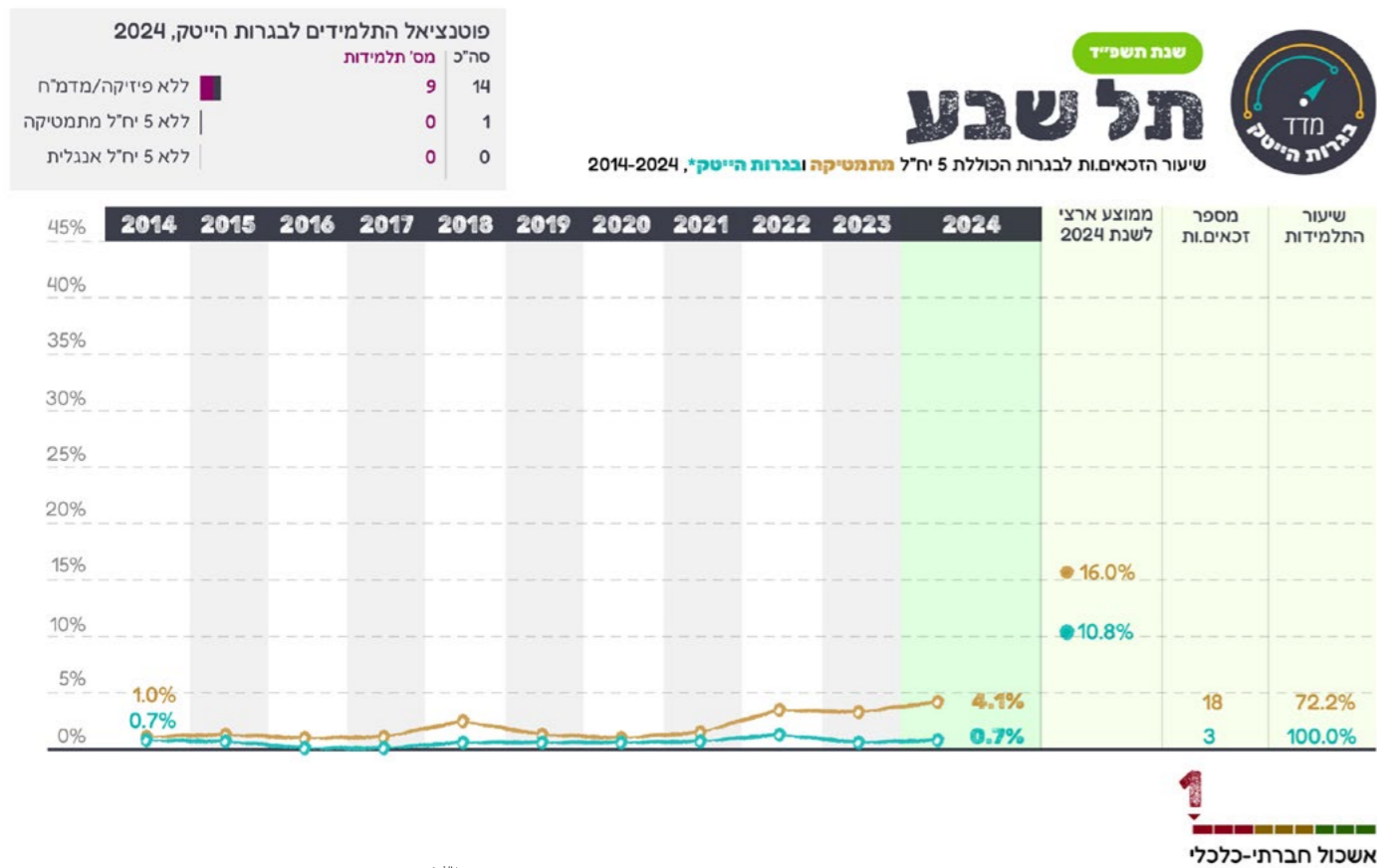
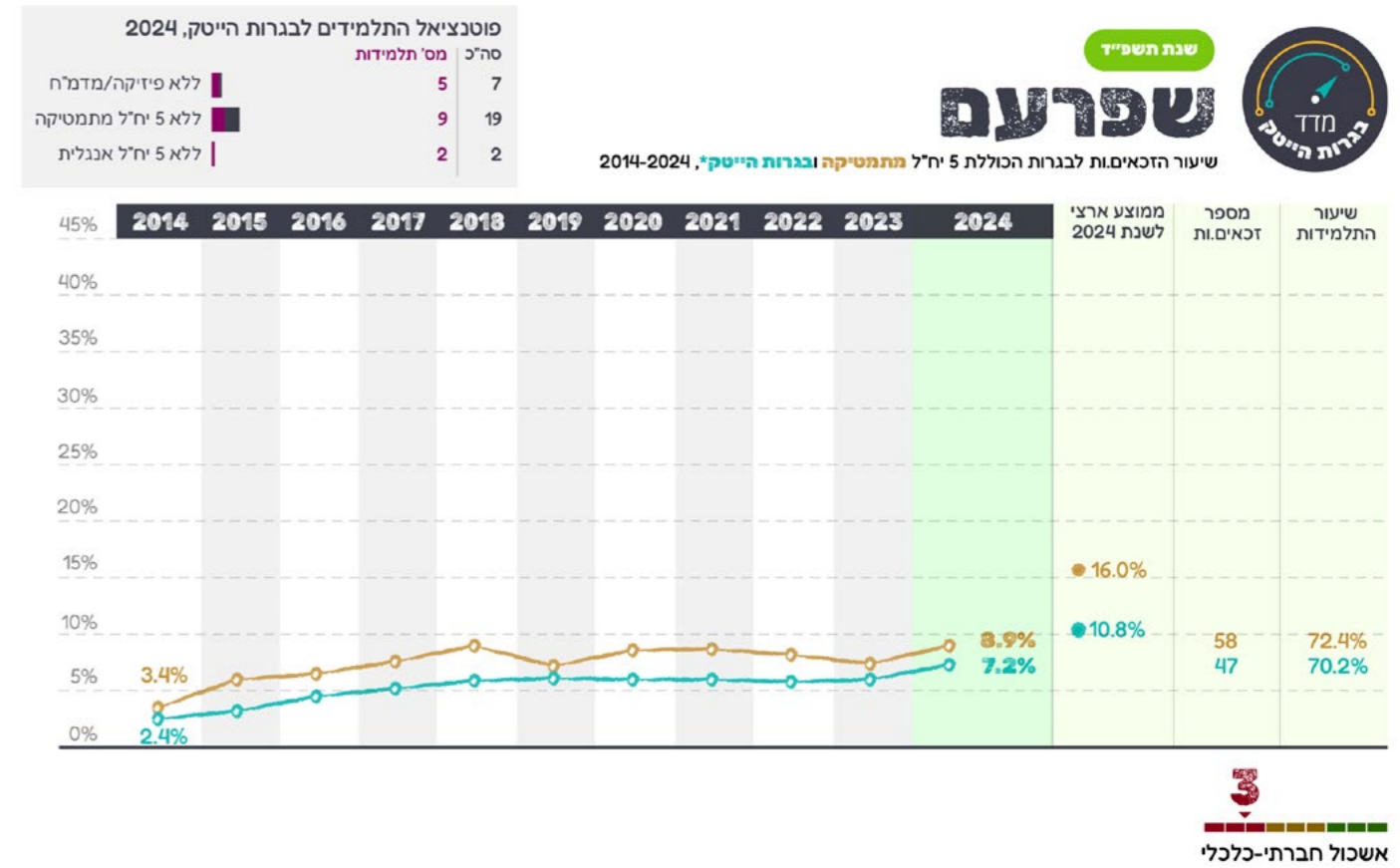
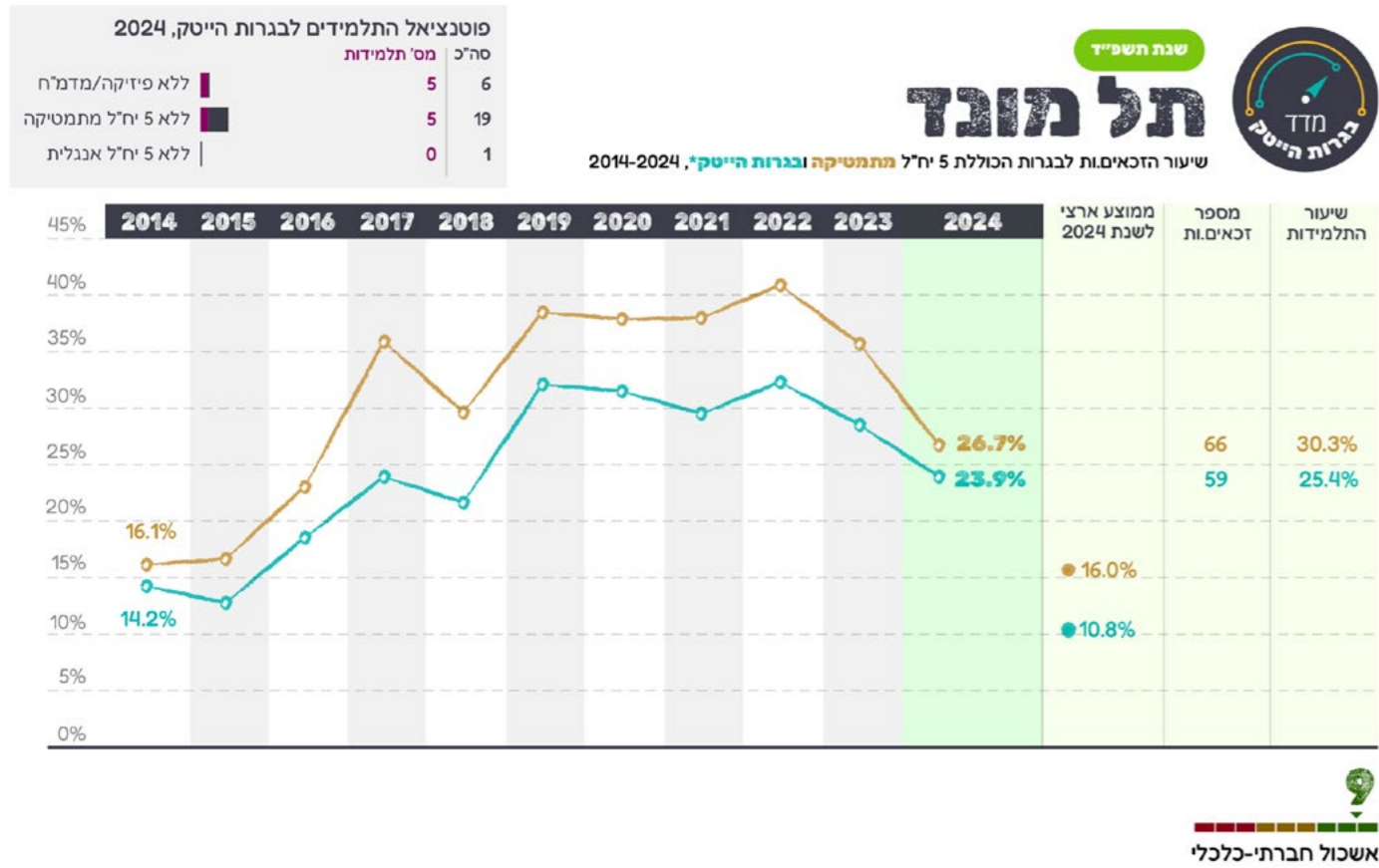

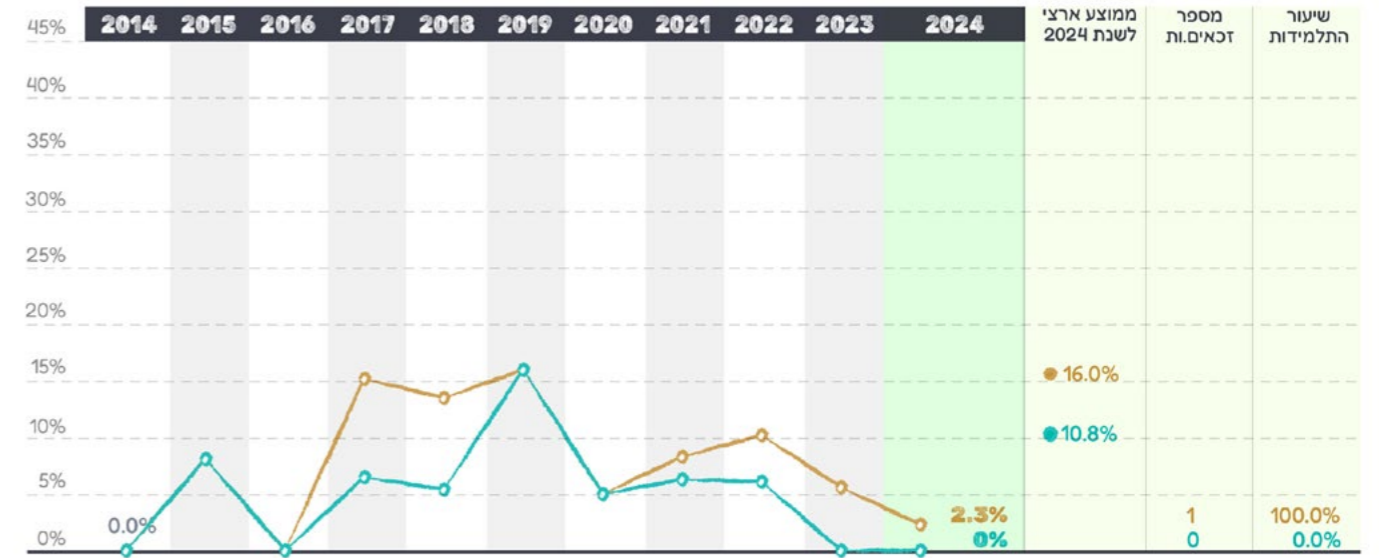

שיעור הזכאים לוגרות הכוללת 5 יח"ל מתמטיקה ובגרות הייטק, 2014-2024

פוטנציאל התלמידים לבגרות הייטק, 2024

מס' תלמידות	סה"כ
ללא פיזיקה/מדמ"ח	1
ללא 5 יח"ל מתמטיקה	0
ללא 5 יח"ל אנגלית	0

7
אשכול חברתי-כלכלי

המכון לשלטון מקומי
הפקולטה למדעי החברה
אוניברסיטת תל אביב

